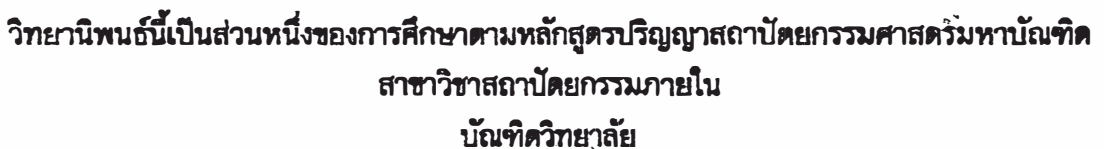

THE INTERIOR DESIGN OF THAI FILM INSTITUTE, TO COMMEMORATE
HIS MAJESTY THE KING POKKLAO, KING RAMA THE SEVENTH.

W.R.2542

ISBN 974-622-391-7

ช.บ. 32869
ช.บ. 32869
14 ส.ย. 2542

๑๒ เดือน, ปี ๑๔๓๕ อ.ย. ๒๕๖๒) สำหรับการใช้นานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

THE INTERIOR DESIGN OF THAI FILM INSTITUTE, TO COMMEMORATE
HIS MAJESTY THE KING POKKLAO, KING RAMA THE SEVENTH.

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE IN INTERIOR ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT 'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
1999

ISBN 974-622-391-7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 1999

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โครงการออกแบบภายใน สถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
นักศึกษา	นางสาวรัชดาภรณ์ ทองรวย
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	อาจารย์พรชัย บุญชัยวัฒนา
หลักสูตร	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2542

บทคัดย่อ

ภาพยนตร์ไทยเป็นสมบัติอันล้ำค่ายิ่งของประเทศ เพราะภาพยนตร์ไทยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของประเทศ ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นมาในครั้งอดีตกาล นอกจากนั้นภาพยนตร์ไทยยังเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความสวยงามของภูมิประเทศ ได้เป็นอย่างดี แล้วยังเป็นสื่อมวลชนที่สามารถเข้าสู่ชุมชนได้กว้างไกล ไม่ว่าจะอยู่ท้องทุ่ง ชนบทหรือเขตจังหวัดใด ก็ยังสามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ ได้จากภาพยนตร์ไทยอีกด้วย โดยอาจกล่าวสรุปได้ว่า ภาพยนตร์ไทย คือการบันทึกเรื่องราวและประวัติศาสตร์ของชาติไทย ที่สามารถนำกลับมาศึกษาค้นคว้าได้ แต่ในปัจจุบันภาพยนตร์ไทยกลับถูกมองข้าม และไม่มีการพัฒนาให้ทันกับต่างประเทศ อันเนื่องมาจากวงการภาพยนตร์ไทยยังไม่มีแหล่งศูนย์รวมทางด้านวิชาการและการบริการที่สมบูรณ์แบบ ในอดีตที่ผ่านมาอาจจะมีประชาชนบางกลุ่ม เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาพยนตร์ไทย จึงพยายามรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง คอยให้การสนับสนุน หรือแม้แต่ภาครัฐบาล ก็ยังพอมองเห็นสมบัติอันล้ำค่านี้อยู่บ้าง จึงได้จัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติขึ้น ภายใต้การดูแลของกรมศิลปากร และที่กล่าวมาแล้วนั้นก็คือบทบาทสำคัญของภาพยนตร์ในประเทศไทย ซึ่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ผู้โปรดภาพยนตร์อย่างยิ่ง ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญและทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อวงการภาพยนตร์ในประเทศไทยตลอดรัชสมัยของพระองค์ โปรดให้ตราพระราชบัญญัติภาพยนตร์ไทย พ.ศ. 2473 โปรดให้จัดตั้งสมาคมภาพยนตร์สมัครเล่นแห่งสยาม โปรดให้จัดสร้างโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนวงการภาพยนตร์ในประเทศไทย และเหนือสิ่งอื่นใดพระองค์ทรงโปรดการถ่ายทำภาพยนตร์เป็นอย่างยิ่ง ทำให้ตลอดรัชสมัยของพระองค์ ภาพยนตร์ถือว่าเป็นศิลปะและมรดกอันล้ำค่ายิ่งของชาติ แต่เท่าที่กล่าวมา การอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทยก็ยังไม่สามารถทำได้เท่าที่ควร และยังไม่สามารถให้ความรู้หรือให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ครบสมบูรณ์แบบ เพราะเนื่องมาจาก สภาพของอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เอื้ออำนวยและที่สำคัญ

ภาพยนตร์ไทยยังไม่มี สถาบันที่มีเอกลักษณ์และภาพพจน์ที่สามารถรองรับความต้องการทั้งหมดได้เลย ถึงแม้แต่ละฝ่ายที่เล็งเห็นความสำคัญจะพยายามกันมาแล้วหลายยุคหลายสมัยก็ตาม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงเริ่มต้นจากการตั้งโจทย์ เพื่อการศึกษาค้นคว้าถึงภาพพจน์และภาพลักษณ์ของสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยศึกษาด้านความต้องการเกี่ยวกับลักษณะของการใช้พื้นที่ และความสัมพันธ์ของพื้นที่ให้พอเพียงสำหรับการให้บริการในด้านต่างๆ ที่ควรจะมีในสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ โดยศึกษาจากการเก็บข้อมูลโดยตรง การสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ และเกี่ยวข้องกับวงการภาพยนตร์ในประเทศไทย และจากการศึกษาโครงการใกล้เคียง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปผล เพื่อดังเป็นโจทย์ขึ้นมา

ต่อจากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาเอกลักษณ์ ในการออกแบบของโครงการ ว่าควรมีแนวความคิดอย่างไร โดยนำทฤษฎีต่างๆ มาสนับสนุน แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในของโครงการ แล้วเลือกวิเคราะห์อาคารที่เหมาะสมหรือใกล้เคียงกับความต้องการในการใช้พื้นที่ และมีภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับโครงการ มาจัดสรรพื้นที่และออกแบบที่ว่าง (SPACE) ภายในอาคารให้ตรงกับข้อมูลที่วิเคราะห์ไว้ เมื่อเราได้นำข้อมูลที่วิเคราะห์ไว้ทั้งหมดมาใช้ประกอบการออกแบบ ก็จะทำให้ผลงานที่ได้ สามารถตอบสนองกับแนวความคิดและความต้องการได้โดยตรง มีความเหมาะสมใกล้เคียงกับพื้นฐานและความต้องการของแต่ละองค์กรได้ภาพลักษณ์ที่ดีและเหมาะสมกับการเป็นสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ และสามารถเป็นผลทำให้แต่ละหน่วยงานหรือองค์กร สามารถนำโครงการนี้ไปเป็นตัวอย่างหรือแนวทางในการจัดสร้างจริงในอนาคต การศึกษาทั้งหมดนี้เป็นการแสดงออกถึงกระบวนการทางความคิดที่จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อค้นหาเป้าหมายสุดท้ายของผลงานทางการออกแบบ นั่นคือ ภาพลักษณ์ของรูปแบบสถาปัตยกรรมภายใน ที่มีเอกลักษณ์ของความเป็นสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวของประเทศไทย

Thesis Title	The Interior Design of Thai Film Institute, To Commemorate His Majesty The King Pokklao, King Rama The Seventh.
Student	Miss. Rachdaporn Thongruay
Thesis Advisor	Mr. Pornchai Bunchaiwatana
Degree	Master of Architecture
Year	1998

ABSTRACT

Thai Film is one of the interesting prosperous fortune of our nation. It reflects Thai joyous tradition, distinctive culture and tranquil ways of life. Moreover Thai film represents another kind of Thai arts which perfectly transfers human feeling, expression and even beautiful scenery. It also acts as mass-media which can be widely assimilated into rural community, up-country or any provincial area throughout. In addition, Thai film can be traced back the specular events or remarkable history. But nowadays Thai film has got a destructive effect, no development in creating is made equally to those from abroad. As the result of lacks of achdemic resources and full-services, the National Chamber of Thai Film was established by some organizations, certain foundation and government sector under supervision of Fine Arts Department. During the reign of King Rama VII, His Majesty King Pokklao who recoqnized the importance of Thai film and who was the patron of Thai film, the Act of Legislation on Thai Film was issued in 1930 during his ruling period. His Majesty King Pokklao conferred the order to found The Siam's Amateur Guild of Thai Film and to construct Chalearm Krung Theatre and any others concerning with Thai Film. King Pokklao was very sagacious on cameras and many films created by His Majesty became national precious legacy and signficent historical evidences.

Nevertheless, to preserve Thai film is still in critical situation, academic resources and specific services cannot be perfectly provided. The geographic circumstances of building and beneficial facilities are based at one level. Thai Film

still remains the institute of no identity or dark image inspite of the efforts of many savants in different epoch.

This thesis originally started from fundamental hypothesis searched for better image and certain identity to commemorate His Majesty King Pokklao by studying the features of area usage and correlated area in adequacy to appropriate services of Thai Film Institute.

The ways of study are as follows - to collect direct datas - to interview educated men - to get useful information from those concerning with movies in Thailand - and to study colateral project with its data will be analysed or concluded.

Final datas will be analysed for finding unique identity, the designing of project and panaroma of ideas supported by educational theories. The scope of ideas in designing Thai film architectural institution will be selected according to suitable area usage, the proper characteristic of building and space design inside. The information collected will benefit and be suitable for the main objectives and fundamental requirements of each organization. Harmonized image and unique identity will be deserved as the National Chamber of Thai Film and this project sometimes will be the gateway of real construction in the future

This whole work is a part of expression of panaroma idea which will be analysed with data collected. The target destination is to design the interior architecture of Thai film institution which will symbolize the identity of the National Thai Film Chamber to commemorate His Majesty King Pokklao, King Rama Seventh of Kingdom of Thailand.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดี ด้วยคำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการวิจัยเพื่อหาแนวความคิดในการออกแบบโครงการฯ จากอาจารย์พรชัย บุญชัยวัฒนา ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่านและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์นพปฎล สุวัจจนวนนท์ และ อาจารย์ฉัตรชัย อินทรโชติ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน ที่ช่วยให้กำลังใจและให้คำแนะนำในบางจุด ที่ผู้วิจัยติดปัญหาบางอย่าง ซึ่งมีส่วนทำให้ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจและเกิดแนวคิดในการแก้ปัญหา

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ชาย ที่คอยให้กำลังใจเป็นอย่างดียิ่งเสมอมา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สิทธิรัตน์ ศรีพฤกษชาติ จากวิทยาลัยช่างศิลป์ ที่ช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่าง ๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และยังคงคอยให้กำลังใจต่อผู้วิจัยอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด

สุดท้ายขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

รัชดาภรณ์ ทองรวย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	XI
สารบัญภาพ.....	XIII
บทที่ 1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์.....	9
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	9
1.4 ระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อการออกแบบ.....	10
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
1.6 ประโยชน์ที่พึงได้จากการศึกษา.....	11
1.7 แผนการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์.....	11
1.8 วิธีและรูปแบบการนำเสนอวิทยานิพนธ์.....	12
1.9 ข้อตกลงในการทำงานวิจัย.....	12
1.10 รูปแบบการนำเสนอวิทยานิพนธ์.....	13
บทที่ 2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 ความหมายของคำว่าภาพยนตร์.....	14
2.2 ลักษณะฟิล์มภาพยนตร์.....	14
2.3 ประเภทของภาพยนตร์.....	15
2.4 เทคนิคการผลิตภาพยนตร์เพื่อการศึกษา.....	18
2.5 การบันทึกเสียงภาพยนตร์.....	31
2.6 กล้องถ่ายภาพยนตร์และอุปกรณ์.....	32
2.7 ภาพยนตร์ไทย.....	38
2.8 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับภาพยนตร์ไทย.....	47
2.9 ความหมายของคำว่า “ ภาพยนตร์ ” ในปัจจุบัน.....	48
2.10 โรงฉายภาพยนตร์ในประเทศไทย.....	50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ VI ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3. การศึกษาโครงการเปรียบเทียบ การสรุปผลการวิเคราะห์และการวิจัยเพื่อ

การออกแบบโครงการ.....	55
3.1 โครงการเปรียบเทียบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโครงการ.....	55
3.1.1 โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย เฉลิมพระเกียรติฯ.....	55
3.1.2 การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย.....	60
3.1.3 หอภาพยนตร์แห่งชาติ.....	68
3.1.4 ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	77
3.1.5 อาคารเฉลิมพระเกียรติสยามสมาคมฯ.....	85
3.1.6 หอสมุดดนตรีเฉลิมพระเกียรติ.....	91
3.1.7 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ธรณีวิทยาเฉลิมพระเกียรติ.....	95
3.1.8 อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี.....	99
3.1.9 FILM CENTER-ARCHIVE IN JAPAN.....	102
3.1.10 HARUNAMACHI PUBLIC HALL.....	106
3.1.11 THE TOKYO INTERNATIONAL FORUM.....	108
3.2 โครงการเปรียบเทียบประเภทพิพิธภัณฑ์.....	110
3.2.1 พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย.....	110
3.2.2 พิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชา.....	114
3.2.3 RIPLEYS BELIEVE IT ! OR NOT MUSEUM.....	118
3.2.4 MUSEUM OF THE MOVING IMAGE.....	122
3.2.5 SARAH SCAIFE GALLERY, CARNGIE INSTITUTE.....	125
3.2.6 THE EAST BUILDING OF THE NATIONAL GALLERY OF ART.....	129
3.2.7 THE OKAYAMA PREFECTURAL MUSEUM OF ART.....	132
3.3 โครงการเปรียบเทียบประเภทโรงภาพยนตร์.....	133
3.3.1 ศาลาเฉลิมกรุง.....	133
3.3.2 MAJOR CINEPLEX.....	139
3.3.3 ODEON, ELEPHANT AND CASTLE, LONDON.....	144
3.3.4 SCALA BIRMINGHAM.....	147
3.3.5 THE ODEON MARBLE ARCH, LONDON.....	149
3.3.6 ASTORIA CINEMA, SOUTHEND.....	151
3.3.7 SAITAMA ART THEATER.....	153

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.4	โครงการเปรียบเทียบประเภทห้องสมุด.....	154
3.4.1	ห้องสมุดกรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน.....	154
3.4.2	MOUNT ANGEL ABBEY LIBRARY.....	158
3.4.3	KANASAWA IZUMINO LIBRARY.....	160
3.5	โครงการเทียบเคียงส่วนของการศึกษา.....	161
3.5.1	ส่วนปฏิบัติการภาพยนตร์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์.....	161
3.5.2	อาคารเรียนตึกพระเทพฯ.....	161
3.6	การสรุปผลการวิเคราะห์และการวิจัยเพื่อการออกแบบ.....	162
3.6.1	ผลการวิเคราะห์โครงการเปรียบเทียบ.....	162
3.6.1.1	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบทางด้าน รายละเอียดข้อมูล.....	162
3.6.1.2	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบทางด้าน สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกอาคาร.....	171
3.6.1.3	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบทางด้าน สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร.....	172
3.6.1.4	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบทางด้าน แนวความคิดหลักในการออกแบบภายในอาคาร.....	173
3.6.1.5	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบทางด้าน แนวความคิดในการออกแบบหรือเลือกอาคาร.....	175
3.6.1.6	สรุปผลการวิเคราะห์ ข้อดี - ข้อเสียโดยรวมของโครงการ เปรียบเทียบ.....	177
3.6.1.7	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบประเภท พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์.....	180
3.6.1.8	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบประเภท โรงภาพยนตร์.....	182
3.6.1.9	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบประเภท ห้องสมุด.....	184
3.6.1.10	สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบ ส่วนของการศึกษา.....	184
3.6.2	สรุปผลการวิจัย โดยการแจกแบบสอบถาม.....	186
3.6.3	สรุปผลการวิจัย โดยการสัมภาษณ์.....	199

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4. การศึกษาโครงการ.....	209
4.1 ศึกษาข้อมูลของโครงการ.....	209
4.2 องค์ประกอบของโครงการ.....	233
4.3 การวิเคราะห์ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร.....	250
4.4 สรุปความต้องการในการใช้งานภายในอาคาร.....	260
บทที่ 5. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปของอาคารเปรียบเทียบกับ ที่เหมาะสมในการปรับปรุงเป็นโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ.....	264
5.1 อาคารตัวอย่างที่ศึกษา.....	264
5.1.1 อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	264
5.1.2 อาคารหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน.....	264
5.1.3 อาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง.....	264
5.1.4 อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ.....	268
5.2 สรุปผลการวิเคราะห์อาคารเปรียบเทียบ.....	279
5.3 สรุปผลการวิจัยเพื่อการออกแบบโครงการ.....	289
บทที่ 6. การค้นคว้าและวิเคราะห์ทฤษฎีเพื่อการออกแบบโครงการ.....	302
6.1 แนวความคิดและทฤษฎีในการออกแบบ.....	302
6.2 ทฤษฎีการค้นคว้าแนวทางและเป้าหมาย ในการออกแบบสถาปัตยกรรม.....	302
6.3 ทฤษฎีการศึกษาความหมายและแนวความคิดในการออกแบบ ของหลุยส์ คาร์น.....	305
6.4 ทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม.....	307
6.5 ทฤษฎีกระบวนการออกแบบสองชนิด.....	309
6.6 สูตรสำเร็จในการสร้างสรรค์ให้มีเอกลักษณ์ไทย.....	313
6.7 แนวความคิดและทฤษฎีการออกแบบที่น่าสนใจ.....	316
6.7.1 การวิเคราะห์แนวรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทย.....	316
6.7.2 ลักษณะสำคัญของกระบวนการออกแบบ.....	321
6.7.3 การสร้างแนวความคิดหลัก.....	329
6.7.4 ที่มาของแนวความคิดในการออกแบบ.....	330
6.7.5 ความบันเทิงใจจากผลงานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมด้วยกัน.....	334

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

6.7.6 เสรีภาพทางความคิดของมวลชนต่อผลงานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม..	336
6.7.7 ความเปลี่ยนแปลงทางสถาปัตยกรรมตะวันตกในปัจจุบัน.....	337

บทที่ 7. การวิเคราะห์แนวความคิดในการออกแบบและบทสรุปการออกแบบ

สถาปัตยกรรมภายใน.....	342
7.1 การวิเคราะห์แนวความคิดหลักในการออกแบบ.....	342
7.2 หลักการและเหตุผลของแนวความคิดหลักในการออกแบบ.....	350
7.3 กระบวนการพัฒนารูปแบบจากแนวความคิดหลัก.....	378
7.4 สรุปแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโครงการ.....	411
7.4.1 งานสถาปัตย์กรรมการวางผังและการปรับปรุงรายละเอียด ของอาคาร เพื่อปรับปรุง SPACE และ FORM ภายในอาคาร.....	411
7.4.2 งานออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน.....	412
7.4.3 งานเครื่องเรือน.....	414
7.5 ปัญหาของตัวอาคาร และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุง.....	414
บรรณานุกรม.....	429
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	432
ภาคผนวก ข.	434
ภาคผนวก ค.	436
ภาคผนวก ง.	445
ภาคผนวก จ.	456
ประวัติผู้เขียน.....	462

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 เปรียบเทียบการจัดองค์กรภายในโครงการศึกษา.....	163
3.2 เปรียบเทียบลักษณะแนวทางหรือวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา.....	166
3.3 เปรียบเทียบองค์การสนับสนุน.....	167
3.4 เปรียบเทียบองค์ประกอบหลัก.....	168
3.5 เปรียบเทียบทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกอาคาร.....	171
3.6 เปรียบเทียบทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร.....	172
3.7 แสดงการเปรียบเทียบทางด้านแนวความคิดหลักในการออกแบบ.....	173
3.8 แสดงแนวความคิดหลักในการออกแบบ.....	175
3.9 สรุปผลการวิเคราะห์ทางด้านข้อดีที่นำมาใช้.....	177
3.10 สรุปผลการวิเคราะห์โครงการศึกษา (CASE STUDY) ประเภทพิพิธภัณฑ์.....	180
3.11 สรุปผลการวิเคราะห์โครงการศึกษา (CASE STUDY) ประเภทโรงพยาบาล.....	182
3.12 สรุปผลการวิเคราะห์โครงการศึกษา (CASE STUDY) ประเภทห้องสมุด.....	184
3.13 สรุปผลการวิเคราะห์โครงการศึกษา (CASE STUDY) ในส่วนของการศึกษา.....	184
3.14 สรุปผลการรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน.....	187
3.15 สรุปผลการรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน (คำสถิติ).....	188
3.16 สรุปผลความคิดเห็นด้านภาพพจน์.....	189
3.17 สรุปผลความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีข้อเสีย.....	190
3.18 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบแนวโน้ม.....	192
3.19 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพพจน์.....	193
3.20 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์.....	194
3.21 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์.....	195
3.22 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการตกแต่งภายใน.....	196
3.23 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง.....	197
3.24 แสดงอาชีพของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	200
3.25 แสดงสถานที่ที่ไปสัมผัสภาษา.....	200
3.26 แสดงผลสรุปความรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติ.....	201
3.27 แสดงผลสรุปการเคยไป.....	201
3.28 แสดงค่าความถี่ในการเคยไป.....	202
3.29 สรุปผลการวิเคราะห์ด้านความรู้สึกร.....	203
3.30 สรุปผลการวิเคราะห์ด้านความรู้สึกร.....	203

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
3.31 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นฯ.....	204
3.32 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการในการใช้ฯ.....	205
3.33 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นฯ.....	206
3.34 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นฯ.....	206
3.35 ตารางสรุปผลความคิดเห็นของประชากรฯ.....	207
3.36 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นฯ.....	207
3.37 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจ.....	208
4.1 สรุปความต้องการในการใช้งานภายในอาคาร.....	261
5.2 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไปของอาคารเปรียบเทียบ.....	280
5.2 สรุปผลการวิเคราะห์อาคารศึกษาที่เหมาะสมเพื่อการออกแบบโครงการฯ.....	284

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงมุมมอง.....	20
2.2 แสดงลักษณะภาพแบบออฟเจคตีฟและซัปเจคตีฟ.....	21
2.3 แสดงการเคลื่อนไหวกล้องถ่ายภาพยนตร์.....	22
2.4 แสดงการตัดภาพให้มีความต่อเนื่องทางทิศทาง.....	23
2.5 แสดงความต่อเนื่องโดยใช้ภาพแทรก.....	24
2.6 แสดงกล้องถ่ายภาพยนตร์ประเภทต่างๆ.....	33
2.7 แสดงส่วนประกอบของกล้องถ่ายรูป.....	34
2.8 แสดงอุปกรณ์ที่ใช้กับกล้องถ่ายภาพยนตร์.....	36
2.9 แสดงการใช้กล้องถ่ายภาพยนตร์.....	37
2.10 การเช็ดหนังใหญ่สมัยโบราณ.....	42
2.11 การฉายหนังกลางแปลง.....	51
3.1 การจัดองค์กรและแบ่งส่วนงานของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย.....	63
3.2 FUNCTIONAL DIAGRAM ความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ.....	73
3.3 ผังบริเวณหอภาพยนตร์แห่งชาติ.....	74
3.4 ผังพื้นที่ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 หอภาพยนตร์แห่งชาติ.....	75
3.5 ทศนิยมภาพด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติหอศิลป์.....	76
3.6 ทศนิยมภาพด้านหน้าของหอภาพยนตร์แห่งชาติ.....	76
3.7 FUNCTIONAL DIAGRAM ความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ.....	79
3.8 แผนผังที่ตั้งศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	80
3.9 แผนผังบริเวณและพื้นที่ของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	81
3.10 ทศนิยมภาพของกลุ่มอาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	82
3.11 ผังหอประชุมใหญ่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	82
3.12 การจัดพื้นที่ในส่วนที่นั่งพักคอย ภายในโรงรับรองฯ.....	83
3.13 ทศนิยมภาพภายในหอประชุมใหญ่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.....	83
3.14 ทศนิยมภาพด้านหน้าทางเข้าหอไทยนิทัศน์.....	84
3.15 ทศนิยมภาพภายในโรงพักคอย บริเวณทางเข้าหอไทยนิทัศน์.....	84
3.16 ทศนิยมภาพบริเวณทางเข้าด้านหน้า อาคารหอสมุดดนตรี.....	89
3.17 ทศนิยมภาพการจัดพิพิธภัณฑ์ภายในอาคารหอสมุดดนตรี.....	90
3.18 ทศนิยมภาพของบริเวณทางเข้าด้านหน้าอาคารหอสมุดดนตรี.....	93

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.19 ทศนิยมภาพของห้องประชุม อาคารหอสมุดดนตรี.....	94
3.20 ทศนิยมภาพของห้องสมุด อาคารหอสมุดดนตรี.....	94
3.21 ทศนิยมภาพของบริเวณโถงด้านหน้าภายในอาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี.....	101
3.22 การตกแต่งผนังด้านหน้าของโถงชั้นที่ 2.....	101
3.23 ผนังอาคาร FILM CENTER-ARCHIVE ของญี่ปุ่น.....	103
3.24 รูปด้านข้างและรูปตัดอาคาร FILM CENTER-ARCHIVE ของญี่ปุ่น.....	104
3.25 ทศนิยมภาพด้านหน้าทางเข้า FILM CENTER-ARCHIVE ของญี่ปุ่น.....	105
3.26 ทศนิยมภาพของห้องจัดแสดงหรือจัดประชุมฯ.....	107
3.27 ทศนิยมภาพของโถงด้านหน้าทางเข้าฯ.....	107
3.28 ทศนิยมภาพด้านหน้าโถงทางเข้าฯ.....	109
3.29 ทศนิยมภาพบริเวณด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย.....	113
3.30 ทศนิยมภาพของห้องจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชาฯ.....	117
3.31 ทศนิยมภาพของด้านหน้าทางเข้าไปยังห้องจัดแสดงฯ.....	121
3.32 ผนังชั้นบนและชั้นล่างของ MUSEUM OF THE MOVING IMAGE LONDON..	127
3.33 ทศนิยมภาพของห้องจัดแสดง.....	128
3.34 ผนังในการจัดแสดงผลงานฯ.....	131
3.35 ทศนิยมภาพห้องจัดแสดงงาน.....	132
3.36 ผนังชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ของอาคารศาลาเฉลิมกรุง.....	134
3.37 ทศนิยมภาพด้านหน้าของอาคารศาลาเฉลิมกรุง ในอดีตและปัจจุบัน.....	135
3.38 ทศนิยมภาพของทางเข้าหลักด้านหน้าฯ.....	136
3.39 ทศนิยมภาพของห้องโถงฯ.....	137
3.40 ทศนิยมภาพของโถงทางเข้าโรงฉายภาพยนตร์.....	138
3.41 ทศนิยมภาพด้านหน้าของเมเจอร์ ซินีเพลกซ์ สุขุมวิท.....	141
3.42 ทศนิยมภาพของบริเวณโถงด้านหน้า.....	142
3.43 ทศนิยมภาพบริเวณขายบัตรเข้าชมภาพยนตร์ฯ.....	143
3.44 ผนังในส่วนของห้องจัดแสดง ODEON. ฯ.....	145
3.45 ทศนิยมภาพของส่วนต่างๆภายใน ODEON. ฯ.....	146
3.46 รูปตัดและผนังในส่วนของโรงฉายภาพยนตร์.....	148
3.47 ผนังในส่วนของโรงฉายภาพยนตร์ ภายใน THE ODEN. ฯ.....	150

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.48 ผังพื้นที่ในส่วนของโรงฉายภาพยนตร์ ภายใน ASTORIA. ฯ.....	152
3.49 ทศนิยมภาพห้องฉายภาพยนตร์ที่ปรับเป็นห้องอเนกประสงค์ได้.....	153
3.50 ผังพื้นที่ของห้องสมุดภาพยนตร์ กรุงสต็อกโฮล์ม ฯ.....	157
3.51 ผังบริเวณและผังพื้นที่ของ MOUNT ANGEL ABBEY LIBRARY.....	159
3.52 ทศนิยมภาพภายในห้องสมุด.....	160
4.1 แสดงการจัดองค์กรและแบ่งส่วนงานของสถาบันภาพยนตร์ไทย ฯ.....	212
4.2 แสดงกรอบอัตรากำลังฝ่ายวิชาการและวางแผน.....	214
4.3 แสดงกรอบอัตรากำลังฝ่ายบริหาร.....	215
4.4 แสดงกรอบอัตรากำลังฝ่ายภาพยนตร์แห่งชาติ.....	216
4.5 แสดงพฤติกรรมของผู้ให้บริการ.....	222
4.6 แสดงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ.....	224
4.7 แสดงพฤติกรรมของผู้ที่มาชมพิพิธภัณฑ์.....	226
4.8 แสดงพฤติกรรมของผู้ที่มาชมภาพยนตร์.....	228
4.9 แสดงพฤติกรรมของผู้ใช้ห้องอนุรักษ์ฟิล์มและเทปวิดีโอ.....	230
4.10 แสดงพฤติกรรมของผู้ใช้ห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์.....	231
5.1 แสดงผังอาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง.....	266
5.2 ทศนิยมภาพของอาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง.....	267
5.3 ทศนิยมภาพของกลุ่มอาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง.....	267
5.4 แผนผังที่ตั้งอาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ.....	270
5.5 การวิเคราะห์การเข้าสู่ที่ตั้งของอาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	271
5.6 ผังพื้นที่ชั้นที่ 1 อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	272
5.7 ผังพื้นที่ชั้นที่ 2 อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	273
5.8 ผังพื้นที่ชั้นที่ 3 อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	274
5.9 ทศนิยมภาพด้านหน้าอาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	275
5.10 ทศนิยมภาพด้านข้างและด้านหลังอาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	275
5.11 ทศนิยมภาพทางเข้าหลักด้านหน้าอาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	276
5.12 ทศนิยมภาพภายในชั้นที่ 1 ของอาคารส่วนหน้า.....	277
5.13 ทศนิยมภาพภายในชั้นที่ 2 ของอาคารส่วนหน้า.....	277
5.14 ทศนิยมภาพและบรรยากาศภายในหอประชุมใหญ่ ฯ.....	278

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.15 ทศนียภาพด้านประตูทางเข้าหลักภายในหอประชุมใหญ่ฯ.....	278
5.16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบในด้านรูปแบบของอาคารที่จะนำมาปรับปรุง.....	288
5.17 การวิเคราะห์อาคารอนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์.....	292
5.18 ภาพแผนผังของโบสถ์-วิหารในเมืองไทยฯ.....	293
5.19 ภาพแผนผังของโบสถ์-วิหารขนาดกลางและขนาดเล็กในเมืองไทยฯ.....	294
5.20 ภาพแผนผังของโบสถ์-วิหารขนาดใหญ่ในเมืองไทยฯ.....	295
5.21 อาคารศาลาการเปรียญ วัดตรีจันทาฯ.....	297
5.22 ภาพ SPACE ที่เกิดขึ้นจากการยื่นขยายคานออกมาหลายๆ.....	298
5.23 ภาพ SPACE ที่เกิดขึ้นจากการยื่นขยายคานออกมาหลายๆ.....	299
5.24 ทศนียภาพอาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี.....	300
5.25 ทศนียภาพอาคารอนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ ฯ.....	301
7.1 สรุปประวัติวิเคราะห์ฯ.....	348
7.2 สรุปความสัมพันธ์ต่างๆ.....	349
7.3 การวิเคราะห์งานสถาปัตยกรรม.....	353
7.4 การวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์.....	354
7.5 การวิเคราะห์ความแตกต่างของวังเจ้าในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์.....	355
7.6 สรุปการวิเคราะห์หาแนวความคิดหลักในการออกแบบ.....	357
7.7 สรุปแนวทางการออกแบบ.....	358
7.8 วังสุโขทัยในอดีต.....	359
7.9 วังสุโขทัยในปัจจุบัน.....	359
7.10 ภาพถ่ายอาณาเขตวังสุโขทัย.....	359
7.11 ภาพถ่ายวันอภิเษกสมรส.....	360
7.12 ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 2	360
7.13 ทรงพระราชทานธรรมนูญ.....	361
7.14 สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี.....	361
7.15 ทศนียภาพทางเข้าวังสุโขทัย.....	362
7.16 พระตำหนักใหญ่.....	363
7.17 การจัดวางผังพื้นที่ชั้นล่างภายในพระตำหนักใหญ่.....	364
7.18 ทางขึ้นพระตำหนัก.....	365

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
7.19 เฉลียงด้านหน้า.....	365
7.20 บรรยากาศภายในห้องรับแขก.....	366
7.21 การตกแต่งภายในห้องรับแขก.....	367
7.22 ประตูทางด้านหลังภายในห้องรับแขก.....	368
7.23 การประดับตกแต่งผ้าเพดาน.....	368
7.24 บรรยากาศภายในห้องเสวย.....	369
7.25 มุมมองจากภายในห้องเสวย.....	370
7.26 ห้องทรงงาน.....	371
7.27 ห้องรับแขกใหญ่.....	372
7.28 เฉลียงทางเดินด้านหลังพระตำหนัก.....	372
7.29 โถงบันได.....	373
7.30 บันไดทางขึ้นชั้นบน.....	373
7.31 การจัดวางผังชั้นบนฯ.....	374
7.32 ห้องบรรทมของทั้งสองพระองค์.....	375
7.33 พระตำหนักไม้.....	375
7.34 ลวดลายการประดับตกแต่งพระตำหนักไม้.....	376
7.35 พระตำหนักน้ำ.....	377
7.36 ลวดลายการตกแต่งพระตำหนักน้ำ.....	377
7.37 การวิเคราะห์ความเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์.....	383
7.38 สรุปผลการวิเคราะห์ความเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์.....	384
7.39 การวิเคราะห์แนวความคิดหลักที่เจาะลึกถึงงานสถาปัตยกรรม.....	385
7.40 การวิเคราะห์ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบกลุ่มใหญ่.....	386
7.41 การวิเคราะห์ลักษณะและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ.....	387
7.42 การวิเคราะห์ลักษณะและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ.....	388
7.43 การวิเคราะห์ลักษณะที่โดดเด่นทางสถาปัตยกรรม.....	389
7.44 การวิเคราะห์ผังพื้นที่ชั้นล่างของพระตำหนักใหญ่.....	390
7.45 การวิเคราะห์ผังพื้นที่ชั้นบนของพระตำหนักใหญ่.....	391
7.46 การวิเคราะห์เฉลียงด้านหน้าทางขึ้นของพระตำหนักใหญ่.....	392
7.47 SPACE ที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าไปอยู่ภายในห้องรับแขก.....	393

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
7.48 ภาพอีกมุมมองหนึ่งภายในห้องรับแขก.....	394
7.49 ภาพมุมมองจากภายในห้องเสวย.....	395
7.50 มุมมองจากห้องเตรียมอาหาร.....	396
7.51 ภาพการวิเคราะห์ผังพื้นของพระตำหนักน้ำ.....	397
7.52 ด้านหน้าพระตำหนักน้ำ.....	398
7.53 ฝาเพดานที่โถงบันไดทางขึ้นชั้นบน.....	398
7.54 ตู้โชว์ในห้องเสวย ที่พระตำหนักใหญ่.....	401
7.55 การตกแต่งฝ้าผนังและฝ้าเพดาน.....	402
7.56 การสร้างบรรยากาศและการจัด SPACE	403
7.57 เรือนไทยโบราณวัดศรีจินดาฯ	404
7.58 ฝาผนังกุฎี ที่วัดโบสถ์ฯ	404
7.59 ห้องจัดนิทรรศการ พิพิธภัณฑศิลป์อนุรักษ์.....	405
7.60 โถงกลางพระที่นั่งจักรี.....	406
7.61 หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	407
7.62 ดิกริเวณมหาวิทยาลัยโดเกียว ประเทศญี่ปุ่น.....	408
7.63 การวิเคราะห์รูปแบบ.....	409
7.64 สรุปการออกแบบในพื้นที่ที่มีขนาดต่างกัน.....	416
7.65 สรุปภาพผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในสถาบันภาพยนตร์ไทย.....	417

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมเป็นงานสร้างสรรค์ในทางการออกแบบ (design) มิใช่เป็นการสร้างสรรค์ทางจิตรศิลป์ (fine art) ดังนั้นการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม ไม่ว่าจะได้รับความประทับใจหรือได้รับความบันดาลใจมาจากสิ่งใดเพื่อการสร้างสรรค์ก็ตาม สถาปนิกก็ไม่สามารถผลิตงานออกมาแต่เพียงคุณค่าของงานสร้างสรรค์ลักษณะทัศนศิลป์ (Visual Art) เท่านั้นได้ หากต้องทำให้งานสร้างสรรค์นั้นๆ สามารถสนองตอบความต้องการของผู้ใช้¹

งานออกแบบเป็นผลงานของมนุษย์ ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นปฏิกิริยาต่อสภาพแวดล้อม เมื่อมนุษย์มีความไม่พอใจกับสิ่งที่มี หรือเป็นอยู่เราได้รับแรงบันดาลใจตลอดจนวิธีการเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาจากการเรียนรู้กระบวนการธรรมชาติ ผลงานออกแบบของมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เราพยายามคิดค้นสร้างสรรค์²

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์มาช้านาน เพราะประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่บ่งบอกอารยธรรมในแต่ละยุคสมัย และหากมองย้อนไปในอดีตถึงสมัยที่มนุษย์เริ่มกำเนิดมาในโลกเป็นเวลา กว่าแสนปีมาแล้วที่มนุษย์ในยุคแรกๆ ดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาอาศัยสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และต้องพยายามปรับตัวให้ได้มากที่สุดเพื่อการอยู่รอด³ เมื่อสิ่งที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ให้มนุษย์เข้าไป พักพิงอาศัย เกิดมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และพฤติกรรมกับความต้องการในการดำรงชีพของมนุษย์มีซับซ้อนมากขึ้น บังเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ จากการพัฒนาทางด้านความคิด ความต้องการในการปรับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวก็จำเป็นต้องเกิดขึ้นตามมา ดังนั้นจะเห็นว่าการริเริ่มสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมใหม่ขึ้นมานั้นมีสาเหตุหลักก็คือเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงให้ตอบสนองกับความต้องการที่มาจากพฤติกรรมนั่นเอง

จากการศึกษาทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวกับการออกแบบสถาปัตยกรรมของโลกตะวันตก โดย ROBERT BRUEGMANN ที่กล่าวไว้ว่า

---

1 ศ. อรศิริ ปาณินท์, มนุษย์กับการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม, (กรุงเทพมหานคร : RANGSIT UNIVERSITY PRESS, 2538), หน้า 49.

2 นวลน้อย บุญวงศ์, หลักการออกแบบ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 16.

เอกสารนี้เป็นเอกสารเรื่องเดียวกัน, หน้า 7. ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาปัตยกรรมตั้งอยู่บนหลักพื้นฐานเดียวกันสามประการเสมอมา หลักสามประการนี้ได้แก่ FIRMITAS , UTILITAS , VENUSTAS หรือ FIRMNESS , COMMODITY , DELIGHT.⁴ ซึ่งอาจบรรยายความหมายพอสรุปได้ดังนี้

1. FIRMNESS เป็นเรื่องของโครงสร้างและการก่อสร้างอาคาร จะต้องไม่เพียงแต่สมเหตุสมผลในทางโครงสร้างเท่านั้น แต่จะต้องปรากฏแก่ตาว่ามีเหตุผลในเชิงโครงสร้างด้วย

2. COMMODITY คือเรื่องของเป้าหมายในการออกแบบ ที่ต้องทำให้บรรลุเป้าหมายสองประการด้วยกัน ดังนี้เป้าหมายแรกคือการใช้การของอาคาร และประการที่สอง อาคารจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ในประเด็นที่หนึ่ง

3. DELIGHT หลักข้อนี้อ้างถึงความงาม (aesthetic) เกิดจากแรงกระตุ้นหรือสัญชาตญาณที่ต้องทำให้อาคารเกิดความงาม โดยไม่เกี่ยวข้องกับ สองหลักแรกที่กล่าวมา แต่หลักความงามนี้เป็นข้อใหญ่มีอิทธิพลเหนือสองหลักแรกที่กล่าวมา

เมื่อวิเคราะห์ทฤษฎีแนวความคิด ที่เกี่ยวกับการออกแบบสถาปัตยกรรมของโลกตะวันตก จะเห็นว่าผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากหลักสามประการนั้น สามารถตอบสนองทั้งด้านการใช้งานและเกิดคุณค่าความงามในตัวเองอีกด้วย

สถาปัตยกรรมในประเทศไทย มีการสร้างสรรค์เกิดขึ้นมากมาย หากว่ามีปัจจัยที่เพียงพอและเล็งเห็นคุณค่าความสำคัญของการใช้งานภายในอาคารหรือสถาปัตยกรรมนั้น ๆ หรือมีแรงผลักดันแรงจูงใจในการพยายามสร้างสัญลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อให้สัญลักษณ์ดังกล่าวเป็นที่เข้าใจเป็นที่ยอมรับ และทำให้เกิดความทรงจำและการระลึกถึงพฤติกรรมที่ปรากฏในสถาปัตยกรรมนั้น และยิ่งอีกมากมายทีเดียวที่สถาปัตยกรรมหรืออาคารที่สร้างขึ้นมามีใหม่ นั้น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้งานได้เท่าที่ควร และที่สำคัญไปกว่านั้น คือความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปดำเนินพฤติกรรมต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม หรือต้องพยายามปรับพฤติกรรมหรือความต้องการในการใช้พื้นที่ ให้เป็นไปตามขอบเขตจำกัดของอาคารหรือสถาปัตยกรรมที่มีมาก่อนแล้วโดยที่ทั้งลักษณะสภาพแวดล้อมก็ไม่เอื้ออำนวยหรือเกิดความจรรโลงใจเลย

การสร้างสัญลักษณ์เฉพาะตัวนั้นก็เพื่อให้มนุษย์รับรู้และเข้าใจในข่าวสารที่ตรงกันมองเห็นภาพพจน์ของการเข้าไปใช้งานเกิดความจำและเกิดความเข้าใจในความหมาย ซึ่งเหตุผลที่กล่าวมานี้ เป็นหลักสำคัญยิ่งในการออกแบบ โดยเฉพาะการถ่ายทอด หรือการนำเสนอเอกลักษณ์และภาพลักษณ์ที่ดีของชาติ และเอกลักษณ์ย่อมต้องสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้อง⁵ และบ่งบอกถึงความสำคัญของตัวเองได้ เช่น การออกแบบพระราชวัง ข้อกำหนดทางสถาปัตยกรรมก็จะบังเกิดขึ้นเองด้วยสัญชาตญาณ และสิ่งที่ตามมาคือข้อกำหนดตามระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมในอดีต ซึ่ง

⁴เอกพงศ์ จุลเสณีย์ , Design คืออะไร, เอกสารประกอบการสอน, 23 สิงหาคม 2536.

(อัคราเนนา)

⁵ศ. ดร.วิมลสิทธิ์ ทรายงกูร, "สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (ไทยร.9)." วารสารอาษา, เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งไปไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า มิถุนายน 2539, หน้า 56.

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นตัวบังคับบ่งชี้ ว่ารูปแบบจะต้องออกมาในทิศทางใดเป็นสำคัญ และด้วยเหตุผลของการใช้งาน สถาปัตยกรรมนี้ มีความสำคัญที่ต้องแสดงเอกลักษณ์ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกันและรับรู้ถึงการใ้การในสถาปัตยกรรมนั้นได้ และยังมีอีกหลายลักษณะที่จำเป็นต้องสร้างสัญลักษณ์เพื่อให้สื่อความหมายเป็นที่เข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในระดับประเทศ นั่นก็คือ "มรดกทางวัฒนธรรม" ยิ่งจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะถ้าหากสามารถอนุรักษ์ สืบทอดและแสดงให้เห็นถึงความสำคัญนี้ได้ ประเทศไทยก็จะสามารถดำรงอยู่เป็นเอกราชและสืบต่อไปยังรุ่นลูกหลาน เพื่อให้เกิดการศึกษาและพัฒนาต่อไปในอนาคต

คำว่าภาพยนตร์ ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 มีความหมายว่า ภาพฉายด้วยเครื่องทำให้เป็นเคลื่อนไหวได้ หนึ่งฉาย ; (กฎ) ฟิล์ม ไม่ว่าจะ เป็นชนิด เนกาทีฟ (Negative) หรือ โพซิทีฟ (Positive) ซึ่งได้ถ่ายอัด หรือกระทำด้วยวิธีใดๆ ให้ปรากฏรูปหรือเสียง หรือทั้งรูปและเสียง เป็นเรื่องหรือเหตุการณ์ หรือข้อความอันจักถ่ายทอดรูปหรือเสียงหรือทั้งรูปและเสียง ด้วยเครื่องฉายภาพยนตร์ หรือเครื่องอย่างอื่น ทำนองเดียวกัน และหมายความถึง ฟิล์มซึ่งได้ถ่ายอัด หรือกระทำด้วยวิธีใดๆ ให้ปรากฏสี เพื่ออัดลงในฟิล์มชนิดดังกล่าว

คำว่า "ภาพยนตร์" นั้นเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งเดิมเรียกว่า "หนัง" เนื่องจากลักษณะเป็นการฉายบนจอคล้ายกับ "หนังตะลุง" และ "หนังใหญ่" อันเป็นมหรสพอย่างหนึ่งของคนไทย ที่เป็นภาพฉายด้วยเครื่องทำให้เป็นภาพเคลื่อนไหวได้บนจอภาพยนตร์ จึงถือได้ว่าเป็นประดิษฐ์กรรม ที่นำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์หลายแขนง มาผสมผสานกับ ศิลปศาสตร์ เพื่อให้เกิดความสุนทรีย์จากการนำภาพนิ่งหลายร้อยภาพมาร้อยเรียงให้มีความต่อเนื่อง ฉายออกมาให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวได้ และอาจกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์มีลักษณะเป็นทวีลักษณะ หรือสองลักษณะคู่กัน กล่าวคือ นอกจากภาพยนตร์จะเป็นศิลปะแขนงหนึ่งแล้ว ภาพยนตร์ยังเป็น สื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชมอีกด้วย (วรรณสิริ 2536 : 27)

ภาพยนตร์ไทย หรือที่เรียกกันติดปากว่า "หนังไทย" ดูเหมือนจะมีความคุ้นเคยกับคนไทยเป็นอย่างดีจากอดีตสู่ปัจจุบัน (เอกสารประกอบการจัดประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 1 , 2535 : 19) และยังจัดได้ว่าเป็นมหรสพที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทย

หนังไทย ที่คนไทยในอดีตเคยเรียกกันติดปากและยังสืบทอดต่อมาสู่คนไทยในยุคปัจจุบัน ที่มักจะนิยมใช้คำว่า "หนังไทย" มากกว่าคำว่า "ภาพยนตร์ไทย" เช่น "วันนี้จะไปดูหนังเรื่องอะไรดี" หรือ "ชาวบ้านในชนบทมักจะไปดูหนังกลางแปลง" เพื่อความบันเทิง จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ชัดว่า มหรสพที่กล่าวถึงนี้ ถ้าอยู่ในประเทศไทยก็จะสามารถเรียกได้ทั้ง 2 ชื่อ คือ ภาพยนตร์ หรือ หนัง ซึ่งจะให้ความหมายที่เหมือนกัน แต่ที่นิยมใช้คำว่า "หนัง" เพราะเป็นคำพยางค์เดียว สั้นและได้ความหมายลึกซึ้ง

ที่มาของคำว่า "หนัง" นั้น เริ่มต้นมานานตั้งแต่ในอดีต ซึ่งในสมัยก่อนนั้น ถือว่าเป็นมหรสพชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ที่เรียกว่า "หนังใหญ่"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนังใหญ่เป็นมหรสพชั้นสูง เป็นการประสมศิลปหลายแขนงเข้าด้วยกัน เป็นการแสดงที่รวมงานศิลปะชั้นสูงไว้ในเรื่องหรืองานเดียวกัน ที่แตกต่างไปจากการแสดงของโขน ละคร หุ่น แต่เดิมนั้น หนังใหญ่เป็นมหรสพชั้นสูงที่ใช้แสดงในพระราชพิธีต่างๆ ถ้าเป็นงานราชภัฏจะต้องเป็นงานที่ใหญ่มาก เพราะในการแสดงแต่ละครั้งต้องมีการเตรียมหลายอย่าง ต้องอาศัยกำลังคน กำลังแรงงาน กำลังทรัพย์มาก ทำให้เป็นการยากที่คนรุ่นหลังจะได้เห็นการแสดงหนังใหญ่ในงานมหรสพเหมือนในสมัยโบราณ ศิลปะที่รวมเป็นหนังใหญ่ที่กล่าวแล้วข้างต้น⁶

ภาพยนตร์ ถือว่าเป็นศาสตร์แห่งศิลปะแขนงหนึ่ง ที่สามารถสะท้อนเรื่องราวในอดีตหรือบันทึกประวัติศาสตร์ต่างๆ ไว้ได้ และยังส่งผลต่อเนื่องในด้านความมั่นคงของชาติในอนาคต หากเรายังคงอนุรักษ์สืบสานความเป็นไทยไปสู่รุ่นลูกหลานได้ เพราะในอดีตที่ผ่านมาย่อมมีอิทธิพลกับยุคสมัยหน้าอย่างแน่นอน⁷

ภาพยนตร์ไทย เป็นมรดกที่ล้ำค่าของประเทศ ซึ่งมีประวัติความเป็นมา เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2440 ซึ่งอยู่ในยุคเริ่มต้นของภาพยนตร์ในแถบตะวันตก ต่อมาภาพยนตร์จึงกลายเป็นสื่อสารมวลชนและมหรสพ ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในประเทศไทย เช่นเดียวกับที่อื่นๆ ทั่วโลก

ในปี พ.ศ. 2443 กรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ พระเจ้าน้องยาเธอในรัชกาลที่ 5 ทรงถ่ายภาพยนตร์เป็นรายแรกในประเทศไทย และทรงทำธุรกิจให้เช่าและจัดฉายภาพยนตร์ขึ้น ทรงเป็นพระบิดาแห่งภาพยนตร์ไทย ต่อมาได้มีทั้งบริษัทภาครัฐและเอกชนสร้างภาพยนตร์ทั้งสารคดี สื่อสารมวลชนและบันเทิงขึ้นตามลำดับ นับได้ว่าภาพยนตร์มีบทบาทมากในฐานะการให้ข่าวสารและมหรสพ ภายหลังมีการพัฒนาขึ้นจนเกิดเป็นอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยรัฐบาลและหน่วยงานในสมัยนั้น ได้มองเห็นความสำคัญของภาพยนตร์อยู่มาก จึงได้มีการสนับสนุนให้มีหน่วยงานด้านภาพยนตร์ขึ้นมาหลายหน่วยงานรัฐบาลบางยุค ถึงกับใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อเพื่อสร้างความบันเทิงและความเข้าใจในหมู่ประชาชน ตัวอย่างแนวคิดและความพยายามในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย คือ ปี พ.ศ. 2465 กรมรถไฟหลวง สมัยที่กรมพระกำแพงเพชร เป็นผู้อำนวยการ ได้จัดตั้ง " กองภาพยนตร์เผยแพร่ข่าว " ขึ้นเพื่อผลิตภาพยนตร์ประชาสัมพันธ์ให้คนไทยและชาวต่างประเทศนิยมท่องเที่ยวโดยใช้บริการของรถไฟ ภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับรถไฟ ได้แก่เรื่อง " สามปอยหลวง " ปลายปี พ.ศ. 2483 สมัยที่จอมพล ป.พิบูลย์สงครามเป็นนายกรัฐมนตรี นายปรีดี พนมยงค์ ได้สร้างหนังเรื่อง " พระเจ้าช้างเผือก " เป็นภาพยนตร์ 35 มม. เสียงภาษาอังกฤษ เพื่อเสนอความคิดทางการเมืองทั่วไปที่ไม่เห็นด้วยกับวิถีลัทธิฟาสซิสต์ที่กำลังเฟื่องฟูในเยอรมัน ญี่ปุ่นและไทย เป็นการใช้ภาพยนตร์ในการเรียกร้องสันติภาพ ต่อมาในปีเดียวกัน กองทัพอากาศได้ตั้งกองภาพยนตร์ขึ้น และได้ซื้อโรงถ่ายทุ่งมหาเมฆของบริษัทไทยฟิล์มมาดำเนินการต่อ มีนาวาอากาศเอกสวัสดิ์ จิรมิตร

---

⁶นายเสถียร ชังเกตุ, หนังใหญ่ ศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทย, เอกสารที่จัดพิมพ์ขึ้นเนื่องในป้อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย, 9 มกราคม 2537, หน้า 1.

⁷สัมภาษณ์ อติศักดิ์ เชื้อรัตน์, หัวหน้างานหอภาพยนตร์แห่งชาติ, 22 กรกฎาคม 2538. เอกสารนี้เป็นเอกสารที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครูเนรมิตเป็นผู้กำกับภาพยนตร์และยังได้ตั้งโรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศขึ้น เพื่อผลิตนักดนตรีที่เก่งทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเพราะจำเป็นต้องมีนักดนตรีแต่งเพลงประกอบภาพยนตร์ และในยุคของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลย์สงครามนี้เอง ที่รัฐบาลมีดำริและพยายามที่จะรวบรวมบริษัททุนมานาภาพยนตร์ ละโว้ภาพยนตร์ และอัศวินภาพยนตร์เข้าด้วยกัน จัดตั้งบริษัทภาพยนตร์แห่งชาติ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยให้เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญ แต่เมื่อจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม ถูกรัฐประหาร โครงการบริษัทภาพยนตร์แห่งชาติก็เลิกล้มไป⁸ องค์กรภาพยนตร์ที่รับผิดชอบการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างจริงจัง และดำเนินงานเป็นรูปธรรมและถาวรมากกว่า 20 ปี นั่นก็คือหอภาพยนตร์แห่งชาติ จุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยแต่ผลที่เกิดขึ้น ทั้งในแง่การอนุรักษ์และการส่งเสริมกิจกรรมการสร้างภาพยนตร์แต่กลับไม่มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น ยังดำเนินไปอย่างเชื่องช้าและลดคุณภาพลง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์มีอายุค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์สาขาอื่นๆ แต่ทว่าวิวัฒนาการต่างๆ เกิดขึ้นมากมายและดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจที่เคยลงทุนเพียงไม่มาก จนกลายเป็นธุรกิจนับล้านๆ เพราะอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยเป็นอุตสาหกรรมใหญ่ ที่ทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินตราในตลาดเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ ไม่ต่ำกว่า 1,500 ล้านบาทต่อปี มีการสร้างงานให้กับคนจำนวนมาก⁹ หรือในเรื่องของสถานะคุณค่าที่สังคมยอมรับ จากที่เคยเป็นสิ่งบันเทิงใจราคาถูก กลับกลายเป็นงานศิลปะที่มีความประณีตละเอียดอ่อนและที่สำคัญภาพยนตร์มีบทบาทต่อศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องยอมรับว่าภาพยนตร์เป็นสื่อสำคัญ ที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่องานศิลปะอย่างยิ่ง เพราะภาพยนตร์เป็นศิลปะแขนงที่เจิดแห่งศตวรรษนี้ ที่แสดงออกได้ทั้งภาพและเสียง นอกจากความรื่นเริงบันเทิงใจแล้ว ภาพยนตร์ยังมีบทบาทสำคัญที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมมวลชน วัฒนธรรมพื้นบ้าน การพัฒนาความรู้ ความคิด การอนุรักษ์ธำรงไว้ซึ่งศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงาม เอกลักษณ์ของชาติ¹⁰ โดยบันทึกประวัติศาสตร์ของแต่ละยุคสมัยได้ดีอีกด้วย แต่ในปัจจุบันที่เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ไร้พรมแดน เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วไร้ขีดจำกัดและนับวันยิ่งพัฒนาต่อเนื่องไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้คนไทยได้รับอิทธิพลทางด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่จากตะวันตกอย่างเต็มที่และรวดเร็วมาก มีการปลูกฝังค่านิยมที่ไม่พึงปรารถนาจากสื่อสาร

---

⁸มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชานิติศาสตร์, เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารงานภาพยนตร์ หน่วยที่ 8-15, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534), หน้า 659.

⁹มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชานิติศาสตร์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 697.

¹⁰คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร, "ภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคม," เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เรื่องภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง, ห้องประชุมคณะกรรมการ 213-216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2, (2540), หน้า 1.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โทรทัศน์ยุคสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือภาพยนตร์จากต่างชาติ ซึ่งเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลมากในประเทศไทย ทำให้เงินบาทของประเทศไทยรั่วไหลออกนอกประเทศเป็นจำนวนมหาศาล และยังทำให้ธุรกิจอุตสาหกรรมของภาพยนตร์ไทยเสียหายอย่างน่าเป็นห่วงยิ่ง อันเป็นผลจากการเปรียบเทียบทางด้านคุณภาพของภาพยนตร์และการประชาสัมพันธ์นั่นเอง แต่หากมองย้อนดูว่า ทำไมภาพยนตร์ต่างชาติจึงมีคุณภาพมากกว่า ก็พบว่า ภาพยนตร์ต่างชาตินั้น ได้แรงเสริมและการสนับสนุนจากรัฐบาล และรัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของภาพยนตร์ เพราะถือว่าภาพยนตร์เป็นสื่อที่ประชาสัมพันธ์ประเทศของตนและยังสามารถแทรกแซงไปได้ทุกที่ ทั่วทุกมุมโลก ในรูปแบบของความบันเทิง และหากมองย้อนมาดูภาพยนตร์ไทย ซึ่งในอดีตคนไทยจะมีความภาคภูมิใจมาก หากกล่าวถึงภาพยนตร์ไทย เพราะความรู้สึกถึงความอสังการของผู้ที่ได้ไปชมความรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ของดารานำและความรู้สึกที่ดีอีกหลากหลายความรู้สึก ซึ่งน่าใจหายเหลือเกินที่ความรู้สึกนั้นแทบจะหมดไปจากความรู้สึกของคนไทยในปัจจุบัน ทำให้สิ่งที่คนไทยเป็นผู้สร้างคุณค่าความสวยงามและความจริงใจในฐานะมรดกของคนไทยในอดีต กลับค่อยๆ จางหายไป แต่วัฒนธรรมต่างชาติที่เราไม่ได้เป็นผู้สร้าง กลับเข้ามามีบทบาทแทนที่ จากสภาวะการณดังกล่าวนี้ กำลังทำให้ภาพยนตร์ไทย ที่ถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของไทยใกล้จะสูญสลาย เรา น่าจะหันมาช่วยกันพยายามฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ ช่วยกันเหลียวแลและให้ความสนใจ ให้การสนับสนุน พัฒนางานอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในทุกๆ ทางที่จะสามารถทำได้ โดยเฉพาะหนทางแก้ไขในอันดับแรกที่มีส่วนเป็นแรงเสริมที่สำคัญยิ่งของวงการภาพยนตร์ไทย นั่นก็คือการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร ถ่ายทอดภาพอดีตปลูกจิตสำนึก และสนับสนุนการพัฒนาความสามารถในด้านการผลิตภาพยนตร์ แก่เยาวชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีในอนาคต ซึ่งน่าจะเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลที่ต้องเข้ามารองรับ เพราะนอกจากจะทำให้ประชาชนกลับมาเห็นความสำคัญของภาพยนตร์ไทย แล้วยังสามารถพัฒนาฝีมือ คุณภาพ ประชาสัมพันธ์ความเป็นชาติไทย และทำเงินตราเข้าประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน เริ่มหันมาให้การส่งเสริมกิจการภาพยนตร์ไทยมากขึ้น โดยเปิดสอนวิชาเกี่ยวกับการภาพยนตร์ และมุ่งผลิตบุคลากร เจ้าหน้าที่และนักแสดงที่มีคุณภาพ ออกมาสนองตอบต่อความต้องการของตลาดภาพยนตร์ไทยอย่างพอเพียง สถาบันในระดับอุดมศึกษาที่เปิดภาควิชาเกี่ยวกับภาพยนตร์โดยตรง ได้แก่ คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่วนสถาบันที่มีการส่งเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยในบางส่วน ได้แก่ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยรังสิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ราชวมงคลเทคนิคกรุงเทพ และสถาบันราชภัฏบางแห่ง นอกจากนี้ยังมีสถาบันการแสดงที่มุ่งผลิตบุคลากรทางด้านการแสดงออกมา เช่น โรงเรียนการแสดงของสหมงคลฟิล์ม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ก็พยายามจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรขึ้นมารองรับ แต่ก็ไม่ประสบผลเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัจจัยหลายปัจจัย และปัจจัยปัญหาที่มีผลกับการอนุรักษ์มรดกที่มีค่าของชาติ คือปัญหาทางด้านการเก็บไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รักษาภาพยนตร์ ที่ถือว่าเป็นสิ่งที่แสดงอารยธรรมของประเทศควร ค่าแก่การเก็บรักษาไว้เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษา นับเป็นการพัฒนาอย่างหนึ่ง แต่ในปัจจุบันนอกจากหอภาพยนตร์แห่งชาติแล้ว ยังไม่มีหน่วยงานใดทำการรวบรวมเก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์ไว้อีกเลย ดังนั้นภาพยนตร์ยังคงกระจัดกระจายอยู่ตามที่ต่างๆ ทำให้ภาพยนตร์ที่มีคุณค่าสูญหายหรืออยู่ได้ไม่นาน¹¹ และในขณะนี้ก็มีหลายหน่วยงาน ที่พยายามผลักดันให้ประเทศไทยมีสถาบันภาพยนตร์ไทยที่สมบูรณ์แบบเกิดขึ้น แทนที่จะเป็นเพียงหอภาพยนตร์แห่งชาติ ที่เป็นเพียงที่เก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์ไทยเก่าๆ มีความสามารถในการบริการด้านการศึกษาได้อย่างจำกัด และไม่สามารถรองรับหรือเก็บรักษารวบรวมฟิล์มภาพยนตร์ไทยทั้งหมดได้ อันเกิดมาจากสภาพแวดล้อมของอาคาร สถานที่ และ ความชัดเจนขององค์กร ในฐานะที่เป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่มีสำคัญระดับชาตินั้นไม่มีความเหมาะสม ไม่สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติหรือสร้างสัญลักษณ์ (ภาพพจน์) ให้องค์กรดูชัดเจนมั่นคงแข็งแรง น่าเชื่อถือหรือเพียงพอกับความต้องการในการใช้งานเลย ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความสำคัญนั้น ก็ได้แต่เพียงการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นและเก็บไว้เพื่อรอการพิจารณาจากรัฐบาลเพื่อนำไปดำเนินการจัดตั้งสถาบันภาพยนตร์ไทยขึ้นมา โดยไม่ได้ศึกษาเจาะลึกถึง แนวทางในการสร้างเอกลักษณ์เพื่อให้เกิดภาพพจน์ในทางสังคม และไม่สามารถกำหนดทิศทางหรือขอบเขตของสถาปัตยกรรมที่เข้ามารองรับโครงการดังกล่าวเลย จนกระทั่งข้อมูลของแต่ละหน่วยงานนั้น เก่าแก่และล้าสมัยลงไปทุกที และกลายเป็นอดีตไปในที่สุด

มาถึงปัจจุบันนี้ ภาพยนตร์ไทยก็ได้เป็นส่วนสำคัญในประเทศมาครบ 100 ปี และถ้าหากจะมีการบันทึกว่าพระเจ้าแผ่นดินพระองค์แรกของโลกที่ทรงเป็นนักถ่ายภาพยนตร์สมัครเล่น พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้น ไม่ควรจะเป็นพระองค์อื่นใดไปได้นอกจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวของสยาม¹² ที่มีพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างสูงยิ่งกับวงการภาพยนตร์ไทยในอดีต อาทิเช่นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473¹³ ปีพุทธศักราช 2476 โปรดให้สร้างโรงภาพยนตร์ "ศาลาเฉลิมกรุง" เป็นโรงมหรสพขนาดใหญ่ ซึ่งโอ่อ่าสง่างาม เป็นโรงมหรสพคู่บ้านคู่เมืองและเป็นศรีสง่าแก่พระนคร¹⁴ และอื่นๆ อีกหลายโรงนอกจากนั้นยังทรงเล็งเห็นการณ์ไกล เพราะมิใช่แต่เพียงการสร้างอาคารโรงภาพยนตร์เท่านั้นแต่ยังโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งบริษัทขึ้นประกอบกิจการค้าที่เกี่ยวข้องกับการมหรสพทุกประเภททุกชนิด ซึ่งในทางปฏิบัติบริษัทนี้จะ

¹¹มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, เรื่องเดิม, หน้า 701

¹²โดม สุขวงศ์, พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ กับภาพยนตร์ (กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2539), หน้า 16.

¹³คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สถาผู้แทนราษฎร, 'ภาพยนตร์ไทย ให้อะไรกับสังคม, เรื่องเดิม, หน้า 14.(อรรถาธิบาย)

¹⁴โดม สุขวงศ์, พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ กับภาพยนตร์, หน้า 114.

ดำเนินกิจการค้าภาพยนตร์ เป็นผู้นำเข้า จัดจำหน่ายและจัดฉายภาพยนตร์ที่ราชอาณาจักรด้วย¹⁵ และเหนืออื่นใดพระองค์เองโปรดการถ่ายทำภาพยนตร์ ได้ทรงถ่ายทำภาพยนตร์ด้วยฝีพระหัตถ์เอง นับเป็นมรดกที่ล้ำค่ายิ่งของชาติ

ในปี พุทธศักราช 2536 ที่ผ่านมานี้ เป็นปี 100 พรรษาพระราชสมภพของพระองค์จึงถือว่าเป็นโอกาสอันควรยิ่ง ที่จะศึกษาโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยที่สมบูรณ์แบบ เพื่อน้อมเกล้าถวายเป็นเครื่องระลึกถึงและเฉลิมพระเกียรติ แต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยค้นคว้าข้อมูลจากหลายๆ หน่วยงานในอดีตที่แตกแยกและหลากหลาย โดยเฉพาะข้อมูลจาก การขอจัดตั้งสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติร้อยพรรษาพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ของหอภาพยนตร์แห่งชาติ¹⁶ ที่จัดทำขึ้นเพื่อต้องการพัฒนาหน่วยงานให้สามารถอนุรักษ์มรดกไทย เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านการศึกษา และวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลแต่ถูกมองข้ามไปนั้น มาทำการวิเคราะห์ และศึกษาค้นคว้าวิจัยทั้งทางปฏิบัติและตามหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวความคิดที่เหมาะสม ในการเสนอแนะแนวทางการออกแบบโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยที่มีเอกลักษณ์และภาพพจน์ที่ชัดเจนโดยมีความเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันและความเป็นไปได้กับงบประมาณสนับสนุนของรัฐบาล และที่สำคัญคือสร้างภาพพจน์ใหม่ให้กับวงการภาพยนตร์ไทย โดยดำรงเอกลักษณ์ของชาติที่น่าภาคภูมิใจ เพื่อปลุกจิตสำนึกถึงมรดกที่สำคัญของไทย มิให้สูญหายไปตามกาลเวลาและอิทธิพลจากต่างชาติ และเพื่อรวมพลังของบุคคลที่อยู่ในอาชีพเดียวกัน ในการสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อภาพยนตร์ไทยต่อไป¹⁷ โดยข้อมูลที่ศึกษาและรวบรวมได้จะสามารถเป็นแนวทางในการนำเสนอ เพื่อดำเนินการจัดสร้างให้เป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง อันจะได้บังเกิดผลทางคุณค่าในความเป็นมรดกของไทย สืบสานโยงไปสู่อนาคต

การสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมและการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อม ให้ตอบสนองพฤติกรรมและข้อกำหนดต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นการออกแบบที่ต้องอาศัยหลักพื้นฐานสากลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและความต้องการที่แท้จริง เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดภาพลักษณ์และสามารถแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ สร้างภาพพจน์ที่สังคมเข้าใจและยอมรับได้ แต่ถ้าเป้าหมายที่จะสร้างสรรค์นั้นยังไม่ชัดเจน ไม่เคยมีมาก่อนและไม่สามารถบอกความสำคัญของตัวเองได้ ก็ไม่สามารถสร้างสรรค์หรือออกแบบสถาปัตยกรรมนั้นให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

ภาพยนตร์ไทยก็มีแต่เพียงหอภาพยนตร์แห่งชาติที่ใช้พื้นที่ภายในอาคารโรงภาพยนตร์เก่าๆ

¹⁵โดม สุขวงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 116.

¹⁶ภาพยนตร์แห่งชาติ, เอกสารประกอบโครงการจัดตั้งสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติร้อยพรรษาพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, ครั้งที่ 1/2535, 2535.

¹⁷มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เรื่องเดิม, หน้า 701.

เท่านั้นที่เป็นสัญลักษณ์ของชาติ และเป็นเพียงแห่งเดียวที่แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรมว่าประเทศไทยก็ยังมีมรดกทางวัฒนธรรมชนิดนี้หลงเหลืออยู่ แต่ไม่ปรากฏทางภาพพจน์และภาพลักษณ์ที่ชัดเจนความต้องการในการใช้พื้นที่ไม่พอเพียงเกิดความจำกัดในการดำเนินงาน และที่สำคัญไม่สามารถสื่อออกมาเป็นรูปธรรมทางสถาปัตยกรรมได้เลยว่าจริง ๆ แล้วภาพยนตร์ไทยคืออะไร มีความสำคัญแค่ไหนและทำไมต้องมีการอนุรักษ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงได้เลือกที่จะศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางการออกแบบภายในโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย โดยใช้ชื่อโครงการว่า "โครงการออกแบบภายในสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว"

1.2 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะศึกษาวิจัยค้นคว้าเพื่อหาภาพพจน์ของโครงการและสร้างเอกลักษณ์ที่เหมาะสม โดยศึกษาถึงความต้องการใช้งานสถาปัตยกรรมของโครงการในปัจจุบัน และนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในอาคารที่จะปรับปรุงเป็นสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของอาคารที่ควรจะนำมาปรับปรุงเป็นสถาบันภาพยนตร์ไทย

1.3.2 ศึกษาวิเคราะห์ เกี่ยวกับลักษณะที่เหมาะสมของสภาพแวดล้อมภายใน ขององค์ประกอบต่าง ๆ

- การเผยแพร่ให้ความรู้ทางวิชาการ สารและบันเทิง
- การอนุรักษ์เก็บรักษาต้นฉบับฟิล์มภาพยนตร์
- สำนักงาน
- บริการทั่วไป

1.3.3 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและภาพพจน์เพื่อค้นหาแนวความคิดในการออกแบบ ให้มีเอกลักษณ์ของสถาบันฯ และนำมาพัฒนารูปแบบใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ที่ว่าง (SPACE) และลักษณะรูปทรงหลัก (FORM) ในงานสถาปัตยกรรมภายในอาคารที่จะปรับปรุง ในส่วนของ

- พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์
- พิพิธภัณฑ์หมุนเวียน
- โรงภาพยนตร์
- ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์

1.4 ระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อการออกแบบ

1.4.1 การดำเนินการวิจัย

- ศึกษานโยบายและแนวความคิดในการปฏิบัติงานและกิจกรรมต่างๆ ตามหลักทฤษฎีและมาตรฐานสากลในรูปแบบข้อมูลหรือเอกสารอ้างอิง

- ศึกษาและวิเคราะห์โครงการตัวอย่าง หรืออาคารที่มีลักษณะสอดคล้อง ใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

- ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของอาคารที่จะปรับปรุงเป็นสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

- ศึกษาแนวความคิดเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

1.4.2 วิธีการเก็บข้อมูล

- การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- การรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต โดยเดินทางไปสถานที่ต่างๆ เพื่อได้มีโอกาสแจกแบบสอบถาม สังเกตพฤติกรรมและปฏิบัติงาน การทำกิจกรรมต่างๆ ภายในอาคาร

- การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่สอบถามความคิดเห็นของผู้ให้และผู้ให้บริการ เพื่อประเมินความต้องการในการใช้สอย และความงามของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ลักษณะของแบบสอบถาม ก. แบบสอบถามเรียงความสำคัญ

ข. แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อการเสนอแนะ

- การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้และผู้ให้บริการภายในอาคารหอภาพยนตร์แห่งชาติเดิม และอาคารที่จะทำการศึกษเป็นตัวอย่างลักษณะของแบบสัมภาษณ์

ก. แบบสัมภาษณ์สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่ง วัน เวลา สถานที่ที่ให้สัมภาษณ์ เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นอยู่

ข. แบบสัมภาษณ์ เพื่อขอให้แสดงความคิดเห็น จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ในด้านความสัมพันธ์ของผู้ให้หรือผู้ให้บริการ ความรู้สึก ความต้องการในการใช้สอย ภาพพจน์ของสถาบันและภาพลักษณ์ของอาคารที่เป็นอยู่ เพื่อเป็นแนวทางในการคิดค้นแนวความคิดในการออกแบบ

1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่ใช่เชิงปริมาณ จากเอกสารต่างๆ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วนำมาเสนอในเชิงพรรณนาซึ่งอาศัยหลักแนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษาและสถาปัตยกรรมมาสนับสนุน

- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและการหาค่าสถิติ เสนอเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการลำดับความสำคัญจัดทำเป็นตาราง มีคำอธิบายประกอบ แล้วสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางและข้อมูลสนับสนุนแนวทางในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ภายในอาคาร เช่น พื้น ผนัง เพดาน และบรรยากาศโดยรวมที่ถูกห่อหุ้มอยู่ภายในอาคาร

1.5.2 ภาพพจน์ หมายถึง สัญลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อให้มนุษย์รับรู้และเข้าใจในข่าวสารที่ตรงกัน มองเห็นภาพพจน์ของการเข้าไปใช้งาน เกิดความจำและเกิดความเข้าใจในการสื่อความหมาย และบ่งบอกถึงความสำคัญของตัวเองได้¹⁸

1.5.3 ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดจากการนึกคิดหรือจินตนาการว่าควรจะเป็นแบบใด ที่สามารถบ่งบอกให้เห็นชัดเจนว่าเป็นสถาปัตยกรรมเพื่อการอะไร

1.5.4 เอกลักษณ์ หมายถึง การแสดงสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกันและรับรู้ถึงการใช้ในการในสถาปัตยกรรมนั้นได้¹⁹

1.6 ประโยชน์ที่พึงได้จากการศึกษา

1.6.1 ทำให้ทราบถึงแหล่งที่ตั้ง ที่เหมาะสมของสถาบันภาพยนตร์แห่งชาติ

1.6.2 ทำให้ทราบถึงความต้องการในด้านความงาม ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของอาคารที่จะปรับปรุงเป็นสถาบันภาพยนตร์ฯ

1.6.3 ทำให้ทราบถึงความต้องการในการใช้พื้นที่และการจัดพื้นที่ใช้สอย ภายในอาคารสถาบันภาพยนตร์ฯ

1.6.4 เพื่อเป็นหลักและแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อการหาแนวทางในการออกแบบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในอาคารให้เกิดความงาม และมีประสิทธิภาพในการใช้สอยที่สอดคล้องกับจุดประสงค์หลักของโครงการ

1.7 แผนการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1.7.1 การหาข้อมูลเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อการออกแบบ ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน

1.7.2 การหาข้อมูลทางด้านสภาพแวดล้อมของอาคารตัวอย่าง และอาคารเปรียบเทียบที่จะนำมาปรับปรุงเป็นสถาบันภาพยนตร์และแนวความคิดในการออกแบบระยะเวลาประมาณ 2 เดือน

1.7.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ ระยะเวลา

18-19 ศ. ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, "สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (ไทยร.9)," วารสารเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาษา, มิถุนายน 2539, หน้า 56.
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมาณ 1 เดือน

1.7.4 ขั้นตอนการเสนอการออกแบบและการเขียนวิทยานิพนธ์ระยะเวลาประมาณ 2 เดือน
สรุประยะเวลาการดำเนินการตามขั้นตอนทั้งหมด ประมาณ 6 เดือน

งบประมาณ ประมาณ 200,000 บาท

1.8 วิธีและรูปแบบที่จะนำเสนอวิทยานิพนธ์

1.8.1 ข้อมูลที่หามาได้รวมถึง การวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการเปรียบเทียบอาคารตัวอย่างในมาตรฐานเดียวกัน

1.8.2 เสนอแนวความคิดและทำการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่จะปรับปรุง

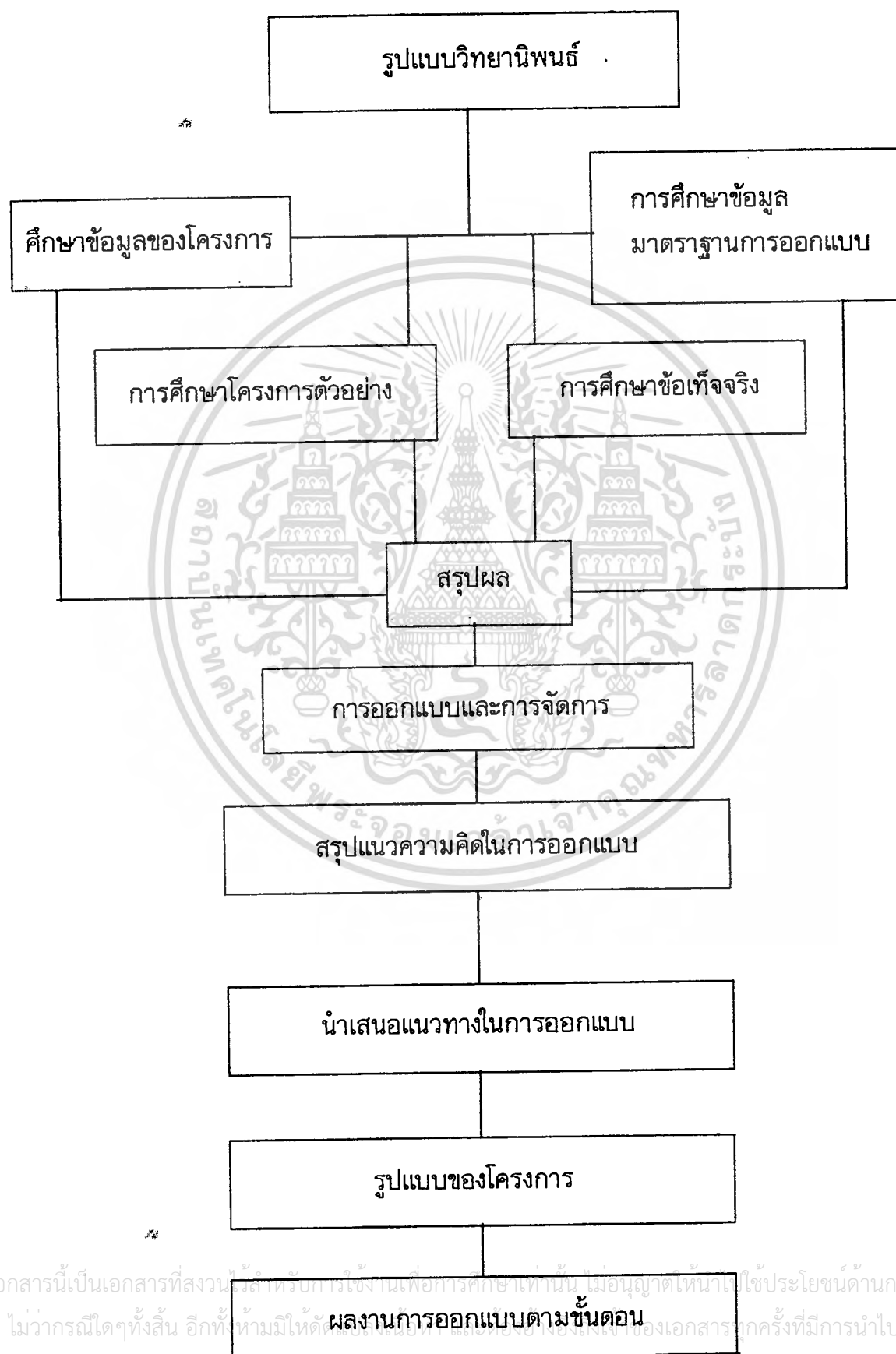
สื่ออุปกรณ์ที่จะนำเสนอ

- แผ่น CHART
- แผ่นใส
- SLIDE
- ภาพถ่ายประกอบ
- แผ่นภาพแสดงการออกแบบ

1.9 ข้อตกลงในการทำวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวกับการค้นหาแนวความคิดในการออกแบบและการสร้างที่ว่าง (SPACE) และรูปทรง (FORM) ที่เหมาะสมของงานสถาปัตยกรรมภายในสถาบันภาพยนตร์ไทยๆ เท่านั้น ดังนั้นการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงไม่มุ่งเน้นเกี่ยวกับรายละเอียดในการตกแต่งภายใน ในเรื่องของวัสดุและงานระบบภายในอาคาร

1.10 รูปแบบการนำเสนอวิทยานิพนธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกข้อมูลไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของคำว่าภาพยนตร์

คำว่าภาพยนตร์ ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้อ่านออกเสียงว่า พาบ-พะ-ยน ซึ่งเป็นคำนาม มีความหมายว่า ภาพฉายด้วยเครื่อง ทำให้เห็นเป็นเคลื่อนไหวได้ หนึ่งฉาย ; (กฎ) फिल्म ไม่ว่าจะเป็ชนิด เนกาทีฟ (Negative) หรือพอซิทีฟ (Positive) ซึ่งได้ถ่ายอัด หรือกระทำด้วยวิธีใดๆ ให้ปรากฏรูปหรือเสียง หรือทั้งรูปและเสียง เป็นเรื่องหรือเหตุการณ์ หรือข้อความอันจักถ่ายทอดรูปหรือเสียงหรือทั้งรูปและเสียงด้วยเครื่องฉายภาพยนตร์ หรือเครื่องอย่างอื่น ทำนองเดียวกันและหมายความถึง फिल्मซึ่งได้ถ่ายอัด หรือกระทำด้วยวิธีใดๆ ให้ปรากฏสี เพื่ออัดลงในฟิล์มชนิดดังกล่าว

2.2 ลักษณะฟิล์มภาพยนตร์

ฟิล์มภาพยนตร์มีลักษณะเป็นฟิล์มโพสิทีฟ (Positive film) ซึ่งเรียงต่อเนื่องกันตามลำดับ แต่ละภาพมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เมื่อนำมาฉายต่อเนื่องกัน ในอัตราความเร็วที่พอเหมาะ ก็จะปรากฏเป็นภาพเคลื่อนไหว ปกติภาพยนตร์เสียงขนาด 16 มม.จะปรากฏภาพจำนวน 24 ภาพต่อวินาที ดังนั้นภาพ 1 ภาพ จะอยู่บนจอานาน 1/24 วินาที และในระหว่างช่วงต่อการเปลี่ยนภาพก็จะมีแผ่นชัตเตอร์มาปิดกันแสงไว้จนกว่าภาพใหม่จะถูกดึงลงมาฉายเป็นเฟรมต่อไป การเห็นภาพเคลื่อนไหวนบนจอ เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์การรับรู้ภาพของมนุษย์ ที่เรียกว่า "Persistence of vision" กล่าวคือ ตาของมนุษย์จะสามารถคงภาพที่เห็นติดตาอยู่บนเรตินา ได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ดังนั้นภาพนิ่งที่ปรากฏบนจอหลายๆ ครั้งอย่างต่อเนื่องกันไปอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ดูเหมือนกับว่ามีภาพเคลื่อนไหวเกิดขึ้นบนจอ เนื่องจากผลทางด้านเทคนิคและจิตวิทยาการรับรู้ จึงมีการค้นคิดเทคนิคการถ่ายทำภาพยนตร์ขึ้นหลายแบบ เพื่อให้เกิดผลในการสื่อความหมายที่ดียิ่งขึ้น คือ

1. ภาพเคลื่อนไหวด้วยความเร็วปกติ (Normal speed) จะได้ภาพที่เคลื่อนไหวในความเร็วปกติ ภาพยนตร์จะแสดงเวลาของสิ่งต่างๆ ตามเวลาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ภาพสัตว์ป่าเคลื่อนไหวได้บนจอเหมือนกับที่เราเห็นในส่วนสัตว์หรือในป่าอาฟริกา

2. ภาพเคลื่อนไหวเร็ว (Speed up action) คือภาพยนตร์ที่ถ่ายภาพเหตุการณ์ ซึ่งเกิด

ขึ้นอย่างช้าๆ ให้เร็วขึ้น โดยถ่ายภาพทีละเฟรมทั้งช่วงห่างการถ่ายแต่ละเฟรมตามเวลาที่เหมาะสม

แต่นำไปฉายในความเร็วปกติ ก็จะปรากฏภาพเคลื่อนไหวเร็วกว่าความเป็นจริง (fast motion) เช่น การถ่ายภาพ การบานของดอกไม้ที่ใช้เวลายาวนาน ให้เป็นภาพเคลื่อนไหวภายใน 3 วินาที เป็นต้น

3. ภาพเคลื่อนไหวช้า (Slow motion) โดยการถ่ายภาพต่อเนื่องกันที่ความเร็วสูงมากกว่าความเร็วปกติ แต่นำมาฉายในความเร็วปกติ สิ่งทีปรากฏบนจอก็จะเคลื่อนไหวช้าลงกว่าความเป็นจริง เช่น ถ่ายภาพนักกีฬา ขณะที่กำลังกระโดดสูงให้เห็นการเคลื่อนไหวแบบช้าๆ เพื่อดูลักษณะท่าทางในขณะนั้น

4. การหยุดภาพนิ่ง (Frame holding) โดยการหยุดภาพเคลื่อนไหวบนจอให้ขึ้นอยู่กับที่ซึ่งทำได้โดยผู้ฉายหยุดภาพไว้ที่ภาพใดภาพหนึ่ง ในขณะที่กำลังฉาย หรือด้วยการพิมพ์ฟิล์มซ้ำๆ กันหลายๆ เฟรมในห้องแล็บ (Lab) แล้วนำมาฉายในเวลาปกติ (Freeze frame) เช่น ศึกษาดูรูปแบบของการเกิดคลื่นเมื่อวัตถุมารกระทบกับผิวหน้าของของเหลว จะเกิดการกระเพื่อมของน้ำรอบจุดศูนย์กลาง เราสามารถหยุดภาพมาศึกษาเฉพาะจุดในขณะนั้นได้

5. การสร้างภาพเคลื่อนไหวด้วยการถ่ายทีละเฟรม (Animated action) โดยการถ่ายภาพวัตถุหรือภาพวาดทีละเฟรม ให้มีรูปร่างหรือท่าทางที่เปลี่ยนไปอย่างต่อเนื่อง เมื่อนำมาฉายตามปกติก็จะปรากฏเป็นภาพเคลื่อนไหวจริงๆ บนจอ เช่น ภาพยนตร์ที่แสดงการเคลื่อนไหวท่าทางของหุ่นหรือกอนดินเหนียวที่เหลื่อมรูปทรงเป็นแบบต่างๆ ตลอดจนภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวได้

2.3 ประเภทของภาพยนตร์

ภาพยนตร์แบ่งได้เป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับว่าจะยึดถือหลักเกณฑ์ในเรื่องใด เช่น แบ่งตามขนาดของฟิล์มภาพยนตร์แบ่งตามเนื้อหาและการเสนอเรื่องของภาพยนตร์นั้นๆ แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้งาน ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะฟิล์มภาพยนตร์ที่นำมาใช้ทางการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. ภาพยนตร์สารคดี (Documentary film) เป็นภาพยนตร์ที่เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นจริงในสังคม ทั้งในการให้การศึกษาทางตรงและทางอ้อม แต่เป็นคนละประเภทกับภาพยนตร์ประเภทการสอน (Instructional film) ภาพยนตร์สารคดีมิได้เน้นให้เกิดการเรียนรู้จากการเรียนการสอนโดยตรง แต่เป็นการนำเสนอสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในธรรมชาติตามความเป็นจริง เช่น ภาพยนตร์สารคดีที่น่าทึ่ง จัหวัดสุโขทัย ภาพยนตร์ที่น่าชมสวนทุเรียนของชาวสวนในจังหวัดนนทบุรี ภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขาเผ่าต่างๆ ภาพยนตร์ต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น ภาพยนตร์สารคดีมักจะสร้างให้ชวนติดตาม ด้วยการสอดแทรกความบันเทิง เอาไว้ด้วยสร้างความประทับใจให้กับคนดู มุ่งเปลี่ยนแปลงทัศนคติบางอย่างโดยไม่ได้นั้นเนื้อหาวิชาการเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ภาพยนตร์ทางการสอน (Instructional film) เป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ เพื่อใช้ทางด้านการเรียนการสอนโดยตรง เสนอนิเวศสาระที่เป็นจริงเป็นจังกับผู้ดู มุ่งให้เกิดการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกับกลุ่มผู้ดู ภาพยนตร์บางเรื่องต้องอาศัยพื้นฐานความรู้เฉพาะด้าน จึงจะสามารถเข้าใจเนื้อหาในภาพยนตร์ได้ ดังนั้น ภาพยนตร์ประเภทนี้จึงต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่แน่นอนว่าจะใช้สอนกับกลุ่มคนระดับใด ผู้สร้างจะอาศัยเทคนิคนำเสนอภาพที่เข้าใจยาก ให้ผู้ดูสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น อาศัยภาพวาด การ์ตูน และการถ่ายภาพเคลื่อนไหวที่ละเฟรม (animated action) เข้ามาช่วยอธิบายเนื้อหาที่เป็นนามธรรมซึ่งยากแก่การเข้าใจ ใช้เทคนิคการถ่ายภาพเคลื่อนไหวช้า (slow motion) หรือภาพเคลื่อนไหวเร็ว (speed up action) เพื่อความชัดเจนให้มากที่สุด ตัวอย่างภาพยนตร์ทางการสอนได้นำการแสดงลำดับขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก พัฒนาการงอกของเมล็ด ภาพยนตร์สอนวิธีการขยายพันธุ์พืช ระบบการให้น้ำพืชแบบต่างๆ และวิธีการกำจัดแมลงศัตรูพืช

3. ภาพยนตร์เรื่อง (Fiction film) เป็นภาพยนตร์เรื่องที่ให้ความบันเทิงที่ใช้การแสดงเป็นหลัก แต่สอดแทรกความรู้ ความคิดบางอย่างเอาไว้ในเรื่อง ในสมัยก่อนที่มีการโฆษณาชวนเชื่อให้ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ รัฐบาลได้ใช้ภาพยนตร์ประเภทนี้มากเช่น ภาพยนตร์เรื่อง " เหตุเกิดที่บ้านพังโพน " กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ก็มีการใช้ภาพยนตร์ประเภทนี้หลายเรื่อง เช่น ภาพยนตร์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับการเดินทางไปทำงานในต่างแดนเรื่อง " คำใส่ปากนอก " ภาพยนตร์ต่อต้านยาเสพติด โดยเสนอชีวิตของบุคคลที่หลงผิดเรื่อง " น้ำพุ " เป็นต้น วัตถุประสงค์ของภาพยนตร์ประเภทนี้ ก็เพื่อดึงดูดความสนใจของกลุ่มผู้ดู ไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ขณะที่ดูก็ได้รับความเพลิดเพลินและได้ความรู้ตามไปด้วย แต่เป็นภาพยนตร์ที่ต้องใช้เงินทุนสูง

นอกจากภาพยนตร์ทั้ง 3 ประเภทนี้แล้ว ยังมีภาพยนตร์ประเภทอื่นๆ อีกซึ่งมิได้นำมากล่าวในที่นี้เช่น ภาพยนตร์ข่าว (News film) ทั้งนี้เพราะว่าภาพยนตร์ดังกล่าวปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่นิยมทำเป็นเทปโทรทัศน์ (Video tape) ซึ่งให้ความรวดเร็วในการถ่ายทำมากกว่าภาพยนตร์ ภาพยนตร์ทดลอง (Experimental film) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของภาพยนตร์สารคดี แต่สร้างขึ้นเพื่องานศิลปะ หรือทดลองสร้างภาพยนตร์แนวใหม่ ที่แปลกๆ เพื่อการเรียนรู้ของผู้ผลิตเท่านั้น

ข้อดีและข้อจำกัดของภาพยนตร์

ข้อดีของภาพยนตร์

1. ภาพยนตร์เสนอเรื่องราวให้ผู้ดูเกิดการเรียนรู้โดยไม่ต้องอาศัยทักษะในการอ่าน
2. ภาพยนตร์สามารถแสดงการกระทำที่ต่อเนื่องตามความเป็นจริงได้อย่างถูกต้อง
3. ภาพยนตร์ให้ความกระจ่างแก่ผู้ดู มองเห็นภาพอย่างแจ่มแจ้งเพราะผู้ดูสามารถเห็นภาพจากแง่มุมต่างๆ และตามความเร็วที่เป็นจริง
4. การถ่ายภาพยนตร์สามารถปรับการเคลื่อนไหวของวัตถุ ให้เร็วหรือช้าได้ตามความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องการ (Time Lapse) ทำให้สามารถนำมาวิเคราะห์วิจารณ์ได้ จึงช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี เช่น ภาพช้า ภาพเร็ว ภาพหยุดนิ่ง เป็นต้น

ข้อจำกัดของภาพยนตร์

1. ไม่มีการสนองตอบจากผู้ดู
2. จำเป็นต้องใช้ห้องฉายที่มีดีมาก ๆ จึงอาจไม่สะดวกในบางสถานที่
3. ภาพยนตร์เสนอเรื่องราวในความเร็วตายตัว ผู้ดูจะต้องตามเรื่องให้ทันตามเวลาที่กำหนด การหยุดฉาย หรือย้อนกลับไปตามหลาย ๆ เทียวยไม่สะดวก
4. ภาพยนตร์ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงมากในการผลิต
5. ภาพยนตร์ล้าสมัยง่าย ไม่ทันต่อเหตุการณ์เพราะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้บ่อย
6. ความคิดของผู้ดูมักคิดว่าภาพยนตร์เพื่อความบันเทิงมากกว่าเพื่อความรู้

การใช้ภาพยนตร์ในงานส่งเสริมเผยแพร่

จากคุณสมบัติที่ดีของภาพยนตร์หลาย ๆ ประการ จึงทำให้ภาพยนตร์เป็นสื่อ ประเภท วัสดุฉายอีกประการหนึ่งให้การสื่อความหมายที่แสดงการเคลื่อนไหว กระตุ้นและสร้างความสนใจได้ดีมาก เพราะผู้ดูเห็นทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียงพร้อม ๆ กัน ภาพที่ปรากฏบนจอนอกจากจะให้การรับรู้ของการเคลื่อนไหวของวัตถุที่เป็นธรรมชาติแล้ว ยังมีความชัดเจนและสีสันที่ดีเหนือสื่อชนิดอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจึงสามารถนำภาพยนตร์มาใช้นำเสนอข้อมูล ใช้ในการสอนหรือสร้างความสนใจ กระตุ้นแรงเร้าให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดไปในทิศทางที่ต้องการได้อย่างไรก็ตาม เนื่องจากภาพยนตร์ใช้ไฟฟ้าและเครื่องฉาย ตลอดจนต้องมีสถานที่ที่เหมาะสมกับการฉาย จึงอาจมีปัญหาด้านอุปกรณ์และความไม่พร้อมในการใช้อุปกรณ์ ปัญหา ด้านฟิล์มภาพยนตร์ ที่จะนำมาใช้ในงานส่งเสริม มีเนื้อหาไม่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย ภาพยนตร์ที่จัดทำมาจากหน่วยงานอื่น ๆ เป็นเสียงภาษาต่างประเทศ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการนำภาพยนตร์มาใช้ในการส่งเสริมเผยแพร่ ที่นักส่งเสริมจะต้องคำนึงถึง แต่ถ้าหากสามารถกำจัดปัญหาเหล่านี้ไปได้ ภาพยนตร์ก็จะเป็นสื่อที่ดีซึ่งช่วยให้งานส่งเสริมเผยแพร่สัมฤทธิ์ผลได้มากที่สุด

เทคนิคในการใช้ภาพยนตร์ในงานส่งเสริมสามารถทำได้หลายทางคือ

1. ใช้ภาพยนตร์ประกอบการสอน ในการฝึกอบรม ประชุม หรือสัมมนาโดยฉายทำ ภาพยนตร์ในเรื่องที่มีโครงการให้ความรู้แก่เกษตรกร งานศึกษาวิจัยบางเรื่องที่จะนำออกเผยแพร่
2. ใช้ภาพยนตร์ในการเสนอปัญหา หรือกระตุ้นความคิด ความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมาย ให้ความสนใจและตระหนักต่อปัญหาบางอย่าง เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาต่อไป เช่น ปัญหา สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาการใช้สารเคมีที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภค ใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อร่วม ในโครงการรณรงค์บางฤดูกาล

3. การใช้ภาพยนตร์เผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์ การใช้ภาพยนตร์ด้วยวิธีนี้จะช่วยแพร่ภาพไปได้ไกลสู่มวลชนจำนวนมาก ภาพยนตร์สารคดีมีความเหมาะสมสำหรับกรณีนี้โดยทั่วไปอาจจะนำไปออกในรายการสารคดี หรือรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ควรเลือกช่วงจังหวะซึ่งเรื่องนั้นๆ กำลังอยู่ในความสนใจของสื่อมวลชน เช่น ภาพยนตร์ให้ความรู้เกี่ยวกับสารแอฟลาทอกซินในข้าวโพด ในขณะที่มีข่าวว่าต่างประเทศรับซื้อข้าวโพดจากไทย เนื่องจากตรวจพบว่ามีสารนี้อยู่ในข้าวโพดที่ส่งออก ภาพยนตร์เกี่ยวกับการเลี้ยงดูทารกด้วยนมมารดา เมื่อมีข่าวนมผงจากต่างประเทศมีกัมมันตภาพรังสีปนเปื้อน เป็นต้น

4. ใช้ภาพยนตร์ในลักษณะของรถหน่วยเคลื่อนที่ (Mobile unit) โดยเคลื่อนย้ายไปตามท้องถิ่นต่างๆ เพื่อประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน ซึ่งอยู่ห่างไกลออกไปภายในรถจะมีอุปกรณ์สำหรับฉายภาพยนตร์อยู่อย่างครบถ้วนและสามารถฉายได้ในช่วงเวลากลางวันและกลางคืนทั้งในและนอกสถานที่

2.4 เทคนิคการผลิตภาพยนตร์ทางการศึกษา

เทคนิคการผลิตภาพยนตร์ทางการศึกษามีความแตกต่างไปจากการผลิตสื่อวัสดุฉายอื่นๆ ตรงที่มีการเคลื่อนไหว (motion) เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นการเคลื่อนไหวจึงเป็นพื้นฐานแห่งความสำเร็จในการผลิตภาพยนตร์ ทั้งจากการเคลื่อนที่ของกล้อง เมื่อถ่ายวัตถุหนึ่ง หรือการเคลื่อนที่ของวัตถุเอง การเคลื่อนที่จึงทำให้ภาพยนตร์น่าสนใจ น่าติดตาม และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทำให้เกิดความรู้สึกถึงความต่อเนื่องและดูเป็นจริงเป็นจังมากขึ้น

การเคลื่อนไหวในภาพยนตร์เกิดขึ้นเมื่อมีการเคลื่อนไหวของวัตถุในฉาก การเปลี่ยนมุมกล้อง การเคลื่อนที่ของกล้อง การเปลี่ยนความยาวของฉาก การตัดต่อและการเรียงลำดับฉาก หรือโดยการนำส่วนประกอบที่สำคัญเหล่านี้มารวมกัน การนำเสนอภาพยนตร์ทั้งภาพและเสียงต้องให้ผู้ดูยอมรับได้โดยไม่มีความรู้สึกขัดกับความเป็นจริง และเข้าใจสิ่งที่ผู้ผลิตต้องการจะสื่อไปยังคนดู

ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์นี้ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ หลายขั้น การถ่ายทำเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานผลิตเท่านั้น เราสามารถที่จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ค่าฟิล์ม โดยการวางแผนการผลิตทุกขั้นตอนอย่างระมัดระวัง และควรถ่ายทำโดยอยู่บนรากฐานของบท ซึ่งเขียนขึ้นก่อนลงมือถ่ายทำ หลังจากการถ่ายทำแล้ว ขั้นตอนตัดต่อก็มีความสำคัญเท่าๆ กัน เพื่อที่จะให้ได้ภาพยนตร์ที่น่าสนใจและสื่อความหมายได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย

ความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์

ภาพยนตร์ผลิตมาจากฉากหลายๆ ฉากซึ่งบันทึกภาพมาต่างสถานที่และต่างมุมกล้องแล้วจึงนำมารวมกันเป็นตอน เพื่อเป็นตัวนำสาร (message) ไปสู่คนดู ดังนั้น องค์ประกอบพื้นฐานที่ควรทำความเข้าใจก่อนอื่น ก็คือภาษาภาพยนตร์ ซึ่งประกอบด้วยช็อต (shot) ฉาก (scenes) และตอน (sequences)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช็อต (shot) เป็นหน่วยย่อยที่สุดของภาษาภาพยนตร์หมายถึง ลักษณะภาพที่เกิดจากการถ่ายภาพตั้งแต่เริ่มถ่ายจนถึงหยุดการเดินกล้อง เราเรียกภาพที่บันทึกนี้ว่า 1 ช็อต เราอาจถ่ายภาพซ้ำกันมากกว่า 1 ครั้งใน ช็อต เดียวกัน ถ้าหากเห็นว่าภาพที่ถ่ายไปยังไม่ดีพอ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากความผิดพลาดของเทคนิคการถ่าย หรือการแสดง เราเรียกการถ่ายแต่ละครั้งนั้นว่า " เทค " ดังนั้น การถ่ายภาพยนตร์ 1 ช็อต อาจจะถ่ายหลายๆ " เทค " ก็ได้

ฉาก (scenes) เป็นการนำเอาช็อตหลายๆ ช็อตมารวมกันซึ่งเป็นช็อตที่เหตุการณ์เกิดขึ้นในสถานที่เดียวกัน เวลาเดียวกัน หรือมีความต่อเนื่องกันทางเนื้อหา

ตอน (sequences) เป็นการนำฉากต่างๆ ที่แสดงความคิดเดียวกัน หรือพวกเดียวกัน มารวมกันเป็นตอนๆ และถ้านำแต่ละตอนมารวมกันก็จะกลายเป็นเรื่องๆ หนึ่ง

ความยาวของแต่ละช็อต (shot) อาจจะเป็นแค่ 2 วินาทีไปจนถึง 30 วินาที ไม่มีกฎตายตัวแน่นอนเกี่ยวกับความยาวในแต่ละช็อตขึ้นอยู่กับการแสดง (action) และคำบรรยาย (narration) ช็อตที่มีรายละเอียด และมีกิจกรรมมากอาจต้องใช้เวลานานกว่าช็อตที่อยู่นิ่งๆ ดังนั้นจึงควรกำหนดเวลาในแต่ละช็อตให้ยาวนานพอที่จะเสนอแนวความคิดและข้อมูล แต่ไม่ควรยาวนานเกินไปจนดูยืดเยื้อ และน่าเบื่อ

ประเภทของช็อต (Types of camera shot)

ภาพที่จะปรากฏในภาพยนตร์ คือภาพที่ช่างภาพมองผ่านเลนส์กล้องซึ่งช่างภาพเห็นว่าเหมาะสมตามบทที่กำหนดไว้ การกำหนดในบทจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจลักษณะของภาพในช็อตต่างๆ กันว่าสามารถที่จะแสดงข้อมูลและความคิดได้อย่างไร จึงจะสามารถกำหนดช็อตต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนบทและยังเป็นแนวทางให้ช่างภาพสามารถถ่ายภาพได้ตรงตามที่ต้องการ

ช็อตพื้นฐาน (Basic shot) ในภาพยนตร์นั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับการกำหนดภาพในการผลิตสไลด์คือ ประกอบไปด้วยภาพที่ถ่ายในระยะต่างๆ กันได้แก่

Long shot (LS) เป็นการถ่ายภาพวัตถุในระยะไกลเพื่อแสดงที่ตั้งและส่วนประกอบในฉาก หรือแสดงสัดส่วนของขนาดวัตถุ เปรียบเทียบกับส่วนของขนาดวัตถุ เปรียบเทียบกันส่วนประกอบอื่นๆ ในฉาก

Medium shot (MS) เป็นการถ่ายภาพวัตถุในระยะปานกลางเพื่อตัดฉากหลัง และรายละเอียดอื่นๆ ที่ไม่จำเป็นออกไป

Close-up (CU) ถ่ายภาพระยะใกล้วัตถุ เพื่อเน้นวัตถุหรือบางส่วนของวัตถุ ขจัดสิ่งอื่นๆ ที่ไม่ต้องการแสดงออกไป ขยายให้เห็นรายละเอียดเฉพาะส่วนของวัตถุ

นอกจากจะมีภาพทั้ง 3 แบบนี้แล้วยังอาจแบ่งลักษณะภาพให้ละเอียดลงไปอีกคือภาพไกลมาก (ELS-Extrem Long shot) ภาพใกล้มาก (ECU-Extrem Close-up) ภาพไกลปานกลาง

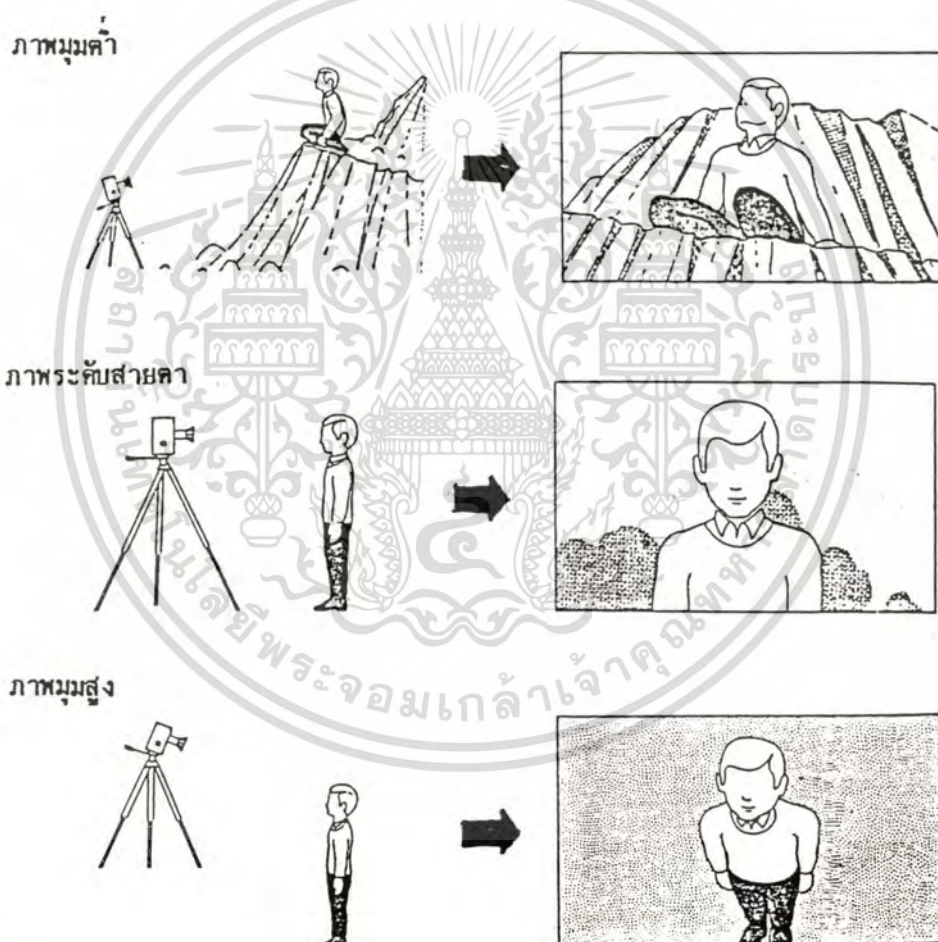
(MLS-Medium long shot) ภาพใกล้ปานกลาง (MCU-Medium Close-up) ซึ่งอาจเรียกลักษณะภาพได้ตามลำดับดังนี้

มุมกล้อง (Camera angle shots)

ลักษณะของภาพในแต่ละช็อตยังขึ้นอยู่กับมุมของกล้อง (camera angle) ซึ่งทำให้เกิดผลทางด้านอารมณ์หลากหลายของภาพการเน้นวัตถุและการนำเสนอในเชิงการแสดง (dramatic-effect) คือ

- ภาพระดับสายตา (eye level shot)
- ภาพมุมต่ำ (low angle shot)
- ภาพมุมสูง (high angle shot)

ภาพที่ 2.1 แสดงมุมกล้อง

- ภาพแบบออฟเจคทีฟ (objective camera position) เป็นการถ่ายภาพในลักษณะแทนสายตาของผู้ชม (audience) หรือผู้สังเกตการณ์ (observer) ตำแหน่งของกล้อง จะอยู่ทางด้านหน้าของผู้แสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

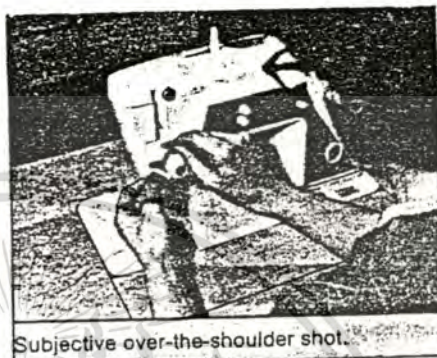

- ภาพแบบซัพเจกตีฟ (Subjective camera position) กล้องจะตั้งในตำแหน่งแทนสายตาของผู้แสดงและกำลังมองดูการกระทำ เช่นเดียวกับผู้ที่แสดงมองเห็น ตัวอย่างที่ใช้กันอยู่บ่อยๆ คือตั้งกล้องในมุมสูง ถ่ายภาพข้ามไหล่ผู้แสดงไปยังวัตถุที่กำลังแสดงอยู่

ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะภาพแบบออฟเจกตีฟและซัพเจกตีฟ

Objective medium shot.

Subjective over-the-shoulder shot.

การเคลื่อนไหวของกล้อง (Moving-camera shots)

การเคลื่อนไหวกล้องในระหว่างที่ถ่ายภาพยนตร์ จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและแสดงเรื่องราวความหมายได้ดี นอกเหนือไปจากวัตถุเคลื่อนไหว หรืออาจเคลื่อนไหวทั้ง 2 อย่างพร้อมๆ กัน การเคลื่อนไหวของกล้องมีหลายแบบ คือ

การแพนกล้อง (Panning) เป็นการเคลื่อนที่ของกล้องตามแนวนอนไปทางซ้าย (pan-left) หรือทางขวา (pan right) เพื่อให้เห็นวัตถุตามแนวกว้าง หรือเมื่อต้องการนำผู้ดูไปยังจุดสนใจจุดใดจุดหนึ่ง

การทิลท์ (Tilting) เป็นการเคลื่อนกล้องตามแนวดิ่ง จากล่างขึ้นบน (tilt up) และจากข้างบนลงล่าง (tilt down) เพื่อให้เห็นวัตถุตามแนวดิ่งหรือนำผู้ดูไปยังจุดที่ต้องการนำเสนอ

การซูม (Zooming) เป็นการเปลี่ยนความยาวโฟกัสของเลนส์ในขณะที่ถ่ายภาพ โดยใช้เลนส์ซูม (Zoom lens) ทำให้มุมภาพ (angle of view) เปลี่ยนแปลงไปถ้าเปลี่ยนความยาวโฟกัสสั้นลง (โดยหดกระบอกเลนส์ให้สั้นเข้า) มุมจะกว้าง แต่ถ้าปรับความยาวโฟกัสให้ยาวขึ้น (โดยดึงกระบอกเลนส์ให้ยาวออกไป) มุมภาพจะแคบลง ดังนั้น การซูมจะช่วยเปลี่ยนขนาดของวัตถุให้ใหญ่ขึ้น (Zoom in) เช่นจาก MS เป็น CU หรือเปลี่ยนขนาดให้เล็กลง (Zoom out) เช่น CU เป็น MS โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนตำแหน่งกล้อง

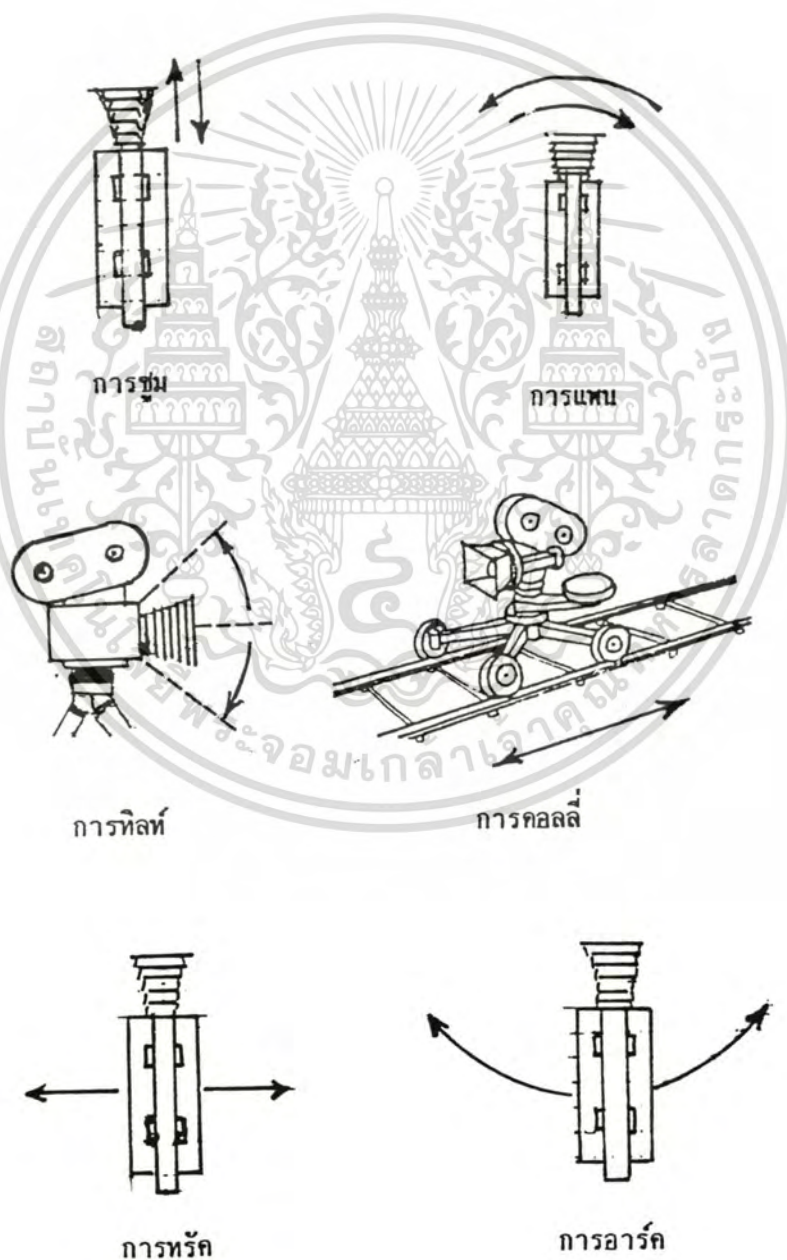
การดอลลี (Dollying) เป็นการเคลื่อนไหวกล้องเข้าหาวัตถุ (dolly in) หรือเคลื่อนที่ออกห่างจากวัตถุ (dolly out) ผลของการดอลลีจะคล้ายคลึงกับการซูม คือ ขนาดของวัตถุจะเปลี่ยนแปลงไปตามระยะของการดอลลี แต่ที่แตกต่างกันคือส่วนประกอบต่างๆ ในภาพเกี่ยวกับระยะทางระหว่างวัตถุกับฉากหน้าและฉากหลังจะเปลี่ยนแปลงไปตามการเคลื่อนไหวของกล้อง คนดูจึงสามารถรับรู้มิติของความเป็นจริงมากกว่าภาพที่เกิดจากการซูม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทรีค (Trucking or tracking) เป็นการเคลื่อนไหวกล้อไปด้านซ้ายให้ชนานกับวัตถุไปทางซ้าย (truck left) หรือไปทางขวา (truck right) ผลจะคล้ายกับการแพน แต่การทรีคจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมิติเรื่องความลึกของภาพได้ดีกว่า คล้ายๆ กับความรู้สึกของเรา เมื่อมองออกไปนอกหน้าต่างรถขณะรถเคลื่อนที่ไป

การอาร์ค (Arking) เป็นการเคลื่อนไหวกล้อในแนวเฉียงเป็นรูปครึ่งวงกลม ไปทางซ้าย (Ark left) หรือไปทางขวา (Ark right) เพื่อเปลี่ยนมุมกล้องไปด้านข้างของวัตถุ

ภาพที่ 2.3 แสดงการเคลื่อนไหวกล้อถ่ายภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างภาพเคลื่อนไหวให้มีความต่อเนื่อง

การเลือกถ่ายภาพในตำแหน่งที่ถูกต้องและควบคุมแสงให้เข้าไปในกล้องได้พอดี ก็จะทำให้ได้ภาพที่ดี แต่ก็ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะได้ภาพยนตร์ที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากการถ่ายทำภาพยนตร์ต้องอาศัยความต่อเนื่องของภาพ (Continuity) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการวางแผนการผลิตที่ดี และต้องระวังองค์ประกอบหลายๆ อย่างในระหว่างการถ่ายทำและการตัดต่อ การควบคุมความต่อเนื่องของภาพสามารถทำได้ดังนี้

1. ความต่อเนื่อง Action

เมื่อถ่ายภาพในช็อตที่มีการเคลื่อนไหวของผู้แสดง ต้องให้ช็อตต่อช็อตมีความต่อเนื่องของการแสดงที่สัมพันธ์กัน โดยการถ่ายการแสดงของท้ายช็อตแรกซ้ำกับตอนแรกของช็อตถัดไป และนำมาตัดต่อ ในขั้นตอนของการตัดต่อ (editing) จึงตัดส่วนของภาพที่ซ้อนกันออกไปแล้วต่อเชื่อมภาพ ให้ตรงจุดที่เปลี่ยนแปลงให้ action รับกันพอดี การสร้างความต่อเนื่องของ action นี้มีข้อควรจำคือ

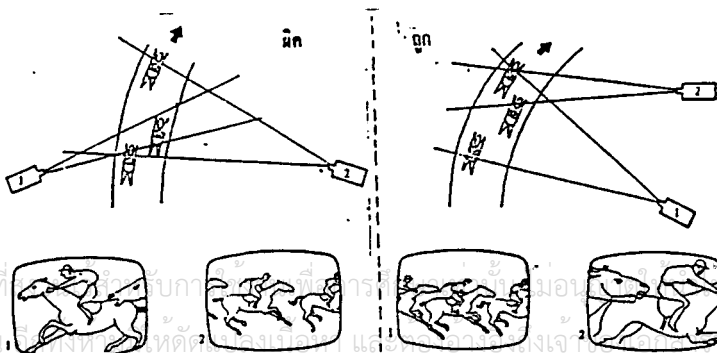
- เปลี่ยนมุมระหว่างช็อตที่ต่อเนื่องกัน ไม่ควรถ่ายในมุมเดียวกันและขนาดภาพเดียวกัน
- ควรสังเกตกริยาของตัวแสดงในระหว่างที่จะตัดช็อตเก่า แล้วต่อด้วยช็อตใหม่ควรเป็น action เดียวกัน ซึ่งอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน (แต่ถ่ายต่างมุมหรือต่างระยะกัน)

ในกรณีที่ถ่ายด้วยกล้องหลายกล้องพร้อมๆ กัน แต่ละกล้องจะช่วยกันเก็บภาพให้ตำแหน่งต่างๆ กัน แล้วนำมาตัดส่วนที่ action ซ้ำซ้อนกันออกไป วิธีนี้จะได้ภาพที่ต่อเนื่องกันดีกว่า แต่เปลืองฟิล์มมาก เหมาะสำหรับการถ่ายภาพเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน เช่น การประชุม การสาธิต พิธีการต่างๆ ซึ่งไม่สามารถถ่ายซ้ำได้ใหม่ ภาพยนตร์ข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใดซึ่งจะไม่เกิดขึ้นอีก

2. ความต่อเนื่องของทิศทาง Screen direction

การเคลื่อนที่ของวัตถุหรือผู้แสดงบนจอ ต้องให้แน่ใจว่าเคลื่อนไปทางเดียวกับการเคลื่อนไหวในช็อตถัดไป เช่น ในช็อตแรกวัตถุหรือผู้แสดงเคลื่อนจากซ้ายไปขวาในช็อตถัดไปก็ต้องเคลื่อนไหวจากซ้ายไปขวาด้วย ยกเว้นแต่มีภาพที่แสดงว่าวัตถุเปลี่ยนทิศทางกลับเอง หากจำเป็นต้องนำมาต่อเชื่อมกัน จะต้องหาภาพอื่นเข้ามาแทรก (insert) เช่นภาพด้านหน้าของวัตถุนั้นหรือภาพใกล้เคียงถ่ายวัตถุอื่นเสร็จแล้วจึงนำภาพวัตถุที่เปลี่ยนทิศทางมาต่อเชื่อมกันใหม่ ผู้ดูก็จะสามารถรับรู้ทิศทางได้โดยไม่หลงทิศทาง

ภาพที่ 2.4 แสดงการตัดภาพให้มีความต่อเนื่องทางทิศทาง

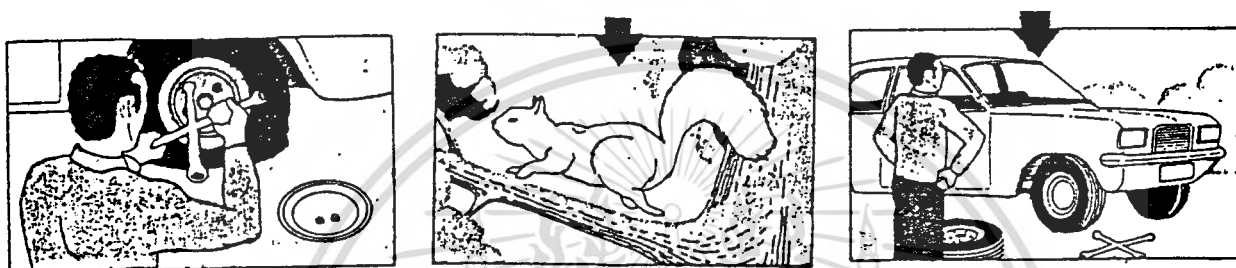

3. การใช้ภาพแทรก Insert shot

เมื่อต้องการตัดต่อข้อที่ 2 ข้อที่เข้าด้วยกัน โดยที่ 2 ข้อที่นั้นถูกถ่ายในมุมเดียวกันและมีขนาดภาพใกล้เคียงกัน ลักษณะภาพดังกล่าวนี้ถ้านำมาตัดต่อเข้าด้วยกันจะเกิดการกระโดดของภาพที่เราเรียกว่า Jump cut มีวิธีการแก้ไขให้ภาพต่อเนื่องกันโดยวิธีแทรกภาพที่เรียกว่า cut-in และ cutaway-shot

ภาพที่ 2.5 แสดงความต่อเนื่องโดยใช้ภาพแทรก

การเชื่อมต่อภาพ Transition

การต่อเชื่อมภาพในแต่ละข้อให้เป็นฉากเดียวกัน สามารถทำได้หลายแบบ เช่น การตัดภาพ (cut) การจางซ้อน (dissolve) การซ้อนภาพ (superimpose) ซึ่งทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจเวลาและลำดับเหตุการณ์ต่างๆ ได้ ส่วนการจะใช้การต่อเนื่องด้วยภาพแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับความเร็วและช้าของระยะเวลาที่ล่องไปจากฉากแรกถึงฉากหลัง ว่าห่างกันเท่าใด ในที่นี้จะกล่าวถึงลักษณะของการเชื่อมต่อภาพแต่ละแบบและวัตถุประสงค์ที่ต้องการคือ

1. การตัดภาพ (cut) เป็นการเปลี่ยนภาพอย่างฉับพลัน โดยการเปลี่ยนจากภาพหนึ่งมาอีกภาพหนึ่ง โดยไม่มีอะไรมาคั่น ใช้ข้อที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การตัดต่อภาพยนตร์โดยทั่วไปจะใช้การตัดภาพแบบนี้เป็นพื้น

2. ภาพจาง (Fade) เป็นการต่อเชื่อมภาพโดยใช้ข้อแรกค่อยๆ จางหายไป (fade-out) แล้วข้อใหม่ค่อยๆ สว่างขึ้น มักใช้เพื่อเริ่มเรื่องหรือหมดตอนหนึ่งของภาพยนตร์แล้ว และใช้สำหรับคั่นเชื่อมโยงระหว่างฉากแรกกับฉากหลัง ซึ่งเป็นเวลาล่องมานาน หรือสถานที่นั้นอยู่ห่างไกลกันมาก

3. ภาพจางซ้อน (Dissolve) เป็นการต่อเชื่อมภาพโดยใช้ข้อแรกค่อยๆ จางออกไป ในขณะที่ฉากหลังจะค่อยๆ จางซ้อนเข้ามา จนกระทั่งข้อแรกจางหายไปเหลือแต่ข้อหลังเท่านั้น ใช้สำหรับคั่นเชื่อมโยงระหว่างฉากแรกกับฉากหลัง หรือระหว่างหลายฉาก ซึ่งเป็นเวลาที่ล่องมาไม่นานนัก และในภาพของฉากแรกกับฉากหลังไม่มีอะไรให้สังเกตเห็นได้ว่า มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันเลย

4. ภาพซ้อน (Superimpose) เป็นการซ้อนฉาก 2 ฉากเข้าด้วยกัน เพื่อแสดงให้เห็นเหตุการณ์ต่างสถานที่ในเวลาเดียวกัน แสดงภาพการคิดคำนึงของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยการถ่ายภาพใบหน้าและภาพเหตุการณ์ไปพร้อมๆ กัน นอกจากนี้ยังใช้ในการสร้างภาพพิเศษ เช่น ภาพมนุษย์ล่องหน หรือภาพผี

5. ภาพกวาด (Wipe) เป็นการต่อเนื่องโดยให้ภาพใหม่มา กวาดภาพเก่าออกไปจากจอทีละน้อยจนภาพเก่าหมดไป หรือภาพใหม่เข้ามาแทนที่ เช่น กวาดจากซ้ายไปขวา จากกลางภาพออกมาข้างนอกโดยรอบ

ขั้นตอนในการผลิตภาพยนตร์ทางการศึกษา

ในการผลิตภาพยนตร์ทางการศึกษานั้น มีขั้นตอนใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. การวางแผนการผลิต
2. การเขียนบทภาพยนตร์
3. การเตรียมการถ่ายทำ
4. การถ่ายทำภาพยนตร์
5. การตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์
6. การบันทึกเสียงภาพยนตร์
7. การสำเนาฟิล์มภาพยนตร์

การวางแผนการผลิตภาพยนตร์

การผลิตภาพยนตร์ จำเป็นต้องผ่านกระบวนการวางแผนการผลิตสื่อ เช่นเดียวกับสื่อประเภทอื่นๆ ก่อนที่จะลงมือถ่ายทำจริงๆ Jerrold E.Kemp ได้เสนอคำถามเพื่อใช้ในการตรวจสอบการวางแผนการผลิตภาพยนตร์ไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. ความคิดในการผลิตภาพยนตร์ของท่านมีความชัดเจนแล้วหรือยัง และวางหัวข้อไว้หรือไม่

2. ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการผลิตแล้วหรือไม่
3. ภาพยนตร์ที่ผลิตนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข่าวสารหรือการสอน
4. ได้พิจารณาถึงลักษณะของกลุ่มผู้ดู (audience) ที่จะใช้ฟิล์มภาพยนตร์นี้หรือไม่
5. ได้เตรียมโครงร่างเนื้อหา (content outline) หรือไม่
6. ได้พิจารณาว่าภาพยนตร์เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาหรือไม่
7. ภาพยนตร์ที่จะใช้นั้นมีขนาดเท่าไร 16 มม. หรือ Super 8 มม.
8. ภาพยนตร์นี้จะผลิตเป็นเรื่องสมบูรณ์หรือเสนอความคิดรวบยอดเพียงอย่างเดียว

(Single concept)

9. ได้เขียนโครงเรื่อง (film treatment) เพื่อช่วยในการนำเสนอเรื่อง
10. ได้จัดทำสตอรี่บอร์ดเพื่อช่วยให้มองเห็นเนื้อหาได้ชัดเจนหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ได้เตรียมบทสำหรับถ่ายทำไว้เพื่อเป็นแนวทางการถ่ายภาพไว้หรือไม่
12. ได้พิจารณาถึงลักษณะพิเศษที่จำเป็นสำหรับภาพยนตร์ที่จะผลิตขึ้นหรือไม่
13. ได้เลือกบุคลากรที่จะช่วยเหลือในงานผลิตภาพยนตร์ที่จำเป็นไว้หรือไม่

การเขียนบทภาพยนตร์ (Script or Screen play)

การเขียนบทภาพยนตร์ มีความแตกต่างจากการเขียนบทสไลด์ประกอบเสียง ตรงที่การกำหนดภาพสไลด์นั้น ต้องกำหนดเป็นภาพหนึ่งที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองทุกประการ ทั้งลักษณะการจัดองค์ประกอบของภาพ ความหมาย และส่วนประกอบอื่นๆ แต่สำหรับภาพยนตร์แล้วต้องกำหนดภาพออกมาเป็นข้อๆ เป็นฉาก และเป็นตอนซึ่งในแต่ละข้อจะต้องคำนึงถึงการเคลื่อนไหวของวัตถุ ผู้แสดง และการเคลื่อนไหวของกล้องถ่ายภาพยนตร์ หรือการเคลื่อนไหวทั้ง 2 ลักษณะพร้อมกันไป ดังนั้นลักษณะองค์ประกอบของภาพจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ภาพที่กำหนดไว้ในบทต้องละเอียดเพียงพอที่จะช่วยให้ผู้กำกับ (Director) ทีมงานผลิต สามารถถ่ายทอดภาพออกมาได้ตรงกับความต้องการของผู้เขียนบท นอกจากนี้แล้วที่สำคัญคือ ต้องเข้าใจความต่อเนื่องของภาพ (Continuity) และการต่อเชื่อมภาพ (Transition) เพื่อให้ได้ภาพยนตร์ที่ดีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่กล่าวถึงนี้ก็คือความรู้เกี่ยวกับภาษาภาพยนตร์ (Film language) ซึ่งผู้เขียนบทต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเพื่อเป็นพื้นฐานในการเขียนบท

บทภาพยนตร์ที่นิยมเขียนกันแบ่งออกเป็น 2 คอลัมน์ คือคอลัมน์ซ้ายบรรยายเกี่ยวกับลักษณะภาพ และด้านขวาเป็นเสียงประกอบและบทบรรยายภาพยนตร์

การเตรียมการถ่ายทำ

ก่อนลงมือถ่ายทำภาพยนตร์ จะต้องมีการเตรียมการถ่ายทำก่อน ซึ่งถือเป็นก้าวแรกของการวางโครงสร้างและแผนการดำเนินการทั้งหมด การเตรียมการถ่ายทำนี้ได้แก่การสำรวจและจัดหาสถานที่ถ่ายทำ การออกแบบและจัดสร้างฉาก การกำหนดตัวผู้แสดง และการเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ในการถ่ายทำ

งานเตรียมถ่ายทำภาพยนตร์ที่ควรจะทำก่อนในขั้นนี้ก็คือ การแยกบทภาพยนตร์ออกเป็นรายละเอียดในแต่ละฉาก ตามสถานที่ที่ถ่ายทำแต่ละแห่ง ถึงแม้ว่าข้อที่ถ่ายนั้นจะอยู่คนละตอนกันก็ตาม ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการถ่ายทำให้เสร็จเรียบร้อยเป็นแห่งๆ ไป ก่อนที่จะเคลื่อนย้ายไปถ่ายในสถานที่ใหม่ ข้อมูลจากบทภาพยนตร์ที่แยกข้อไว้แล้วนี้ จะช่วยเป็นแนวทางในการกำหนด

ขอบเขตและเตรียมงานอื่นๆ ต่อไป

การจัดตารางการถ่ายทำภาพยนตร์เป็นงานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่ต้องทำในลำดับต่อไป โดยคำนึงถึงข้อจำกัดต่างๆ เช่น เวลา ปริมาณงาน งบประมาณการถ่ายทำตลอดจนความยากง่ายของงานควรจัดให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถถ่ายทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดเวลาแรงงาน และค่าใช้จ่าย

การถ่ายทำภาพยนตร์

การถ่ายทำภาพยนตร์จำเป็นต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม แต่ละคนจะต้องรู้หน้าที่ของตนเองและทำงานสัมพันธ์กันตลอด โดยมีผู้กำกับกับการแสดงเป็นผู้ควบคุมการทำงานทั้งหมด และตัดสินใจว่าควรจะถ่ายภาพเป็นแบบใด ส่วนทีมงานคนอื่น ๆ จะมีหน้าที่เฉพาะด้านไป เช่น ช่างภาพ ผู้กำกับฉาก ผู้ควบคุมเสียง ผู้กำกับแสง ผู้ตัดต่อ เป็นต้น การถ่ายภาพยนตร์จะเริ่มตั้งแต่การติดตั้งกล้องและบรรจุฟิล์ม การซ้อมผู้แสดงและซ้อมกล้อง การปรับตั้งหน้ากล้อง การปรับความคมชัด และการประกอบภาพเมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว ผู้กำกับจึงส่งเดินกล้องเพื่อถ่ายภาพจริง ๆ เนื่องจากในการถ่ายแต่ละฉากนั้น สามารถเลือกถ่ายได้หลายแบบหลายมุม จึงเป็นหน้าที่ของผู้กำกับว่าจะให้ตั้งกล้องในจุดใด และจะเลือกภาพเป็นแบบไหน โดยอยู่บนพื้นฐานของบทที่เขียนนั้นถ้าหากการถ่ายทำนั้นมีการแสดงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ก็จะมีผู้กำกับกับการแสดงเป็นผู้ชี้ว่า ผู้แสดงควรจะทำอย่างไรบ้าง การถ่ายภาพยนตร์แต่ละช็อตต้องถ่ายแผ่นสเลท (Slate) ไว้ที่หัวช็อตด้วย เพื่อความสะดวกในการตัดต่อภายหลัง

การถ่ายทำภาพยนตร์ด้วยกล้อง ๆ เดียว ผู้กำกับนิยมใช้เทคนิคการถ่ายแบบทวนแอกชั่น โดยถ่ายให้ภาพหัวและท้ายของแต่ละช็อตมีแอกชั่นซ้ำกัน กับช็อตที่จะทำการตัดต่อเข้าด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการตัดต่อที่จะไม่ทำให้ภาพกระโดด หรือถ่ายภาพในฉากใหญ่ ๆ ซึ่งมีมุมกว้าง ๆ ต่อเนื่องกันไปโดยไม่หยุดกล้อง เสร็จแล้วจึงมาถ่ายจากย่อย ๆ ในระยะใกล้ เข้าการแสดงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนำมาตัดต่อกันก็จะได้ภาพที่สมบูรณ์ซึ่งเน้นอารมณ์และการแสดงของตัวแสดง ซึ่งสามารถใช้หลาย ๆ ระยะสลับกันได้ เป็นการสนองความอยากรู้ของผู้ดูและมีความฉับไวในการนำเสนอได้หลายแง่หลายมุม ดีกว่าการถ่ายภาพแบบใดแบบหนึ่งไว้นาน ๆ จนน่าเบื่อ

การถ่ายภาพยนตร์สารคดีมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากภาพยนตร์ที่มีการแสดง เนื่องจากส่วนใหญ่จะถ่ายในฉากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ การควบคุมสิ่งต่าง ๆ รอบตัวบางครั้งทำได้ยาก การถ่ายภาพยนตร์ประเภทนี้จึงต้องถ่ายเหตุการณ์ไว้มาก ๆ หลายแบบหลายมุมแล้วจึงมาเลือกเอาเฉพาะในช็อตที่ต้องการ ส่วนการถ่ายภาพยนตร์ทางการสอนสามารถควบคุมการถ่ายทำได้ง่ายกว่า สามารถถ่ายซ้ำได้หลาย ๆ ครั้ง จึงสามารถจัดฉากและองค์ประกอบอื่นๆ ให้พิถีพิถันยิ่งขึ้น

การตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์

งานตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์เป็นงานหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (post-production) ซึ่งอาจแยกหรือทำไปพร้อม ๆ กับการตัดต่อเสียงได้เลย งานในขั้นนี้นับเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตภาพยนตร์เช่นเดียวกัน เมื่อฟิล์มที่ส่งไปล้างกลับมาแล้ว การตัดต่อก็เริ่มขึ้น โดยยึดแนวทางตัดต่อช็อตต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามบทภาพยนตร์และแผ่นบันทึกการถ่ายภาพ การตัดต่อนี้อาจตัดต่อจากฟิล์มต้นฉบับที่ถ่ายมา (original film) หรือส่งฟิล์มต้นฉบับไปพิมพ์ที่ห้องแลป สำหรับนำมาเช็คภาพดูก่อนและใช้สำหรับตัดต่อดูก่อน ซึ่งเราเรียกฟิล์มที่พิมพ์เพื่อใช้งานนี้ว่า 'เวอร์คปรีนท์' (work print) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะผลิตฟิล์มเพียงก๊อปปี้เดียวหรือหลายก๊อปปี้และฟิล์มต้นฉบับนั้นเป็นฟิล์มชนิดภาพตรง (reversal film) หรือฟิล์มภาพกลับ (negative film) ถ้าต้องการภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพียงก๊อปปีเดียวก็สามารถตัดต่อจากฟิล์มต้นฉบับ (original film) มาพิมพ์เป็นเวอร์คปรีนท์ เพื่อใช้ในการตัดต่อเมื่อฉายดูจนพอใจแล้ว จึงนำต้นฉบับมาตัดต่อตามเวอร์คปรีนท์แล้วส่งไปพิมพ์ฟิล์มพร้อมกับเส้นเสียง (sound track) ลงม้วนเดียวกัน ซึ่งจะนำไปใช้งานได้ ในกรณีที่ฟิล์มต้นฉบับเป็นฟิล์ม reversal แลปกัจะพิมพ์ฟิล์มเป็นฟิล์ม linternegative เสียก่อนแล้วจึงพิมพ์ reversal สำหรับนำไปใช้ฉายต่อไป

ส่วนวิธีการตัดต่อภาพยนตร์อาจทำได้หลายวิธีทั้งการตัดต่อด้วยน้ำยา (Cement splicer) และแบบใช้เทป (Tape splicer) เครื่องมือที่ใช้ก็มีหลายระดับ ตั้งแต่ชนิดที่ราคาถูกลงๆ ซึ่งมีเพียงเครื่องตัดต่อเล็กๆ เพียงตัวเดียว หรือชนิดที่มีจอขยายภาพ (Viewer) และเครื่องกรอฟิล์มอยู่ด้วยกัน ชุดเครื่องตัดต่อที่มีราคาแพงๆ นั้นเป็นโต๊ะตัดต่อที่สามารถตัดต่อได้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งใส่ฟิล์มได้หลายม้วนวิ่งไปพร้อมๆ กัน สามารถตรวจเช็คภาพและเสียง และช่วยให้ทำงานสัมพันธ์หรือแยกการทำงานจากกันเป็นอิสระได้

วิธีใช้เครื่องตัดต่อฟิล์มแบบน้ำยา

น้ำยาต่อฟิล์ม (film cement) เป็นของเหลวที่แห้งเร็ว สามารถต่อเชื่อมฐานฟิล์มซึ่งทำด้วย cellulose triacetate ให้ต่อเชื่อมกันสนิทได้ แต่จำเป็นต้องชุบเอาเยื่อไวแสง (emulsion) ที่เคลือบอยู่ที่ผิวฟิล์มออกเสียก่อน แล้วทาน้ำยาบนฐานฟิล์มที่สัมผัสกันต่อจากนั้นจึงนำส่วนที่จะต่อมาประกบติดกัน

วิธีการตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์ด้วยเครื่องต่อฟิล์มแบบน้ำยาปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. เปิดฝาบานพับด้านซ้ายและด้านขวาขึ้น แล้วหงายฟิล์มด้านที่มีเยื่อไวแสง (emulsion)

วางบนร่องทางขวาให้ชี้หนามเคยเข้ารู

2. ปิดบานพับด้านขวามือหนีบฟิล์มไว้ แล้วกดใบมีดทางซ้ายมือลงตัดหางฟิล์มทิ้งไป

3. ยกบานพับทางขวามือขึ้นไว้ข้างบน วางฟิล์มด้านเยื่อไวแสงขึ้นร่องด้านซ้าย แล้ว

กดบานพับหนีบฟิล์มไว้

4. กดให้มีดทางขวามือลงไปตัดหางฟิล์มทิ้งไปแล้วยกขึ้น

5. ชุบเยื่อไวแสงที่ปลายฟิล์มด้านซ้ายมือออก แล้วบิดเศษขุ่ยออกไป

6. ใช้น้ำยาทาบริเวณที่ชุบฟิล์มไว้พอประมาณ

7. กดบานพับที่หนีบฟิล์มด้านขวามือให้ฟิล์มด้านซ้ายและขวาประกบกันสนิท

8. ปลดยกทั้งไว้ประมาณ 10-15 วินาที แล้วยกบานพับหนีบฟิล์มทั้ง 2 ด้านขึ้น และนำ

ฟิล์มออกจากร่องหนามเคย

วิธีใช้เครื่องตัดต่อฟิล์มแบบเทป

ส่วนวิธีการตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์ด้วยเครื่องต่อฟิล์มแบบเทป สามารถทำตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วางฟิล์มที่จะต่อกันทั้ง 2 ด้านบนร่องหนามเคยให้หัวฟิล์มทับกันเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. กดใบมีดตัดฟิล์มขนาดทั้ง 2 ด้าน เอาหางฟิล์มออก
3. ดึงเทปจากม้วนด้านในมาทาบบริเวณรอยต่อของฟิล์ม
4. กดฝาบานพับด้านบนทับลงบนฟิล์ม เพื่อเจาะรูหนามเตย
5. พลิกฟิล์มด้านล่างกลับขึ้นไว้ด้านบนให้เข้ารูหนามเตย
6. ดึงเทปมาติดบริเวณรอยต่อของฟิล์ม
7. กดฝาบานพับด้านบนทับลงบนฟิล์ม
8. นำฟิล์มออกจากกร่องหนามเตย

การเขียนเครื่องหมายแสดงเอฟเฟค (effect) ลงบนฟิล์ม

ในขั้นตอนของการตัดต่อเวอร์คปรีนท์นี้หากต้องการให้มีการทำภาพพิเศษใดๆ ลงไปในช่วงของการตัดต่อระหว่างช็อต ผู้ตัดต่อจะต้องทำเครื่องหมายแสดงเอฟเฟคนั้นๆ ลงบนฟิล์มในบริเวณรอยต่อนั้น

ในกระบวนการตัดต่อภาพยนตร์นั้น ต้องทำการตัดต่อเวอร์คปรีนท์หลายๆ ครั้ง จนกว่าจะได้ภาพยนตร์ที่ดี ตามปกติจะใช้การตัดต่อถึง 3 ครั้ง แล้วจึงลงมือตัดต่อต้นฉบับตามเวอร์คปรีนท์รวมเป็นการตัดต่อเป็น 4 ขั้นตอนคือ

1. การตัดแบบหยาบๆ (Rough cut)

เริ่มต้นจากการส่งฟิล์มที่ถ่ายไปแล้ว แล้วพิมพ์ฟิล์มเป็นเวอร์คปรีนท์ สำหรับนำมาฉายเพื่อตรวจสอบดูคุณภาพ ในขั้นนี้ใช้เครื่องดูภาพ (Viewer) สำหรับเช็คดูแต่ละช็อตก่อนซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ฟิล์มต้นฉบับมักไม่ได้ถ่ายเรียงลำดับในเรื่อง แต่จะถ่ายสลับกันตามสถานที่ตั้งนั้นจึงควรเลือกดูหมายเลขช็อตและเทค (take) ตามที่เขียนไว้ในแผ่นสเลท (Slate) ที่หัวช็อตแต่ละช็อต และฉายดูหลายๆ ครั้งจนแน่ใจว่าได้ช็อตที่จะใช้ จึงตัดแยกออกมาแขวนไว้บนราวในตระกร้า ตามลำดับช็อต หรือม้วนไว้ในซีลขนาดเล็ก พร้อมทั้งจดหมายเลขช็อตไว้ด้วย

ในระหว่างการตัดต่อในขั้นนี้ ควรตัดส่วนที่ไม่ใช่แยกไว้ต่างหาก และตัวหัวช็อตที่ถ่ายแผ่นสเลตออกทิ้งไป นำภาพแต่ละช็อตมาต่อกันตามลำดับตามที่ระบุไว้ในภาพยนตร์ ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ถ้าหากต้องการศึกษารายละเอียดเฉพาะฉากและการเคลื่อนไหวเพียงหยาบๆ ให้เช็คด้วยเครื่องดูภาพ แต่สำหรับการแสดงที่ต้องอาศัยเวลา (timing) และการสังเกตดูความต่อเนื่อง (continuity) ของภาพอย่างละเอียดเพื่อความถูกต้อง ควรฉายภาพดูบนจอด้วยความเร็วปกติ

2. การตัดต่อละเอียด (Fine cut)

หลังจากตัดต่อเพียงหยาบๆ ไว้แล้วก็นำมาฉายโดยละเอียดเพื่อให้ภาพมีความกระชับ ไม่อืดอาด มีความต่อเนื่องและความเหมาะสมในการเดินเรื่องในแต่ละฉาก เช่น การเปลี่ยนจังหวะของการดำเนินเรื่องให้ช้า-เร็วต่างกัน อาจมีการเปลี่ยนแปลงบทให้เหมาะสมกับลักษณะการฉายภาพ หากภาพมีมากกว่าคำบรรยายจนดูเยิ่นเย้อก็ตัดให้กระชับยิ่งขึ้น

3. การตัดต่อขั้นสุดท้าย (Final cut)

เป็นการตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้ง เพื่อให้ภาพยนตร์ออกมาดีที่สุดและการเสนอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. Fade สำหรับฟิล์มเนกาตีฟ ใช้ฟิล์มใส่ต่อเชื่อมไว้ในม้วน A บริเวณรอยต่อของช็อตในม้วน B เมื่อฉายแสงในขณะที่พิมพ์ฟิล์มจะทำให้ส่วนรอยต่อค่อยๆ มืดลง และสว่างขึ้นด้วยการควบคุมการฉายแสง

ข้อแนะนำในการตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์

1. ก่อนการตัดต่อภาพควรตรวจสอบเช็คภาพหลายๆ ครั้งเพื่อการตัดสินใจเลือกภาพที่ดีที่สุด
2. ไม่ควรใช้ภาพที่มีความแตกต่างกันมากทางด้านการฉายแสงและสีในแต่ละช็อต เพราะจะทำให้การเสนอภาพไม่ราบรื่นและขาดความต่อเนื่องของภาพ
3. ควรนึกถึงกลุ่มผู้ดู (audience) ไว้ในใจตลอดเวลา ระวังทิศทางด้านเนื้อหาและความต่อเนื่องของ action ซึ่งอาจจะมองข้ามไป
4. ควรตัดต่อให้ต่อเนื่องและเสร็จเป็นตอนๆ ไป

2.5 การบันทึกเสียงภาพยนตร์

การบันทึกเสียงในภาพยนตร์นั้นสามารถทำได้ 2 ระบบคือ

1. ซิงเกิล ซิสเต็ม (Single system) เป็นการบันทึกเสียงในขณะที่ถ่ายทำพร้อมกับการถ่ายภาพลงฟิล์มที่มีแถบแม่เหล็กที่ขอบฟิล์ม โดยใช้ไมโครโฟนต่อสายเสียงเข้าที่กลองเมื่อผ่านกระบวนการล้างฟิล์ม แล้วก็นำฟิล์มนั้นมาเข้าเครื่องฉายที่มีระบบเสียงแบบแถบแม่เหล็ก (magnetic sound track) ได้ทันที ระบบเสียงแบบ Single system นี้ไม่ค่อยนิยมทำกัน เนื่องจากไม่สะดวกในการตัดต่อ นอกจากจะถ่ายเทปเสียงนี้ลงใน magnetic spocket tape เพื่อใช้ในการตัดต่อ ต่อไป

2. ดับเบิล ซิสเต็ม (Double system) เป็นระบบที่ทำการบันทึกเสียงด้วยเครื่องเทปบันทึกเสียงที่มีแยกออกมาจากตัวกล้อง โดยเครื่องเล่นเทป จะต้องมีความเร็วเท่ากับกล้อง เมื่อถ่ายทำเสร็จแล้วจึงถ่ายเสียงลงใน magnetic spocket tape นำไปตัดต่อร่วมกับภาพต่อไป การตัดต่อฟิล์มให้สัมพันธ์กับเสียงโดยเริ่มต้นช็อตที่เสียงดีสเลทหรือเสียงสัญญาณอื่นๆ ซึ่งทำไว้ในตอนถ่ายเมื่อตัดต่อได้เสียงที่พอดีแล้วจึงนำไปพิมพ์เป็นเส้นเสียงลงบนฟิล์มม้วนเดียวกับภาพ การบันทึกเสียงระบบ Double system นี้นิยมใช้กันมาก

ส่วนแถบเสียง (sound track) ที่บันทึกลงในม้วนฟิล์มภาพยนตร์นั้น แบ่งออกเป็น

2 ระบบ

คือ

1. แถบเสียงแบบแม่เหล็ก (Magnetic sound track) เป็นแถบเสียงที่เคลือบแถบแม่เหล็กไว้ที่ขอบฟิล์มด้านตรงข้ามกับรูลานาเมเดยาวไปตลอดทั้งม้วน การบันทึกเสียงระบบนี้ใช้หลักการเดียวกับเครื่องบันทึกเทปต่างๆ ไป คือมีหัวแม่เหล็ก (magnetic head) สำหรับทำหน้าที่

บันทึกและเล่น สัญญาณบนแถบแม่เหล็ก ในกรณีที่ฟิล์มต้นฉบับ (Original film) เป็นแถบเสียง ระบบนี้ หลังจากตัดต่อแล้วสามารถทำการบันทึกเสียงด้วยเครื่องฉายภาพยนตร์ ซึ่งมีเครื่องอัดเสียง ระบบนี้ได้ทันที

2. แถบเสียงแบบแสง (Optical sound track) เป็นระบบที่ใช้มากที่สุด โดยเฉพาะเมื่อต้องการผลิตเทปหลายก๊อปปี เสียงที่บันทึกจากระบบดัดแปลงเสียง จะต้องนำมาตัดต่อพร้อมกับ ภาพด้วยชุดตัดต่อมาตรฐาน และผสมสัญญาณเสียงที่เป็นดนตรี คำบรรยายและเสียงประกอบอื่นๆ ที่ทำขึ้นภายหลังให้สัมพันธ์กับภาพ เส้นเสียงบนขอบฟิล์มเป็นส่วนทึบและส่วนสว่างสลับกันไป ตามสัญญาณเสียง เมื่อนำไปฉายแสงจากหลอดเสียง (exciter lamp) จะฉายผ่านแถบเสียงเหล่านี้ เซลรับแสง (Photocell) จะเปลี่ยนสัญญาณแสงที่เปลี่ยนแปลงไปตามเส้นเสียงให้เป็นสัญญาณ ไฟฟ้าไปขยายออกลำโพงต่อไป

การสำเนาฟิล์มภาพยนตร์

การสำเนาฟิล์มภาพยนตร์เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการผลิตภาพยนตร์ คือนำ ฟิล์มต้นฉบับที่ตัดต่อไว้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งอาจเป็น negative film หรือ reversal film ส่งไปทำ การพิมพ์เป็นจำนวนมาก ในกรณีที่ต้นฉบับเป็น negative film จะพิมพ์ลงใน positive film แต่ถ้าต้นฉบับเป็น reversal film ก็จะต้องพิมพ์เป็นฟิล์ม Intermegative เสียก่อนแล้วจึงนำไป พิมพ์ลงใน positive film ต่อไป

ฟิล์มชุดแรกที่จัดพิมพ์ขึ้นทั้งภาพและเสียงนี้เรียกว่า "answer print" ปกติจะพิมพ์ เพื่อจะได้นำมาตรวจแก้ไข ส่วนที่บกพร่อง เพื่อพิมพ์สำเนาม้วนใหม่ให้สมบูรณ์ที่สุด ฟิล์มที่ พิมพ์จากต้นฉบับครั้งใหม่นี้เรียกว่า "release print" ซึ่งเป็นฟิล์มที่จะนำไปใช้งานจริงๆ ต่อไป

2.6 กล้องถ่ายภาพยนตร์และอุปกรณ์

1. ประเภทของกล้องถ่ายภาพยนตร์ แบ่งได้ตามขนาดของฟิล์ม หรือตามลักษณะการใช้งาน ในที่นี้จะขอแบ่งประเภทกล้องถ่ายภาพยนตร์ตามขนาดของฟิล์มออกเป็นกล้องถ่ายภาพยนตร์ ขนาด 8 มม. , 16 มม. , 35 มม. , 65/70 มม. กล้องแต่ละประเภทมีลักษณะดังนี้

1.1 กล้องถ่ายภาพยนตร์ขนาด 8 มม. เป็นกล้องขนาดเล็กที่สุดซึ่งใช้สำหรับฟิล์ม ที่มีความกว้าง 8 มม. แบ่งออกเป็นอีก 2 ชนิดคือ 8 มม. ธรรมดา (standard 8 mm.) และ 8 มม. ซุปเปอร์ (super 8 mm.) มีน้ำหนักเบาขนาดของภาพ 8 มม. ซุปเปอร์มีขนาดใหญ่เป็น 2 เท่า ของภาพที่ได้จากกล้อง 8 มม. ธรรมดา และมีรูหนามเคยเล็กกว่า เกรนของภาพและสีก็ดีกว่าด้วย โดยเฉพาะเมื่อทำการสำเนาจากฟิล์มต้นฉบับจะให้คุณภาพที่น่าพอใจ กล้องซุปเปอร์ 8 มม. จึง เป็นที่นิยมใช้กันในครอบครัวหรือทางการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้ดูขนาดเล็กเมื่อหลายปีมาแล้ว แต่ใน ปัจจุบันได้เสื่อมความนิยมลงไป เนื่องจากมีการผลิตกล้องวีดิโอเทปที่มีขนาดเล็กลงมาก ใช้งาน สะดวก และประหยัดกว่า มาแทนที่กล้องถ่ายภาพยนตร์ 8 มม.

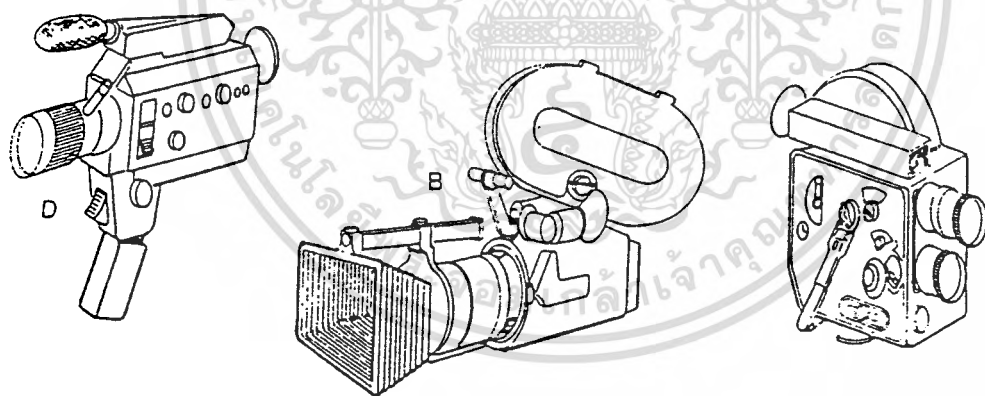
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 กล้องถ่ายภาพยนตร์ขนาด 16 มม. เป็นกล้องที่ใช้ฟิล์มขนาดใหญ่มากกว่ากล้อง 8 มม. เป็น 2 เท่า สามารถบันทึกเสียงได้โดยตรง และแยกบันทึกเสียงลงในม้วนเทป เป็นกล้องที่มีความแข็งแรงและน้ำหนักไม่มากจนเกินไป นิยมใช้ในการถ่ายภาพยนตร์ทางการศึกษา สารคดี การโฆษณาสินค้า งานประชาสัมพันธ์ และถ่ายเป็นภาพยนตร์ข่าวทางสถานีโทรทัศน์บางช่องตามหน่วยงานราชการต่างๆ ยังมีใช้อยู่บ้างแต่ไม่มากนัก เพราะหันมานิยมใช้ กล้องวิดีโอฟอร์แมตยู-เมตริกแทน แต่กล้องถ่ายภาพยนตร์ 16 มม. ก็ยังนับว่าได้เปรียบในด้านความคมชัดและสีสันของภาพซึ่งมีคุณภาพเหนือกว่ากล้องวิดีโออยู่มาก

1.3 กล้องถ่ายภาพยนตร์ขนาด 35 มม. เป็นกล้องที่ใช้ฟิล์มขนาด 35 มม. ซึ่งถือเป็นขนาดมาตรฐานของภาพยนตร์บันเทิง และภาพยนตร์โฆษณาสินค้า ซึ่งต้องการคุณภาพสูง ใช้ถ่ายทำภาพยนตร์หลายระบบ เช่น ซีเนมาสโคป ฟานาวิชัน และขยายเป็นฟิล์มขนาด 70 มม. ได้ด้วย

1.4 กล้องถ่ายภาพยนตร์ขนาด 65/70 มม. เป็นกล้องที่ใช้ฟิล์มขนาดใหญ่เป็น 2 เท่าของกล้อง 35 มม. ใช้ในการถ่ายภาพยนตร์บันเทิง ซึ่งต้องใช้ทุนในการสร้างสูงมากและต้องอาศัยเครื่องฉายเป็นพิเศษ

ภาพที่ 2.6 แสดงกล้องถ่ายภาพยนตร์ประเภทต่างๆ

8 มม.

16 มม. (มีแบคเคอร์เรนฟิล์ม)

16 มม. แบบโซซาน

2. ส่วนประกอบของกล้องถ่ายภาพยนตร์

กล้องถ่ายภาพยนตร์มีพื้นฐานการทำงานมาจากกล้องถ่ายภาพนิ่งนั่นเอง ส่วนที่เพิ่มเข้ามา คือระบบกับขับเคลื่อนฟิล์มให้เคลื่อนที่ไปในจังหวะที่พอดี และกลไกอื่นๆ ที่ทำงานสัมพันธ์กันกับการเคลื่อนที่ของฟิล์ม เพราะความจริงแล้ว ภาพยนตร์ก็เกิดจากภาพนิ่งหลายๆ ภาพ ที่ฉายต่อเนื่องไปบนจอในอัตราความเร็วสม่ำเสมอ ส่วนประกอบที่สำคัญๆ มีดังต่อไปนี้

2.1 เลนส์ถ่ายภาพ (Lens) เป็นส่วนที่สำคัญของกล้องถ่ายภาพยนตร์ เพื่อโฟกัส

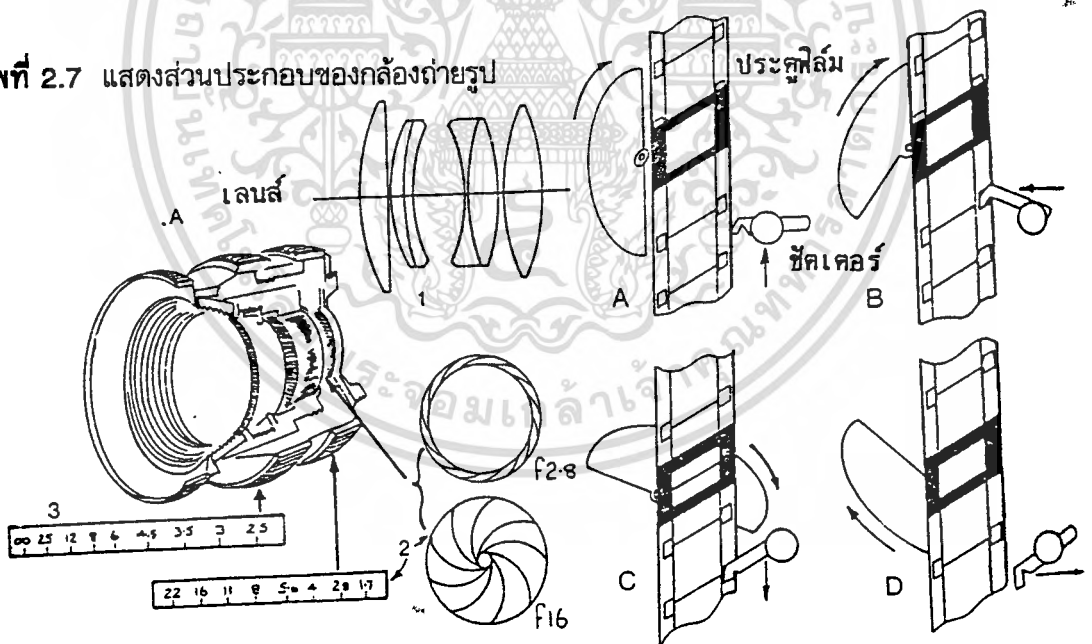
ภาพและปรับขนาดของวัตถุบนฟิล์ม เลนส์ที่เหมาะสมสำหรับกล้องถ่ายรูปคือเลนส์ซูมเพราะสามารถเปลี่ยนความยาวโฟกัสได้ในระยะต่างๆ กัน สะดวกในการถ่ายและเปลี่ยนขนาดของภาพด้วยการซูม แทนการเลื่อนระยะกล้องเข้า-ออก

2.2 ไดอะแฟรม (Diaphragm) ทำหน้าที่เปิดรูรับแสง (Aperture) ให้กว้างหรือแคบ มีลักษณะเป็นกลีบโลหะสีดำเรียงซ้อนกันอยู่ในกระบอกเลนส์ เปิดช่องตรงกลางไว้ให้แสงผ่าน สามารถบังคับรูรับแสงได้ที่กรอบแหวนของเลนส์บอกขนาด $f/\text{numbers}$ เช่นเดียวกับกล้องถ่ายภาพนิ่ง เช่นมีรูรับแสงกว้างสุดไปหาแคบสุดตั้งแต่ 4, 5.6, 8, 11, 16

2.3 ประดู่ฟิล์ม (Film gate) เป็นช่องสี่เหลี่ยมที่เปิดไว้สำหรับให้แสงผ่านเข้าไปทำปฏิกิริยากับฟิล์มที่หลังประดู่ฟิล์มจะมีแผ่นกดฟิล์ม (pressure plate) เพื่อให้ฟิล์มหยุดนิ่งแนบกับประดู่ฟิล์มในขณะที่บันทึกภาพในระยะเวลาสั้นๆ

2.4 ชัตเตอร์ (Shutter) เป็นอุปกรณ์ที่กันแสงไว้ไม่ให้แสงจากเลนส์เข้ามาบันทึกบนฟิล์มติดตั้งอยู่หลังเลนส์และอยู่หน้าประดู่ฟิล์ม มีลักษณะเป็นแผ่นโลหะแบบรูปจานมีหลายแบบ เช่น แบบโรตารีชัตเตอร์ ตัดเป็นรูปครึ่งวงกลม แบบมัตเตอร์ฟลายชัตเตอร์ ตัดเป็นรูปชัตเตอร์ 2 ใบอยู่ตรงกันข้าม หรือแบบวาริเอเบิลชัตเตอร์ (Variable shutter) สามารถปรับมุมช่องให้แสงผ่านได้มากน้อยต่างกัน

ภาพที่ 2.7 แสดงส่วนประกอบของกล้องถ่ายรูป

ใบชัตเตอร์ทำงานโดยหมุนอยู่หน้าประดู่ฟิล์มและหยุดนิ่งเป็นจังหวะๆ เพื่อบังแสง ขณะที่ฟิล์มเคลื่อนที่ผ่านประดู่ฟิล์ม และจะเปิดให้แสงผ่านเมื่อฟิล์มหยุดนิ่งอยู่หน้าประดู่ฟิล์ม ทำให้ฟิล์มบันทึกภาพนิ่งได้ 1 ภาพ แล้วฟิล์มจึงเคลื่อนที่ต่อไปในจังหวะที่ชัตเตอร์มาบังแสงอีก เช่นนี้เรื่อยไป

ความเร็วของชัตเตอร์จะปิด 24 ครั้ง และเปิด 24 ครั้ง ใน 1 วินาที ซึ่งจะบันทึกภาพได้ 24 ภาพต่อ 1 วินาทีนั่นเอง ดังนั้นความเร็วของชัตเตอร์ในการเปิดและปิดแต่ละครั้งจะเท่ากับ $1/48$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วินาที ถ้าหากปรับให้ความเร็วของกล้องช้าลง เช่น ถ่ายภาพ 12 ภาพต่อ 1 วินาที ความเร็วชัตเตอร์ก็จะเป็น $1/24$ วินาที ซึ่งเปิดให้แสงเข้ามามากกว่าเดิมเป็น 2 เท่า

2.5 กลไกในการควบคุมการเคลื่อนของฟิล์มประกอบไปด้วยอุปกรณ์ย่อยๆ คือ

2.5.1 ล้อหนามเดย (Spocket wheel) ทำหน้าที่หมุนเคลื่อนฟิล์มไปข้างหน้า

2.5.2 ก้านกระตุกฟิล์ม (Pull-down claw) ทำหน้าที่กระตุกฟิล์มเข้าที่ตรงประตูรับแสง ให้สัมพันธ์กับการหมุนของชัตเตอร์

2.5.3 ล้อป้อนฟิล์ม (Supply spool) เป็นล้อที่เก็บฟิล์มดิบซึ่งยังไม่ได้ถ่ายอยู่ด้านบน

2.5.4 ล้อม้วนฟิล์ม (Take-up spool) เป็นล้อเก็บฟิล์มที่ถ่าย ซึ่งผ่านประตูฟิล์มมาเรียบร้อยแล้วอยู่ทางด้านล่าง

สำหรับกลไกที่ควบคุมการเคลื่อนที่ของฟิล์มนี้ จะขับเคลื่อนโดยมอเตอร์ไฟฟ้าหรือโซลานด้วยมือ หมุนไปทางย้อนเข็มนาฬิกา

2.6 เครื่องตั้งจำนวนภาพ (Speed selector) กำหนดเป็นตัวเลขจำนวนเฟรมต่อวินาที (fps = frame per second) เช่น 18fps (สำหรับภาพยนตร์เงียบ) 24fps (สำหรับภาพยนตร์เสียง)

2.7 เครื่องบอกความยาวฟิล์ม (footage counter) เป็นเครื่องบอกความยาวของฟิล์มที่ถ่ายไปแล้วว่าเป็นจำนวนกี่ฟุต

2.8 ปุ่มชัตเตอร์ (release button) เป็นปุ่มที่กดบังคับให้ชัตเตอร์ และฟิล์มเดินบางชนิดใช้กดค้างไว้ตลอดเวลาที่ถ่าย บางชนิดก็กดปิดและเปิดเพียงครั้งเดียว และมีสายเคเบิลต่อมาให้อยู่ในตำแหน่งที่ถ่ายได้สะดวกด้วย

2.9 ช่องมองภาพ (Viewfinder) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการมองภาพเพื่อปรับความคมชัดและจัดองค์ประกอบของภาพมีอยู่ 2 แบบคือ ช่องมองภาพที่แยกจากเลนส์ถ่ายภาพ ซึ่งมีช่องมองต่างหาก แบบนี้อาจเกิดการเยื้องของภาพ (parallax) ถ้าหากถ่ายภาพใกล้วัตถุมากๆ อีกแบบหนึ่งคือช่องมองภาพแบบมองผ่านเลนส์โดยใช้ปริซึมวางไว้ระหว่างเลนส์กับชัตเตอร์เพื่อสะท้อนแสงบางส่วนผ่านไปยังช่องมองภาพ แบบนี้จะไม่มีปัญหาการเกิดการเหลื่อมของภาพเมื่อถ่ายใกล้เลย

นอกจากส่วนประกอบที่กล่าวมาแล้ว บางกล้องอาจมีกลไกพิเศษอย่างอื่นด้วย เช่น ปุ่มควบคุมถ่ายภาพทีละเฟรม คานถอยหลังฟิล์มสำหรับถ่ายภาพซ้อน เป็นต้น

3. อุปกรณ์ที่จำเป็นใช้กับกล้องถ่ายภาพยนตร์

3.1 ขาดังกล้อง เป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างหนึ่ง เมื่อต้องการความมั่นคงในขณะที่ถ่ายภาพทำให้ภาพไม่สั่น ผู้ดูสบายตาควรใช้ขาดังแบบสามขาชนิดที่มีความมั่นคงน้อยและสามารถเคลื่อนกล้องไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่กระตุกเป็นช่วงๆ ขาดังที่นิยมใช้กันคือ แบบหัวน้ำมัน (oil head) ซึ่งเป็นแบบที่ช่วยให้การเคลื่อนที่กล้องมีความนุ่มนวลมาก

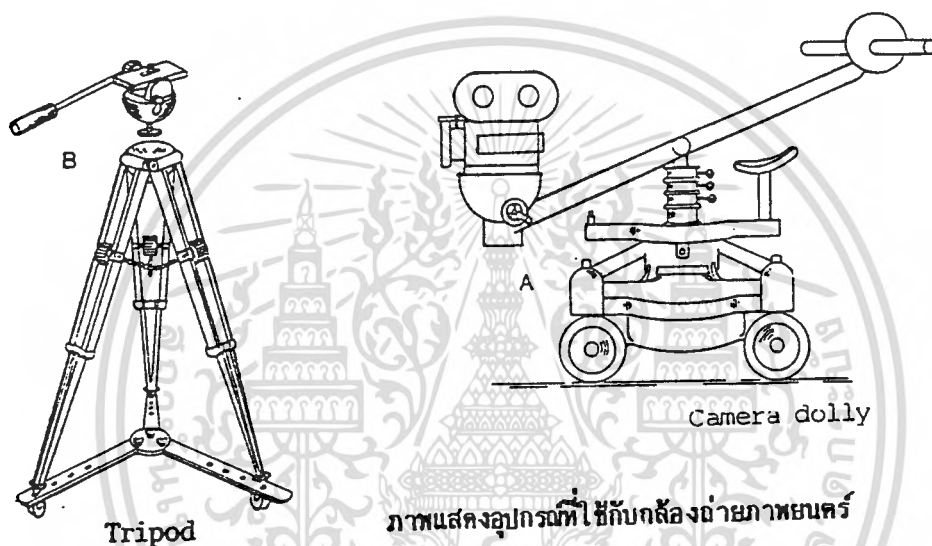
3.2 อุปกรณ์ที่ใช้ถ่ายภาพยนตร์ด้วยมือถือ การถ่ายภาพบางสถานการณ์ ที่ไม่สามารถตั้งขาดังกล้องได้ เช่น ถ่ายในที่แคบ ถ่ายภาพมุมต่ำหรือสูง การถ่ายภาพข่าว หรือเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหตุการณ์ที่ต้องเคลื่อนไหวตลอดเวลา อุปกรณ์ที่จำเป็นได้แก่มือถือ (hand grip) ที่ประทับบ่า (Shoulder support)

3.3 อุปกรณ์ประกอบเลนส์ เช่น ฟิลเตอร์ เลนส์ขยาย (close-up lens) กรวยบังแสง (hood lens)

3.4 อุปกรณ์ที่ใช้เคลื่อนที่กล้อง ได้แก่ อุปกรณ์ประเภทที่ใช้กล้องติดตั้ง แล้วเข็นหรือเคลื่อนไป เช่น dolly , crane

ภาพที่ 2.8 แสดงอุปกรณ์ที่ใช้กับกล้องถ่ายภาพยนตร์

ภาพแสดงอุปกรณ์ที่ใช้กับกล้องถ่ายภาพยนตร์

4. फिल्मภาพยนตร์

ฟิล์มสำหรับถ่ายภาพยนตร์แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

4.1 ฟิล์มเนกาตีฟ (Negative) เป็นฟิล์มภาพกลับ คือภาพที่ปรากฏบนฟิล์มภายหลังล้างแล้ว จะมีสีตรงข้ามกับสีธรรมชาติ จำเป็นต้องนำไปพิมพ์อีกม้วนหนึ่ง จึงจะนำมาใช้งานได้ เหมาะสำหรับการผลิตฟิล์มที่ต้องการสำเนาเป็นหลายๆ ก๊อปปี้เพื่อใช้ในการบันทึก การค้า และการโฆษณาตามโรงภาพยนตร์หรือทางโทรทัศน์ เช่น ฟิล์มโกดักเอ็คตาโครม อีเอฟ (Kodak Ektachrome EF)

4.2 ฟิล์มรีเวอร์ซัล (Reversal) เป็นฟิล์มภาพตรง คือ ภาพที่ปรากฏบนฟิล์มจะตรงกับสีในธรรมชาติตามที่ถ่ายมา สามารถฉายดูได้ทันทีแต่ถ้าต้องการสำเนา จะต้องพิมพ์เป็นอินเตอร์เนกาตีฟ (Internegative) เสียก่อนจึงจะพิมพ์เป็นสำเนาลงม้วนอื่น เป็นฟิล์มสำหรับเผยแพร่ได้

เทคนิคในการถ่ายภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. บรรจุฟิล์มเข้ากล้องโดยร้อยฟิล์มผ่านล้อหนามเตยและประตูฟิล์ม ใช้ปลายฟิล์มสอดเข้าเก็บไว้ในล้อม้วนฟิล์ม (Take-up spool) ปิดฝาครอบกล้อง ตรวจสอบกลไกของกล้องให้เรียบร้อยแล้วไขลานให้เต็ม
2. ตั้งกล้องบนขาตั้งกล้อง (tripod) ทุกครั้ง ยกเว้นในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถใช้ได้ก็ใช้มือถือหรือแบกบ่าถ่าย โดยระวังให้กล้องสั่นไหวน้อยที่สุด
3. ตั้งความเร็วชัตเตอร์และวัดแสงหรือคำนวณแสงแล้วตั้ง ตามที่วัดได้ ถ้าใช้ฟิล์มสี ควรตรวจสอบอุณหภูมิและแก้ไขแสงให้ถูกต้องตรงตามฟิล์มที่ใช้
4. ตามองใช้ช่องมองภาพจัดองค์ประกอบของภาพและปรับโฟกัสภาพ การปรับโฟกัสภาพให้ซูมอินไปยังวัตถุที่จะถ่าย โดยเลื่อนกระบอกเลนส์เพื่อยืดโฟกัสให้ใกล้สุด ปรับภาพให้ชัดแล้วซูมเอ้าท์ออกมาภาพจะคมชัดตลอด
5. จับกล้องให้แน่นและมั่นคงจริงๆ ตามองในช่องมองภาพ เมื่อเห็นว่าทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ก็กดปุ่มถ่ายเดินกล้องได้เลย

ภาพที่ 2.9 แสดงการใช้กล้องถ่ายภาพยนตร์

แบบมือถือด้วย pistol grip

ใช้ขาตั้งกล้อง

ข้อควรระวังในการเคลื่อนไหวก้องระหว่างถ่ายทำ

การเคลื่อนไหวก้องแบบต่างๆ เช่น การซูม การแพน การทิลท์ จำเป็นต้องระมัดระวังคือ

- การเคลื่อนไหวก้องถ่ายภาพยนตร์ ต้องให้กล้องอยู่ในตำแหน่งที่มั่นคงแข็งแรง จึงควรติดตั้งกล้องไว้บนขาตั้งกล้อง (tripod) การปรับหมุนขาตั้งต้องเคลื่อนไหวย่างนุ่มนวล
- ก่อนเริ่มเคลื่อนไหวก้อง ควรหยุดกล้องนิ่งสัก 2-3 วินาที เช่นเดียวกัน แล้วจึงหยุดเดินฟิล์ม

- ควรซ้อมถ่ายภาพ 2-3 ครั้งก่อนเริ่มถ่ายทำจริงๆ
- การเคลื่อนไหวก้องทุกครั้งควรมีวัตถุประสงค์แน่นอน ไม่ควรเคลื่อนไหวก้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ่อยๆ เกินความจำเป็น นอกจากจะทำให้ผู้ดูเวียนหัวแล้ว อาจนำไปสู่ความเข้าใจที่สับสนและน่าเบื่อหน่ายอีกด้วย

2.7 ภาพยนตร์ไทย

ภาพยนตร์ไทย หรือที่เรียกกันติดปากว่า "หนังไทย" ดูเหมือนจะมีความคุ้นเคยกับคนไทยเป็นอย่างดีจากอดีตสู่ปัจจุบัน (เอกสารประกอบการจัดประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 1 , 2535 : 19) และยังจัดได้ว่าเป็นมหรสพที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทย

หนังไทย ที่คนไทยในอดีตเคยเรียกกันติดปากและยังสืบทอดต่อมาสู่คนไทยในยุคปัจจุบัน ที่มักจะนิยมใช้คำพูดว่า "หนังไทย" มากกว่าคำว่า "ภาพยนตร์ไทย" เช่น "วันนี้จะไปดูหนังเรื่องอะไรดี" หรือ "ชาวบ้านในชนบทมักจะไปดู 'หนังกลางแปลง' เพื่อความบันเทิง จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ชัดว่า มหรสพที่กล่าวถึงนี้ ถ้าอยู่ในประเทศไทยก็จะสามารถเรียกได้ทั้ง 2 ชื่อ คือ ภาพยนตร์ หรือ หนัง ซึ่งจะให้ความหมายที่เหมือนกัน แต่ที่นิยมใช้คำว่า "หนัง" เพราะเป็นคำพยางค์เดียว สั้นและได้ความหมายลึกซึ้ง

ที่มาของคำว่า "หนัง" นั้น เริ่มต้นมานานตั้งแต่ในอดีต ซึ่งในสมัยก่อนนั้น ถือว่าเป็นมหรสพชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ที่เรียกว่า "หนังใหญ่"

หนังใหญ่เป็นมหรสพชั้นสูง เป็นการประสานศิลปะหลายแขนงเข้าด้วยกัน เป็นการแสดงที่รวมงานศิลปะชั้นสูงไว้ในเรื่องหรืองานเดียวกัน ที่แตกต่างไปจากการแสดงของโขน ละคร หุ่น แต่เดิมนั้น หนังใหญ่เป็นมหรสพชั้นสูงที่ใช้แสดงในพระราชพิธีต่างๆ ถ้าเป็นงานราษฎร์จะต้องเป็นงานที่ใหญ่มาก เพราะในการแสดงแต่ละครั้งต้องมีการเตรียมหลายอย่าง ต้องอาศัยกำลังคน กำลังแรงงาน กำลังทรัพย์มาก ทำให้เป็นการยากที่คนรุ่นหลังจะได้เห็นการแสดงหนังใหญ่ในงานมหรสพเหมือนในสมัยโบราณ ศิลปะที่รวมเป็นหนังใหญ่ที่กล่าวแล้วข้างต้น¹ ได้แก่

หัตถศิลป์ ในการสร้างตัวหนังใหญ่แต่ละตัว ต้องใช้มือ ความสามารถในการเขียนลายให้อ่อนช้อยสมส่วน เป็นเรื่องของเอกลักษณ์ลายไทย กรรมวิธีในการสลักลวดลาย การลงสีให้ซึมลงเนื้อหนัง ผู้ผลิตตัวหนังจะต้องมีความสามารถในด้านหัตถศิลป์อย่างสูง

นาฏศิลป์ เมื่อได้ตัวหนังใหญ่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นวัตถุดิบ เป็นภาพที่ปรากฏอยู่บนผืนหนังไม่มีชีวิต จะต้องให้คนจับเชิดหรือเดินไปตามท่าทางอิริยาบถของตัวละคร ให้จังหวะท่าทางสัมพันธ์สอดคล้องกับจังหวะของเพลงปี่พาทย์ ทำให้ตัวหนังมีชีวิตชีวา ผู้ชมเกิดอารมณ์คล้อยตาม ซึ่งเป็นความสามารถในการใช้นาฏยศัพท์มาปรับปรุงให้เกิดเป็นนาฏศิลป์ชั้นสูงขึ้น

---

¹นายเสถียร ชังเกต, หนังใหญ่ ศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทย, เอกสารที่จัดพิมพ์ขึ้นเนื่องในป้อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย, 9 มกราคม 2537, หน้า 1.

คีตศิลป์และดุริยางคศิลป์ เป็นเทคนิคการ ตี ตี เป่า ในการบรรเลงเพลง จังหวะ ทำนองให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ทำทาง อิริยาบถของตัวละคร ด้วยเสียงการบรรเลงให้อีกทีอีกเหิม เสร้าเสียใจ สะเทือนอารมณ์ ความรักความอาลัย ให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ต่างๆ คล้อยตามได้อย่างเป็นที่น่าสนใจ ผู้ที่บรรเลงปี่พาทย์ก็ต้องมีความสามารถในด้านศิลปะแขนงนี้ อย่างแท้จริง ต้องมีการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ในบางครั้งเสียงโอดโอยโหยหวน หรือพริ้วไปตามเหมือนเสียงของธรรมชาติ คึกคักปลุกให้คนดูเวลายกทัพ ตื่นเต้นเมื่อบรรเลงเพลงเวลารบกัน เพลงต่างๆ ในการแสดงมีความหมายมาก แสดงถึงอิริยาบถของตัวละครตัวหนึ่งซึ่งไม่ใช่ของที่เคลื่อนไหวได้ นับเป็นความสามารถพิเศษอีกอย่างหนึ่ง

วรรณศิลป์ คือการพูด การเจรจา การพากย์ ตามเนื้อเรื่องให้เกิดอรรถรสซาบซึ้ง มีความไพเราะของวรรณกรรมที่ใช้แสดง ต้องใช้ความสามารถในการประพันธ์ให้ดำเนินตามท้องเรื่องให้ผู้ชมได้รับความบันเทิง สอดแทรกคติเตือนใจ คำสอน ซึ่งจะใช้บทพากย์บทเจรจาและศิลปะการแสดงเป็นสิ่งโน้มน้าวจิตใจของผู้ชม บทพากย์บทเจรจากอกจากมีความไพเราะแล้ว ยังมีลักษณะเป็นวรรณคดี คือให้ความบันเทิงและอาบยกระด้างจิตใจ แทรกซึมคุณธรรมความรู้สึกของผู้ชมผู้ศึกษาได้อีกด้วย นอกจากนี้แล้ว บทพากย์บทเจรจายังต้องปรับให้ตามยุคตามสมัยได้ การใช้เสียงพากย์ ตอนใดใช้ทำทาง เน้นเสียงรุกเร้า เสร้าสร้อย โกรธ การโต้ตอบต่างๆ การขีดตัวหน้าต้องใช้ถ้อยคำ สีสานในการพากย์เป็นหัวใจ ผู้แต่งบทพากย์บทเจรจาต้องมีความสามารถในการแสดงการแต่งบทประพันธ์ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ทำให้การแสดงหนังใหญ่สมบูรณ์ด้วยคุณค่าของศิลปะชั้นสูงดังได้กล่าวมาแล้ว

ประวัติความเป็นมาของหนังใหญ่

หนังใหญ่เป็นมหรสพที่เก่าแก่ของไทย ที่มีมาแต่สมัยสุโขทัยแล้ว มีหลักฐานด้านเอกสารจากกฎหมายโบราณ รวค้นพุทธศตวรรษที่ 20 จากช่วงระยะเวลาดังกล่าวที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันได้ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการแสดงหนังใหญ่ไว้ดังนี้

1. สมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏหลักฐานในการแสดงหนังใหญ่ไว้ดังนี้

1.1 สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ปรากฏหลักฐานในกฎหมายโบราณเป็นหนังสือเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 1901 ได้บ่งบอกเกี่ยวกับการแสดงหนังใหญ่ไว้ว่าเป็นมหรสพที่ขึ้นหน้าขึ้นตาของไทยในสมัยนั้น

1.2 สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ มีหลักฐานเกี่ยวกับหนังใหญ่ในกฎหมายโบราณ พ.ศ. 2001

1.3 สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีหลักฐานปรากฏมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระมหาราชครูแต่งเรื่องสมุทรโฆษาคำฉันท์ขึ้น เพื่อเล่นหนังเพิ่มเติมจากเรื่องที่เล่นกันมาแต่ก่อน ดังปรากฏไว้ในแผนกหนังสือ "สมุทรโฆษคำฉันท์" ของพระมหาราชครูว่า

• พระบาทกรุงไทรณ

รามธิบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเสริฐด้วยเดชชัย	
เดชะอาจมโชนท้าวไท	ท้าวทั้งภพไตร
ตระหนกด้วยเดชพล	
พระบาทกมลนฤมล	ท้าวทั่วสากล
มาถวายบังคมเคารพ	
สบศิลป์นเรศวรพบ	ธรรมาคมสบ
ปการรู้ทาสธรรม	
พระปรีชบายอนันต์	บริกษสร-
พการสุดสงกา	
พระร่าฤกยศพระศาสดา	ปางเป็นราชา
สมุทรโฆษอาตุร	
เสด็จเสวยสุรโลกพิบูลย์	เสร็จเสด็จมาพูล
ในมรรคทรงธรรม	
แสดงศิลป์ธนูศรศรี	ผจญคนกษัตริย์
อันโรมในรณควรวีล	
ได้ไท่เทพีชื่อพิณ-	ทุมตีเจียรจัน-
ดโถมอนงคพิมล	
พระให้กล่าวนิพนธ์	จ่านองโดยกล
ตระการเพลงยศพระ	
ให้ฉลักเสบอันชระ	เป็นบรรพบุรณะ
นเรนทรราชบรรหาร	
ให้ทวยนัคนผู้ชาญ	กลเล่นโดยการ
ยเป็นบำเทงธรรม	

ในพระราชปรรณของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในการจะเผยแพร่พุทธศาสนาเพราะ ขณะนั้นฝรั่งเศสกำลังรุกรานคนไทยให้นับถือศาสนาคริสต์ ด้วยพระปรีชาญาณอันสูงมคัมภีรภาพ ของพระองค์ สร้างวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติพระยศของพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ลือไกล โดยการใช้นั่งใหญ่เป็นสื่อต่อสู่สงครามเย็น โดยใช้นาฏวรรณกรรมเป็นอาวุธ คนไทยสมัยนั้นนิยม กันมาก มีดนตรีอีกที่ก็เร้าใจ

1.4 สมัยสมเด็จพระเจ้าบรมโกษฐ์ มีหลักฐานในหนังสือเรียน ' ปุณโณวาทคำฉันท์ ' ของพระมหานาค วัดท่าทราย ได้เล่าเรื่องการเล่านั่งใหญ่แสดงเรื่องราวมเกียรติ บรรยายว่าเป็น มหรสพที่แสดงสมโภชพระพุทธบาทในตอนกลางคืน ในบทไหว้ครูก่อนการเล่านั่งใหญ่ บทเบิก หน้าพระทวยแรก ได้กล่าวไว้ชัดเจนดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อยุธยาถาวรเปรมปรีดิ์	ทุกซกัยไม่มี
สนุกมิแน่นเมืองสวรรค	
เครื่องเล่นโชนละครหุ่นประชัน	เชิดชุกกลางวัน
ด้วยเครื่องวิจิตรแต่งกาย	
ราตรีรัศมีเพลิงพราย	หนังงามลวดลาย
กระหนกกระหนาบภาพหาญ	
ฯลฯ	

บทเบิกหน้า พระทวยแรก ความที่ 3

กลางวันโชนละครโสภา	หุ่นเห็นแจ่มตา
ประดับด้วยเครื่องเรืองโร	
ราตรีรัศมีแจ่มใส	หนังส่องแสงไฟ
จึงเห็นวิจิตรลวดลาย	

2. สมัยกรุงธนบุรี มีหลักฐานเกี่ยวกับหนังใหญ่ปรากฏแต่เพียงว่า มีหนังของจีนเข้ามาเล่นในเมืองครั้งหนึ่งดังความที่บันทึกในจดหมายเหตุครั้งพระเจ้ากรุงธนบุรี เมื่อคราวฉลองพระแก้วมรกต พ.ศ. 2322

3. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ปรากฏหลักฐานในการแสดงหนังใหญ่ ดังนี้ สมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 มีหลักฐานว่าการแสดงหนังใหญ่ ใช้บทละครเรื่องอิเหนา ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 แต่ไม่นิยมเล่นเรื่องอิเหนาตลอดมา

3.1 สมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ได้ทรงนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ มีประมุขบทพากย์รามเกียรติ์ หนังใหญ่ที่มีการสร้างในสมัยนี้ได้แก่หนังใหญ่ที่เรียกว่าหนังกลางคืน ปรากฏชัดเจน 2 แห่งคือ หนังใหญ่ชุดพระนครไหวของวัดพลับพลาไชย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งถูกไฟไหม้เกือบหมดเนื่องนำมาเก็บไว้ ณ ฝาผนังโรงละครแห่งชาติหลังเก่า เมื่อปีพ.ศ. 2503 และหนังใหญ่วัดบ้านดอน จังหวัดระยอง หนังทั้งสองแห่งนี้มีความละม้ายคล้ายคลึงกัน

3.2 สมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่มีหลักฐานปรากฏชัดเจน แต่เท่าที่มีนักศึกษาวาดต่างประเทศและผู้สนใจพบหนังใหญ่บริเวณจังหวัดอยุธยา สมุทรสงคราม ราชบุรี (อำเภอดำเนินสะดวก) มีหนังที่มีลักษณะเป็นหนังใหญ่ของไทยจากการสัมภาษณ์ จากอาจารย์เสรี คุปตะศิริพันธ์ ซึ่งได้เดินทางไปประเทศสวิตเซอร์แลนด์และประเทศเยอรมันพบหนังชุดนี้รวมอยู่ประมาณ 354 ตัว สันนิษฐานว่าคงจะมีการทำหลังจากสมัยรัชกาลที่ 2 แล้ว แต่ไม่ถึงรัชกาลที่ 5

3.3 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 มีการทำหนังใหญ่ที่พบจะเป็นหนังกลางวัน มีการแกะสลัก ตัวหนังลวดลายคล้ายคลึงกัน เรื่องราวที่ใช้แสดง สีสันความคงทนถาวรของตัวหนังต่อธรรมชาติ ไม่มีการยืดทอด หักงอ หนังชุดนี้การสร้างมีระยะเวลา

ใกล้เคียงกัน คือประมาณร้อยปีเศษ พบ 2 แห่งคือ ผนังใหญ่ของวัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี และผนังใหญ่วัดขนอน จังหวัดราชบุรี

ปัจจุบันไม่พบว่ามีผนังใหญ่ที่สร้างขึ้นแสดงหลังจากที่ทำในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ใช้แสดงได้ ก็เก่าเก็บเต็มที นับได้ว่าผนังใหญ่เป็นของคู่บ้านคู่เมืองของไทยอย่างแท้จริง ผนังใหญ่เป็นศิลปะการแสดงที่เจริญคู่กับคนไทยทุกสมัย และยุคนั้นมหรสพมีไม่มาก จึงไม่มีมหรสพใดมาเทียบกับผนังใหญ่ได้ เพราะจอหนังสูงใหญ่ ตัวหนังมองเห็นได้ไกล มีดนตรีประกอบอีกก็กลึงเสียงดัง พอจะเรียกคนดูได้ทั้งหน้าโรงและหลังโรง

ความเป็นมาของคำว่า "หนัง"

คำว่า "หนัง" เกิดมาจากการละเล่นที่ขึ้นหน้าขึ้นตาของชาวไทยสมัยโบราณชนิดหนึ่งที่เรียกว่า "หนัง" เพราะเหตุว่ารูปภาพแทนบุคคลหรือตัวละครที่ใช้เล่นนั้นประดิษฐ์ขึ้นด้วยหนังสัตว์ เช่น หนังโค หนังกระบือ หนังแพะ จึงเรียกการละเล่นชนิดนั้นว่า "หนัง" และคำว่าหนังเฉยๆ คำเดียวโดดๆ นี้ เป็นคำที่ใช้เรียกกันมาตั้งแต่ดั้งเดิมทั่วไปทั้งในภาคกลางและภาคใต้ คำและความหมายในทำนองเดียวกันนี้ ตามภาษาที่พวกรว - มาลาญ ใช้เรียกชื่อหนังของตนว่า "วายังปูรวา" หรือ "วายังกุลิต" (WAYANG PURAVA or WAYANG KULIT) ซึ่งแปลว่ารูปที่ทำด้วยหนังสัตว์ (วายัง = รูป เงา และอื่นๆ อีกหลายนัย เช่น เทวดา กุลิต = หนังสัตว์ ส่วน วายังปูรวา แปลว่า วายังเก่าหรือวายังดั้งเดิมมีขึ้นก่อนวายังชนิดอื่นๆ)

หลักฐานอีกอย่างหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่าแต่ก่อนเราเรียกหนังเพียงคำเดียว คือ ในบทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2460 ได้กล่าวไว้ ดังนี้

"ดาหลังวายังแล้วชูเชิด จุลฉลุกลายเลิศเลา"

ภาพที่ 2.10 การเชิดหนังใหญ่ในสมัยโบราณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติความเป็นมาของหนัง

หนังเป็นมหรสพที่เกิดขึ้นในยุคโบราณเมื่อประมาณ 2,000 ปีมาแล้วและเป็นการละเล่นที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ เช่น อินเดีย จีน อียิปต์ เป็นต้น ซึ่งแต่ละประเทศไม่จำเป็นจะต้องลอกเลียนแบบไปจากกันก็ได้ เพราะประเทศที่เคยมีอารยธรรมรุ่งเรืองมาก่อน และมีพลเมืองมากย่อมสามารถที่จะคิดประดิษฐ์ขึ้นเองได้ตามสภาพ ยกเว้นประเทศเล็กและด้อยความเจริญส่วนใหญ่ มักรับอิทธิพล ได้รับการถ่ายทอดแบบอย่างจากเมืองแม่บททางอารยธรรม ดันกำเนิดหนังในประเทศไทยเกิดจากอินเดีย ต่อมาอินเดียได้ถ่ายทอดแบบอย่างให้แก่อาณาจักรศรีวิชัย โดยเฉพาะบนเกาะชวหนังเจริญแพร่หลายมาก ไทยเราก็ได้แบบอย่างการเล่นหนังสืบต่อมาจากอาณาจักรทะเลใต้ ในสมัยศรีวิชัยอีกทอดหนึ่ง โดยได้รับผ่านมาจากแหลมมลายู

หลักฐานเกี่ยวกับหนังที่เก่าแก่ที่สุดที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาภาษาบาลีชื่อ " เถรีกถา " (SONG OF THE NUNS) นอกจากนี้ปรากฏอยู่ในคัมภีร์มหาภารตะหลายตอน ยิ่งในชั้นหลังๆ ได้ปรากฏอยู่ในหลักฐานเรื่องต่างๆ มากมาย โดยเรียกการเล่นชนิดนี้ว่า " ฉายานาฏกะ " มีเล่นกันแพร่หลายจนกลายเป็นธรรมดาไปในอินเดียโบราณ ในสมัยที่พ่อค้าพาณิชย์ นักบวช นักเผชิฏโชคชาวอินเดียเดินทางเล่นเรือมาติดต่อดำขายยังดินแดนเอเชียอาคเนย์ ประมาณพุทธศตวรรษที่ 6-7 เป็นต้นมาจนถึงสมัยศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ 13-18) ชาวอินเดียนอกจากนำศาสนาพราหมณ์ศาสนาพุทธ และศิลปวิทยาการมาเผยแพร่ให้กับคนพื้นเมืองแล้ว คงนำเอาการละเล่นต่างๆ และดนตรีหลายชนิดมาเผยแพร่ด้วยเป็นแน่ ชาวอินเดียนที่เดินทางมายังอาณาจักรทะเลใต้ก็ลงเรือจากฝั่งตะวันออกของอินเดียได้ข้ามทะเลมุ่นังมายุ้งสมุทรรา ชาวและแหลมมลายู นิเรื่องรามายณะและมหาภารตะ มาเผยแพร่สั่งสอนจนเป็นที่นิยมฝังใจชาวพื้นเมืองมาจนทุกวันนี้ โดยเฉพาะเรื่องรามายณะ ได้รับความนิยมยกย่องมากที่สุด

หนังที่คนไทยรับเข้ามามีได้รับเข้ามาทุกรูปแบบ แต่ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับความนิยมและลักษณะแบบแผนของคนไทย หนังคงจะเข้ามาในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาภาคกลางตั้งแต่สมัยสุโขทัยแล้ว มีหลักฐานปรากฏในกฎมณเฑียรบาล พ.ศ. 2001 ส่วนในชวา มีหลักฐานทำให้มีอยู่ในรูปของหนังเคลื่อนไหวแสดงกิริยาท่าทางได้ เริ่มเกิดขึ้นราวกลางพุทธศตวรรษที่ 23 จึงเข้าใจว่าหนังตะลุงภาคใต้ของไทยก็คงจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกันนี้

ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์โลก

ภาพยนตร์ของโลกมีประวัติเริ่มต้นในราวศตวรรษที่ 17 มีนักประดิษฐ์ชาวตะวันตก ชื่อ เมจิก แลนเทิร์น (MAGIC LANTERN) ได้ผลิตสไลด์และเครื่องฉาย โดยมีภาพชุดที่ประกอบด้วยกลไกง่ายๆ แต่มีการปรับปรุงและพัฒนาเชื่องช้ามาก จนถึงศตวรรษที่ 19 จึงเป็นยุคที่สามารถผลิตเครื่องยนตร์กลไกต่างๆ ได้สำเร็จ จนกระทั่งก่อให้เกิดการปฏิบัติอุตสาหกรรม จึงทำให้นักวิชาการต่างๆ ด้านภาพยนตร์ส่วนใหญ่วที่เขียนตำราต่างๆ ขึ้นไว้ยังคงถือว่ามันเป็นเพียงช่วงก่อน

ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์อยู่² และประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ที่แท้จริง เริ่มต้นขึ้นในทศวรรษสุดท้ายของศตวรรษที่ 19 นี้เอง โดยสามารถแบ่งภาพยนตร์ออกเป็นหลายยุคด้วยกัน ซึ่งถ้าแบ่งหยาบๆ ก็มีสองช่วง คือช่วงต้น เป็นยุคที่เน้นการพัฒนาทางด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ส่วนช่วงหลังเป็นการพัฒนาด้านการสร้างและเทคนิคภาพยนตร์ ถ้าแบ่งตามความสำคัญด้านเทคนิคการสร้าง จะสามารถแบ่งตามลำดับเป็น 5 ยุค ดังนี้

1. ยุคเริ่มต้น (ค.ศ.1815-1895) หรือเรียกว่า ยุคบุกเบิกถือว่าอยู่ในช่วงศตวรรษแห่งเครื่องจักรกล โดยได้รับผลพวงจากการประดิษฐ์ที่ได้เกิดขึ้นก่อนหน้านั้นสามประการด้วยกัน คือ การเห็นภาพติดตาการถ่ายภาพนิ่งและเครื่องบันทึกที่มีกลไก

หลักการเห็นภาพติดตานั้น มีนักวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษและเบลเยียมทดลองสร้างภาพนิ่ง และทำการเคลื่อนไหวให้ภาพนิ่งแต่ละภาพต่อเนื่องกัน โดยเชื่อมต่อให้สนิท ทำให้ภาพนั้นดูเคลื่อนไหวได้ ดังนั้นหัวใจของหลักการสร้างภาพยนตร์ ก็คือการสร้างภาพให้ดูต่อเนื่องกัน เหมือนกับว่าภาพนั้นเคลื่อนไหวได้ จึงทำให้คำว่า " ภาพยนตร์ " หมายถึงภาพนิ่งแต่ละภาพที่ต่อเนื่องกันอย่างมีระบบ

แต่ภาพยนตร์ที่เริ่มสร้างขึ้นมาในสมัยนี้ เป็นเพียงภาพเขียนที่ดูเคลื่อนไหวได้ แต่ไม่สามารถบันทึกความเป็นจริงของธรรมชาติได้ จึงยังไม่มีภาพยนตร์เหมือนจริงตามธรรมชาติขึ้นเลย จุดนี้เองจึงทำให้นักประดิษฐ์สนใจที่จะสร้างกล้องถ่ายภาพยนตร์ขึ้น

มีนักประดิษฐ์ ชื่อ โทมัส อัลวา เอดิสัน (THOMAS ALVA EDISON) เป็นชาวอเมริกัน ได้คิดค้นและประดิษฐ์ฟิล์มเซลลูลอยด์ และพัฒนาขึ้นตามลำดับ ต่อมาก็ได้ผลิตเครื่องฉายภาพยนตร์ และกล้องถ่ายภาพยนตร์เครื่องแรกของโลกได้สำเร็จ ในปี ค.ศ.1889 เรียกชื่อว่า KINETOGRAPH และภาพยนตร์เรื่องแรกที่ถ่ายทำในปีเดียวกันนี้ คือเรื่อง FRED OTT'S SNEEZE ต่อมาได้มีนักประดิษฐ์สองพี่น้องตระกูลลูมิแอร์ สามารถนำหลักเกณฑ์การสร้างกล้องถ่ายภาพยนตร์ และเครื่องฉายภาพยนตร์ของเอดิสันมาพัฒนารูปแบบและสามารถทำได้ดีกว่าด้วยประสิทธิภาพ สามประการ คือ ประการแรกกล้องถ่ายภาพยนตร์มีน้ำหนักเบา มีก้านหมุน เคลื่อนย้ายได้ทำให้มีการถ่ายภาพนอกสถานที่ ประการที่สอง กล้องมีอัตราเร็วในการบันทึกภาพทำให้ประหยัดฟิล์ม เครื่องฉายเดินเรียบและเสียงเบาลง ประการสุดท้ายสามารถใช้ได้ทั้งการถ่ายและการฉายภาพยนตร์ในเครื่องเดียวกัน

2. ยุคของฟิล์มสตริปและภาพยนตร์ม้วนเดียวจบ (ค.ศ. 1896-1907) หลังจากยุคต้นที่มีการบุกเบิกคิดค้นเทคนิคของการสร้างภาพยนตร์และการฉายภาพยนตร์ขึ้น ประเทศต่างๆ ตามแถบตะวันตก มีการนำมาพัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะภาพยนตร์ของฝรั่งเศสได้มีการสร้างภาพยนตร์ที่ดูสมจริงและจริงจัง โดยการรวบรวมนักเขียน นักดนตรี

---

²ยศวนันท์ เขมฐรัตน์, ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ ในโครงการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์-สื่อสารมวลชน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ณ ฌาน, 2534).

และนักแสดงที่มีชื่อเสียงของฝรั่งเศสมาทำงานร่วมกัน และภาพยนตร์หลายเรื่องสร้างมาจากงานเขียนของนักเขียนที่มีชื่อ จึงกล่าวได้ว่าฝรั่งเศสเป็นชาติแรกที่มีแนวความคิดว่า ภาพยนตร์ คือ ศิลปะแขนงหนึ่งมิใช่เพียงประติมากรรมใหม่³

3. ยุคของหนังเงียบ (ค.ศ. 1908-1920) ยุคนี้มีการสร้างดนตรีบรรเลงประกอบ แต่ไม่มีการใส่เสียงของตัวละครหรือผู้แสดงลงไป ในยุคนี้เองอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในสหรัฐอเมริกาได้เติบโตเต็มที่ และเกิดเมืองฮอลลีวูด (HOLLY WOOD) ขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในสหรัฐอเมริกา ในราวปี ค.ศ. 1915 จนถึง ค.ศ. 1970 และมีโรงถ่ายแห่งแรกตั้งขึ้นที่ในปี ค.ศ. 1911 ต่อมาก็มีการสร้างโรงถ่ายขึ้นตามมามากมาย

4. ยุคของหนังเสียง (ค.ศ. 1928-1965) ในระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ฮอลลีวูด ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลให้สร้างภาพยนตร์ชุด WHY WE FIGHT ซึ่งเป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับสงครามชุดที่เด่นที่สุด และในยุคนี้เองประเทศต่าง ๆ ได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการสร้างภาพยนตร์ โดยหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ภาพยนตร์ก็ถูกสร้างตามเอกลักษณ์ประจำชาติและกันไปตามแบบสากล

5. ยุคภาพยนตร์ปัจจุบัน (ค.ศ. 1965-1970) อุตสาหกรรมภาพยนตร์ทั่วทุกประเทศได้ปฏิบัติเปลี่ยนแปลงไป ทั้งทางด้านศิลปะและธุรกิจ โดยผู้กำกับได้หันมาสนใจคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ชมและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากขึ้น มีการแข่งขันในด้านธุรกิจ ดังนั้นการสร้างภาพยนตร์ในปัจจุบันจึงพัฒนาขึ้นเป็นงานศิลปะแขนงหนึ่ง มากกว่าจะเป็นเพียงสื่อเพื่อการบันเทิงจากระบบอุตสาหกรรมเช่นที่เป็นมาแต่เดิม

ประวัติศาสตร์ของภาพยนตร์ในประเทศไทย เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2440 ซึ่งอยู่ในยุคเริ่มต้นของภาพยนตร์ในแถบตะวันตก ต่อมาภาพยนตร์จึงกลายเป็นสื่อสารมวลชนและมหรสพ ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในประเทศไทย เช่นเดียวกับที่อื่นๆ ทั่วโลก

ประวัติของภาพยนตร์ไทย ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น สามารถแบ่งได้ 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 คือในสมัยพระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ 5 ได้ทรงเสด็จ ประพาสยุโรปเป็นครั้งแรก ได้ทรงเห็นช่างถ่ายภาพยนตร์รุ่นแรกของโลก และได้ถ่ายภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์ ที่พระเจ้าแผ่นดินในเอเชียพระองค์แรกที่เสด็จเยือนยุโรป และเมื่อพระองค์เสด็จถึงกรุงเบิร์นนครหลวงแห่งประเทศสวิทเซอร์แลนด์ บริษัทลูมิแอร์ แห่งประเทศฝรั่งเศส ได้ถ่ายทำภาพยนตร์การเสด็จของพระองค์ไว้ 1 ม้วน ใช้เวลาในการฉาย 1 นาที ต่อมาได้ทรงเสด็จไปยังกรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ช่างภาพสวีเดนได้ถ่ายภาพยนตร์เหตุการณ์ไว้ 2 ม้วน พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ ดันราชสกุล " ทองแถม " ทรงสนพระทัยการถ่ายทำภาพยนตร์ จึงทรงสั่งอุปกรณ์การถ่ายทำภาพยนตร์เข้ามาในประเทศไทยและทรงถ่ายภาพยนตร์ บันทึกเหตุการณ์ และ

---

³ ยาวนันทน์ เชฏฐรัตน์, ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ ในโครงการหนังสือนิเทศศาสตร์-สื่อสารมวลชน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ณ ฌาน, 2534).

ภาพการเสด็จพระราชดำเนินและพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระพุทธเจ้าหลวงรัชกาลที่ 5 ตั้งแต่ พ.ศ. 2443 ซึ่งนับถึงปัจจุบันเป็นเวลา 98 ปีมาแล้ว

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 พระเจ้าน้องยาเธอพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ดันราชสกุล * จักรไชย * ทรงเป็นผู้บัญชาการ กรมรถไฟหลวง ได้ทำหน้าที่ผลิตภาพยนตร์ข่าวและสารคดีของชาติ ซึ่งต่อมากลายเป็นที่มงานในการสร้างภาพยนตร์ไทย และช่วงนั่นเอง บริษัทสร้างภาพยนตร์ฮอลลีวูด อเมริกา โดยนายเฮนรี เอแมคเรย์ ได้เข้ามาสร้างภาพยนตร์ในประเทศไทย เรื่อง * นางสาวสุวรรณ * ซึ่งใช้สถานที่และคนไทยในการถ่ายทำ และได้รับการร่วมมือและความช่วยเหลือจากกรมมหาดหลวงและกรมการรถไฟหลวง จึงนับว่าเป็นภาพยนตร์เพื่อความบันเทิงของคนไทยเป็นเรื่องแรกเมื่อปี พ.ศ. 2466 นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา 75 ปีมาแล้ว

หลังจากนั้นในสมัยรัชกาลที่ 7 กลุ่มพี่น้องสกุล * วสุวัต * กับพรรคพวกในคณะหนังสือพิมพ์ * สยามราษฎร์ * และ * ศรีกรุง * ในนามบริษัท * กรุงเทพฯ ภาพยนตร์ * ได้สร้างภาพยนตร์เรื่อง * โชคสองชั้น * ซึ่งเป็นภาพยนตร์ไทยที่ถ่ายทำโดยคนไทย ใช้สถานที่ในประเทศไทย และแสดงโดยคนไทยเป็นเรื่องแรก เมื่อปี พ.ศ. 2470 นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา 71 ปีมาแล้ว

ดังนั้นถ้าจะกล่าวว่าภาพยนตร์ไทยเรื่องแรกที่เป็นเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของคนไทย ซึ่งถ่ายทำสำเร็จโดยคนไทยเป็นเรื่องแรกก็คือเรื่อง * โชคสองชั้น * ของพี่น้องสกุล * วสุวัต * ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 จึงนับได้ว่าภาพยนตร์ไทยมีอายุกว่า 7 ทศวรรษมาแล้ว (สุรินทร์ ทองสิงห์, 2536 หน้า 50)

ถ้าเปรียบเทียบกับภาพยนตร์ที่เกิดขึ้นในโลกนี้โดยหลุย ลูมิแอร์ ได้สร้างภาพยนตร์และนำออกฉายเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2438⁴ นับถึงปัจจุบันรวมเวลาได้ 103 ปี ซึ่งจะเห็นว่าภาพยนตร์ไทยเกิดขึ้นหลังจากภาพยนตร์โลกครั้งแรก และพัฒนามาเป็นการค้าประมาณ 20 - 30 ปี เท่านั้น คนไทยจึงมีความภาคภูมิใจที่เรามีภาพยนตร์ไทยสร้างออกมาให้คนไทยได้ชมกัน

แต่ในสมัยที่ภาพยนตร์ไทยเริ่มมีบทบาทมากที่สุด หรือเรียกว่ายุคที่ภาพยนตร์ไทยเฟื่องฟูอย่างยิ่งก็คือ ยุคภาพยนตร์ไทยในสมัยรัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงสนพระทัยในภาพยนตร์เป็นอย่างมาก และอาจกล่าวได้ว่าพระเจ้าแผ่นดิน องค์แรกของโลก ที่ทรงเป็นนักถ่ายภาพยนตร์สมัครเล่น พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้นไม่ควรจะเป็นพระองค์อื่นไปได้ นอกจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวของสยาม⁴

---

⁴โดม สุขวงศ์, พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ กับภาพยนตร์ (กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2539), หน้า 21.

2.8 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับภาพยนตร์ไทย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงเป็นผู้มีพระมหากรุณาธิคุณในการมอบอำนาจให้กับประชาชนแล้ว ยังทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอีกเหลือคณานับ ที่ทรงมีแต่พสกนิกรชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่สำคัญและจารึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ของชาตินั้นก็คือ พระราชกรณียกิจด้านภาพยนตร์

สืบเนื่องจากพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงโปรดภาพยนตร์เป็นอย่างมาก โปรดทั้งการทอดพระเนตรภาพยนตร์ ซึ่งจะทรงโปรดภาพยนตร์ในพระตำหนักที่ประทับเป็นประจำทุกสัปดาห์แล้ว ยังโปรดการถ่ายทำภาพยนตร์ด้วยพระองค์เองแบบที่ทั่วไปเรียกว่าภาพยนตร์สมัครเล่น พระองค์ทรงเริ่มถ่ายทำภาพยนตร์สมัครเล่นตั้งแต่ก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ และเมื่อเสด็จขึ้นครองราชสมบัติตั้งแต่ ปี 2468 นั้น ก็ทรงนิยมถ่ายทำภาพยนตร์มากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากว่าไม่ว่าพระองค์จะเสด็จไปที่ใด จะทรงถือกล้องถ่ายภาพยนตร์ขนาดเล็กแบบต่าง ๆ ติดพระหัตถ์ไปด้วยเสมอ เพื่อทรงใช้ถ่ายภาพเหตุการณ์หรือสภาพภูมิทัศน์ต่าง ๆ ในการเดินทาง พระราชานิยมทรงถ่ายภาพยนตร์สมัครเล่นนี้ น่าจะมีผลทำให้บรรดาเจ้านายที่ใกล้ชิดเบื้องยุคลบาทในราชสำนัก ขุนนางน้อยใหญ่ ตลอดจนคบคิดและสามัญชนที่มีฐานะ ต่างพลอยนิยมการถ่ายภาพยนตร์สมัครเล่นกันอย่างคึกคัก ถึงกับทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสมาคม " ภาพยนตร์สมัครเล่นแห่งประเทศไทย " ขึ้นเมื่อปี 2473 นับว่าเป็นยุคทองของภาพยนตร์สมัครเล่นโดยแท้⁵

และในฐานะที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระประมุขของประเทศไทย และยังทรงเป็นหัวหน้ารัฐบาลในสมัยราชาธิปไตย หรือก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นประชาธิปไตย พระองค์จึงได้ตราพระราชบัญญัติภาพยนตร์ เพื่อดูแลควบคุมการสร้าง, จัดฉาย และกิจการภาพยนตร์ทั่วราชอาณาจักร ใน พ.ศ. 2473 และทรงมีผลต่อนโยบาย ของรัฐบาลเกี่ยวกับกิจการสร้างภาพยนตร์ เพื่อการค้าโดยคนไทยและการสร้างภาพยนตร์เพื่อการค้าของคนไทย เริ่มเป็นกิจลักษณะเมื่อปีพ.ศ. 2470 อีกทั้งยังทรงเป็นผู้ริเริ่มจัดสร้างโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง ซึ่งเป็นโรงมหรสพขนาดใหญ่ ซึ่งโอ่อ่าสง่างาม เป็นโรงมหรสพคู่บ้านคู่เมืองและเป็นศรีสง่าแก่พระนคร⁶ ในด้านการฉายภาพยนตร์ และเป็นโอกาสที่รัฐบาลจัดงานเฉลิมฉลองการสถาปนากรุงเทพฯ และพระราชวงศ์จักรี 150 ปี

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า เมื่อองค์พระประมุขของประเทศไทยยังทรงเป็นหัวหน้ารัฐบาลในสมัยราชาธิปไตยแล้ว กิจกรรมที่ทรงนิยมปฏิบัติโดยเฉพาะกิจกรรมด้านภาพยนตร์ จึงเป็นที่นิยมสำหรับคนไทยไปด้วยไม่ว่าจะเป็นผู้สร้างภาพยนตร์ ผู้ชมภาพยนตร์และผู้ที่เกี่ยวข้องพัฒนาด้านภาพยนตร์จนเรียกได้ว่า สมัยของพระองค์เป็นยุคที่ภาพยนตร์ไทยมีชื่อเสียงและมีประวัติความ

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 24-25.

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 114.

เป็นมาที่นาภูมิใจยิ่งที่ลูกหลานของคนไทย ควรจะศึกษาให้ต้องแท้และอนุรักษ์ไว้ ให้คงอยู่สืบไป

2.9 ความหมายของคำว่า " ภาพยนตร์ " และ " ภาพยนตร์ไทย " ในปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาความหมายของคำว่า " ภาพยนตร์ " และ " ภาพยนตร์ไทย " ในปัจจุบันนั้น ได้มีความหลากหลายในมุมมองหรือทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

คำว่า " ภาพยนตร์ " นั้นเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งเดิมเรียกว่า " หนัง " เนื่องจากลักษณะเป็นการฉายบนจอคล้ายกับ " หนังตะลุง " และ " หนังใหญ่ " อันเป็นมหรสพอย่างหนึ่งของคนไทย ที่เป็นภาพฉายด้วยเครื่องทำให้เป็นภาพเคลื่อนไหวได้บนจอภาพยนตร์ จึงถือได้ว่าเป็นประดิษฐ์กรรม ที่นำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์หลายแขนง มาผสมผสานกับ ศิลปศาสตร์เพื่อให้เกิดความสุนทรีย์จากการนำภาพนิ่งหลายร้อยภาพมาร้อยเรียงให้มีความต่อเนื่อง ฉายออกมาให้เห็นเป็นภาพเคลื่อนไหวได้ และอาจกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์มีลักษณะเป็นทวิลักษณ์ หรือสองลักษณะคู่กัน กล่าวคือ นอกจากภาพยนตร์จะเป็นศิลปะแขนงหนึ่งแล้ว ภาพยนตร์ยังเป็น สื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชมอีกด้วย (วรรณสิริ, 2536 : 27)

ภาพยนตร์เป็นผลผลิตของมนุษย์ เป็นกระบวนการเพื่อบันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ บนแผ่นฟิล์ม ที่สร้างสรรค์โดยคนหลายอาชีพ ต่างแขนงของศิลปะ ด้วยเทคนิคความหมายของ เนื้อหาที่ประทับใจ แล้วนำมาฉายทอดให้ผู้ชมทุกระดับชั้นได้เกิดสุนทรีย์ภาพคล้ายตามแนวคิด ภาพยนตร์นอกจากจะให้ความบันเทิงแล้วยังน่าจะมีคุณค่าและมีบทบาทในการให้ความรู้ ความบันเทิงแก่ประชาชนมาเป็นเวลาช้านาน ภาพยนตร์เป็นสื่อแห่งศิลป์ ที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการรับรู้ ของมวลชน⁷ ซึ่งจะรับใช้มวลชนเพื่อนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดี มีการพัฒนาที่สัมพันธ์เกื้อกูลระหว่าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความเป็นปึกแผ่นทางสังคม และความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของสิ่งแวดล้อม (นัยนา, 2540) ภาพยนตร์ยังเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งความเป็น อยู่ในสังคม อันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติ และค่านิยมของประชาชนได้ (วรรณสิริ, 2536 : 26)

นอกจากนี้ ภาพยนตร์ไทยยังเป็นภาพอดีต ที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม บาบปญญคุณโทษ สะท้อนคุณค่าทางสังคม เป็นมรดกทางวัฒนธรรม จริยธรรม และเป็นการ ประชาสัมพันธ์ของประเทศที่แสดงให้เห็นถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ⁸ เสริมสร้างรายได้ให้ประเทศ

⁷รศ.ดร.อรุณี หิรัญรักษ์, " การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย," เอกสารข้อมูลการจัดตั้ง องค์การภาพยนตร์แห่งชาติ, 2532. (อัดสำเนา)

⁸ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ, " ภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง ," การประชุมสัมมนา เรื่องภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง, ห้องประชุมคณะกรรมการมาธิการ 213-216 ชั้น 2 อาคาร รัฐสภา 2, (2540), บันทึกข้อความจากการพูดอภิปราย.

สามารถถ่ายทอดหรือสื่อสารได้ลึกซึ้งกว่าสื่อประเภทอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับบน (ทั่วโลก) ระดับล่าง เช่น หมู่บ้าน ชนบทห่างไกล นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังเป็นภาพเหตุการณ์ที่มองเห็นชัดเจน โดยสื่อได้ทางอารยธรรมจิตใจ มากกว่าภาพยนตร์ต่างชาติที่สื่อเพื่อวัตถุ อีกทั้งยังเป็นสื่อที่ทำให้กองทุน IMF เชื่อถือเพิ่มมากขึ้น⁹

ภาพยนตร์ไทยคือ อุตสาหกรรมที่ผู้ชมเลือกชมได้และเป็นสื่อมวลชนที่สะท้อนปัญหาสังคมในด้านต่างๆ ว่าเป็นอย่างไร สามารถสอดแทรก ตัวอย่างหรือการดัดแปลงลงในเนื้อหาของภาพยนตร์ และยังแฝงวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้าไปด้วย¹⁰

ภาพยนตร์ไทยนั้น ในอดีตให้แต่ความบันเทิง หรือเรียกว่าธุรกิจขายความบันเทิง จึงถูกมองว่าเหมือนผับ คือจุดที่รุ่งเรืองคือสามารถขายได้เงินดี แต่วันหนึ่งก็ตกอับและเลิกลาไป แต่ปัจจุบัน ภาพยนตร์นอกจากจะให้ความบันเทิงแล้วยังเป็นสื่อมวลชนที่สำคัญ สามารถเผยแพร่ไปสู่ทุกคนได้ทั่วไป เพียงแต่เป็นสื่อที่ไม่มีการใส่โฆษณาเพื่อหาเงินมาเลี้ยงตัวเองได้¹¹

บทสรุปของภาพยนตร์ไทย ในอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ชัดเจนว่า ภาพยนตร์ไทย เป็นสื่อที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากและส่งผลให้กับผู้รับได้กว้างและไปได้ทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นชนบทหรือเขตท้องที่จังหวัดใด โดยจะสังเกตเห็นว่าดารานักแสดงไทยในปัจจุบัน ก็มีบ้านเกิดอยู่ทั่วประเทศ¹² ภาพยนตร์ไทยเป็นศิลปะแขนงที่เจิด ที่ทรงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สะท้อนให้เห็นอดีตความเป็นมาแต่ละยุคสมัยของประเทศไทย

หากกล่าวถึงภาพยนตร์ไทยในอดีตนั้น คนไทยได้รู้จักและดูภาพยนตร์มานานกว่า 100 ปี จากหลักฐานที่คุณโตม สุวงศ์ ได้ค้นคว้าปรากฏว่า นายเอส. จี. มาร์คอฟสกี (SG. MARCHOYSKY) กับคณะชาวปารีสได้นำภาพยนตร์มาฉายครั้งแรกในเมืองไทย ที่โรงละครหม่อมเจ้าอลังการ ที่เรียกว่า PARISIAN MATOGRAPH เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2440 จากหลักฐานลงโฆษณาในหนังสือรายวัน บางกอกไทม์ (BANGKOK TIMES) ฉบับประจำวันพุธที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2440 (สมชาติ, 2533)

⁹อำนาจ สุวรรณศิริ " ภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง ," การประชุมสัมมนา เรื่อง ภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง, ห้องประชุมคณะกรรมการ 213-216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2, (2540), บันทึกข้อความจากการพูดอภิปราย.

¹⁰รศ.จุมพล รอดคำดี, " ภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง ," การประชุมสัมมนา เรื่อง ภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง, ห้องประชุมคณะกรรมการ 213-216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2, (2540), บันทึกข้อความจากการพูดอภิปราย.

¹¹สมบัติ ภูการ, " ภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง ," การประชุมสัมมนา เรื่อง ภาพยนตร์ไทยให้อะไรกับสังคมบ้าง, ห้องประชุมคณะกรรมการ 213-216 ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2, (2540), บันทึกข้อความจากการพูดอภิปราย.

¹²อำนาจ สุวรรณศิริ, เรื่องเดียวกัน.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10 โรงฉายภาพยนตร์ในประเทศไทย

ในอดีตที่ผ่านมา เมื่อภาพยนตร์เป็นมหรสพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงของคนไทย จึงทำให้กิจการภาพยนตร์แพร่หลายไปสู่ทุกภูมิภาคในประเทศไทย . และในภูมิภาคต่างๆ ก็ได้ชมภาพยนตร์ ซึ่งนำมาจัดฉายตามที่ต่างๆ ในรูปแบบที่เรียกว่า "หนังกลางแปลง"

หนังกลางแปลง หรือ ภาพยนตร์ที่ฉายกลางแจ้งนี้เป็นมหรสพที่นิยมกันมากในงานรื่นเริงต่างๆ เพราะนอกจากตัวหนังจะมีเรื่องราวและภาพที่สมจริงแล้ว เนื้อเรื่องที่ถ่ายทอดผ่านฝีปากของนักพากย์ ยังเต็มไปด้วยความสนุกสนานทันอกทันใจของผู้ชมอีกด้วย หากแต่ประวัติความเป็นมาของหนังกลางแปลงนี้ไม่มีการบันทึกไว้อย่างชัดเจนนัก ว่าเกิดขึ้นครั้งแรกที่ไหน เท่าที่คุ้นเคย สุธงษ์ จากหอภาพยนตร์แห่งชาติ ค้นคว้าข้อมูลมาพอจะบอกได้ว่าคนไทยน่าจะรู้จักและชมหนังกลางแปลงมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งพบหลักฐานว่าเมื่อพ.ศ.2443 กรมหลวงสรรพศาสตร์ฯ ท่านถ่ายหนังและจัดฉายหนังในวังของท่าน (บริเวณแพรงสรรพศาสตร์) ตอนที่ฉายหนังในวังของท่านมีการเก็บค่าดู โดยออกตัวที่ดูด้วย จึงถือได้ว่าท่านเป็นคนแรกที่ทำกิจการจัดฉายหนัง

นอกจากนี้ เมื่อครั้งงานวัดเบญจมบพิตรฯ ซึ่งเป็นงานวัดระดับชาติ ท่านก็ไปออกร้านฉายหนังที่งานนี้ด้วย และคงจะเป็นหนังกลางแปลงที่กันโรงขึ้นฉายและท่านน่าจะเป็นคนแรกที่ฉายหนังกลางแปลงในประเทศไทย ซึ่งก่อนหน้านั้นการจัดฉายภาพยนตร์ของท่านจะเป็นการฉายในโรงละครหรือโรงแรมเท่านั้น

หลังจากการฉายหนังกลางแปลงที่งานวัดเบญจมบพิตรฯ แล้ว เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2541 ยังมีการจัดฉายหนังกลางแปลงประชันกันถึง 3 จอ ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า ในโอกาสที่พระพุทธเจ้าหลวงทรงเสด็จขอบคุณบรรดาผู้ออกเงินสมทบสร้างอนุสาวรีย์พระบรมรูปทรงม้า นับจากนั้นมา พัฒนาการของหนังกลางแปลงก็ผูกพันอยู่กับประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ในเมืองไทยอย่างแนบแน่นมาทุกยุคทุกสมัย (ดวงดาว, 2534)

การฉายหนังกลางแปลงในสมัยก่อนนั้น มักจะมีการฉายหนังเรื่องต่อไปกับหนังข่าวด้วย และที่มักจะขาดไม่ได้ คือหนังการ์ตูน เช่น หนังการ์ตูนของต่างชาติที่นิยมกันมาก คือเรื่องทอม เจอร์รี่ มิกกี้เมาส์หรือโดนัลด์คัก ส่วนหนังเรื่องส่วนมากเป็นหนังฝรั่ง หนังไทยไม่มีฉายเพราะหนังไทยยุคนั้นทำเป็นหนังเสียง 35 มม. ยังไม่มีวิวัฒนาการฉายหนัง 35 มม. กลางแปลง

ส่วนหนังฝรั่งที่นำมาฉาย ก็ต้องมีการบรรยายไทย เพื่อให้คนไทยดูรู้เรื่อง จากการบรรยายหนังกลางแปลงนี้เอง คนบรรยายบางคนที่มีพรสวรรค์ ก็มีการใส่ลูกเล่นลงไปบ้าง ซึ่งในยุคนั้นภาพยนตร์เริ่มมีการพากย์เสียงบ้างแล้วจากนักพากย์หลายๆ คนคนที่ทำให้วงการนักพากย์โด่งดังเป็นที่รู้จักคือ "ทิดเขียว" หรือ สีน สีบุญเรือง และถือว่าทิดเขียวเป็นบรมครูของการพากย์ (พร รัตน์, 2535 : 61)

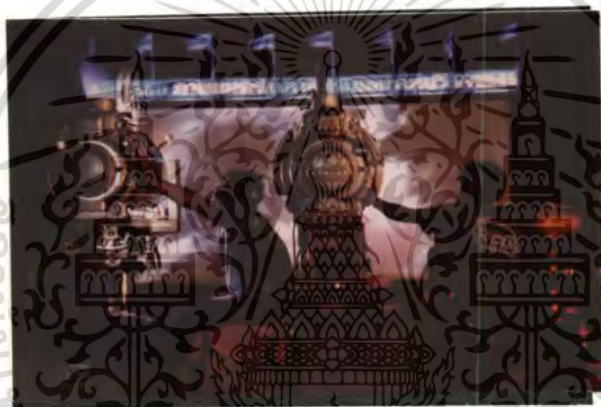
ต่อจากนั้น ภาพยนตร์ไทยก็พัฒนาระบบการสร้างจาก 35 มม. เสียงในฟิล์ม ไปเป็น 16 มม. ใช้ผู้พากษ์ หนังไทย 16 มม. จึงนำออกฉายกลางแปลงด้วย เมื่อก่อนนั้นการฉาย

หนังกลางแปลงยังไม่มีการกันรั้ว ซึ่งเรียกว่า 'ปิดวิก' หรือล้อมผ้า เก็บสตางค์คนดูเหมือนสมัยนี้ หนังกลางแปลงสมัยก่อนจะเป็นไปในรูปแบบของหนังขายยา บริษัทที่มีชื่อเสียงในเรื่องการฉายหนังกลางแปลงขายยาก็คือ โอสดสภา (เด็กเซงหยู) เทวกรรมโอสด ห้างขายยาอังกฤษ (ตรางู) โอวัลติน ของดีทแฮล์ม

เมื่อหนังไทยเริ่มออกฉายกลางแปลง ตอนแรกก็ใช้นักพากย์ที่ไปกับรถขายยานั่นเอง ซึ่งหนังแต่ละเรื่องก็จะมียกพากย์ในคนขายยาพากย์หนังไปด้วยขณะฉาย

ภาพที่ 2.11 การฉายหนังกลางแปลง

การฉายหนังไทยกลางแปลงนั้น นอกจากจะได้รับความนิยมจากนักดูหนังกลางแปลงมากกว่าการฉายหนังเทศ เพราะหนังไทยมีดาราไทยที่คนไทยอยากดู ชื่อเสียงของหนังก็คุ้นหูแถมยังได้ดูลีลาการพากย์หนังไทยยุค 16 ม เวลาฉายคนดูยังมีโอกาสได้ดูคนพากย์ ทำสิ่งแปลกอีกด้วย เช่น การใช้ไมโครโฟน หรือสิ่งประกอบรอบตัวทำเสียงเอฟเฟค ไม่ว่าจะเป็นเสียงปืน เสียงม้าวิ่ง ฯลฯ หนังกลางแปลงในยุคนี้เรียกว่า ยุคหนังไทย 16 มม. แหล่งที่หนังออกฉายกลางแปลงมากที่สุดคือที่ สามแยกเจริญกรุง และหลังศาลาเฉลิมกรุง ยุคนี้ถือเป็นยุคทองของหนังกลางแปลงโดยเฉพาะในเขต 8 จังหวัด คือ นครปฐม สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เจ้าภาพที่มาหางานทุ่มเช่าหนังใหม่ๆ ศัพท์หนังเขาเรียกว่า 'หนังชนโรง' คือหนังที่ฉายพร้อมกับโรงชั้นหนึ่งในกรุงเทพฯ ไปฉายตามงานบวชหรืองานศพ คินเดียราคาหลายหมื่นบาท ต่อมาจอฉายหนังกลางแปลงก็เริ่มพัฒนาเป็น จอ 8 วา จอ 10 วา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถึงแม้ว่าระบบการฉายจะเป็น 16 มม. อยู่ ต่อมาไม่ว่าจะมีการปิดวิก หรือ การจัดสวนสนุกที่ได้ก็จะต้องมีหนังกลางแปลงไปฉายด้วยทุกครั้ง ในช่วงนี้เองการบริการหนังกระเป๋ารื่องต่างๆ ที่หลังเจลิมกรุงก็เปิดบริการขึ้นมามากมาย หนังไทยก็เข้าสู่ยุคทอง เพราะอำนาจซื้อจาก "หนังกลางแปลง" เพราะบริการหลังเจลิมกรุงเหล่านี้สามารถออกเงินให้ผู้สร้างไปเป็นทุนทำหนังออกมาก่อน

ช่วงนี้เองหนังกลางแปลง 35 มม. จึงได้เกิดขึ้นโดยบริษัทอารยะโฮส ดราม่า และเช่าหนังฝรั่ง โดยคัดเฉพาะหนังใหญ่และหนังดังของยุคออกฉาย เพราะช่วงนั้นค่าเช่าหนังฝรั่งถูกกว่าการเช่าหนังไทยมากเมื่อนำมาฉายกลางแปลงหนังกลางแปลงของอารยะ สามารถทำให้คนดูชื่นชอบมากขึ้นจากความตื่นตาตื่นใจของจอฉาย แสง เสียง และพัฒนาคุณภาพมาตลอดจนเปลี่ยนแปลงไปสู่การฉายหนังกลางแปลงยุคใหม่ อันเป็นยุคปัจจุบัน

ต่อมาได้มีการพัฒนาและออกแบบการฉายหนังกลางแปลง จอไม้ไผ่ เปลี่ยนเป็นโครงเหล็ก ลำโพงเริ่มการใช้ลำโพงตู้ใหญ่ๆ หลายๆ ตู้ จอฉายก็กว้าง 18 - 20 เมตร ทำให้คนดูเริ่มเปลี่ยนจากการชมภายในโรงภาพยนตร์ที่มีจอไม่กว้างมากนัก มาชมภาพยนตร์กลางแปลงแทน เพราะได้ชมอย่างเต็มตาและราคาเข้าชมถูกกว่า ทำให้การชมภาพยนตร์ในโรงชบเซาลงไป

เมื่อประชาชนไปชมภาพยนตร์กลางแปลงกันมาก ทำให้กิจการโรงฉายภาพยนตร์หันมาพัฒนาโรงฉายภาพยนตร์ให้มีความสวยงาม ขยายจอฉายให้กว้างขึ้น และที่นั่งที่สะดวกสบายขึ้น จึงทำให้สามารถเรียกผู้ชมให้กลับมานิยมชมภาพยนตร์ในโรงฉายเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในกรุงเทพฯ ส่วนในต่างจังหวัด หนังกลางแปลงก็ยังคนเป็นที่นิยมของประชาชนอยู่เหมือนเดิม จนกระทั่งต่อมาได้เริ่มมีนายทุนลงทุนเปิดกิจการโรงฉายหนังตามต่างจังหวัดขึ้น จึงทำให้กิจการหนังกลางแปลงเริ่มชบเซาลง โรงฉายหนังที่เกิดขึ้นใหม่ล้วนแล้วแต่พยายามตกแต่ง ประดับประดาให้เกิดความงาม และพัฒนาการให้บริการที่สะดวกสบายมากขึ้น จนเป็นที่นิยมต่อๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน และยังคงพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ จากการสร้างโรงฉายภาพยนตร์ 1 โรงในอาคาร ก็เริ่มเพิ่มเป็น 2, 3, 4, 5, ... โรงในอาคาร แล้วแต่จะสร้างอาคารใหญ่ขนาดไหนเพื่อบริการสำหรับผู้ชมหนังสามารถเลือกชมได้ ที่เรียกว่าเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ และยังมีการพัฒนาระบบการฉายภาพและเสียงที่สมจริงสมจังมากขึ้น จึงทำให้กิจการฉายหนังกลางแปลงชบเซาไป ยังคงมีอยู่บ้างก็ตามแหล่งชนบทห่างไกล หรือสถานที่ที่ไม่มีโรงฉายหนัง และตามงานต่างๆ ที่เจ้าภาพต้องการให้มีหนังมาฉาย

จากภาวะหนังกลางแปลงชบเซาลง จึงทำให้บริษัทภิรมย์ทัศน์ภาพยนตร์ ได้ทดลองฉายหนังกลางแปลงโดยนาระบบเสียงดอลบี้สเตอริโอ (SR.D) เข้ามาใช้ โดยระบบเสียงนี้เป็นของ "ซินิกว่า ซาวด์" ที่ผลิตขึ้นโดย บริษัท ซีวี อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด เจ้าของผลิตภัณฑ์เครื่องเสียง ซินิกว่า และ ลำโพงมาร์คเวลล์ นั่นเอง โดยประธานกรรมการผู้จัดการบริษัท ซีวี อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด คุณวิเชียร วิศวพรมงคล ผู้เป็นต้นคิดการฉายหนังกลางแปลงระบบดอลบี้สเตอริโอ จากเหตุผลที่ว่าหนังกลางแปลงมันต้องสูญหายไปแน่ๆ เพราะสมัยก่อนหนังกลางแปลงเฟื่องฟู หนังโรงแย้ แต่ตอนนี้หนังโรงเฟื่องฟู หนังกลางแปลงแย้ เพราะคนดูในโรงแล้วเมื่อมาดู

กลางแปลงแล้วมันไม่ยากดู มันเข้าถึงความรู้สึกของคนไม่ได้ ก็ต้องถึงกาลอวสาน¹³ และนี่ถือเป็นการปฏิวัติระบบเสียงของหนังกลางแปลงครั้งยิ่งใหญ่ และเป็นการปฏิวัติอย่างถูกทิศทางและเป็นผลผลิตของคนไทยและภูมิปัญญาไทย เพื่อคนไทยโดยแท้จริง และสืบเนื่องจากเมื่อเครื่องวิดีโอเทป กำเนิดขึ้น ก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการชมภาพยนตร์จากโรงฉายหรือกลางแปลง มาชมหนังจาก วี ดี โอเทปแทน ซึ่งในปัจจุบันนี้จะนิยมกันมาก ที่เรียกว่า โฮม วีดีโอ หรือมินิเธียร์เตอร์ในบ้าน เหตุผลนี้เองจึงทำให้วงการภาพยนตร์ทรุดหนักลง แต่เมื่อภาพยนตร์เรื่อง สตาร์วอร์ ปรากฏตัวขึ้น กระแสความนิยมชมภาพยนตร์ก็กลับคืนมา อันเนื่องมาจากการคิดค้นระบบเสียงนั่นเอง โรงฉายภาพยนตร์จึงได้พัฒนาระบบเสียงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วยระบบมัลติเพล็กซ์ ระบบเสียงดอลบี้ เซอร์ราวด์ และระบบอื่นๆ ที่พัฒนาตามกันมา จึงทำให้การชมภาพยนตร์กลับมานิยมชมชอบกันมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

ระบบเสียงเซอร์ราวด์

หากย้อนรอยถอยหลังกลับไปปี ค.ศ. 1970 ทศวรรษนั้น เราจะพบรากเหง้าของระบบเสียงเซอร์ราวด์ที่มีต้นเค้าของเสียงในปัจจุบัน

การคิดค้นเรื่องราวของเสียง 4 ทิศทางในสมัยนั้นเรียกว่าเสียงแบบ "ควอดราโฟนิก" (QUADRAPHONIC) เป็นวิธีการของการเพิ่มช่องเสียงเข้าไปในระบบสเตอริโออีก 2 ช่องเสียง นั่นคือ ต้องมีเสียงออกจากลำโพงด้านหลังอีก 2 ลำโพง ระบบนี้บันทึกเสียงแบบเอ็กตร้าแซนแนล ด้วยการเข้ารหัสสเตอริโอลงเพลย์ (LP) แบบพิเศษ หรือแบบ SPECIALLY ENCODED STEREO LP RECORDS

บางครั้งอาจพบเห็นระบบเสียงแบบนี้ในเครื่องเล่นชั้นซูเปอร์ในรุ่น QS รุ่น CBS และรุ่น SQ หรืออาจจะเห็นได้จากเครื่องเล่นของเจวีซี อย่างเช่นรุ่น CD - 4 รุ่น SQ และรุ่น QS อันเป็นระบบเสียงที่สร้างมาจากวิธีการ "แมตริกซ์" (MATRIX) โดยให้เสียงที่จะออกไปยังลำโพงแซนแนลหลังสร้างมาจากฐานเสียงของระบบสเตอริโอเดิมๆ แล้วทำการแยกเฟสของเสียงออกด้วยวงจรเฟสสปลิตติง (PHASE SPLITTING CIRCUITRY)

ระบบแมตริกซ์นี้ไม่อาจจะแยกเสียงของระบบเซอร์ราวด์ออกจากเสียงที่เป็นเสียงด้านหน้าได้อย่างเด็ดขาด เพียงแต่มีความแตกต่างออกไปประมาณ 7 เดซิเบล แต่หากพื้นที่ในการรับฟังนั้นเป็นพื้นที่กว้าง (EXTRA SPACE) หรือที่เรียกว่าโรงละคร หรือโรงภาพยนตร์ (AMBIENCE) มันจะให้คุณภาพเสียงที่ดีได้ โดยสามารถลดเสียงก้องกังวลงที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ เหมือนกับเสียงบทสวดในโบสถ์ออกไปได้ ทำให้เสียงที่ออกไปสู่คนชมภาพยนตร์มีอรรถรสมากขึ้น

¹³บรรณาธิการ, "สัมภาษณ์พิเศษ วิเชียร วิศพรมงคล ประธานกรรมการผู้จัดการ บริษัท วีซี อีเล็กทรอนิกส์ จำกัด, "วารสารอีเล็กทรอนิกส์แอนด์บิซ, ฉบับที่ 27 (พฤษภาคม 2541)

เอกสาร: 4. เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วงจรเซอร์ราวด์ในรูปแบบเมตริกซ์ของเจวีซี ได้รับความนิยมนมากในรุ่น CD - 4 เพราะเนื่องจากเครื่องขึ้นนี้มีระบบเสียง 4 แชนแนลความต่างของเสียงแชนแนลด้านหน้ากับเสียงแชนแนลด้านหลังมีความแตกต่างกัน 20 เดซิเบล แต่ราคาเครื่องสูงมาก เทคโนโลยีในการบันทึกก็มีความยุ่งยากมาก

สำหรับเครื่องเล่นเซอร์ราวด์ในรุ่น CD - 4 นี้มีรายละเอียดบางประการที่น่าสนใจคือ สัญญาณเสียงในระบบสเตอริโอ นั้นจะมีการผสมแอมป์รีयरความถี่สูง 30 กิโลเฮิร์ตซ์ เข้าไปและให้มีการผสมแบบเฟสมอดูเลชั่น เป็นการมองแบบเอฟเอ็ม (ซึ่งความถี่ที่ضمอดูเลตอาจใช้ความถี่มากกว่า 45 กิโลเฮิร์ตซ์) ในรูปแบบของซบซีควนต์ลี ที่ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานปรีแอมป์มาตรฐาน RIAA

รูปแบบนี้ยังส่งผลมายังวงการเครื่องเล่นแผ่นเสียง ในระบบเสียงที่ใช้เป็นเครื่องไฮมยูล ได้มีการคิดค้นหัวเข็มแบบที่เรียกว่าสเปเชียลเอลลิปติคอลล สไดลส์ เพื่อรองรับแทร็กเสียงแบบ 4 แชนแนลนี้ อย่างเช่นที่เห็นในยี่ห้อ ซิบาดา

ดอลบี้เซอร์ราวด์

ดอลบี้เซอร์ราวด์เข้ามามีบทบาทครั้งแรกในโรงภาพยนตร์ ก่อนที่จะขยายตัวมาเป็นเครื่องเสียงในบ้าน ดอลบี้สเตอริโอจึงเริ่มมาจากรากฐานของเสียงที่มาจากระบบแสงของหัวฉาย ที่เป็นหัวเสียง หรือที่เรียกกันติดปากในแวดวงของคนฉายหนังว่า " ออปติคอลลซาวด์แทร็ก " (OPTICAL SOUND TRACK) ระบบนี้เกิดขึ้นยุคกลางของทศวรรษ 1970

รูปแบบของระบบดอลบี้เซอร์ราวด์ที่มาจากระบบออปติคอลล จากร้องสัญญาณเสียงของฟิล์ม ซึ่งมีลักษณะเดียวกับร่องเสียงสเตอริโอธรรมดา จะให้สัญญาณเสียงออกมาเป็นสัญญาณ 2 ช่อง ช่องแรกเรียกว่าสัญญาณร่องซ้ายรวมหรือ LEFT TOTAL ย่อว่า Lt ช่องเสียงต่อมาเรียกว่าสัญญาณร่องขวารวม RIGHT TOTAL หรือ ย่อว่า Rt

สัญญาณทั้ง 2 ช่องนี้ถูกส่งเข้าสู่วงจรดอลบี้ (DOLBY PROCESSOR) ซึ่งเป็นวงจรที่ทำหน้าที่ถอดรหัสสัญญาณเสียงออกมาเป็นเสียง 4 ช่อง (หรือ 4 แชนแนล) ซึ่งถือว่า 4 แชนแนลคือเสียงแชนแนลหลักของระบบนี้ นั่นคือเสียงแชนแนลซ้าย เสียงแชนแนลเซ็นเตอร์ เสียงแชนแนลขวา และเสียงแชนแนลเซอร์ราวด์ และอาจจะมีการสร้างเสียงในออฟชั่นพิเศษออกไปเป็นเสียงแชนแนลซบวูฟเฟอร์ (SUBWOOFER) สำหรับการขับเสียงเบสต่ำๆ

มีข้อสังเกตบางประการสำหรับระบบเสียงเซอร์ราวด์แบบนี้ นั่นคือทุกเสียงของเซอร์ราวด์จะออกมาเหมือนกัน (เป็นเสียงในแบบโมโน) ไม่ว่าเสียงที่เกิดจากลำโพงหลัง ลำโพงหลังซ้าย ลำโพงหลังขวา เพียงแต่เสียงจากแชนแนลเซอร์ราวด์ตามที่ได้กล่าวมานั้น จะมีค่าหน่วงเวลาที่มีความแตกต่างไปจากแชนแนลของลำโพงด้านหน้า อยู่ไม่น้อยกว่า 20 มิลลิวินาที (20 MILLISECONDS)

บทที่ 3

การศึกษาโครงการเปรียบเทียบ

3.1. โครงการเปรียบเทียบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ

3.1.1 โครงการจัดตั้งสถาบันภาพยนตร์ไทยเฉลิมพระเกียรติ ร้อยพรรษาพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ

ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งโครงการจัดตั้งสถาบันภาพยนตร์ไทยเฉลิมพระเกียรติ ร้อยพรรษาพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ

ความเป็นมาและเหตุผล

กิจการภาพยนตร์เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2440 เมื่อมีตัวแทนบริษัท ลูมิแอร์ แห่งประเทศฝรั่งเศส ผู้ผลิตภาพยนตร์ชนิดฉายขึ้นจอสำเร็จรายแรกของโลกเข้ามาจัดฉายภาพยนตร์ เก็บค่าดูจากสาธารณชนไทยครั้งแรกในกรุงเทพฯ เมื่อ 10 มิถุนายน พ.ศ.2440 จากนั้นภาพยนตร์ ได้กลายเป็นสื่อสารมวลชนและมหรสพที่ได้รับความนิยมและขึ้นหน้าขึ้นตาที่สุด เช่นเดียวกับที่อื่นๆ ในโลก

ปี พ.ศ.2443 กรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ พระเจ้าน้องยาเธอในรัชกาลที่ 5 ทรงถ่ายทำ ภาพยนตร์เป็นรายแรกในประเทศไทย และทรงทำธุรกิจให้เช่าและจัดฉายภาพยนตร์ นับได้ว่าทรง เป็นบิดาแห่งภาพยนตร์ไทย

ปี พ.ศ.2465 กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง ทรงจัดตั้ง กองภาพยนตร์เผยแพร่ข่าว กรมรถไฟหลวง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางผลิตภาพยนตร์ของชาติ และ เป็นฐานให้เกิดกิจการสร้างภาพยนตร์บันเทิงของไทยขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2470 เป็นต้นมา

เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รัฐบาลประชาธิปไตยได้จัดตั้ง กรมโฆษณาการ ซึ่งต่อมาคือกรมประชาสัมพันธ์ และจัดตั้งแผนภาพยนตร์ขึ้นในกรมนี้ ทำหน้าที่ เสมือนเป็นศูนย์กลางผลิตภาพยนตร์แห่งชาติแทนกองภาพยนตร์เผยแพร่ข่าว กรมรถไฟหลวงซึ่งหมด บทบาทและเลิกไปในที่สุด

พ.ศ.2484 ในสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ท่านได้สนับสนุน ให้กองทัพอากาศจัดตั้ง กองภาพยนตร์ทหารอากาศ โดยซื้อกิจการโรงถ่ายภาพยนตร์ ที่ทุ่งมหาเมฆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของบริษัท ไทยฟิล์ม จำกัด ซึ่งเลิกกิจการไป กองภาพยนตร์ทหารอากาศ กลายเป็นศูนย์ผลิตภาพยนตร์สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้นและเลิกไปเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทในประเทศไทยมาก รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้จัดตั้งสำนักข่าวสารอเมริกันขึ้นในประเทศไทย แผนกภาพยนตร์ของสำนักข่าวสารอเมริกัน ได้ทำหน้าที่เสมือนเป็นศูนย์ผลิตภาพยนตร์ข่าวสารของชาติแทนรัฐบาลไทย สำนักข่าวสารอเมริกันเพิ่งจะลดบทบาทลงไปพร้อมกับสงครามเวียดนามยุติลง

ในสมัยที่กิจการโทรทัศน์ยังไม่เกิดขึ้น คือก่อนสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ภาพยนตร์เป็นกิจการที่มีบทบาทเป็นสื่อมวลชนและมหรสพมวลชนที่สำคัญยิ่ง มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสาร ความเชื่อและความรู้สึกของประชาชนมาก รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ จึงตราพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 เพื่อควบคุมตรวจตราการทำและฉายภาพยนตร์ ซึ่งยังบังคับใช้มาจนปัจจุบัน และเพื่อที่จะผลิตและใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสาร เผยแพร่ความคิดของรัฐบาลไปสู่ประชาชน รัฐบาลทุกสมัยที่ผ่านมาจึงพยายามจัดตั้งศูนย์ผลิตภาพยนตร์ของราชการหรือของรัฐขึ้น แต่น่าเสียดายว่าศูนย์ผลิตภาพยนตร์ที่รัฐจัดตั้งขึ้นในอดีตที่ผ่านมา นั้น ไม่ได้รับการอุดหนุนให้พัฒนาและยั่งยืนเป็นปึกแผ่น ดังล้นล้มสลายหรือถูกลดทอนจนหมดบทบาท

จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีท่านหนึ่ง ซึ่งพยายามที่จะจัดตั้งองค์กรผลิตและใช้ภาพยนตร์ของรัฐให้เป็นปึกแผ่น นอกจากการสนับสนุนให้กองทัพอากาศจัดตั้งกองภาพยนตร์ทหารอากาศ ซึ่งที่สุดต้องเลิกกิจการไปเมื่อหลังสงคราม ต่อมาท่านได้พยายามผลักดันให้มีการจัดตั้งองค์กรภาพยนตร์ของรัฐขึ้นอีก คือในปี พ.ศ. 2492 ได้มอบหมายให้กรมศิลปากรเป็นเจ้าของโครงการจัดตั้งองค์กรภาพยนตร์ แต่ไม่สำเร็จ ต่อมาในปี พ.ศ. 2499 ได้มอบหมายให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นแกนกลาง ชักชวนบริษัทสร้างภาพยนตร์ของเอกชนเข้าร่วมกันจัดตั้งเป็นองค์กรภาพยนตร์ในรูปรัฐวิสาหกิจ หมายถึงจะสร้างเป็นเมืองอุตสาหกรรมภาพยนตร์ขึ้นที่ชลบุรี แต่ยังไม่ทันสำเร็จเกิดการรัฐประหารเปลี่ยนรัฐบาลเสียก่อน

เมื่อกิจการโทรทัศน์เกิดขึ้นและแพร่หลาย บทบาทในด้านการสื่อสารมวลชนของภาพยนตร์ โดยเฉพาะโรงภาพยนตร์ค่อยๆ ลดลงเพราะโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทแทน แต่บทบาทในด้านเป็นมหรสพของภาพยนตร์ โดยเฉพาะภาพยนตร์ไทยกลับทวีมากขึ้น กลายเป็นอุตสาหกรรมอย่างหนึ่ง

เมื่อรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่ปรากฏว่าได้เกิดมีปัญหาลุप्तรรคามากมายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ดังนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2513 รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ขึ้นในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่พิจารณากำหนดนโยบาย และวิธีการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยตลอดจนกิจการภาพยนตร์โดยทั่วไปของชาติ

ตลอดเวลา นับจากปี พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนรัฐบาลไปแล้วหลายสิบชุด และเปลี่ยนคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยไปแล้วหลายสิบชุดเช่นกัน แต่การเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยก็ยังไม่เสร็จ และยังไม่ถึงไหน

อย่างไรก็ดี มีข้อน่าสังเกตว่า คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ชุดต่างๆ ตลอดเวลาที่ผ่านมาได้เคยเสนอวิธีการแก้ปัญหา ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยใน ประเด็นต่างๆ มากมาย และมีประเด็นหนึ่งที่มีการเสนอกันมาทุกยุคทุกสมัย คือ การเสนอให้ รัฐบาลจัดตั้งสิ่งที่เรียกว่า สถาบันภาพยนตร์บ้าง องค์การภาพยนตร์บ้าง สภาการภาพยนตร์บ้าง และแม้ล่าสุดมีการเสนอให้จัดตั้ง การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจ

ข้อเสนอนี้ ก็คือสิ่งที่รัฐบาลในอดีตก่อนจะมีการตั้งคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาพยนตร์ไทยได้พยายามลงมือกระทำมาแล้วแต่ยังไม่สำเร็จ แต่ทว่ารัฐบาลชุดต่างๆ นับจากที่ได้มี การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมฯ กลับยังไม่เคยลงมือกระทำเลย

การจัดตั้งองค์การภาพยนตร์ นับเป็นวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ในการส่งเสริม อุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างเป็นรูปธรรมและอย่างถาวร เราได้เสียเวลาไปแล้วอย่างน้อยกว่ายี่สิบปี นับจากมีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมฯ และนั่นหมายถึงได้เสียประโยชน์ที่เราควรจะได้จาก กิจกรรมภาพยนตร์ของชาติไปแล้วกว่ายี่สิบปีเช่นกัน

แต่แม้จะเสียเวลาและประโยชน์ไปมาก อย่างไรก็ตามยังไม่สายเกินไปหากเราจะเริ่มตัดสินใจ ลงมือกระทำเสียแต่วันนี้ และมุ่งมั่นจะทำให้สำเร็จให้ได้ในปีพ.ศ.2536 อันเป็นปีหนึ่งร้อยพรรษา พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ผู้โปรดภาพยนตร์อย่างยิ่ง และ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อวงการภาพยนตร์ในประเทศไทยมาตลอดรัชสมัยของพระองค์ กิจกรรมสร้างภาพยนตร์บันเทิงเพื่อการค้าโดยคนไทยก็เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ โปรดฯ ให้ ตราพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 ออกใช้ โปรดฯ ให้จัดตั้งสมาคมภาพยนตร์สมัครเล่น แห่งสยาม เพื่อสนับสนุนกิจการภาพยนตร์สมัครเล่นให้แพร่หลายก้าวหน้า โปรดฯ ให้จัดตั้ง บริษัท สหคินิมา จำกัด เพื่อทำการค้าภาพยนตร์ และจัดสร้างโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง และอื่นๆ อีกหลายโรง เป็นถาวรวัตถุและศรีสง่าแก่พระนครในมหามงคลโอกาสเฉลิมพระนคร สถาปนามาได้ 150 ปี ในรัชสมัยของพระองค์ และเหนืออื่นใด พระองค์เองโปรดการถ่ายทำ ภาพยนตร์ ได้ทรงถ่ายทำภาพยนตร์ด้วยฝีพระหัตถ์เอง นับเป็นมรดกภาพยนตร์ที่ล้ำค่ายิ่งของชาติ

จึงเป็นโอกาส ที่รัฐบาลจะจัดตั้งองค์การภาพยนตร์ขึ้นในปีนี้เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็น เครื่องระลึกถึงและเฉลิมพระเกียรติ100พรรษาพระราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยและกิจการ ภาพยนตร์ของชาติ ตามข้อเสนอก่อนหน้านี้มาตลอดจากคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ไทย สำนักนายกรัฐมนตรี

2. เพื่อจัดตั้งองค์การภาพยนตร์ มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ เรียกชื่อว่า

• สถาบันภาพยนตร์ไทย • ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า THAI FILM INSTITUTE เป็นรัฐวิสาหกิจ ซึ่งทำธุรกิจต่างๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์ทำนองเดียวกับองค์การภาพยนตร์ลักษณะนั้นในต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า เช่น BITISH FILM INSTITUTE หรือ SWEDISH FILM INSTITUTE หรือ AMERICAN

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

FILM INSTITUTE เป็นต้น

3. เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในมหามงคลวโรกาส ร้อยพรรษาพระราชสมภพ ในปี พ.ศ. 2536 นี้

วิธีการดำเนินงาน

1. ออกพระราชบัญญัติ หรือ พระราชกำหนด หรือมติคณะรัฐมนตรี จัดตั้งสถาบัน ภาพยนตร์ไทย

2. สถาบันภาพยนตร์ไทย เป็นการจัดตั้งขึ้นโดยรวมเอาหน่วยงานราชการ ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจการค้าด้านภาพยนตร์โดยตรงเข้ามารวมกัน ได้แก่ กองผลิตโสตทัศนูปกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี ฝ่ายส่งเสริมภาพยนตร์ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย สำนักนายกรัฐมนตรี และ หอภาพยนตร์แห่งชาติ กองจดหมายเหตุ แห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ และอาจจะรวมเอา บริษัท สหคินิมา จำกัด ของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เข้ามาด้วย

ทั้งนี้โดยการโอนเอาบุคคลากร ทรัพย์สิน สิทธิ และงบประมาณ เข้ามาด้วยกัน

3. รัฐบาลจัดเงินให้เป็นกองทุน เรียกว่า กองทุนภาพยนตร์ หรือกองทุนพัฒนา ภาพยนตร์ เป็นเงินจำนวนหนึ่งเช่น 100 ล้านบาท 500 ล้านบาท 1,000 ล้านบาท ฝากเป็น บัญชีกองทุน โดยให้ใช้ได้เฉพาะดอกผล เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานของสถาบันฯ และพัฒนา ภาพยนตร์ของชาติ

การจัดองค์กรแบ่งส่วนงานของสถาบันภาพยนตร์ไทย

สถาบันภาพยนตร์ไทย เป็นรัฐวิสาหกิจ ดำเนินธุรกิจภาพยนตร์ ซึ่งรวมหมายถึงสื่อ ทางภาพเคลื่อนไหวในแบบต่างๆ เช่น फिल्मภาพยนตร์ แถบภาพโทรทัศน์ แผ่นภาพวิดีโอ โดยดำเนินกิจกรรมครบวงจร คือ ผลิต จัดจำหน่าย ซื้อม-ขาย จัดฉาย ตลอดจนการค้นคว้า วิจัย การพัฒนา การฝึกอบรม การส่งเสริม

สถาบันภาพยนตร์ไทย จัดแบ่งส่วนงานดังนี้

คณะกรรมการ

ผู้อำนวยการใหญ่ - สำนักผู้อำนวยการ

รองผู้อำนวยการด้านวิชาการและวางแผน

- ฝ่ายนโยบายและวางแผน
- ฝ่ายวิจัยและพัฒนา
- ฝ่ายเทศกาลภาพยนตร์
- ฝ่ายเผยแพร่และฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รองผู้อำนวยการด้านการผลิต

- ฝ่ายแผนการสร้าง
- ฝ่ายปฏิบัติการสร้าง
- ฝ่ายอุปกรณ์การสร้าง
- ฝ่ายศิลปกรรม
- ฝ่ายบริการห้องปฏิบัติการ

รองผู้อำนวยการด้านการจัดจำหน่าย

- ฝ่ายจัดจำหน่ายในประเทศ
- ฝ่ายจัดจำหน่ายต่างประเทศ
- ฝ่ายการตลาดและโฆษณา
- ฝ่ายโรงภาพยนตร์แห่งชาติ

รองผู้อำนวยการด้านการบริหาร

- ฝ่ายบริหารบุคคล
- ฝ่ายจัดหาและการพัสดุ
- ฝ่ายบริหารทั่วไป
- ฝ่ายกฎหมาย

รองผู้อำนวยการด้านบัญชีและการเงิน

- ฝ่ายการเงิน
- ฝ่ายกองทุนพัฒนาภาพยนตร์
- ฝ่ายบัญชี
- ฝ่ายงบประมาณ

รองผู้อำนวยการด้านหอภาพยนตร์แห่งชาติ

- ฝ่ายวิจัยและบริการ
- ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์
- ฝ่ายเอกสาร
- ศูนย์อนุรักษ์ภาพยนตร์
- ศูนย์เก็บรักษาภาพยนตร์
- ฝ่ายพิพิธภัณฑ์¹

---

¹หอภาพยนตร์แห่งชาติ, "โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยเฉลิมพระเกียรติ ร้อยพรรษา พระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ", โครงการจัดตั้งสถาบันภาพยนตร์ไทยเฉลิมพระเกียรติ ร้อยพรรษาพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ, 2535. (อัตสำเนา) ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย (FILM AUTHORITY OF THAILAND)

ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย

หลักการและเหตุผล

โลกกำลังเคลื่อนย้ายเข้าสู่มิติใหม่ คือ มิติแห่งข่าวสารเป็นสภาวะการณ์ใหม่ที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งมวล สังคมไทยก็กำลังก้าวเดินเข้าหาสภาพดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

สื่อมวลชนในฐานะผู้ถ่ายทอดข่าวสารจะต้องทวีบทบาทและอิทธิพลอย่างสูงในสังคมเช่นกัน และโดยที่อิทธิพลของสื่อมวลชนมิได้ทั้งในด้านบวกและลบ จึงควรที่รัฐบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งปวงพึงจับตามองอย่างระแวดระวัง และประสานความร่วมมืออย่างถึงที่สุดเพื่อรับอารยธรรมใหม่ที่มาถึงอย่างรวดเร็ว

ภาพยนตร์ไทยในฐานะสื่อมวลชนประเภทหนึ่งได้มีบทบาทในการให้ความรู้และบันเทิงแก่ประชาชนมาเป็นเวลาช้านาน ภาพยนตร์เป็นสื่อแห่งศิลป์ที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการรับรู้ของมวลชน แต่ทว่า ในอดีตภาพยนตร์มิได้ถูกนำมาใช้ในการถ่ายทอดความดีงามในสังคมดั้งเดิมของไทยอย่างจริงจัง ในทางตรงกันข้ามภาพยนตร์ไทยถูกจำกัดอยู่กับปัญหาบางประการ ทำให้ต้องเสนอแต่เนื้อหาที่แคบในรูปแบบของความบันเทิงที่ซ้ำซาก ปัญหาดังกล่าวได้แก่ การลงทุนที่ต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ความต้องการบุคลากรที่มีความชำนาญและมีความสามารถ และปัญหาเกี่ยวกับโรงภาพยนตร์และการตลาด การต่อสู้ของผู้สร้างภาพยนตร์เป็นไปอย่างโดดเดี่ยวปราศจากการส่งเสริม และสนับสนุนขาดทุนและความล้มเหลวของบรรดาผู้สร้างภาพยนตร์จึงมิให้เห็นอยู่โดยทั่วไป

สภาพด้อยดังกล่าว จะก่อให้เกิดผลร้ายเมื่อยุคใหม่ก้าวเข้ามาถึง ภาพยนตร์จากต่างประเทศที่มีความพร้อมกว่าในทุกด้านจะเข้ามาแข่งขัน ก่อให้เกิดการแทรกแซงทางวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากความรวดเร็ว และความหนาแน่นของข่าวสารอันเป็นผลผลิตของเทคโนโลยีล้ำหน้ากว่ายุคใดสมัยใด

เมื่อเป็นดังนี้ การพัฒนาการภาพยนตร์ไทยให้ก้าวหน้าทัดเทียมต่างประเทศ จึงเป็นความจำเป็นอย่างรีบด่วน ด้วยว่านอกจากจะได้นำไปใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง อันเป็นสิ่งจำเป็นต่อการใช้ชีวิตในสังคมประชาธิปไตยแล้วยังจะได้ทำหน้าที่ผดุงรักษาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยอีกด้วย

การพัฒนาดังกล่าว จำเป็นจะต้องอาศัยองค์กรที่มีหน้าที่และมีความรับผิดชอบโดยตรง อันที่จะผลักดันกลไกทั้งหลายให้เคลื่อนไปอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพบนหลักเกณฑ์ที่ต้องการ ภายใต้การกำกับและสนับสนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อประโยชน์อันอนเนกอนันต์ที่จะเกิดแก่ประเทศชาติ การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย คือ องค์กรที่จะรับภาระดังกล่าวด้วยวิธีนำทรัพยากรบุคคลจากทั้งสายวิชาการและวิชาชีพมาทำงานร่วมกัน ในรูปของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งขึ้นตรงกับสำนักนายกรัฐมนตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย จะเป็นองค์กรที่ระดมความรู้ความสามารถของบุคคลหลายฝ่าย ส่งเสริมการสร้างสรรคภาพยนตร์อย่างสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อรับสังคมข่าวสารและอารยธรรมใหม่ดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่กิจการภาพยนตร์ไทยให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมต่างประเทศ
2. เพื่อเป็นศูนย์รวมของข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีการศึกษาและการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์
3. เป็นศูนย์ฝึกอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ
4. เพื่อส่งเสริมและรณรงค์ให้มีการใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และการดำเนินชีวิตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
5. มุ่งส่งเสริม และยกระดับคุณภาพของภาพยนตร์ไทย
6. สนับสนุน ส่งเสริมกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์ให้มีอุดมคติ และจิตสำนึกต่อวิชาชีพพื้นฐานเดียวกัน
7. เป็นองค์กรที่มุ่งเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และในหมู่ชนทั่วไป
8. ให้ความช่วยเหลือและเกื้อหนุนผู้ประกอบการอาชีพภาพยนตร์ทางด้านเทคโนโลยี และอุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัย

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ก. ภาครัฐบาล

1. รัฐบาลสามารถนำภาพยนตร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ได้อย่างดียิ่งขึ้น
2. ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมการถ่ายภาพ อุตสาหกรรมฟิล์มภาพยนตร์ ให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีคุณค่าทัดเทียมอุตสาหกรรมประเภทอื่นอันเป็นการสร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลอีกทางหนึ่ง
3. ช่วยลดภาวะการขาดดุลการค้า จากการนำภาพยนตร์ต่างประเทศเข้าประเทศไทย
4. ยกระดับอาชีพการสร้างภาพยนตร์ให้เป็นสื่อกลาง ในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจและความบันเทิงแก่ประชาชน ได้อย่างเหมาะสม
5. สามารถควบคุม ดูแล การสร้างและการฉายภาพยนตร์ให้สอดคล้องกับนโยบายการสื่อสารของรัฐ
6. ทำให้ภาพยนตร์ไทยมีมาตรฐานและมีความเป็นสากล สะดวกต่อการขยายออกสู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลาดต่างประเทศ อันมีผลต่อชื่อเสียงของประเทศและรายได้จากอุตสาหกรรมภาพยนตร์ส่งออก

ข. ภาคเอกชน

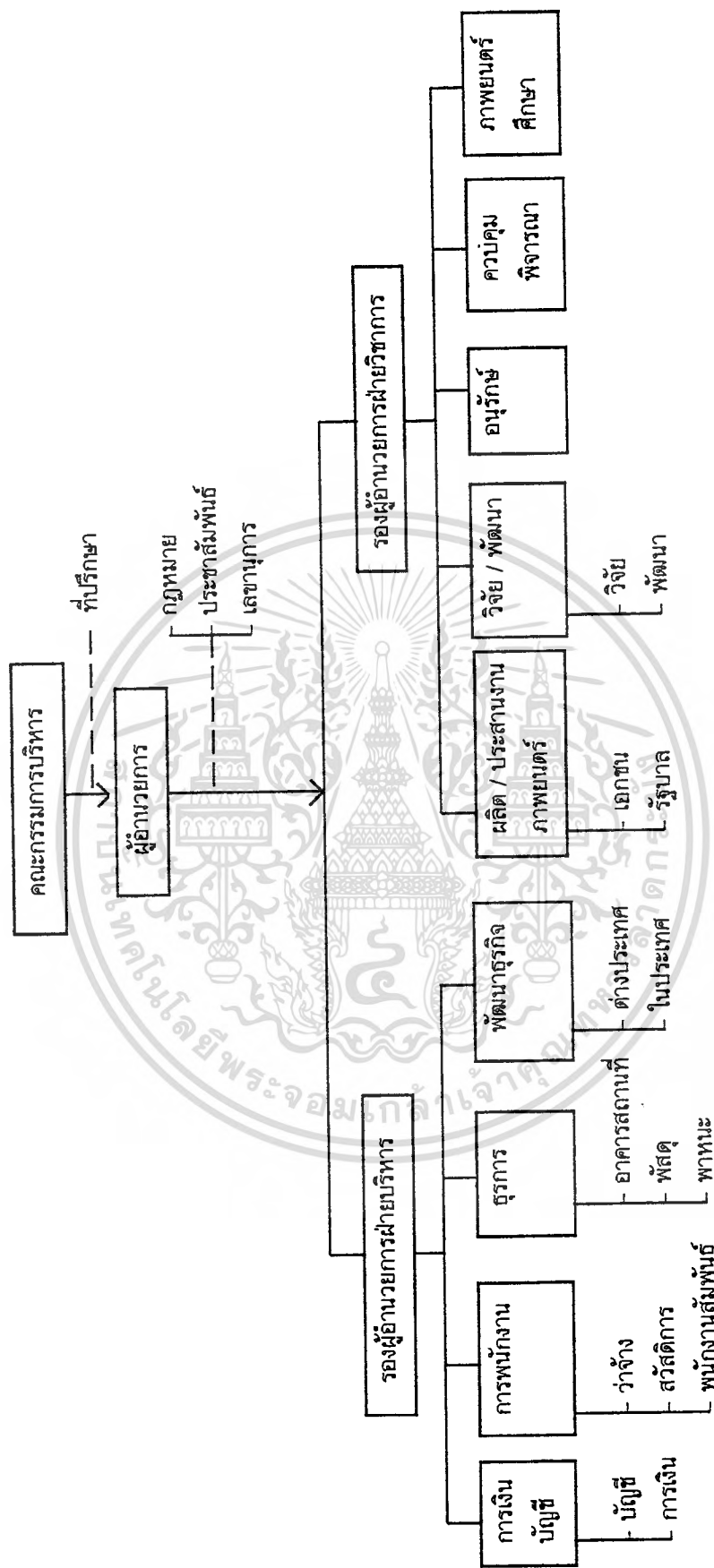
1. ทำให้มีเทคโนโลยีและอุปกรณ์การผลิตภาพยนตร์ที่มีคุณภาพ ทันสมัย และทัดเทียมต่างประเทศ
2. มีแหล่งข้อมูลการศึกษาอ้างอิงที่สมบูรณ์ครบถ้วน
3. มีแหล่งผลิตและมีกองบรมบุคลากรด้านการผลิตภาพยนตร์ที่มีคุณภาพ
4. การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ประสานงานและเป็นสื่อกลางระหว่างกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์กับแรงงานและผู้สร้างกับรัฐบาล ช่วยลดและขจัดปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
5. มีศูนย์กลางส่งเสริมการสร้างและผลิตผลงานอย่างต่อเนื่อง
6. มีศูนย์กลางสนับสนุนและผลักดันภาพยนตร์ไทยเพื่อการส่งออก
7. ส่งเสริมให้ภาพยนตร์ไทยเป็นอาชีพที่มีคุณค่าและมีความมั่นคงในอนาคต

ค. สังคมส่วนรวม

1. เกิดการขยายตัวด้านการศึกษาจากระบบที่มีคุณภาพเหมาะสมกับท้องถิ่นและสังคมไทย
2. เกิดแหล่งความรู้ การศึกษา และความบันเทิงที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
3. ช่วยยกระดับทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของไทยไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ
4. สร้างจิตสำนึกในคุณค่าของสังคมไทยแก่ประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
5. สร้างการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การพัฒนาด้วยการกระตุ้นโน้มน้าวใจ ให้รับเอาสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
6. การนำเสนอสิ่งต่างๆ ที่มีสาระประโยชน์เป็นการเสริมสร้างสังคมให้ดำเนินไปอย่างสันติ
7. เกิดแหล่งสร้างงานที่มั่นคง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.1 การจัดองค์กรและแบ่งส่วนงานของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย

1. คณะกรรมการบริหาร

มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 16, 17

2. ผู้อำนวยการ

มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 17 โดยมีฝ่ายต่างๆ ในความรับผิดชอบดังนี้

2.1 กฎหมาย

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- เป็นตัวแทนของหน่วยงานในการรับมอบอำนาจในทางนิติกรรมต่างๆ
- ตรวจร่างกฎหมาย สัญญาต่างๆ ที่ทำขึ้นระหว่างกรมภาพยนตร์แห่งประเทศไทยกับหน่วยงานอื่น
- ทำสัญญาจ้าง รับจ้าง สัญญาจำหน่าย อันจะซื้อ - ขาย ซึ่งทรัพย์สินของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย
- ควบคุม ดูแล เรื่องลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญาของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย

2.2 ประชาสัมพันธ์

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- วางแผนการเผยแพร่การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย
- กำหนดงบประมาณในการดำเนินงาน
- มีวิธีการเลือกสาร เลือกสื่อ และกรรมวิธีการเผยแพร่ที่เหมาะสมเพื่อให้สังคมมีความรอบรู้และทัศนคติที่ดีต่อการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย
- เผยแพร่กิจกรรมของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- ประเมินประสิทธิภาพของการเผยแพร่เป็นระยะๆ

2.3 เลขาการ

มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ ของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทยกับสำนักผู้อำนวยการ
- ประสานงานระหว่างกรมภาพยนตร์แห่งประเทศไทยกับหน่วยงานภายนอก
- งานส่ง งานรับเอกสาร ที่ออกและเข้ามาในการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย
- จัดระบบการเก็บและการทำลายเอกสาร โดยการแยกประเภทเอกสารที่มีค่าควรเก็บ และไม่มีค่าควรทำลาย
- งานทะเบียน บริษัท บุคคล ที่ทำงานและปฏิบัติการเกี่ยวกับภาพยนตร์
- งานใบอนุญาตต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร

มีหน้าที่ปฏิบัติกิจการของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทยให้เป็นไปตามนโยบาย และตามที่ผู้อำนวยการกำหนด โดยดูแลฝ่ายต่างๆ ให้ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่

3.1 การเงิน บัญชี

มีหน้าที่จัดทำบัญชีทรัพย์สินต่างๆ ของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย

- ดูแลบริหารเงินของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย
- จัดการเกี่ยวกับรายได้ รายจ่าย ภาษี และกองทุนสวัสดิการและเงินสะสมของพนักงานและลูกจ้างของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย

3.2 การเจ้าหน้าที่

มีหน้าที่

- กำหนดความต้องการด้านบุคลากร
- ด้านปริมาณ โดยการวิเคราะห์งาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ

กำหนดมาตรฐานของงานที่รับผิดชอบ กำหนดมาตรฐานตำแหน่ง

ด้านคุณภาพ โดยกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ

คุณสมบัติส่วนตัว และสมรรถภาพ ฯลฯ

- การสรรหาบุคลากรที่ต้องการด้วยการสรรหาจากแหล่งบุคลากรหรือชักชวน

ดึงดูดผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมมาร่วมงานหรือด้วยการเลือกสรร ด้วยการสอบคัดเลือก การรับสมัครการบรรจุแต่งตั้ง

- การธำรงรักษา และพัฒนาบุคลากรด้วยการปฐมนิเทศ การมอบหมายงาน

การนิเทศงาน พัฒนาบุคลากรแต่ละคนแต่ละกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่บุคลากร เช่น การลา การปฏิบัติงานทดแทน การรักษาพยาบาล การอุทธรณ์ร้องทุกข์ บำเหน็จบำนาญ และส่งเสริมกิจกรรมด้านแรงงานสัมพันธ์ต่างๆ

3.3 ธุรการ

มีหน้าที่

- จัดการ ดูแลเกี่ยวกับพัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ยานพาหนะ
- จัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เื่ออำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของการภาพยนตร์

แห่งประเทศไทย มีประสิทธิภาพ

3.4 พัฒนาธุรกิจ

มีหน้าที่

- วิจัยตลาดภาพยนตร์ทั้งในและนอกประเทศ
- ประสานงานการจัดจำหน่ายภาพยนตร์ภายในประเทศ โดยการประสานหรือ

จัดหาโรงภาพยนตร์ และช่องทางฉายภาพยนตร์อื่นๆ เช่น ทางโทรทัศน์ หรือวิดีโอเทป

- ประสานงานและพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายภาพยนตร์ไทยในต่างประเทศ

โดยการตั้งสำนักงานของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทยในต่างประเทศ หรือประสานงานกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานทูต สำนักแถลงข่าวไทยในต่างประเทศ หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจของไทยในต่างประเทศ
สถานีโทรทัศน์ต่างประเทศ

- ส่งเสริมและประสานงานกับผู้สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศ ให้เข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทยให้มากขึ้น
- จัดประกวดภาพยนตร์ในประเทศ และเข้าร่วมประกวดภาพยนตร์ที่จัดขึ้นในต่างประเทศ
- กำหนดโควตาภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้ามาฉายในประเทศ
- สนับสนุนส่งเสริมการขายผลงานของฝ่ายวิจัยและพัฒนา

4. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

มีหน้าที่ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการให้เป็นไปตามนโยบายของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย ตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายโดยบริหารฝ่ายต่างๆ ให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

4.1 ผลิต / ประสานงานภาพยนตร์

มีหน้าที่

- ผลิตภาพยนตร์ทั้งสารคดี การศึกษา และบันเทิง
- ประสานการผลิตภาพยนตร์ทุกประเภทกับผู้สร้างเอกชนทั้งในประเทศ และจากต่างประเทศ
- ประสานการผลิตและรับจ้างผลิตภาพยนตร์ทุกประเภทกับหน่วยงานของรัฐบาล
- ส่งเสริมการผลิตภาพยนตร์ทุกประเภทในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย ผู้ผลิตอิสระ จนถึงระดับอาชีพ
- จัดหาหรือจัดซื้อภาพยนตร์ทั้งสารคดีและบันเทิงที่มีคุณค่าเพื่อทำซ้ำ สำเนาหรือถ่ายสไลด์อย่างอื่นเพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่

4.2 วิจัยและพัฒนา

มีหน้าที่

- วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ในด้านประวัติศาสตร์ บทบาทหน้าที่อิทธิพลของภาพยนตร์ พฤติกรรมของผู้ดูภาพยนตร์ตลอดจนศึกษาหาข้อมูลต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตภาพยนตร์
- วิจัยเกี่ยวกับเทคนิค รูปแบบ วิธีการสร้างภาพยนตร์ทั้งในด้านวิชาการและในด้านวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ทางด้านการสร้างภาพยนตร์
- ส่งเสริมสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชนให้วิจัยด้านภาพยนตร์
- นำผลของการวิจัยมาพัฒนา เพื่อขยายผลในทางพาณิชย์ด้วย

4.3 หอภาพยนตร์ (อนุรักษ์)

มีหน้าที่ดังนี้

- แสวงหา รวบรวมวัสดุ อุปกรณ์ภาพยนตร์ทั้งที่เป็นต้นฉบับ (ORIGINAL) และนำม้วนที่นำออกฉายแล้ว (RELEASE PRINTS) เอกสารบทภาพยนตร์ แผ่นป้ายโฆษณา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โซว์การ์ด และสิ่งของอื่นๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์

- จัดระบบในการเก็บ บำรุงรักษาภาพยนตร์และวัสดุ อุปกรณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ให้คงทนถาวร

- จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ ความสนใจเกี่ยวกับภาพยนตร์ เช่น นิทรรศการ สัมมนา ตลอดจนฉายภาพยนตร์ที่มีคุณค่า และหาதுได้ยากให้ประชาชนทั่วไปและผู้สนใจได้เข้าชม

- รวบรวมข้อมูลด้านภาพยนตร์จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้บริการแก่ผู้ที่มาขอค้นคว้า หรือผู้ต้องการศึกษา

4.4 ควบคุม พิจารณา

มีหน้าที่ดังนี้

- กำหนดแนวทางการควบคุม ตรวจสอบพิจารณาให้ชัดเจน

- กำหนดนโยบายในการสร้างภาพยนตร์บันเทิงไว้ให้ชัดเจน

- จัดทำทะเบียน-ออกใบอนุญาตการสร้างภาพยนตร์ในประเทศ และภาพยนตร์

ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

- ตรวจสอบภาพยนตร์ก่อนการสร้างและตรวจภาพยนตร์ก่อนนำออกฉายทั้งหมด

4.5 ภาพยนตร์ศึกษา

มีหน้าที่ดังนี้

- จัดตั้งสถาบันการฝึกอบรมพัฒนาวิชาชีพภาพยนตร์ โดยมีสตูดิโอ มีวัสดุ อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างพร้อมมูล และทำการฝึกอบรมให้การศึกษาแก่บุคลากรของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

- ทำการฝึกงานด้านภาพยนตร์ในทุกระดับตั้งแต่ระดับผู้ช่วยเพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีความชำนาญทางด้านเทคนิค ตลอดจนการเขียนบท การผลิต การกำกับ การแสดง และการบริหารการผลิตและธุรกิจภาพยนตร์

- จัดสร้างโรงฉายภาพยนตร์เพื่อการวิจัยและทดลอง²

²คณะกรรมการศึกษารูปแบบการจัดตั้งองค์กรภาพยนตร์แห่งชาติ, " การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย ", โครงการจัดตั้งองค์กรภาพยนตร์แห่งชาติหรือการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย,

7 ธันวาคม 2532. (อัดสำเนา)

3.1.3 หอภาพยนตร์แห่งชาติ

ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติ

หลักการและเหตุผล

ภาพยนตร์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของมนุษยชาติ มีบทบาทเป็นทั้งงานบันเทิงทางประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์ที่สุดทางโสตทัศนศึกษา และเป็นทั้งงานศิลปสร้างสรรค์อย่างสูงสุดชนิดหนึ่งในปัจจุบัน

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้มีมติในที่ประชุมใหญ่ประจำปี 2523 กรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย ให้การรับรองข้อเสนอแนะที่เรียกว่า " ข้อเสนอแนะแห่งการพิทักษ์อนุรักษการเคลื่อนไหว " เป็นข้อเสนอที่มุ่งเรียกร้องและแนะนำบรรดาประเทศสมาชิกทั้งหมดให้หันมาเอาใจใส่ และเร่งรัดจัดการพิทักษ์และอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมภาพเคลื่อนไหวของชาติตน ซึ่งได้แก่ภาพยนตร์และภาพโทรทัศน์ โดยเฉพาะเป็นการเรียกร้องและแนะนำแก่บรรดาประเทศ ซึ่งยังไม่มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ หรือหอจดหมายเหตุภาพยนตร์ใดๆ ในประเทศเลย

ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ของชาติมายาวนานถึง 86 ปี (เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2440) โดยมีการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมของตนเอง เป็นการพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ประมาณว่าประเทศไทยได้ผลิตภาพยนตร์ต่างๆ คือ ภาพยนตร์ข่าวสารสารคดีออกมาแล้วกว่า หนึ่งแสนรายการ หรือคิดเป็นความยาวของฟิล์มภาพยนตร์ชนิดนี้นับหลายหมื่นกิโลเมตร และได้ผลิตภาพยนตร์เรื่องแสดงเป็นงานธุรกิจบันเทิงและงานศิลปะ ออกมาแล้วกว่าสามพันเรื่อง

ปัจจุบันเรายังคงผลิตภาพยนตร์ข่าวสารชนิดต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ปีละกว่า สองพันรายการ และผลิตภาพยนตร์เรื่องแสดงปีละ 120-150 เรื่อง ซึ่งติดอยู่ในสถิติหนึ่งในสิบสองประเทศผู้ผลิตภาพยนตร์เพื่อการค้ารายใหญ่ของโลก

แต่ตลอดเวลา 86 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยยังไม่เคยดำเนินการเก็บสะสมและอนุรักษ์ผลงานภาพยนตร์ต่างๆ ของชาติเลย คาดกันว่ามรดกทางภาพยนตร์ของชาติอันมีจำนวนมหาศาลดังกล่าวมาแล้วนั้น ขณะนี้ได้สูญหายไปแล้วกว่าครึ่งหนึ่ง ส่วนที่เหลืออยู่ก็อยู่ในลักษณะถูกปล่อยปละละเลย เก็บทิ้งตามมีตามเกิด กระจายกระจายอยู่ตามแหล่งเก็บในสภาพต่างๆ ทั่วประเทศ อาจมีบ้างเพียงส่วนน้อยที่ตกไปอยู่ในการสะสม และได้รับการอนุรักษ์โดยสถาบันภาพยนตร์ในต่างประเทศ

เนื่องจากภาพยนตร์มิได้เป็นเพียงสื่อ หรือเครื่องมือบันทึกเหตุการณ์หรือมีคุณค่าเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่ภาพยนตร์เป็นงานธุรกิจอุตสาหกรรม งานสื่อสารมวลชน และเป็นศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งด้วย สถาบันหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่เก็บสะสมภาพยนตร์จึงไม่อาจเป็นเพียงหอจดหมายเหตุ ซึ่งจัดเก็บฟิล์มภาพยนตร์จำนวนหนึ่งเอาไว้ในฐานะที่มีคุณค่าเป็นชิ้นอันทางเอกสารจดหมายเหตุอย่างหนึ่ง และไม่อาจเป็นเพียงพิพิธภัณฑ์ซึ่งจัดเก็บภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนหนึ่งเอาไว้จัดแสดงในฐานะเป็นชิ้นอันทางศิลปกรรมอย่างหนึ่ง

แต่สถาบันหรือหน่วยงานจัดเก็บภาพยนตร์ ควรจะต้องทำหน้าที่เป็นทั้ง จดหมายเหตุ ซึ่งทำหน้าที่จดหมายเหตุให้กับวงการภาพยนตร์เองด้วย เป็นทั้งพิพิธภัณฑ์ซึ่งทำหน้าที่จัดแสดง ภาพยนตร์ในฐานะเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่ง และเป็นศูนย์วัฒนธรรมซึ่งทำหน้าที่จัดกิจกรรมอัน ส่งเสริมหรือสนับสนุนการเคลื่อนไหวและพัฒนาการทางวัฒนธรรมภาพยนตร์โดยส่วนรวมด้วย

ในทางสากล สถาบันที่ทำหน้าที่เก็บสิ่งสมและอนุรักษ์ภาพยนตร์โดยเฉพาะ เพื่อ วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ได้แก่สถาบันที่มีชื่อเรียกกันต่างๆ เช่น หอสมุดภาพยนตร์ พิพิธภัณฑ์ ภาพยนตร์ ศูนย์ภาพยนตร์ หอภาพยนตร์ จดหมายเหตุภาพยนตร์ สถาบันเหล่านี้ได้เริ่มเกิดขึ้น ในเวลาไล่เรียงกัน ในบางประเทศทางทวีปยุโรปและในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี 2478 ต่อมา ในปี 2481 สถาบันเหล่านี้ได้ร่วมมือกันจัดตั้งเป็นองค์การสากลของตนเองเป็นเอกเทศขึ้น เรียก ชื่อว่า " สหพันธ์หอจดหมายเหตุภาพยนตร์ระหว่างประเทศ " (INTERNATIONAL FEDERATION OF FILM ARCHIVES) หนึ่งในวัตถุประสงค์ของสหพันธ์ฯ คือ การ สนับสนุนให้ประเทศต่างๆ ทุกประเทศทั่วโลกจัดตั้งหอจดหมายเหตุภาพยนตร์แห่งชาติของตนขึ้น ปัจจุบันสหพันธ์ฯ มีหอจดหมายเหตุภาพยนตร์หรือสถาบันเพื่อการนี้ในชื่ออื่นๆ จำนวน 74 แห่ง จาก 52 ประเทศ เป็นสมาชิกภาพ

ในทวีปเอเชีย ปัจจุบันมีหอจดหมายเหตุภาพยนตร์ 9 แห่ง จาก 9 ประเทศ เป็น สมาชิกของสหพันธ์ฯ คือ จากประเทศอินเดีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี อิสราเอล อิหร่าน บังคลาเทศ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น และเวียดนาม

และขณะนี้ นอกจากอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ซึ่งได้จัดตั้งหอจดหมายเหตุภาพยนตร์ แห่งชาติของตนสำเร็จแล้ว บรรดาประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กำลัง ริเริ่มทำโครงการจัดตั้งหอจดหมายเหตุภาพยนตร์แห่งชาติกันอยู่ เช่น ในมาเลเซีย โครงการนี้ ดำเนินการโดยบริษัทพัฒนาการภาพยนตร์แห่งชาติ

สำหรับประเทศไทย ซึ่งมีประวัติศาสตร์พัฒนาการภาพยนตร์ของชาติมาอย่างต่อเนื่อง ยาวนานและอย่างมีเกียรติไม่น้อยกว่าชาติใดๆ ในภูมิภาคนี้ ได้เคยมีความพยายามที่จะจัดตั้ง องค์การ เพื่อทำหน้าที่จัดเก็บสะสมภาพยนตร์ของชาติมาแล้วหลายครั้ง เพียงแต่ไม่เคยมีการลงมือ ปฏิบัติจริงจังขึ้นมาเลย ในปี 2525 ได้มีกลุ่มกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเอกชนออกมารณรงค์ เพื่อ เคลื่อนไหวให้มีการอนุรักษ์ภาพยนตร์ขึ้นในประเทศไทย เป็นผลสืบเนื่องให้ขณะนี้หน่วยงานใน องค์การของรัฐสองสามแห่ง ได้จัดทำโครงการเก็บรวบรวมภาพยนตร์ขึ้นในลักษณะต่างๆ เช่น " โครงการอนุรักษ์ภาพยนตร์ในประเทศไทย " ของแผนกวิชาช่างภาพ วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา หรือ " โครงการห้องสมุดภาพยนตร์ " ของกองผลิต โสตทัศนูปกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

กรมศิลปากร ซึ่งมีอำนาจและบทบาทหน้าที่โดยตรงในการพิทักษ์และอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมใดๆ ของชาติ จึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบันที่จะต้องจัดตั้ง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน่วยงานโดยเฉพาะขึ้นหน่วยหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่เป็นหอภาพยนตร์แห่งชาติ
กรมศิลปากรจึงจัดทำโครงการนี้ขึ้น เรียกชื่อว่า "โครงการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติ"

วัตถุประสงค์ของหอภาพยนตร์แห่งชาติ

1. เป็นศูนย์กลางดำเนินงานแสวงหา เก็บสะสมและอนุรักษ์ไว้ซึ่งผลงานภาพยนตร์ต่าง ๆ ทั้งเก่าและใหม่ของชาติ
2. เป็นสถาบันเก็บสะสมและอนุรักษ์ผลงานภาพยนตร์ของนานาชาติ ที่มีความสำคัญต่อการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรมทางภาพยนตร์
3. เป็นศูนย์กลางดำเนินงาน แสวงหา เก็บสะสมและอนุรักษ์ บรรดาเอกสารสิ่งพิมพ์ และสิ่งของต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับภาพยนตร์ เช่น หนังสือ วารสาร บทภาพยนตร์ ภาพนิ่ง ใบปิดโฆษณา แผ่นเสียง ฯลฯ
4. เป็นสถาบันที่ดำเนินกิจกรรมในทางให้บริการแก่สาธารณชนในการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการศึกษา ศิลปะและวัฒนธรรมภาพยนตร์โดยทั่วไป

ลักษณะของโครงการ

1. เป็นโครงการหนึ่ง ภายใต้การขยายพิพธิภณส์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
2. การบริหารงานหอภาพยนตร์แห่งชาติ เป็นงานอิสระ ภายใต้การบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการหอภาพยนตร์แห่งชาติ"

วิธีดำเนินงาน

1. กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการหอภาพยนตร์แห่งชาติ
2. คณะกรรมการหอภาพยนตร์แห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำแบบแผนผังปรับปรุงส่วนหนึ่งของอาคารพิพธิภณส์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ เพื่อปรับปรุงเป็นอาคารที่ตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติ
3. คณะกรรมการหอภาพยนตร์แห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการรณรงค์จัดหาเงินกองทุนสำหรับการปรับปรุงอาคารตามแผนผัง และเงินกองทุนสำหรับดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต
4. กรมศิลปากร จัดเจ้าหน้าที่ประจำทำงานในหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ระยะเวลาดำเนินงาน

- กรกฎาคม 2527	แต่งตั้งคณะกรรมการหอภาพยนตร์แห่งชาติ
- สิงหาคม 2527	จัดทำแบบก่อสร้างเพื่อปรับปรุงเป็นอาคารหอภาพยนตร์สำเร็จ
- กันยายน 2527	จัดหาเงินกองทุน สำหรับปรับปรุงอาคาร
- ตุลาคม 2527	ดำเนินการก่อสร้าง และว่าจ้างเจ้าหน้าที่ประจำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พุทธศักราช 2527 เปิดดำเนินงาน

การแบ่งส่วนงานในหอภาพยนตร์แห่งชาติ

หอภาพยนตร์แห่งชาติ แบ่งการทำงานออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนภาพยนตร์ คืองานทั้งหมดที่เกี่ยวกับตัวฟิล์มภาพยนตร์โดยตรง ได้แก่ การแสวงหา การรวบรวม การตรวจ การทำทะเบียนบัญชี การจัดเก็บ การอนุรักษ์และการให้บริการ
2. ส่วนเอกสารและวัตถุข้อมูล คืองานทั้งหมดที่เกี่ยวกับการแสวงหา เก็บสะสม จัดหมวดหมู่ ทำทะเบียนรายการ และให้บริการ บรรดาเอกสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์ สิ่งของอันเกี่ยวเนื่องกับผลงานภาพยนตร์และวงการภาพยนตร์
3. ส่วนกิจกรรม คืองานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรายการฉายภาพยนตร์ การจัดแสดงนิทรรศการ การจัดประชุม การจัดอภิปราย ฯลฯ
4. ส่วนบริหารงานทั่วไป คืองานต่างๆ ที่เกี่ยวกับธุรการ สารบรรณ และอื่นๆ

กรอบอัตรากำลังหรือเจ้าหน้าที่ประจำหอภาพยนตร์แห่งชาติ

เจ้าหน้าที่ประจำมีดังนี้

1. หัวหน้าหอภาพยนตร์แห่งชาติ	1 คน
2. กณารักษ์ (ส่วนภาพยนตร์)	1 คน
3. บรรณารักษ์ (ส่วนเอกสาร)	1 คน
4. นักนิเทศ (ส่วนกิจกรรม)	1 คน
5. ช่างปฏิบัติการ (ส่วนภาพยนตร์และส่วนกิจกรรม)	1 คน
6. เจ้าหน้าที่ธุรการ	1 คน ³

สถานที่ตั้ง

บริเวณถนนหลานหลวง ติดกับถนนจักรพงษ์ เชิงสะพานพระปิ่นเกล้า

3กรมศิลปากร, "โครงการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติ", โครงการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติ, 2527. (อรรถาธิบาย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อมของอาคาร

อาคารหอภาพยนตร์ปัจจุบัน ใช้โครงสร้างเดิมของอาคารโรงภาพยนตร์เก่าดัดแปลง 2 ชั้น ภายในบุแผ่นพลาสติกกันความชื้นและฉาบด้วยยางมะตอย ตั้งอุปกรณ์ควบคุมระดับความชื้น สภาพแวดล้อมถูกโอบล้อมด้วยอาคารโรงภาพยนตร์ ที่มีลักษณะเป็น COURT ซึ่งปรับปรุงเป็นห้องแสดงงานศิลปะของหอศิลป์แห่งชาติ

ลักษณะของอาคาร

เดิมเป็นโรงภาพยนตร์เก่า ของกรมธนารักษ์ โครงสร้างเป็นเสาและคานคอนกรีต มีลักษณะเป็นอาคารสูง เพดานสูงประมาณ 6 เมตร ต่อมา มีการบูรณะขึ้นมาใหม่ จึงมีการเสริมโครงสร้างเหล็ก ดัดแปลงเป็นอาคาร 2 ชั้น กันฝน และเจาะช่องแสงหน้าต่างตามความจำเป็น และในส่วนของห้องเก็บฟิล์ม จะก่อด้วยอิฐทนไฟหนา 2 ชั้น ภายในบุด้วยพลาสติกกันความชื้น และฉาบด้วยยางมะตอย มีการควบคุมความชื้นในห้องให้อยู่ในระดับที่พอเหมาะ

สภาพแวดล้อมภายในอาคาร

สภาพภายในอาคาร มีการใช้สอยแบ่งออกเป็นส่วนๆ ดังนี้คือ

1. โถงทางเข้า สำหรับลงชื่อผู้มาใช้บริการ
2. ส่วนทำงาน ประกอบด้วยห้องทำงาน ห้องรับรอง และห้องประชุมขนาดเล็ก
3. ห้องสมุดภาพยนตร์ มีส่วนนั่งดูสไลด์ และฟังเทปบันทึกเสียง
4. ห้องฟิล์มประกอบด้วย
  - 4.1 ห้องล้างฟิล์ม
  - 4.2 ห้องตรวจสอบภาพและซ่อมแซม
  - 4.3 ห้องเก็บรักษา
5. โรงภาพยนตร์ ประกอบด้วย
  - 5.1 ที่นั่งชม
  - 5.2 ห้องฉาย
  - 5.3 ห้องน้ำ

โดยจัดพื้นที่ใช้สอย ดังนี้

ชั้นล่าง	- ห้องเก็บฟิล์มต้นฉบับ เอกสาร - ส่วนเทคนิค ตรวจสอบเช็คฟิล์ม ล้างและพิมพ์ฟิล์ม - โรงภาพยนตร์ขนาดความจุ 80 ที่นั่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชั้นบน
- ห้องสมุดและบริการเฉพาะด้านภาพยนตร์ โดยจัดให้มีส่วนโตะนั่งดูสไลด์ และฟังเทปบันทึกเสียงและมีโครงการจะต่อเติมบางส่วนสำหรับการให้บริการด้านวีดีโอเทป
  - ส่วนงานเจ้าหน้าที่

สภาพในปัจจุบัน

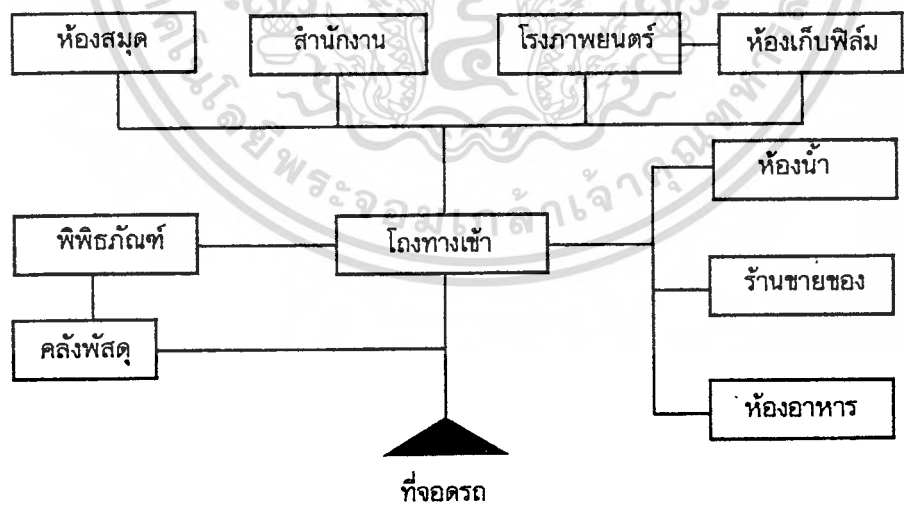
1. ลักษณะอาคารไม่เหมาะสมกับการใช้งานของหอภาพยนตร์

2. ไม่มีส่วนพิพิธภัณฑ์จัดแสดงสิ่งของ และไม่มีที่เก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างดีพอ ทำให้อุปกรณ์ต่างๆ จัดวางอยู่ตามยถากรรม

3. โรงภาพยนตร์มีขนาดเล็กเกินไป ไม่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการของผู้เข้าชม

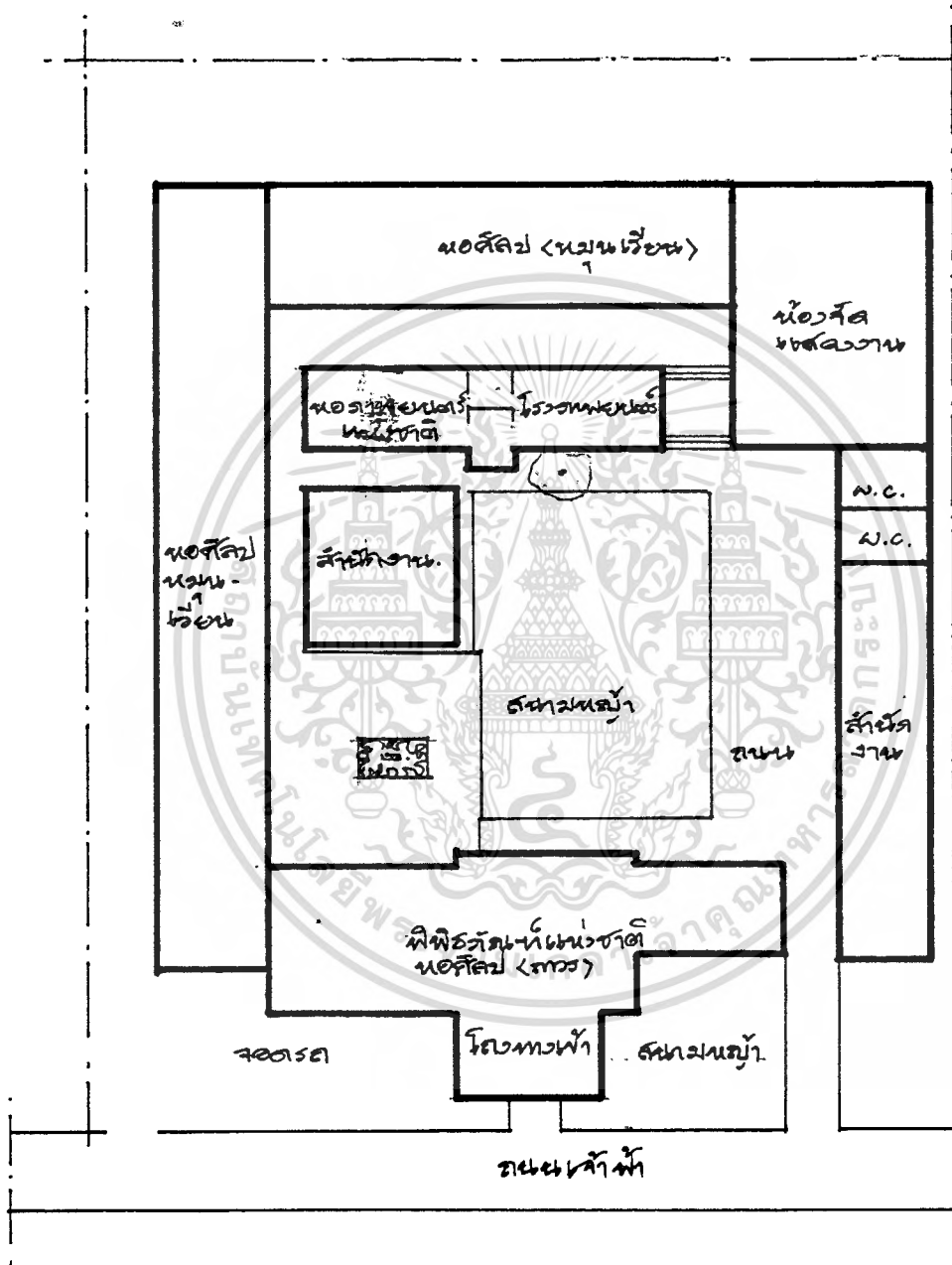
4. ส่วนเทคนิคฟิล์ม มีพื้นที่น้อย คนทำงานน้อย ทำให้การอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์ดำเนินการได้ช้าไม่ทันต่อการเสียหายของฟิล์มเก่าที่เก็บอยู่

ภาพที่ 3.2 FUNCTIONAL DIAGRAM ความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ในหอภาพยนตร์แห่งชาติ

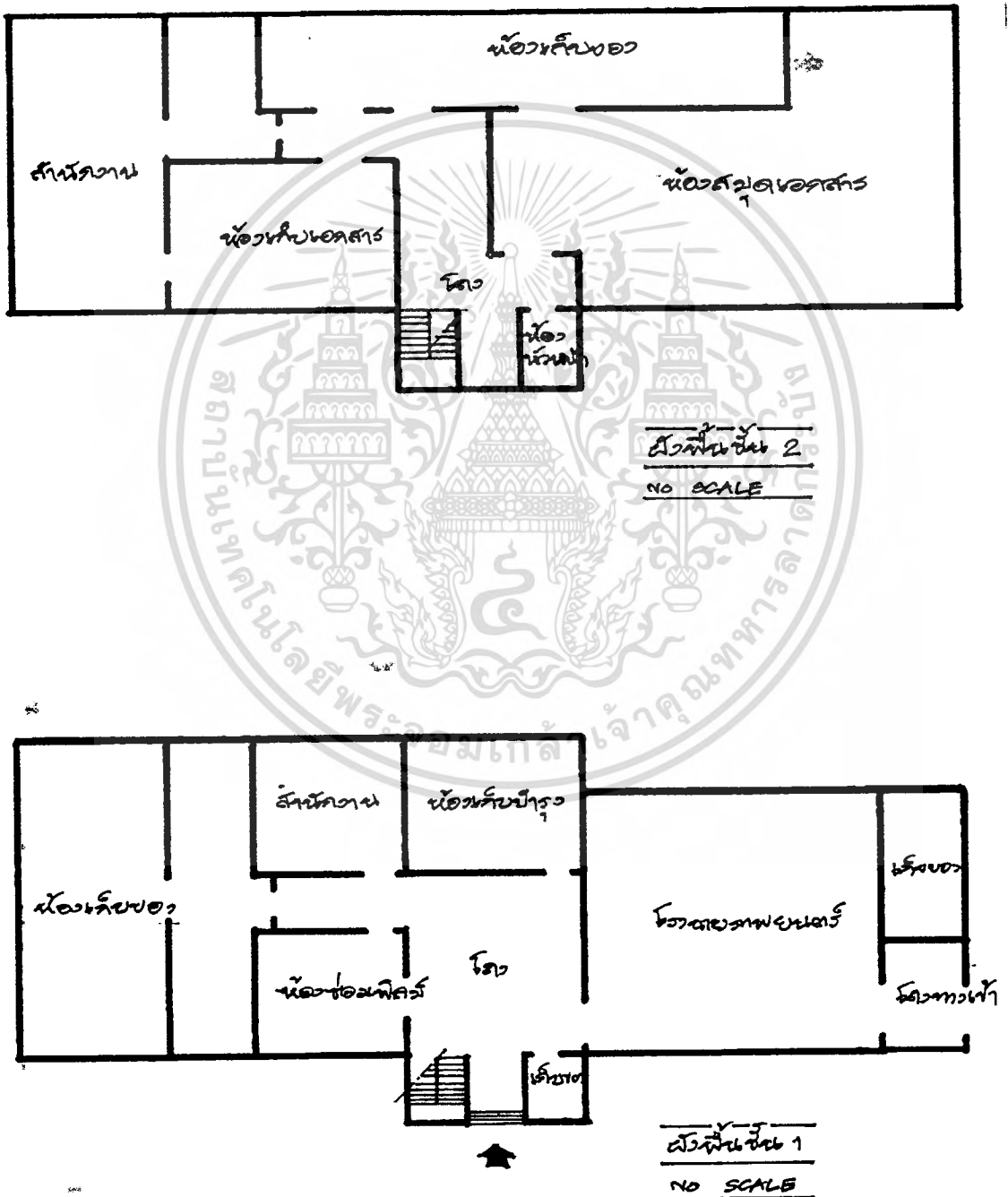

ภาพที่ 3.3 มังบริเวณหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ผังพื้นที่หอภาพยนตร์แห่งชาติ
NO SCALE

ภาพที่ 3.4 ผังพื้นที่ 1 และชั้นที่ 2 หอภาพยนตร์แห่งชาติ

ภาพที่ 3.5 ทศนิยมภาพด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์แห่งชาติหอศิลป์

ภาพที่ 3.6 ทศนิยมภาพด้านหน้าของหอภาพยนตร์แห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.4 อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (THAILAND CULTURAL CENTRE)

รายละเอียดโครงการ

ที่ตั้ง (LOCATION)

ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่บริเวณตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ซึ่งใกล้กับที่ตั้งขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) ถนนรัชดาภิเษก ที่ตั้งของโครงการห่างจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 3 กม. ห่างจากถนนสุขุมวิท ไปทางทิศใต้ประมาณ 3 กม.

สภาพแวดล้อมศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เนื้อที่ของโครงการประมาณ 55 ไร่ ประกอบด้วยอาคารหลัก 3 อาคาร คือ

1. หอประชุมใหญ่
2. หอประชุมเล็ก
3. อาคารนิทรรศการและบริการการศึกษา

งบประมาณในการก่อสร้างประมาณ 600 ล้านบาท เป็นโครงการของรัฐบาลที่ไม่หวังผลกำไร (NON-PROFIT ORGANIZATION) วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม

การจัดผังในบริเวณอาคาร

ลักษณะการจัดวางตำแหน่งอาคารนั้น มีการวางผังโดยแยกอาคารหลักแต่ละหลังในลักษณะกลุ่มอาคารและเชื่อมต่อกันด้วย CORRIDOR การวางตัวอาคารสัมพันธ์กันกับทิศทางของแดดและลม โดยที่อาคารหลักใหญ่คือ หอประชุมและอาคารนิทรรศการ สามารถทำให้เกิดร่มเงาแก่ส่วน PLAZA และ COURT YARD ซึ่งอยู่ในช่วงการใช้อาคาร คือในช่วงตอนบ่าย สามารถลด GRAVITY จากท้องฟ้าและแสงสะท้อนจากตัวอาคารได้ การจัดผังนั้นไม่เหมาะสมกับในเรื่อง APPROACH ของอาคาร สาเหตุเนื่องมาจาก ทางเข้าจากถนนหลัก (MAJOR ROAD) คือ ถนนรัชดาภิเษกอยู่ในด้านตรงกันข้ามกับทางเข้าหลักและพื้นที่ที่เป็น LANDSCAPE นั้นใหญ่มาก จนเกินความจำเป็น เนื่องจากต้องการความสวยงาม จนทำให้พื้นที่ของส่วนจอดรถมีไม่เพียงพอ

หอประชุม (AUDITORIUM)

1. หอประชุมใหญ่

ลักษณะอาคารใช้เพื่อการแสดงดนตรี และศิลปการแสดง (THEATRE + CONCERT HALL) ขนาด 2,000 ที่นั่ง มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เวทีใหญ่ มีกรอบเวทีกว้าง 19.50 เมตร สูง 11.00 เมตร และตัวเวทีเล็ก

16.00 เมตร

- เวทีหน้ามีความลึก 7.40 เมตร (รวมทั้งหลุมวงดุริยางค์ ซึ่งยกระดับเป็นเวทีได้)
- จัดเป็นเวทีสำหรับแสดงดนตรี โดยติดแผงสะท้อนเสียง เวทีจะมีความลึก 18.00 เมตร เนื่องจากการใช้งานเป็นแบบผสม และจำนวนที่นั่งมีมากถึง 2,000 ที่นั่ง จึงทำให้อุปกรณ์ในส่วน STAGE สามารถปรับแต่งได้ เช่น ORCHRETRA SHELL สามารถยกเคลื่อนได้หลายระดับผลของค่า RT. (REVERBERATION) อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก ระบบ ACCOUSTIC ภายในอาคารอยู่ในระดับที่ดี

การให้แสงสว่างภายใน รวมทั้งการตกแต่งสวยงามน่าประทับใจ เป็นลักษณะของ THEATRE สมัยใหม่

2. หอประชุมเล็ก

ลักษณะอาคาร จัดเป็นหอประชุมอเนกประสงค์ สามารถใช้การจัดการแสดงย่อย และการประชุม จัดนิทรรศการตลอดจนงานเลี้ยงรับรอง มีรายละเอียดดังนี้

- ที่นั่งจัดเป็นระบบอัฒจันทร์ชั่วคราว 240 ที่นั่ง ซึ่งสามารถเลื่อนพับเก็บได้
- เวทีในหอประชุมเล็กมีกรอบเวทีกว้าง 12.00 เมตร สูง 6.00 เมตร ลึก 6.00 เมตร
- อุปกรณ์พิเศษ คือ ระบบปรับแต่งปริมาตรของห้องและแผงสะท้อนเสียงที่สามารถปรับแต่งให้สอดคล้องกับปริมาตรของห้องและการใช้สอย

อัตราค่า MAINTENANCE ติดต่อชั่วโมงสำหรับหอใหญ่ตักชั่วโมงละ 4,000 บาท ส่วน MULTIPURPOSE (หอเล็ก) นั้นค่า MAINTENANCE ประมาณชั่วโมงละ 3,000 - 6,000 บาท

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหอประชุมทั้งสอง กับโครงการหอภาพยนตร์พบว่า หอประชุมทั้งสองของคุณยัฒนธรรมฯ ยังไม่เหมาะสมกับการจัดฉายภาพยนตร์อย่างสมบูรณ์แบบ เนื่องจาก

- ขนาดของกรอบเวที มีขนาดและสัดส่วนไม่สอดคล้องกับจอภาพยนตร์
- สัดส่วนและขนาดของหอประชุมไม่สัมพันธ์กับสัดส่วนของโรงภาพยนตร์ที่ดี
- หอประชุมทั้ง 2 จัดฉายได้เพียงภาพยนตร์ 16 มม. และ 35 มม. เท่านั้น
- ความจุของผู้ชมไม่เหมาะสมกับปริมาณผู้ชมภาพยนตร์ในแต่ละรอบ

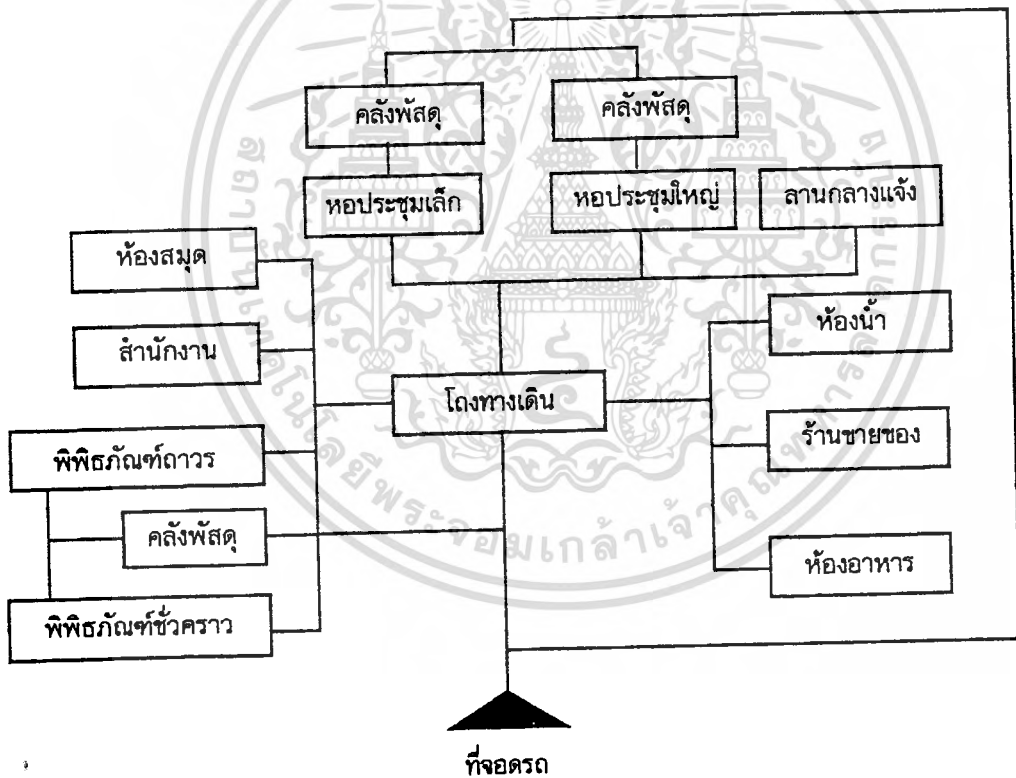
3. เวทีกลางแจ้ง (AMPHITHEATRE)

การจัดเวทีของ AMPHITHEATRE นั้นจัดให้ส่วน BACK STAGE ได้ร่วมกันกับ ส่วน BACK STAGE ของหอประชุมเล็ก การใช้ประโยชน์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากการจัดจำนวนที่นั่งน้อยเกินไป ไม่คุ้มค่ากับการใช้จ่ายในการจัดแสดงในแต่ละครั้ง (จำนวนที่นั่งจุได้ประมาณ 1,000 คน เท่านั้น)

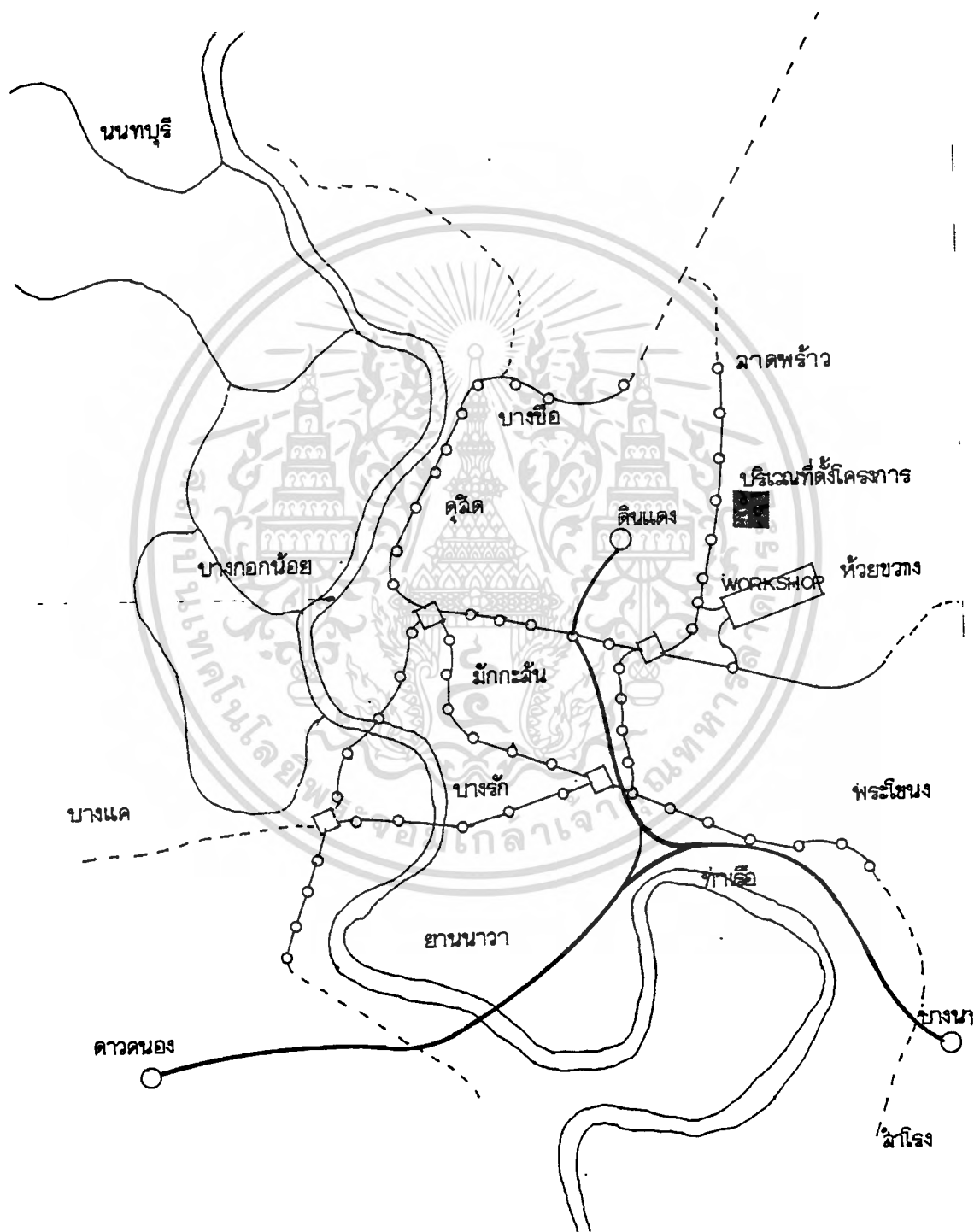
อาคารนิทรรศการ และบริการทางการศึกษา

ลักษณะการ PLANNING ของอาคารนั้นจะใช้ห้องส่วน OFFICE ห้องสมุดและโสตฯ วนาอยู่ระหว่าง OPEN COURT ตรงกลาง ซึ่ง COURT แต่ละอันจะถูกให้แสงโดยตรงจาก ท้องฟ้าและส่วนโถงบันไดนั้นการให้แสงจะผ่าน SKYLIGHT ของหลังคาชั้นถัดไป การใช้แสง สว่างมาช่วยทำให้เกิดลักษณะแบบใหม่ของ OFFICE ที่การ PLANNING ไม่เกิดการกระจุกตัว แบบ OFFICE ทั่วไป

ภาพที่ 3.7 FUNCTIONAL DIAGRAM ความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ในศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ

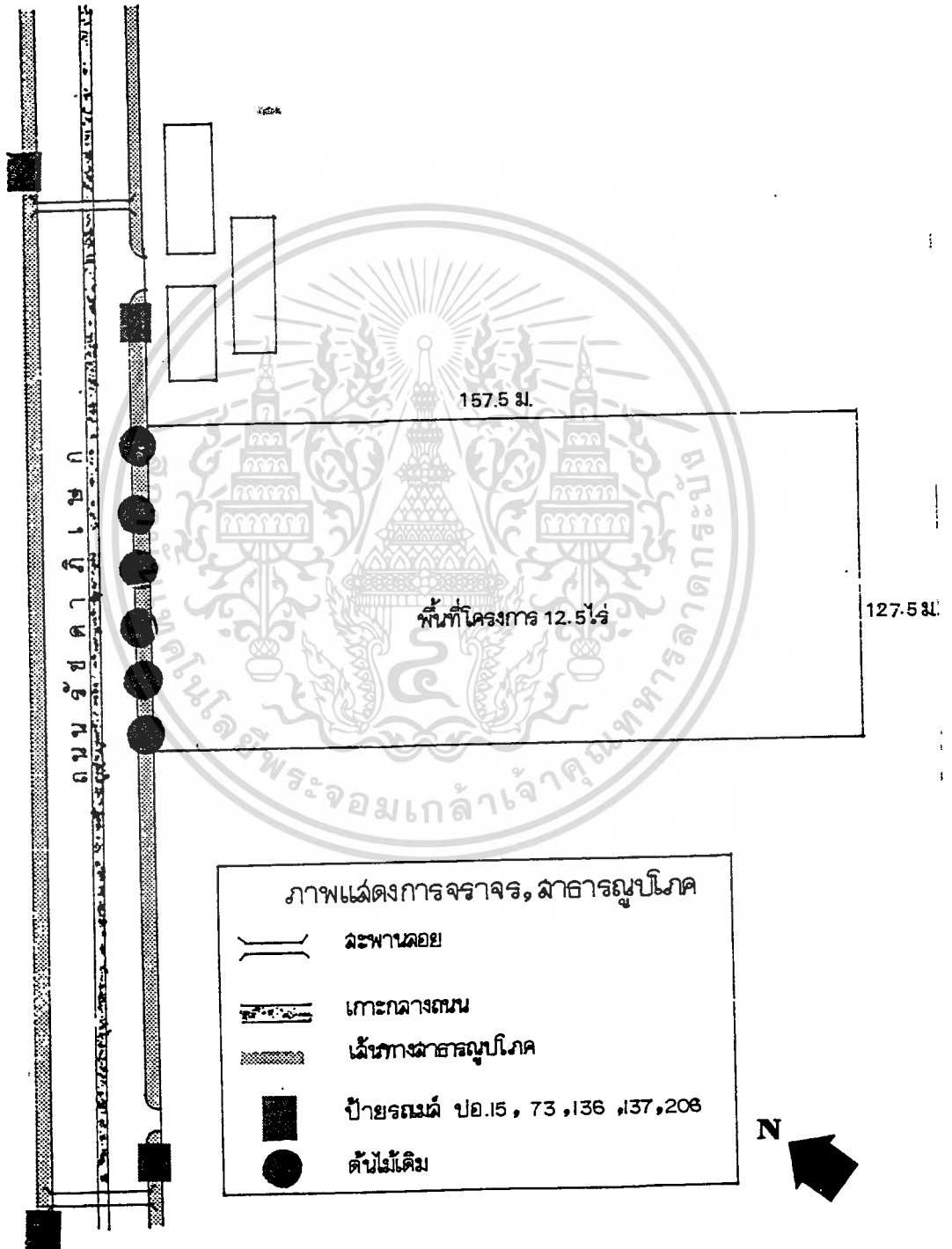
ภาพที่ 3.8 แผนที่ตั้งศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

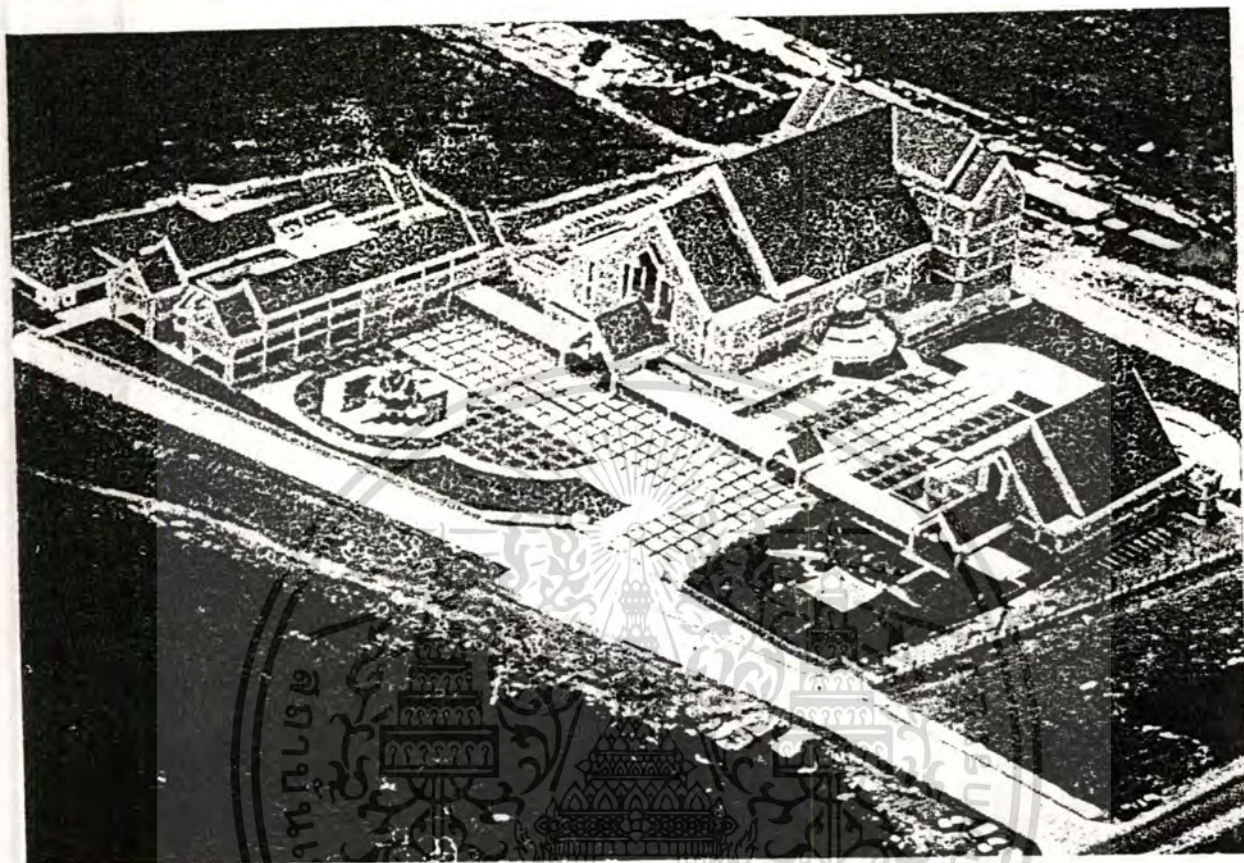

ภาพที่ 3.9 แผนผังบริเวณและพื้นที่ของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

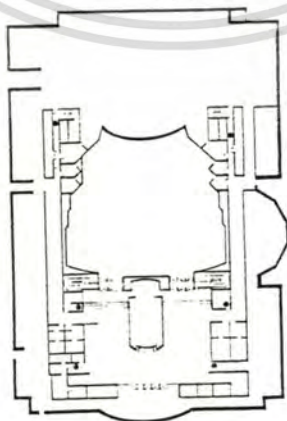

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.10 ทศนียภาพของกลุ่มอาคาร ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 3.11 ผังหอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.12 การจัดพื้นที่ในส่วนของที่นั่งพักคอย ภายในโถงรับรอง หอประชุมใหญ่

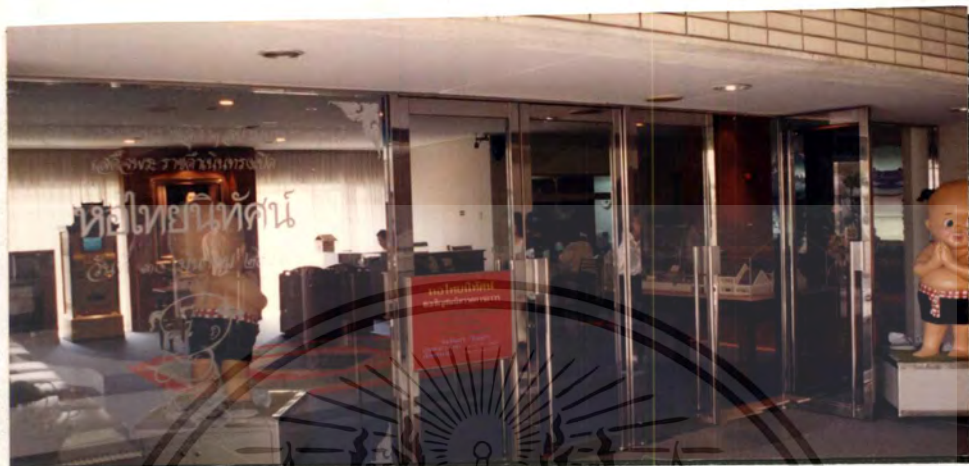

ภาพที่ 3.13 ทศนียภาพภายในหอประชุมใหญ่ ด้านหน้าเวทีการแสดง ซึ่งมองจากทางเข้าด้านหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.14 ทศนียภาพด้านหน้าทางเข้าหอไทยนิทัศน์ (พิพิธภัณฑ์ถาวร)

ภาพที่ 3.15 ทศนียภาพภายในโรงพักคอย บริเวณทางเข้าหอไทยนิทัศน์ (พิพิธภัณฑ์ถาวร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.5 อาคารเฉลิมพระเกียรติ สยามสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์

การก่อตั้งสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์นั้น ตั้งเป็นสมาคมในปลายรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปีพุทธศักราช 2447 นับเนื่องมาถึงปัจจุบันเป็น ระยะเวลากว่า 93 ปีแล้ว ในสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์ได้ว่าจ้างชาวต่างประเทศเข้ามาบริหารการ ในเมืองไทยมากมายชาวต่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในเมืองไทยสมัยนั้น ไม่มีที่จะไปพบปะสังสรรค์ พูดคุยปรึกษาหารือเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย เนื่องจากขณะนั้นเมืองไทยยังไม่มีมหาวิทยาลัย และไม่มีสถานศึกษาอื่นๆ พวกเขาจึงได้จัดกลุ่มก่อตั้งสยามสมาคมฯ ขึ้น และประกาศเป็นสมาคม มีการประชุมเป็นทางการครั้งแรกเมื่อ 10 มีนาคม 2447

สยามสมาคมฯ นี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยรับ สยามสมาคมฯ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์มาตลอดทุกรัชกาล สมาคมนีตั้งขึ้นเพื่อศึกษาค้นคว้า เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยทุกๆ ด้าน ในครั้งแรกที่ตั้งสยามสมาคมฯ ขึ้น จะเน้นหนักไปทาง ประวัติศาสตร์และโบราณคดี เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศเป็นส่วนใหญ่ หลังจากก่อตั้งมาได้ระยะ หนึ่งความสนใจในการศึกษาเรื่องราวต่างๆ ของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ได้แผ่ขยายพื้นที่ในการศึกษา ค้นคว้าครอบคลุมทุกๆ ประเทศในเขตเอเชีย ทั้งทางด้านศิลปศาสตร์ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติศึกษา โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมที่ได้ทำมาตลอดระยะเวลา 93 ปีที่ผ่านมา อีกทั้งมีการจัดตั้งห้องสมุด มีการแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับองค์กรระหว่างประเทศ จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ จัดพิมพ์วารสารรวมถึงหนังสือทางวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา จัดให้มีการบรรยายจัดประชุมสัมมนา การ ปาฐกถา นิทรรศการ ศึกษาสัญจรโดยมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาขานั้นๆ เป็นผู้นำในการบรรยาย ตลอดจนจัดให้มีการแสดงทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อการศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ผลงาน ทางด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสยามสมาคมฯ นั้นเป็นองค์กรสถานสาธารณกุศลแห่งหนึ่ง ที่ได้ร่วมมือกับภาครัฐและองค์กรเอกชน ในการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อประโยชน์ ของสังคมและสมาชิก ตลอดจนได้มีบทบาทสำคัญในการรณรงค์ให้หน่วยงานต่างๆ เห็นความ สำคัญในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชาติทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

ปัจจุบันสยามสมาคมฯ มีสมาชิกประมาณ 1,600 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย และมีสัญชาติอื่นๆ อีกไม่น้อยกว่า 50 สัญชาติ ปัจจุบัน นายแบงกอก เซา์วัญยีน ดำรง ตำแหน่งนายกสยามสมาคมฯ ในระยะ 25 ปีแรกของการก่อตั้งสมาคมนั้น เมื่อมีการประชุมเกิดขึ้นยังต้องใช้บ้านของคณะกรรมการเป็นสถานที่ประชุมชั่วคราว เมื่อสมาคมมีอายุได้ 25 ปี จึง สามารถก่อตั้งอาคารหอประชุมขึ้นมาเป็นที่จัดการประชุมสัมมนา เป็นอาคารซึ่งเก่าที่สุดของที่นี่ อายุเก่าแก่กว่า 70 ปี ในสมัยรัชกาลที่ 6 พระองค์ทรงโปรดศิลปวัฒนธรรมไทยประเภทต่างๆ อาคารนี้จึงเกิดขึ้นมาเพื่อรองรับงานดังกล่าว

หลังจากนั้นจึงจัดสร้างอาคารห้องสมุดขึ้น เป็นอาคารซึ่งมีความเก่าแก่รองลงมาอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมาณ 40 ปี จึงย้ายห้องสมุดจากอาคารหอประชุมมาเก็บรวบรวมไว้ที่อาคารแห่งนี้ ต่อจากนั้นได้มีผู้บริจาคเรือนไทยไม้สักภาคเหนือทรงล้านนา อายุกว่า 170 ปี อันได้แก่ เรือนคำเที่ยง และเรือนแสงอรุณ ซึ่งทางสมาคมได้จัดเป็นพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยา เป็นสถานที่แสดงถึงวิถีชีวิตของผู้คนพื้นบ้านในภาคเหนือ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตชาวบ้านที่มีทั้งงานฝีมือ งานแกะสลัก มีการแสดงเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีวิตในสมัยนั้น

และในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี และมีพระราชพิธีกาญจนาภิเษก เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2539 สยามสมาคมฯ อันมีสมาชิกประกอบด้วยพสกนิกรทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร จึงมีดำริก่อสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติแห่งนี้นั้น เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลองค์บรมราชูปถัมภ์ ซึ่งอาคารทั้งหมดที่มีอยู่ในสยามสมาคม นั้นมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในแง่ของแบบและขนาดของอาคาร มีประวัติและคุณค่าทางสถาปัตยกรรมอันยาวนาน การก่อสร้างอาคารใหม่ขึ้นมาอีกอาคารหนึ่ง จึงต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับอาคารเดิม ที่เป็นเรือนไม้สักและอาคารก่ออิฐถือปูน รวมถึงการอนุรักษ์ไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม มีการจัดสรรพื้นที่ไว้สำหรับการขยายตัวของสมาคมในอนาคต และลดทอนขนาด สัดส่วน ของอาคารใหม่ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับอาคารเดิม จึงออกแบบให้อาคารเฉลิมพระเกียรติมีความสูง 5 ชั้น ให้อาคารนี้เป็นเสมือนฉากหลังให้กับอาคารหอประชุม และอาคารห้องสมุด รูปทรงอาคารได้ถูกลดทอนลงเป็นเสต็ปตามลำดับ (4 ชั้น 3 ชั้น 2 ชั้น) แต่มีสีสันและการใช้วัสดุที่สอดคล้องกับอาคารเดิม ประกอบด้วย ชั้นแรกเป็นโถงห้องรับแขกขนาดใหญ่ ห้องทำงานของนายกสมาคม ห้องทำงานของเลขานุการกิตติมศักดิ์ ส่วนหนึ่งใช้เป็นสำนักงานซึ่งจะให้บริการแก่สมาชิกและผู้ที่มาติดต่อได้กว้างขวางยิ่งขึ้น มีทางเดินเชื่อมระหว่างอาคารเฉลิมพระเกียรติกับหอประชุม และอาคารห้องสมุดเดิม ทำให้การใช้งานภายในอาคารมีความต่อเนื่องกัน พื้นที่บางส่วนภายในชั้นแรกนี้จะเป็นที่เก็บเอกสารหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ของสมาคมด้วย

ชั้นที่ 2 และ 3 เป็นห้องที่ใช้เพื่อกิจการห้องสมุด ซึ่งเป็นงานหลักที่สำคัญอย่างหนึ่งของสมาคม พื้นที่ของชั้น 2-3 จึงเป็นที่สำหรับห้องสมุดโดยเฉพาะ ในปัจจุบันห้องสมุดมีหนังสือประมาณ 2 หมื่นเล่มเศษ และมีวารสารอีกประมาณ 600 รายชื่อ ส่วนใหญ่มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีห้องพิเศษอีก 3 ห้อง เป็นห้องเก็บหนังสือเก่าที่หายาก หนังสือที่ได้รับพระราชทาน หนังสือต้นฉบับ ตำนานคัมภีร์ เอกสารทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีของชาติ ห้องเก็บรักษาสไลด์ फिल्म มีการควบคุมอุณหภูมิและความชื้น โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้เพื่อการจัดเก็บยืดอายุหนังสือ เอกสารให้มีอายุยืนยาว

ชั้นที่ 4 เป็นที่ตั้งของห้องเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของอาคาร เป็นที่เก็บรวบรวมเอกสารข้อมูล พระราชประวัติ พระราชนิพนธ์ พระราชดำรัสและพระราชกรณียกิจต่างๆ ที่องค์พระบรมราชูปถัมภ์ได้ทรงบำเพ็ญ เป็นแหล่งที่รวบรวมเอกสารแสดงถึงพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติได้ 50 ปีบริบูรณ์ ทางด้านทิศใต้ของห้องมีส่วนลอยฟ้าเฉลิมพระเกียรติ ห้องและส่วนเฉลิมพระเกียรตินี้สามารถใช้ในวาระจัดประชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือต้อนรับบุคคลสำคัญ ๆ ที่มาเยี่ยมชมสมาคม

สำหรับห้องนิทรรศการ มีการจัดนิทรรศการศิลปวัตถุ นิทรรศการทางวิชาการ และนิทรรศการเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นห้องนิทรรศการที่มีความทันสมัย มีความปลอดภัยสูง สามารถพิทักษ์รักษา หรือลดความเสียหายต่อวัตถุที่นำมาแสดง ทางสมาคมจึงกำหนดให้ห้องนิทรรศการ ชั้นที่ 4 และชั้นที่ 5 ติดตั้งเครื่องมือเพื่อควบคุมอุณหภูมิและความชื้นตามมาตรฐานสากลปฏิบัติอีกทั้งได้ติดตั้งกระจกป้องกันแสงอัลตราไวโอเล็ตทั้งอาคาร เพื่อป้องกันความเสียหายที่อันจะเกิดขึ้นจากแสงอาทิตย์

ชั้นที่ 5 เป็นพื้นที่สำรองไว้สำหรับกิจกรรมอเนกประสงค์ จากความหลากหลายของวิชาต่างๆ ที่สมาคมมีการส่งเสริมการศึกษา ทำให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นในสมาคมมากมาย มีทั้งการจัดประชุมสัมมนา บรรยายทางวิชาการ จัดพิมพ์หนังสือทางวิชาการ จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ จัดทัศนศึกษา จัดฉายภาพยนตร์ จัดพิมพ์วารสาร เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ทางสมาคมจึงเห็นควรให้พื้นที่ชั้น 5 นี้เป็นพื้นที่สำรองไว้สำหรับกิจกรรมอเนกประสงค์ในอนาคต ซึ่งมีการจัดนิทรรศการสำคัญๆ หลายครั้งที่เกิดขึ้นในห้องนี้มาแล้ว เช่น นิทรรศการศิลปะเวียดนาม นิทรรศการศิลปะหัตถกรรมญี่ปุ่น ปัจจุบันได้จัดนิทรรศการเทอดพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และในวาระที่สยามสมาคมฯ มีอายุครบ 100 ปี ได้มีการจัดนิทรรศการครั้งยิ่งใหญ่ขึ้น ในวันที่ 16 ธันวาคม 2540 เป็นนิทรรศการเกี่ยวกับการเสด็จประพาสยุโรป ครึ่งแรกของรัชกาลที่ 5 ในระยะเวลาการเดินทางถึง 254 วัน 25 ประเทศมารวมไว้ ณ สถานที่แห่งนี้

แนวความคิดในการออกแบบอาคารเฉลิมพระเกียรติ จึงขึ้นอยู่กับการทำอย่างไรให้ตัวอาคารใหม่มีความผสมผสานกลมกลืนเข้ากันได้กับอาคารเดิมที่มีอยู่ โดยไม่ต้องทำการปรับปรุงอาคารหอประชุมแต่อย่างใด เพราะถือว่าเป็นอาคารที่มีความเก่าแก่อาคารหนึ่งในประวัติศาสตร์ของที่นี่ อาคารที่ได้รับการปรับปรุง คืออาคารห้องสมุดเดิมให้มีความสอดคล้องกับอาคารหอประชุม และสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติให้มีความสอดคล้องกับอาคารทั้งสองอาคารเดิมที่มีอยู่ อาคารใหม่จึงเป็นตัวเชื่อมให้อาคารทั้งหมดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน สถานที่ตั้งของอาคารใหม่จึงตั้งอยู่ด้านหลังสุด คล้ายกับเป็นฉากหลังให้กับอาคารที่มีความเก่าแก่ทั้งสอง

ความสูงของอาคารกำหนดไว้ 5 ชั้น เพื่อไม่ให้ทำลายความสวยงามของกลุ่มอาคารชั้นเดียวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน รูปทรงของอาคารได้รับการดัดแปลงโดยมีใช้อาคารก่ออิฐฉาบปูนที่เป็นเพียงกำแพงสูง แต่ได้ลดหลั่นระดับขึ้นมาจากชั้น 2, 3, 4 เป็นลำดับ ทำให้ตีมีสเท็ปและเป็นไปตามฟังก์ชันที่ใช้สอยจริง รูปทรงอาคารได้นำรายละเอียดของอาคารหอประชุมที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของที่แห่งนี้มาใช้กับอาคารหอประชุมที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของที่แห่งนี้มาใช้กับอาคารใหม่และอาคารห้องสมุดเดิม ให้ดูเหมือนว่ามีที่มาจากยุคสมัยที่ใกล้เคียงกัน การเจาะช่องหน้าต่าง ประตู จะมีคาแร็กเตอร์เฉพาะ ใช้วัสดุสมัยใหม่ที่เป็นอะลูมิเนียม อีกทั้งเจาะช่องแสงโดยใช้กระจกปิดทึบ ส่วนลวดลายบัว และปูนปั้นต่างๆ ก็นำมาจากอาคารหอประชุม รวมถึงวัสดุที่ใช้มุงหลังคาเป็นกระเบื้องดินเผา และมีรูปแบบที่เป็นหลังคาขนาดใหญ่เหมือนกัน แต่อาคารห้องสมุดเดิมนั้นหลังคามุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ธรรมดา ผนังใช้การก่ออิฐแดง ซึ่งทางสถาปนิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ทำการปรับปรุงเปลี่ยนหลังคาให้เหมือนกับอาคารหอประชุมและอาคารใหม่ โดยฉาบปูนปิดทับผนังเดิมทั้งหมด

สำหรับการใช้วัสดุภายในนั้นเป็นไปตามฟังก์ชัน เช่น ในห้องสมุดปูพื้นด้วยวัสดุที่เป็นกระเบื้องยางโตนสีเหมือนใบไม้ เป็นวัสดุซึ่งไม่ติดไฟ ให้บรรยากาศโดยรวมออกมามีลักษณะความเป็นไทย ผสมผสานกับการรับอิทธิพลด้านรูปแบบมาจากตะวันตก เชื่อมโยงถึงแสงสว่างที่ใช้ภายใน ซึ่งชั้น 2 และชั้น 3 ไม่ต้องการแสงสว่างจากธรรมชาติมากเท่าใดเนื่องจากเป็นสถานที่ตั้งของห้องสมุด การเปิดช่องแสงสว่างจึงมีไม่มาก เช่นเดียวกันกับชั้น 4 ซึ่งเป็นห้องนิทรรศการ การใช้แสงในห้องนี้ต้องใช้แสงไฟที่ควบคุมได้ ดังนั้นจึงไม่ต้องการแสงสว่างจากธรรมชาติมากนัก จึงเปิดช่องแสงเฉพาะด้านหน้า ส่วนชั้นที่ 5 เป็นพื้นที่ซึ่งสำรองไว้จัดกิจกรรมอเนกประสงค์ รวมทั้งการใช้เป็นสำนักงานทำให้มีการเปิดช่องแสงค่อนข้างมาก อีกประการหนึ่งชั้น 5 นี้อยู่ในบริเวณชายคาพอดี ดังนั้นจึงไม่มีปัญหาเรื่องแดด และฝนที่จะเข้ามารบกวน

การรวมกลุ่มของอาคารภายในสยามสมาคมฯ นับว่ามีความแตกต่างหลากหลาย แต่สามารถเชื่อมโยงนำความแตกต่างเหล่านั้นมาผสมผสาน ให้สอดคล้องกันได้ด้วยงานอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ความสุนทริยภาพของอาคารเฉลิมพระเกียรติ อันเปรียบเสมือนการโอบอุ้มกลุ่มอาคารต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันดุจดั่งพระบารมีแผ่ไพศาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการให้พสกนิกรชาวไทย และผู้ที่เข้ามาฟังพระบรมโพธิสมภาร มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ภายใต้อผืนแผ่นดินไทยอันอุดมสมบูรณ์แห่งนี้⁴

⁴ดอน ดอนคา , " ARCHITECTURE " , ARCH & IDEA ปีที่ 5, ฉบับที่ 52

(มกราคม-กุมภาพันธ์ 2541) : 46-55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.16 ทศนิยมภาพบริเวณทางเข้าด้านหน้า อาคารเฉลิมพระเกียรติสยามสมาคม
ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่มีลักษณะของซุ้มประตูแบบแนวสถาปัตยกรรม
ไทยประยุกต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.17 ทศนียภาพการจัดพิพิธภัณฑ์ ภายในอาคารเฉลิมพระเกียรติสยามสมาคม
ในพระบรมราชูปถัมภ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.6 หอสมุดดนตรีเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นอัจฉริยภาพในทางดนตรีอย่างสูงส่ง ทรงสนพระราชหฤทัยในการดนตรีมาแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ ได้แสดงพระปรีชาสามารถในทางดนตรีให้ปรากฏแก่สายตาชาวโลกมาช้านานแล้ว แม้จะมีภารกิจในฐานะองค์ประมุขของชาติอย่างมากมาย แต่ก็ทรงปลีกเวลาส่วนพระองค์ส่วนหนึ่งทางดนตรี และพระราชนิพนธ์เพลงต่างๆ ไปถึง 47 เพลง ซึ่งมีได้เป็นเพียงสมบัติล้ำค่าของแผ่นดินไทยเท่านั้น แต่หมายถึงเป็นสมบัติล้ำค่าของโลกอีกด้วย

เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะดนตรีวงดนตรี อ.ส.วันศุกร์ กรมศิลปากรและนายเจริญ-คุณหญิงวรรณ สิริวัฒนภักดี จึงได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ขึ้น บริเวณหอสมุดแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อร่วมเฉลิมฉลองการครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. เพื่อเป็นศูนย์รวมบทเพลงพระราชนิพนธ์ทุกรูปแบบ ทั้งในลักษณะของสื่อโสตทัศน และหนังสือเอกสาร โน้ตเพลง
3. เพื่อเผยแพร่เพลงพระราชนิพนธ์ให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา อาจารย์ และประชาชนได้เข้าไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ และได้สืบทอดเจตนารมณ์ตามเบื้องพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
4. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมศึกษาค้นคว้างานวิชาการดนตรี และเป็นแหล่งให้ความสุขความบันเทิงต่อเยาวชนและ ประชาชนทุกระดับชั้น

โดยก่อสร้างตัวอาคารเชื่อมต่อกับอาคารห้องสมุดดนตรีจุลกระหม่อมสิรินธร ในบริเวณหอสมุดแห่งชาติ ขยายออกไปทางทิศตะวันตก เป็นอาคาร 3 ชั้น ขนาดกว้าง 12.00 เมตร ยาว 18.50 เมตร ชั้นล่างโล่งให้รถสามารถผ่านเข้าออกได้ และมีห้องโถงที่เชื่อมต่อกับอาคารห้องสมุดดนตรีจุลกระหม่อมสิรินธร ชั้น 2 เป็นห้องบริการศึกษาค้นคว้าบทเพลงพระราชนิพนธ์ ทั้งในรูปแบบของ แผ่นเสียง วิทยุทัศน์ และแผ่น CD ตลอดจนสื่อโสตฯ อื่นๆ โน้ตเพลงพระราชนิพนธ์ทั้งหมด ตลอดจนเอกสารต่างๆ ส่วนชั้น 3 เป็นห้องจัดแสดงดนตรี และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับดนตรี

นอกจากนี้จะมีการบันทึกโน้ตและเพลงทุกรูปแบบแจกจ่ายไปยังห้องสมุดต่างๆ ตามต่างจังหวัดที่พร้อมจะมีห้องสมุดดนตรีทั่วประเทศ และตามสถานทูตไทยทั่วโลก เนื่องจากเป็นอาคารที่เชื่อมต่อกับอาคารหอสมุดดนตรีจุลกระหม่อมสิรินธร ซึ่งเป็นอาคารลักษณะไทยประยุกต์สูง 3 ชั้น จึงได้ออกแบบอาคารหลังนี้ให้มีลักษณะที่สอดคล้องกลมกลืนกับอาคารเดิม โดยให้มีความสูงแต่ละชั้นเท่าๆ กัน ความกว้างของอาคารใกล้เคียงกัน สีอาคารก็สีเดียวกัน ต่างกันเฉพาะตรงส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โถงทางเข้าด้วยเสาและพื้นที่ว่าง เพื่อให้ความรู้สึกสง่างามและแก้ความซ้ำของบันไดด้วยการทำบันไดโค้ง เพื่อนเน้นให้เห็นเด่นชัดว่าเป็นจุดทางเข้าของอาคารแต่ละหลัง

แต่เพื่อให้การบริหารคล่องตัว เพราะต้องใช้ผู้บริหารชุดเดียวกันกับอาคารหอสมุดดนตรี หอสมุดศรีนคร จึงเชื่อมต่ออาคารหลังใหม่กับอาคารเดิมในบริเวณชั้นล่าง และใช้ทางเข้าทางด้านอาคารหอสมุดดนตรีหอสมุดศรีนคร อีกทั้งงบประมาณในการก่อสร้างและการบำรุงรักษา สถานที่ที่ค่อนข้างประหยัดจึงออกแบบอาคารให้มีความเรียบง่ายและประหยัดพลังงาน โดยใช้แสงธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ สามารถเปิดหน้าต่างระบายอากาศได้บางส่วน

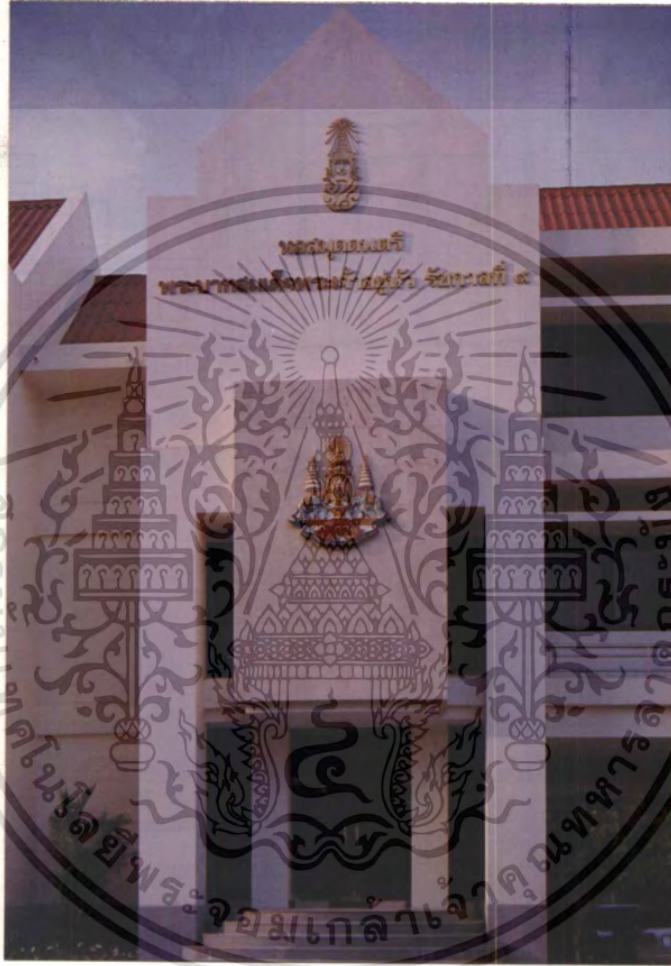
วัสดุพื้นให้มีความคงทนถาวร ทำความสะอาดง่าย ส่วนภายในห้องดนตรีเป็นวัสดุเก็บซับเสียง สีที่ใช้เป็นสีสว่างขนาดกลาง เพื่อให้จุดสนใจอยู่ที่เวทีผู้แสดง และไม่มีติดเกินไปเมื่อยังไม่มีนักแสดง⁵

---

⁵ ดำรงค์ แซ่เจ็ง, "ARCHITECTURE", ARCH & IDEA ปีที่ 5, ฉบับที่ 52 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2541) : 26-34 .

ภาพที่ 3.18 ทศนียภาพของบริเวณทางเข้าด้านหน้า อาคารหอสมุดดนตรี

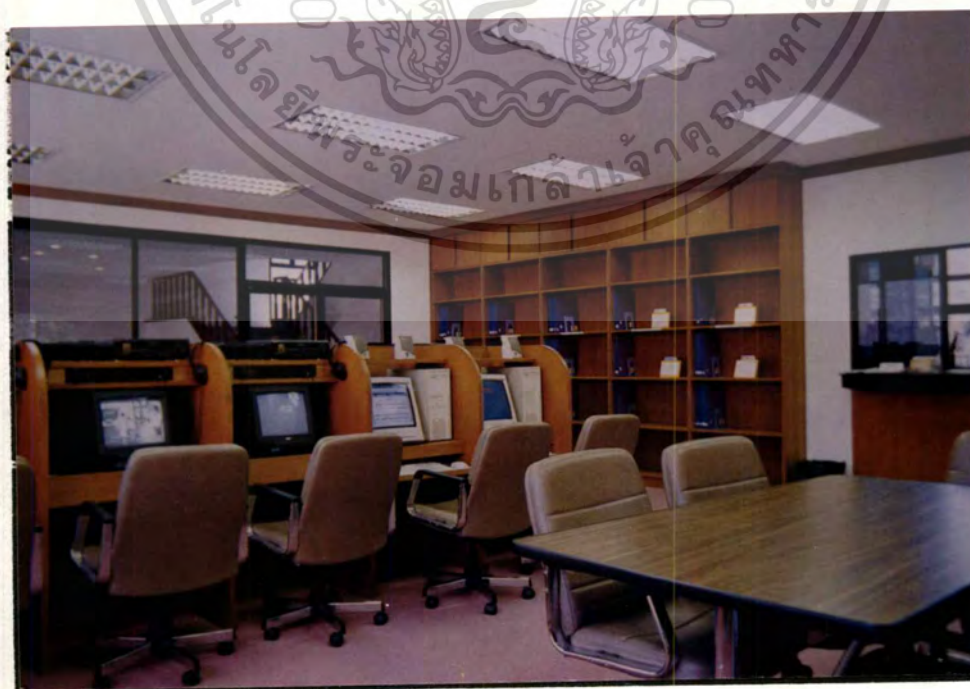
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.19 ทักษะภาพของห้องประชุม ภายในอาคารหอสมุดดนตรี

ภาพที่ 3.20 ทักษะภาพของห้องสมุด ภายในอาคารหอสมุดดนตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.7 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติธรณีวิทยาเฉลิมพระเกียรติ

อาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติธรณีวิทยาเฉลิมพระเกียรติ เป็นอาคารที่กรมทรัพยากรธรณี ต้องการสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสฉลองการครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี อาคารนี้ตั้งอยู่ในบริเวณโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์ โดยมีพื้นที่โครงการทั้งหมด 170 ไร่ สำหรับพื้นที่โครงการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติธรณีวิทยาเฉลิมพระเกียรติ มีประมาณ 5 ไร่ มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง 80 เมตร ยาว 100 เมตร มีอาณาเขตติดต่อกับส่วนต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดบริเวณสวนและบริเวณจัดแสดงกลางแจ้ง
ทิศใต้	จรดถนนภายในโครงการ รวมถึงแนวคลองและคันกันน้ำ
ทิศตะวันออก	จรดถนนและลานจอดรถของโครงการ
ทิศตะวันตก	จรดบริเวณพื้นที่สำหรับก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์กาญจนาภิเษก

สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันและสภาพแวดล้อมของพื้นที่

ลักษณะที่ดินของโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่ดินส่วนใหญ่ยังไม่ได้ได้รับการพัฒนา มีระดับค่อนข้างต่ำ ภูมิประเทศโดยรวมเป็นทุ่งหญ้ารกร้าง มีแอ่งน้ำขังอยู่ทั่วไป ระดับของที่ดินค่อนข้างต่ำกว่าถนนด้านหน้า

ปัจจุบันทางเข้าโครงการต้องใช้ถนนทางด้านหลังเนื่องจากที่ดินบริเวณทางเข้าหลักของโครงการทางด้านทิศตะวันออกอยู่ในระหว่างดำเนินการเวนคืน สำหรับบริเวณโดยรอบของโครงการ จะดำเนินการทำคูและคันกันน้ำ ส่วนที่ดินที่จะใช้ก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติธรณีวิทยามีลักษณะเป็นทุ่งนาและทุ่งหญ้ารกร้าง โดยทางกรมทรัพยากรธรณีจะดำเนินการถมที่และปรับระดับอีกครั้งก่อนการก่อสร้าง

พื้นที่ใช้สอยของโครงการ ประกอบด้วย

1. ส่วนนิทรรศการ พื้นที่ 5,000 ตารางเมตร
  - ส่วนนิทรรศการถาวร พื้นที่ 4,500 ตารางเมตร
  - ส่วนนิทรรศการชั่วคราว พื้นที่ 500 ตารางเมตร
  - ส่วนนิทรรศการภายนอกอาคาร พื้นที่ 1,000 ตารางเมตร
2. ส่วนอนุรักษ์ วิจัย และคลังพิพิธภัณฑ์ พื้นที่ 800 ตารางเมตร
3. ส่วนบริการการศึกษา พื้นที่ 3,100 ตารางเมตร
4. ส่วนบริหารและบริการ พื้นที่ 3,100 ตารางเมตร
5. ลานจอดรถ พื้นที่ 3,100 ตารางเมตร

แนวความคิดในการจัดวางผัง กำหนดแนวทางหลักไว้คือ

1. สื่อถึงกำเนิดของโลกและวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต

การวางผังสะท้อนถึงวิวัฒนาการของโลก ตั้งแต่เริ่มมีการกำเนิดของโลก ซึ่งใช้สัญลักษณ์รูปแทนโลกด้วยวงกลมใหญ่ ภายในมีการจัดภูมิทัศน์ทั้งหิน ดิน ไม้ น้ำ อันเป็นสิ่งที่กำเนิดขึ้นพร้อมๆ กับโลก หลังจากสิ่งมีชีวิตเกิดขึ้น ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์รูปวงกลมเล็ก ซึ่งอยู่ภายในวงกลมใหญ่ ที่ใช้สัญลักษณ์เช่นนี้เพราะต้องการสื่อถึงจุดเริ่มต้นของสิ่งมีชีวิต

เมื่อมีสิ่งมีชีวิตเกิดขึ้น จึงก่อให้เกิดกฎเกณฑ์ กฎหมาย ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม แทนด้วยสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยม ซึ่งสื่อถึงความเป็นขอบเขต ความเป็นระเบียบแบบแผน โดยสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้มองเห็นแล้วเข้าใจง่ายและเป็นพื้นฐานของทฤษฎีการออกแบบเช่นเดียวกับการกำเนิดของโลก

2. มีความสัมพันธ์และกลมกลืนกับผังแม่บท

คำนึงถึงความเหมาะสมของระบบสัญจร โดยสัมพันธ์กับสังคมและกิจกรรมภายในโครงการที่มีอาคารหลายรูปแบบอยู่ร่วมกัน โดยเน้นด้านสุนทรียภาพและคำนึงถึงความหนาแน่นของกลุ่มอาคารที่อยู่ใกล้กัน ด้วยการจัดให้มีระยะห่างที่เหมาะสมกลมกลืน ความสูงของอาคารมีพอเหมาะ ส่งเสริมอาคารในโครงการ โดยออกแบบให้มีรูปแบบเป็นอาคารในแนวราบ และใช้เส้นนอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพื่อให้อาคารมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ได้ออกแบบโดยทอน MASS ให้เป็นก้อนเล็กๆ เพื่อให้เกิดสัดส่วนที่เป็นสเกลของมนุษย์ เน้นบรรยากาศของ COURT และเชื่อมโยงด้วย CORRIDOR เช่นเดียวกับอาคาร ที่มีอยู่

3. สอดคล้องกับผลกระทบต่อการมองเห็น

การออกแบบวางผังให้มีความสอดคล้องกับลักษณะของผลกระทบต่อการมองเห็น ทั้งจากภายในและภายนอก (SPACE IN-OUT) โดยเน้นจุดนำสายตา โดยเฉพาะบริเวณจัดแสดง อีกทั้งคำนึงถึงการเปิดช่องตามตำแหน่งที่เหมาะสม

4. การจัดแบ่งพื้นที่

แบ่งกลุ่มกิจกรรมออกตามประโยชน์ใช้สอย โดยจัดกลุ่มอาคารที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมากไว้ด้านหน้า และจัดกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะไว้ด้านในเรียงลำดับความสำคัญของการใช้อาคารในแง่ของเวลาและประโยชน์ใช้สอย โดยจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

PUBLIC	- ส่วนโถงต้อนรับและประชาสัมพันธ์
	- ส่วนจัดนิทรรศการกลางแจ้ง
SEMI PUBLIC	- ส่วนห้องอาหาร
	- ส่วนวิชาการ
	- ส่วนบริการ
PRIVATE	- ส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่
	- ที่จอดรถของเจ้าหน้าที่

5. คำนิยามถึงความปลอดภัย

คำนิยามถึงความปลอดภัยของการเดินเท้าอันเป็นจุดประสงค์หลักของการเข้าชมอาคารในโครงการเป็นจุดประสงค์หลักของการเข้าชมอาคารในโครงการ โดยแยกโซนของรถยนต์และทางเดินเท้าออกจากกัน และมีการจัดควบคุมลักษณะการเข้าชมอาคารเป็น LOOP ครอบวงจร

แนวความคิดในการออกแบบตัวอาคาร

รูปทรง

ได้ทำการศึกษารูปทรงของอาคารใน SCHEME ต่างๆ เพื่อให้ได้รูปทรงของอาคารที่เหมาะสมและเข้ากันได้กับอาคารโดยรวมใน SCHEME ที่เลือกคือ รูปทรงสี่เหลี่ยมและวงกลม อันเป็นรูปทรงสามมิติพื้นฐาน มีความเรียบง่าย แต่มีลักษณะเด่นและสง่า ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้คนที่ผ่านไปเกิดความรู้สึกประทับใจ เป็นการดึงดูดให้เข้ามีส่วนร่วมในโครงการ

การเลือกโหลของที่ว่าง

คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมวลกับที่ว่างและที่ว่างกับที่ว่าง ความต่อเนื่องของที่ว่างจากภายนอกสู่ภายใน ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอย ความสัมพันธ์กับอาคารที่อยู่ใกล้เคียง โดยการเปิดที่ว่างเข้าหาอาคารดังกล่าวและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อม โดยให้อาคารโอบล้อมเพื่อให้เกิดที่ว่าง สามารถเข้าไปใช้งานได้ ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวมาจาก " ชานเรือน " ในการออกแบบเรือนไทย และสร้างบรรยากาศเชื้อเชิญและต้อนรับ เพื่อกระตุ้นความรู้สึกในการเข้าชมภายในอาคาร โดยการยื่นมุขด้านหน้าบริเวณโถงทางเข้า เพื่อเน้นทางเข้าหลัก ภายนอกจัดเป็นลานโล่ง ซึ่งเป็นส่วนจัดนิทรรศการกลางแจ้ง เพื่อดึงดูดความสนใจจากคนภายนอกทันทีที่สามารถเดินต่อเนื่องตลอดลานโล่งด้านบนสู่บันไดด้านล่าง และนำธรรมชาติโอบล้อมตัวอาคารพิพิทธภัณฑ์เพื่อสื่อถึงพิพิทธภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยจำลองเป็นป่าดึกดำบรรพ์ในอดีต เพื่อกระตุ้นความรู้สึกของผู้เข้าชม รวมทั้งเป็นการปูพื้นฐานความรู้ก่อนที่จะเข้าไปยังตัวอาคาร

การประหยัดพลังงาน

คำนึงถึงการประหยัดพลังงาน ทั้งโดยรูปแบบสถาปัตยกรรม การวางผังและการออกแบบงานระบบ โดยรูปแบบอาคารออกแบบให้สามารถป้องกันความร้อนจากแสงแดดภายนอก ซึ่งส่งผลต่อการใช้ระบบปรับอากาศ จัดวางอาคารให้มีแผงกรองแสงและส่วนบังแดดซึ่งกันและกัน และจัดวางอาคารโดยคำนึงถึงทิศทางของโคจรของดวงอาทิตย์ หลีกเลี่ยงการใช้กระจกในพื้นที่โล่งขนาดใหญ่เกินความจำเป็น นอกจากผนังด้านทิศเหนือและบริเวณโถงทางเข้า ซึ่งเป็นการนำแสงธรรมชาติเข้ามาใช้ภายในอาคาร โดยในบางส่วนใช้แสงธรรมชาติแบบ INDIRECT LIGHT ทำให้สามารถชมสีของวัตถุที่จัดแสดงได้สมจริง ส่วนโถงทางเข้าออกแบบให้มีสกายไลต์ช่องเล็กๆ แบบอิสระ เพื่อสร้างบรรยากาศเหมือนภายใต้ฟ้าและดวงดาว

วัสดุและสี

เนื่องจากเป็นอาคารพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับธรณีวิทยา จึงเลือกใช้วัสดุที่สื่อถึงความเป็นพิพิธภัณฑ์ดังกล่าวคือ หินแกรนิต หินทราย ส่วนผนังเป็นระบบ STUCCO คือการผสมปูนและสีเป็นเนื้อเดียวกัน บางส่วนที่ต้องการเน้นความทันสมัย อาทิ โถงทางเข้า ใช้เป็นอะลูมิเนียมและสเตนเลส วัสดุทั้งหมดคงทนต่อสภาพภูมิอากาศและดูแลง่าย การใช้สีเน้นรูปแบบสีในลักษณะ EARTH TONE เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นพิพิธภัณฑ์ธรณีวิทยา รวมทั้งให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

ระบบสัญจร

การชมนิทรรศการใช้ระบบเดินทางเดียว จึงสามารถชมนิทรรศการได้ตามลำดับเรื่องราวและครบถ้วน การจัดทางเดินในระบบนี้ช่วยให้การสัญจรของคนรวมถึงการควบคุมการเข้า-ออกทำได้สะดวก และสร้างระบบให้สามารถเดินลัดในบาง LOOP ได้ในกรณีที่ไม่ต้องการชมนิทรรศการในบางส่วน และเพื่อเติมการออกแบบทางสัญจรระหว่างชั้นเพื่อคนพิการโดยใช้ทางลาด ซึ่งส่วนของพื้นที่จัดนิทรรศการมีรูปแบบในการจัดพื้นที่ใช้สอยเป็นระบบเปิด และเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกันโดยตลอด โดยมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยม ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดนิทรรศการได้ตามความเหมาะสมและได้ประโยชน์สูงสุด

แนวความคิดในการออกแบบระบบโครงสร้าง ระบบโครงสร้างโดยทั่วไป แบ่งเป็น 2 ระบบหลักคือ ระบบโครงสร้างส่วนใต้ดิน และระบบโครงสร้างส่วนเหนือดิน โดยระบบทั้งสองออกแบบให้ผสมผสานกลมกลืนกันตามหลักการถ่ายน้ำหนัก มีการเจาะสำรวจชั้นดินเพื่อออกแบบระบบฐานราก โดยใช้ระบบฐานรากอิสระรองรับด้วยเสาเข็มความยาวปานกลาง เพื่อความประหยัดและสะดวกในการก่อสร้าง ส่วนของชั้นใต้ดินพิจารณาใช้ระบบพื้นแผ่นเรียบรองรับด้วยฐานรากโดยตรง เพื่อความสะดวกในการเตรียมงานและการทำความสะอาดพื้นที่ก่อสร้าง

สำหรับโครงสร้างส่วนเหนือดิน พิจารณาใช้เสาคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยเสาตั้งอยู่บนฐานรากขึ้นไปจนถึงชั้นบนสุด โดยไม่มีการลดขนาดเสา แต่ลดปริมาณเหล็กเสริมในชั้นที่สูงถัดขึ้นไป เพื่อให้สามารถใช้แบบหล่อคอนกรีตซ้ำกันได้โดยตลอดทั้งโครงการ

ระบบพื้นใช้ระบบพื้นแผ่นเรียบผสมผสานกับระบบพื้นรับแรงสองทาง ทั้งนี้ขึ้นกับรูปแบบการใช้สอยอาคารและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเพื่อความยืดหยุ่นในการใช้สอยพื้นที่สูงสุด⁶

---

⁶สุมาลี ประทุมพันธ์ , " ARCHITECTURE " , ARCH & IDEA ปีที่ 5, ฉบับที่ 52 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2541) : 16-25

3.1.8 อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ 50 ปี ในปีพุทธศักราช 2539 ทางแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ ได้ร่วมมือกับกลุ่มสถาบันฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทาง จัดสร้างอาคารเพื่อเป็นที่ทำการถาวรของแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ ที่ทำการของราชวิทยาลัยทุกๆ ราชวิทยาลัย เป็นสถานที่ประชุมและสถานที่ฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทาง ทั้งนี้เพื่อเป็นถาวรวัตถุสถานเครื่องเฉลิมพระเกียรติแห่งองค์ภูมิพลมหาราช ยิ่งไปกว่านั้น * อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี * เป็นนามที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังความปลาบปลื้มมาสู่เหล่าแพทย์ทุกคนและองค์กรทางการแพทย์ทุกเหล่า

ความสำเร็จในการก่อสร้างอาคารหลังนี้ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในการดำเนินการต่อมา พระองค์ยังทรงมีความห่วงใยถึงอุปสรรคปัญหาที่จะต้องมีเกิดขึ้นในอนาคต จึงได้ทรงแนะนำและสนับสนุนการตั้ง * มูลนิธิวิชรเวช วิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติ * เพื่อสนับสนุนในการก่อสร้างและดำเนินการดูแลอาคารหลังนี้ต่อไป

เดิมพื้นที่เป็นที่ตั้งสำนักงานแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่มีอาคารเก่า 2 อาคาร ข้อจำกัดของการก่อสร้างคือ จำเป็นต้องทุบตึกทั้งสองออกก่อนพร้อมกับการสร้างอาคารที่ทำการชั่วคราวให้แก่แพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ เมื่อก่อสร้างอาคารใหม่ได้ระดับหนึ่งจึงย้ายที่ทำการของแพทยสมาคมฯ เข้าไปอยู่ในอาคารหลังใหม่นี้

รายละเอียดของพื้นที่ด้านหน้าจะเป็นลานปูน ด้านหลังเป็นบ่อน้ำที่ต้องมีการถมพื้นที่ทางเข้าด้านหน้าจากถนนเพชรบุรีตัดใหม่ จะเห็นว่าพื้นที่ด้านหน้าถูกบดบังด้วยตึกที่ทำการสาขาของการไฟฟ้านครหลวง และอาคารชุดพักอาศัยอีกหลังหนึ่ง ดังนั้นจุดนี้เป็นข้อจำกัดที่ทำให้การออกแบบมีความลำบากมากขึ้น การวางแผนโครงการจึงต้องหันไปเน้นประโยชน์ใช้สอยภายในมากกว่าภายนอก เหตุที่อาคารจำเป็นต้องมีส่วนของห้องประชุมสัมมนาขนาดใหญ่ จึงทำให้อาคารส่วนที่เป็นทาวเวอร์สูงถูกเลื่อนไปในพื้นที่ด้านหลังทำให้มุมมองต่างๆ จึงน้อยลงไปโดยปริยาย สำหรับภายนอกอาคารสร้างจุดนำสายตาที่ช่องทางเข้า โครงการประกอบด้วยส่วนอาคารเล็กสูง 3 ชั้นด้านหน้า และอาคารสูง 8 ชั้น มีพื้นที่ใช้สอย 4,500-5,00 ตารางเมตร ซึ่งเป็นศูนย์รวมของสถาบันแพทย์แขนงต่างๆ รวม 42 สถาบัน ส่วนคอนเว็นชันฮอลล์ ได้แก่ ห้องประชุมขนาดใหญ่และเล็ก และส่วนอาคารจอดรถ การแบ่งทางสัญจรภายในแบ่งแยกเพื่อให้เข้าถึงส่วนต่างๆ ได้โดยตรง คือ สำหรับผู้ที่ใช้อาคารสูงจะขับรถขึ้นไปลานจอดรถบนอาคารหรือไม่ก็ผ่านเข้าไปชั้นลิฟต์ที่อยู่ด้านหลังเพื่อเข้าสู่อาคาร 8 ชั้น สำหรับผู้มาใช้ห้องประชุมจะจอดรถด้านหลังและผ่านเข้าสู่โถงชั้นล่างของอาคารเล็กด้านหน้าเพื่อไปยังห้องประชุมสัมมนา

การกำหนดพื้นที่ของอาคารในส่วนคอนเว็นชันฮอลล์เน้นประโยชน์ใช้สอยและความหรูหราของอาคาร ซึ่งตั้งอยู่ในตำแหน่งพื้นที่ส่วนหน้าเป็นอาคารขนาด 3 ชั้น จุดนำสายตาเริ่มต้นแต่ทางเข้าหลัก นำเข้าสู่โดมกลาง จากนั้นส่งต่อไปยังพระบรมฉายาลักษณ์ หมายถึงเมื่อเข้า

สู่พื้นที่ดังกล่าวจะเห็นโดยขนาดใหญ่ที่มีบันไดเลื่อนอยู่ชั้นล่าง ส่วนนี้เปรียบได้กับส่วนต้อนรับหลักของอาคารจากบันไดเลื่อนจะนำเข้าสู่ห้องประชุมชั้น 2 ขนาด 60 ที่นั่ง 3 ห้อง ในอาคารเล็กและที่จอดรถในอาคารใหญ่

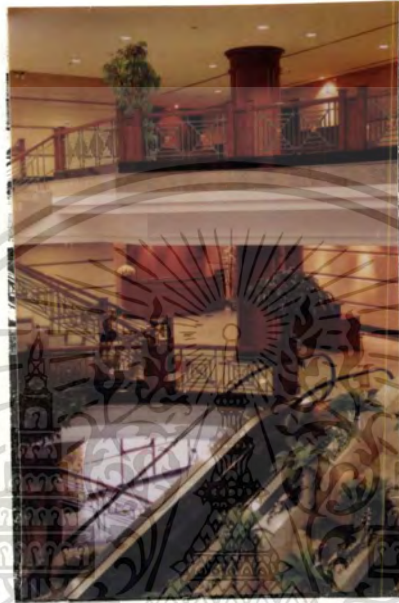
เนื่องจากพื้นที่โครงการมีจำกัด และต้องการให้แสดงออกถึงความเป็นอาคารเฉลิมพระเกียรติ รูปทรงภายนอกของอาคารจึงเน้นให้เกิดความเรียบง่าย เลือกใช้วัสดุที่ให้ความหรูหราสง่างาม เช่น หินแกรนิต ใช้สร้างในส่วนพื้นและผนัง หลังคาในส่วนคอนเวนชันฮอลล์เป็นหลังคาเหล็กกริด เมื่ออาคารมีความเรียบง่ายแล้วผลที่ตามมาคือส่งให้ชื่ออาคารและตราสัญลักษณ์ปีกาญจนภิเษก รวมถึงสัญลักษณ์ของแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ และกลุ่มสถาบันฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทางฯ มีความโดดเด่นขึ้นมาทันที⁷

---

⁷กรรณิการ์ ลักษณะจินดา , " ARCHITECTURE " , ARCH & IDEA ปีที่ 5, ฉบับที่ 52 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2541) : 36-44

ภาพที่ 3.21 ทักษะภาพของบริเวณโถงด้านหน้า ภายในอาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี ที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพในแต่ละชั้นได้ ทำให้เกิดความสุขงามและความผสมผสานคล้องกันของ SPACE ภายในที่มีการออกแบบเชื่อมต่อกันได้อย่างสวยงาม

ภาพที่ 3.22 การตกแต่งผนังด้านหน้าโถงชั้นที่ 2 ด้วยภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ร.9 และพระมเหสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.9 FILM CENTER-ARCHIVE ของญี่ปุ่น

FILM CENTER-ARCHIVE ที่เมือง KANAGAWA นี้ ได้รับการก่อสร้างขึ้นเมื่อปี 1984 เนื่องจากสถานที่เดิมถูกไฟไหม้เสียหาย จึงได้ย้ายส่วนเก็บรักษานี้ออกมาตั้งที่นอกเมือง ดังนั้นพื้นที่ใช้สอยในโครงการจะประกอบไปด้วยส่วนเก็บรักษา ส่วนทำความสะอาด-ตรวจเช็คฟิล์ม โรงภาพยนตร์ 200 ที่นั่ง และส่วนบริหารเท่านั้น โดยมีรายละเอียดพื้นที่ดังนี้

พื้นที่โครงการ	14,997 ตร.ม.
พื้นที่อาคาร	1,504 ตร.ม.
พื้นที่รวมของอาคาร	4,510 ตร.ม.

โดยแบ่งเป็น

ส่วนเก็บรักษา	2,885 ตร.ม.
ส่วนโรงภาพยนตร์	526 ตร.ม.
ส่วนบริการ	692 ตร.ม.
อื่นๆ	407 ตร.ม.

KANAGAWA FILM CENTER นี้จะทำการเก็บรักษาฟิล์มทั้งของญี่ปุ่นเองและของชาติอื่นๆ ด้วย โดยทำการจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ โดยส่วนเก็บรักษานี้จะอยู่ใต้ดิน และมีผนัง 2 ชั้น เพื่อกันความชื้นและการซึม สามารถเก็บฟิล์มได้ถึง 120,000 ม้วน หรือประมาณ 22,000 เรื่อง

ส่วนเก็บรักษาใต้ดินชั้นที่ 1 (B.1) นั้นจะเก็บรักษาฟิล์มขาวดำภายใต้อุณหภูมิ $12 \pm 2^{\circ}\text{C}$ และความชื้น $40 \pm 5\%$ ส่วนชั้นที่ 2 (B.2) จะเก็บรักษาฟิล์มสีภายใต้อุณหภูมิ $5 \pm 2^{\circ}\text{C}$ และความชื้น $40 \pm 5\%$ เพื่อให้คงสภาพได้นานที่สุดและป้องกันการเพี้ยนของสี เครื่องปรับอากาศและควบคุมความชื้นจะควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์

วิเคราะห์โครงการ

เนื่องจากเป็นโครงการขนาดเล็ก การจัดวางพื้นที่ใช้สอยจึงไม่ซับซ้อนนัก นอกจากห้องเก็บฟิล์มซึ่งอยู่ชั้นใต้ดินแล้ว พื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่จะอยู่ชั้น 1 ชั้น 2 จะเป็นเพียงห้องเครื่องและห้องเก็บของ เอกสาร-หนังสืออีกเล็กน้อยเท่านั้น

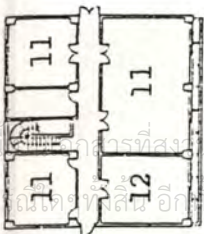

ภาพที่ 3.23 ผังพื้น อาคาร Film Center-Archive ของญี่ปุ่น

ผังพื้นชั้นใต้ดิน ชั้นที่ 1. และ 2.

ผังพื้นชั้นที่ 1.

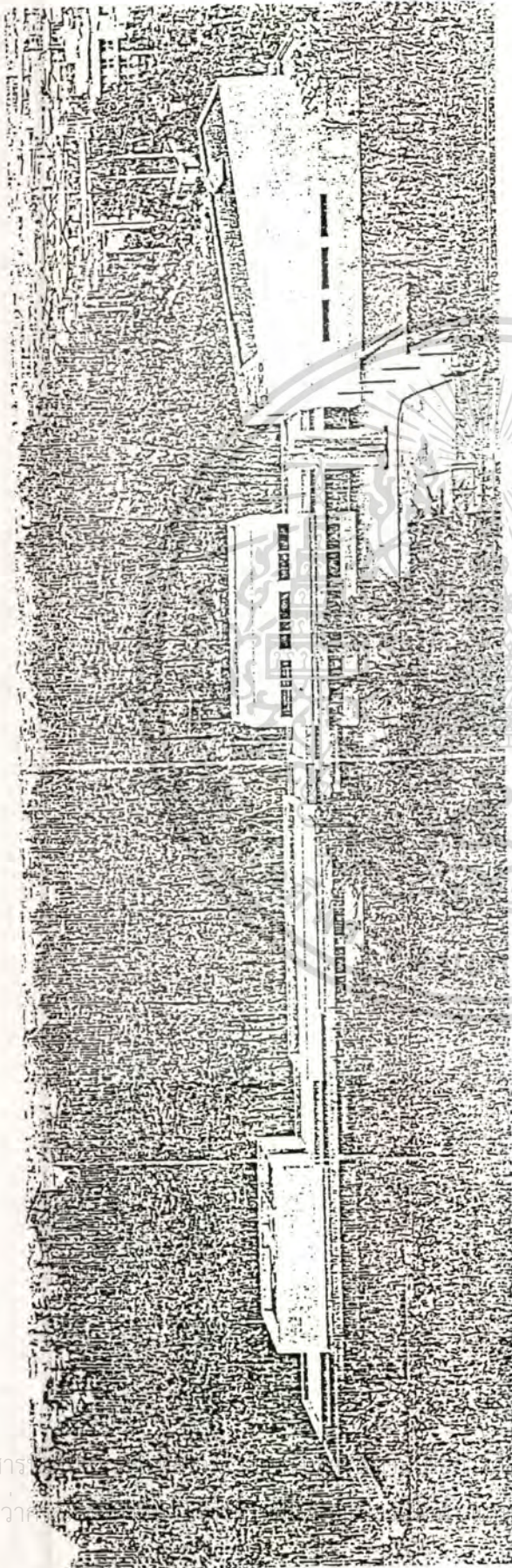

ผังพื้นชั้นที่ 2.

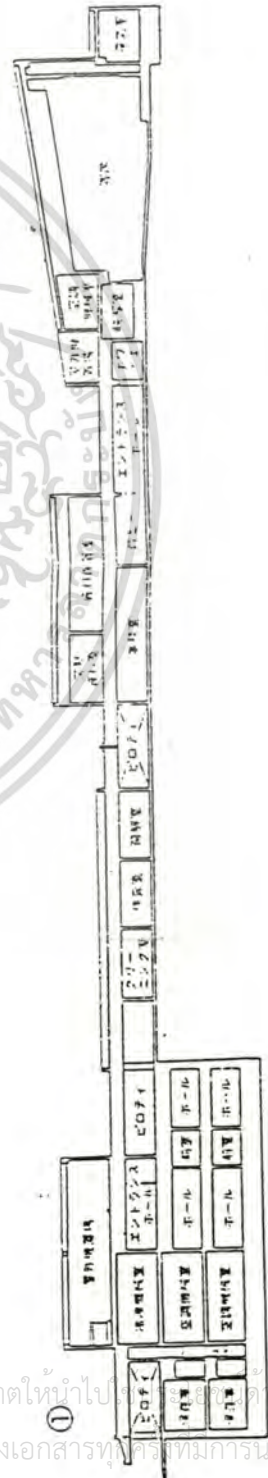
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ออกให้ทางผู้อื่น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.24 รูปด้านข้างและรูปตัด อาคาร Film Center-Archive ของญี่ปุ่น

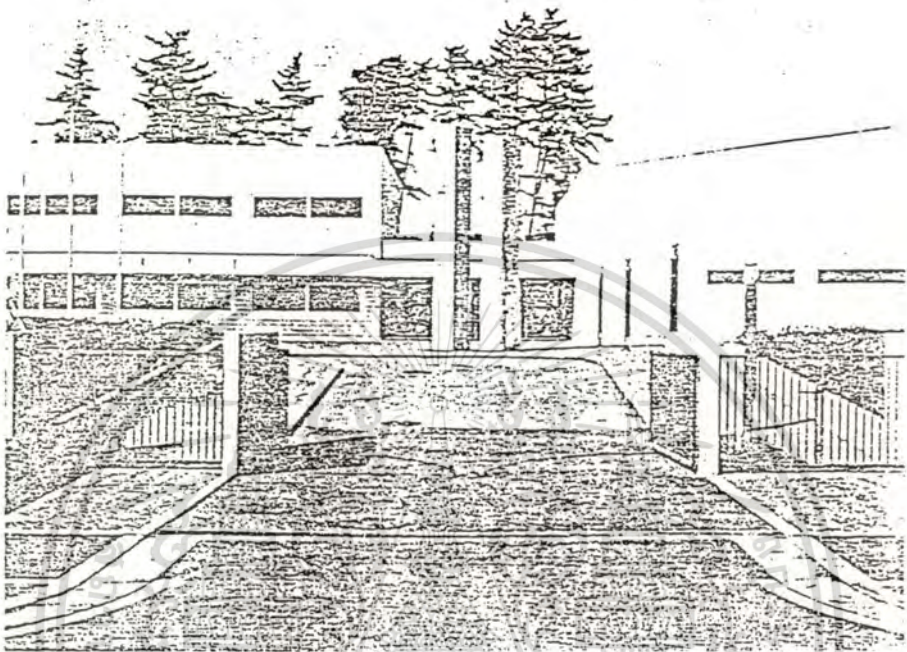
รูปตัด

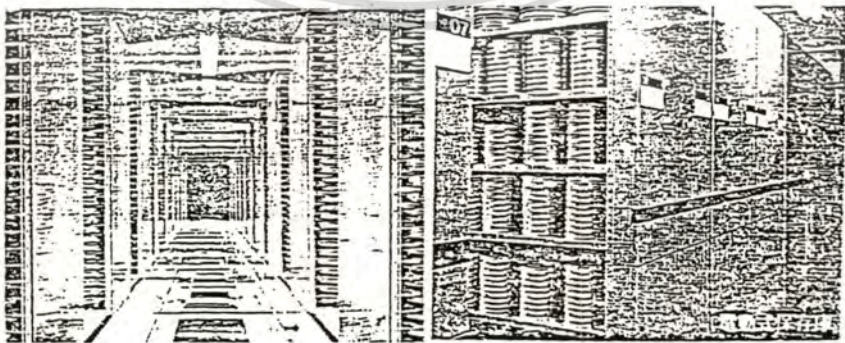
เอกสาร... วิชาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เข้าไป... ฐานการคำ
ไม่ว่า... ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุก... หมดการนำไปใช้

ภาพที่ 3.25 ทศนิยมภาพด้านหน้าทางเข้า Film Center-Archive ของญี่ปุ่น และห้องเก็บฟิล์ม

The National Museum of Modern Art. Tokyo
Film Center-Archive

ห้องเก็บฟิล์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.10 HARUNAMACHI PUBLIC HALL /1995

ลักษณะโครงการ : อาคารสำหรับการจัดการแสดงประเภทต่างๆ เช่น คอนเสิร์ต, ดนตรี ฯลฯ ที่สามารถจุผู้ชมได้จำนวนมาก

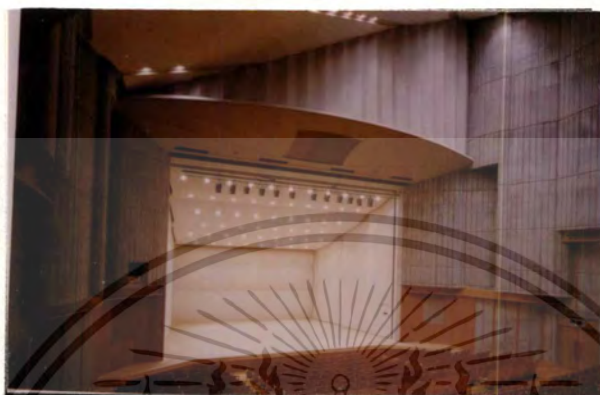
แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

: การนำรูปทรงที่เรียบง่ายและลงตัว " รูปทรงโค้งมน เวียนต่อเนื่องของเกลียวหมุน "

การออกแบบและจัดวางผังภายในอาคาร

: เน้นการจัดพื้นที่ว่างให้ต่อเนื่องกัน ในลักษณะการสลับไหลของเกลียวหมุน การเชื่อมต่อจากฝ้าเพดานสู่ผนังสลับเป็นโถงจัดแสดง และสำหรับการจัดแสดงคอนเสิร์ตหรือดนตรี พื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปฟอร์มดังกล่าว จะช่วยให้เสียงดนตรีที่เกิดขึ้น นุ่มนวลและกลมกลืนกับบรรยากาศ

ภาพที่ 3.26 ทศนิยมภาพของห้องจัดแสดงหรือจัดประชุม ภายใน Harunamachi Public Hall.

ภาพที่ 3.27 ทศนิยมภาพของโถงทางเข้าด้านหน้า ภายใน Harunamachi Public Hall.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.11 THE TOKYO INTERNATIONAL FORUM

ผู้ออกแบบ : NAOMI SATO

สถานที่ตั้ง : CHIYODA TOKYO

ลักษณะโครงการ : อาคารอเนกประสงค์ เพื่อใช้จัดแสดงและฉายภาพยนตร์
ในลักษณะการสื่อถึงรูปแบบของเทคโนโลยีที่ทันสมัย

เนื้อที่ของโครงการ : ประมาณ 20,951 ตร.ม.

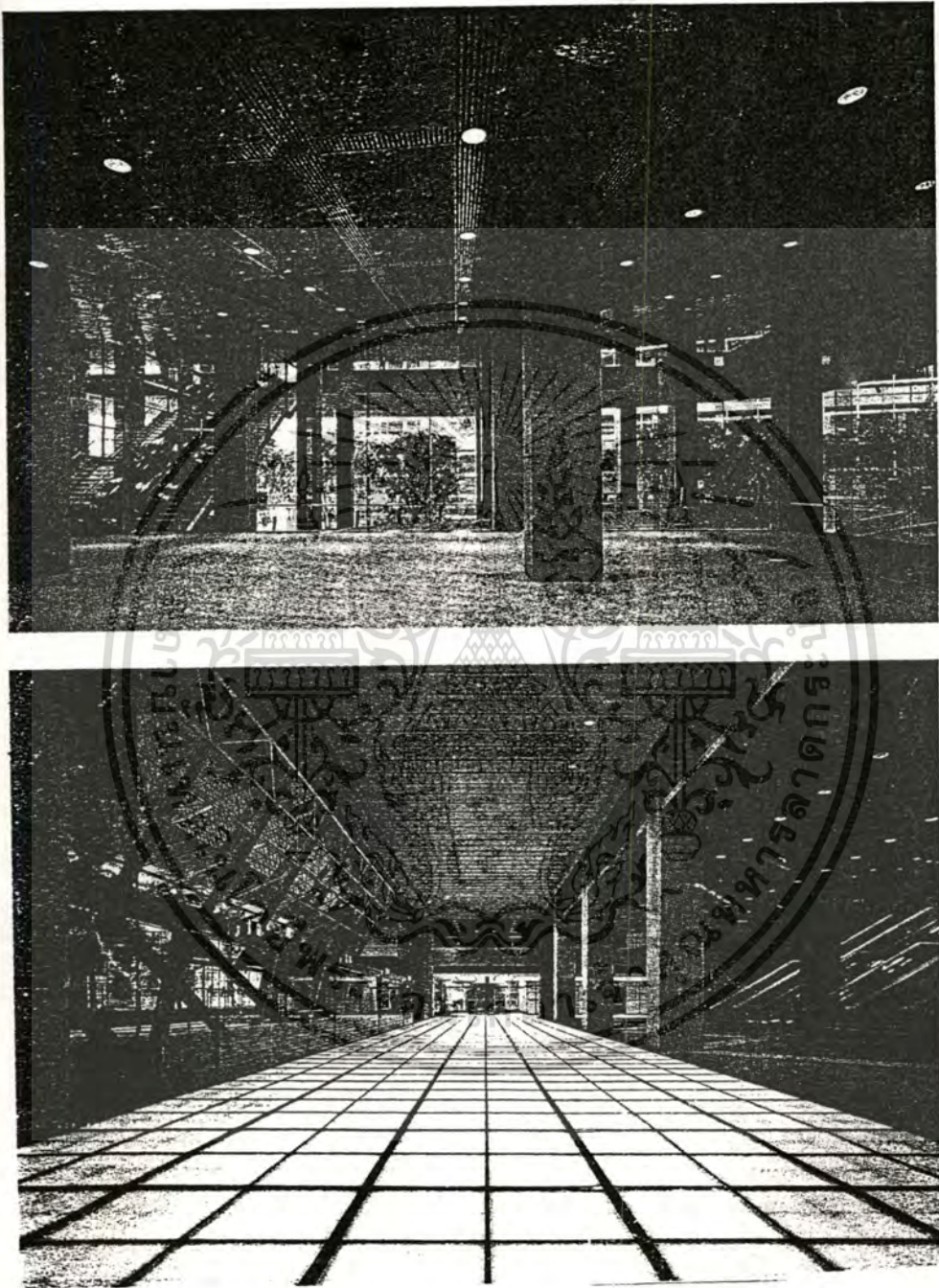
แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน
: เน้นจุดสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. READING
2. TECHNICAL SKILL
3. SHADOW

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.28 ทศนียภาพด้านหน้าของโถงทางเข้า

ทศนียภาพด้านหน้าของโถงทางเข้าและโถงทางเดินที่เชื่อมต่อส่วนต่างๆ ภายใน THE TOKYO INTERNATIONAL FORUM การออกแบบได้แนวความคิดมาจากการจัดจังหวะของแสงเงาและวัสดุที่ทันสมัย ทำให้เกิดความงามและความลงตัวด้วยตัวเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 โครงการเปรียบเทียบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ (ประเภทพิพิธภัณฑ์)

3.2.1 พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย

ในนานาอารยประเทศทั่วโลก หนังสือพิมพ์ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นฐานันดรที่ 4 ได้มีวิวัฒนาการจนกลายเป็นสถาบันหลักที่ค้ำจุนระบอบประชาธิปไตยไว้อย่างต่อเนื่อง อิสรภาพของหนังสือพิมพ์เป็นปัจจัยพยานสำคัญที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยของสังคม

แต่กว่าจะถึงจุดนี้ได้ นั่น หนังสือพิมพ์ได้มีการดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิและหน้าที่ในการเสนอข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการข่าวสาร อันเป็นความต้องการพื้นฐานของสังคม

หนังสือพิมพ์ในสังคมไทยก็เฉกเช่นกิจการหนังสือพิมพ์ในอารยประเทศ ที่ได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อความอยู่รอดและเพื่อสิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร วิวัฒนาการต่างๆ ในแต่ละยุคแต่ละสมัยของหนังสือพิมพ์ไทยนั้นควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะหนังสือพิมพ์ก็คือข่าวของประวัติศาสตร์นั่นเอง

ด้วยเหตุนี้เอง สมาคมหนังสือพิมพ์ประเทศไทย อันเป็นสมาคมของผู้ประกอบวิชาชีพแขนงต่างๆ ในวงการหนังสือพิมพ์ โดยความคิดริเริ่มของคุณชัยรัตน์ คำฉ้วน นายกสมาคมฯ คนปัจจุบัน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการบริหารสมาคมฯ ได้มีมติจัดทำโครงการ 'พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย' ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์
2. เป็นศูนย์กลางที่รวบรวมข้อมูล เอกสาร และหลักฐานเกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยและบุคคลสำคัญๆ ในวงการหนังสือพิมพ์ไทย
3. เป็นศูนย์ประสานด้านข้อมูลเอกสารและหลักฐานกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
4. จัดแสดงผลการศึกษา ค้นคว้า และประวัติ วิวัฒนาการในวิชาชีพหนังสือพิมพ์และวงการที่เกี่ยวข้องกัน
5. รักษาและธำรงไว้ซึ่งบทบาทและความสำคัญ ของสถาบันวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย

โครงการนี้เป็นโครงการที่ต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก ทั้งการก่อสร้างอาคารใหม่และการปรับปรุงอาคารเดิม สมาคมฯ จึงจัดกิจกรรมเพื่อหาทุนมาโดยตลอด พร้อมกับได้รับบริจาคจากสมาคมและผู้เห็นความสำคัญของโครงการด้วย โดยเฉพาะจากมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ โดยนายชาติรี โสภณพนิช

การก่อสร้างอาคารเริ่มตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2535 ซึ่งองค์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จมาเป็นองค์ประธานฝ่ายสงฆ์ และนายอานันท์ ปันยารชุน ประธานฝ่ายฆราวาส ร่วมกันประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ การก่อสร้างพิพิธภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนังสือพิมพ์ไทย โดยรูปแบบสถาปัตยกรรมของตัวอาคารนั้น ระยะแรกอยู่ในความรับผิดชอบของบริษัท สีสาสสถาปนิก จำกัด ต่อมาได้มีการปรับปรุงรูปแบบอาคารบางส่วน การตกแต่งภายใน และการจัดพื้นที่ใช้สอยโดยบริษัท เสถียร แอนด์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด

พื้นที่ใช้สอย

อาคารพิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทยซึ่งใช้ชื่อว่า "อาคารชาตรี โสภณพนิช" ประกอบด้วยพื้นที่ใช้สอยดังนี้

- ชั้นที่ 1 เป็นส่วนสำนักงานของมูลนิธิฯ ห้องนายกสมาคมฯ ห้องประธานมูลนิธิฯ และห้องอาหาร
- ชั้นที่ 2 เป็นส่วนพิพิธภัณฑ์และนิทรรศการ
- ชั้นที่ 3 เป็นห้องประชุมใหญ่ และห้องรับรองวิทยากร
- ชั้นดาดฟ้า เป็นส่วนของเวทีกลางแจ้งสำหรับการจัดงานสังสรรค์ต่างๆ ในช่วงค่ำ

สำหรับอาคารหลังเดิมของสมาคมฯ ซึ่งมีห้องสมุดประชาชนชิน โสภณพนิช ตั้งอยู่บริเวณชั้นล่าง อาคารนี้ก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 จึงมีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นอย่างมาก จึงมีการปรับปรุงอาคารให้มีความกลมกลืนกับอาคารใหม่ โดยการปรับปรุงรูปแบบประตู หน้าต่าง รวมถึงการใช้วัสดุ ส่วนนี้ได้รับอนุเคราะห์งบประมาณทั้งหมดจากมูลนิธิชิน โสภณพนิช โดยแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็น

- ชั้นที่ 2 เป็นที่ทำการของห้องสมุดประชาชนชิน โสภณพนิช
- ชั้นที่ 1 เป็นที่ทำการของเครือข่ายวิทยุสื่อสารมวลชนของสมาคม อีกส่วนหนึ่งเป็นสำนักงานของสมาคมสื่อมวลชนแขนงต่างๆ

ระบบสัญจรภายในอาคาร

เนื่องจากเวลาทำการของแต่ละส่วนภายในสมาคมฯ ไม่ตรงกัน เพื่อความสะดวกในการควบคุมการใช้สถานที่จึงมีการแยกระบบสัญจรอย่างชัดเจน โดยทางเข้าหลักจะผ่านสำนักงานของสมาคมฯ ที่บริเวณชั้นล่างของอาคารชาตรี โสภณพนิช ทางสัญจรนี้สามารถขึ้นตรงสู่ชั้นบนสุดของอาคารได้ หรือเข้าสู่ส่วนพิพิธภัณฑ์และห้องสมุดชิน โสภณพนิช ที่บริเวณชั้น 2 พร้อมกับลิฟต์ส่งของนำสู่ส่วนชั้นดาดฟ้า เพื่อความสะดวกเวลาจัดงานเลี้ยง สำหรับชั้น 3 ซึ่งเป็นส่วนของห้องประชุม นั้น จะมีระเบียบด้านข้างให้เป็นเส้นทางสัญจรโดยเฉพาะ

รูปทรงอาคาร

พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย เป็นอาคารโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 3 ชั้น ลักษณะรูปร่างของอาคารเป็นไปตามประโยชน์ใช้สอยนั้น คือรูปโค้งครึ่งวงกลมในส่วนของห้องอาหารและส่วนที่บในบริเวณที่เป็นห้องต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุ

พื้น	- แกรนิต, หินอ่อน
ผนัง	- กระจก
ประตูและหน้าต่าง	- กระจกใสกรอบอะลูมิเนียม
หลังคา	- คอนกรีตเสริมเหล็ก
สี	- ทีโอเอ

โครงสร้าง

ระบบเสาคานคอนกรีตเสริมเหล็ก

อย่างไรก็ตามแม้การก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทยและการปรับปรุง อาคารเดิมจะแล้วเสร็จไปแล้วก็ตาม การจัดตั้งและดำเนินการตามโครงการพิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทยให้สมบูรณ์เต็มรูปแบบ ยังต้องดำเนินต่อไป พร้อมกันนี้คณะกรรมการบริหารของสมาคมฯ ยังมีจุดมุ่งหมายและต้องการให้พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทยแห่งนี้ ได้เป็นสาขาหนึ่งของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อยู่ภายใต้การดำเนินงานและงบประมาณของทางราชการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิงของกลุ่มประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการหยุดชะงัก⁸

---

⁸สุมาลี ปทุมพันธ์ , " ARCHITECTURE ", ARCH & IDEA ปีที่ 4, ฉบับที่ 43 (มีนาคม 2540) : 34-43

ภาพที่ 3.29 ทศนิยมภาพบริเวณด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย ที่เน้นความเรียบง่ายของตัวอาคารและมีจุดเด่นที่ตัวอักษรชื่อโครงการอยู่ด้านหน้าอาคาร ที่จัดตำแหน่งติดตั้งได้สวยงามโดดเด่น และยังมีสระบัวอยู่ด้านหน้าอาคารเพื่อเพิ่มบรรยากาศและระบายความร้อนด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 พิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ก่อสร้างขึ้นมาจากเรือนไทยเดิมในละแวก จ.อยุธยา โดยทางโรงเรียนบดินทรเดชา ได้ซื้อเรือนไทยมาเพื่อประกอบและต่อเติมใหม่เป็นพิพิธภัณฑ์ ซึ่งได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมรูปแบบเรือนไทยเป็นเรือนชั้นเดียว มีได้ทุนสูง มีความโปร่งโล่งในบรรยากาศอากาศถ่ายเทได้สะดวก เมื่อนำมาปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑ์ได้จัดพื้นที่ส่วนหนึ่งบริเวณได้ทุนเป็นห้องประชุมและห้องภัณฑารักษ์เพิ่มเติมเข้าไป เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานแต่ไม่ได้ทำลายโครงสร้างและรูปแบบเดิมแต่อย่างใด ยังคงเป็นเรือนไทยมีได้ทุนสูงโชว์ให้เห็นความสวยงามทางด้านรูปแบบ และตอบสนองต่อฟังก์ชันการใช้สอยอย่างเต็มที่ อีกทั้งสอดแทรกกลดลายการแกะสลักประดับเข้าไปให้แตกต่างจากเรือนไทยเดิม ซึ่งไม่ค่อยมีลายไทยประดับให้เห็นอยู่มากมายเท่าใด ทั้งนี้การประดับลวดลายไทยเข้าไป เพื่อแสดงถึงความขลังแห่งพิพิธภัณฑ์ ตามภูมิฐาน สง่างาม สมศักดิ์ศรีกับการเป็นพิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชา

การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในปี่มหามงคลกาญจนาภิเษก ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี และฉลองการตั้งโรงเรียนบดินทรเดชา ครบรอบ 25 ปีเต็มใน พ.ศ. 2539 โดยใช้ชื่อพิพิธภัณฑ์ว่า "พิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)" เนื่องจากได้จัดสร้างพิพิธภัณฑ์ขึ้นบนผืนแผ่นดินประวัติศาสตร์ที่เจ้าพระยาบดินทรเดชา สมุหนายกและแม่ทัพใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยใช้เป็นที่พักทัพ ผูกซ่อมทหารหาญก่อนจะนำทัพไปปราบปรามอริราชศัตรูเบื้องบูรพาทั้งนี้ยังมุ่งหวังให้พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่เชิดชูเกียรติของเจ้าพระยาบดินทรเดชา รวมถึงการรวบรวมศิลปวัฒนธรรมไทยในสมัยรัชกาลที่ 3 และแสดงเกียรติประวัติของโรงเรียน อาจารย์ นักเรียน และประชาชนทั่วไปได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

รูปแบบของพิพิธภัณฑ์ฯ มีลักษณะเป็นเรือนไทยจำนวน 3 หลัง ประกอบด้วยเรือนท่านเจ้าพระยา เรือนรัชดาบดินทร เรือนศิลปนิทัศน์ ซึ่งตั้งอยู่อาคารชั้นบน ส่วนอาคารชั้นล่างจัดเป็นห้องประชุมอเนกประสงค์เพื่อจัดประชุมต้อนรับหรือแสดงสื่อทัศนูปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งเป็นห้องสมุดภัณฑารักษ์ ห้องจำหน่ายของที่ระลึก และสถานที่รวบรวมข้อมูลต่างๆ ของพิพิธภัณฑ์ ส่วนบริเวณรอบๆ เรือนไทยนั้น นอกจากมีอาคารประกอบเช่น พลับพลาพิธีการ สร้างขึ้นเพื่อให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีประทับพระราชอาสน์ เนื่องในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์ฯ ณ โรงเรียนบดินทรเดชา เมื่อ 24 มิถุนายน 2539 นอกจากนี้ยังมีเรือนพักคนงาน เรือนสุขา และยังได้จัดให้มีลานอเนกประสงค์ สวนพันธุ์ไม้ไทย และสระน้ำ เพื่อความสวยงามเหมาะสมกับอนุสาวรีย์เจ้าพระยาบดินทรเดชา อีกทั้งได้รับการปรับปรุงรั้วและป้ายชื่อโรงเรียนให้มีลวดลายโปร่งตา ซึ่งสามารถมองเห็นทัศนียภาพเรือนไทยได้อย่างชัดเจน ในการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ฯ ครั้งนี้ มิได้ใช้งบประมาณจากทางราชการแต่อย่างใด ซึ่งงบประมาณในการก่อสร้าง 20 ล้านบาทนั้น ได้มาจากการบริจาคสมทบของบรรดาทายาทในสกุลสิงหเสนี ตลอดจนผู้ปกครอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์ นักเรียน ศิษย์เก่า และผู้มีจิตศรัทธาทำให้การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ฯ สำเร็จลุล่วงไปได้ อย่างราบรื่น และคงความเป็นอนุสรณ์สถานแห่งโรงเรียนบดินทรเดชาตราบนานทุกวันนี้

การก่อสร้างเรือนไทยได้ใช้ช่างจาก จ.อยุธยา ที่มีความชำนาญในการทำเรือนไทยมา ประกอบต่อเติมและต่อส่วนที่ตกแต่ง โดยแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกเป็นห้องหลักๆ 5 ห้อง และจัดเรือน พิพิธภัณฑ์ 3 หลัง แยกตามวัตถุประสงค์ ซึ่งแนวความคิดในการตกแต่งภายใน สืบเนื่องมาจากการแสดงถึงเอกลักษณ์แห่งเจ้าพระยาบดินทรเดชา ซึ่งเป็นทหารเอกในสมัยรัชกาลที่ 3 มั่นชนากร จึงกำหนดให้เรือนท่านเจ้าพระยาอยู่ในตำแหน่งหลัก เมื่อเปิดประตูใหญ่เรือนหลังนี้จะอยู่ตรงส่วน กลาง จัดแสดงรูปหล่อ อาวุธ สิ่งของเครื่องใช้ ภาพวีรกรรม ภาพอนุสรณ์สถาน เช่น อนุสาวรีย์ วัด ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพระยาบดินทรเดชา สร้างความโดดเด่นให้กับห้องนี้ด้วยการปั้นรูปปั้นเต็มองค์ ยืนถือดาบแบบยอดขุนพลจัดแสดงภาพเขียนเกี่ยวกับวีรกรรมเจ้าพระยา บดินทรเดชาในตำนานเสือป่า ส่วนข้างหลังพระรูป ออกแบบให้เป็นฉากไม้กันเพื่อไม่ให้เห็นฝาปะกน ที่อยู่ด้านหลัง เป็นพลังส่งเสริมให้พระรูปดูเด่นขึ้นมา

สำหรับเรือนรัชดาบดินทร เป็นเรือนที่อยู่ด้านขวาของเรือนเจ้าพระยาฯ จัดแสดงประวัติ และเกียรติประวัติด้านต่างๆ ของโรงเรียน นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมาจนกระทั่งครบ 25 ปี มีสิ่งของ เครื่องใช้ โล่รางวัล โสเภณีศานุภรณ์ และเกียรติประวัติของผู้อุปการะโรงเรียน ผู้บริหาร อาจารย์ นักเรียนดีเด่นด้านต่างๆ ทั้งศิษย์เก่าและนักเรียนปัจจุบัน รวมทั้งประวัติการก่อตั้งโรงเรียนสาขา บดินทรเดชาทุกแห่ง ข้างหลังพระเกียรติซึ่งเป็นตราประจำโรงเรียน ทำเป็นกระฉากในลักษณะค่อนข้าง ทึบสมัยกว่าเรือนท่านเจ้าพระยา และเรือนศิลปนิทัศน์ เมื่อมีการประยุกต์รูปแบบมณฑนากร จึงสร้างลูกเล่นให้เกิดขึ้น เพื่อให้พระเกียรติดูคล้ายกับเปล่งรัศมี แฉกต่างๆ ที่เห็นคือการแยกรัศมี พระเกียรติ ส่วนตู้ที่จัดแสดงได้รับการออกแบบไม่ให้ความซ้ำซ้อน โดยยึดรูปแบบตู้สมัย รัตนโกสินทร์ตอนต้น เช่น ตู้ชาสิงห์ ตู้ไม้กลึง เป็นต้น แยกประเภทดูให้มีความเหมาะสมกับสิ่งของ ที่จัดแสดงลงไป

ส่วนเรือนศิลปนิทัศน์ เป็นเรือนที่อยู่ด้านซ้ายของเรือนท่านเจ้าพระยาฯ จัดแสดง ศิลปวัฒนธรรมสมัยรัชกาลที่ 3 ทั้งในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตไทย และสิ่งของเครื่องใช้ สมัยนั้น โดยมีโสเภณีศานุภรณ์ประกอบการจัดแสดงด้วย มีภาพเขียนสีน้ำมันรัชกาลที่ 3 เติม พระองค์ ส่วนด้านหลังเป็นตราประจำพระองค์ ทำจากไม้สักแกะสลักด้วยลวดลายอันวิจิตร ใน ด้านการจัดตู้ต่างๆ ลงในพื้นที่ คำนึงถึงจุดหลักที่ต้องการแสดง ฉะนั้นจึงหาจุดรองเพื่อเป็นตัว รองรับและจัดแยกออกเป็นรัศมี สิ่งจัดแสดงอื่นจะลดหลั่นไปตามลำดับความสำคัญ

เมื่อลงมาถึงชั้นล่างเป็นที่ตั้งของห้องประชุม ซึ่งจัดไว้สำหรับรองรับการประชุมได้จำนวน 20 คน ส่วนอีกห้องหนึ่งเป็นห้องภัณฑารักษ์ มีไว้สำหรับจำหน่ายของที่ระลึก และเป็นที่ทำงาน ของอาจารย์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ สังเกตได้ว่าลักษณะของลวดลายการแกะสลักในแต่ละห้องจะไม่ เหมือนกัน ในเรือนชั้นบนเน้นเป็นลายหน้าสิงห์ ลายกนก เนื่องจากชื่อของเจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) แม้กระทั่งบันไดก็ได้เชื่อมโยงลายหน้าสิงห์ขึ้นมาเป็นลำดับ ส่วนภายนอกห้อง ใช้ลายเครือเถา หรือลายที่สื่อถึงธรรมชาติทั่วไป เช่น นก เป็นต้น เป็นการใช้ลวดลายแยกส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้เห็นอย่างชัดเจน เกี่ยวโยงมาถึงการใช้โทนสีไม้ธรรมชาติ เนื่องจากต้องการอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติของเรือนไทยไว้ รวมไปถึงฝาเรือนเป็นลักษณะฝาปะกน เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการตกแต่ง ส่วนทางเดินระหว่างห้องต่างๆ กันด้วยประตูบานเฟี้ยม ซึ่งให้ความรู้สึกไม่สมัยใหม่เกินไป สามารถเข้ากันได้ดีกับลักษณะของเรือนไทย บรรยากาศโดยทั่วไปเน้นความโปร่งโล่งมีสองบรรยากาศอยู่ในที่ที่เดียว ทั้งบรรยากาศความเป็นบ้านเรือนไทยภายนอกอาคาร แต่เมื่อเข้ามาภายในทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นพิพิธภัณฑสถานที่มีความภูมิฐานสง่างามด้วยศิลปะเชิงอนุรักษ์รูปแบบวัฒนธรรมไทย

จุดเด่นที่สุดของการออกแบบ คือการนำเรือนไทยมาประยุกต์เป็นพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งจะทำให้ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน มืองค้ประกอบของเรือนไทยครบถ้วนสมบูรณ์ มีบรรยากาศที่แสดงถึงความอบอุ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่เข้ามาชมพิพิธภัณฑสถาน ได้โดยไม่เกิดความขัดแย้งในตัวเอง⁹

⁹ดอน ดอนคา , " INTERIOR ", ARCH & IDEA ปีที่ 4, ฉบับที่ 43

(มีนาคม 2540) : 66-73.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.30 ทศนียภาพของห้องจัดแสดง ภายในพิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชา โดยส่วนนี้ มีการจัดพระแท่นบูชาพระบรมฉายาลักษณ์รัชกาลที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 RIPLEYS BELIEVE IT OR NOT ! MUSEUM 10

พิพิธภัณฑ์ เชื่อหรือไม่ กับริปลีย์ (RIPLEYS BELIEVE IT OR NOT ! MUSEUM) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่รวบรวมเรื่องแปลกประหลาดจากทั่วโลกไว้โดย Mr.ROBERT RIPLEY เป็นผู้ก่อตั้งและสิ่งที่เขานำเสนอ เขาจะให้คำตอบคำถามกับตัวเองเสมอว่า ... เชื่อหรือไม่ ...

เดมโรเบิร์ต ริปลีย์ (Mr.ROBERT RIPLEY) เป็นนักวาดการ์ตูนกีฬาซึ่งผลงานที่เขารวบรวมชิ้นชิ้นแรกเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความสามารถแปลกๆ ทางด้านกีฬา โดยใช้ชื่อว่า " คนเก่งกับคนไม่เอาไหน " (CHAMPS AND CHUMPS) ต่อมาในปี ค.ศ. 1920 เขาก็เริ่มต้นออกเดินทาง ซึ่งตลอดชีวิตเขาเหยียบมาแล้วกว่า 198 ประเทศ รวมระยะทางทั้งหมด 15,000 ไมล์ ทางอากาศ 8,000 ไมล์ทางเรือ และกว่า 1,000 ไมล์ทาง อูฐ ลา และม้า เพื่อเสาะหาสิ่งเหลือเชื่อนานาประการแล้วบันทึกสิ่งที่เขาพบเห็นและถ่ายทอดโดยใช้การ์ตูนเป็นสื่อโดยใช้ชื่อว่า "BELIEVE IT OR NOT ! BY RIPLEY"

จากการเดินทางเขามักจะนำสิ่งแปลกๆ ที่พบเห็นนั้นมาเก็บสะสมไว้จนกระทั่งมีจำนวนมากชิ้นเรื่อยๆ ในปี ค.ศ. 1933 ริปลีย์ ได้นำสิ่งที่เขาสะสมไว้มาจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สิ่งพิสดาร ที่งานเวิลด์แฟร์ เมืองชิคาโก แต่แห่งแรกที่เป็น RIPLEYS BELIEVE IT OR NOT ! MUSEUM คือ ที่ออร์แลนโด รัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา ส่วนที่พัทยา ประเทศไทย เป็นแห่งที่ 22 ของโลกหรือแห่งที่ 2 ของเอเชีย โดยแห่งแรกตั้งอยู่ที่ประเทศเกาหลี

การสร้างพิพิธภัณฑ์เชื่อหรือไม่กับริปลีย์แต่ละแห่งจะมี THEME การตกแต่งที่ไม่เหมือนกัน เช่น ออร์แลนโด รัฐฟลอริดา จะมีลักษณะเป็นตึกที่ยุบตัวลงไปดินข้างหนึ่ง (ดึกเอียง) ฮอลลีวูด รัฐแคลิฟอร์เนีย ออกแบบเป็นไดโนเสาร์โผล่ขึ้นมากลางตัวตึก ซึ่ง THEME การตกแต่งในแต่ละที่จะมี CONCEPT ที่ค่อนข้างแปลก เพื่อให้คนดูเกิดความรู้สึกงุนงงสนเท่ห์ ซึ่งเป็นการนำร่องผู้ชมก่อนเข้าไปพบกับสิ่งต่างๆ ที่จัดแสดงอยู่ภายในพิพิธภัณฑ์

สำหรับประเทศไทย THEME การตกแต่งที่กำหนดไว้ก็คือเครื่องบินตกอยู่ในป่าเนื่องจากพุ่งเข้าชนภูเขา และเครื่องบินที่นำมาใช้ในการตกแต่งคือเครื่องบิน DC 3 หมายเลข 49703 A ที่กองทัพอากาศ (ไทย) เคยใช้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเวียดนามมาแล้ว ส่วนที่ผู้ออกแบบกำหนดให้ใช้เครื่องบินรุ่นนี้ก็เพื่อให้เกิดคำถามว่า " โรเบิร์ต ริปลีย์ เคยใช้เครื่องบินรุ่นเดียวกันนี้ ในการออกค้นหาสิ่งแปลกๆ รอบโลก เชื่อหรือไม่ ! "

การจัดวางพื้นที่ 800 ตร.ม. ภายในพิพิธภัณฑ์นั้นจะแบ่งออกเป็น THEME หลัก 8 ส่วนใหญ่ๆ และมี THEME เสริม ทำหน้าที่เปลี่ยนบรรยากาศก่อนที่จะเข้าสู่ THEME หลัก เรื่องต่อไป ซึ่งผู้ชมไม่สามารถรู้ล่วงหน้าได้ว่าสิ่งที่จะเจอต่อไปนั้นเป็นเรื่องอะไร เนื่องจากการจัดวางพื้นที่ภายในนั้นจะแบ่งให้ทุกส่วนออกจากกันโดยการเดินขึ้นชั้นต่อไป ทำเป็นหลืบกัน หรือทำเป็นทางเดินเชื่อมต่อกับห้องต่อไปแทนการใช้ประตู แต่เพื่อมิให้ผู้เข้าชมเกิดความรู้สึกงุนงงจึงมีการใช้ THEME เสริมเข้ามาช่วยเปลี่ยนบรรยากาศและทำให้เกิดความต่อเนื่องในการเดินชมสิ่งที่จัดแสดงอยู่

จากการแบ่งพื้นที่หลักออกเป็น 8 ส่วนใหญ่ๆ ซึ่งแบ่งตามประเภทของสิ่งที่นำมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดแสดง ดังนั้น CONCEPT การตกแต่งจะต้องเป็นการเสริม THEME ของพื้นที่ส่วนนั้นๆ ให้เด่นขึ้น โดยเมื่อเราเดินเข้าไปห้องแรกจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับของสะสมของ โรเบิร์ต ริปลีส และห้องนี้ ริปลีสต้องการจะแนะนำตัวให้ผู้เข้าชมได้รู้จักเขาแต่เขาเสียชีวิตไปแล้วเมื่อปี ค.ศ. 1949 หรือประมาณ 40 กว่าปีที่ผ่านมา ดังนั้น บริเวณทางเข้าจึงมีการจำลองห้องทำงานของ ริปลีส และเขาจะมาพบกับผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแล้วหายไปในทุกๆ 5 นาที โดยการฉายวิดีโอเทปบนแผ่นรีเฟล็กซ์แล้วสะท้อนลงที่โต๊ะทำงาน ซึ่งผู้ชมจะรู้สึกเหมือนเห็นเขานั่งอยู่ในห้องทำงานจริงๆ เพราะวัตถุที่จัดแสดงอยู่บนโต๊ะมีการเคลื่อนไหวได้เมื่อเขาหยิบสิ่งเหล่านั้น หลังจากนั้นจะเป็นการแนะนำให้ผู้ชมรู้จักเขาในลักษณะของผู้ท่องเที่ยวไปทั่วโลก โดยการจัดแสดงสิ่งของที่เขเก็บสะสมไว้ซึ่งนำมาจากทั่วโลกที่จัดแสดงอยู่ในตู้บิวท์-อิน เพื่อให้คนดูเกิดความรู้สึกว่าสิ่งของเหล่านั้นเป็นของที่มีคุณค่าและหายาก

ส่วนต่อไปคือห้องจินตนาการ ซึ่งเป็นการจัดแสดงเรื่องราวสิ่งพิสดารสมัยใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหลือเชื่อโดยใช้วิทยาการสมัยใหม่ เช่น ภาพที่ดูเป็นกระด้างหรือเปิดก็ได้ เพชรที่เป็นภาพลวงตา การเดินทางของเสียง การวาดภาพด้วยแสง เป็นต้น เมื่อ THEME ของห้องเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ในการตกแต่งสิ่งที่สามารถสื่อออกมาได้ดีที่สุดก็คือ วอลล์เปเปอร์ ซึ่งผู้ออกแบบกำหนดให้ใช้วอลล์เปเปอร์ที่มีสีเงินมีความแวววาว เพื่อให้เกิดความรู้สึกตื่นตาตื่นใจอยู่ตลอดเวลา

จากนั้นก็ถึงส่วนที่จัดแสดงเกี่ยวกับเรื่องความผิดปกติของมนุษย์และสัตว์ ซึ่งจะจัดแสดงเป็นสัดส่วน แต่ยังคงอยู่ในบริเวณเดียวกัน สำหรับห้องนี้โทนีสี่โดยรวมค่อนข้างจะสดใสเนื่องจากเป็นเรื่องความผิดปกติที่ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกหดหู่

หลังจากนั้นผู้ออกแบบได้ใช้สะพานไม้ทอดยาวเพื่อนำเข้าสู่อีกบรรยากาศหนึ่งคือห้อง PRIMITIVE ซึ่งจัดแสดงอาวุธหรือสิ่งที่ใช้พิธีกรรมตามความเชื่อของชนเผ่าต่างๆ ทั่วโลก ที่สื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมของพวกเขาเหล่านั้น สิ่งของต่างๆ ผู้ออกแบบได้จัดแสดงไว้ในตู้โชว์ สำหรับการตกแต่งจะให้ความรู้สึกเหมือนอยู่ในป่ามีต้นไม้ใบไม้ปกคลุมไปทั่วบริเวณ และผู้ออกแบบได้จัดมุมหนึ่งของห้องเป็นน้ำตกเพื่อให้ CONCEPT ของการตกแต่งสมบูรณ์

ส่วนห้องต่อไปเป็นห้องทรมาน ที่จัดแสดงเครื่องกลไกสำหรับทรมานแบบต่างๆ ในสมัยก่อน ซึ่งในส่วนนี้จะให้พื้นที่ทางเดินแคบ และแสงไฟที่ใช้จะเป็นสีส้ม-แดง ที่ไม่สว่างมาก ทำให้ผู้ชมที่เดินผ่านเกิดความรู้สึกอึดอัดเหมือนอยู่ในคุก พื้นที่ต่อไปคือ ห้องวิบัติ เป็นการจัดรวบรวมเรื่องราวความหายนะที่เกิดขึ้นในโลก เหตุการณ์ส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายหรือสิ่งที่จำลองขึ้นมาแล้วมีเรื่องราวเขียนบรรยาย ดังนั้นห้องนี้จึงต้องใช้แสงสว่างค่อนข้างมาก เพื่อใช้ในการอ่านคำบรรยาย

เมื่อผ่านเรื่องราวที่สลดหดหู่มาแล้ว ผู้ออกแบบจึงเปลี่ยนความรู้สึกของผู้เข้าชมเพื่อเตรียมเข้าสู่ส่วนต่อไปโดยการจัดเป็นโรงภาพยนตร์ ที่ฉายเรื่องราวของสิ่งต่างๆ เช่น เรื่องของปลาฉลาม ความเป็นมาของเครื่องบินแล้วผ่าน THEME เสริมที่จัดหลอกไว้และเข้าสู่ห้องที่ออกแบบให้บรรยากาศเหมือนร้านเบียร์ ต่อเนื่องไปยังห้องที่มีลูกบิลเลียดไหลลงตามธรรมชาติ แต่เนื่องจากผู้ออกแบบยกพื้นให้ข้างหนึ่งสูงขึ้นกว่าเดิม และปรับผนังหน้าต่างให้เอียงขนานกับพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยกชิ้นส่วนโตะบิลเลียดก็ยกส่วนขึ้นมาเพียงแต่เมืองศาที่น้อยกว่าพื้น เราจึงเห็นลูกบิลเลียด วังชั้น เพราะเรามักจะใช้ความเคยชินคือวัดระดับจากพื้นเป็นเกณฑ์ ดังนั้นคุณจึงถูกหลอก เหล่านี้เป็น สิ่งที่เขาต้องการจะสื่อว่า " บางครั้งประสาทสัมผัสของเราก็เชื่อถือไม่ได้ "

หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่ส่วนที่จัดแสดงวัตถุขนาดใหญ่ไว้ด้วยกัน เช่น ยางรถยนต์ขนาดใหญ่ รถจากรัวร์ รุ่นปี 1937 ที่แกะสลักจากไม้ ชุดอัศวิน เป็นต้น

พื้นที่ต่อไปคือ ห้องที่จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับไดโนเสาร์หรือยุคดึกดำบรรพ์ ซึ่งได้ออกแบบให้มีสะพานเพื่อเป็นแนวให้คนดูเดินสู่ห้องต่อไป โดยไม่เข้าไปสัมผัสกับสิ่งที่จัดแสดงไว้ นอกจากนี้ยังได้ออกแบบต้นไม้ปลอมขนาดใหญ่เพื่อให้เกิดความรู้สึกเหมือนอยู่ในป่าตาม THEME ของห้อง

ส่วนสุดท้ายคือสะพานพิศวง เมื่อเข้าไปจะรู้สึกว้าวสะพานนั้นแกว่งหรือเคลื่อนไหว แต่ ก็ถูกประสาทสัมผัสของตัวเองหลอกเข้าแล้ว เพราะความจริงสิ่งที่เคลื่อนไหวก็คือผนังที่อยู่รอบ สะพาน นี่คือนิสัยสุดท้ายที่พิพิธภัณฑ์ เชื่อหรือไม่ กับริบลิส์ (RIPLEYS BELIEVE IT OR NOT ! MUSEUM) ฝากให้ผู้ชมเอากลับไปคิด

---

10 ป้าหน้อย, " PUBLIC SPAGE ", INTER-DECOR ปีที่ 1, ฉบับที่ 9

(พฤษภาคม 2540) : 130-137

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.31 ทศนิยมภาพของด้านหน้าทางเข้าไปยังห้องจัดแสดง ส่วนต่างๆ ภายใน Ripleys Believe It On Not ! Museum. ที่เน้นบรรยากาศที่แปลกตา ชวนพิศวงและความหลากหลายของรูปแบบที่จัดแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.4 MUSEUM OF THE MOVING IMAGE LONDON

สถาปนิก	: AVERY ASSOCIATES
แนวความคิด	: 'A SIMPLY SERVICED SHELL'
สถานที่ตั้ง	: ติดกับ NATIONAL FILM THEATRE, SATH BANK, WATERLOO, LONDON
เจ้าของ	: BRITISH FILM <u>INSTITUTE</u> (B.F.I.) THE MUSEUM OF THE MOVING IMAGE ' MOMI ' ' THE WORLD' S EXCITING <u>CINEMA</u> AND <u>TELEVISION</u> MUSEUM ' ' BFT, WHO HAVE ENTERTAINED, INFORMED AND DEUCATED US FOR OVER 100 YEARS ' ' MOMI DEDICATED 1. THE ARTIST 2. ARTISANS OF CINEMA 3. TELEVISION

ความเป็นมาของโครงการ

' A SIMPLE SERVICE ' ตามแนวความคิดของสถาปนิกผู้ออกแบบ ได้สร้าง ความสง่างามให้แก่ อาคารที่มีขนาด 55,000 ตารางฟุต ที่ผิดต่อลักษณะทางโครงสร้างและ ความเหมาะสม ซึ่งอยู่ใต้สะพานเหนืออาคารจอดรถ สถาปนิกได้รับปรุงโครงสร้างสะพานโดย ความร่วมมือของ ANTHONY HUNT วิศวกร โดยถือเอาแนวเสาชองโรงจอดรถในการพิจารณา ตำแหน่งเสาเข็ม ซึ่งสถาปนิกต้องเจอกับปัญหาเสาเข็มของสะพาน WATERLOO และฐานรากเก่าของสะพานอันเดิม ระบบไฟฟ้า ระบบบำบัดของเสีย แกส หรือแม้แต่ระบบสื่อสาร แรงดันน้ำ ซึ่งต้องถูกวางแนวอาคารใหม่ เพื่อการใช้งานเป็นพิพิธภัณฑ์

หมายเหตุ : BRITISH FILM INSTITUTE (B.F.I) นั้นประกอบด้วย THE MUSEUM OF THE MOVING IMAGE (MOMI) และ NATIONAL FILM THEATRE (N.F.I) หลังจากแล้วเสร็จ การวางแผนทางงานระบบใหม่แล้ว สถาปนิกผู้ออกแบบ ได้วางโครงเหล็กเหนือระนาบคอนกรีต เพื่อทำเป็นทางเดินขนาด 9 ฟุต ทั้ง 2 ด้าน ขนาบตัวสะพาน ทำให้เด่นชัด แล้วครอบด้วยโดมแสงธรรมชาติและหลังคาใยแก้ว พร้อมกับทาสีแดงตรงข้ามและมุมยอด เนื่องจากสีแดงเป็นสีรถในกรุงลอนดอน GALLERY ที่โดดเด่นเช่นนี้ ทางกรมจะไม่ยอมให้มีการเชื่อมโยงถึงตัวสะพาน ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากนโยบาย PRESERVATION

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบสำคัญทางสถาปัตยกรรม

ภายในตัว GALLERY ประกอบไปด้วยระบบ CIRCULATION, FUNCTION ที่สำคัญต่างๆ ซึ่งมีส่วนช่วยต่อการแสดงนิทรรศการ และระบบ MECHANIC ในด้านที่เจอกับ NATIONAL FILM THEATRE (N.F.I) นั้น ทางสถาปนิกได้ออกแบบโดยใช้กระจกแทนผนังทึบตัน และยึดด้วย STAR-STUDED BILLBOARD ขนาดใหญ่เรียกว่า "IMAGE WALL" เพื่อสะท้อนให้เห็นเงาต่างๆ ของ N.F.I ที่อยู่ใกล้ๆ และเห็น ACTIVITIES ภายใน MOMI เปรียบเสมือนสถาบันคู่หูคั่นของ NATIONAL FILM THEATRE สถาปนิกผู้ออกแบบไม่ต้องการให้พิพิธภัณฑ์ของเขามีห้อง AUDITORIUM ที่มีความจุมากสำหรับ FILM SCREENING ห้อง WORK SHOP และ MINI THEATRE ที่มีความจุ 135 ที่นั่ง ไว้ทางตอนใต้สุดของอาคารพร้อมด้วยอุปกรณ์และเวทีปรับได้ เพื่อให้เหมาะสมต่อสื่อแต่ละประเภท ตอนกลางของอาคารสถาปนิกได้ออกแบบเป็น GALLERY ขนาดความสูง 2 ชั้น พร้อมด้วยชั้นลอย เพื่อเป็นส่วนแสดงชั่วคราวล้อมรอบโดยพื้นที่ใช้สอย ซึ่งต้องการแสงจากธรรมชาติ เช่น ห้องทำงาน เจ้าหน้าที่ โรงครัว สำหรับโรงจอดรถที่ทางสถาปนิกได้พยายามสงวนไว้ ได้ถูกเปลี่ยนแปลงเป็นห้องแสดงนิทรรศการเพิ่มเติมพร้อมทั้งเป็นห้องเครื่องสำหรับ ระบบปรับอากาศส่วนนี้เรียกว่า "LOWER EXHIBIT"

รายละเอียดที่น่าสนใจ

ทางด้านการจัดนิทรรศการ "MOMI" จะโชว์ของที่เป็นสากลตั้งแต่

เก่า

ใหม่

PRE - CINEMATIC

FIBER OPTICS

(ก่อนจะเป็นภาพยนตร์)

(สิ่งที่มองเห็นที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นมา)

การจัดแสดงนิทรรศการจะเน้นบรรยากาศที่ FANTASY และการทำฉากพิเศษ โดยเฉพาะฉากที่แสดงถึง TECHNOLOGY APPROACH

เรื่องราวที่จัดแสดง ที่น่าสนใจ

- (1) - MOVIES STAR : แสดงโดยติดที่ COLONADE THE EAST
FACING COLONADE IS DECORATED WITH MOVIE STARS
AND ROCKET SHIP.
- ROCKET SHIP. (จากภาพยนตร์เรื่อง TRIP TO THE MOON)
- (2) - KINETIC DISPLAY : เป็นของแสดงที่คนดูสามารถเล่นได้หรือมีส่วนร่วมและของที่แสดงสามารถแสดงการเคลื่อนไหวได้
- (3) - THE BRITISH FILM INDUSTRY : จัดแสดงโดย "A
REPRODUCTION OF 1930, ODEON CINEMA" ซึ่งเป็นโรง
ภาพยนตร์ที่เก่าแก่ของอังกฤษ โดยประกอบไปด้วยบรรยากาศที่คนจดจำได้
เช่น MARQUEE, FOYER, TEAROOM.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (4) แสดงภาพลวงตาที่ใช้ในภาพยนตร์
(AN OPTICAL ILLUSTION) : INTENDED TO CHALLENGE VISITORS / VISUAL PERCEPTION.
- (5) ฉากไร้เสียง (THE SILENT - SCREEN)
ที่คนชมไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในฉากด้วย ฉากที่แสดงก็เป็นฉากที่มาจากภาพยนตร์ที่ดัง และมีชื่อเสียง เช่น "THE TEMPLE OF THE GODS", "AGIT TRAIN"
- (6) TEMPORARY EXHIBITIONS ซึ่งจัดแสดงเรื่องราวที่เกี่ยวกับหน้าที่กำลังเข้าฉายอยู่ขณะนั้นและหน้าที่มีชื่อเสียงและน่าสนใจ
- (7) ROBOT จากภาพยนตร์ ที่มีชื่อเสียงหรือตัวเด่นที่คนจำได้

สรุปพื้นที่ขององค์ประกอบต่างๆ ภายใน MUSEUM OF THE MOVING IMAGE ; LONDON

องค์ประกอบ	พื้นที่ใช้สอย
1. ส่วน EXHIBITIONS	มีขนาดพื้นที่ 1,492 ตร.ม.
2. ส่วนนิทรรศการชั่วคราว (GALLERY)	มีขนาดพื้นที่ 300 ตร.ม.
3. ส่วน MINI THEATRE ขนาด 153 ที่นั่ง	มีขนาดพื้นที่ 200 ตร.ม.
4. ส่วน OFFICE ต่างๆ	มีขนาดพื้นที่ 250 ตร.ม.
5. ส่วน WORK SHOP	มีขนาดพื้นที่ 200 ตร.ม.
6. LOWER EXHIBITIONS	มีขนาดพื้นที่ 1,000 ตร.ม.
7. ส่วนโถงทางเข้า (LOBBY)	มีขนาดพื้นที่ 150 ตร.ม.
8. ส่วนโถงทางเดิน ต่างๆ	มีขนาดพื้นที่ 450 ตร.ม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด	= 4,042 ตร.ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.5 SARAH SCAIFE GALLERY, CARNGIE INSTITUTE, PITTSBURGH, PENNSYLVANIA

สถาปนิก : EDWARD LARRABEE BARNES.

แนวความคิดหลักของอาคารหลังนี้คือ จะต้องออกแบบให้มีแสงสว่างอย่างเพียงพอสำหรับการแสดงงานภายใน GALLERY

SARAH SCAIFE GALLERY เป็นอาคารที่ต่อเติมจากอาคารเดิมที่สร้างขึ้นในปี ค.ศ. 1895 และมีการต่อเติมครั้งแรกในปี ค.ศ. 1907 ซึ่งอาคารเดิมแห่งนี้เป็นสถาบันที่ให้บริการต่อสาธารณชนที่มีการใช้ประโยชน์หลายอย่างรวมอยู่ในอาคารเดียว และมีลักษณะเฉพาะทางสถาปัตยกรรมของตัวเอง ดังนั้นจึงต้องออกแบบให้อาคารใหม่มีความกลมกลืนกับอาคารเดิมให้มากที่สุด (นอกเหนือไปจากการออกแบบให้มีแสงสว่างอย่างเพียงพอ) ทั้งในด้านการใช้ประโยชน์ภายในและรูปทรงภายนอกอาคาร

ทางเข้าหลักของอาคารแห่งนี้มี 2 ทาง ทางหนึ่งหันหน้าออกสู่ถนน จึงได้ร่นแนวอาคารเข้ามาให้มีลักษณะเป็น CANOPY อยู่ข้างบนเพื่อเน้นลักษณะของทางเข้าและออกแบบให้มี ORDER บางอย่างเหมือนอาคารเดิม ทางเข้าทางที่สองอยู่อีกด้านหนึ่งของอาคารบนพื้นที่ที่เป็นเนินเปิดออกสู่ที่จอดรถใหญ่ ก่อนถึงทางเข้านี้ผู้เข้าชมงานจะต้องผ่าน COURT ซึ่งมีลักษณะเป็นชั้นบันไดทอดขึ้นจากด้านที่จอดรถมีการเสริมบรรยากาศด้วยการทำน้ำตก ปลุกต้นไม้และยังใช้เป็นที่จัดแสดงประติมากรรมกลางแจ้งด้วย COURT นี้จะชนาบด้วยทางเดินภายในอาคารซึ่งบุด้วยกระเบื้อง สามารถมองเห็นทัศนียภาพของ COURT ได้อย่างชัดเจน (ทางเดินส่วนนี้อาจใช้เป็นจัดแสดงผลงานทางศิลปะได้ด้วย) ด้านหนึ่งของทางเดินนี้จะขึ้นสู่ส่วน MAIN GALLERY

รูปทรงของอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมตรงๆ ด้านหน้าสูง 2 ชั้น ด้านหลังสูง 3 ชั้น ประกอบด้วย 2 ปีก ล้อมรอบ COURT กลาง และเป็นส่วนติดต่อกับอาคารเดิม องค์ประกอบทั้ง 3 ชั้นมีดังนี้

ชั้นล่างสุด ประกอบด้วยห้องประชุมเล็ก ห้องเรียนของเด็ก ห้องเก็บของและห้องเครื่อง
ชั้นสอง เป็นโถงทางเข้า ร้านอาหาร ร้านค้าของหัตถศิลป์ สำนักงาน ห้องปฏิบัติงาน และห้องเก็บของ

ชั้นบน เป็นส่วนแสดงงานทั้งหมด

จากการที่มีส่วนแสดงงานอยู่ชั้นบนสุด จึงสามารถออกแบบให้ได้รับแสงธรรมชาติอย่างเต็มที่และยังทำให้ส่วนแสดงงานของอาคารใหม่กับอาคารเดิมอยู่ในระดับเดียวกันอีกด้วย

เมื่อดูจากผังของอาคาร จะมีลักษณะเป็นรูปตัวยู โดยจะมีสวนเก็บงานศิลปะล้อมรอบส่วนแสดงงานอยู่ทั้ง 3 ด้าน การต่อเชื่อมกับอาคารเดิม สถาปนิกได้ออกแบบให้พื้นทางเดินอยู่ในระดับเดียวกัน เพื่อให้เกิดการต่อเนื่องในการชมงาน

การออกแบบภายในจะเน้นความเรียบง่าย ไม่มีส่วนใดของงานสถาปัตยกรรมไปแย่งความสนใจจากงานศิลปะ เพื่อให้อารมณ์ที่มีอยู่ในงานศิลปะได้แสดงออกมาอย่างเต็มที่ โดยใช้สีขาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และการให้แสงธรรมชาติ เป็นตัวเน้นความสำคัญของงานศิลปะ และให้มีสภาพแวดล้อมเข้ามา
 รับทวนความสนใจน้อยที่สุด ซึ่งนับว่าเป็นแนวความคิดที่นำมาใช้อย่างได้ผล

การให้แสงธรรมชาติในอาคาร จะใช้วิธีเปิดช่องให้แสงเข้าจาก SKYLIGHT ด้านบน
 ผ่านแผ่นกรองแสง แล้วสะท้อนกับฝ้าเพดานที่โค้งติดต่อกับผนัง ลงสู่ชิ้นงาน ซึ่งแสงนี้จะให้
 ความสว่างที่เหมาะสม และให้สีที่แท้จริงของวัตถุ

รูปตัดแสดงการให้แสงสว่างภายในส่วนแสดงงาน โดยแสงธรรมชาติจะส่องผ่าน
 SKYLIGHT ลงมาที่แผ่นสะท้อนแสง แล้วสะท้อนไปสู่ผนัง ลงสู่สิ่งแสดง แผ่นสะท้อนแสงนี้
 สามารถเคลื่อนย้ายได้เมื่อต้องการให้แสงธรรมชาติส่องลงสู่สิ่งแสดงโดยตรง และเมื่อแสงธรรมชาติ
 มีความเข้มไม่พอ ก็สามารถให้แสงจากหลอดไฟที่ซ่อนอยู่แทนได้ โดยจะให้แสง INDIRECT
 LIGHT ในมุมเดียวกันกับแสงธรรมชาติ

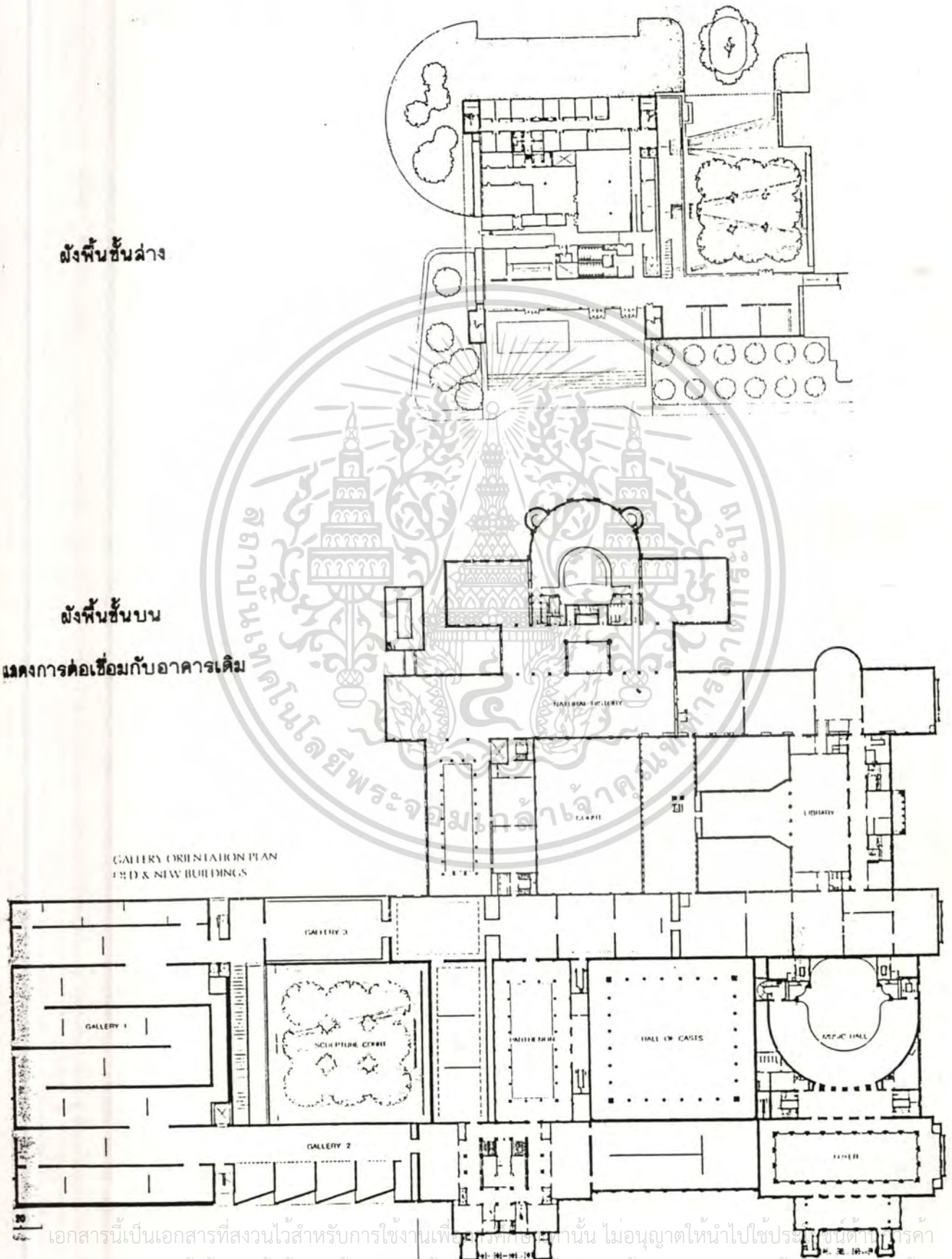

ภาพที่ 3.32 ผังพื้นที่ชั้นบนและชั้นล่าง ของ Museum Of The Moving Image London.

ผังพื้นที่ชั้นล่าง

ผังพื้นที่ชั้นบน

แนวทางการต่อเชื่อมกับอาคารเดิม

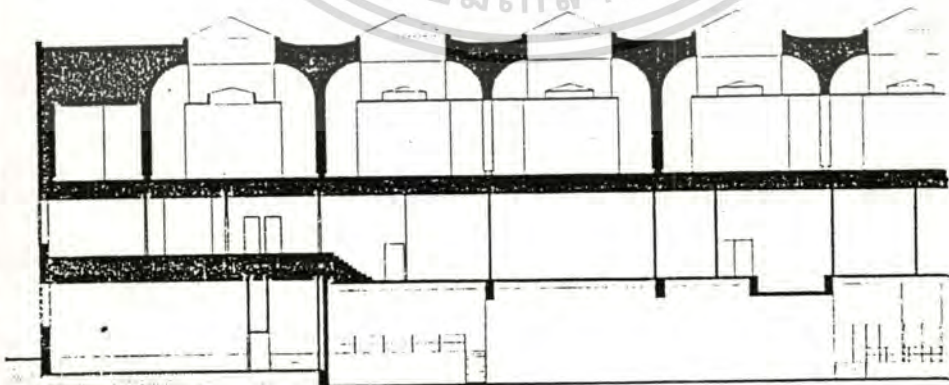
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.33 ทศนิยมภาพของห้องจัดแสดง ภายใน Meseum Of The Moving Image London.

บรรยากาศภายในห้องแสดงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.6 THE EAST BUILDING OF THE NATIONAL GALLERY OF ART

สถาปนิก : IM PEI & PARTNERS

จุดประสงค์ของโครงการ

ที่แสดงงานสำหรับการแสดงงานชั่วคราว เพื่อแสดงงาน 30,000 ชิ้น และเพื่อเป็นส่วนขยาย สำหรับการค้นคว้าทางด้านทัศนศิลป์ พร้อมทั้งทำงานของฝ่ายบริหาร ร้านค้า ภัตตาคาร AUDITORIUM บริเวณพักผ่อน และบริเวณรับส่งงานศิลปะ

ที่ตั้ง

ตั้งบนเนื้อที่ 8.80 เอเคอร์ ติดหอศิลป์แห่งชาติเก่าล้อมรอบด้วยถนน 4 สาย

ขนาด

พื้นที่รวมทั้งหมด 604,000 ตารางฟุต
เป็นอาคารส่วนตะวันออก 430,000 ตารางฟุต
เป็นส่วนใต้ดินเชื่อมกับอาคารเก่า 154,000 ตารางฟุต
และอีก 76,000 ตารางฟุต สำหรับที่อยู่เหนือส่วนเชื่อมใต้ดิน

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยในโครงการ (DESIGN SOLUTION)

สำหรับพื้นที่ในอาคาร 110,000 ตารางฟุต จะถูกสงวนไว้เป็นบริเวณแสดงงานและบริเวณสำหรับ PUBLIC ประมาณ 6 เพอร์เซ็นต์ จะเป็นแกลลอรี่แสดงงานอีก 112,000 ตารางฟุต ในส่วนเชื่อมต่อ 32,000 ตารางฟุต เป็น CAFE และส่วนรับประทานอาหารอีก 43,000 ตารางฟุต เป็นบริเวณที่จอดรถ ลานจอดรถบรรทุก บริการ และส่วนเก็บของ ทางเดิน 172 ฟุต จะเชื่อมต่อไปยังอาคารปีกตะวันออก

ลักษณะอาคาร

ถูกบีบด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู และข้อกำหนดในเรื่องความสูง ผลที่ออกมาก็คือ รูปทรงสี่เหลี่ยมคางหมู ซึ่งถูกแบ่งออกเป็นสามเหลี่ยม 2 รูป รูปใหญ่เป็นสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สำหรับแกลลอรี่แสดงงานฐานของมันหันหน้าไปยังอาคารหอศิลป์แห่งชาติหลังเก่า และอีกรูปเป็นสามเหลี่ยมมุมฉาก ซึ่งเป็นสถาบันค้นคว้าทางทัศนศิลป์ และที่ทำงาน โดยมีฐานหันไปยังรัฐสภา

ส่วนแกลลอรี่แสดงงานที่เป็นสามเหลี่ยมหน้าจั่วสูง 4 ระดับ แต่ละชั้นประกอบด้วยหอสามหอที่เป็นแกลลอรี่ แต่ละหออยู่ที่มุมของสามเหลี่ยม โดยมีแนวแกนทิศทางเดียวกับอาคารเก่า หอแต่ละหอมีความสูง 111 ฟุต ล้อมรอบโถงกลาง ซึ่งสูง 80 ฟุต เหนือ CONCOURSE ถูกคลุมด้วยหลังคาโครง TETRAHEDRON โปร่งแสงความสูงของแกลลอรี่อยู่ระหว่าง 10-35 ฟุต

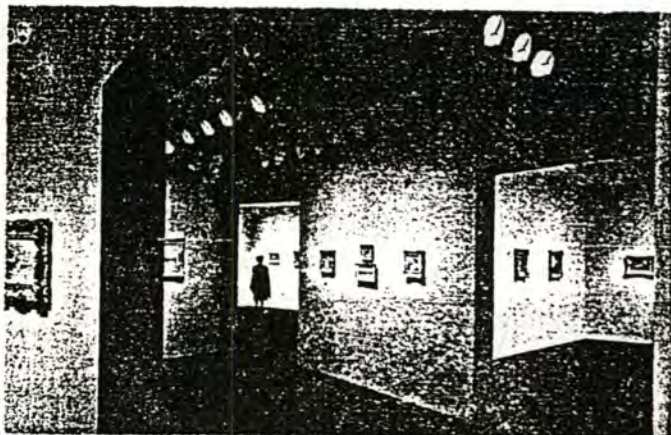
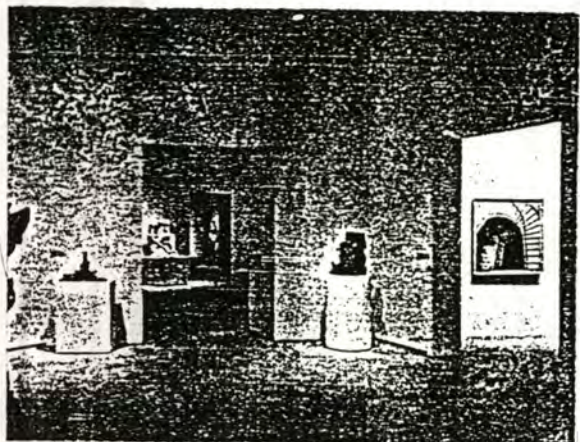
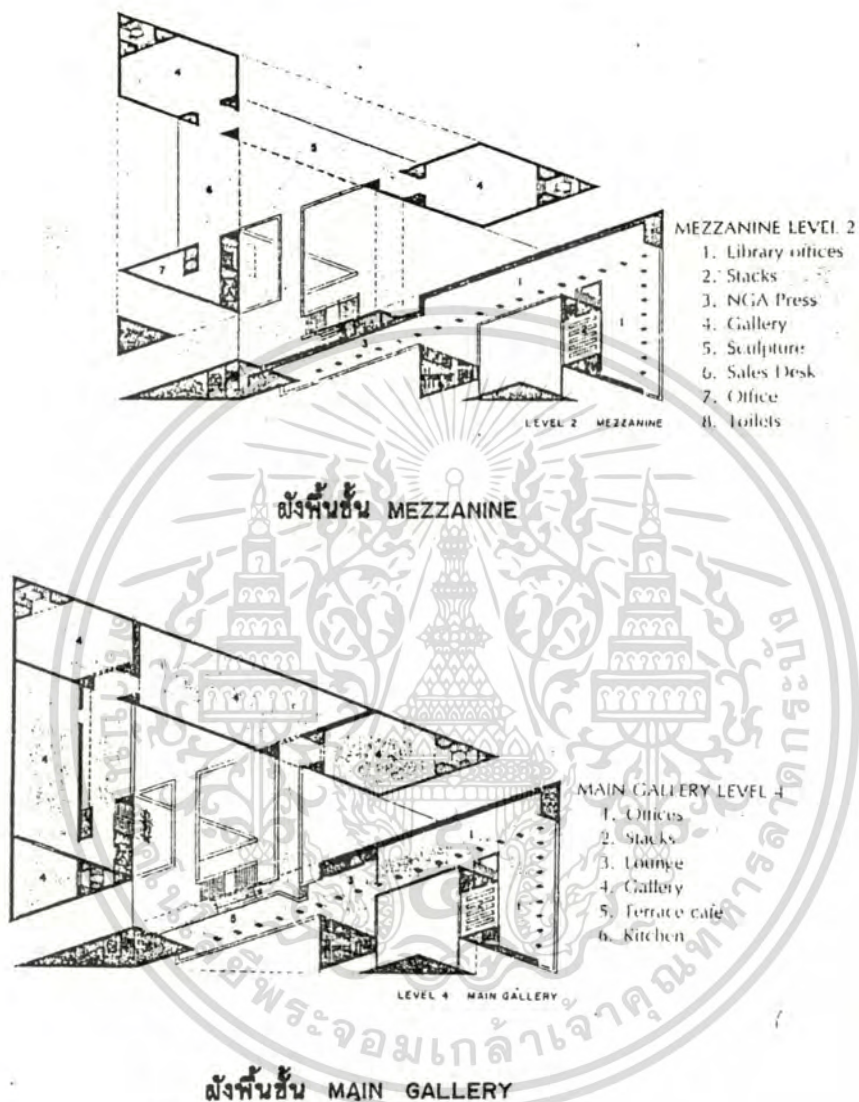
ปีกทางด้านสถาบันสูง 8 ชั้น พร้อมกับคอร์ทรูปสามเหลี่ยมภายในสูง 72 ฟุต ตลอด 6 ชั้น เป็นห้องอ่านหนังสือ ซึ่งออกแบบสำหรับนักศึกษา 600 คน หนังสือ 350,000 เล่ม โดยห้องจะมีความสูง 10 ฟุต เหนือส่วนนี้เป็นฝ่ายบริหารและห้องอาหารของตัวเองและ SCULPTURE TERRACE

กำแพงภายนอกบุด้วยหินอ่อนสีชมพูหนา 3 นิ้ว ขนาด 2 ฟุต คูณ 5 ฟุต แขนบน STAINLE SUPPORT จากคอนกรีตและกำแพงอิฐ ซึ่งหนา 12 นิ้ว โดยเฉลี่ย

SKYLIGHT เป็นโครงเหล็กเชื่อมหลัก 90 ดัน รวมทั้ง SKYLIGHT ในหอคอยซึ่งครอบคลุม SPAN 8,600 ฟุต SKYLIGHT ทั้ง 2 บุด้วยกระจกฉนวน 2 ชั้น พร้อมแผ่นกรองแสง อุลตราไวโอเลต SKYLIGHT ใน PIAZA จะประกอบด้วย TETRAHEDRON 8 อัน ซึ่งความสูงตั้งแต่ 6 ฟุต 3 นิ้ว ถึง 11 ฟุต 3 นิ้ว และจะบุด้วยกระจกสะท้อนแสงนิรภัย ในกรณีที่แสงธรรมชาติไม่พอ จะมีระบบ ARTIFICIAL LIGHTING ช่วย โดยใช้หลอดชนิด INCANDESCENT ซึ่งได้จัดวางไว้ตาม MODULAR GRID

MECHAMICAL SYSTEM : ระบบให้ความอบอุ่นด้วยไอน้ำสามารถใช้ระบบของส่วนกลางนครวอชิงตัน ได้โดยมีการควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ระบบปรับอากาศประกอบด้วย ตัวกรองอากาศ PREHEAT COILS ทางออกของอากาศและทางดูดกลับได้รับการวางอย่างระมัดระวังใน ATRIUM อากาศจะถูกนำผ่านด้านข้างของไฟและเพดาน ช่องยาวในสะพานและพื้น และกลับผ่านช่องเปิดในชั้นบันไดและกระถางต้นไม้

ภาพที่ 3.34 ผังพื้นที่ในการจัดแสดงผลงาน และบรรยากาศภายในห้องจัดแสดง ของ The East Building Of The National Gallery Of Center.

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
บรรยากาศภายในห้องแสดงงาน

3.2.7 OKAYAMA PREFECTURAL MUSEUM OF ART / 1988

แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในอาคาร

แนวความคิด * FLEXIBLE - USE * เป็นการออกแบบที่เปิดโล่งเหมือนสนามกีฬาที่ต้องการพื้นที่ว่างมากๆ และมีรายละเอียดในการใช้งานอย่างครบถ้วน โดยที่ว่าง (SPACE) ที่เกิดขึ้นนั้นจะปรับสภาพการใช้งานด้วยตัวของมันเอง และใช้แสงจากธรรมชาติมาช่วยสร้างบรรยากาศ

การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

การออกแบบเน้นถึงชนิดของแสง ทั้งแสงธรรมชาติและแสงประดิษฐ์ เฟอร์นิเจอร์ โครงสร้างของฝ้าเพดาน ซึ่งเป็นแบบสำเร็จรูป และเน้นความนุ่มนวลของบรรยากาศ ให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นห้องจัดนิทรรศการด้วยตัวของมันเอง โดยสามารถรับรู้ได้จาก SPACE ที่เกิดขึ้น ถึงแม้จะไม่มี การจัดแสดง ก็รับรู้ได้จากพื้นที่ว่าง (SPACE) ที่เกิดขึ้น และสามารถบ่งบอกได้ว่าประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่นี้คืออะไร

ภาพที่ 3.35 ทศนิยมภาพของห้องจัดแสดงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 โครงการเปรียบเทียบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ (ประเภทโรงภาพยนตร์)

3.3.1 ศาลาเฉลิมกรุง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 7 ได้ทรงมีพระราชดำริที่จะสร้างสถานมหรสพที่เชิดหน้าชูตา ทันสมัยขึ้นในกรุงเทพฯ หลังจากทรงวินิจฉัยหาสถานที่แล้วทรงเห็นว่า ตรงถนนเจริญกรุงตัดกับถนนตรีทอมนั้นเหมาะสมที่สุด อยู่ตรงหัวมุมถนนมองเห็นเด่นชัด ทรงประกอบพระราชพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2473 แล้วพระราชทานนามว่า "ศาลาเฉลิมกรุง" ทรงมอบให้ ม.จ.สมัย กฤษณากร เป็นผู้ออกแบบ บริษัทบางกอกฯ เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง 3 ปี เมื่อเสร็จแล้วพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ เจ้าพระยาศรีพิพัฒน์ รัตนราชโกษาธิบดี (ม.ร.ว.มูล ดารากร) ประกอบพิธีแทนพระองค์ในวันฉัตรมงคลปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2476

รูปแบบของอาคาร

ลักษณะโครงสร้างของอาคารเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ซึ่งประกอบด้วย

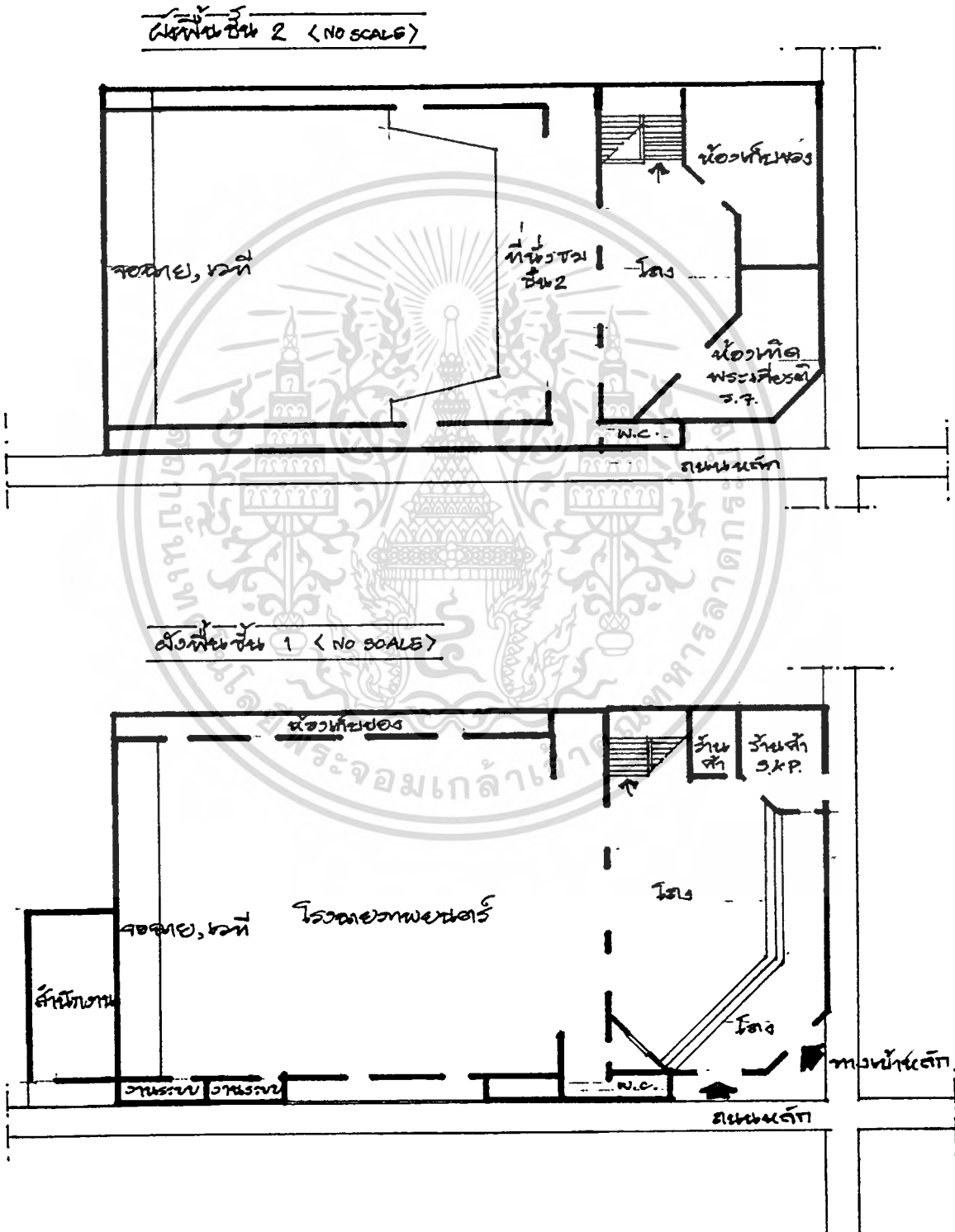
- โถงทางเข้า
- ร้านขายของที่ระลึก
- โรงภาพยนตร์ขนาด 300-400 ที่นั่ง จำนวน 1 โรง

การตกแต่งรายละเอียดของพื้น ผนัง เพดาน เน้นความเรียบหรู ลักษณะ SPACE ใหญ่ ตามแบบของโรงฉายภาพยนตร์ การประดับตกแต่งเป็นแบบไทยประยุกต์ที่ผสมผสานรูปแบบไทย และรูปแบบที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก

การวางผังและการจัดระบบสัณฐาน

การจัดวางผังจะเน้นเพื่อการใช้สอยเป็นหลัก และในส่วนของโถงทางเข้าชั้น 2 จะมีห้องที่เป็นห้องเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 7 และพระมเหสีของพระองค์ เพื่อระลึกถึงพระกรุณาธิคุณที่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างโรงภาพยนตร์แห่งนี้ขึ้น

ภาพที่ 3.36 ผังพื้นที่ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ของอาคารศาลาเฉลิมกรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.37 ทศนิยมภาพด้านหน้าของศาลาเฉลิมกรุงในอดีตและปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

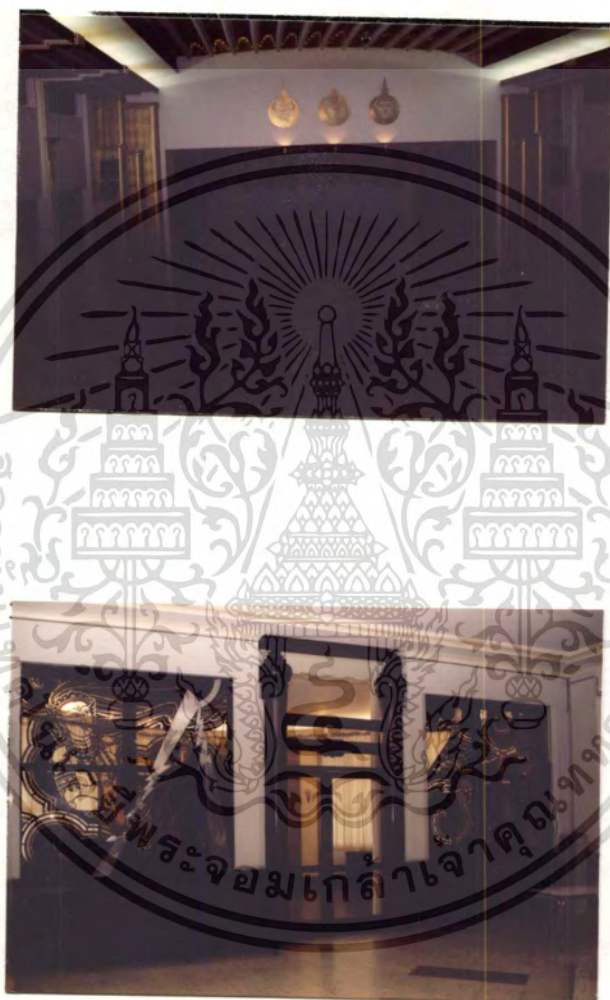
ภาพที่ 3.39 ทศนียภาพของห้องโถง ที่มีพระแท่นบูชาพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระมเหสี ภายในศาลาเฉลิมกรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.40 ทศนียภาพของโถงทางเข้าโรงฉายภาพยนตร์ ในส่วนของทางเข้าชั้นบน และ
ทศนียภาพภายในโรงฉายภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ สุขุมวิท

จากความสำเร็จในการสร้างภาพลักษณ์ 'เมืองแห่งโรงหนัง' ของเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ ปิ่นเกล้า บริษัท เวล-ซินีเพล็กซ์ จำกัด โดยวิชา พูนวรลักษณ์ จึงสร้างเมืองแห่งโรงหนังแห่งที่ 2 ขึ้นบนถนนสุขุมวิท ถนนสายธุรกิจที่สำคัญของกรุงเทพฯ ในแนวความคิดหลักว่า 'WORLD CLASS CINEMA AND ENTERTAINMENT COMPLEX' โดยมีสถาปนิกจากบริษัทสำนักงานสถาปนิกกรุงเทพ จำกัด เป็นผู้ออกแบบรูปทรงของอาคาร

แนวความคิดในการออกแบบ

แนวความคิดในการออกแบบอาคาร ผู้ออกแบบกล่าวว่า ไม่แตกต่างจากการออกแบบอาคารเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ ปิ่นเกล้า เพียงแต่มีข้อจำกัดในเรื่องของที่ดิน จึงทำให้รายละเอียดของอาคารแตกต่างกันบ้าง แต่แนวความคิดหลักๆ ก็คือ มีความโดดเด่น สะท้อนความเป็นศูนย์ ความบันเทิงที่สมบูรณ์แบบของเมืองไทยและในภูมิภาคเอเชีย

รูปแบบของอาคาร

ลักษณะของอาคารเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 6 ชั้น ในสไตล์โมเดิร์น ที่แสดงออกถึงฟังก์ชันภายใน ซึ่งประกอบด้วย

ชั้นที่ 1 ร้านอาหารและร้านค้าชั้นนำ

ชั้นที่ 2 ร้านอาหารและร้านค้าชั้นนำ รวมถึงสถานที่จำหน่ายตั๋ว (BOX OFFICE)

ชั้นที่ 3 IMAX DOME โรงภาพยนตร์ระบบจอโค้ง 180 องศา แห่งแรกของประเทศไทย

ชั้นที่ 4 MAJOR BOWL โบว์ลิงสะท้อนแสง และ INTERNATIONAL PUB & RESTAURANT

ชั้นที่ 5 ล็อบบี้และโรงภาพยนตร์ขนาด 200-300 ที่นั่ง จำนวน 5 โรง

ชั้นที่ 6 โรงภาพยนตร์ขนาด 400-500 ที่นั่ง จำนวน 3 โรง

รายละเอียดของงานออกแบบทั้งหมด มาจากการศึกษากลุ่มเป้าหมายของโรงภาพยนตร์แห่งนี้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนหนุ่มสาว วัยทำงาน กลุ่มนักศึกษา วัยรุ่น และกลุ่มครอบครัวที่มีกำลังซื้อค่อนข้างสูง รวมถึงชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวหรือทำงานในประเทศไทย โดยให้แสดงออกถึงรู้สึกโฉบเฉี่ยว ทันสมัย สอดคล้องกันทั้งภายนอกภายใน เริ่มจากทางขึ้นโรงภาพยนตร์ที่บริเวณชั้น 3 สู่บริเวณชั้น 5 ซึ่งเป็นช่วงบันไดเลื่อนที่ยาวมาก สถาปนิกดึงบรรยากาศภายนอกเข้าสู่ภายใน ด้วยการเจาะผนังด้านข้างบันไดเลื่อน ส่วนที่ต้องการให้เป็นแลนด์มาร์ค ใช้รูปแบบทรงกลมและสีทองที่โดดเด่น มองเห็นได้ในระยะไกล

การตกแต่งรายละเอียดของพื้น ผนัง เพดาน กลมกลืนกันในรูปแบบที่เหมือนกับการจำลองเอาโลกของความบันเทิงมาไว้ ด้วยการจำลองสีของท้องฟ้าในยามค่ำคืนเป็นหลัก เน้นให้เห็นความระยิบระยับของดวงจันทร์และกลุ่มดาวที่นำสายตาของผู้มาใช้บริการสู่โถงกลางชั้น5 และชั้น6

การวางผังและการจัดระบบสัญจร

การใช้วัสดุประกอบอาคาร ค่อนข้างหลากหลายทั้งภายนอกและภายใน ด้วยเหตุผลประกอบกันหลายอย่าง ทั้งงบประมาณและการออกแบบก่อสร้าง ส่วนใหญ่ใช้วัสดุภายในประเทศทั้งหมด ยกเว้นอะลูมิเนียมบางส่วนมาจากต่างประเทศ. ในส่วนของการใช้สีนั้น ใช้สีหลักสีเดียวกับเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ ปิ่นเกล้า คือสีน้ำเงิน ส่วนบนสุดของอาคารใช้สีทอง เพื่อสร้างความจดจำและความโดดเด่นในยามค่ำคืน ส่วนอื่นๆ เน้นการใช้สีพื้นผิวที่แท้จริงของวัสดุ

โครงสร้างของอาคาร

การออกแบบโรงภาพยนตร์นั้น มีข้อกำหนดหลักทั้งทางด้านกฎหมาย มุมมองการนั่งชม และระบบเสียงภายใน การออกแบบโครงสร้างของอาคารจึงต้องพิถีพิถันตั้งแต่ต้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเป็นโรงภาพยนตร์ที่สมบูรณ์และปลอดภัย โรงภาพยนตร์แต่ละโรงได้มาตรฐานทั้งความสูง ความกว้าง ตลอดจนความลาดชันของระดับที่นั่งแต่ละระดับ ประกอบกับลักษณะการใช้สอยอาคารที่แตกต่างกัน จึงต้องมีรายละเอียดในการออกแบบที่แตกต่างกัน

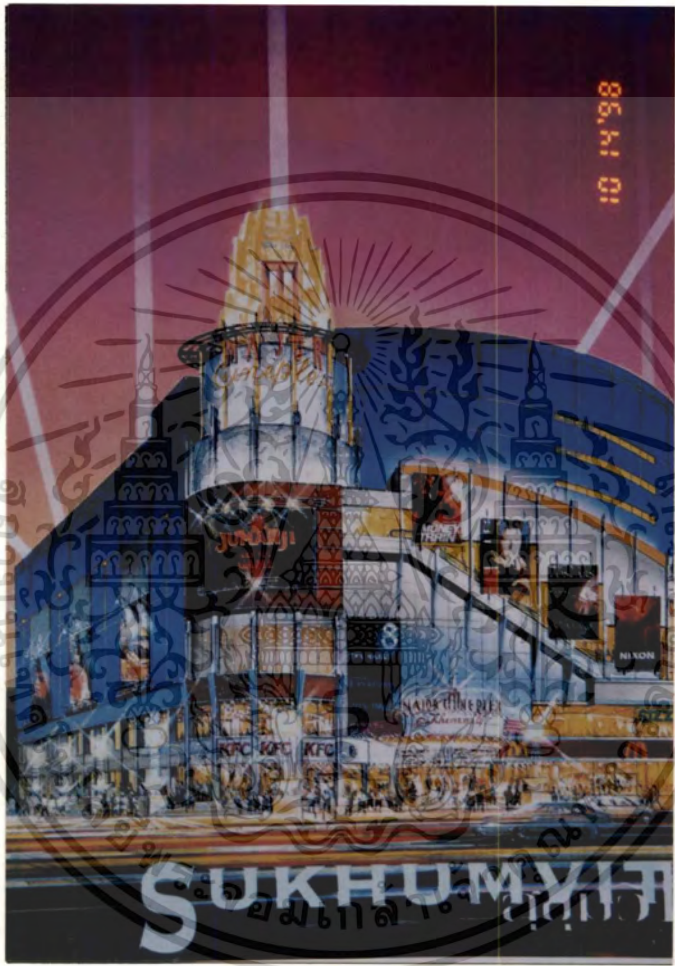
ณ วันนี้ ทั้งรูปทรงภายนอกและพื้นที่ใช้สอยภายในของเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ สุขุมวิท ได้ตอบสนองความต้องการของทั้งเจ้าของและผู้มาใช้บริการอย่างเต็มรูปแบบ อรรถรสหลากหลายที่ได้รับจากสถานที่นี้ ได้บอกถึงความเป็นผู้นำและศูนย์รวมของความบันเทิงขององค์กรอย่างชัดเจน¹¹

¹¹สุมาลี ปทุมพันธ์ , " UPDATE ", ARCH & IDEA ปีที่ 5, ฉบับที่ 55

(พฤษภาคม 2541) : 34-68

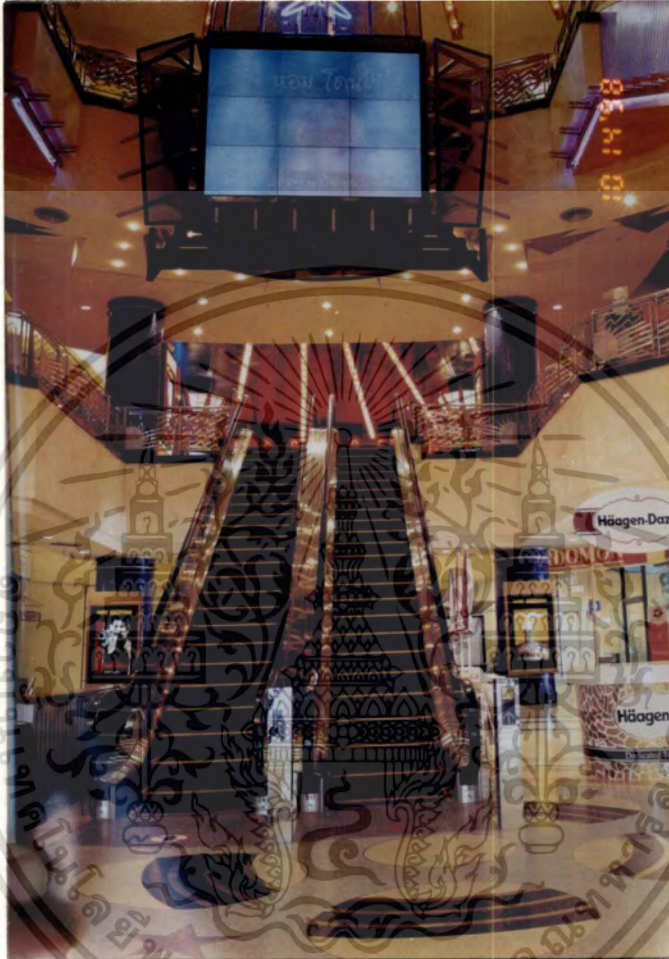

ภาพที่ 3.41 ทศนียภาพด้านหน้า ของ เมเจอร์ ซินีเพลกซ์ สุขุมวิท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.42 ทักษะภาพของบริเวณโถงด้านหน้า

การเน้นบรรยากาศแห่งความสุข ความทันสมัยและความบันเทิงยามค่ำคืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.43 ทศนิยมภาพบริเวณขายบัตรเข้าชมภาพยนตร์และบรรยากาศโรงฉายภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.3 ODEON, ELEPHANT AND CASTLE, LONDON.

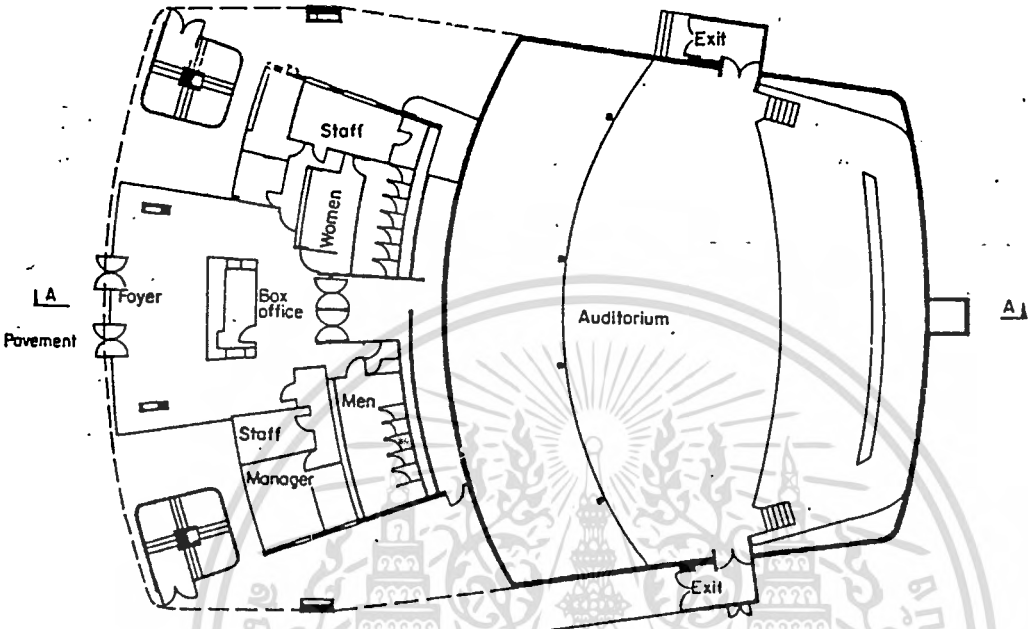
สถาปนิก : ERNO GOLDFINGER AND ASSOCIATES

ODEON, ELEPHANT AND CASTLE เป็นตัวอย่างที่ดีของโรงภาพยนตร์ที่มีลักษณะเป็นเอกเทศ สร้างขึ้นในเขตที่มีการปรับปรุงขึ้นใหม่ ใกล้ๆ กับที่ตั้งแห่งนี้มีโรงภาพยนตร์ขนาดใหญ่อยู่ก่อนแล้ว โดยอยู่ใกล้กับเส้นทางรถไฟ โรงภาพยนตร์ใหม่แห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการปรับปรุงย่าน ELEPHANT และ CASTLE ซึ่งเป็นย่าน SHOPPING CENTER สำนักงาน และศูนย์กลางการคมนาคมต่างๆ

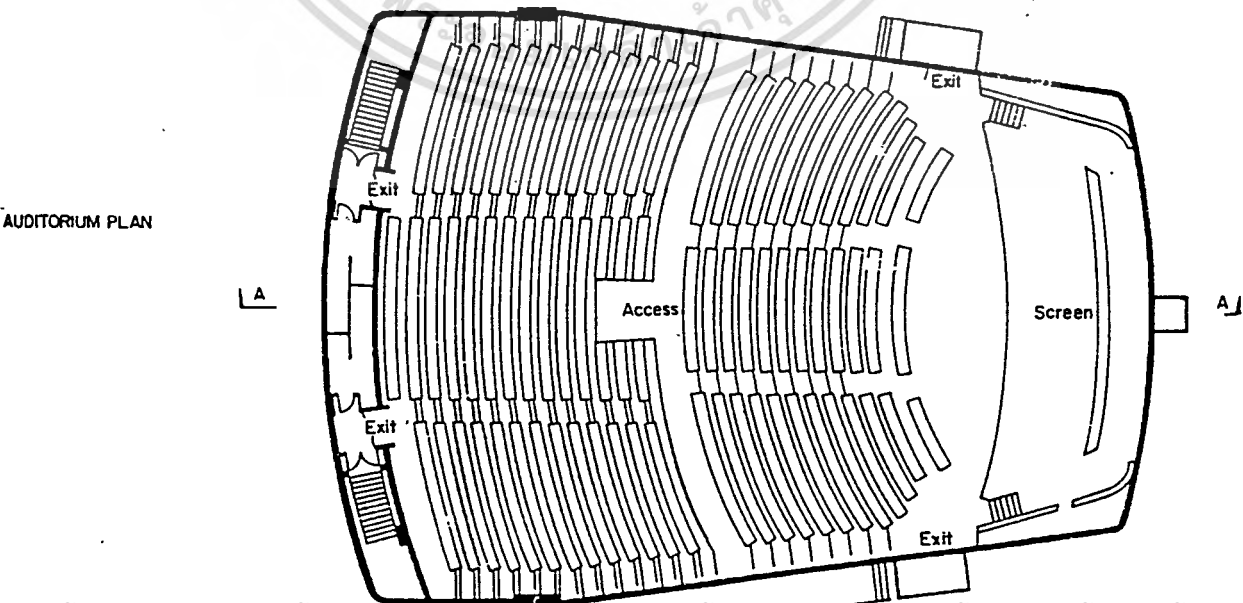
โรงภาพยนตร์แห่งนี้มีโครงการเข้าเปิดออกสู่ถนนอย่างเต็มที่ สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนโดยขนาดเล็กใกล้ๆ กันเป็นส่วนช่วยเพิ่ม SPACE โดยใช้เป็นที่จำหน่ายตั๋วและสิ่งของอื่นๆ ห้องน้ำถูกจัดวางไว้ระหว่างส่วนโรงภาพยนตร์กับโถงทางเข้า ซึ่งส่วนนี้จะเป็นตัวช่วยกันเสียงรบกวนจากถนนไม่ให้เข้าสู่โรงภาพยนตร์ได้ ความจุภายในทั้งหมด 1,040 ที่นั่ง จัดที่นั่งในลักษณะ STADIUM TYPE โครงสร้างส่วนหลังคาถูกออกแบบให้เอื้ออำนวยต่อการฉายภาพยนตร์ โดยออกแบบโครงสร้างให้ไม่กีดขวางลำแสงจากเครื่องฉาย ทางเข้าสู่ที่นั่งชมจัดไว้ตรงกลาง เป็นบันไดขึ้นสู่ส่วนกลางของบริเวณที่นั่งชม แล้วแยกออกทางซ้ายและขวาจอภาพยนตร์ (เป็นจอแบบไม่มีการกันขอบ) ออกแบบให้มีโครงสร้างที่เป็นอิสระจากโครงสร้างหลักของอาคาร

รูปทรงภายนอกของ ODEON, ELEPHANT AND CASTLE ได้สะท้อนลักษณะการใช้งานขององค์ประกอบภายในอย่างตรงไปตรงมา นับเป็นตัวอย่างของการออกแบบในลักษณะ MODERN ARCHITECTURE

ภาพที่ 3.44 ผังพื้นที่ในส่วนของห้องจัดแสดง ภายใน Odeon, Elephant And Castle, London.

ผังพื้นที่ด้านล่าง มีการจัดวางห้องน้ำและห้องชายตัว เพื่อกันเสียงรบกวนจากภายนอก

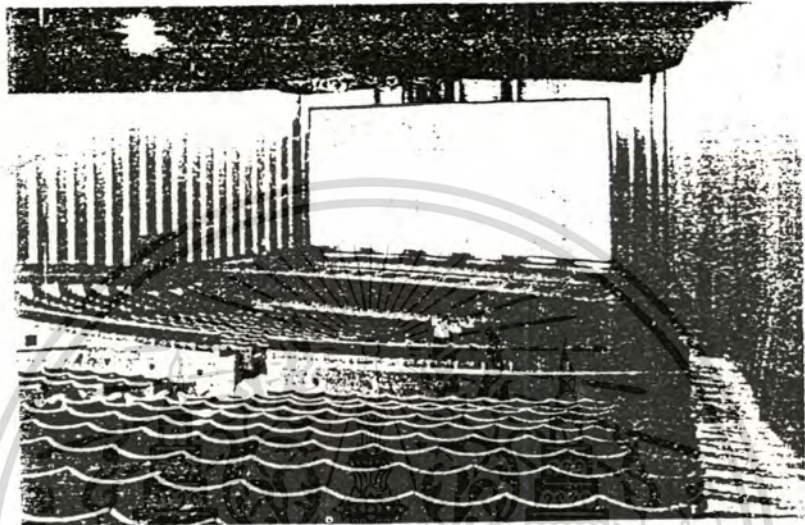

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่ข้อมูลใดๆต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

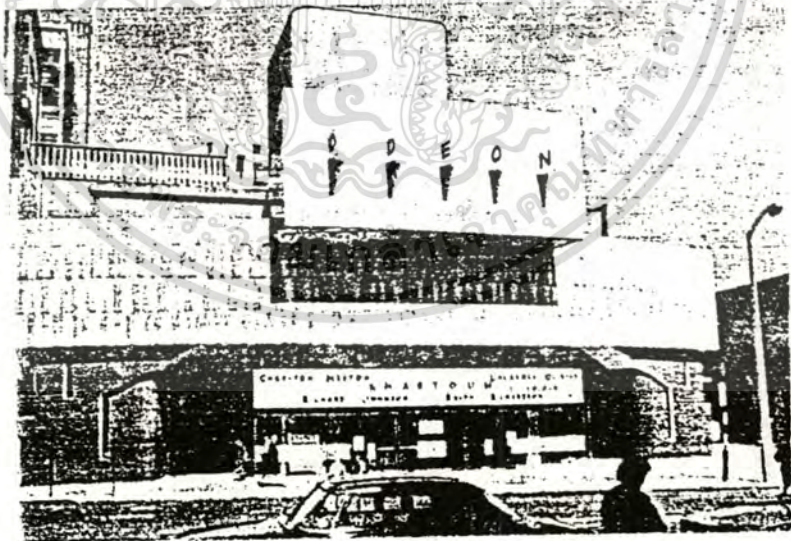
ผังพื้นที่ส่วนที่นั่งชม

ภาพที่ 3.45 ทศนิยมภาพของส่วนต่างๆ ภายใน Odeon, Elephant And Castle, London.

ทศนิยมภาพภายใน

บริเวณด้านหน้าอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.4 SCALA BIRMINGHAM

สถาปนิก : JAMES A. ROBERT AND ASSOCIATES

เป็นการพัฒนาย่านโรงภาพยนตร์เดิมของเขต SMALLBROOK เมือง BIRMINGHAM ส่วนโรงภาพยนตร์อยู่ที่ระดับชั้นใต้ดิน และโถงทางเข้าอยู่ที่ระดับพื้นดิน โดยมี CANOPY ซึ่งออกมาสู่ถนนช่วยให้มองเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้โรงภาพยนตร์แห่งนี้ประสบความสำเร็จมีการใช้ข้อได้เปรียบของที่ดิน ซึ่งอยู่บริเวณมุมถนน โดยการติดตั้งป้ายโฆษณาของโรงภาพยนตร์ในบริเวณนี้

โถงทางเข้าจะเป็นที่จำหน่ายตั๋ว และด้านหนึ่งจะมีบันไดลงสู่ส่วนโรงภาพยนตร์ด้านล่าง โดยจะมี FOYER ที่ติดต่อกับส่วนหลังของที่นั่งชม ภายใน FOYER นี้จะมีร้านขายของและห้องน้ำที่นั่งชมจะเป็นแบบ FOUR GANGWAY STADIUM TYPE มีที่นั่ง 640 ที่ ทางออก 3 ทาง พื้นของส่วนที่นั่งจะลาดขึ้นจากหน้าจอภาพยนตร์ โดยช่องว่างข้างใต้พื้นจะเป็นที่ติดตั้งท่อระบายอากาศ อากาศบริสุทธิ์จะถูกดูดเข้าสู่โรงภาพยนตร์ทางท่อนี้ แล้วระบายออกทางด้านหลังของโรงภาพยนตร์

จอภาพยนตร์ออกแบบสำหรับการฉายภาพยนตร์ 70 มิลลิเมตร โดยมีขอบเขตที่สามารถปรับได้ทั้งแนวตั้งและแนวนอน เพื่อให้สามารถปรับขนาดของภาพได้ตามต้องการ

ห้องฉายภาพยนตร์ ออกแบบตามมาตรฐานของ TODD AO ระบบเสียง ประกอบด้วย PRE-AMPLIFIERS 6 ช่องเสียง และ MAIN AMPLIFIERS สำหรับภาพยนตร์ 70 มิลลิเมตร ต่อเข้ากับลำโพง 5 ชุด ทางด้านหลังของจอภาพ และลำโพง AMBIENT 24 ตัวอย่าง อยู่ในฝ้าเพดาน

3.3.5 THE ODEON MARBLE ARCH, LONDON

สถาปนิก : T.P. BENNER AND SON

ที่ดินบริเวณหัวมุมของ MARBLE ARCH มีโรงภาพยนตร์อยู่ก่อนแล้ว การพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้ได้เปลี่ยนแปลงจากแนวทางการพาณิชย์ โดยปรับปรุงเป็นโรงภาพยนตร์ในชั้นบนและร้านค้าที่ชั้นล่าง ทางเข้ามีบันไดเลื่อนซึ่งขยายออกจากส่วนโถงทางเข้า ทอดจากระดับพื้นชั้นสู่ LOUNGE FOYER ที่กว้างขวางในบริเวณส่วนโรงภาพยนตร์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ชม

ปัญหาใหญ่ของโรงภาพยนตร์แห่งนี้ คือเสียงรบกวนจากการจราจรบนถนนและจากรถไฟใต้ดิน แต่สถาปนิกก็สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยการแยกส่วนโครงสร้างทั้งหมดของโรงภาพยนตร์ออกจากอาคารเดิม เสียงจึงถูกตัดขาดให้อยู่เฉพาะในโครงสร้างเดิมเท่านั้น

โรงภาพยนตร์จุคนดูได้ 1,360 ที่นั่ง โดย 790 ที่นั่ง อยู่บริเวณชั้นล่างซึ่งเป็นพื้นลาดและอีก 570 ที่นั่ง อยู่ชั้นลอย จอภาพขนาดใหญ่ออกแบบสำหรับมาตรฐาน D 150 , CINERAMA และ TODD AO มีความยาว 23.165 เมตร (วัดในแนวตรง) โถงทางเข้ามีขนาดกว้างขวางพร้อมห้องจำหน่ายตั๋ว ทางเข้าสู่ส่วนโรงภาพยนตร์อยู่ด้านหลังของที่นั่งชม ห้องฉายอยู่ตรงกลางของโรงภาพยนตร์ ที่โถงชั้นล่างจะมีบันไดขึ้นสู่ชั้นลอยด้วย

โรงภาพยนตร์โรงนี้ติดตั้งระบบปรับอากาศทั้งหมด โดยมี COOLING TOWER และห้องเครื่องอยู่บนหลังคาเหนือจอภาพยนตร์ นอกจากนี้ผนังด้านนอกของโรงภาพยนตร์ยังติดตั้งดวงไฟเพื่อใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์อีกด้วย

3.3.6 ASTORIA CINEMA, SOUTHEND

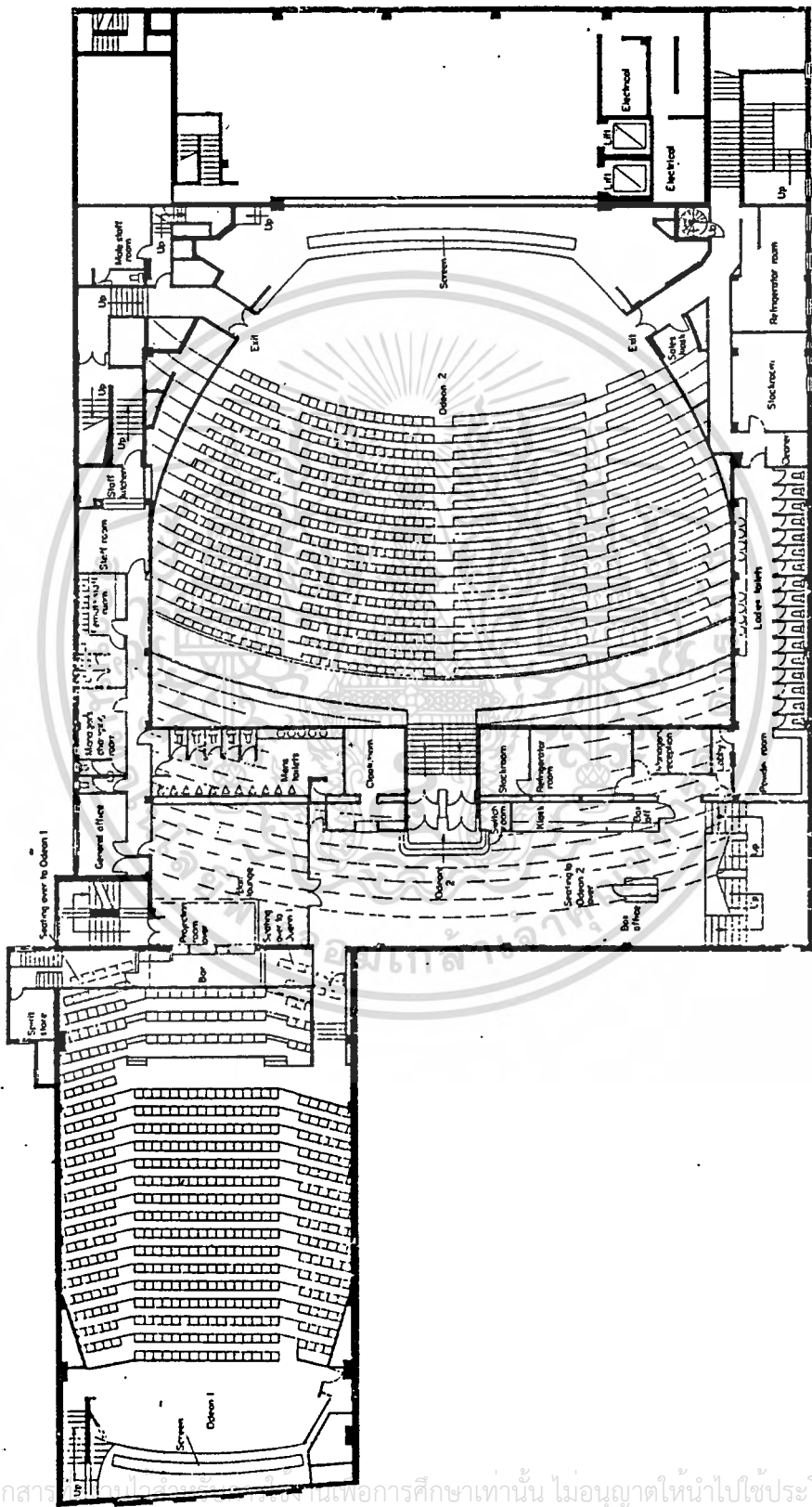
สถาปนิก : RANK ORGANISATION ARCHITECES

โรงภาพยนตร์ซึ่งสร้างก่อนสงครามจะมีขนาดใหญ่ และใช้ประโยชน์ได้จำกัดบริเวณ โรงภาพยนตร์หลายแห่งได้จัดรายการให้เป็นคู่หรือแยกโรงภาพยนตร์เป็น 2 - 3 โรง สำหรับ ASTORIA CINEMA ถูกแบ่งออกเป็น 2 โรงภาพยนตร์ และชั้นล่างถูกแยกและทำเป็น ซุปเปอร์มาร์เก็ต หลังเวทีก็ถูกเปลี่ยนเป็นสำนักงาน ห้องเจ้าหน้าที่และที่เก็บของ สำหรับ ซุปเปอร์มาร์เก็ต และชั้นบนแบ่งเป็น 2 โรงภาพยนตร์ บาร์ ห้องแขวนเสื้อโค้ต ห้องทำงานผู้จัดการ และห้องเจ้าหน้าที่

ทั้ง 2 โรงภาพยนตร์ที่ใช้ระบบเสียง TRANSISTERISED SOUND SYSTEM และ CENEMATION และรวมทั้งติดตั้งระบบช่วยการได้ยิน สำหรับผู้ชมที่หูหนวก ห้องโถงใหญ่ที่ระดับชั้นแรกนี้ดูภูมิฐานและเป็นทางเข้าสู่ที่ขายตั๋ว เคาน์เตอร์ขายตั๋ว บาร์ ห้องน้ำ และ โรงภาพยนตร์ และใช้แถบที่มีสีสะท้อนแสงอยู่ที่ระดับเพดานเป็นตัวนำผู้ชมจากส่วนสำนักงาน ไปสู่โรงภาพยนตร์

ภาพที่ 3.48 ผังพื้น ส่วนของโรงฉายภาพยนตร์ ภายใน Astoria Cinema, Southend.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.7 SAITAMA ARTS THEATER / 1994

ลักษณะโครงการ

โรงภาพยนตร์ ที่มีโรงฉายภาพยนตร์จำนวน 4 โรง มีขนาดตั้งแต่ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมทั้งยังมีห้องจัดฝึกอบรม และห้องจัดนิทรรศการที่มีความยาวของห้องถึง 100 เมตร

แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

การสร้างบรรยากาศ โอโถงด้วยการนำแสงที่ตกกระทบลงมาจากศูนย์กลางของอาคาร
" IN ORDER TO EMBODY "

ภาพที่ 3.49 ทศนียภาพห้องฉายภาพยนตร์ที่ปรับเป็นห้องอเนกประสงค์ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4. โครงการเปรียบเทียบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ (ประเภทห้องสมุด)

3.4.1 ห้องสมุดภาพยนตร์กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

ห้องสมุดของ SVERIDES RADIO (SR) เก็บสะสม คัดเลือกและรักษาทุกๆ สิ่งที่เป็น ผลจากกิจกรรมทางโทรทัศน์ยกเว้นหลักฐานทางเอกสาร อย่างเช่น หลักฐานในรูปของต้นฉบับ เอกสาร ภาพยนตร์ที่มีมาแต่เดิม การบันทึก การรวบรวมประวัติเหล่านี้จะมีการเพิ่มที่เก็บเอกสาร ของ SR เพื่อเก็บหลักฐานต่างๆ

งานในห้องสมุดภาพยนตร์รวมถึงงานหลักคือ ผลิตผลทางโทรทัศน์ ภาพยนตร์และ วิดีโอเทป ซึ่งโดยมากจะส่งกลับคืนให้กับเจ้าของ ผู้จำหน่าย

ห้องสมุดภาพยนตร์จัดเป็น 2 แผนก แผนกบริการและแผนกทำบัญชีรายชื่อทั้ง 2 ส่วน ประกอบกันเป็นที่มาของห้องสมุดภาพยนตร์ และห้องสมุด รูปภาพและยังมีการรวบรวมภาพนิ่ง ที่เอามาจากภาพยนตร์ด้วย นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เก็บรักษาฟิล์มตามประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่และการ รายงาน (กิจกรรม)

ในทางการรวบรวมนั้น ห้องสมุดภาพยนตร์เริ่มงานเมื่อปี 1958 แต่มีหลักฐานจาก ยุคก่อนๆ ของโทรทัศน์สวีเดนปี 1954 หลักฐานที่เก่าที่สุดในห้องสมุดคือภาพยนตร์ ซึ่งมีมาตั้งแต่ ปี 1896

ในจำพวกภาพนิ่งที่เก่าแก่ที่สุดอันหนึ่ง แสดงถึงสาเหตุย้อนหลังถึงการเกิดสงคราม กลางเมืองในอเมริกาเหนือ

คณะผู้ร่วมงานจำนวน 40 คน ส่วนสำคัญอยู่ในแผนกบริการที่มีส่วนช่วยในการให้ยืม และให้คำแนะนำฝ่ายวิชา เช่น วิทยุ เครื่องยนต์ การถ่ายรูป ภาพพิมพ์ หรือในแผนกทำบัญชี รายชื่อ การวิจัยของนักวิชาชีพได้กระทำสำเร็จและบัญชีรายชื่อด้วย ซึ่งเป็นภาระของห้องสมุด เป็นสิ่งที่ต้องการเช่นเดียวกันเพื่อแบ่งเบาภาระ ซึ่งจะได้กระทำให้ลุล่วงไป

ในห้องเก็บที่สำคัญจะมีอุณหภูมิ +12 ถึง -13 องศาเซลเซียสและความชื้นสัมพัทธ์ 55% ± 5% อย่างคงที่ เครื่องใช้ประกอบไปด้วยฟิล์ม 16 มม. และเทปบันทึกเสียงบางครั้ง บางคราวมีเพียง 35 มม. ฟิล์มภาพยนตร์และเทปบันทึกเสียงจะถูกเก็บไว้ในกล่องกระดาษแข็ง ที่หนาๆ วางไว้บนชั้นวางของที่เป็นเหล็กใช้เก็บด้วยมือ เรียกว่า ระบบ COMPACTUS ฟิล์มภาพยนตร์ส่วนมากเก็บในกระเป๋าสตางค์ที่อยู่ภายในกล่อง (ซึ่งปรับปรุงสำหรับ ACETATE ภาพยนตร์ไม่ใช่ NITRATE ภาพยนตร์)

วิดีโอเทปถูกเก็บไว้ในศูนย์ที่วุ่นวายขึ้นเล็กน้อยที่ออกแบบเป็นพิเศษ

แผนกบริการ

ภาพยนตร์และเทปบันทึกเสียงจะมาถึงแผนกบริการ และถูกขึ้นทะเบียนและนำไปไว้ใน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในบัญชีรายชื่อธรรมดา ห้องสมุดจะแสดงถึงแหล่งที่มาของภาพยนตร์ และภาพนิ่งภายนอก

ห้องสมุดภาพ

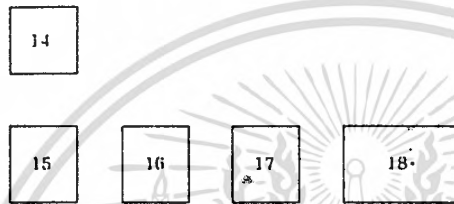
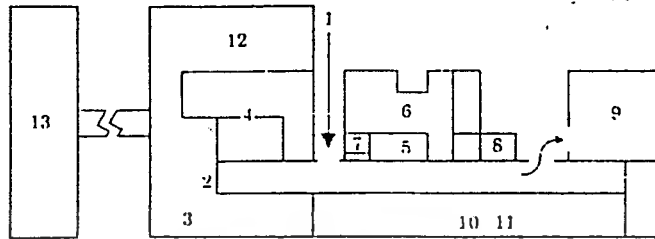
ห้องสมุดภาพมีแผนกชั้นต้น 2 แผนก เพื่อรวบรวมภาพนิ่งที่มาจากผลิตของทีวี หรือจากการผลิตที่ได้รับมา และนำมาใช้จัดการกับขั้นตอนการบริการ เพื่อที่จะช่วยให้คำแนะนำในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการสอบถามเพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติม และการวิจัยค้นคว้าอยู่ภายนอก SVERIGES RADIO

แผนกการทำงานเป็นขั้นตอนโดยรวบรวมภาพนิ่งที่เป็นงานด้านรอง สำหรับเป็นตัวอย่างในกรณีที่เกี่ยวข้องกับข่าว แต่งานหลักจะรวบรวมภาพนิ่งหรือภาพได้รับการคัดเลือกเพื่อการพิจารณาขั้นสุดท้าย ว่าสมควรจะเก็บรักษาภาพนิ่งเหล่านี้ต่อไปหรือไม่

ห้องสมุดจะมีห้องสำหรับเก็บของและห้องทำงานเป็นเพียงภายนอกที่สำคัญ เป็นสถานที่ในทางตะวันออกของสต็อกโฮล์ม โปรดสังเกตโครงสร้างให้หัวข้อต่อไปนี้

ห้องสมุดภาพยนตร์นี้ได้ย้ายไปใน RASEMDA FILMTOWN เก่าๆ ในเมือง SOLNA ทางตะวันตกของสต็อกโฮล์ม นี่คือนสถานที่สำหรับเก็บและทำงานเกี่ยวกับฟิล์ม (ฟิล์มในเตรดไม่ได้นำมาสะสมและเก็บรักษาไว้ภายในสถานที่สำคัญ) การทำงานเกี่ยวกับเทคนิคภาพยนตร์ อย่าง ประณีต ก็ได้กระทำที่นี่

ภาพที่ 3.50 ผังพื้น ของห้องสมุดภาพยนตร์ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน

แปลแผนผัง

1. ทางเข้า
2. ฝ่ายประชาสัมพันธ์
3. แผนกบริการ
4. ห้องภาพยนตร์สำหรับผู้ชม
5. ห้องวิทยุโทรทัศน์
6. ห้องภาพยนตร์ต่าง ๆ
7. ห้องทำงานเขียน และห้องของผู้อำนวยความสะดวก
8. ห้องประชุม และห้องของผู้อำนวยความสะดวก
9. ห้องสมุดภาพ
10. แผนกคัดลอกภาพ
11. แผนกขาย
12. สถานที่เก็บฟิล์มถ่ายรูปที่กลับค่าเงินขาว
13. ห้องเก็บของที่ยังคงสำคัญ ๆ ใน BROADCASTING HOUSE (BROADCAST กระจายเสียง)
14. ห้องเก็บวิดีโอเทปในศูนย์ทีวี
15. ห้องเก็บของใน VAXJO (ในทางใต้สวีเดน)
16. ที่เก็บใน RETEBRO ทางตะวันตกเฉียงเหนือของสต็อกโฮล์ม
17. ห้องเก็บของใน DJURGARDEN (ทางตะวันออกของสต็อกโฮล์ม)
18. ห้องเก็บของและสถานที่ทำงานใน RASUMDA (ทางตะวันตกของสต็อกโฮล์ม)

โครงสร้างห้องสมุดภาพยนตร์ (1 - 13)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ห้องเก็บของส่วนนอก (14 - 18)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 MOUNT ANGEL ABBEY LIBRARY

สถาปนิก : ALVAR AALTO

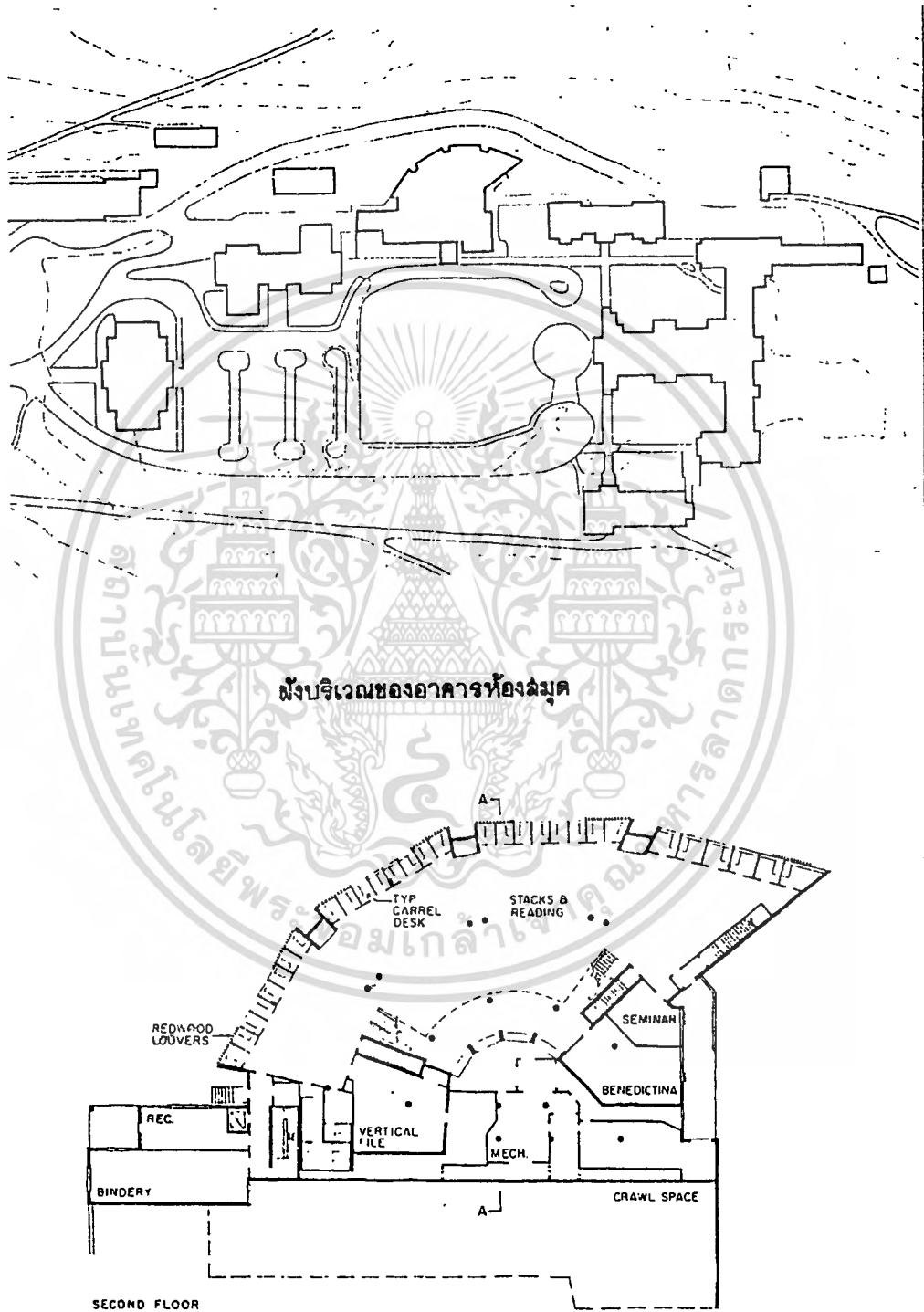
อาคารห้องสมุด ABBEY ตั้งอยู่บนยอดเนินและมีทางเข้าอยู่ในระดับเช่นกัน เมื่อมองจากที่ต่ำกว่าขึ้นไป จะมองเห็นเฉพาะชั้นบนสุดของอาคารเท่านั้น ชั้นอื่นๆ อีก 2 ชั้น ถูกออกแบบให้ลดหลั่นกันลงมาตามลักษณะของพื้นที่ จากภายนอกจะเห็นอาคารที่มีลักษณะเรียบง่ายสัดส่วนเหมาะสม รูปด้านหน้าที่เรียบง่าย สงบนิ่ง ทำให้อาคารนี้แลดูกลมกลืนกับอาคารรอบข้างได้เป็นอย่างดี จะมีเพียงสี่เหลี่ยมอ่อนของอิฐที่นำมาตกแต่งเท่านั้นที่ทำให้อาคารนี้แตกต่างจากอาคารอื่น

ในขณะที่รูปลักษณะภายนอกเป็นแบบที่เรียบง่าย การจัดเนื้อที่ภายในกลับมี SPACE ที่น่าสนใจ เนื้อที่ของชั้นวางหนังสือ และที่อ่านหนังสือทั้ง 3 ชั้น จะมีแสงสว่างส่องเข้าถึงได้อย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา จากช่องแสงรูปโค้งบนหลังคา ซึ่งเปิดตรงสู่บริเวณทางเข้า การออกแบบโดยนำแสงสว่างธรรมชาติเข้ามาใช้ในอาคาร ทั้งในส่วนทางเข้า และส่วนอ่านหนังสือ ได้รับการควบคุมเป็นอย่างดี เป็นส่วนช่วยเน้นวัสดุตกแต่งภายใน และ SPACE ที่เปิดโล่งถึงกันระหว่างชั้น

การวางผังที่ดีทำให้ส่วน CONTROL สามารถมองเห็นได้ทั่วทุกจุด BALCONY ภายในที่มีลักษณะโค้งและบริเวณที่อ่านหนังสือ ถูกออกแบบขึ้นเพื่อให้กลมกลืนกับเส้นแนวนองภายนอก บริเวณทำการค้นคว้าจะกระจายอยู่บริเวณริมผนัง ส่วนที่อ่านหนังสือจะอยู่ตลอดความยาวของ BALCONY ชั้นวางหนังสือมีลักษณะการจัดวางเป็นเส้นรัศมีกระจายออกจากจุดศูนย์กลางไปยังผนังด้านนอก ห้องประชุมมีผนังและฝ้าเพดานโค้งเข้าหากันเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการได้ยินให้ดีขึ้น

ห้องสมุดแห่งนี้ สามารถนำแสงสว่างธรรมชาติมาใช้ในอาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัด SPACE ภายในที่ตอบสนองประโยชน์ใช้สอย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 3.51 ผังบริเวณและผังพื้น ของ Mount Angel Abbey Library.

ผังพื้นที่ 2 แสดงการจัดบริเวณย่านหนังสือ ให้ได้รับแสงสว่างธรรมชาติอย่างเต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.3 KANASAWA IZUMINO LIBRARY / 1995

สถานที่ตั้ง

ห้องสมุดคานาซาวา อิซุมิโน ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองคานาซาวา

แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรม

• NINJA TEMPLE •

การออกแบบและสร้างบรรยากาศ

ให้เกิดความรู้สึกถึงความสบายเหมือนอยู่ใกล้ๆ สายน้ำ โดยมีการปลูกต้นไม้รอบๆ อาคาร เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศ

แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในอาคาร

เน้นความเป็นพื้นที่ว่างต่อเนื่องกัน และการนำแสงธรรมชาติเข้ามาใช้ในอาคาร (SKY LIGHT) เพื่อความโปร่ง โล่ง แลดูอบอุ่นสบายตา

ภาพที่ 3.52 ทศนียภาพภายในห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 โครงการเปรียบเทียบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ (ประเภทส่วนบริการทางการศึกษา)

3.5.1 ส่วนปฏิบัติการภาพยนตร์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ส่วนปฏิบัติการภาพยนตร์ ซึ่งเป็นอาคารลักษณะเหมาะกับภาพยนตร์การศึกษา ลักษณะเป็นอาคาร ค.ส.ล. 2 ชั้น, เสา - คาน SPAN กว้าง หลังคาโครง TRUSS ในส่วนโรงถ่าย ทำแบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ คือ

ชั้นที่ 1 : ห้องเรียนขนาด 30 คน 30 ห้อง ADMIN และโถง

ชั้นที่ 2 : ห้องควบคุม ห้องตัดต่อ และอนิเมชัน

โรงถ่าย (2 ชั้น) ห้อง CONTROL DRESSING เป็นอาคาร ค.ส.ล. โครง TRUSS ขนาด 12 x 12 ด้านบนเปิดช่องระบายอากาศติดตั้งใช้ระบบไฟแขวน เป็นอาคารเปิดโล่ง 2 ชั้น โดยชั้น 2 จะมีทางเข้าในโรงถ่ายทำ ในลักษณะ CAT WALK รอบอาคาร

สภาพปัญหา

1. แสงเสียงจากภายนอกรบกวนมาก คือ ไม่เก็บเสียงและแสงอาทิตย์เข้ามามากเกินไป
2. เสียงในโรงถ่ายสะท้อนเป็นเสียงก้องมาก
3. ขนาดของโรงถ่ายเล็กไป
4. ไม่มีห้องควบคุมไฟ คุมเสียง เก็บของ
5. ห้อง CONTROL ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร

3.5.2 อาคารเรียนกลาง ดิگสมเด็จพระเทพฯ KMITL ส่วนปฏิบัติการบันทึกเทป V.D.O. ขนาดเล็ก

ลักษณะการให้บริการ เป็นห้องบันทึกเทป เพื่อการศึกษาภาคปฏิบัติ แบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ

ส่วน CONTROL

1. ส่วน CONTROL นี้ สูง 2.3 m. พื้นยกระดับเพื่อตัดต่อและควบคุม

ส่วน STUDIO

2. ควบคุมเสียงโดยบุผนังที่ดูดกลืนเสียง
3. ทั้งพื้นและเพดานควบคุมไฟ โดยเดินสายไฟใต้พื้น

ส่วน STUDIO

1. สูง 3.0 m. ขนาดห้อง 10 x 20 m.
2. ระบบไฟเป็น INDIRECT ได้ฝ้าเพดานลักษณะแบบ WAFFLE
3. ระบบฉากม้วนเก็บขึ้นลงได้ โดยควบคุมจากเพดาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การสรุปผลการวิเคราะห์และการวิจัยเพื่อการออกแบบ

3.6.1 ผลการวิเคราะห์โครงการเปรียบเทียบ

จากข้อมูลทางการศึกษาโครงการเปรียบเทียบที่มีลักษณะหรือรูปแบบ ใกล้เคียงกับโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 นั้น เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาวิเคราะห์หาแนวทางและรูปแบบที่ดีและเหมาะสมกับโครงการฯ ได้ต่อไป และยังทำให้เห็นถึงปัญหาต่างๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในอนาคต พร้อมทั้งศึกษาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านั้น เพื่อให้การออกแบบโครงการ เป็นไปอย่างสมบูรณ์และบรรลุถึงจุดประสงค์หลักในการออกแบบ

ข้อมูลในอดีตที่ผ่านมาสามารถนำมาเป็นข้อคิดและแนวทางที่ดีในอนาคตได้ ดังนั้นโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ ซึ่งเป็นโครงการในอนาคตที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอแนะรูปแบบและวิธีการในการออกแบบ เพื่อสามารถนำไปดำเนินการจัดสร้างเป็นโครงการจริงในอนาคตได้ จึงต้องอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า โครงการเปรียบเทียบนั้น โดยวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะ ข้อดี-ข้อเสียของแต่ละโครงการ มาสรุปเป็น ตารางในแต่ละเรื่อง เพื่อทำให้เกิดความกระจ่างในการสรุปผลที่ได้ที่เหมาะสม แล้วนำมาใช้กับโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ ต่อไป

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นเรื่องๆ ได้ ดังนี้

3.6.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการเปรียบเทียบทางด้านรายละเอียดข้อมูล

แบ่งเป็น

- การจัดองค์กรภายในโครงการศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทย (ดูตารางที่ 3.1)
- ลักษณะแนวทางหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทย (ดูตารางที่ 3.2)
- องค์กรสนับสนุนโครงการศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันภาพยนตร์ไทย (ดูตารางที่ 3.3)
- องค์ประกอบหลักของโครงการศึกษา (ดูตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.1 เปรียบเทียบการจัดองค์กรภายในโครงการศึกษา

การจัดองค์กรภายในโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติรื้อยพรรษา พระราชสมภพฯ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (จากข้อ 3.1.1)

จัดแบ่งองค์กรและส่วนงาน ดังนี้

คณะกรรมการ

ผู้อำนวยการใหญ่ (สำนักผู้อำนวยการ)

รองผู้อำนวยการด้านวิชาการและวางแผน

- ฝ่ายนโยบายและวางแผน

- ฝ่ายวิจัยและพัฒนา

- ฝ่ายเทศกาลภาพยนตร์

- ฝ่ายเผยแพร่และฝึกอบรม

รองผู้อำนวยการด้านการผลิต

- ฝ่ายแผนการสร้างสรรค์

- ฝ่ายปฏิบัติการสร้าง

- ฝ่ายอุปกรณ์การสร้าง

- ฝ่ายศิลปกรรม

- ฝ่ายบริการห้องปฏิบัติการ

รองผู้อำนวยการด้านการจัดจำหน่าย

- ฝ่ายจัดจำหน่ายในประเทศ

- ฝ่ายจัดจำหน่ายต่างประเทศ

- ฝ่ายการตลาดและโฆษณา

- ฝ่ายโรงภาพยนตร์แห่งชาติ

รองผู้อำนวยการด้านการบริหาร

- ฝ่ายบริหารบุคคล

- ฝ่ายจัดหาและการพัสดุ

- ฝ่ายบริหารทั่วไป - ฝ่ายกฎหมาย

รองผู้อำนวยการด้านบัญชีและการเงิน

- ฝ่ายการเงิน

- ฝ่ายกองทุนพัฒนาภาพยนตร์

- ฝ่ายบัญชี - ฝ่ายงบประมาณ

รองผู้อำนวยการด้านหอภาพยนตร์แห่งชาติ

- ฝ่ายวิจัยและบริการ

- ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์

- ฝ่ายเอกสาร

- ศูนย์อนุรักษ์ภาพยนตร์

- ศูนย์เก็บรักษาภาพยนตร์

- ฝ่ายพิพิธภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

การจัดองค์กรภายในโครงการของการภาพยนตร์แห่งประเทศไทย (จากข้อ 3.1.2)

จัดแบ่งองค์กรและส่วนงาน ดังนี้

คณะกรรมการ

ผู้อำนวยการ

- กฎหมาย
- ประชาสัมพันธ์
- เลขาธิการ

รองผู้อำนวยการฝ่ายการบริหาร

- การเงินและบัญชี
- การพนักงาน
- ธุรการ

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

- พัฒนาธุรกิจ
- ผลิตและประสานงานภาพยนตร์
- วิจัยและพัฒนา
- อนุรักษ์ (หอภาพยนตร์)
- ควบคุมและพิจารณา
- ภาพยนตร์ศึกษา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

การจัดองค์การภายในหอภาพยนตร์แห่งชาติปัจจุบัน (จากข้อ 3.1.3)

จัดแบ่งองค์กรและส่วนงาน ดังนี้

กรมศิลปากร

กองจดหมายเหตุ

- ฝ่ายเอกสารสำคัญ
- หอภาพยนตร์
- ฝ่ายเอกสารประวัติศาสตร์

หอภาพยนตร์

หัวหน้าหอภาพยนตร์

- หัวหน้าหอภาพยนตร์
- เอกสารและห้องสมุด

[ห้องสมุด

เก็บรักษาเอกสาร

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

- ศูนย์ข้อมูลสถิติ
- ส่วนอนุรักษ์ฟิล์ม
- ส่วนกิจกรรมภาพยนตร์
- ธุรการและการเงิน
- งานพิพิธภัณฑ์
- งานอาคารสถานที่

[งานกิจกรรม

งานภาพยนตร์

การจัดองค์การภายในโครงการ Film Center Archive In Japan (จากข้อ 3.1.9)

จัดแบ่งองค์กรและส่วนงานออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนเก็บรักษา
- ส่วนโรงภาพยนตร์
- ส่วนบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 เปรียบเทียบลักษณะแนวทางหรือวัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา

โครงการศึกษา Case Study	ลักษณะแนวทางหรือวัตถุประสงค์
โครงการสถาบัน ภาพยนตร์ไทย (จากข้อ 3.1.1)	1. เพื่อเป็นแหล่งเก็บรักษาและอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์ 2. เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ 3. จัดเป็นสถาบันภาพยนตร์ที่มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ 4. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
โครงการการภาพยนตร์แห่งชาติ (จากข้อ 3.1.2)	1. มุ่งเน้นการสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมภาพยนตร์ 2. เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สนใจกิจการภาพยนตร์ 3. เป็นองค์กรที่มุ่งส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและหมู่ชนทั่วไป 4. ให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพภาพยนตร์ทางด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัย
โครงการหอภาพยนตร์แห่งชาติ (จากข้อ 3.1.3)	1. มุ่งให้บริการด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ 2. เก็บอนุรักษ์และรวบรวมฟิล์มภาพยนตร์ทั้งเก่าและใหม่ เพื่อจัดทำทะเบียนวัสดุที่มีค่าของชาติ
โครงการ Film Center Archive In Japan (จากข้อ 3.1.9)	1. เป็นศูนย์กลางข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ญี่ปุ่น 2. เก็บอนุรักษ์และรวบรวมฟิล์มภาพยนตร์ทั้งเก่าและใหม่ เพื่อจัดทำทะเบียนวัสดุที่มีค่าของญี่ปุ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 เปรียบเทียบองค์การสนับสนุน ของโครงการศึกษา

โครงการศึกษา Case Study	องค์สนับสนุน
โครงการสถาบัน ภาพยนตร์ไทยฯ (จากข้อ 3.1.1)	ภายใต้การควบคุมดูแลของทั้งภาครัฐบาลและ ภาคเอกชน ในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจ
โครงการการภาพยนตร์แห่งชาติ (จากข้อ 3.1.2)	ภายใต้การควบคุมดูแลของภาครัฐบาล โดย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการ
โครงการหอภาพยนตร์แห่งชาติ (จากข้อ 3.1.3)	ภายใต้การควบคุมดูแลของภาครัฐบาล โดยหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร เป็นผู้ดำเนินการ
โครงการ Film Center Archive In Japan (จากข้อ 3.1.9)	ภายใต้การควบคุมดูแลของภาครัฐบาลญี่ปุ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้แก้ไขประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 เปรียบเทียบองค์ประกอบหลักของโครงการศึกษา

โครงการศึกษา องค์ประกอบหลัก	หอภาพยนตร์ ฯ (จากข้อ 3.1.3)	ศูนย์วัฒนธรรมฯ (จากข้อ 3.1.4)	อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ (จากข้อ 4.1.5)
ที่จอดรถ	x	x	x
โรงพักคอย, โถงทางเดิน	x	x	x
ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์	x	x	x
พิพิธภัณฑ์หมุนเวียน	x	x	x
พิพิธภัณฑ์ถาวร	x	x	x
ห้องสมุด	x	x	x
ห้องบรรยายและฝึกปฏิบัติการ	x	x	-
โรงภาพยนตร์และโถงจัดแสดง	x	x	x
ห้องอาหาร, ภัตตาคาร	x	x	x
ร้านขายของที่ระลึก	x	x	-
ส่วนอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์	x	-	-
ห้องประชุม	-	x	x
ส่วนสำนักงาน	x	x	x
ห้องควบคุมงานระบบ	x	x	x
ห้องอนุรักษ์เฉลิมพระเกียรติ	-	-	x
ห้องบันทึกเสียง	-	x	-
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	-	x	x
ห้องเตรียมอาหารหรือห้องครัว	x	x	x
ห้องน้ำ	x	x	x

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

หอสมุดดนตรี (จากข้อ 3.1.6)	พิพิธภัณฑ์ (จากข้อ 3.1.7)	อาคารเฉลิมพระบารมีฯ (จากข้อ 3.1.8)	Film Center (จากข้อ 3.1.9)	Public Hall (จากข้อ 3.1.10)
x	x	x	x	x
x	x	x	x	x
x	x	x	x	x
x	x	-	-	x
x	x	-	-	x
x	x	-	x	x
x	x	-	-	x
x	-	-	x	x
x	x	x	-	x
x	x	-	-	-
x	-	-	x	-
-	x	x	-	x
x	x	x	x	x
x	x	x	x	x
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	x	-	-	-
x	x	x	x	x
x	x	x	x	x

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้แก้ไขโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

Tokyo International Forum (จากข้อ 3.1.11)	พิพิธภัณฑน์ นสพ.ไทยฯ (จากข้อ 3.2.1)	ความถี่ของ องค์ประกอบ
x	x	10
x	x	10
x	x	10
x	x	8
x	x	8
x	-	6
x	-	5
x	-	6
x	x	6
x	-	4
-	-	2
x	x	7
x	x	10
x	x	10
-	-	1
-	-	1
x	-	4
x	x	10
x	x	10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.1.2. สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกอาคาร (ดูตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 เปรียบเทียบทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกอาคาร

โครงการศึกษา Case Study	สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกอาคาร
หอภาพยนตร์แห่งชาติ (จากข้อ 3.1.3)	เป็นอาคารกลุ่มแบบ Court ลักษณะอาคารค่อนข้างทึบและคับแคบ
ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (จากข้อ 3.1.4)	เป็นอาคารกลุ่มหลายหลังมีทางเดินเชื่อมต่อกัน รูปแบบอาคารแบบไทยประยุกต์ผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมไทยและสถาปัตยกรรมญี่ปุ่น
อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ (จากข้อ 3.1.5)	เป็นอาคารสูง 5 ชั้น ผสมผสานศิลปะในสมัยรัชกาลที่ 6 เข้าไปในองค์ประกอบของอาคาร ลักษณะรูปทรงโดยรวมของอาคารได้รับอิทธิพลตะวันตก
หอสมุดดนตรี (จากข้อ 3.1.6)	เป็นอาคารแบบไทยประยุกต์ สร้างให้มีรูปแบบใกล้เคียงกับอาคารที่อยู่ติดกัน มีความเรียบง่ายสง่างาม
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติธรณีวิทยาฯ (จากข้อ 3.1.7)	เป็นอาคารแบบไทยสมัยใหม่ ที่เลือกใช้รูปทรงของวงกลมและสี่เหลี่ยม มาสอดประสานกัน เป็นกลุ่มอาคารที่มีการต่อเนื่องกันระหว่างภายนอกและภายใน
อาคารเฉลิมพระบารมี (จากข้อ 3.1.8)	เป็นอาคารสูง 8 ชั้น 1 หลังอยู่ด้านหลังและอาคารสูง 3 ชั้นอยู่ด้านหน้า จุดเด่นของอาคารอยู่ที่ทางเข้าหลักที่ออกแบบตกแต่งอาคารด้วยกระจกใส
พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย (จากข้อ 3.2.1)	เป็นอาคารที่ปรับปรุงอาคารเก่าในบางส่วน อาคารจึงดูเป็นแบบสากลเรียบง่าย บริเวณด้านหน้าอาคารเป็นลานโล่งมีสระบัว การออกแบบผนังอาคารที่เรียบง่ายแต่ได้สัดส่วนที่ลงตัวและสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร (ดูตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 เปรียบเทียบทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร (ขนาดพื้นที่)

โครงการศึกษา Case Study	สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในอาคาร (ขนาดพื้นที่)
หอภาพยนตร์แห่งชาติ (จากข้อ 3.1.3)	พื้นที่รวมของโครงการประมาณ 465 ตารางเมตร
อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ (จากข้อ 3.1.5)	พื้นที่รวมของโครงการประมาณ 2,365 ตารางเมตร
หอสมุดดนตรี (จากข้อ 3.1.6)	พื้นที่รวมของโครงการประมาณ 486 ตารางเมตร
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติธรณีวิทยา (จากข้อ 3.1.7)	พื้นที่รวมของโครงการประมาณ 13,300 ตารางเมตร
อาคารเฉลิมพระบารมี (จากข้อ 3.1.8)	พื้นที่รวมของโครงการประมาณ 30,000 ตารางเมตร
Film Center Archive In Japan. (จากข้อ 3.1.9)	พื้นที่รวมของโครงการประมาณ 4,510 ตารางเมตร
พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย (จากข้อ 3.2.1)	พื้นที่รวมของโครงการประมาณ 3,842 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.7 (ต่อ)

โครงการศึกษา Case Study	แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรม ภายในโครงการ
พิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชา (จากข้อ 3.2.2)	การแสดงเอกลักษณ์แห่งเจ้าพระยาบดินทรเดชา ซึ่งเป็นทหารเอกในสมัยรัชกาลที่ 3
Ripleys Believe. (จากข้อ 3.2.3)	ความแปลก เพื่อทำให้คนดูเกิดความรู้สึกฉงนสนเท่ห์
Museum Of The Moving Image, London (จากข้อ 3.2.4)	“ A Simple Serviced Shell “
Okayama Prefectural Museum Of Art. (จากข้อ 3.2.7)	“ Felexible – Use “ การเปิดที่ว่างเพื่อให้เกิดเนื้อที่ใช้ สอยอย่างเต็มที่
Major Cineplex. (จากข้อ 3.3.1)	การจำลองเอาโลกของความบันเทิงมาไว้ที่นี่ เพื่อสร้าง ความจดจำให้ผู้พบเห็นและสื่อภาพลักษณ์ที่เด่นชัดของ องค์กร
Oden, Elephant And Castle, London. (จากข้อ 3.3.2)	“ Modern Style “
Saitama Arts Theater. (จากข้อ 3.3.6)	การให้บรรยากาศที่โอ่งโง่งด้วยการใช้แสงตกกระทบลง มาจากจุดศูนย์กลางและ “ In Order To Embody “
Mount Angle Abbey Library. (จากข้อ 3.4.1)	การนำแสงจากธรรมชาติเข้ามาใช้ภายในอาคารและการ จัดพื้นที่ว่างเพื่อตอบสนองประโยชน์ใช้สอยทั้งทางด้าน ร่างกายและจิตใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

โครงการศึกษา Case Study	แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรม ภายในโครงการ
พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย (จากข้อ 3.2.1)	เป็นอาคารโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กสูง 3 ชั้น ซึ่งเป็นการปรับปรุงอาคารเดิมและเน้นความเรียบง่ายแบบสากล
พิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชา (จากข้อ 3.2.2)	ลักษณะอาคารมีจุดเด่นคือการนำเรือนไทยมาประยุกต์เป็นพิพิธภัณฑ์ ซึ่งจะทำให้ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน มีองค์ประกอบของเรือนไทยที่ครบถ้วนสมบูรณ์ บรรยากาศแสดงความอบอุ่นและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เข้ามาชมได้โดยไม่เกิดความขัดแย้งในตัวเอง
Sarah Scaife Gallery, Camgie Institute, Pittsurg, Pensylvania. (จากข้อ 3.2.5)	เป็นอาคารที่สร้างขึ้นใหม่เชื่อมต่อกับอาคารเดิม โดยลักษณะรูปทรงอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยม ด้านหน้าสูง 2 ชั้น ด้านหลังสูง 3 ชั้นประกอบด้วยปีกล้อมรอบ Court กลาง และเป็นส่วนที่ติดกับอาคารเดิม จุดเด่นที่สำคัญ คือการนำส่วนที่มีการจัดแสดงทั้งหมดไปอยู่ชั้นบนสุด ซึ่งหมายถึงความต้องการที่สำคัญและตอบสนองผู้เข้าใช้จำนวนมากอยู่ในส่วนบนสุดของอาคาร เพื่อให้ได้รับทัศนียภาพที่สวยงามและได้รับแสงจากธรรมชาติได้อย่างเต็มที่ การออกแบบเน้นความเรียบง่าย ไม่มีส่วนใดของสถาปัตยกรรมไปแบ่งความสนใจจากงานศิลปะ
Major Cineplex. (จากข้อ 3.3.1)	เป็นอาคารที่สร้างขึ้นใหม่ โดยสะท้อนความเป็นอาคารเพื่อความบันเทิงทั้งรูปแบบและสีส่น สร้างความจดจำให้กับผู้ผ่านไป-มา และสื่อภาพลักษณ์ที่เด่นชัดขององค์กร
Oden, Elephant And Castle, London. (จากข้อ 3.3.2)	เป็นอาคารที่สร้างขึ้นใหม่ โดยสะท้อนให้เห็นถึงการใช้งานขององค์กรประกอบภายในอาคารอย่างตรงไปตรงมาในรูปแบบ “ Modern Architecure “

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

โครงการศึกษา Case Study	ข้อดีที่นำมาใช้เป็นแนวทาง	ข้อเสีย
Okayama Prefectural Museum Of Art. (จากข้อ 3.2.7)	การออกแบบอาคารที่สร้าง บรรยากาศภายในอาคาร ด้วยแสงจากธรรมชาติ และการเน้นที่ว่างเพื่อให้เกิด ความรู้สึกเป็นพื้นที่จัดแสดง ด้วยตัวของมันเอง	-
Major Cineplex. (จากข้อ 3.3.1)	การออกแบบอาคารที่มีการ สะท้อนความเป็นอาคารเพื่อ ความบันเทิงทั้งรูปแบบและสี ส้น สร้างความจดจำให้กับผู้ ผ่านไป-มาและสื่อภาพลักษณ์ ที่เด่นชัดขององค์กร	-
Oden, Elephant And Castle, London. (จากข้อ 3.3.2)	การออกแบบจอยฉายภาพยนตร์ ในลักษณะโครงสร้างอิสระจาก โครงสร้างหลักของอาคารและ เป็นจอยฉายที่ไม่มีการกั้นขอบ	-
The Oden Marble Arch, London. (จากข้อ 3.3.4)	การออกแบบปรับปรุงอาคาร พานิชย์เก่า โดยออกแบบให้ ชั้นล่างเป็นร้านค้าและชั้นบน เป็นโรงภาพยนตร์ และมีการ ติดตั้งโคมไฟเพื่อเป็นสื่อ ประชาสัมพันธ์ด้วย	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

โครงการศึกษา Case Study	ข้อดีที่นำมาใช้เป็นแนวทาง	ข้อเสีย
Astoria Cinema, Southend. (จากข้อ 3.3.5)	การออกแบบปรับปรุงอาคารเก่า โดยออกแบบให้ชั้นล่างเป็นร้านค้าและชั้นบนเป็นโรงภาพยนตร์ และมีการติดตั้งแถบสะท้อนแสงเพื่อเป็นตัวนำสายตาไปโรงภาพยนตร์	-
Mount Angle Abbey Library. (จากข้อ 3.4.2)	การออกแบบอาคารที่เน้นการเปิดโล่งต่อเนื่องกันระหว่างชั้น	-
Kanasawa Izumino Library. (จากข้อ 3.4.3)	การออกแบบอาคารที่เน้นการเปิดโล่งต่อเนื่องกันระหว่างชั้น และการนำแสงจากธรรมชาติเข้ามาใช้ภายในอาคาร	-
ส่วนปฏิบัติการภาพยนตร์ คณะนิเทศศาสตร์ฯ (จากข้อ 3.5.1)	เป็นอาคารด้านการศึกษารัฐบาล ที่มีการจัดแบ่งผังการใช้งานเพื่อเน้นประโยชน์ในด้านการศึกษโดยตรง ซึ่งมีขนาดพื้นที่ ที่พอเหมาะต่อการใช้งาน การดูแลง่ายและไม่สิ้นเปลืองงบประมาณมากเกินไป	แสงและเสียงจากภายนอก เข้ามารบกวนการใช้งาน ภายในอาคารมากเกินไป และระบบการควบคุมไฟฟ้า, แสง, สี, เสียงยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร
อาคารเรียน ดิกรพระเทพฯ (จากข้อ 3.5.2)	เป็นอาคารด้านการศึกษามีการจัดระบบไฟฟ้าที่ดี คือการเดินสายไฟใต้พื้นห้องเรียน	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.1.7. สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ประเภทพิพิธภัณฑ์ (ดูตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.10 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ประเภทพิพิธภัณฑ์

โครงการศึกษา Case Study	ขนาดพื้นที่ใช้สอย	การจัดกิจกรรมหลัก
พิพิธภัณฑ์หนังสือพิมพ์ไทย (จากข้อ 3.2.1)	-	- สำนักงาน - พิพิธภัณฑ์ - ห้องประชุมและห้องรับรอง
พิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาบดินทรเดชา (จากข้อ 3.2.2)	-	- พิพิธภัณฑ์เชิดชูเกียรติเจ้าพระยาฯ - พิพิธภัณฑ์รวบรวมศิลปวัฒนธรรม สมัยรัชกาลที่ 3
Ripleys Believe. (จากข้อ 3.2.3)	800 ตารางเมตร	- พิพิธภัณฑ์รวบรวมเรื่องแปลก
Museum Of The Moving Image, London (จากข้อ 3.2.4)	3,824 ตารางเมตร	- พิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ - จัดฉายภาพยนตร์
Sarah Scaife Gallery, Camgie Institute, Pittsurgh, Pensylvania. (จากข้อ 3.2.5)	-	- พิพิธภัณฑ์แสดงงานศิลปะ
The East Gallery, Camgie Institute,Pittsburgh, Pensylvania.Of Art. (จากข้อ 3.2.6)	-	- พิพิธภัณฑ์แสดงงานศิลปะ
Okayama Prefectural Museum Of Art. (จากข้อ 3.2.7)	-	- พิพิธภัณฑ์แสดงงานศิลปะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.1.8 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ประเภทโรงภาพยนตร์
(ดูตารางที่ 3.11)

ตารางที่ 3.11 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ประเภทโรงภาพยนตร์

โครงการศึกษา Case Study	ขนาดพื้นที่ใช้สอย		การจัดกิจกรรมหลัก
	จำนวน	ที่นั่ง	
Major Cineplex. (จากข้อ 3.3.1)	1	300	- โรงฉายภาพยนตร์ - พลาซ่า
Oden, Elephant And Castle, London. (จากข้อ 3.3.2)	11	200-300 400-500	- โรงฉายภาพยนตร์
Scala Bermingham. (จากข้อ 3.3.3)	1	1,040	- โรงฉายภาพยนตร์
The Oden Marble Arch, London. (จากข้อ 3.3.4)	1	640	- โรงฉายภาพยนตร์
Astoria Cinema, Southend. (จากข้อ 3.3.5)	1	1,360	- โรงฉายภาพยนตร์
Saitama Arts Theater. (จากข้อ 3.3.6)	2	1,235 455	- โรงฉายภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.11 (ต่อ)

การจัดพื้นที่ว่าง	ข้อดี	ข้อเสีย
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก	การออกแบบและบุผนัง, ฝ้าเพดานที่สามารถดูดซับ เสียงได้ดีมาก	-
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก	การออกแบบและสร้าง บรรยากาศเพื่อความ บันเทิงที่สื่อได้ชัดเจนที่สุด	-
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก	การออกแบบสถาปัตยกรรม เป็นอิสระแยกจากโครง สร้างหลักของอาคาร	-
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก	การออกแบบและสร้าง บรรยากาศเพื่อความ บันเทิง	-
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก	การออกแบบและสร้าง บรรยากาศเพื่อความ บันเทิง	-
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก	การออกแบบและสร้าง บรรยากาศเพื่อความ บันเทิง	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.1.9 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ประเภทห้องสมุด
(ดูตารางที่ 3.12)

ตารางที่ 3.12 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ประเภทห้องสมุด

โครงการศึกษา Case Study	การจัดกิจกรรมหลัก
ห้องสมุดกรุงสต็อกโฮม ประเทศสวีเดน (จากข้อ 3.4.2)	รวบรวม, เก็บ, สะสม, คัดเลือกและรักษาส่งที่เป็นผลจาก กิจกรรมทางโทรทัศน์, ฟิล์มภาพยนตร์และวิดีโอเทป โดย แบ่งเป็น ห้องสมุดภาพยนตร์และห้องสมุดเอกสาร
Mount Angle Abbey Library. (จากข้อ 3.4.2)	- ห้องสมุด
Kanasawa Izumino Library. (จากข้อ 3.4.3)	- ห้องสมุด

3.6.1.10 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ในส่วนของการศึกษา
(ดูตารางที่ 3.13)

ตารางที่ 3.13 สรุปผลการวิเคราะห์ โครงการศึกษา (Case Study) ในส่วนของการศึกษา

โครงการศึกษา Case Study	พื้นที่ใช้สอย	การจัดกิจกรรมหลัก
ส่วนปฏิบัติการภาพยนตร์ คณะนิเทศศาสตร์ฯ (จากข้อ 3.5.1)	- ห้องเรียน - โรงถ่าย 2 ชั้น	- ห้องเรียน - ห้องควบคุม, ห้องติดและห้อง อนิเมชั่น
อาคารเรียน ดิกระเทพฯ (จากข้อ 3.5.2)	- ส่วน Control - ส่วน Studio	- ห้องบันทึกเทปวิดีโอเพื่อการ ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.12 (ต่อ)

การจัดพื้นที่ว่าง	ข้อดี	ข้อเสีย
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก	มีการแบ่งสัดส่วนการใช้พื้นที่ได้ชัดเจน	-
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก และการเปิดโล่งระหว่างชั้น และการนำแสงจากธรรมชาติ มาใช้ภายในอาคาร	การเปิดโล่งระหว่างชั้น และการนำแสงจากธรรมชาติมาใช้ภายในอาคาร	-
เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก และการเปิดโล่งระหว่างชั้น และการนำแสงจากธรรมชาติ มาใช้ภายในอาคาร	การเปิดโล่งระหว่างชั้น และการนำแสงจากธรรมชาติมาใช้ภายในอาคาร	-

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

การจัดพื้นที่ว่าง	ข้อดี	ข้อเสีย
เป็นอาคารโล่ง 2 ชั้น มีทางเข้าไปโรงถ่ายจากชั้นที่ 2 และมี Cat Walk รอบอาคาร	ขนาดอาคารที่เหมาะสม ดูแลรักษาง่ายและประหยัดงบประมาณ	ผนังยังดูดซับเสียงไม่ดี และแสงจากภายนอกเข้ามาภายในอาคารมากเกินไป
เป็นห้องโล่ง มีระบบจากม้วนเก็บขึ้น-ลงได้ จากเพดาน	มีการออกแบบระบบไฟฟ้าได้ดี	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.2 สรุปผลการวิจัย โดยการแจกแบบสอบถาม

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามนี้ เพื่อจุดประสงค์หลัก คือ หาคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน เกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านความรู้จัก ความถี่ในการไปใช้บริการ หรือความคิดเห็นด้านต่างๆ ที่มีทั้งความใกล้เคียงกันและแตกต่างกัน อีกทั้งยังแสดงถึงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในด้านการใช้พื้นที่การใช้งาน ความงามและความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และเหมาะสมมากที่สุด จึงได้ทดลองสุ่มตัวอย่างประชากรทุกเพศทุกวัยและทุกระดับการศึกษา จำนวน 400 คน โดยเป็นประชากรในเขตเมืองหลวง (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล) ส่วนใหญ่จะเป็นประชากรที่อยู่ชานเมืองหลวงและปริมณฑล เพราะประชากรกลุ่มดังกล่าวก็ยังอยู่ในเขตเมืองหลวง เพียงแต่การได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ยังไม่ทั่วถึงและชัดเจนนัก จึงน่าจะทำให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและพื้นฐานความต้องการมากที่สุด โดยแบ่งประเภทเพื่อใช้เป็นข้อมูลทางการศึกษาเพื่อความสะดวกเหมาะสมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก. แบบกลุ่มระดับการศึกษา มีประชากรที่ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นกลุ่มระดับการศึกษาได้ดังนี้

กำลังศึกษาหรือจบประถมศึกษา	จำนวน	32	คน
กำลังศึกษาหรือจบมัธยมศึกษา	จำนวน	135	คน
กำลังศึกษาหรือจบปริญญาตรี	จำนวน	217	คน
กำลังศึกษาหรือจบสูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน	16	คน

ข. แบบกลุ่มตามอายุ มีประชากรที่ตอบแบบสอบถามแบ่งตามระดับอายุได้ดังนี้

อายุต่ำกว่า 20 ปี	จำนวน	108	คน
อายุ 20 - 40 ปี	จำนวน	205	คน
อายุ 41 - 60 ปี	จำนวน	62	คน
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	จำนวน	25	คน

การวิเคราะห์ทางสถิติในการประเมินความคิดเห็นนั้นจะเป็นแบบมีตัวเลือก และแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิด แล้วนำผลที่ได้มาวัดหาค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ (%)

โดยในรายละเอียด จะแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็นหลักใหญ่ๆ ดังนี้

3.6.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน ของ ประชากรในเขตเมืองหลวง ที่คิดจากจำนวนรวมของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มแจกแบบสอบถาม โดยศึกษาตามกลุ่มระดับอายุ จะได้ข้อมูลดิบดังในตารางที่ 3.14 แล้วทำการหาค่าเฉลี่ย ด้วยการหาค่าสถิติแบบร้อยละ (%) ค่าที่ได้แสดงให้เห็นว่า ประชากรไม่ว่าจะระดับอายุเท่าใด ส่วนใหญ่รู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติ และกลุ่มที่รู้จักส่วนใหญ่ได้แก่กลุ่มประชากรที่มีระดับอายุ 20 ปีขึ้นไป แต่ในกลุ่มระดับอายุต่ำกว่า 20 ปี ส่วนใหญ่จะไม่รู้จัก และยังมีประชากรบางส่วนในทุกระดับที่ไม่แน่ใจ อันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในด้านของสถานที่และการดำเนินงาน (ดูผลสรุปจากตารางที่ 3.15)

ตารางที่ 3.14 สรุปผลการรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน

จำนวนคน ความคิดเห็น	อายุต่ำกว่า 20 ปี	อายุ 20-40 ปี	อายุ 41-60 ปี	อายุ 60 ปีขึ้นไป	รวม
	จาก 108 คน จำนวน	จาก 205 คน จำนวน	จาก 62 คน จำนวน	จาก 25 คน จำนวน	
รู้จักหอภาพยนตร์ฯ	41	143	51	15	250
ไม่รู้จักหอภาพยนตร์	58	56	9	7	130
ไม่แน่ใจและไม่ตอบ	9	6	2	3	20

ตารางที่ 3.15 สรุปผลการรู้จักภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน (คำสถิติ)

ระดับอายุ / ความคิดเห็น	อายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ จาก 108 คน	อายุ 20-40 ปี คิดเป็นร้อยละ จาก 205 คน	อายุ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ จาก 62 คน	อายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ จาก 25 คน
รู้จักภาพยนตร์ฯ	37.97	69.76	82.26	60
ไม่รู้จักภาพยนตร์	53.70	27.32	14.52	28
ไม่แน่ใจและไม่ตอบ	8.33	2.92	3.22	12

3.6.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นทางด้านภาพพจน์ ของหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด โดยศึกษาตามกลุ่มระดับการศึกษา เมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วสามารถสรุปได้ดังนี้ แนวความคิดส่วนใหญ่ของทุกระดับการศึกษาจะมองเห็นภาพพจน์ของหอภาพยนตร์แห่งชาติว่า คือ สถานที่ ที่เป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยในอดีต และเป็นสถานที่ฉายภาพยนตร์เก่าๆ ให้ประชาชนชมฟรี เพื่อการศึกษาและความบันเทิง และเป็นศูนย์รวมสำหรับเก็บวัสดุอุปกรณ์ ภาพยนตร์เก่าๆ และประชากรบางส่วนตอบว่ายังมองไม่เห็นภาพพจน์ที่ชัดเจนของหอภาพยนตร์ เพราะมีการประชาสัมพันธ์น้อย และไม่ทราบถึงการเปิดให้บริการว่ามีอะไรบ้าง (ดูตารางที่ 3.16)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.16 สรุปผลความคิดเห็นด้านภาพพจน์ของหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน โดยวิเคราะห์เรียงตามลำดับข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้ จากมากไปหาน้อย

ระดับการศึกษา	อายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ
ประถมศึกษา	- เป็นที่ฉายภาพยนตร์ฟรี เพื่อบริการประชาชน - เป็นที่เก็บรวบรวม วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ - ไม่ค่อยรู้จักว่าหอภาพยนตร์เป็นอย่างไร
มัธยมศึกษา	- เป็นที่สำหรับบริการฉายภาพยนตร์เก่าๆ ให้ประชาชนทั่วไปชมฟรี - เป็นที่เก็บฟิล์มภาพยนตร์เก่าๆ ในอดีต - ไม่ค่อยแน่ใจว่า จริงๆ แล้วเป็นที่ทำอะไร
ปริญญาตรี และกำลังศึกษาอยู่	- เป็นสถานที่ ที่เก็บรวบรวมฟิล์มภาพยนตร์ในประเทศไทย - ไม่แน่ชัดว่าภาพพจน์เป็นอย่างไร - เป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์เก่าๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยในอดีต - เป็นที่เปิดฉายภาพยนตร์ไทยในอดีต - ยังไม่ทราบการบริการที่ชัดเจน
สูงกว่าปริญญาตรี	- เป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย โดยรัฐบาลเป็นผู้ดูแล - เป็นที่ฉายภาพยนตร์ไทยย้อนยุคให้ประชาชนทั่วไปชมฟรี - เป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย แต่เล็กและแคบ ถ้าไม่เคยไปจะไม่ทราบเลยว่ามีหอภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.2.3 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของหอภาพยนตร์แห่งชาติ ในปัจจุบัน มีประชากรกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยแสดงความคิดเห็น จำนวน 302 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 400 คน สามารถวิเคราะห์ได้จากข้อมูลว่าประชากรส่วนใหญ่ในทุกระดับการศึกษา แสดงความคิดเห็นทางด้านข้อเสียมากกว่าข้อดี โดยเหตุผลส่วนใหญ่ สามารถสรุปเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามตารางที่ 3.17

ตารางที่ 3.17 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของหอภาพยนตร์แห่งชาติ ในปัจจุบัน

ระดับการศึกษา	จำนวน / ความคิดเห็นด้าน			
	ข้อดี		ข้อเสีย	
	ร้อยละ	เหตุผลส่วนใหญ่	ร้อยละ	เหตุผลส่วนใหญ่
ประถมศึกษา	1.99	- ได้ชมหนังฟรี - ถ้าจะค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยก็สามารถไปได้	4.30	- ไม่ค่อยรู้จัก - อยู่ไกลบ้าน - มีแห่งเดียว - เดินทางไปลำบาก, รถติด
มัธยมศึกษา	13.58	- ยังมีที่ ที่เก็บรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับภาพยนตร์ - มีบริการฉายภาพยนตร์ให้ชมฟรี	21.19	- อยู่ในเมือง บริเวณที่มีการจราจรติดขัดมาก - สถานที่เล็กและแคบไป - ไม่ค่อยทราบข่าว
ปริญญาตรีและกำลังศึกษาอยู่	19.20	- เป็นศูนย์รวมเก็บอนุรักษ์ฟิล์มและของเก่าๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย - มีการฉายภาพยนตร์ในอดีตให้ชมทุกสัปดาห์	35.10	- สถานที่คับแคบไม่ค่อยเหมาะสม ดูเก่าๆ - ไม่ค่อยเห็นรูปองค์กรที่เด่นชัด, ลักษณะอาคารไม่เหมาะสม ทำให้คนทั่วไปไม่รู้จัก
สูงกว่าปริญญาตรี	1.65	- เป็นแหล่งรวบรวมเอกสาร, ฟิล์มและวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย คล้ายๆ พิพิธภัณฑ์แห่งหนึ่ง - เหมือนกับต่างประเทศ ที่ก็มีหอภาพยนตร์แห่งชาติเหมือนกัน	1.99	- สถานที่คับแคบมากไม่เหมาะในการให้บริการหรือฉายภาพยนตร์ เพราะพื้นที่ไม่พอเพียง - อาคารไม่มีเอกลักษณ์ - เป็นหน่วยงานที่เล็กและไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ซึ่งอาจเป็นเพราะงบประมาณน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยประชากรกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จะแสดงความคิดเห็นว่ามีข้อเสียมากกว่าข้อดี โดยให้เหตุผลคล้ายๆ กันว่า เป็นสถานที่ที่อยู่ในเขตใจกลางเมืองที่มีการจราจรติดขัดมาก สถานที่คับแคบไม่ค่อยเหมาะสม สภาพอาคารเก่าไม่เหมาะสมในการให้บริการหรือฉายภาพยนตร์ เพราะพื้นที่ไม่พอเพียง อาคารไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นหน่วยงานที่เล็กและไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ซึ่งอาจเป็นเพราะงบประมาณน้อย ไม่เห็นรูปองค์กรที่ชัดเจน ทำให้คนทั่วไปไม่รู้จัก ส่วนประชากรอีกกลุ่มที่มีส่วนน้อยกว่ากลุ่มแรก แสดงความคิดเห็นว่ามีข้อดี คือ ยังมีสถานที่ที่เป็นแหล่งเก็บรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับภาพยนตร์ เก็บอนุรักษ์ฟิล์มและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย มีการฉายภาพยนตร์ในอดีตให้ชมฟรีทุกสัปดาห์ คล้ายๆ พิพิธภัณฑ์แห่งหนึ่งเหมือนกับต่างประเทศที่ก็มีหอภาพยนตร์แห่งชาติเหมือนกัน

3.6.2.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบถึงแนวโน้มความแตกต่างกันของหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบันกับสถาบันภาพยนตร์ไทยในอนาคต มีประชากรกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น จำนวน 276 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ไม่แสดงความคิดเห็น 124 คน

การวิเคราะห์ ได้แยกแยะข้อมูลและคิดค่าสถิติแยกเป็นระดับการศึกษา โดยในระดับประถมศึกษา คิดจากจำนวนประชากรที่สุ่มได้จำนวนทั้งสิ้น 32 คน ระดับมัธยมศึกษา คิดจากจำนวนประชากรที่สุ่มได้จำนวนทั้งสิ้น 135 คน ระดับปริญญาตรีหรือกำลังศึกษาอยู่ คิดจากจำนวนประชากรที่สุ่มได้จำนวนทั้งสิ้น 217 คน ระดับสูงกว่าปริญญาตรีคิดจากจำนวนประชากรที่สุ่มได้จำนวนทั้งสิ้น 16 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า ประชากรส่วนใหญ่ในทุกระดับการศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าน่าจะแตกต่างกัน โดยให้เหตุผลส่วนใหญ่ที่คล้ายคลึงกันคือ การจัดตั้งเป็นสถาบันนั้นน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาดีขึ้นจากเดิมในแง่ของ ภาพลักษณ์ที่คงจะต้องมีเอกลักษณ์ของชาติที่ชัดเจนขึ้น มีการให้บริการที่ครบครัน สะดวก มีสถานที่ที่กว้างขวางเป็นที่รู้จักกับประชาชนมากขึ้นและมีความชัดเจนในการให้บริการ ส่วนประชากรที่แสดงความคิดเห็นว่าไม่น่าจะแตกต่าง มีค่าสถิติต่ำสุดและเหตุผลที่วิเคราะห์ได้ก็คือ น่าจะเปลี่ยนแปลงแค่ชื่อของหน่วยงานและภาพพจน์หลักๆ ยังคงเหมือนเดิม คือเก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์ไทยไว้เหมือนเดิม ส่วนอีกกลุ่มประชากรที่ไม่แสดงความคิดเห็นหรือไม่ตอบแบบสอบถาม นั้นมีบางข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นว่า ไม่น่าใจ โดยข้อมูลรายละเอียดและค่าสถิติดังกล่าวสามารถสรุปเรียงตามลำดับมากไปหาน้อยตามตารางที่ 3.18

ตารางที่ 3.18 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบถึงแนวโน้มความแตกต่างกันของหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบันกับสถาบันภาพยนตร์ไทยในอนาคต

ระดับการศึกษา	จำนวน / ความคิดเห็น				
	แตกต่าง		ไม่แตกต่าง		ไม่ ตอบ
	ร้อยละ	เหตุผลส่วนใหญ่	ร้อยละ	เหตุผลส่วนใหญ่	
ประถมศึกษา	31.25	- น่าจะยิ่งใหญ่กว่าเดิม - น่าจะมีคนรู้จักมากขึ้น - มีการบริการที่ดีขึ้น	9.37	- เป็นที่รวบรวมเกี่ยวกับภาพยนตร์เหมือนเดิม - แค่เพียงเปลี่ยนชื่อ	59.37
มัธยมศึกษา	62.22	- คงจะมีการให้บริการครบถ้วนตามความต้องการ - คงจะยิ่งใหญ่มากขึ้น - มีผู้ให้ความร่วมมือหลายหน่วยงาน	3.70	- เปลี่ยนชื่อให้ดูเหมาะสมขึ้นเท่านั้น - เก็บอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์ไทยเหมือนเดิม	34.07
ปริญญาตรี และกำลังศึกษาอยู่	67.74	- เป็นที่รวบรวมเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยที่สมบูรณ์แบบมากขึ้น - มีความกว้างขวางสะดวกสบายมากกว่าเก่า - ประชาชนรู้จักมากขึ้นและดูยิ่งใหญ่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติได้ชัดเจนกว่าเดิม	5.07	- หัวใจหลักน่าจะยังคงเหมือนเดิมคือเก็บอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์ไทย - เป็นเพียงการขยายขยายสถานที่หรือเปลี่ยนแปลงชื่อหน่วยงานเท่านั้น	27.19
สูงกว่าปริญญาตรี	100	- การจัดตั้งขึ้นเป็นสถาบันน่าจะหมายถึงเป็นองค์กรที่ใหญ่และสมบูรณ์แบบมากกว่าเดิม	0	-	0

3.6.2.5 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพพจน์ของสถาบันภาพยนตร์ไทย ว่าคืออะไร จากการสุ่มแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งมีทุกระดับ การศึกษาและทุกระดับอายุ ผลการตอบแบบสอบถามที่ได้นั้น สามารถสรุปข้อมูลได้ว่าประชากร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.50 ให้ความเห็นเห็นว่า สถาบันภาพยนตร์ไทย คือแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ภาพยนตร์ไทย ร้อยละ 22.50 ให้ความเห็นเห็นว่าคือศูนย์เก็บอนุรักษ์และเก็บรวบรวมฟิล์มภาพยนตร์ ไทย ร้อยละ 19 ให้ความเห็นเห็นว่า คือ แหล่งประวัติความเป็นมาของภาพยนตร์ไทย ร้อยละ 12.50 ให้ความเห็นเห็นว่า คือ โรงภาพยนตร์แห่งชาติ ที่บริการฉายหนังเพื่อการศึกษาและการบันเทิง เพื่อ อนุรักษ์และระลึกถึงภาพยนตร์ไทยในอดีต และร้อยละ 0.5 ไม่ให้คำตอบ ตามในตารางที่ 3.19 ดังนั้นจึงวิเคราะห์ได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า สถาบันภาพยนตร์ไทย คือ แหล่ง ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย

ตารางที่ 3.19 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพพจน์ของสถาบันภาพยนตร์ แห่งชาติว่าคืออะไร

ความคิดเห็นด้านภาพพจน์	จำนวนประชากรร้อยละ
แหล่งประวัติความเป็นมาของภาพยนตร์ไทย	19
แหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย	45.5
โรงภาพยนตร์แห่งชาติ	12.5
ศูนย์อนุรักษ์เก็บรวบรวมฟิล์มภาพยนตร์ไทย	22.5
ไม่ตอบ	0.5

3.6.2.7 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและความต้องการในการใช้พื้นที่แต่ละส่วนภายในสถาบันภาพยนตร์ไทย จากการสุ่มแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งมีทุกระดับการศึกษาและทุกระดับอายุ ผลการตอบแบบสอบถามที่ได้นั้น สามารถสรุปข้อมูลโดยเรียงตามลำดับ ได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่า ส่วนพื้นที่ที่สำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือส่วนของพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ อันดับที่ 2 คือห้องสมุดฟิล์ม อันดับที่ 3 คือโรงภาพยนตร์ อันดับที่ 4 คือพิพิธภัณฑ์หมุนเวียน อันดับที่ 5 คือห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์ อันดับที่ 6 คือห้องฟังบรรยาย อันดับที่ 7 คือส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์ อันดับที่ 8 คือร้านขายของที่ระลึกเกี่ยวกับภาพยนตร์ ตามในตารางที่ 3.21

ตารางที่ 3.21 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและความต้องการในการใช้พื้นที่แต่ละส่วนภายในสถาบันภาพยนตร์ไทย

ลำดับที่ ลักษณะ การใช้พื้นที่	ร้อยละ								สรุป ลำดับที่
	1	2	3	4	5	6	7	8	
โรงภาพยนตร์	13.25	40.25	43	2	-	-	-	-	3
พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์	48	40.50	18.50	-	-	-	-	-	1
พิพิธภัณฑ์หมุนเวียน	-	-	0.25	41.25	21.75	26.50	5.50	-	4
ห้องสมุดเอกสารฯ	-	-	1.25	25.25	56	8.25	4.50	-	5
ห้องสมุดฟิล์ม	29.50	46.75	17.25	17.25	0.75	-	-	-	2
ห้องฟังบรรยาย	-	-	-	-	10.25	40.25	25.75	5.75	6
ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์	-	-	-	-	7.5	13.50	54	2	7
ร้านขายของเกี่ยวกับ ภาพยนตร์	-	-	1	4.25	-	-	-	85.25	8
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.2.8 สรุปผลการวิเคราะห์: ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการตกแต่งภายในสถานภาพยนตร์ไทย จากการสุ่มแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งมีทุกระดับการศึกษาและทุกระดับอายุ ผลการตอบแบบสอบถามที่ได้นั้น สามารถสรุปข้อมูลโดยเรียงตามลำดับ ได้ว่าประชากรส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าควรมีรูปแบบไทยมากที่สุด ถึงร้อยละ 45 ลำดับต่อมา คือรูปแบบสากล ร้อยละ 32.75 ลำดับที่ 3 คือแบบไทยและสากลผสมกัน จำนวนร้อยละ 19.75 ส่วน ร้อยละ 2 แสดงความคิดเห็นว่าแบบใดก็ได้ และอีกร้อยละ 0.50 ไม่ตอบแบบสอบถาม และสรุปเหตุผลหลักๆ ประกอบความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถาม ตามในตารางที่ 3.22

ตารางที่ 3.22 สรุปผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการตกแต่งภายในสถานภาพยนตร์ไทย

รูปแบบ	จำนวน (ร้อยละ)	เหตุผลส่วนใหญ่
แบบไทย	45	- เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ไทย - โรงภาพยนตร์หรือสถานที่ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ส่วนใหญ่มักจะตกแต่งแบบสมัยใหม่ ดังนั้นถ้าเป็นสถานภาพยนตร์ไทยจึงน่าจะมีรูปแบบไทย - เพื่อให้ทราบว่าเป็นสถานภาพยนตร์ในประเทศไทย - ความเป็นไทยมีความสวยงามน่าประทับใจ
แบบสากล	32.75	- เพื่อให้ทันสมัย - เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี - เพื่อจะได้ดูเป็นสากล
แบบไทยและสากลผสมกัน	19.75	- ควรจะมีการผสมผสานกันเพื่อให้เกิดรูปแบบที่เหมาะสมทั้งความเป็นไทย และความเป็นสมัยปัจจุบัน - เพื่อให้ดูทันสมัยแต่รู้สึกถึงความเป็นไทย - ควรจะมีทั้ง 2 รูปแบบ
อื่นๆ..... แบบใดก็ได้	2	- แล้วแต่ความเหมาะสมของอาคารหรือสถานที่ - ไม่ออกความคิดเห็น
ไม่ตอบแบบสอบถาม	0.50	- ไม่มีเหตุผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.2.9 สรุปผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของสถาบันภาพยนตร์ไทย จากการสุ่มแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งมีทุกระดับการศึกษา และทุกระดับอายุ ผลการตอบแบบสอบถามที่ได้นั้น สามารถสรุปข้อมูลโดยเรียงตามลำดับ ได้ดังนี้ ประชากรส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าควรตั้งอยู่บริเวณชานเมืองมากที่สุด ถึงร้อยละ 49 ลำดับต่อมา คือตั้งอยู่ในย่านกลางเมือง ร้อยละ 40.25 และจำนวนร้อยละ 9.25 ตอบว่าได้ทั้ง 2 ทำเล และอีกร้อยละ 1.5 ไม่ตอบแบบสอบถาม โดยไม่ได้ให้เหตุผล และสรุปเหตุผลหลักๆ ประกอบความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถาม ตามในตารางที่ 3.23

ตารางที่ 3.23 สรุปผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของสถาบันภาพยนตร์ไทย

ทำเลที่ตั้ง	จำนวน (ร้อยละ)	เหตุผลส่วนใหญ่และข้อเสนอแนะ
ในเมือง	40.25	- เพื่อจะได้เดินทางได้สะดวก - อยู่ใกล้บ้าน , ที่ทำงานหรือโรงเรียน
ชานเมือง	49	- เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาจราจรติดขัด - เพราะในเมืองมีพื้นที่ที่คับแคบ และจำกัด - อยู่ในเมืองก็ใกล้ดี แต่ใช้เวลาเดินทางนานเพราะรถติดและหาที่จอดรถยาก - เพื่อหลีกเลี่ยงความแออัด และถ้าไปอยู่ชานเมืองควรอยู่ใกล้ชุมชน เดินทางไป-กลับได้สะดวก
ตอบทั้ง 2 ทำเล	9.25	- อยู่ที่ได้ก็ได้อ แต่ต้องเดินทาง ได้สะดวก - ที่ใดก็ได้ที่มีพื้นที่ที่เหมาะสม มีที่จอดรถ - ที่ใดก็ได้ที่อยู่ในแหล่งชุมชนที่ดีและเกี่ยวข้องกับการใช้งาน
ไม่ตอบแบบสอบถาม	1.50	- ไม่มีเหตุผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.2.10 สรุปข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถาบันภาพยนตร์ไทย จากการสุ่มแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งมีทุกระดับการศึกษาและทุกระดับอายุ ผลการตอบแบบสอบถามที่ได้นั้น สามารถสรุปข้อมูลโดยเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ควรเป็นสถานที่ ที่ใหญ่พอสมควร มีบริเวณพื้นที่ ที่พอเพียงกับความต้องการ
2. ควรเป็นสถานที่ ที่มีการเดินทางไป-กลับ ได้สะดวก อยู่ใกล้แหล่งชุมชนหรือแหล่งการศึกษา
3. ควรมีการให้บริการเพื่อการศึกษาทุกรูปแบบที่เกี่ยวกับภาพยนตร์
4. ควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ทราบข้อมูลข่าวสาร เพราะคนบางคนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับวงการภาพยนตร์จะไม่ค่อยทราบว่า มีสถาบันภาพยนตร์นี้
5. ควรมีสถานที่ และบริเวณที่เหมาะสมในการจัดงานเกี่ยวกับมหกรรมภาพยนตร์ต่างๆ ได้ด้วย
6. ควรมีการออกแบบและจัดสภาพของอาคาร ให้เหมาะสมและชัดเจนว่าเป็นสถาบันภาพยนตร์ไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.3 สรุปผลการวิจัย โดยการสัมภาษณ์

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากการสัมภาษณ์นี้ มีจุดประสงค์หลัก คือ หาคำตอบที่ตรงกับความ เป็นจริงเกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านความรู้จัก ความถี่ ในการไปใช้บริการ ความต้องการในการใช้พื้นที่ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมหรือความ สะดวกสบายในการไปใช้สถานที่ ฯลฯ โดยแบ่งศึกษาข้อมูลออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจที่มีต่อหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ตอนที่ 5 ความคาดหวังเกี่ยวกับสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

แล้วทำการทดลองสุ่มตัวอย่างประชากรทุกเพศทุกวัย จำนวน 150 คน ซึ่งมีหลากหลาย อาชีพ(ดูตารางที่ 3.24) เพื่อให้เกิดความหลากหลายในด้านความคิดเห็น โดยเป็นประชากร ในเขต เมืองหลวง (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล) ที่อาศัยอยู่ ทำงานอยู่หรือไปใช้บริการตามสถานที่ ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ ที่เกี่ยวข้องกับด้านภาพยนตร์ สถานศึกษา และสถาบันบันเทิงต่างๆ (ดู ตารางที่ 3.25) ซึ่งสามารถแบ่งประเภทเพื่อใช้เป็นข้อมูลทางการศึกษา ดังนี้

กลุ่มประชากรตัวอย่างที่สุ่มสัมภาษณ์ จำนวน 150 คน แบ่งได้เป็น เพศชาย 86 คน เพศหญิง 64 คน และแบ่งตามระดับอายุ ได้ดังนี้

อายุต่ำกว่า 20 ปี	จำนวน	23	คน
อายุ 20 - 40 ปี	จำนวน	102	คน
อายุ 41 - 60 ปี	จำนวน	18	คน
อายุ 60 ปี ขึ้นไป	จำนวน	7	คน

โดยจะนำผลคำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม ทั้ง 5 ตอน มาทำการวิจัย หาค่าสถิติ แบบ ร้อยละและหาค่าความถี่ของคำตอบ เพื่อหาค่าความเหมาะสมที่สุด แล้ววิเคราะห์คำตอบที่ได้ เพื่อ ใช้เป็นข้อมูลในการนำไปอ้างอิงและดำเนินการออกแบบต่อไป

ข้อตกลงในการสัมภาษณ์

ก่อนการสัมภาษณ์ โดยการซักถามเป็นข้อๆ ผู้วิจัยได้ทำการอธิบายถึงโครงการสถาบัน ภาพยนตร์ไทยฯพอสังเขปและอธิบายคำถามเพื่อความกระจ่างสำหรับบางคนที่ไม่เข้าใจคำถาม โดย ไม่มีการชี้แนะแนวทางคำตอบ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอบคำถามตามความรู้สึกและ แนวความคิดจริงของตนเองเป็นสำคัญ

ตารางที่ 3.24 แสดงอาชีพของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	อาชีพ	จำนวน (ร้อยละ)
1.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาพยนตร์	5.33
2.	ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์	8.67
3.	ดาราภาพยนตร์และผู้ที่อยู่ในวงการภาพยนตร์	6
4.	ครู, อาจารย์	26
5.	นักเรียน, นิสิต, นักศึกษา	23.33
6.	เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์แห่งชาติและ พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ หอศิลป์	8
7.	อาชีพอื่นๆ	22.67

ตารางที่ 3.25 แสดงสถานที่ ที่ไปสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง

ลำดับที่	สถานที่	จำนวน (ร้อยละ)
1.	หอภาพยนตร์แห่งชาติ	8
2.	สถานที่ทำงาน ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย เช่น กรมประชาสัมพันธ์ ฯลฯ	6
3.	โรงภาพยนตร์ต่างๆ	14.67
4.	สถานศึกษาต่างๆ	34
5.	สถานที่ต่างๆ ที่มีการจัดงาน หรือนิทรรศการ เกี่ยวกับ ภาพยนตร์	11.33
6.	ร้านอาหาร, ศูนย์การค้าทั่วไป	18
7.	สถานที่ต่างๆ เช่น ป้ายรถโดยสาร ฯลฯ	8

การวิเคราะห์ทางสถิติในการประเมินความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์นั้น จะเป็นแบบมี
ตัวเลือกให้เลือก และให้แสดงความคิดเห็นแบบอิสระ แล้วนำผลที่ได้มาวัดหาค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ
(%)

โดยในรายละเอียด จะแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็นหลักใหญ่ๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.3.1 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านความรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน โดยการหาค่าเฉลี่ย ด้วยการหาค่าสถิติแบบร้อยละ (%) ค่าที่ได้แสดงให้เห็นว่า ประชากรไม่ว่าจะระดับอายุเท่าใด ส่วนใหญ่จะรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน ซึ่งคิดเป็นค่าร้อยละ 71.33 (ดูตารางที่ 3.26)

ตารางที่ 3.26 แสดงผลสรุปความรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน

คำตอบ	จำนวน (ร้อยละ)
รู้จักหอภาพยนตร์	71.33
ไม่รู้จักหอภาพยนตร์	28.67

3.6.3.2 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลการเคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน โดยการหาค่าเฉลี่ย ด้วยการหาค่าสถิติแบบร้อยละ (%) ค่าที่ได้แสดงให้เห็นว่า ประชากรไม่ว่าจะระดับอายุเท่าใด ส่วนใหญ่จะเคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน ซึ่งคิดเป็นค่าร้อยละ 64 (ดูตารางที่ 3.27)

ตารางที่ 3.27 แสดงผลสรุปการเคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน

คำตอบ	จำนวน (ร้อยละ)
เคยไปหอภาพยนตร์	64
ไม่เคยไปหอภาพยนตร์	36

3.6.3.3 สรุปผลการวิเคราะห์ความถี่ในการไปหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ได้คำตอบจากผู้ที่เคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 96 คน ผลที่ได้ คือ ร้อยละ 45.33 ตอบว่าเคยไปน้อยกว่า 1 ครั้ง ต่อเดือน ร้อยละ 16.67 ตอบว่าเคยไปมากกว่า 1 ครั้ง ต่อเดือน และ ร้อยละ 38 ตอบว่าไม่แน่นอน ซึ่งการตอบในแต่ละแบบ มีเหตุผลหลากหลายกันไปซึ่งพอสรุปความคิดเห็นส่วนใหญ่ได้เป็นข้อๆ (ดูตารางที่ 5.3.5) แต่จะสังเกตเห็นว่า ข้อมูลในการตอบความถี่ในการไปแต่ละแบบนี้ จะมีเหตุผลที่คล้ายๆ กัน คือ ไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์ และ ไปชมภาพยนตร์ฟรี

ตารางที่ 3.28 แสดงค่าความถี่ในการไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ความถี่ในการไป (ระยะเวลา)	จำนวน (ร้อยละ)	เหตุผลส่วนใหญ่
เคยไปน้อยกว่า 1 ครั้ง ต่อเดือน	45.33	- ไปติดต่อธุระทั่วไป - ไปชมภาพยนตร์ที่น่าสนใจฟรี - ไปหาข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์ - ไปกับเพื่อน
เคยไปมากกว่า 1 ครั้ง ต่อเดือน	16.67	- ไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์ - ไปชมภาพยนตร์ - ทำงานที่หอภาพยนตร์ - ทำงานอยู่สถานที่ใกล้เคียงกับหอภาพยนตร์
ไม่แน่นอน	38.00	- แล้วแต่โอกาส, หรือถ้าทราบข่าวมีงาน, นิทรรศการที่น่าสนใจหรือมีงานเทศกาลหนังไทย ที่มีการจัดฉายภาพยนตร์ไทยเก่าๆ ให้ชมฟรี - ผ่านไปชมผลงานที่หอศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.3.4 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านความรู้สึก ในการเดินทางไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ได้คำตอบจากผู้ที่รู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 107 คน ที่ตอบว่ารู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน คือ ร้อยละ 46 ตอบว่ารู้สึกสะดวกในการเดินทางไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ , ร้อยละ 16.67 ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ และร้อยละ 37.33 ตอบว่ารู้สึกไม่สะดวกในการเดินทางไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ (ดูตารางที่ 3.29)

ตารางที่ 3.29 สรุปผลการวิเคราะห์ด้านความรู้สึก ในการเดินทางไปหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน

ความรู้สึก	จำนวน (ร้อยละ)
สะดวก	46.00
เฉยๆ	16.67
ไม่สะดวก	37.33

3.6.3.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ได้คำตอบจากผู้ที่รู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 107 คน ผลที่ได้คือ ร้อยละ 22.67 ตอบว่ารู้สึกว่าได้อยู่แล้ว ร้อยละ 16.67 ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ และร้อยละ 60.67 ตอบว่าควรปรับปรุง (ดูตารางที่ 3.30) จะเห็นว่าความรู้สึกส่วนใหญ่ คือควรจะมีการปรับปรุง

ตารางที่ 3.30 สรุปผลการวิเคราะห์ด้านความรู้สึก เกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน

ความรู้สึก	จำนวน (ร้อยละ)
ได้อยู่แล้ว	22.67
เฉยๆ	16.67
ควรปรับปรุง	60.67

3.6.3.6 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติ ในคำถามที่ว่า ถ้าพูดถึงหอภาพยนตร์แห่งชาติ คุณจะนึกถึงอะไร (ภาพพจน์) โดยเป็นคำถามแบบเปิดกว้าง ไม่มีตัวเลือกให้ แล้วแต่ความคิดของผู้ตอบ ผลจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน (ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติ เพื่อได้ข้อมูลที่เปิดกว้าง) นั้น ได้คำตอบที่แสดงความถึงคิดเห็นที่หลากหลาย และสามารถสรุปรวมเป็นข้อๆ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ (ดูตารางที่ 3.31)

ตารางที่ 3.31 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติ ในคำถามที่ว่า ถ้าพูดถึงหอภาพยนตร์แห่งชาติ คุณจะนึกถึงอะไร (ภาพพจน์)

ลำดับที่	ความคิดเห็น
1.	เป็นสถานที่ ที่เก็บรวบรวมและอนุรักษ์ ฟิล์มภาพยนตร์ไทยเก่าๆ ในอดีต
2.	โรงภาพยนตร์ของรัฐบาลไทยที่เปิดบริการฉายภาพยนตร์ไทยฟรี แก่ผู้สนใจ ในเทศกาลต่างๆ
3.	เป็นสถานที่ ที่จัดฉายภาพยนตร์เก่าๆ ให้ชมฟรี
4.	เป็นศูนย์รวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยในอดีต
5.	เป็นพิพิธภัณฑ์ ที่เก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยในอดีต
6.	เป็นสถานที่ ที่เก็บรวบรวม เอกสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับภาพยนตร์

3.6.3.7 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการในการไปใช้บริการหอภาพยนตร์แห่งชาติ จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน (ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติ เพื่อได้ข้อมูลที่เปิดกว้าง) ลักษณะคำถามแบบมีตัวเลือกให้ และแบบเปิดกว้าง สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยมีบางคนก็ตอบคำถามมากกว่า 1 ข้อ เมื่อรวมคำตอบที่ได้ทั้งสิ้นมีจำนวน 181 คำตอบ และวิเคราะห์คำตอบออกเป็นค่าสถิติร้อยละ (ดูตารางที่ 3.32) จะเห็นว่าผลที่ได้จากข้อมูลที่วิเคราะห์ คือ ประชากรส่วนใหญ่ที่เคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ มีจุดประสงค์ในการไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ เพื่อใช้บริการชมภาพยนตร์ สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.39

ตารางที่ 3.32 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการในการไปใช้บริการหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ความต้องการหรือจุดประสงค์ที่ไป	จำนวน (ร้อยละ)
1. ชมภาพยนตร์	30.39
2. ชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์	9.39
3. ขอยืมฟิล์มภาพยนตร์	7.18
4. ใช้บริการห้องสมุดหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์	14.92
5. อื่นๆ - ผ่านไปตระเวนไกลเคียง - อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหอภาพยนตร์แห่งชาติ - ไปชมผลงานที่หอศิลป์แห่งชาติ	23.76
6. ไม่ตอบคำถามและยังไม่สามารถตอบได้	14.36

3.6.3.8 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนที่สำคัญที่สุดของหอภาพยนตร์แห่งชาติ จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน และได้คำตอบจากผู้ที่เคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติจำนวน 96 คน ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบมีตัวเลือกให้ตอบ และแบบเปิดกว้าง แต่สามารถตอบได้เพียงคนละ 1 ข้อเท่านั้น ผลการวิเคราะห์คำตอบคิดเป็นค่าสถิติร้อยละ (ดูตารางที่ 3.33) ผลที่ได้ คือ ประชากรส่วนใหญ่ คิดว่าส่วนสำคัญที่สุดของหอภาพยนตร์แห่งชาติ คือ พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 45.83

ตารางที่ 3.33 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนที่สำคัญที่สุดของหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ส่วนของ	จำนวน (ร้อยละ)
1. โรงภาพยนตร์	19.79
2. พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์	45.83
3. ห้องสมุดภาพยนตร์	17.71
4. ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์	11.46
5. อื่นๆ	5.21

3.6.3.9 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็น เกี่ยวกับการไปใช้บริการที่หอภาพยนตร์แห่งชาติ จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ได้คำตอบจากผู้ที่เคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 96 คน ลักษณะคำถามเป็นแบบมีตัวเลือกให้ตอบ ผลการวิเคราะห์คำตอบคิดเป็นค่าสถิติร้อยละ (ดูตารางที่ 3.34) ผลที่ได้ คือ ประชากรส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่า ไม่สะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 37.46

ตารางที่ 3.34 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนที่สำคัญที่สุดของหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ความคิดเห็น	จำนวน (ร้อยละ)
สะดวกสบาย	29
เฉยๆ	33.54
ไม่สะดวกสบาย	37.46

3.6.3.10 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็น ของประชากรที่ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของหอภาพยนตร์แห่งชาติ จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ได้คำตอบจากผู้ที่เคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 96 คน ลักษณะคำถามเป็นแบบมีตัวเลือกให้ตอบ ผลการวิเคราะห์คำตอบคิดเป็นค่าสถิติร้อยละ (ดูตารางที่ 3.35) ผลที่ได้ คือ ประชากรส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่า ไม่สะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 35.42

ตารางที่ 3.35 ตารางสรุปผลความคิดเห็นของประชากร ที่ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ความคิดเห็น	จำนวน (ร้อยละ)
สะดวกสบาย	31.25
เฉยๆ	33.33
ไม่สะดวกสบาย	35.42

3.6.3.11 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านความคิดเห็นว่าบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาใช้บริการภายในหอภาพยนตร์แห่งชาตินั้นเป็นอย่างไร จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ได้คำตอบจากผู้ที่เคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 96 คน ลักษณะคำถามเป็นแบบมีตัวเลือกให้ตอบ ผลการวิเคราะห์คำตอบคิดเป็นค่าสถิติร้อยละ (ดูตารางที่ 3.36) ผลที่ได้ คือ ประชากรส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่า ไม่สะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 51.04

ตารางที่ 3.36 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นว่าบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาใช้บริการภายในหอภาพยนตร์แห่งชาตินั้นเป็นอย่างไร

ความคิดเห็น	จำนวน (ร้อยละ)
สะดวกสบาย	21.88
เฉยๆ	27.08
ไม่สะดวกสบาย	51.04

3.6.3.12 ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านความพึงพอใจที่มีต่อหอภาพยนตร์แห่งชาติ ในด้านการใช้พื้นที่ จากการสัมภาษณ์ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ได้คำตอบจากผู้ที่เคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 96 คน ลักษณะคำถามเป็นแบบมีตัวเลือกให้ตอบ ผลการวิเคราะห์คำตอบคิดเป็นค่าสถิติร้อยละ (ดูตารางที่ 3.37)

ตารางที่ 3.37 ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจที่มีต่อหอภาพยนตร์แห่งชาติ ในด้านการใช้พื้นที่

ความคิดเห็น ความพึงพอใจเกี่ยวกับ	พอใจมาก	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
1. ความสะดวกสบาย	4.17	8.33	27.08	45.83	14.58
2. การติดต่อสอบถาม	5.21	7.29	34.38	40.63	12.50
3. ความเป็นสัดส่วน	-	-	12.50	20.83	66.67
4. พื้นที่ใช้สอย	-	-	7.29	19.79	72.92
5. การให้บริการ (สำหรับพนักงานของหอฯ จำนวน 10 คน)	-	-	20	10	70
6. การไปใช้บริการ	4.17	25	31.25	36.46	3.13

บทที่ 4

รายละเอียดของโครงการ

4.1 ศึกษาข้อมูลโครงการ

สถาบันภาพยนตร์ไทยฯนี้ เป็นโครงการเสนอแนะแนวทางการออกแบบภายใน ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นจริง แต่มีหลายหน่วยงานและองค์กรให้ความสนใจและได้มีการพยายามดำเนินการจัดตั้งโครงการมาหลายครั้งแล้วแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จในหลายๆ ด้าน ดังนั้นโครงการเสนอแนะนี้จึงต้องใช้ข้อมูลจากโครงการที่ใกล้เคียง หรือโครงการตัวอย่างจากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่จัดทำขึ้น โดยนำมาเสนอเพื่อใช้เป็นหัวข้อ ในการค้นคว้าหาแนวทางที่เหมาะสมต่อไป การกำหนดรายละเอียดของโครงการ พิจารณาและวิเคราะห์จากมาตรฐาน และเอกสารอ้างอิงของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูล
2. จากเอกสารอ้างอิงของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
  - 2.1 การภาพยนตร์แห่งประเทศไทย Film Authority of Thailand (รศ.ดร.ดรุณี หิรัญรักษ์)
  - 2.2 โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (หอภาพยนตร์แห่งชาติ กรมศิลปากร)
  - 2.3 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย กรมประชาสัมพันธ์ (วรณศิริ โมลากุล)
  - 2.4 มุลนิธิหนังไทย
3. พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473
4. (ร่าง) พระราชบัญญัติ สถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย
5. พระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ พุทธศักราช 2463
6. จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับโครงการฯ
7. จากการศึกษาอาคารประเภทเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน (Case . Study)

ลักษณะแนวทางของโครงการ

1. ด้านนโยบายและแนวนโยบาย

1.1 การจัดตั้งองค์การภาพยนตร์ไทย โดยเรียกชื่อว่า " สถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว " และชื่อภาษาอังกฤษ " THAI FILM INSTITUTE, FOR COMMEMORATING HIS MAJESTY KING POKKLO, KING RAMA VII " เช่นเดียวกับองค์การภาพยนตร์ ในต่างประเทศ เช่น BRITISH FILM INSTITUTE, SWEDISH FILM INSTITUTE หรือ AMERICAN FILM INSTITUTE เป็นต้น

1.2 สถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่วงการภาพยนตร์ไทยเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสนับสนุนการจัดตั้งสมาพันธ์ภาพยนตร์สมัครเล่นแห่งประเทศไทย การจัดสร้างโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุงและอื่นๆ อีกมากมาย

1.3 สถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเป็นแหล่งศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีทางการศึกษา การค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์ เป็นศูนย์ฝึกอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมและระดมทุนให้มีการใช้ภาพยนตร์ เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของคนไทยให้กว้างขวางขึ้น สามารถยกระดับคุณภาพของภาพยนตร์ไทยให้ก้าวหน้าทัดเทียมต่างประเทศ อีกทั้งยังสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์ ให้มีอุดมคติและจิตสำนึกต่อวิชาชีพบนพื้นฐานเดียวกัน

1.4 สถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นหลักประกันระยะยาว สำหรับการพิทักษ์และอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย ในฐานะมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาติ (มูลนิธิหนังไทย , 2530)

2. ด้านการให้บริการของสถาบันภาพยนตร์

2.1 เป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้ทางการศึกษา รวบรวมข้อมูลการศึกษาอ้างอิงที่สมบูรณ์ครบถ้วน และบริการด้านความบันเทิงที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

2.2 นำเสนอสาระต่างๆ ที่มีสาระประโยชน์ เป็นการเสริมสร้างสังคมให้ดำเนินไปอย่างสันติ

2.3 การขยายตัวด้านการศึกษาจากระบบที่มีคุณภาพเหมาะสมกับท้องถิ่นและสังคมไทย

2.4 เป็นศูนย์กลางสนับสนุนและผลักดันภาพยนตร์ไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านการสร้างการผลิตผลงานอย่างต่อเนื่อง

2.5 เป็นศูนย์ฝึกอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. องค์การสนับสนุนสถาบันภาพยนตร์ฯ

โครงการสถาบันภาพยนตร์แห่งชาติ โครงการนี้เป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้องให้ความสนับสนุน ดังนี้

3.1 กองผลิตสื่อทัศนูปกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี

3.2 ฝ่ายส่งเสริมภาพยนตร์ คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย
สำนักนายกรัฐมนตรี

3.3 กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

3.4 บริษัท สหคินีมา จำกัด ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.5 มุลนิธิหนังไทย โดย บริษัท กิรติกร จำกัด

3.6 สมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ

3.7 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

3.8 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย สำนักนายกรัฐมนตรี

3.9 คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สถาผู้แทนราษฎร

4. ระบบการบริหารภายในโครงการสถาบันภาพยนตร์ฯ

โครงการสถาบันภาพยนตร์ฯ เป็นโครงการเสนอแนะแนวทางการออกแบบ เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติ ในลักษณะขององค์กรหนึ่งอยู่ภายใต้สังกัดกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการด้านการศึกษาเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย รวมถึงอุตสาหกรรมภาพยนตร์เพื่อการศึกษา มุ่งเน้นด้านคุณค่าความงามของเอกลักษณ์ไทยในระดับสากล และเป็นสถาบันภาพยนตร์ฯ แห่งแรก ที่สามารถถ่ายทอดภาพพจน์และภาพลักษณ์ขององค์กรที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ได้อย่างชัดเจน ภายหลังจากการถูกลืมจากประชาชนส่วนหนึ่งประมาณ 36 % และส่วนหนึ่งประมาณ 28.67% ที่ไม่เคยทราบมาก่อนว่ามีองค์กรที่ให้ความรู้ด้านภาพยนตร์ในประเทศไทย (ข้อมูลจากบทสรุปแบบสัมภาษณ์, บทที่ 3 หน้า 201)

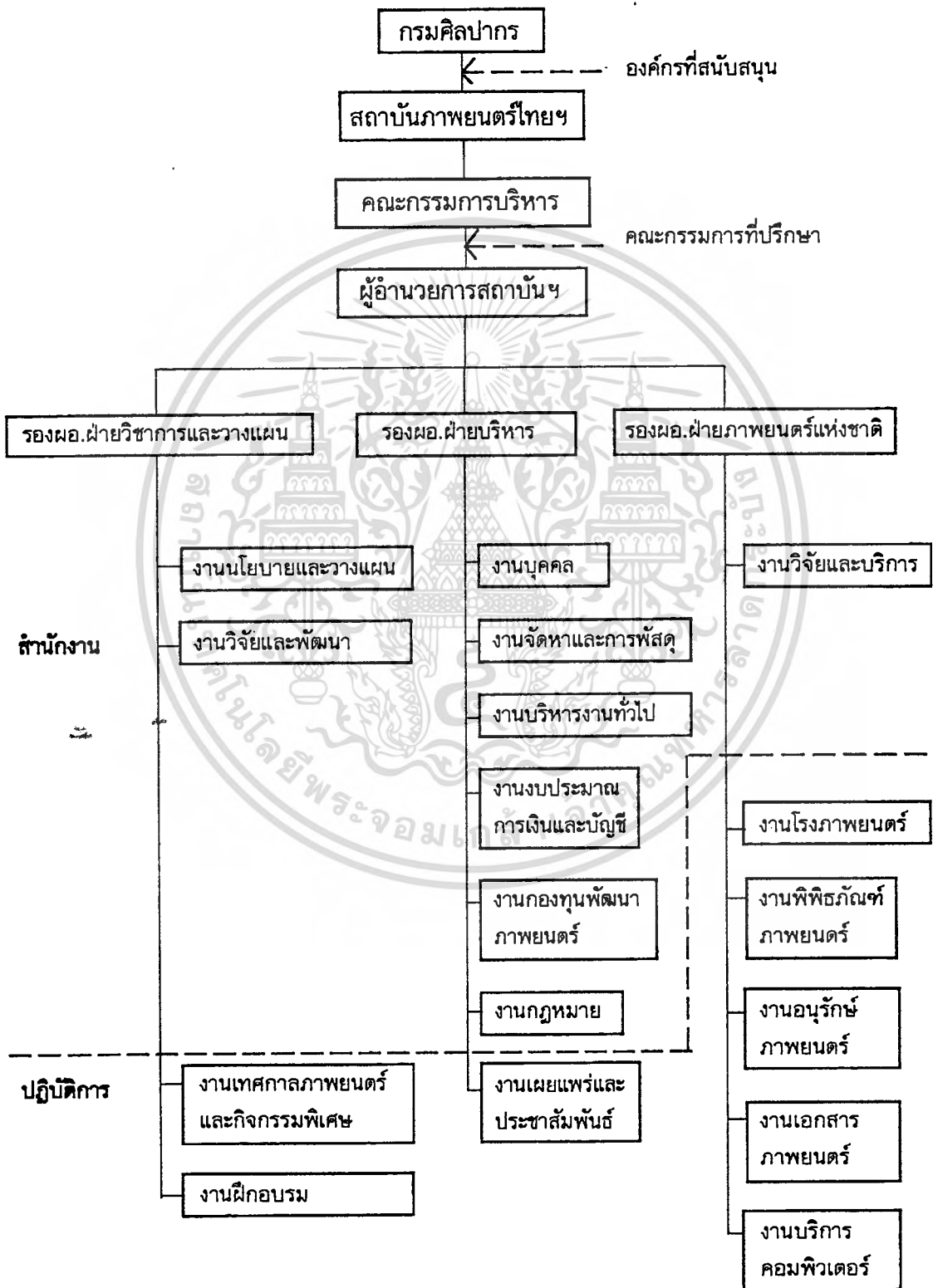
การบริหารงานภายในโครงการ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดตั้งสถาบัน เพราะจะต้องมีการวางรูปแบบและกรอบอัตรากำลังที่เหมาะสม และโครงการเสนอแนะนี้ เป็นโครงการที่อยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของกรมศิลปากร เพราะจัดว่าเป็นโครงการที่ต้องแสดงเอกลักษณ์ของชาติอย่างชัดเจน การบริหารจึงเป็นไปในรูปแบบขององค์กรที่มีขนาดปานกลาง มีขอบเขตการให้บริการโดยเน้นเพื่อการศึกษา กรอบอัตรากำลังจึงมีจำนวนจำกัด ตามโครงสร้างของการจัดองค์กรและมีการแบ่งส่วนงาน

การจัดองค์กรและการแบ่งส่วนงานของสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

โครงสร้างการดำเนินงานภายในสถาบันฯ มีรูปแบบการบริหารงานตามลำดับดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.1 แสดงการจัดองค์กรและแบ่งส่วนงานของสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

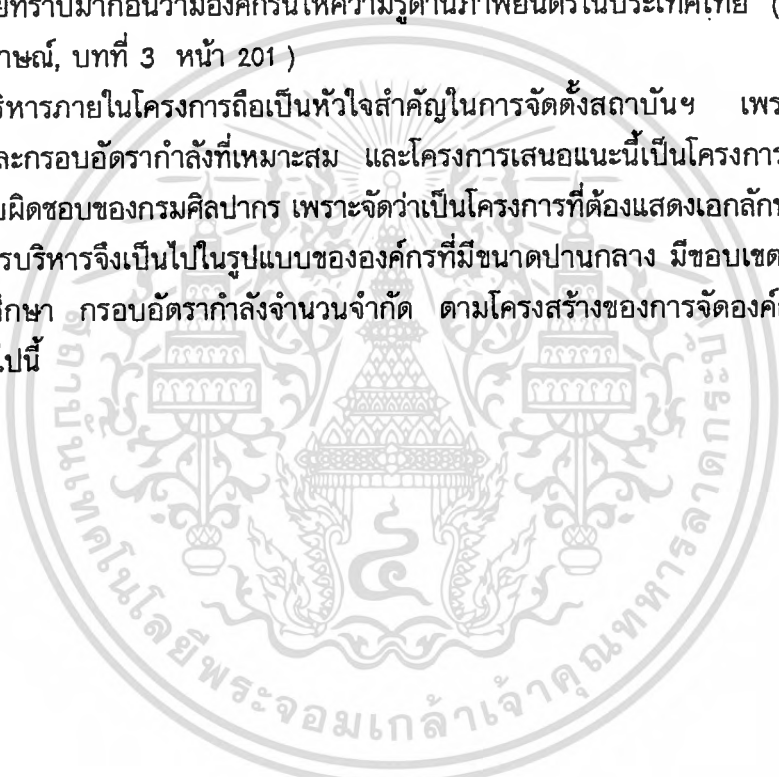
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

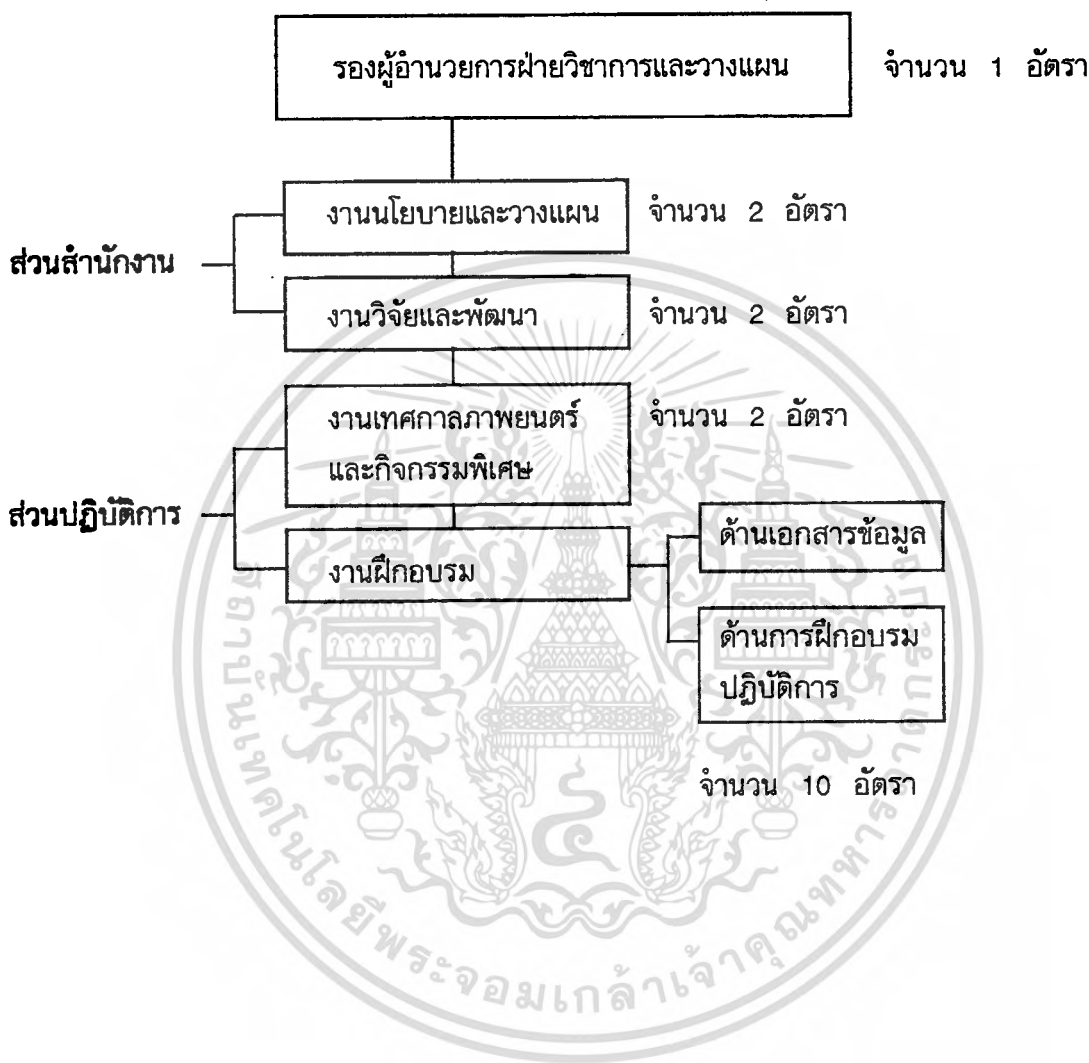
ระบบการบริหารภายในโครงการ

โครงการสถาบันภาพยนตร์แห่งชาติ เป็นโครงการเสนอแนะแนวทางในการออกแบบ เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติ ในลักษณะขององค์กรหนึ่งอยู่ภายใต้สังกัดกรมศิลปากร กระทรวง ศึกษาศึกษา จุดมุ่งหมายเพื่อการบริหารด้านภาพยนตร์ไทยรวมถึงอุตสาหกรรมภาพยนตร์เพื่อการศึกษา มุ่งเน้นด้านคุณค่าความงามของเอกลักษณ์ไทยในระดับสากลและเป็นสถาบันภาพยนตร์ฯ แห่งแรกที่สามารถถ่ายทอดภาพพจน์และภาพลักษณ์ ขององค์กรที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ได้อย่าง ชัดเจน ภายหลังจากที่ถูกหลงลืมจากประชาชนส่วนหนึ่งประมาณ 36 % และส่วนหนึ่งประมาณ 28.67% ที่ไม่เคยทราบมาก่อนว่ามืองค์กรนี้ให้ความรู้ด้านภาพยนตร์ในประเทศไทย (ข้อมูลจาก บทสรุปแบบสัมภาษณ์, บทที่ 3 หน้า 201)

การบริหารภายในโครงการถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดตั้งสถาบันฯ เพราะจะต้องมี การวางรูปแบบและกรอบอัตรากำลังที่เหมาะสม และโครงการเสนอแนะนี้เป็นโครงการที่อยู่อาศัย ภายใต้งานดูแลรับผิดชอบของกรมศิลปากร เพราะจัดว่าเป็นโครงการที่ต้องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ อย่างชัดเจน การบริหารจึงเป็นไปในรูปแบบขององค์กรที่มีขนาดปานกลาง มีขอบเขตการบริการ โดยเน้นเพื่อการศึกษา กรอบอัตรากำลังจำนวนจำกัด ตามโครงสร้างของการจัดองค์กรแบ่งส่วน งาน ดังกล่าวต่อไปนี้

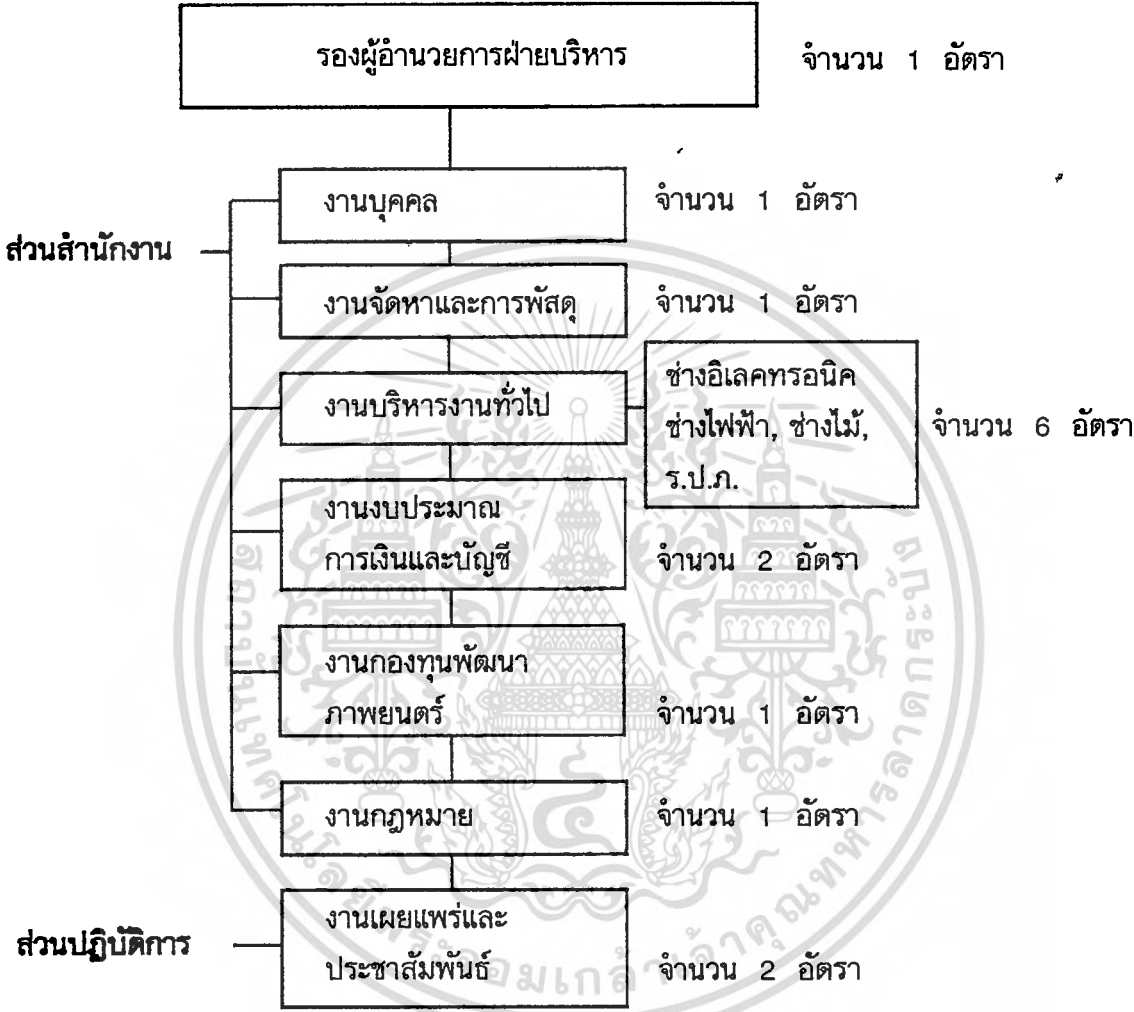

ภาพที่ 4.2 แสดงกรอบอัตรากำลังฝ่ายวิชาการและวางแผน

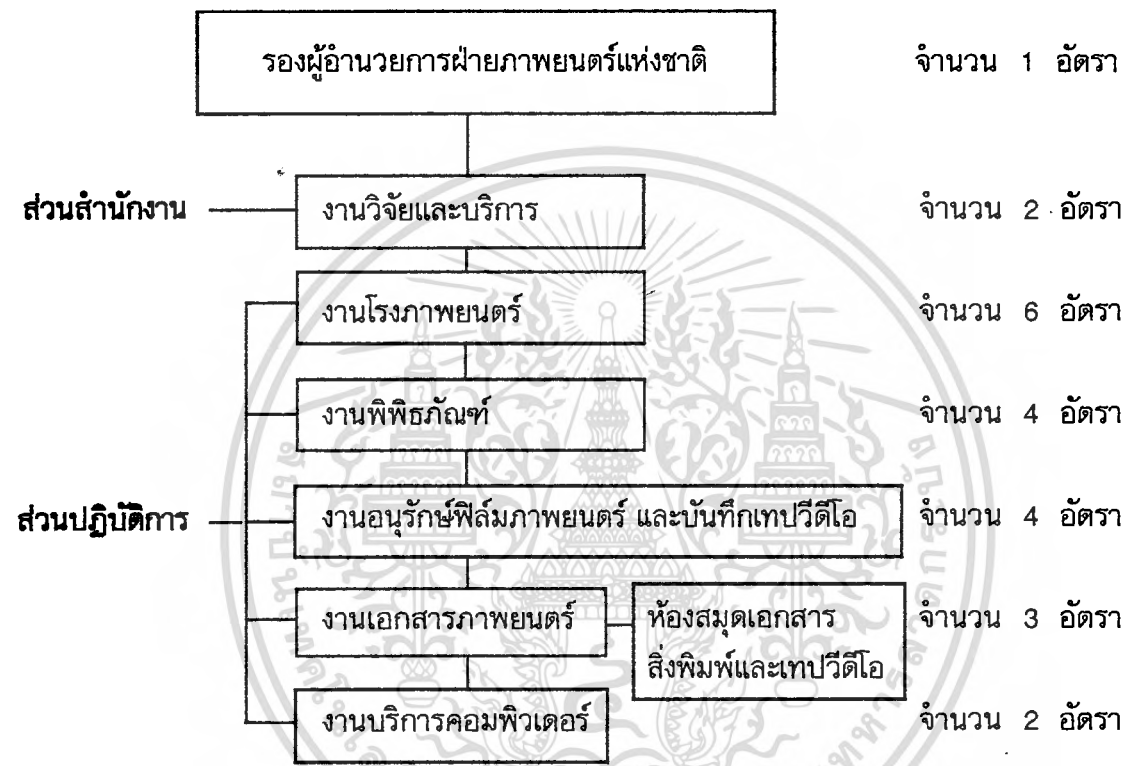
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.3 แสดงกรอบอัตรากำลังฝ่ายบริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.4 แสดงกรอบอัตรากำลังฝ่ายภาพยนตร์แห่งชาติ

กรอบอัตรากำลัง

การจัดอัตรากำลัง ในการดำเนินงานของสถาบันภาพยนตร์ฯ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่และมีหน้าที่ตามส่วนหลัก ดังนี้

1 คณะกรรมการบริหาร จำนวน 7 อัตรา

มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 16 , 17 (9)

2 ผู้อำนวยการ จำนวน 1 อัตรา

มีอำนาจหน้าที่ตามมาตราที่ 17 โดยมีฝ่ายต่างๆ ในความรับผิดชอบ

จำนวน 3 ฝ่าย ดังนี้

- ฝ่ายวิชาการและวางแผน

- ฝ่ายบริหาร

- ฝ่ายภาพยนตร์แห่งชาติ

3 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวางแผน จำนวน 1 อัตรา

มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ งานต่างๆ ในฝ่าย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนสำนักงาน ได้แก่

3.1 งานนโยบายและวางแผน ประกอบด้วย

- นักวิชาการ

จำนวน 2 อัตรา

3.2 งานวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย

- นักวิจัยและนักวิชาการ

จำนวน 2 อัตรา

มีหน้าที่ร่วมกัน ดังนี้

- วิจัยและพัฒนา เพื่อวางนโยบายและแผนปฏิบัติงาน สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ ในด้านประวัติศาสตร์ บทบาทหน้าที่อิทธิพลของภาพยนตร์ พฤติกรรมของผู้ดูภาพยนตร์ ตลอดจนศึกษาข้อมูลต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตภาพยนตร์

- วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับ เทคนิค รูปแบบ วิธีการสร้างภาพยนตร์ ทั้งด้านวิชาการและด้านวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ทางด้านการสร้างภาพยนตร์

- วางนโยบายและวางแผนการสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มาศึกษาและวิจัยด้านภาพยนตร์

- นำผลของการวิจัยมาพัฒนา เพื่อขยายผลในทางพาณิชย์ด้วย

ส่วนที่ 2 ส่วนปฏิบัติการ ได้แก่

3.3 งานเทศกาลภาพยนตร์และกิจกรรมพิเศษ ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่

จำนวน 2 อัตรา

มีหน้าที่ ดังนี้

- จัดกิจกรรมและนิทรรศการพิเศษต่างๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามวาระหรือโอกาสที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ หรือการเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณชน

3.4 งานฝึกอบรม มีความรับผิดชอบ ใน 2 ด้าน คือ

- ด้านเอกสารข้อมูล เกี่ยวกับความรู้ด้านภาพยนตร์ศึกษาและการเผยแพร่ด้วยการจัดฝึกอบรม ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่เอกสาร จำนวน 2 อัตรา

- ด้านการฝึกปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนานักวิชาชีพภาพยนตร์ โดยมีสตูดิโอ มีวัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทำการฝึกอบรมให้การศึกษาแก่บุคลากรของสถาบัน สถาบันการศึกษาต่างๆ หน่วยงานราชการและประชาชนที่สนใจทั่วไป เข้าฝึกอบรมได้เป็นหมู่คณะหรือกลุ่มย่อย ซึ่งประกอบด้วย

- อาจารย์ประจำ จำนวน 3 อัตรา

- ผู้ช่วยอาจารย์ จำนวน 3 อัตรา

- เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดอบรม จำนวน 2 อัตรา

รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 อัตรา

4. รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร จำนวน 1 อัตรา

มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบต่างๆ ในฝ่าย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนสำนักงาน ได้แก่

4.1 งานบุคคล ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่จัดทำเอกสารงานทะเบียนทั้งหมดที่เกี่ยวกับบุคลากรในสถาบันฯ

4.2 งานจัดหาและการพัสดุ ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ จัดหาและทำบัญชี ทะเบียนวัสดุอุปกรณ์ภายในสถาบันฯ

4.3 งานบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป จำนวน 1 อัตรา

- ช่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 อัตรา

- ช่างไฟฟ้า จำนวน 1 อัตรา

- ช่างยนต์ จำนวน 1 อัตรา

- พนักงานรักษาความปลอดภัย จำนวน 2 อัตรา

มีหน้าที่ ดูแลรับผิดชอบความเรียบร้อยภายในสถาบันฯ และบำรุงรักษา

ส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการระบบภายในอาคารให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย พร้อมใช้การได้ตลอดเวลา

4.4 งานงบประมาณการเงินและบัญชี ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี จำนวน 2 อัตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีหน้าที่จัดทำงบประมาณประจำปี จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และจัดทำเอกสารการเงิน เพื่อการรวบรวมจัดเก็บและติดต่อประสานงานกับกองคลังต่อไป

4.5 งานกองทุนพัฒนาภาพยนตร์ ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ รวบรวมเอกสารข้อมูลและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อจัดเป็นกองทุนพัฒนาด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์

4.6 งานกฎหมาย ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่ด้านกฎหมาย จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ เป็นตัวแทนสถาบันฯ ในการรับมอบอำนาจทางนิติกรรมต่างๆ ตรวจร่างกฎหมาย สัญญาต่างๆ และควบคุมดูแลเรื่องลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันฯ
ส่วนที่ 2 ส่วนปฏิบัติการ ได้แก่

4.7 งานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่ จำนวน 1 อัตรา
- วิเทศสัมพันธ์ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ วางแผนการเผยแพร่ข่าวสารของสถาบันฯ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จัดทำสื่อการเผยแพร่ให้สังคมได้รับทราบข่าวสารหรือกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันฯ และให้ความรู้และทัศนคติที่ดีต่อสถาบันฯ

5. รองผู้อำนวยการฝ่ายการภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 1 อัตรา

มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบงานในฝ่ายต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนสำนักงาน ได้แก่

5.1 งานวิจัยและบริการ ประกอบด้วย

- นักวิชาการ จำนวน 1 อัตรา
- เจ้าหน้าที่งานบริการ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการกิจกรรมภาพยนตร์ เพื่อการพัฒนา ส่งเสริม และให้ความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์โดยทั่วไป

ส่วนที่ 2 ส่วนปฏิบัติการ ได้แก่

5.2 งานโรงภาพยนตร์ ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่จัดฉายภาพยนตร์ จำนวน 2 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ทั่วไป จำนวน 2 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ประจำโรงฉาย จำนวน 2 อัตรา
- รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 อัตรา

มีหน้าที่ จัดฉายภาพยนตร์ตามกำหนดการ และโอกาส เทศกาลต่างๆ บำรุงรักษาซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือประกอบการฉาย ควบคุมดูแลการเข้าชมภาพยนตร์ และการจัดแสดงต่างๆ บนเวที ภายในห้องจัดฉายภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 งานพิพิธภัณฑ์ (รวมทั้งแบบถาวรและแบบหมุนเวียน) ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่งานพิพิธภัณฑ์ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ ควบคุมดูแลและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ ที่มีคุณค่า เพื่อนำมาจัดแสดง

- ภัณฑารักษ์ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ ควบคุมห้องเก็บวัตถุ ลงทะเบียน ทำบัตร จัดทำหมวดหมู่เพื่อตรวจสอบ ทำทะเบียนวัตถุ ควบคุมและตรวจตราบัญชีวัตถุ

- ช่างซ่อม จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ ซ่อมสแกนรักษาวัตถุที่ชำรุด

- ฝ่ายศิลป์ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ ดำเนินการด้านเทคนิคการจัดแสดง ดูแลครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดแสดง

5.4 งานอนุรักษ์ फिल्मภาพยนตร์ บันทึกวีดิโอเทป ประกอบด้วย

- เจ้าหน้าที่งานอนุรักษ์ จำนวน 2 อัตรา

มีหน้าที่ จัดหาและรวบรวมฟิล์มภาพยนตร์ ทำการอนุรักษ์ตามวิธีการที่เหมาะสม จัดทำบัตรรายการและทำทะเบียนฟิล์ม เพื่อจัดเก็บรักษา โดยเปิดให้บริการเพื่อการศึกษา

- ช่างเทคนิค จำนวน 2 อัตรา

มีหน้าที่ ควบคุมดูแลการเก็บรักษา ซ่อมแซมและอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์

5.5 งานเอกสารภาพยนตร์และวีดิโอเทป ประกอบด้วย

- บรรณารักษ์ จำนวน 2 อัตรา

มีหน้าที่ จัดหาและรวบรวมข้อมูล หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ เช่น แผ่นภาพ โปสเตอร์ ใบปิด ใบข่าว ฯลฯ โดยการจัดทำทะเบียนรายการ ซ่อมแซมเก็บรักษาและให้บริการเพื่อการศึกษา

- ผู้ช่วยหรือเสมียน จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ จัดพิมพ์บัตรรายการ ทำทะเบียน ซ่อมแซมและเก็บรักษาหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ ฯลฯ

5.6 งานบริการคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย

- นักวิชาการคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ พัฒนาและจัดระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์ เพื่อการให้บริการศึกษาค้นคว้าข้อมูล และควบคุมดูแลห้องคอมพิวเตอร์

- ผู้ช่วยด้านคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 อัตรา

มีหน้าที่ ดูแลความเรียบร้อยทั่วไปและให้บริการแก่ผู้ที่ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาค้นคว้า ตลอดจน ให้คำแนะนำการใช้งานและวิธีการศึกษาค้นคว้า

รวมกรอบอัตรากำลังทั้งสิ้น จำนวน 64 อัตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทของผู้ใช้โครงการ

การจัดแบ่งกลุ่มประเภทของผู้เข้าใช้โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลักๆ ดังนี้

1. ผู้ให้บริการ หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนต่างๆ เพื่อให้บริการภายในโครงการ หรือเรียกว่า บุคคลภายใน (PRIVATE) อันได้แก่
  - 1.1 ข้าราชการประจำ
  - 1.2 ข้าราชการชั่วคราว
  - 1.3 อาสาสมัคร หรือผู้มาฝึกงาน
2. ผู้ใช้บริการ หมายถึง ประชาชนผู้มาใช้บริการด้านต่างๆ ของโครงการ ได้แก่
  - 2.1 ผู้มาติดต่อราชการ
  - 2.2 บุคคลที่มาศึกษาหาความรู้ในโครงการ เช่น ประชาชนทั่วไป นักเรียน นิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์ และนักวิชาการ เป็นต้น
  - 2.3 บุคคลที่เข้ามาชมภาพยนตร์ เช่น ประชาชนทั่วไป นักเรียน นิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ และผู้ที่สนใจทั่วไป ทุกสาขาอาชีพ
  - 2.4 ผู้มาติดต่อขอใช้สถานที่ เช่น หน่วยงานราชการต่างๆ สมาคมต่างๆ มูลนิธิต่างๆ และบุคคลทั่วไป เป็นต้น
  - 2.5 นักท่องเที่ยว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

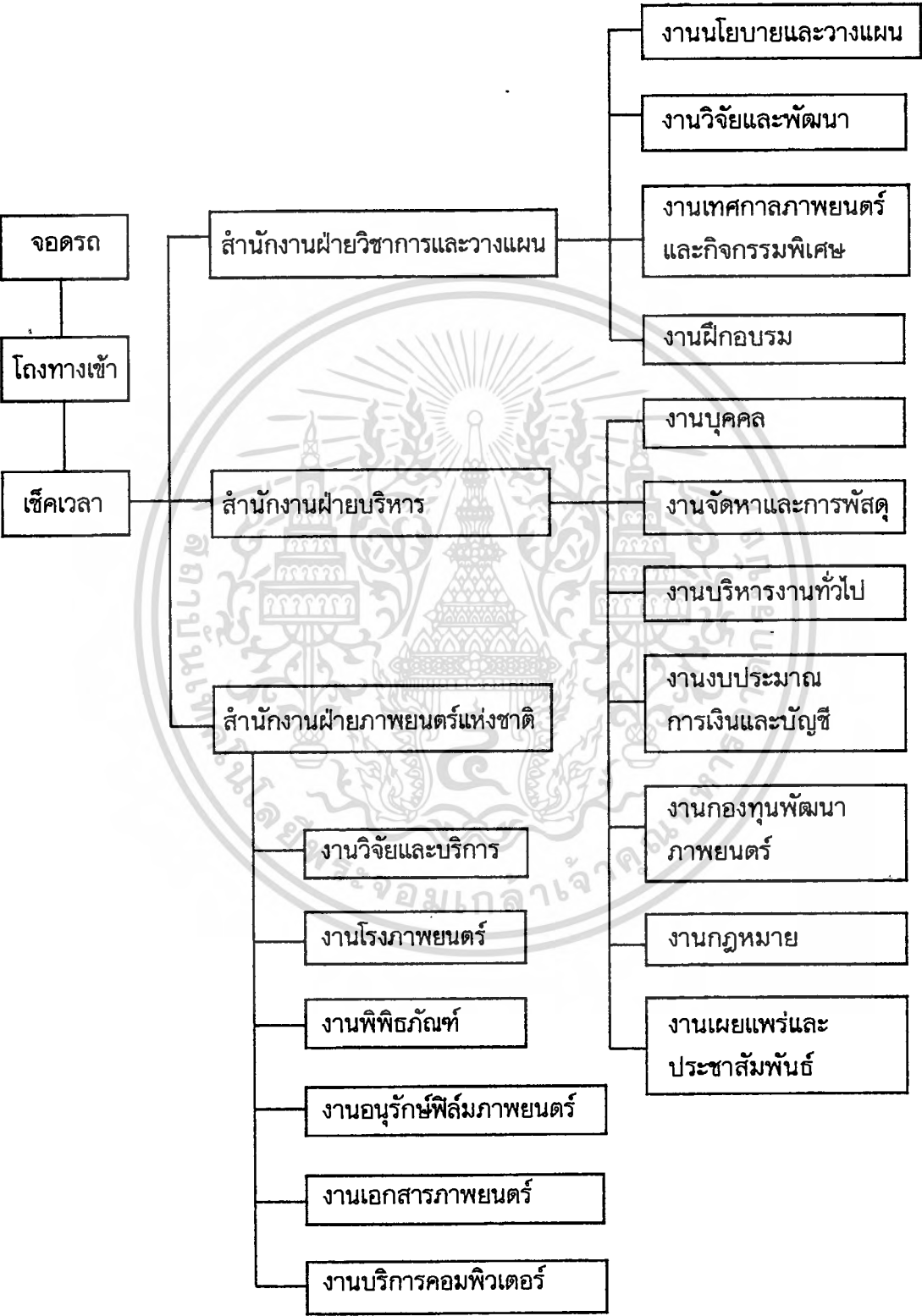
พฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

การศึกษาพฤติกรรมหลักๆ ที่เหมาะสมกับโครงการ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล จากหน่วยงานต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้ หอภาพยนตร์แห่งชาติ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สถาบันสอนภาษา AUA และศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ผู้เข้าใช้โครงการ มีพฤติกรรมตามหน้าที่และความต้องการในการเข้าไปใช้โครงการ โดยแบ่งกลุ่มจากพฤติกรรม ออกเป็น 2 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะมีพฤติกรรมหลักๆ ที่สำคัญ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 พฤติกรรมของผู้ให้บริการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการหรือปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ต้องทำงานอยู่ภายในโครงการไม่ว่าจะเป็นแบบประจำ หรือแบบชั่วคราว ดูภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 แสดงพฤติกรรมของผู้ให้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ 2 พฤติกรรมของผู้ใช้บริการ มีพฤติกรรมหลักๆ โดยรวม ไม่แยกเจาะจงเฉพาะ ส่วนใดส่วนหนึ่ง นั้น หมายถึง ผู้ใช้บริการทุกคนสามารถมีพฤติกรรมในการเข้าใช้บริการได้เหมือนกัน ทุกคน โดยเฉพาะส่วนบริการสาธารณะของโครงการ เช่น ส่วนของห้องสมุด (फिल्मภาพ เอกสารภาพยนตร์) ร้านขายของที่ระลึก และร้านอาหาร เป็นต้น โดยการเดินทางอาจมาโดยรถยนต์ส่วนตัว หรือรถโดยสาร หลังจากนั้นเข้าสู่โถงทางเดินหลัก เพื่อแยกเข้าสู่ส่วนบริการสาธารณะ จากนั้นก็สามารถแยกไปยังส่วนบริการทางการศึกษา คือ ห้องสมุด ห้องจัดนิทรรศการ โรงภาพยนตร์ เป็นต้น ก่อนที่จะเข้าไปใช้บริการในห้องต่างๆ ก็จะต้องฝากของที่เจ้าหน้าที่ และสามารถทำบัตรสมาชิกห้องสมุดหรือแจ้งความจำนงค์ในการมาขอใช้บริการในห้องต่างๆกับเจ้าหน้าที่

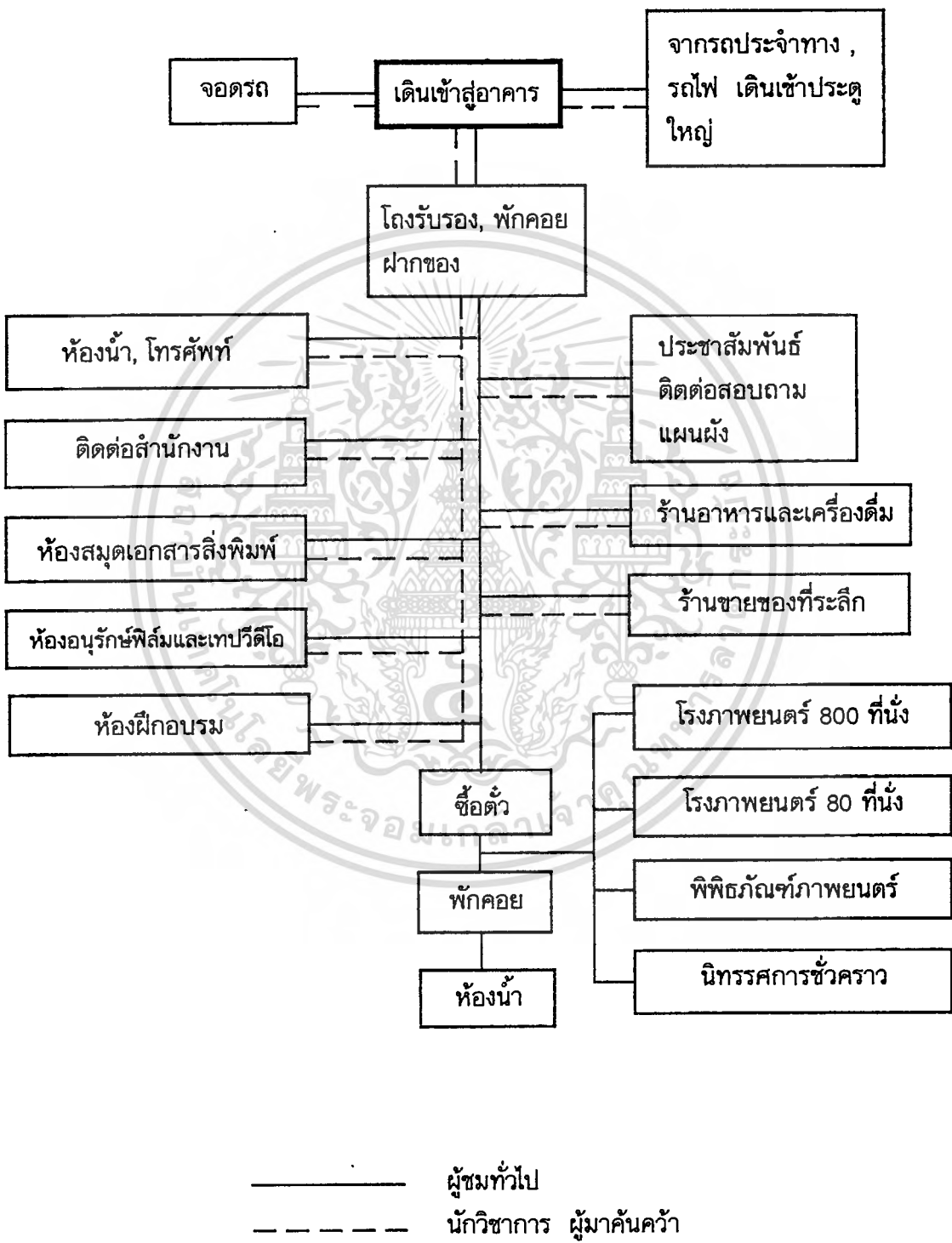
ส่วนผู้ที่จะไปใช้บริการในห้องเอกสาร फिल्मภาพยนตร์ และเทปวีดีโอ จะต้องแจ้งความจำนงค์ที่เคาน์เตอร์บรรณรักษ์ เพื่อขออนุญาตจากหัวหน้างานในการขอยืมสำเนา ซึ่งอาจใช้เวลา 1 สัปดาห์สำหรับการถ่ายสำเนา फिल्मภาพยนตร์

พฤติกรรมหลักๆ ของผู้เข้ามาใช้บริการในส่วนบริการสาธารณะ (ดูภาพที่ 4.6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.6 แสดงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการในส่วนบริการหลักและสาธารณะของโครงการ

พฤติกรรมของผู้ใช้บริการเฉพาะส่วน จะมีพฤติกรรมหลัก ซึ่งมุ่งตรงตามจุดประสงค์ การใช้บริการในส่วนต่างๆ โดยแบ่งออกเป็นส่วนที่สำคัญ ดังนี้

1. พฤติกรรมของผู้ที่มาชมพิพิธภัณฑ์
2. พฤติกรรมของผู้ที่มาชมภาพยนตร์
3. พฤติกรรมของผู้ที่มาใช้บริการห้องสมุดฟิล์มและห้องสมุดเอกสาร

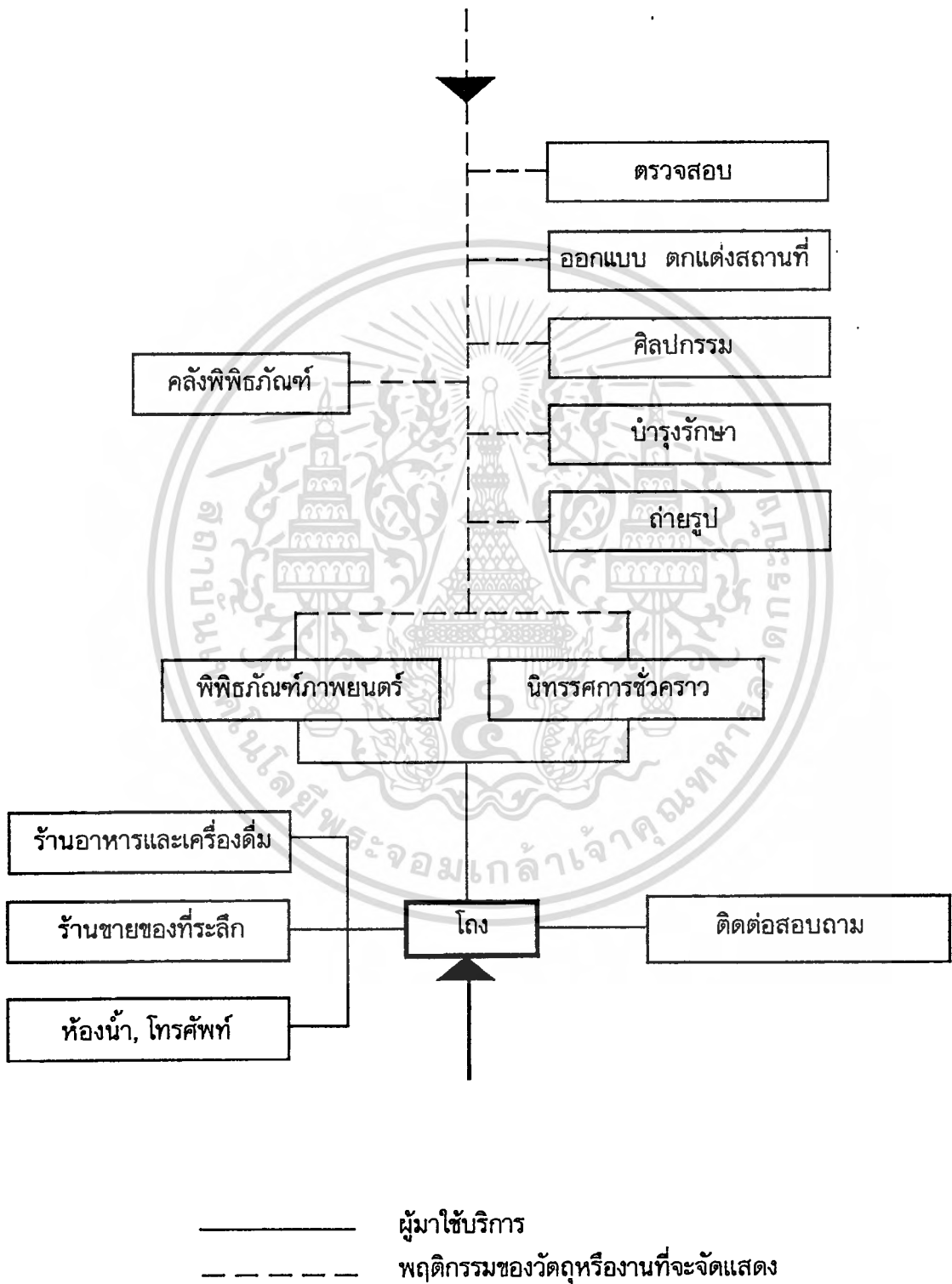
1. พฤติกรรมของผู้ที่มาชมพิพิธภัณฑ์ (ดูภาพที่ 4.7)

ผู้ชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์และพิพิธภัณฑ์ชั่วคราว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- ผู้ชมทั่วไปที่เดินทางมาเอง โดยรถโดยสารประจำทาง มาโดยรถยนต์ส่วนตัว รถรับจ้าง และเดินมาเอง
- ผู้ชมที่มาเป็นหมู่คณะ ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษาและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งมาโดยรถบัส

ผู้ชมมาถึงจะเข้าสู่โถงทางเข้า ซึ่งจะเป็นที่รวมคน เพื่อกระจายไปยังส่วนอื่นๆ การเข้าโถงนี้ เพื่อการติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่หรือพักผ่อน ซึ่งใช้เวลาประมาณ คนละ 15 นาที มีการกระจายไปสู่ส่วนต่างๆ เช่น ไป ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ ฯลฯ ในโถงนี้จะมีส่วนขายของที่ระลึก ขายสูจิบัตรประกอบการชม โทรศัพท์ ผังแสดงกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์ เมื่อเข้าชม ส่วนแสดงงานตรงประตูทางเข้าจะมีเจ้าหน้าที่คอยเช็คและรับฝากของ ส่วนแสดงงานจะมีทั้งแสดงงานเพื่อการศึกษาแบบถาวรและแสดงงานแบบชั่วคราว ผู้ชมแต่ละคนจะใช้เวลาต่างกัน ตามความสนใจมากน้อย ซึ่งโดยเฉลี่ยจะใช้เวลา 30 วินาทีที่ต้องงาน 1 ชั่วโมง ระยะเวลาในการเข้าชมจะใช้เวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 30 นาที จะมีความต้องการพักคั่นการชมงานแสดงเพื่อเป็นการพักผ่อนอิริยาบถ โดยแต่ละคนจะใช้เวลาไม่เกิน 2 ชั่วโมง เมื่อดูงานครบแล้ว จะออกมาเอาสิ่งของที่ฝากไว้ หลังจากนั้นอาจซื้อของที่ระลึกหรือไปรับประทานอาหาร หรือถ้ามาเป็นหมู่คณะ อาจจะมีการฉายภาพยนตร์ให้ชมในโรงภาพยนตร์ก่อนที่จะกลับไป

ภาพที่ 4.7 แสดงพฤติกรรมของผู้ที่มาชมพิพิธภัณฑ์

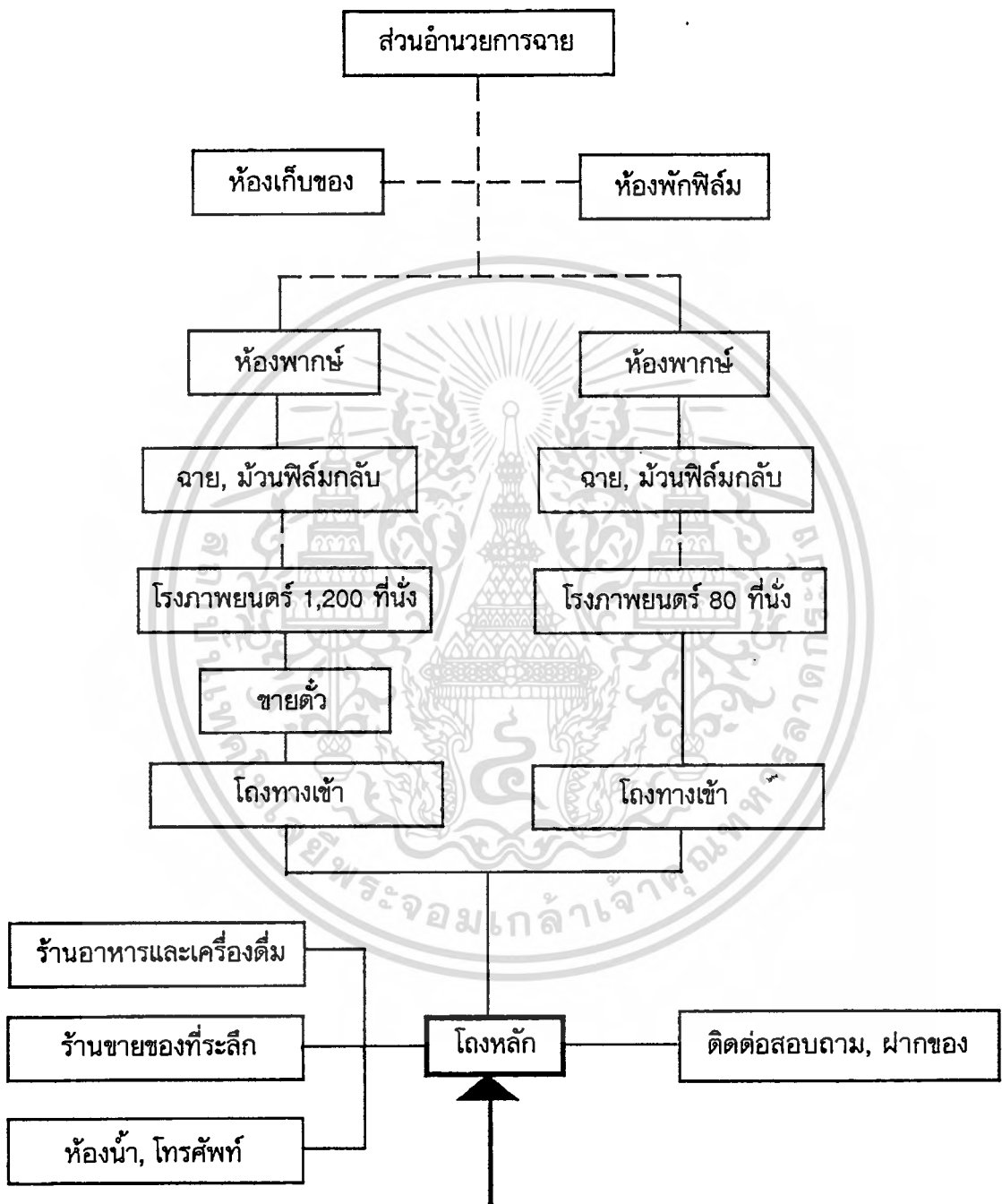
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. พฤติกรรมของผู้ที่มาชมภาพยนตร์ (ดูภาพที่ 4.8)

ผู้ที่มาชมภาพยนตร์จะเข้าสู่อาคาร ผ่านโถงทางเข้า ซึ่งเป็นที่รวมคน เพื่อกระจายไปสู่ส่วนต่าง ๆ - และต่อเนื่องเข้าสู่โถงทางเข้าชมภาพยนตร์ ซึ่งเป็นส่วนโถงพักคอยด้วย มีบริเวณรับ-จ่ายบัตร หรือค่าธรรมเนียมในการเข้าชมภาพยนตร์ ในส่วนนี้จะมีโปรแกรมภาพยนตร์ที่จะฉาย มีส่วนขายหนังสือ สื่อบัตร เทปที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ และยังสามารถเดินไปชมนิทรรศการชั่วคราวที่มีการจัดแสดงตามโอกาส พอใกล้เวลาฉายภาพยนตร์ ทางโรงภาพยนตร์จะเปิดประตูให้เข้าก่อน 15 นาที โดยจะมีเจ้าหน้าที่คอยตรวจบัตร ซึ่งบางคนอาจยืนรออยู่ข้างนอก ส่วนผู้ชมที่เข้าสู่โถงทางเข้า เข้าสู่ที่นั่งได้เลย แต่ผู้ที่ต้องการทำธุระส่วนตัว ก็อาจจะเข้าห้องน้ำชาย - หญิงก่อนได้ เมื่อเข้าสู่โรงภาพยนตร์ ผู้ชมอาจเดินไปหาที่นั่งเองหรือให้พนักงานเดินบัตรเป็นผู้หาให้ในการฉายภาพยนตร์ บางเรื่องที่มีความยาวเกินกว่า 2 ชั่วโมง ก็อาจมีการพักช่วงครึ่งเวลา (INTERVAL) ซึ่งในช่วงนี้จะปล่อยให้ผู้ชมออกมาผ่อนคลายอิริยาบถ อาจจะเข้าห้องน้ำหรือดื่มน้ำเป็นเวลาประมาณ 10 นาที หลังจากนั้นก็เข้าชมครึ่งหลังต่อไป หลังจากการฉายภาพยนตร์จบแล้วผู้ชมจะเดินออกเป็นกลุ่ม อาจเข้าห้องน้ำ และไปบริเวณที่จอดรถหรืออาจจะกลับไปเลย

ภาพที่ 4.8 แสดงพฤติกรรมของผู้ที่มาชมภาพยนตร์

————— ผู้มาใช้บริการ

- - - - - พฤติกรรมการจัดฉายภาพยนตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. พฤติกรรมของผู้ที่มาใช้บริการห้องสมุดฟิล์มและห้องสมุดเอกสาร

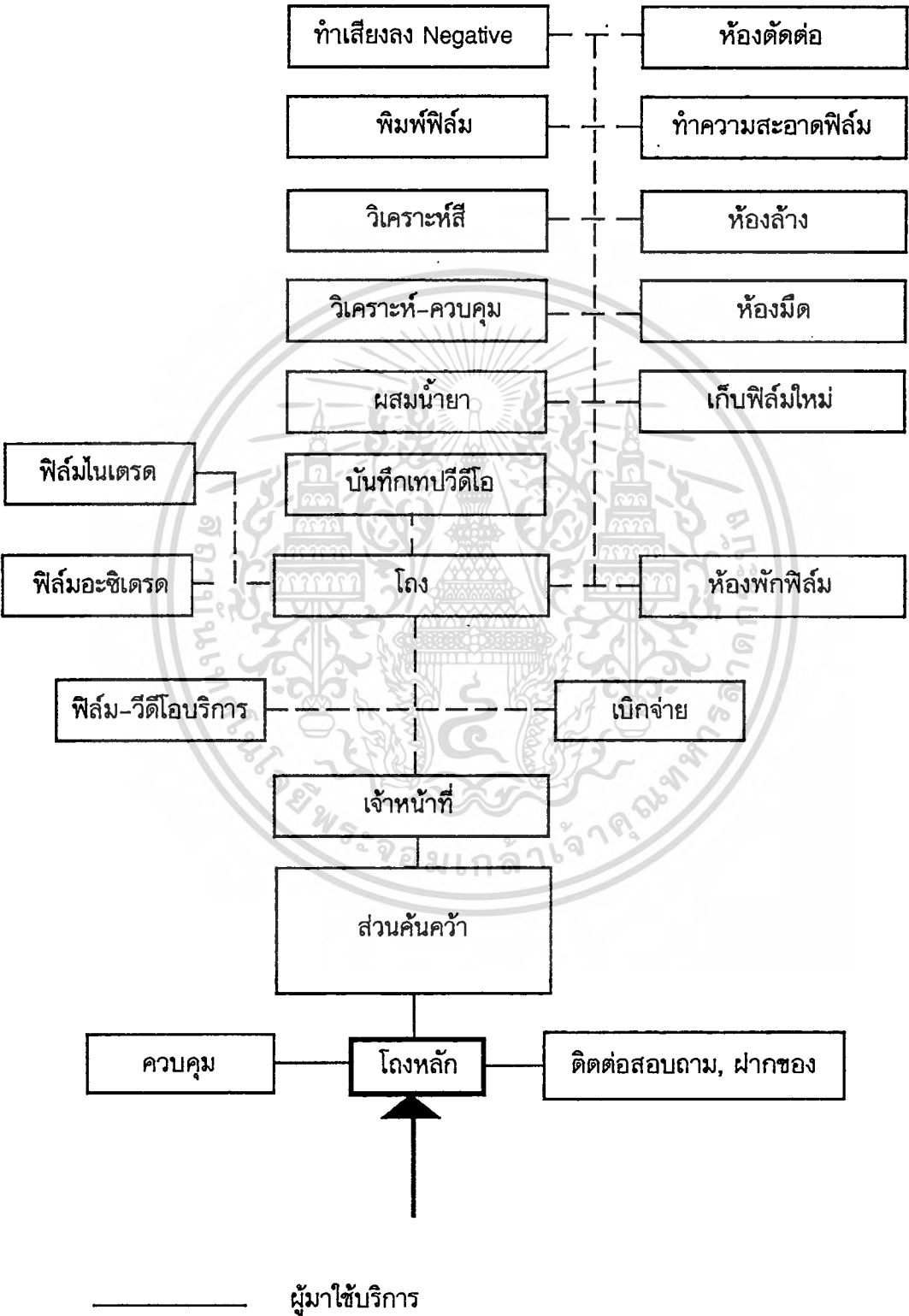
ผู้มาใช้โดยรถยนต์หรือรถโดยสารประจำทาง หลังจากเข้าสู่โรงเพื่อแยกเข้าสู่ส่วนของห้องสมุด และนำของหรือสัมภาระฝากไว้กับเจ้าหน้าที่ จากทางเข้าจะกระจายไปสู่ส่วนของห้องอนุรักษ์ฟิล์ม เทปวิดีโอ ห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์ ทำบัตรสมาชิกหรือแจ้งความจำนงค์ในการขอใช้บริการ ยืม-คืน หรือ ค้นหาบัตรรายการแล้วค้นหาหนังสือหรือสอบถามเจ้าหน้าที่ได้ บางคนอาจต้องการฟังเทปหรือดู Vedio tape ก็จะไปติดต่อเจ้าหน้าที่ เพื่อขอยืม Head phone หรือขอให้จัด Vedio tape ให้ ในที่ ซึ่งเป็นที่เฉพาะสำหรับการฟังและการดู (ดูภาพที่ 4.9)

ส่วนผู้ที่ค้นหาหนังสือก็จะยื่นค้นหาที่บัตรรายการหรือชั้นวางหนังสือ และนำมานั่งอ่านที่โต๊ะ ถ้าต้องการยืมหนังสือก็จะทำรายการยืมหนังสือกับเจ้าหน้าที่ ที่ Counter หลังจากนั้นก็ผ่านการตรวจเช็คว่ายืมแล้วและรับของฝากคืน ส่วนผู้ที่มาติดต่อเพื่อที่จะขอทำการถ่ายสำเนาเทป ภาพ แผ่นเสียง เอกสารและฟิล์มภาพยนตร์ จะต้องแจ้งความจำนงค์ที่บรรณารักษ์ เพื่อขออนุญาตหัวหน้างานในการถ่ายสำเนา (ดูภาพที่ 4.10)

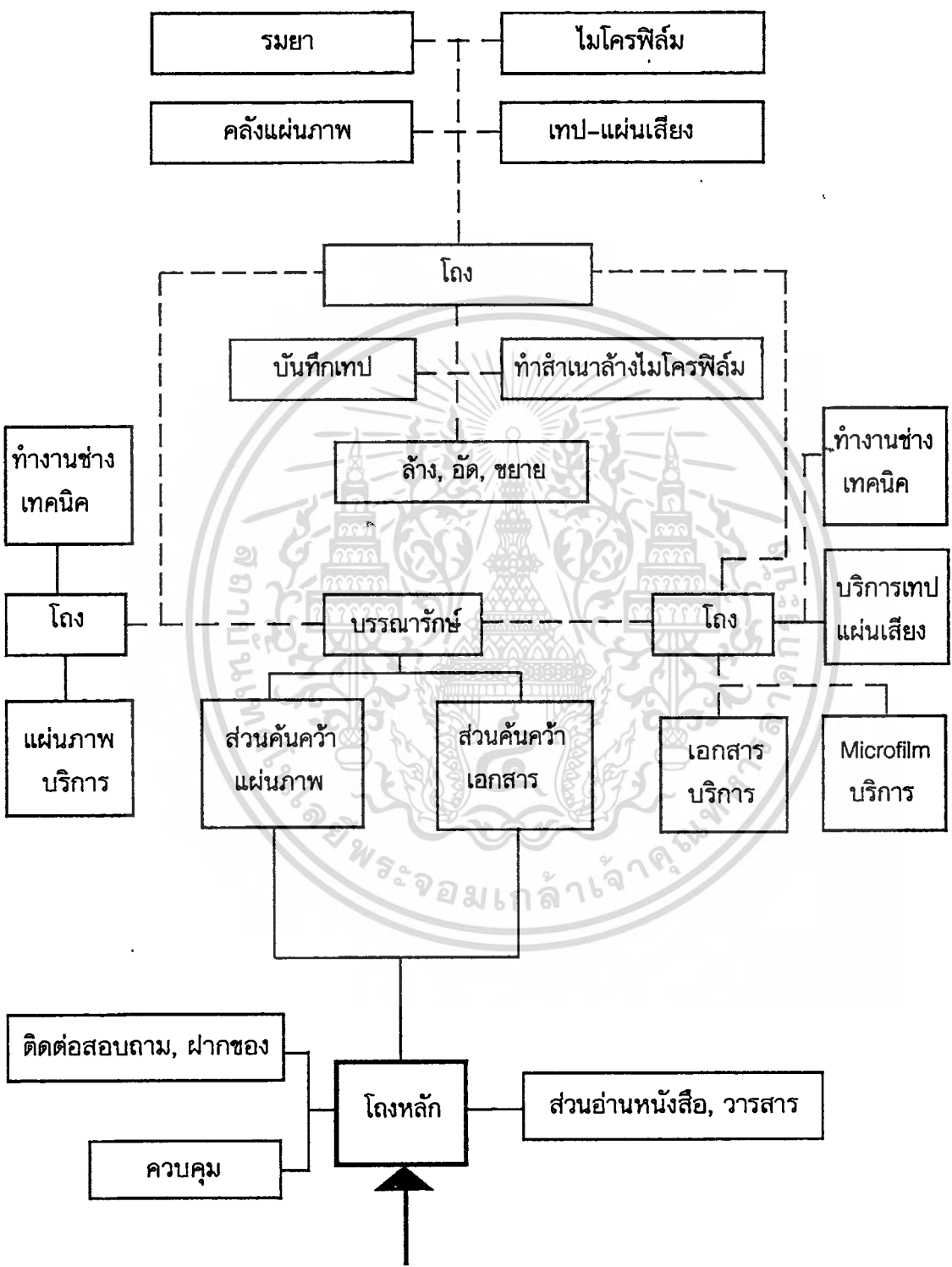
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.9 แสดงพฤติกรรมของผู้ที่มาใช้ห้องอนุรักษ์ฟิล์มและเทปวิดีโอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.10 แสดงพฤติกรรมของผู้ที่มาใช้ห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์

ผู้มาใช้บริการ

พฤติกรรมการจัดเก็บและดูแลรักษาเอกสารสิ่งพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมของวัตถุ

วัตถุที่จะนำเข้าสู่สถาบันฯ สามารถแยกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วัตถุพวกเอกสารสิ่งพิมพ์ แถบบันทึกเสียง แผ่นเสียง และฟิล์มภาพยนตร์
2. วัตถุโบราณ วัตถุที่มีค่า และงานที่จะมาแสดงนิทรรศการ

การส่งงานจะนำมาที่ทางเข้าสำหรับส่งของ (SERVICE WAY) นำลงของ (LOADING AREA) มีเจ้าหน้าที่ตรวจ (RECEIVING AREA) รับวัตถุเพื่อที่จะคัดแยกงาน เพื่อแกะหีบห่อ แยกประเภทวัตถุออกจากกัน โดยส่วนที่ 1 จะทำการตรวจสอบค้นคว้า เพื่อทำทะเบียนหลักฐาน สิ่งใดที่ชำรุดก็จะนำไปซ่อมบำรุงรักษา โดยแยกการซ่อมออกเป็น 2 ส่วน คือ ฟิล์มภาพยนตร์และ เอกสารสิ่งพิมพ์ จากนั้นก็นำฟิล์มภาพยนตร์เข้าเก็บ ในห้องเก็บฟิล์ม ซึ่งแยกประเภทกัน คือห้องเก็บฟิล์มไนเตรทและฟิล์มนิรภัย ซึ่งควบคุมอุณหภูมิและความชื้นให้เหมาะสม เมื่อใดที่จะใช้ฟิล์มก็ต้องเข้าสู่ห้องพักฟิล์ม ส่วนเอกสารสิ่งพิมพ์จะนำเข้าสู่ห้องรมยา เพื่อกำจัดแมลงและ เชื้อรา ก่อนที่จะนำเข้าสู่ห้องเก็บไว้สำหรับให้บริการในส่วนห้องเอกสารสิ่งพิมพ์

3. ส่วนของการอนุรักษ์เก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์ ในส่วนนี้แบ่งออกเป็นส่วยย่อยๆ ดังนี้

3.1 ห้องเก็บอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์ จำนวน 1 ห้อง

3.2 ห้องซ่อมบำรุงและดูแลรักษาฟิล์มภาพยนตร์ จำนวน 1 ห้อง

3.3 ห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์ และเทปวิดีโอ เพื่อการศึกษา ซึ่งหมายถึง ห้องเก็บทะเบียน บัตรรายการ ประวัติความเป็นมาและหลักฐานสำคัญที่เป็นรายละเอียดประกอบฟิล์มภาพยนตร์ เพื่อให้บริการยืม-คืน หรือการถ่ายสำเนา เฉพาะกรณีที่ผ่านมาได้รับการได้รับอนุญาตจากหัวหน้างานแล้ว จำนวน 1 ห้อง

4. ส่วนสำนักงาน แบ่งเป็นส่วนย่อยๆ ดังนี้

4.1 ส่วนของโรงรวม จำนวน 1 โถง

4.2 ส่วนของห้องประชุม จำนวน 1 ห้อง

4.3 ส่วนสำนักงานฝ่ายวิชาการและวางแผน จำนวน 1 ห้อง

4.4 ส่วนสำนักงานฝ่ายบริหาร จำนวน 1 ห้อง

4.5 ส่วนสำนักงานฝ่ายภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 1 ห้อง

5. ส่วนบริการทั่วไป แบ่งเป็นส่วนย่อยๆ ดังนี้

5.1 ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์หลัก จำนวน 1 โถง

5.2 ส่วนโรงพักคอยหรือนัดพบ จำนวน 1 โถง

5.3 ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 1 ห้อง

5.4 ส่วนร้านขายของที่ระลึก จำนวน 1 ห้อง

5.5 ส่วนของห้องน้ำ

6. ส่วนของงานด้านเทคนิค

6.1 งานระบบไฟฟ้า จำนวน 1 ห้อง

6.2 งานระบบปรับอากาศ จำนวน 2 ห้อง

ข้อตกลงของโครงการ : ในข้อที่ 5.3 ส่วนของร้านอาหารและเครื่องดื่ม และข้อที่ 5.4 ส่วนของร้านขายของที่ระลึก จัดสรรให้บริษัทเอกชนเข้ามาประมูลราคาและเปิดดำเนินกิจการ โดยผู้รับผิดชอบโครงการไม่ต้องดำเนินกิจการเอง แต่เป็นผู้รับผิดชอบรายได้จากการประมูล ค่าเช่าสถานที่ ฯลฯ เพื่อนำเงินมาพัฒนาและหมุนเวียนใช้จ่ายภายในองค์กร

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่าง

จากการแบ่งส่วนการใช้พื้นที่ภายในโครงการ ทั้ง 6 ส่วนนั้น คือส่วนหลักใหญ่โดยรวม แต่หากพิจารณาถึงการให้ความสำคัญในส่วนต่างๆ ตามความต้องการที่เป็นจริงในปัจจุบัน (บทที่ 3, ข้อ 3.6.2.7, หน้า 195) จะแบ่งออกเป็นส่วนหลักๆ ได้ 8 ส่วน และเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

- ส่วนที่ 1 พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์
- ส่วนที่ 2 ส่วนอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์
- ส่วนที่ 3 โรงภาพยนตร์
- ส่วนที่ 4 พิพิธภัณฑ์หมุนเวียน
- ส่วนที่ 5 ห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์
- ส่วนที่ 6 ห้องฟังบรรยายและทดลองปฏิบัติการ
- ส่วนที่ 7 ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์
- ส่วนที่ 8 ร้านขายของที่ระลึกเกี่ยวกับภาพยนตร์

สรุปได้ว่า การให้ความสำคัญในส่วนต่างๆ ภายในโครงการฯ นั้น ประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในส่วนของพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ มาเป็นอันดับที่ 1 ส่วนอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์ มาเป็นอันดับที่ 2 โรงภาพยนตร์ มาเป็นอันดับที่ 3 ตามลำดับ

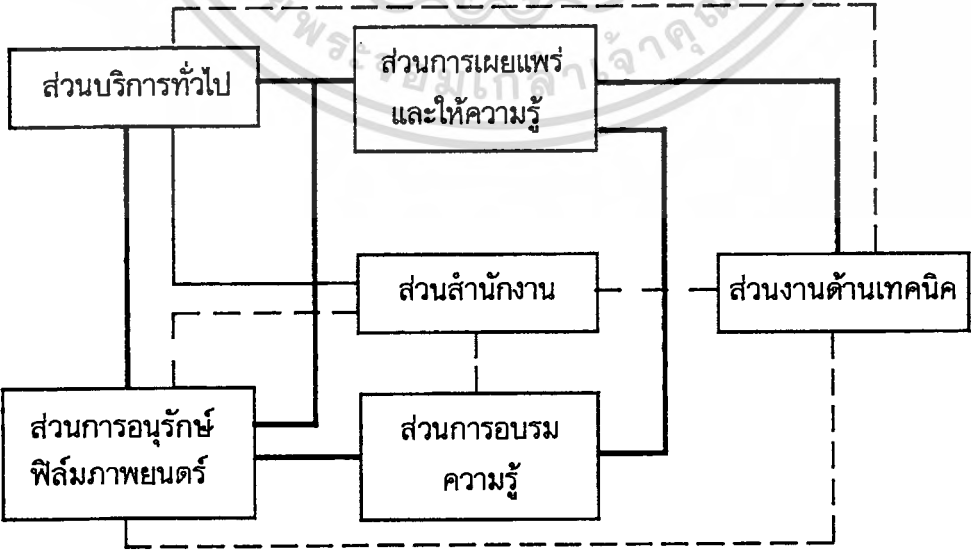
จากข้อสรุปนี้ จึงสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า ภาพลักษณ์และภาพพจน์ของโครงการฯ ควรจะต้องเน้นความสำคัญตามลำดับของส่วนต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งจะสรุปได้อีกว่า ภาพลักษณ์และภาพพจน์ของโครงการฯ นั้นก็คือ " องค์การที่ให้บริการในส่วนของ พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ เป็นหลัก " นั่นเอง

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักสถาบันภาพยนตร์ไทย

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	องค์ประกอบย่อย
1. ส่วนบริการทั่วไป							ที่จอดรถ
2. ส่วนการอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์	3						เก็บฟิล์ม
3. ส่วนการเผยแพร่และให้ความรู้	3	3					โรงฉายภาพยนตร์, พิพิธภัณฑ์
4. ส่วนการอบรมความรู้	0	3	3				ห้องฝึกอบรม, โรงถ่าย
5. ส่วนสำนักงาน	2	1	1	1			เจ้าหน้าที่
6. ส่วนงานด้านเทคนิค	1	2	3	0	1		ไฟฟ้า, เสียง

กำหนดให้   0 ไม่สัมพันธ์   1 สัมพันธ์น้อย   2 สัมพันธ์ปานกลาง   3 สัมพันธ์มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนการอนุรักษ์

องค์ประกอบ	1	2	3	4
1.1 ส่วนบริการสาธารณะ				
1.2 ส่วนห้องสมุดเอกสารภาพยนตร์	3			
1.3 ส่วนอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์	3	3		
1.4 ส่วนธุรการทั่วไป	0	3	3	

กำหนดให้   0 ไม่สัมพันธ์   1 สัมพันธ์น้อย   2 สัมพันธ์ปานกลาง   3 สัมพันธ์มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

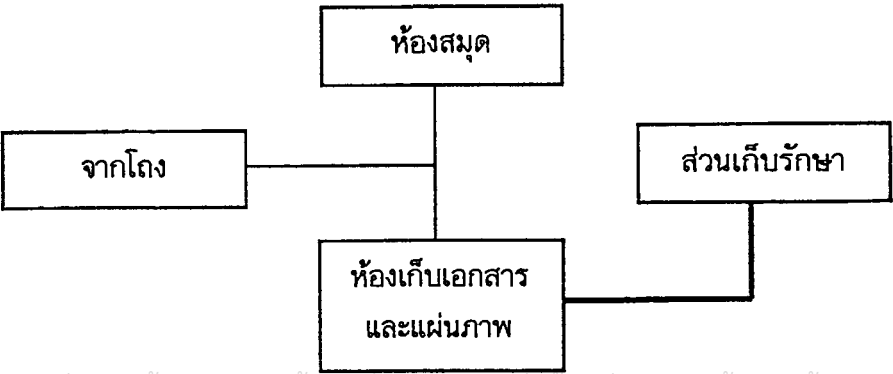
1.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการสาธารณะ

องค์ประกอบ	1	2	3
1. โถงทางเข้า - ออก			
2. ที่รับฝากของ	3		
3. ห้องน้ำชาย - หญิง	3	0	

1.2 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนห้องเอกสารสิ่งพิมพ์

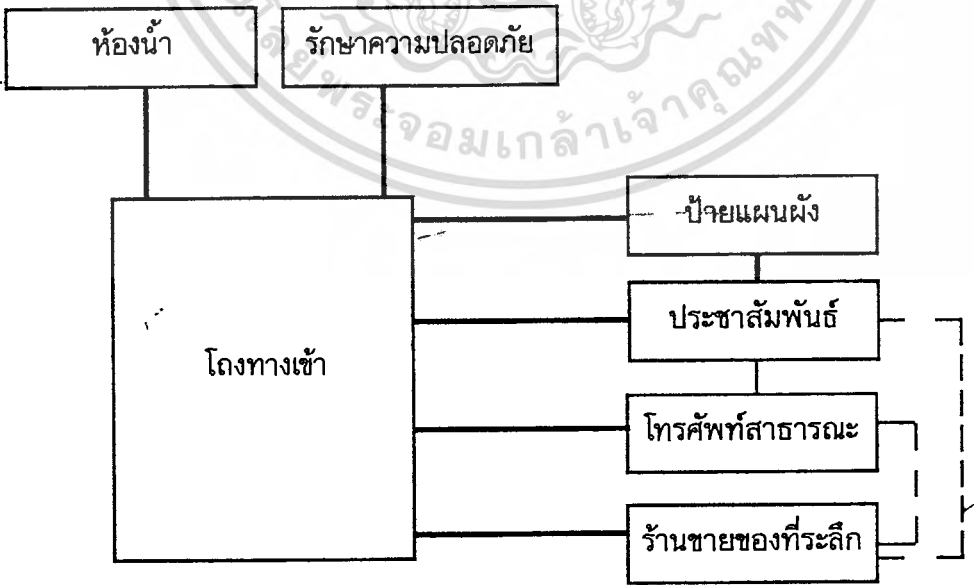
องค์ประกอบ	1	2	3
1. ห้องสมุด			
2. ห้องเอกสารและแผ่นภาพ	2		
3. ส่วนเก็บรักษา	3	3	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนโถงทางเข้า (ENTRANCE HALL)

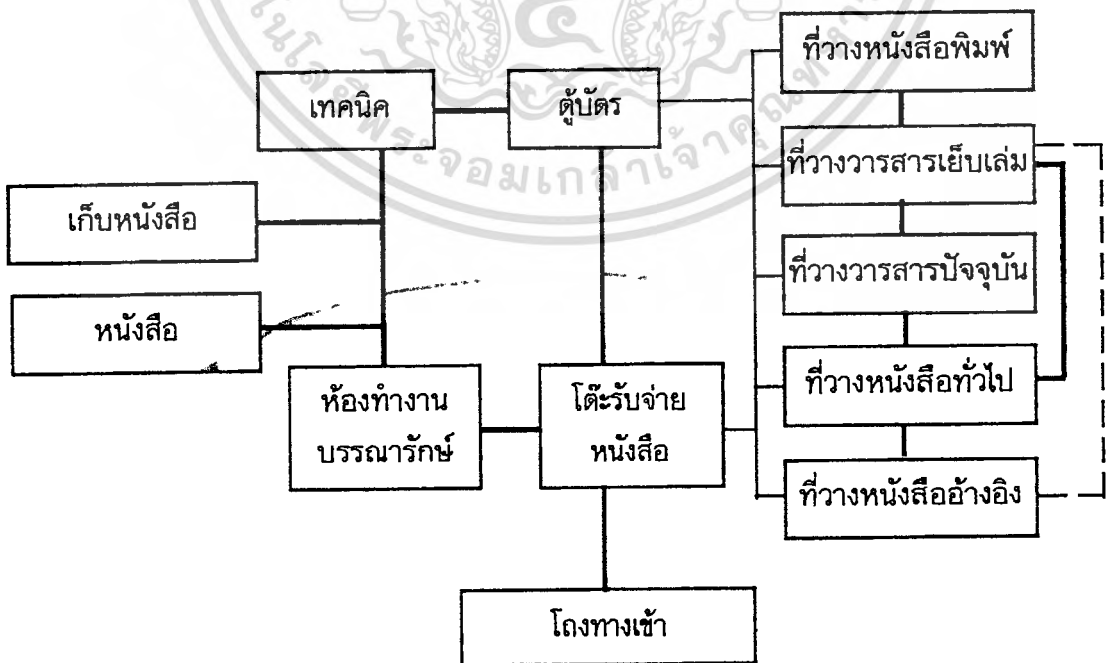
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7
1. โถงพักคอย							
2. ประชาสัมพันธ์	3						
3. ร้านขายของที่ระลึก	3	1					
4. โทรศัพท์สาธารณะ	3	2	2				
5. ป้ายแผนผัง	3	3	0	0			
6. หน่วยควบคุมรักษาความปลอดภัย	3	0	0	0	0		
7. ห้องน้ำชาย - หญิง	3	0	0	0	0	0	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนห้องสมุด

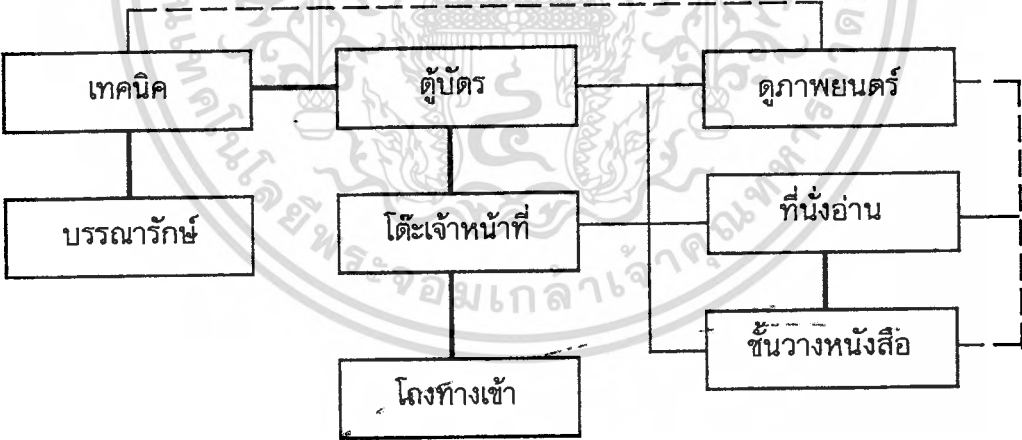
องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. โถงพักคอย											
2. โต๊ะรับจ่ายหนังสือ	3										
3. ตู้บัตรรายการ	0	3									
4. ที่วาง ที่อ่าน หนังสือพิมพ์	0	2	2								
5. ที่วาง ที่อ่าน วารสารทั่วไป	0	2	2	3							
6. ที่วาง ที่อ่าน วารสารเย็บเล่ม	0	2	2	0	3						
7. ที่วาง ที่อ่าน หนังสือทั่วไป	0	2	2	0	3	1					
8. ที่วาง ที่อ่านหนังสืออ้างอิง	0	2	2	0	2	0	3				
9. ห้องทำงานบรรณารักษ์	0	3	0	0	0	0	0	0			
10. ห้องทำงานด้านเทคนิค	0	0	3	0	0	0	0	0	3		
11. ห้องเก็บหนังสือ	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

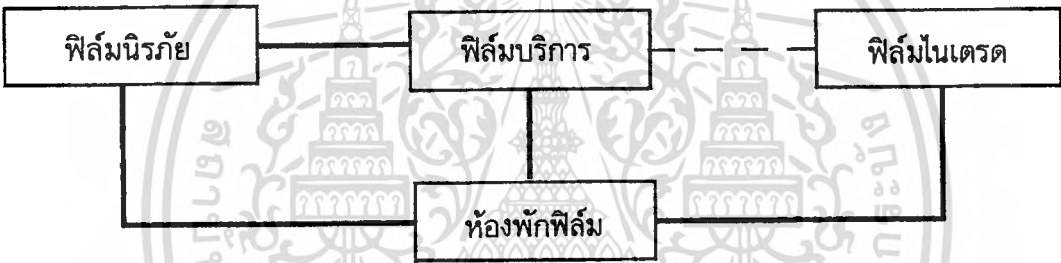
ก. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนห้องสมุดฟิล์ม

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
1. โถงทางเข้า								
2. โต๊ะเจ้าหน้าที่	3							
3. ตู้บัตรรายการ	0	3						
4. ชั้นวางหนังสือ	0	2	2					
5. ที่นั่งอ่าน	0	2	2	3				
6. ที่นั่งดูภาพยนตร์	0	2	2	1	1			
7. ห้องทำงานบรรณารักษ์, ผู้ช่วย	0	3	0	0	0	0		
8. ห้องทำงานช่างเทคนิค	0	0	3	0	0	1	3	

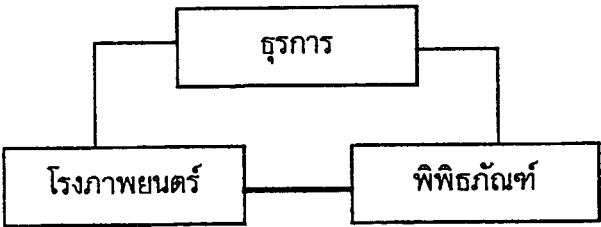
ข. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนเก็บฟิล์ม

องค์ประกอบ	1	2	3	4
1. ห้องเก็บฟิล์มไนเตรด				
2. ห้องเก็บฟิล์มนิรภัย	0			
3. ห้องเก็บฟิล์มบริการ	1	3		
4. ห้องพักฟิล์ม	3	3	3	

2. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเผยแพร่ให้ความรู้

องค์ประกอบ	1	2	3
1. โรงภาพยนตร์			
2. พิพิธภัณฑ์	3		
3. ธุรกิจ	2	2	

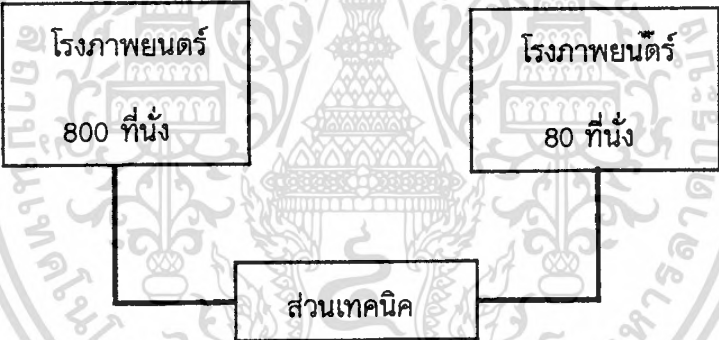

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนโรงภาพยนตร์

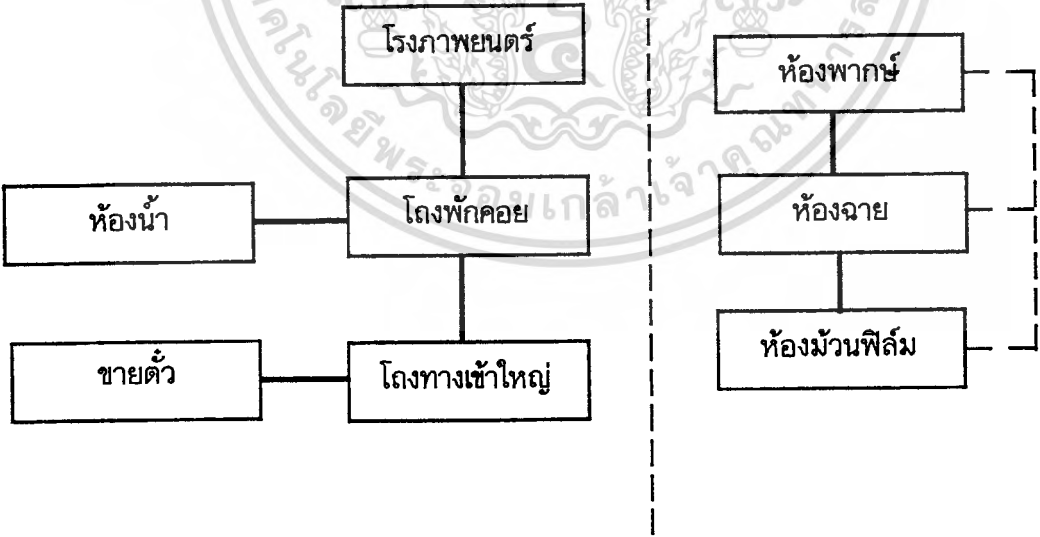
องค์ประกอบ	1	2	3
1. โรงภาพยนตร์ 800 ที่นั่ง			
2. โรงภาพยนตร์ 80 ที่นั่ง	3		
3. ส่วนเทคนิค	3	3	

ก. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนโรงภาพยนตร์ 800 ที่นั่ง และ

80 ที่นั่ง

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
1. โถงซื้อตั๋วและพักคอย								
2. ห้องฉายตั๋ว	3							
3. โถงทางเข้าและพักคอย	3	0						
4. ห้องน้ำ	0	0	3					
5. โรงภาพยนตร์	0	0	3	0				
6. ห้องพากษ์	0	0	0	0	0			
7. ห้องฉาย	0	0	0	0	0	3		
8. ห้องม้วนฟิล์มคลัง	0	0	0	0	0	3	0	

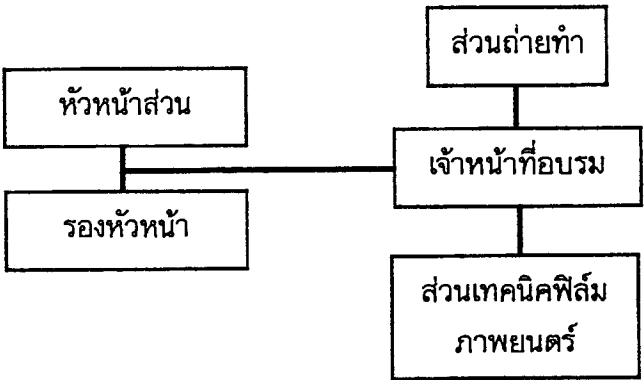
2.3 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนธุรกิจการ

องค์ประกอบ	1	2	3
1. ห้องทำงานหัวหน้า			
2. ห้องพักฟิล์ม	3		
3. ห้องเก็บของ	3	0	

3. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนการอบรมความรู้

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5
1. หัวหน้าส่วน					
2. รองหัวหน้า	3				
3. ส่วนถ่ายทำ	2	1			
4. ส่วนเทคนิคฟิล์มภาพยนตร์	0	0	0		
5. เจ้าหน้าที่อบรม	3	3	0	0	

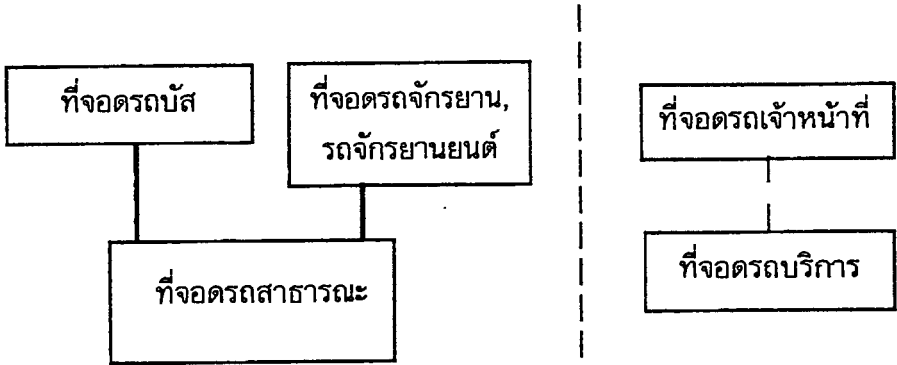
4 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการสาธารณะ

องค์ประกอบ	1	2	3
1. ที่จอดรถ			
2. ร้านอาหาร	3		
3. โถงทางเข้า	2	3	

ก. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนจอดรถ (PARKING)

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5
1. ที่จอดรถสาธารณะ					
2. ที่จอดรถเจ้าหน้าที่	0				
3. ที่จอดรถจักรยาน, จักรยานยนต์	3	0			
4. ที่จอดรถบริการ	0	1	0		
5. ที่จอดรถบัส	3	0	0	0	

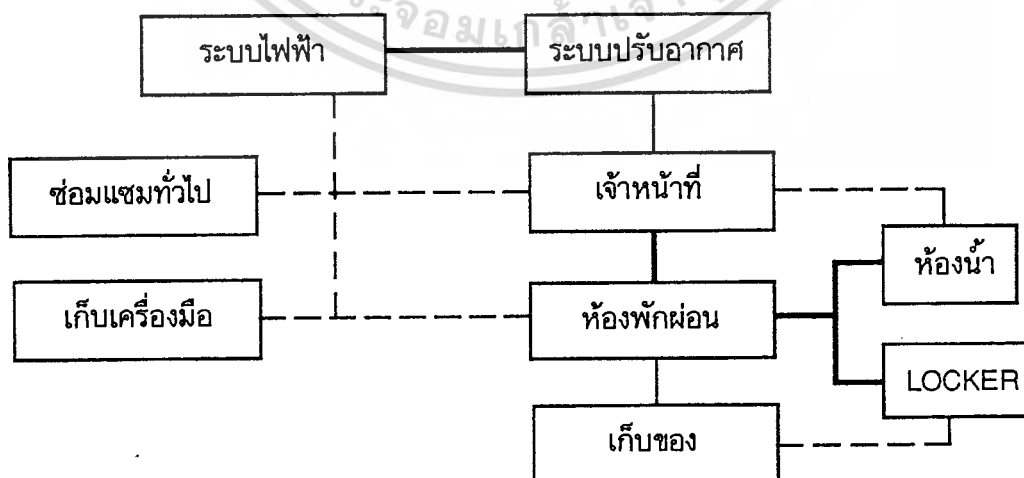

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนงานเทคนิคซ่อมรักษา

องค์ประกอบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. ห้องควบคุมระบบไฟฟ้า									
2. ห้องควบคุมระบบปรับอากาศ	3								
3. ห้องหัวหน้าและช่างเครื่อง	2	2							
4. ห้องพักผ่อน	0	0	3						
5. ห้องน้ำ	0	0	1	3					
6. LOCKER	0	0	0	3	3				
7. ซ่อมแซมทั่วไป	2	2	2	1	0	1			
8. ห้องเก็บเครื่องมือ	2	2	2	1	0	0	3		
9. ห้องเก็บของทั่วไป	0	0	0	2	0	0	0	0	

4.3 การวิเคราะห์ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร

การกำหนดพื้นที่ใช้สอยของส่วนต่างๆ ภายในโครงการ พิจารณาจากมาตรฐาน การอ้างอิงและข้อกำหนดต่างๆ โดยมีแหล่งที่มา ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์การใช้เนื้อที่ภายในโครงการ
2. จากหนังสืออ้างอิง TIME SEAVER STANDARD
3. จากหนังสืออ้างอิง NEUFERT ARCHITECTS ' DATA
4. จากหนังสืออ้างอิง BUILDING AND DESIGN STANDARD
5. จากการศึกษาหนังสือ " คู่มือบรรณารักษ์ศาสตร์ " ของแมนมาศ ขวลิต และ สิริพันธ์ โชติช่วง
6. จากการศึกษาเอกสาร " การออกแบบผลิตภัณฑ์ " ของ ธีรวิมล โอตระกูล
7. วิเคราะห์เนื้อที่การจัดแสดงแต่ละแบบ รวมพื้นที่การสัญจร ระยะการมองและระยะ กีดขวาง
8. INTERIOR GRAPHIC AND DESIGN STANDARDS
9. กฎหมายและพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร
10. จากการศึกษาโครงการหรืออาคารที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน (CASE STUDY)

โดยการอ้างอิงถึงที่มาของแต่ละพื้นที่ ดังจะปรากฏในตารางแถวสุดท้าย ซึ่งตัวเลขใน ตารางจะแทนแหล่งที่มา (ดูตารางที่ 4.1)

4.3.1 การคาดคะเนจำนวนคนที่มาใช้โครงการ

การคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้โครงการ จะพิจารณาจากองค์ประกอบหลักต่างๆ ของโครงการ โดยการกำหนดรายละเอียดและข้อมูลทางสถิติต่างๆ จากโครงการที่มีขนาดและลักษณะที่ใกล้เคียงกัน แล้วจึงคาดการณ์เพื่อดูแนวโน้มของผู้มาใช้บริการในอนาคต ซึ่งได้จากการศึกษาโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียง และเน้นองค์ประกอบหลักของโครงการไปที่พิพิธภัณฑ์เป็นส่วนสำคัญ เช่น โครงการพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ในประเทศไทย (ขนาด) หอภาพยนตร์แห่งชาติ (ลักษณะเนื้อหา)

การคาดคะเน จำนวนผู้ที่ใช้โครงการ แบ่งเป็น

1. ส่วนของการเผยแพร่ให้ความรู้ สารและบันเทิง
2. ส่วนของการอบรมความรู้ ทางวิชาการและปฏิบัติการ
3. ส่วนของการอนุรักษ์เก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์
4. ส่วนสำนักงาน แบ่งเป็นส่วนย่อยๆ ดังนี้
5. ส่วนบริการทั่วไป แบ่งเป็นส่วนย่อยๆ ดังนี้
6. ส่วนของงานด้านเทคนิค

การคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการ โครงการฯ เฉลี่ยใน 1 วัน จะมีผู้เข้าใช้บริการประมาณ 1,522 คน / วัน (จากข้อมูลทางสถิติของการเข้าชมพิพิธภัณฑ์)¹

การคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการ โครงการฯ ในส่วนของ

1. ส่วนของการเผยแพร่ให้ความรู้ สารและบันเทิง แบ่งเป็น

1.1 ส่วนของโรงภาพยนตร์

ผู้เข้าชมภาพยนตร์ จะสามารถชมได้จากหอประชุมใหญ่ (โรงภาพยนตร์ 800 ที่นั่ง) และหอประชุมเล็ก (โรงภาพยนตร์ 80 ที่นั่ง) ซึ่งในการวิเคราะห์จำนวนที่นั่งของโรงภาพยนตร์ทั้ง 2 โรง มีความเหมาะสมกับโครงการ ซึ่งภายในโครงการจะต้องมีส่วนของหอประชุมใหญ่ (โรงภาพยนตร์ 800 ที่นั่ง) เพื่อรองรับคนจำนวนมากในการจัดงานหรือเทศกาลที่ยิ่งใหญ่และสำคัญในวงการภาพยนตร์หรือการจัดฉายภาพยนตร์เพื่อการหารายได้เข้าสถาบันฯ และส่วนของหอประชุม

¹ สดุดี พโนรัตน์, " โครงการตกแต่งภายในพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์," (วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2535), หน้า 314.

เล็ก (โรงภาพยนตร์ 80 ที่นั่ง) จะต้องมีไว้เปิดบริการในลักษณะกลุ่มการศึกษาที่เป็นกลุ่มย่อย และการรองรับการให้บริการด้านการจัดฉายภาพยนตร์เพื่อการศึกษา ซึ่งเปิดให้บริการฟรีโดยไม่คิดค่าบริการ และมีการจัดฉายภาพยนตร์ไทยในอดีตประจำสัปดาห์ โดยกำหนดให้มีการจัดฉายวันละ 1 รอบ

ดังนั้นผู้มาชมภาพยนตร์จึงคิดเต็มตามจำนวนที่นั่ง คือ 880 คน

1.2 ส่วนของพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์

จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการ โครงการฯ เฉลี่ยใน 1 วัน จะมีผู้เข้าใช้บริการ ประมาณ 1,522 คน / วัน ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่จะเข้าชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ เพราะถือว่าส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของโครงการ

โดยการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์จะใช้เวลาประมาณ 60 นาที ต่อ 1 คน

ถือว่าการเข้าชมใน 1 ช่วงจะใช้เวลาประมาณ 60 นาที

เวลาเปิดทำการของสถาบัน คือ เวลาราชการ 8.00 - 16.00 น. รวมเวลาเปิดทำการ คือ 8 ชั่วโมงดังนั้น ค่าเฉลี่ยใน 1 วันจึงสามารถเปิดบริการได้ 8 ช่วง

ในแต่ละช่วงจึงมีผู้เข้าชม เฉลี่ยประมาณ
$$= \frac{1,522}{8} = 191 \text{ คน}$$

1.3 ส่วนของพิพิธภัณฑ์หมุนเวียน

จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการ โครงการฯ เฉลี่ยใน 1 วัน จะมีผู้เข้าใช้บริการ ประมาณ 1,522 คน / วัน

โดยการเข้าชมพิพิธภัณฑ์หมุนเวียนจะใช้เวลาประมาณ 40 นาที ต่อ 1 คน

ถือว่าการเข้าชมใน 1 ช่วงจะใช้เวลาประมาณ 40 นาที

เวลาเปิดทำการของสถาบัน คือ เวลาราชการ 8.00 - 16.00 น. รวมเวลาเปิดทำการ คือ 8 ชั่วโมงดังนั้น ค่าเฉลี่ยใน 1 วันจึงสามารถเปิดบริการได้ 12 ช่วง

ในแต่ละช่วงจึงมีผู้เข้าชม เฉลี่ยประมาณ
$$= \frac{1,522}{12} = 126 \text{ คน}$$

1.4 ส่วนของห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์

เนื่องจากส่วนนี้เป็นส่วนให้ความรู้เฉพาะทาง ดังนั้นผู้มาใช้บริการของส่วนนี้จะมาจาก ผู้มาใช้โครงการฯ ซึ่งอาจเกิดความสนใจหรือต้องการศึกษาความรู้เพิ่มเติม

จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการ โครงการฯ

เฉลี่ยใน 1 วัน จะมีผู้เข้าใช้บริการ ประมาณ 1,522 คน / วัน

ส่วนหนึ่งที่เข้ามาใช้คิด 20 %

266 คน

(เนื่องจากคาดว่าผู้มาใช้โครงการ จะมีโอกาสที่จะมาใช้งานด้านการศึกษาหาความรู้ต่อเนื่องกันสูง โดยคิดให้มีสภาพใกล้เคียงกับการคาดคะเนผู้มาใช้ห้องสมุดในประเทศอังกฤษ ซึ่งคิด 20 %)

2. ส่วนของการอบรมความรู้ ทางวิชาการและปฏิบัติการ แบ่งเป็น

2.1 ส่วนของห้องฟังบรรยาย จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการในส่วนของห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์ ประมาณ 266 คน ต่อวัน ในจำนวนนี้ จะมีส่วนหนึ่งที่จะมีการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบของการเข้าฟังการบรรยาย ซึ่งจะคิดเป็น 20 % ของจำนวนผู้มาใช้บริการในส่วนของห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์

ดังนั้นการคาดคะเนผู้เข้าใช้ห้องบรรยายจึงมีจำนวน 53 คน

ห้องบรรยายมีจำนวน 1 ห้อง

2.2 ห้องฝึกทดลองปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการในส่วนของห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์ประมาณ 266 คน ต่อวัน ในจำนวนนี้ จะมีส่วนหนึ่งที่จะมีการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบของการฝึกทดลองปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ ซึ่งจะคิดเป็น 20 % ของจำนวนผู้มาใช้บริการในส่วนของห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์

ดังนั้นการคาดคะเนผู้เข้าใช้ห้องบรรยายจึงมีจำนวน 53 คน

ห้องฝึกทดลองปฏิบัติการฯ มีจำนวน 1 ห้อง

2.3 ส่วนของห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการในส่วนของห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์ประมาณ 266 คน ต่อวัน ในจำนวนนี้ จะมีส่วนหนึ่งที่จะมีการศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบของการใช้บริการคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ ซึ่งจะคิดเป็น 10 % ของจำนวนผู้มาใช้บริการในส่วนของห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์

ดังนั้นการคาดคะเนผู้เข้าใช้ห้องบรรยายจึงมีจำนวน 26 คน

การเปิดให้บริการแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย

ดังนั้นการคาดคะเนผู้เข้าใช้ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับ

ภาพยนตร์ ต่อ 1 ห้อง จะมีจำนวน = $\frac{26}{2} = 13$ คน

2

และเปิดบริการเครื่องคอมพิวเตอร์ 2 คน ต่อ 1 เครื่อง ซึ่งจะมีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน 7 เครื่อง

3. ส่วนของการอนุรักษ์เก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์ แบ่งออกเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 ส่วนของห้องเก็บอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์

ผู้ใช้งานอย่างน้อย 2 คน

3.2 ส่วนของห้องซ่อมบำรุงและดูแลรักษาฟิล์มภาพยนตร์

ผู้ใช้งานอย่างน้อย 2 คน

3.3 ส่วนของห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์ จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการในส่วน
ของห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์ประมาณ 266 คน ต่อวัน ในจำนวนนี้ จะมีส่วนหนึ่งที่จะมีการ
ศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบของการใช้บริการห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์ ซึ่งจะคิดเป็น 10 % ของ
จำนวนผู้มาใช้บริการในส่วนห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์

ดังนั้นการคาดคะเนผู้เข้าใช้ห้องบรรยายจึงมีจำนวน 26 คน

การเปิดให้บริการแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย

ดังนั้นการคาดคะเนผู้เข้าใช้ห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์

$$\text{จะมีจำนวน} = \frac{26}{2} = 13 \text{ คน}$$

4. ส่วนสำนักงาน แบ่งออกเป็น

4.1 โถงรวม

เจ้าหน้าที่ผู้ใช้งาน 43 คน

4.2 ห้องประชุม

สำหรับห้องจัดประชุม จำนวนประมาณ 12 ที่นั่ง

4.3 ส่วนสำนักงานฝ่ายวิชาการและวางแผน

ผู้ใช้งานอย่างน้อย 17 คน

4.4 ส่วนสำนักงานฝ่ายบริหาร

ผู้ใช้งานอย่างน้อย 13 คน

4.4 ส่วนสำนักงานฝ่ายภาพยนตร์แห่งชาติ

ผู้ใช้งานอย่างน้อย 13 คน

5. ส่วนบริการทั่วไป แบ่งออกเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1 ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์หลัก
ผู้ใช้จำนวนอย่างน้อย 2 คน

5.2 ส่วนโรงพักคอยหรือนัดพบ
จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการ โครงการฯ
เฉลี่ยใน 1 วัน จะมีผู้เข้าใช้บริการ ประมาณ 1,522 คน / วัน

5.3 ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่ม
จำนวนผู้มาใช้บริการในส่วนต่างๆ ซึ่งคิด 20 % จากจำนวนที่มากที่สุดต่อวัน
= 266 คน
จำนวนเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ = 64 คน
ดังนั้นจึงคิดจำนวนรวมผู้มาใช้ส่วนของร้านอาหารและเครื่องดื่ม
= 330 คน
กำหนดให้ 1 คน ใช้เวลาในการรับประทานอาหารประมาณ 15 นาที
ดังนั้นใน 1 ชั่วโมงสามารถแบ่งได้ = 4 ผลัด
ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่มจึงต้องสามารถจุคนได้ประมาณ = 82 คน

5.4 ส่วนร้านขายของที่ระลึก
จากการคาดคะเนผู้ให้บริการ จำนวนประมาณ 2 คน

5.5 ส่วนของห้องน้ำ
จากการคาดคะเนจำนวนผู้มาใช้บริการ โครงการฯ
เฉลี่ยใน 1 วัน จะมีผู้เข้าใช้บริการ ประมาณ 1,522 คน / วัน

6. ส่วนของงานด้านเทคนิค

6.1 งานระบบไฟฟ้า
ผู้ใช้จำนวนอย่างน้อย 1 คน

6.2 งานระบบปรับอากาศ
ผู้ใช้จำนวนอย่างน้อย 1 คน

4.3.2 การวิเคราะห์หาขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

การแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนของการเผยแพร่ให้ความรู้ สารและบันเทิง

1.1 โรงภาพยนตร์ แบ่งเป็น

- โรงภาพยนตร์ 800 ที่นั่ง	จำนวน 1 โรง
จำนวนผู้เข้าชม	= 800 คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	= 1.4 ตร.ม. (รวมทางสัญจรแล้ว)
พื้นที่รวม	= 1,120 ตร.ม.
- โรงภาพยนตร์ 80 ที่นั่ง	จำนวน 1 โรง
จำนวนผู้เข้าชม	= 80 คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	= 1.4 ตร.ม. (รวมทางสัญจรแล้ว)
พื้นที่รวม	= 102 ตร.ม.

1.2 พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ จำนวน 1 ห้อง

จำนวนผู้เข้าชม	= 191 คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	= 0.65 ตร.ม.
รวมทางสัญจร 60 %	= 114.60 ตร.ม.
พื้นที่รวม	= 238.75 ตร.ม.

1.3 พิพิธภัณฑ์หมุนเวียน จำนวน 1 ห้อง

จำนวนผู้เข้าชม	= 126 คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	= 0.65 ตร.ม.
รวมทางสัญจร 60 %	= 75.60 ตร.ม.
พื้นที่รวม	= 157.50 ตร.ม.

1.4 ห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์ จำนวน 1 ห้อง

จำนวนผู้เข้าใช้	= 266 คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	= 0.65 ตร.ม.
รวมทางสัญจร 30 %	= 51.87 ตร.ม.
พื้นที่รวม	= 224.77 ตร.ม.

2. ส่วนของการอบรมความรู้ทางวิชาการและปฏิบัติการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ห้องฟังบรรยาย จำนวน 1 ห้อง

จำนวนผู้เข้าใช้	=	53 คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.50 ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)
รวมทางสัญจร 20 %	=	15.90 ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	95.40 ตร.ม.

2.2 ห้องฝึกทดลองปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์ จำนวน 1 ห้อง

จำนวนผู้เข้าใช้	=	53 คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.50 ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)
รวมทางสัญจร 20 %	=	15.90 ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	95.40 ตร.ม.

2.3 ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ จำนวน 1 ห้อง

จำนวนผู้เข้าใช้	=	13 คน
จำนวนเจ้าหน้าที่	=	2 คน
รวมผู้เข้าใช้	=	15 คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.50 ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)
รวมทางสัญจร 30 %	=	6.75 ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	29.25 ตร.ม.

3. ส่วนของการอนุรักษ์เก็บรักษาฟิล์มภาพยนตร์

3.1 ห้องเก็บฟิล์มและเทปวิดีโอ จำนวน 1 ห้อง

พื้นที่รวมประมาณ	=	100 ตร.ม. (จากการวิเคราะห์

หอภาพยนตร์เดิม)

3.2 ห้องซ่อมบำรุงและดูแลรักษาฟิล์มภาพยนตร์ จำนวน 1 ห้อง

พื้นที่รวมประมาณ	=	28.40 ตร.ม. (จากการวิเคราะห์

หอภาพยนตร์เดิม)

3.3 ห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์ และเทปวิดีโอ จำนวน 1 ห้อง

จำนวนผู้เข้าใช้	=	13 คน
จำนวนเจ้าหน้าที่	=	3 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมผู้เข้าใช้	=	16	คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.50	ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)
รวมทางสัญจร 30 %	=	7.20	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	31.20	ตร.ม.

4. ส่วนสำนักงาน

4.1 โถงรวม

รวมเจ้าหน้าที่	=	43	คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	0.65	ตร.ม.
รวมทางสัญจร 30 %	=	8.38	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	36.33	ตร.ม.

4.2 ห้องประชุม

จำนวนประมาณ	=	12	ที่นั่ง
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.50	ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)
รวมทางสัญจร 30 %	=	5.40	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	23.40	ตร.ม.

4.3 ส่วนสำนักงานฝ่ายวิชาการและวางแผน จำนวน 1 ห้อง

จำนวนเจ้าหน้าที่	=	17	คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.50	ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)
รวมทางสัญจร 30 %	=	7.65	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	33.15	ตร.ม.

4.4 ส่วนสำนักงานฝ่ายบริหาร จำนวน 1 ห้อง

จำนวนเจ้าหน้าที่	=	13	คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.50	ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)
รวมทางสัญจร 30 %	=	5.85	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	25.35	ตร.ม.

4.5 ส่วนสำนักงานฝ่ายภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 1 ห้อง

จำนวนเจ้าหน้าที่	=	13	คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.50	ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมทางสัญจร 30 %	=	5.85	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	25.35	ตร.ม.

5. ส่วนบริการทั่วไป

5.1 ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์หลัก

จำนวนเจ้าหน้าที่	=	2	คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	2.50	ตร.ม. (รวมวัสดุอุปกรณ์แล้ว)
รวมทางสัญจร 40 %	=	2.00	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	7.00	ตร.ม.

5.2 ส่วนโรงพักคอยหรือนัดพบ (รวมทั้งโครงการ)

จำนวนผู้ใช้	=	1,522	คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	0.65	ตร.ม.
รวมทางสัญจร 40 %	=	395.72	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	1,385.02	ตร.ม.

5.3 ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 1 ห้อง

จำนวนผู้ใช้	=	82	คน
ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน	=	1.00	ตร.ม.
รวมทางสัญจร 40 %	=	32.80	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	114.80	ตร.ม.
พื้นที่ครัว 20 %	=	22.96	ตร.ม.
รวมพื้นที่	=	137.92	ตร.ม.

5.4 ส่วนร้านขายของที่ระลึก

จำนวนเจ้าหน้าที่	=	2	คน
เจ้าหน้าที่ 1 คน ต่อพื้นที่	=	15	ตร.ม.
พื้นที่รวม	=	30	ตร.ม.

5.5 ส่วนของห้องน้ำ ปรับจากมาตรฐานต่ำสุด (จาก TIME SEAVAR STANDARD และ NEUFERT 'ARCHITECTS ' DATA)

จำนวนผู้ใช้	=	1,522	คน
ใช้เวลาเข้าห้องน้ำ เฉลี่ยต่อคนประมาณ	=	10	นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใน 1 วันจะรองรับได้ = $\frac{480}{10}$ = 48 ช่วง

จำนวนผู้ใช้เฉลี่ยต่อห้องต่อวัน = $\frac{1,522}{48}$ = 32 คน

แบ่งเป็นห้องน้ำชาย-หญิง = $\frac{32}{2}$ = 16 คน

ขนาดการใช้พื้นที่ต่อคน = 1.50 ตร.ม.

รวมทางสัญจร 80 % = 19.20 ตร.ม.

พื้นที่รวม = 43.20 ตร.ม.

ดังนั้นทั้งโครงการต้องมีพื้นที่ของส่วนของห้องน้ำอย่างน้อย 43.20 ตร.ม.

6. ส่วนของงานด้านเทคนิค

6.1 งานระบบไฟฟ้า จำนวน 1 ห้อง

ขนาดห้องประมาณ 2.00 x 2.00 ม.

พื้นที่รวมประมาณ = 4 ตร.ม.

6.2 งานระบบปรับอากาศ จำนวน 2 ห้อง

ขนาดห้องประมาณ 2.00 x 4.00 ม.

พื้นที่ประมาณ = 8 ตร.ม.

จำนวน = 2 ห้อง

พื้นที่รวมประมาณ = 16 ตร.ม.

4.4. สรุปความต้องการในการใช้งานภายในอาคาร (ดูจากตารางที่ 4.1 สรุปความต้องการในการใช้งานภายในอาคาร)

4.4.1 การจัดแบ่งสัดส่วนของขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

เนื่องจากโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯนี้ เป็นโครงการเสนอแนะแนวทางการออกแบบ ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นจริง โดยทำการออกแบบและปรับปรุงอาคาร (BUILDING RENOVATION) ที่มีสภาพที่เหมาะสมกับโครงการ ดังนั้นการจัดสัดส่วนพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการฯ จะเป็นการจัดสรรพื้นที่จากขนาดพื้นที่จริงของอาคาร โดยให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการพื้นฐานในการใช้พื้นที่ ที่วิเคราะห์ได้ในข้อ 4.3.2 ส่วนพื้นที่ที่เกินจากข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ ให้ถือว่าเป็นการรองรับการขยายตัวในอนาคตต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 สรุปความต้องการในการใช้งานภายในอาคาร

องค์ประกอบ	จำนวน	พท. / หน่วย (ตร.ม.)	ผู้เข้าใช้		พื้นที่การ สัญจร(%)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)	จากอ้างอิง
			เจ้าหน้าที่	ผู้มาใช้บริการ			
1. ส่วนของการเผยแพร่ให้ความรู้							
1.1 โรงภาพยนตร์ แบ่งเป็น							
- โรงภาพยนตร์ 800 ที่นั่ง	1	1.40	-	800	-	1,120	1,8,9,10
- โรงภาพยนตร์ 80 ที่นั่ง	1	1.40	-	80	-	102	1,9,10
1.2 พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์	1	0.65	-	266	60	238.75	1,3,6,7
1.3 พิพิธภัณฑ์หมุนเวียน	1	0.65	-	126	60	157.50	1,3,6,7
1.4 ห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์	1	0.65	-	266	30	244.77	1,3,6,7
2. ส่วนของการอบรมความรู้							
2.1 ห้องฟังบรรยาย	1	1.50	-	53	20	95.40	1,2,4
2.2 ห้องทดลองปฏิบัติการเกี่ยวกับ ภาพยนตร์	1	1.50	-	53	20	95.40	1,4,10
2.3 ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	1	1.50	2	13	30	29.25	1,4,8
3. ส่วนของการอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์							
3.1 ห้องเก็บอนุรักษ์ฟิล์มและเทปวิดีโอ	1	-	2	-	-	100	1,10
3.2 ห้องซ่อมบำรุงและดูแลรักษาฟิล์ม	1	-	2	-	-	28.40	1,10

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวน	พท. / หน่วย (ตร.ม.)	ผู้เข้าใช้		พื้นที่การ สัญจร(%)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)	จากข้างถึง
			เจ้าหน้าที่	ผู้มาใช้บริการ			
3.3 ห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์ เทปวีดีโอ	1	1.50	3	13	30	31.20	1,5,8,10
4. ส่วนสำนักงานรวม							
4.1 โถงรวม	-	-	43	-	30	36.33	1,2,8,10
4.2 ห้องประชุม	1	1.5	12	-	30	23.40	1,2,8,10
4.3 ฝ่ายวิชาการ	1	1.5	17	-	30	33.15	1,2,8,10
4.4 ฝ่ายบริหาร	1	1.5	13	-	30	25.35	1,2,8,10
4.5 ฝ่ายภาพยนตร์แห่งชาติ	1	1.5	13	-	30	25.35	1,2,8,10
5. ส่วนบริการทั่วไป							
5.1 ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์	-	2.50	2	-	40	7	1,2,10
5.2 โถงพักคอย	-	0.65	-	1,522	40	1,385.02	1,2,10
5.3 ร้านอาหาร	1	1.00	64	266	40	137.92	1,2,10
5.4 รัชทายาทของทีระลิก	1	-	-	-	-	30	1,2,10
5.5 ห้องนำ	-	1.50	-	1,522	80	43.20	1,3,8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	จำนวน	พท. / หน่วย (ตร.ม.)	ผู้เข้าใช้		พื้นที่การ สัญจร(%)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)	จากอ้างอิง
			เจ้าหน้าที่	ผู้มาใช้บริการ			
6. ส่วนของงานด้านเทคนิค 6.1 ห้องงานระบบไฟฟ้า 6.2 ห้องงานระบบปรับอากาศ	1	1	1	-	-	4	1,3,8
	2	1	1	-	-	16	1,3,8
รวมความต้องการพื้นที่ภายในอาคาร ของโครงการ ทั้งหมดประมาณ						4,152.19	

บทที่ 5

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปของอาคารเปรียบเทียบกับ ที่เหมาะสมในการปรับปรุงเป็นโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

5.1 อาคารตัวอย่างที่ศึกษา

5.1.1 อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

รายละเอียดจากการศึกษาโครงการเปรียบเทียบ (บทที่ 3 หัวข้อที่ 3.1.4)

5.1.2 อาคารหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน

รายละเอียดจากการศึกษาโครงการเปรียบเทียบ (บทที่ 3 หัวข้อที่ 3.1.3)

5.1.3 อาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง

จุดประสงค์หลักของโครงการ : เป็นศูนย์รวมด้านข้อมูลความรู้ทั่วไป เพื่อกระจายความรู้สู่ชนเมืองและภูมิภาคใกล้เคียง โดยเปิดบริการแก่ประชาชนทั่วไป นักเรียน นิสิตนักศึกษาที่ต้องการค้นคว้าความรู้และข่าวสารต่างๆ

รายละเอียดของโครงการ : โครงการนี้อยู่ภายใต้การดูแลและรับผิดชอบของ หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ออกแบบอาคาร : สถาปนิก ของกรมศิลปากร

ลักษณะสภาพแวดล้อม : ตั้งอยู่บนที่ดินของหลวงพรตฯ ที่มอบให้เป็นที่ดินราชพัสดุ และเอื้อประโยชน์ให้กับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยปัจจุบันโรงเรียนพรตพิทยพยัตเป็นผู้ดูแลพื้นที่

ลักษณะอาคาร : เป็นอาคารแบบไทยประยุกต์ มีหลังคาทรงสูง มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นลักษณะกลุ่มอาคารหลายหลัง มีทางเดินเชื่อมต่อกัน ตัวอาคารตั้งอยู่บนสระน้ำ เพื่อสร้างบรรยากาศร่มรื่น แต่เนื่องจากสภาพพื้นดินเป็นที่ลุ่มและเป็นดินโคลนและดินเหนียว มีสระน้ำอยู่ใต้อาคาร ทำให้เกิดความชื้นสูงมากกว่าปกติ และเมื่อถึงฤดูฝนน้ำจะท่วมถึง การออกแบบอาคารจึงยกระดับพื้นอาคารสูง

การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร : พื้นที่ภายในอาคารประมาณ 900 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีการแบ่งส่วนการใช้พื้นที่ ดังนี้

- ส่วนห้องสมุด
- ส่วนสำนักงาน
- ส่วนห้องประชุม
- ส่วนของห้องควบคุมและห้องงานระบบ
- ห้องอื่นๆ

ลานจอดรถ : มีเพียงส่วนด้านหน้าในเนื้อที่ที่จำกัด ด้วยสาเหตุของสภาพดินและการทรุดตัวของดินเป็นไปอย่างรวดเร็ว การใช้บประมาณในการปรับและถมดินสูงมาก

ทำเลและศักยภาพ : เป็นอาคารที่ตั้งอยู่บนแขวงหัวตะเข้ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร มีสถานที่สำคัญๆ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับอาคาร ดังนี้

- โครงการสร้างรัฐสภาและกระทรวงศึกษาธิการแห่งใหม่ เขตหนองจอก
- หอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
- โรงเรียนพรตพิทยพยัต
- โรงเรียนนานาชาติ
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2
- มหาวิทยาลัยเกริก
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)
- โรงเรียนนวมินทร์ราชูทิศ
- สนามกีฬา เขตลาดกระบัง
- โรงภาพยนตร์ บริษัทไฟว์สตาร์โปรดักชั่น จำกัด

การคมนาคม : มีเส้นทางการสัญจรหลายเส้นทาง ดังนี้

ทางรถยนต์ - ถนนวงแหวนรอบนอก

- ถนนสุวินทวงศ์ ซึ่งกำลังขยายเป็น 8 ช่องจราจร เดินทางจากหัวตะเข้

ไปบางน้ำเปรี้ยว เขตหนองจอก ใช้เวลา 45 นาที

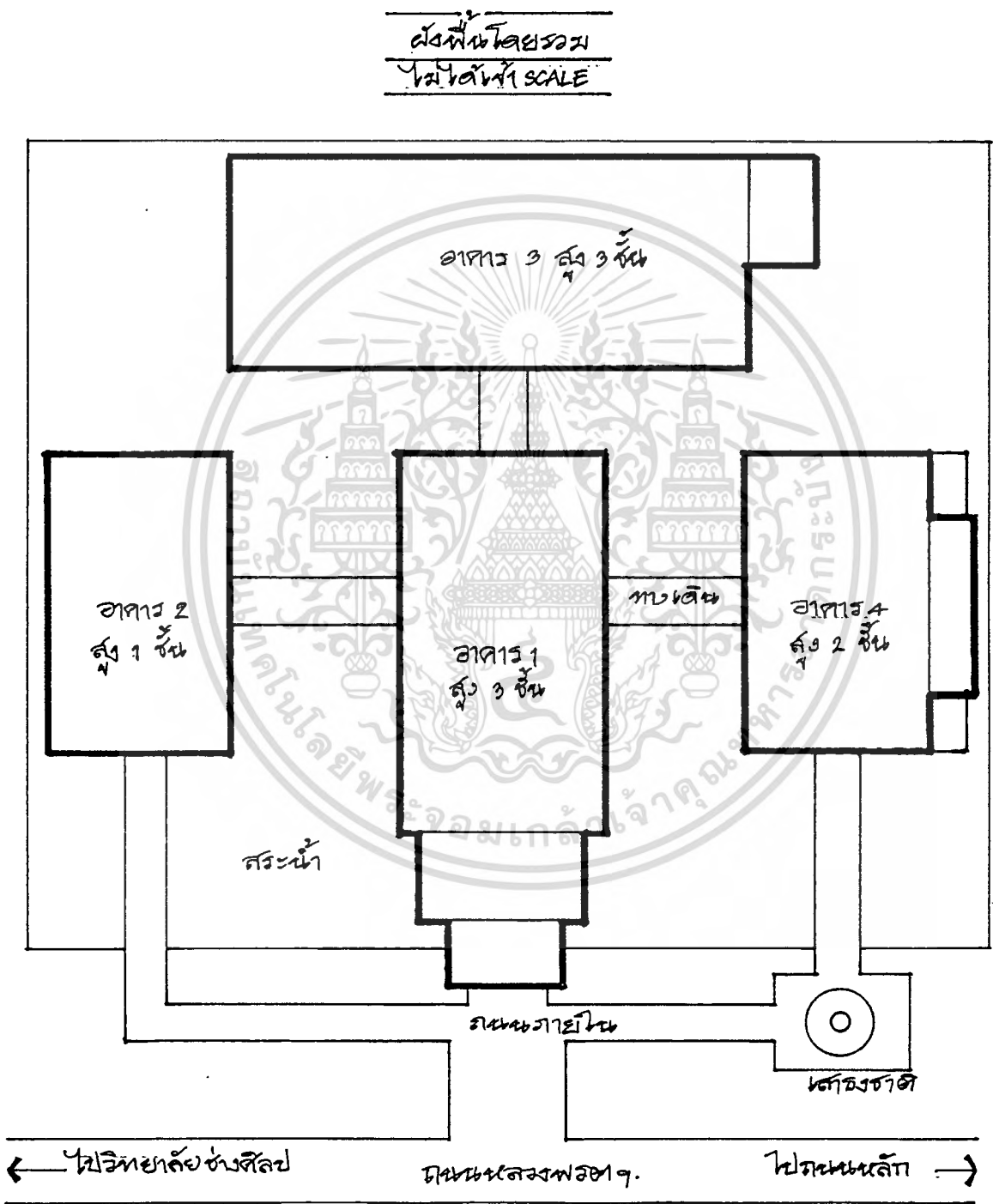
- ทางด่วน (MOTOR WAY) กรุงเทพฯ - ชลบุรี
- ถนนกิ่งแก้ว - รัตนโกสินทร์ 200 ปี
- ถนนรัตนโกสินทร์ 200 ปี

ทางรถไฟ - สถานีรถไฟ หัวตะเข้ รองรับด้านภาคตะวันออก
มีโครงการปรับปรุงทางรถไฟเป็น 4 ราง

ทางอากาศ - โครงการก่อสร้างสนามบินแห่งชาติหนองงูเห่า

ทางน้ำ - การสัญจรโดยเรือ ที่คลองประเวศบุรีรมย์

ภาพที่ 5.1 แสดงผังอาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.2 ทศนียภาพของอาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง ซึ่งอยู่ใกล้กับสระน้ำ

ภาพที่ 5.3 ทศนียภาพของกลุ่มอาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.4 อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ

จุดประสงค์หลักของโครงการ : เป็นอาคารอเนกประสงค์ เพื่อการรองรับการขยายตัวทางการศึกษาในอนาคต

รายละเอียดของโครงการ : โครงการนี้อยู่ภายใต้การดูแลและรับผิดชอบของ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ออกแบบอาคาร : สถาปนิก ของกรมศิลปากร

ลักษณะสภาพแวดล้อม : ตั้งอยู่บนที่ดินของหลวงพรตฯ ที่มอบให้เป็นที่ดินราชพัสดุ และเอื้อประโยชน์ให้กับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยปัจจุบัน วิทยาลัยช่างศิลป์เป็นผู้ดูแลพื้นที่

ลักษณะอาคาร : เป็นอาคารใหญ่ โดดเด่น สง่างาม ในรูปแบบไทยประยุกต์ ที่ยังคงเอกลักษณ์ไทยอย่างชัดเจน และเนื่องจากเป็นอาคารหลังใหญ่ทรงสูง จึงทำให้มองเห็นได้ในระยะไกล ตัวอาคารด้านหน้า เป็นอาคารเดี่ยวสูง 2 ชั้น เชื่อมต่อกับอาคารหลังใหญ่ด้านหลังสูง 3 ชั้น หลังคามีลักษณะเป็นทรงสูงเพื่อการระบายความร้อนและแสดงเอกลักษณ์ของเรือนไทยโบราณ

การจัดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร : พื้นที่ภายในอาคารประมาณ 5,425 ตารางเมตร

มีการแบ่งส่วนการใช้พื้นที่ ดังนี้

- ส่วนห้องจัดนิทรรศการ
- ส่วนห้องเรียน
- ส่วนห้องประชุม
- ส่วนของห้องควบคุมและห้องงานระบบ
- ห้องอื่นๆ เช่น ห้องน้ำ ห้องเก็บของ เป็นต้น

ลานจอดรถ : มีลานจอดรถกว้างขวางรอบตัวอาคาร และยังสามารถจอดรถในสนามกีฬาของเขตลาดกระบังที่อยู่ติดกันได้อีกด้วย

ทำเลและศักยภาพ : เป็นอาคารที่ตั้งอยู่บนแขวงห้วยตะเข้ เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ มีสถานที่สำคัญๆ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับอาคาร ดังนี้

- โครงการสร้างรัฐสภาและกระทรวงศึกษาธิการแห่งใหม่ เขตหนองจอก
- หอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
- โรงเรียนพรตพิทยพยัต
- โรงเรียนนานาชาติ
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2
- มหาวิทยาลัยเกริก
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)
- โรงเรียนนวมินทราชูทิศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สนามกีฬา เขตลาดกระบัง
- โรงถ่ายภาพยนตร์ บริษัทไฟว์สตาร์โปรดักชั่น จำกัด

การคมนาคม : มีเส้นทางการสัญจรหลายเส้นทาง ดังนี้

ทางรถยนต์ - ถนนวงแหวนรอบนอก

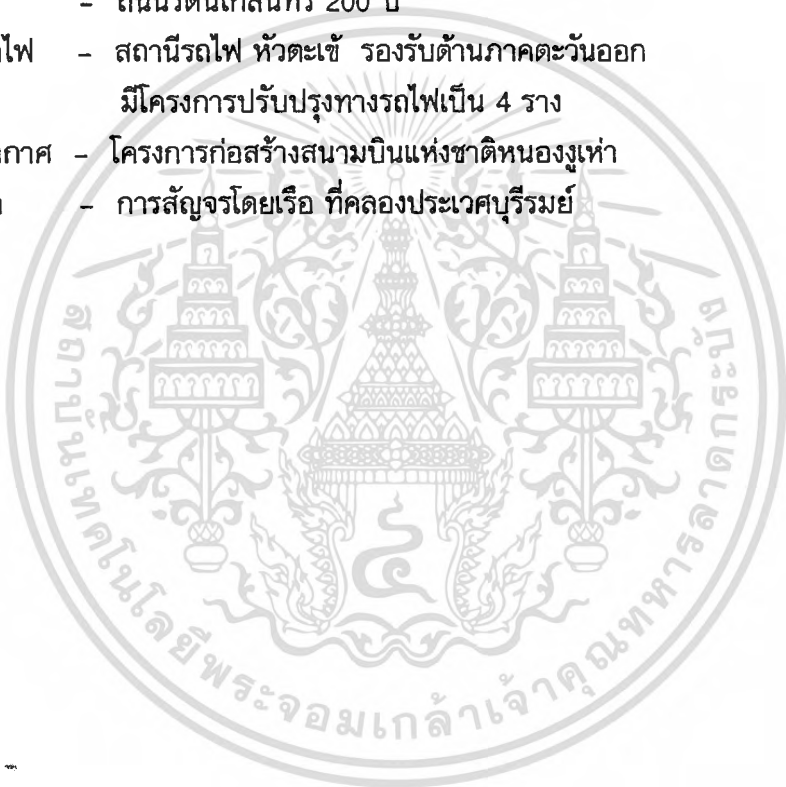
- ถนนสุขุมวิท ซึ่งกำลังขยายเป็น 8 ช่องจราจร เดินทางจากหัวตะเข้ ไปบางน้ำเปรี้ยว เขตหนองจอก ใช้เวลา 45 นาที

- ทางด่วน (MOTOR WAY) กรุงเทพฯ - ชลบุรี
- ถนนกิ่งแก้ว - รัตนโกสินทร์ 200 ปี
- ถนนรัตนโกสินทร์ 200 ปี

ทางรถไฟ - สถานีรถไฟ หัวตะเข้ รองรับด้านภาคตะวันออก
มีโครงการปรับปรุงทางรถไฟเป็น 4 ราง

ทางอากาศ - โครงการก่อสร้างสนามบินแห่งชาติหนองงูเห่า

ทางน้ำ - การสัญจรโดยเรือ ที่คลองประเวศบุรีรมย์

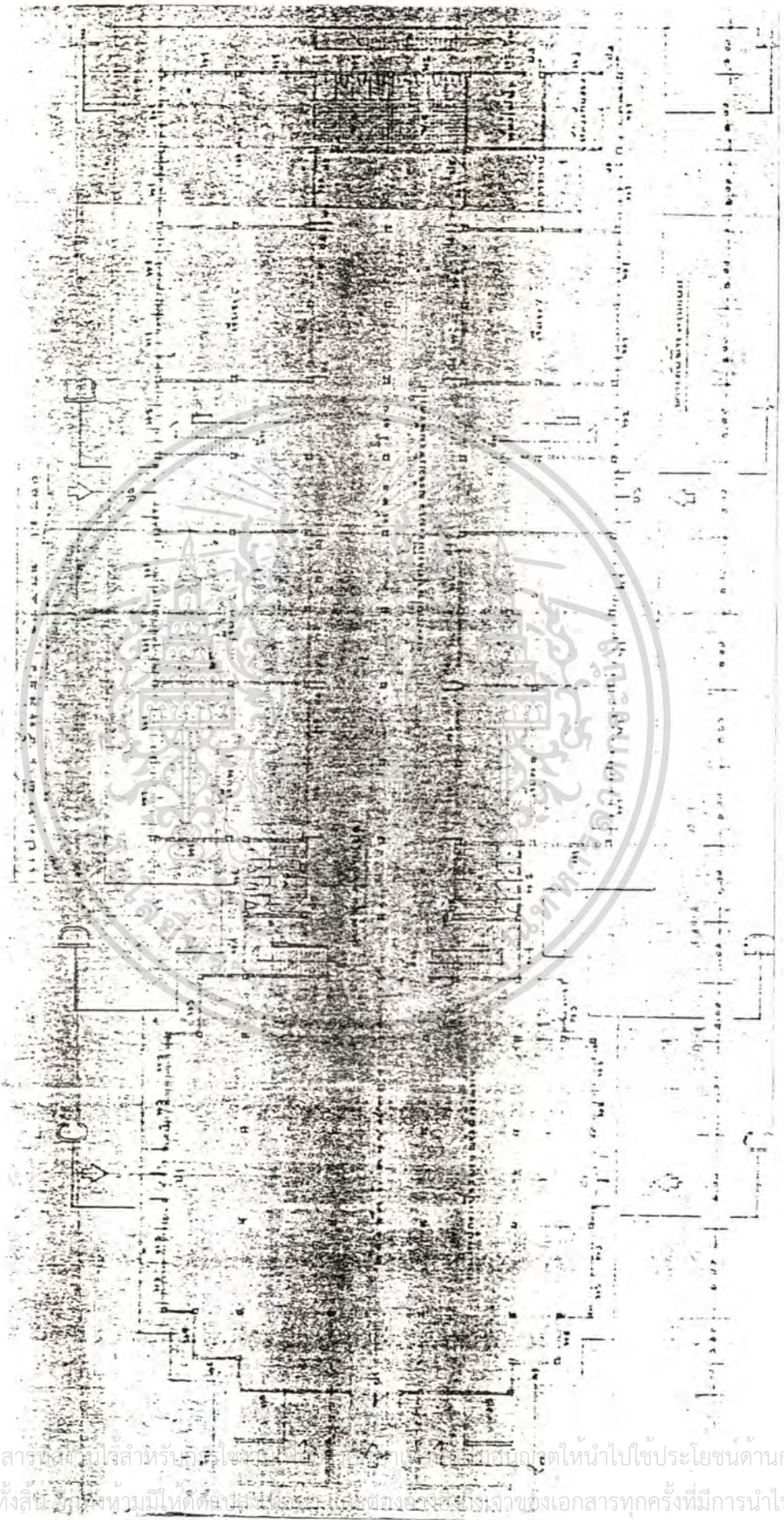

ภาพที่ 5.6 แผนผังที่ 1 อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นสำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ภายนอกให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.9 ทศนิยมภาพด้านหน้า อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ

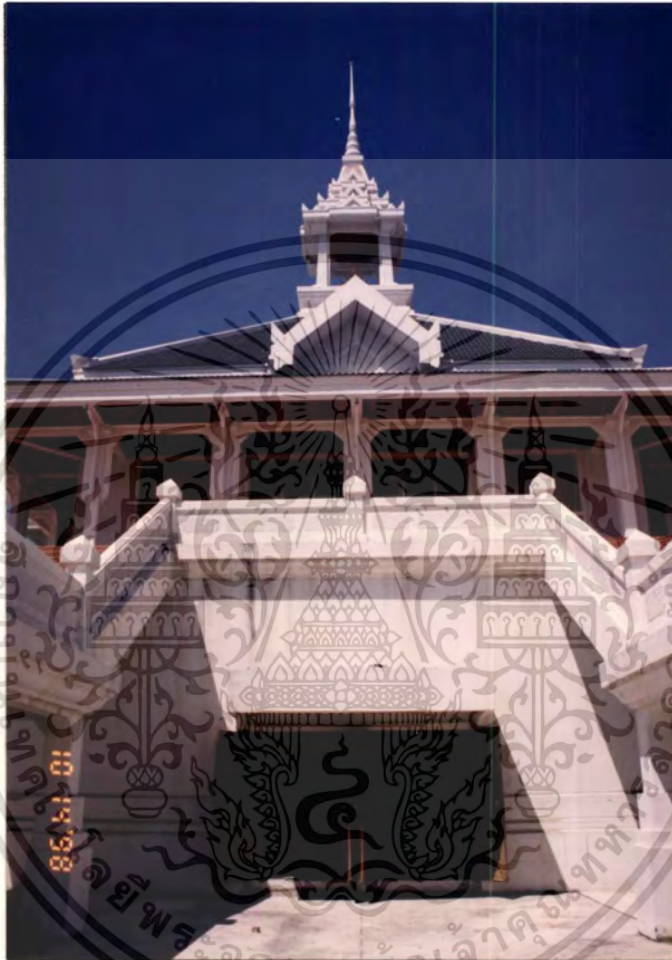

ภาพที่ 5.10 ทศนิยมภาพด้านข้างและด้านหลัง อาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.11 ทศนียภาพทางเข้าหลักด้านหน้า อาคารอนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ

วิเคราะห์ : ทศนียภาพทางเข้าหลักด้านหน้า ของตัวอาคาร มีลักษณะเป็นช่องว่างระหว่างบันไดทางขึ้นชั้นที่ 2 ทางด้านหน้าของอาคาร ปัญหาที่ควรแก้ไข คือ ควรเน้นทางเข้าหลักด้านหน้า ด้วยการสร้างสรรค์สิ่งที่จะประกับสายตา และการทอดน่านสายตาเข้าสู่ประตูทางเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.12 ทศนิยมภาพภายในชั้นที่ 1 ของอาคารส่วนหน้า

ภาพที่ 5.13 ทศนิยมภาพภายในชั้นที่ 2 ของอาคารส่วนหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.14 ทักษิณภาพและบรรยากาศภายในหอประชุมใหญ่ที่จะปรับปรุงเป็นโรงภาพยนตร์

ภาพที่ 5.15 ทักษิณภาพด้านประตูทางเข้าหลักภายในหอประชุมใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 สรุปผลการวิเคราะห์อาคารเปรียบเทียบ

การศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่างเพื่อทำการเปรียบเทียบหาความเหมาะสม ของอาคารที่จะนำมาปรับปรุงเป็นอาคารโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย ซึ่งในแต่ละอาคารที่นำมาเปรียบเทียบนั้นมีข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งมีความคล้ายคลึงกันและมีความแตกต่างกัน มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนั้นจึงสรุปเป็นตารางเพื่อความเข้าใจ และความชัดเจนในการเปรียบเทียบของแต่ละอาคาร ดังนี้ (ดูตารางที่ 5.1 - 5.2)

อาคารศึกษา Case Study	ความเป็นย่าน Zoning	การจราจร Traffic	การเข้าถึง Accessibility
1. อาคารศูนย์วัฒนธรรม แห่งประเทศไทย	- ในเขตตัวเมือง	- สภาพการจราจรติด ขัด โดยเฉพาะช่วง เวลาเร่งด่วนเช้าทำ งานและเลิกงาน	- ถนนรัชดาภิเษก - ถนนเทียนร่วมมิตร
2. อาคารหอภาพยนตร์ แห่งชาติในปัจจุบัน	- ในเขตตัวเมือง	- สภาพการจราจรติด ขัด โดยเฉพาะช่วง เวลาเร่งด่วนเช้าทำ งานและเลิกงาน	- ถนนเจ้าฟ้า - ถนนราชดำเนิน - ถนนบรมราชชนนี
3. อาคารหอสมุดแห่งชาติ เขตลาดกระบัง	- ในเขตชานเมือง	- การจราจรไม่ติดขัด เพราะอยู่ชานเมือง และมีการสัญจรได้ หลายทาง - และกำลังขยาย ช่องทางจราจรของ ถนนหลายสาย	- ถนนวงแหวนรอบนอก ตะวันออก - ถนนสุวินทวงศ์ - ถนนกิ่งแก้ว-รัตนโกสินทร์ - ถนนอ่อนนุช - สถานีรถไฟหัวตะเข้ - ทางเรือคลองประเวศบุรีรมย์ - สนามบินหนองงูเห่า
4. อาคารเอนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	- ในเขตชานเมือง	- การจราจรไม่ติดขัด เพราะอยู่ชานเมือง และมีการสัญจรได้ หลายทาง - และกำลังขยาย ช่องทางจราจรของ ถนนหลายสาย	- ถนนวงแหวนรอบนอก ตะวันออก - ถนนสุวินทวงศ์ - ถนนกิ่งแก้ว-รัตนโกสินทร์ - ถนนอ่อนนุช - สถานีรถไฟหัวตะเข้ - ทางเรือคลองประเวศบุรีรมย์ - สนามบินหนองงูเห่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อม Envioroment	ความสัมพันธ์ย่านการศึกษา Institution Zone	ความสัมพันธ์ย่านพักอาศัย Residentail Zone
- สภาพทั่วไปรายล้อมด้วยอาคารในบางส่วน - บรรยากาศไม่ค่อยร่มรื่นเพราะมีที่ดินจำกัดและราคาสูง - ระดับพื้นดินอยู่ในส่วนที่ต่ำกว่าถนนทำให้มีปัญหา น้ำท่วมถึงในช่วงฤดูฝน	- อยู่ในย่านธุรกิจและพักอาศัย ห่างจากย่านการศึกษา	- เป็นย่านพักอาศัยเพื่อประกอบธุรกิจ จึงเป็นการอาศัยแบบชั่วคราว
- สภาพทั่วไปรายล้อมด้วยอาคารหนาแน่น - บรรยากาศไม่ค่อยร่มรื่นเพราะมีที่ดินจำกัดและราคาสูง	- อยู่ในย่านเมืองหลวงที่มีสถานที่ราชการเป็นส่วนใหญ่	- เป็นย่านพักอาศัยของคนจำนวนน้อย และเพื่อประกอบธุรกิจ ส่วนมากจึงเป็นการอาศัยแบบชั่วคราว
- สภาพบรรยากาศปานกลาง เนื่องจากที่ดินมีลักษณะเป็นดินโคลนและอยู่บริเวณแอ่งน้ำ การปลูกต้นไม้ใหญ่จึงไม่มี จะมีแต่ต้นหญ้าปกคลุมหนาแน่น	- อยู่ในย่านการศึกษา เช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง - วิทยาลัยช่างศิลป์ - โรงเรียนพรตพิทยพยัต - โรงเรียนอีกหลายแห่ง	- อยู่ในย่านพักอาศัยที่ค่อนข้างหนาแน่น ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน, คนวัยทำงานทั้งราชการและเอกชน นักเรียน นักศึกษา ที่ทำงานในเขตตัวเมืองและชานเมือง เพราะการเดินทางได้หลายทาง สะดวกและไม่ติดขัด
- สภาพบรรยากาศปานกลางถึงดี เพราะกำลังอยู่ในช่วงปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยมีการปลูกต้นไม้ใหญ่ตามแนวรอบอาคารและบริเวณใกล้เคียง เพื่อสร้างบรรยากาศและความร่มรื่น	- อยู่ในย่านการศึกษา เช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง - วิทยาลัยช่างศิลป์ - โรงเรียนพรตพิทยพยัต - หอสมุดแห่งชาติ - โรงเรียนอีกหลายแห่ง	- อยู่ในย่านพักอาศัยที่ค่อนข้างหนาแน่น ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน, คนวัยทำงานทั้งราชการและเอกชน นักเรียน นักศึกษา ที่ทำงานในเขตตัวเมืองและชานเมือง เพราะการเดินทางได้หลายทาง สะดวกและไม่ติดขัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติ โดยอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การดึงดูดเข้าสู่ที่ตั้ง Approach Invitation	ความปลอดภัย Safety	การขยายตัวในอนาคต Future Expansion
- มีสถานที่สำคัญอยู่ใกล้เคียง เช่น ห้างสรรพสินค้า, ร้านค้า ประเภทธุรกิจก่อสร้าง, และ ธุรกิจบันเทิงยามค่ำคืน	- ไม่ค่อยปลอดภัยเพราะอยู่ใน เขตจราจรหนาแน่น และเป็น สถานที่ท่องเที่ยวยามราตรี	- สามารถขยายตัวได้เล็กน้อย เพราะที่ดินจำกัดและราคา สูง
- มีสถานที่สำคัญอยู่ใกล้เคียง เช่น วัดพระแก้ว, สนามหลวง, พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ	- ไม่ค่อยปลอดภัยเพราะอยู่ใน เขตจราจรหนาแน่น และเป็น สถานที่ท่องเที่ยวยามราตรี	- ไม่สามารถขยายตัวได้ เพราะที่ดินจำกัด
- มีสถานที่สำคัญอยู่ใกล้เคียง เช่น มหาวิทยาลัย, โรงเรียน, สถาบันการศึกษาหลายแห่ง, สนามกีฬาเขตลาดกระบัง, โรง ถ่ายภาพยนตร์เอกชน, สวน หลวง ร.9, โครงการรัฐสภา และกระทรวงต่างๆ ในอนาคต	- มีความปลอดภัยสูง เพราะ เป็นย่านการศึกษาและการ พักอาศัยของคนทำงานทั่วไป และการจราจรสะดวกรวดเร็ว มีหลายทางเลือก	- สามารถขยายตัวได้แต่ใช้บ ปรมาณสูง เพราะสภาพ ที่ดินต่ำและเป็นแอ่งน้ำ
- มีสถานที่สำคัญอยู่ใกล้เคียง เช่น มหาวิทยาลัย, โรงเรียน, สถาบันการ ศึกษาหลายแห่ง, หอสมุดแห่งชาติ, สนามกีฬาเขตลาดกระบัง, โรงถ่าย ภาพยนตร์เอกชน, สวนหลวง ร.9 โครงการรัฐสภาและกระทรวงต่างๆ ในอนาคต	- มีความปลอดภัยสูง เพราะ เป็นย่านการศึกษาและการ พักอาศัยของคนทำงานทั่วไป และการจราจรสะดวกรวดเร็ว มีหลายทางเลือก	- สามารถขยายตัวได้ และ ที่ดินมีการปรับปรุงไว้แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การคมนาคม Transporation	จุดเด่น	จุดด้อย
- การเดิน - รถยนต์ - รถโดยสารประจำทาง	- มีบริเวณพื้นที่กว้าง - มีที่จอดรถพอเพียง	- สามารถเข้าถึงได้ทางเดียวคือทางรถยนต์ - หากเป็นช่วงเร่งด่วนการจราจรติดขัดหนาแน่นมาก - ใช้เวลาในการเดินทางนาน - เป็นอาคารกลุ่ม จึงจำเป็นต้องใช้ ร.ป.ก. จำนวนมาก
- การเดิน - รถยนต์ - รถโดยสารประจำทาง		- สามารถเข้าถึงได้ทางเดียวคือทางรถยนต์ - หากเป็นช่วงเร่งด่วนการจราจรติดขัดหนาแน่นมาก - ใช้เวลาในการเดินทางนาน - อาคารเล็กคับแคบมีพื้นที่จำกัด - มองจากภายนอกจะไม่สามารถรับทราบว่ามีหน่วยงานนี้อยู่ภายใน
- การเดิน - รถยนต์ - รถโดยสารประจำทาง - รถไฟ - เรือ - เครื่องบิน (อนาคต)	- เป็นอาคารกลุ่มที่มีเอกลักษณ์ไทย	- บริเวณจอดรถไม่พอเพียง - อาคารตั้งอยู่บนแอ่งน้ำ จึงมีความชื้นสูง - เป็นอาคารกลุ่ม จึงจำเป็นต้องใช้ ร.ป.ก. จำนวนมาก - พื้นที่ภายในอาคารไม่พอเพียงกับความต้องการ
- การเดิน - รถยนต์ - รถโดยสารประจำทาง - รถไฟ - เรือ - เครื่องบิน (อนาคต)	- เป็นอาคารเดี่ยวที่โดดเด่น เป็นสง่า มีเอกลักษณ์ไทย มีบริเวณและที่จอดรถพอเพียง มีบรรยากาศร่มรื่นและปลอดโปร่ง ขนาดพื้นที่ของอาคารที่เหมาะสม มองเห็นได้ในระยะไกล	-

อาคารศึกษา Case Study	หน่วยงานรับผิดชอบ	ความเป็นไปได้ในการ นำมาปรับปรุง
1. อาคารศูนย์วัฒนธรรม แห่งประเทศไทย	- คณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ	- มีความเป็นไปได้ปานกลาง - ใช้งบประมาณสูง - ต้องหาสถานที่ทำการศูนย์วัฒนธรรม แห่งใหม่ - เป็นอาคารกลุ่มที่ต้องใช้อัตรากำลังคน จำนวนมาก - พื้นที่อาคารมีจำนวนมากเกินความต้องการ
2. อาคารหอภาพยนตร์ แห่งชาติในปัจจุบัน	- กองจดหมายเหตุ แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ	- มีความเป็นไปได้ต่ำมาก - ลักษณะอาคารและเนื้อที่ ที่จำกัด และไม่ พอเพียงมาตั้งแต่ในอดีตแล้ว - ต้องใช้งบประมาณสูง - ตัวอาคารไม่มีความเหมาะสมในแง่ของ ความมีเอกลักษณ์ไทย
3. อาคารหอสมุด แห่งชาติ เขตลาดกระบัง	- หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ	- มีความเป็นไปได้ปานกลาง - ต้องหาสถานที่ทำการหอสมุดแห่งชาติใหม่ - ใช้งบประมาณสูง เพราะลักษณะพื้นที่ ภายในอาคารไม่เอื้ออำนวยในการใช้งาน ของโครงการฯ และต้องปรับถมพื้นที่อีก - อาคารตั้งอยู่บนแอ่งน้ำ มีความชื้นสูง ไม่ เหมาะแก่การเก็บอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์
4. อาคารเอนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์	- สถาบันศิลปกรรม กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ	- มีความเป็นไปได้สูงมาก - เป็นอาคารเดียวที่มีเอกลักษณ์และเอกลักษณ์ ไทยที่เด่นชัด เหมาะสมทั้งขนาดและ ลักษณะของพื้นที่ใช้สอย - ใช้งบประมาณน้อย - เป็นอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อการรองรับ การขยายการศึกษาในอนาคตเท่านั้น

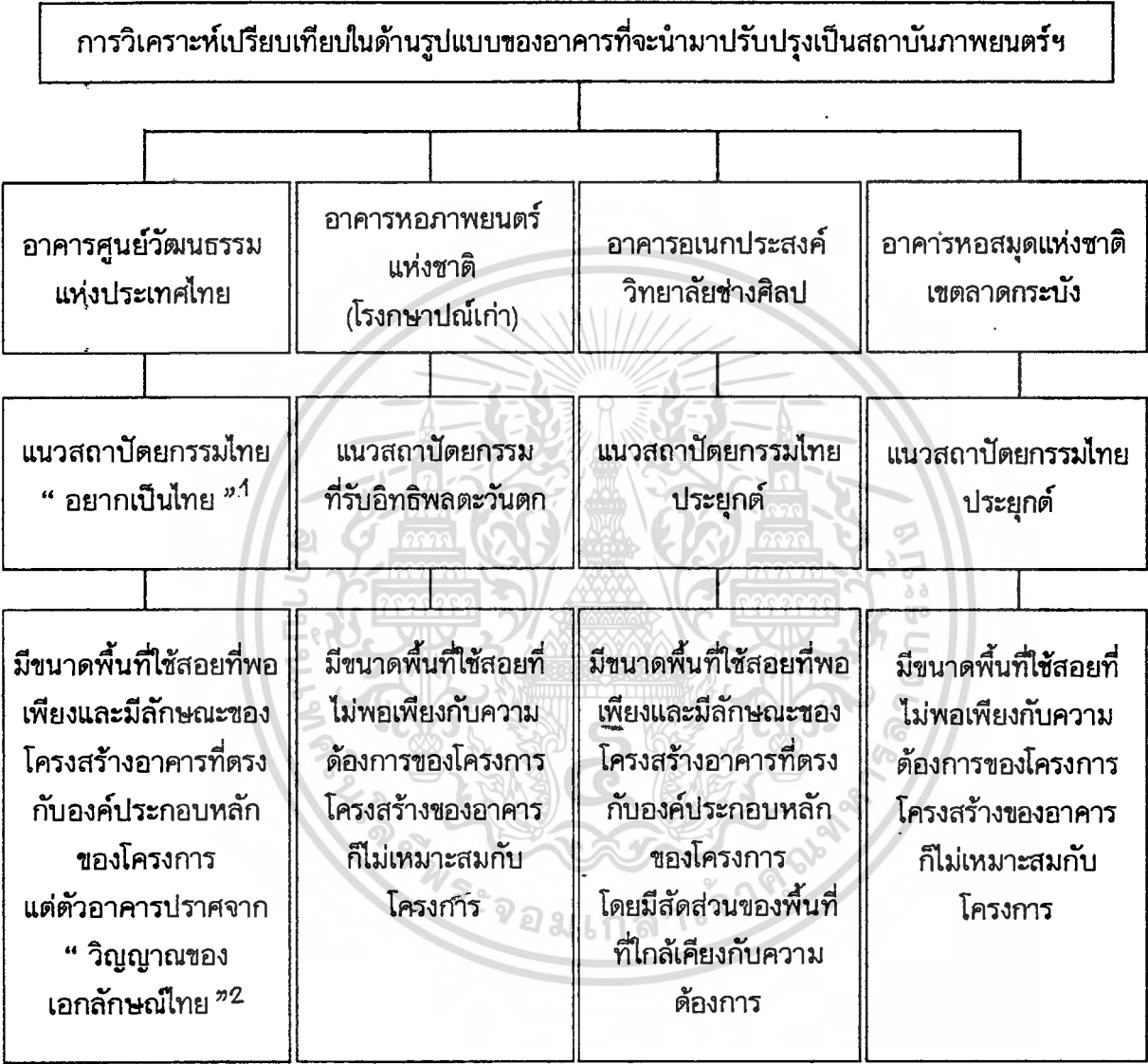
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อมภายในอาคาร	ลักษณะภูมิอากาศ	ลักษณะภูมิประเทศ
- มีลักษณะพื้นที่ว่างและขนาดพื้นที่ใช้สอยตามมาก - วัสดุประกอบอาคารและกรรมวิธีการก่อสร้างเป็นแบบของประเทศญี่ปุ่น	- เป็นที่ราบลุ่ม - ลักษณะพื้นดินเป็นดินเหนียว	- ตั้งอยู่ใกล้กับอ่าวไทย - จึงมีลมมรสุมพัดผ่าน - การระบายอากาศจึงค่อนข้างดี
- เป็นอาคารเก่าที่คับแคบ มีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารที่จำกัดและไม่เหมาะสม - ฝ้าเพดานต่ำ ระบบการถ่ายเทอากาศไม่เหมาะสมและสิ้นเปลืองพลังงานมาก	- เป็นที่ราบลุ่ม - ลักษณะพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย	- ตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา - การระบายอากาศจึงค่อนข้างดี แต่ยังคงมีความชื้นค่อนข้างสูง
- เป็นอาคารที่สร้างใหม่ พื้นที่อาคารมีความเหมาะสมกับการใช้งาน ในลักษณะของห้องสมุด - ไม่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สามารถปรับปรุงเป็นโรงฉายภาพยนตร์ที่สามารถรองรับคนจำนวนมากได้	- เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง - ลักษณะพื้นดินเป็นดินเหนียวและดินโคลน - สภาพการทรุดตัวของดินสูงและรวดเร็ว	- ตั้งอยู่บนแอ่งหรือสระน้ำ - อยู่ใกล้กับคลองประเวศฯ - การระบายอากาศจึงค่อนข้างดี แต่มีความชื้นสูงมาก
- เป็นอาคารที่สร้างใหม่ พื้นที่มีขนาดและลักษณะที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการใช้งาน - สามารถปรับปรุงอาคาร โดยนำพลังงานจากธรรมชาติมาใช้ภายในอาคารเพื่อเป็นการประหยัดพลังงานได้เป็นอย่างดี	- เป็นที่ราบลุ่ม - ลักษณะพื้นดินเป็นดินเหนียวและดินร่วน	- ตั้งอยู่ใกล้กับคลองประเวศฯ การระบายอากาศจึงค่อนข้างดี แต่ยังคงมีความชื้นบ้างเล็กน้อย

กฎหมายและ เทศบัญญัติ	จุดเด่น	จุดด้อย
- แบบอาคารและการก่อสร้างเป็นไปตามกฎหมายและเทศบัญญัติของกรุงเทพมหานคร	- เป็นอาคารที่ตั้งอยู่กลางลานโล่งที่มีอาคารสูงมาดบังทัศนียภาพในบางส่วน แต่ก็ยังไม่สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลๆ - มีขนาดและลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมและพอเพียง	- เป็นอาคารแนวสถาปัตยกรรมแบบไทยประยุกต์ แต่ไม่ใช่การผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมไทยและอิทธิพลทางสถาปัตยกรรมตะวันตก และเป็นอาคารกลุ่มที่ต้องใช้อัตรากำลังคนมาก
- แบบอาคารและการก่อสร้างปรับปรุงเป็นไปตามแบบและการควบคุมของกรมศิลปากร	-	- เป็นอาคารที่ตั้งอยู่ในพื้นที่มีอาคารสูงมาดบังทัศนียภาพ - มีขนาดและลักษณะพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมและไม่พอเพียง - รูปแบบของอาคารไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ไทย
- แบบอาคารและการก่อสร้างเป็นไปตามกฎหมายและเทศบัญญัติของกรุงเทพมหานคร - โดยการควบคุมดูแลของกรมศิลปากร	- เป็นอาคารที่ตั้งอยู่กลางลานโล่งที่ไม่มีอาคารสูงมาดบังทัศนียภาพ สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลๆ - มีขนาดและลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมและพอเพียง - มีความเป็นอาคารในแนวสถาปัตยกรรมแบบไทยประยุกต์ที่โดดเด่นและสง่างาม	- เป็นอาคารกลุ่มที่ต้องใช้อัตรากำลังคนมาก - อาคารมีความชื้นสูงเพราะตั้งอยู่บนแอ่งน้ำ - ลักษณะของพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยกับการใช้สอยพื้นที่ของโครงการ
- แบบอาคารและการก่อสร้างเป็นไปตามกฎหมายและเทศบัญญัติของกรุงเทพมหานคร - โดยการควบคุมดูแลของกรมศิลปากร	- เป็นอาคารที่ตั้งอยู่กลางลานโล่งที่ไม่มีอาคารสูงมาดบังทัศนียภาพ สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลๆ - มีขนาดและลักษณะพื้นที่ที่เหมาะสมและพอเพียง - มีความเป็นอาคารในแนวสถาปัตยกรรมแบบไทยประยุกต์ที่โดดเด่นและสง่างาม	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ... ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบในด้านรูปแบบของอาคารที่จะนำมาปรับปรุง

1-ฉิมลสิทธิ์ หรยางกูร, ” การวิเคราะห์รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทย ”,

วารสารอาษา (มิถุนายน 2539) : หน้า 60.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 สรุปผลการวิจัยเพื่อการออกแบบโครงการ

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อการวิจัยและวิเคราะห์หาผลสรุปตามความเหมาะสมในการออกแบบโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้สรุปผลการวิจัยและการวิเคราะห์ออกเป็นหัวข้อ ดังที่ปรากฏในตารางสรุปผล ในบทที่ 3.6 แล้วนำผลสรุปที่ได้จากตารางมาประมวลกันเพื่อหาผลสรุปในท้ายที่สุด จะได้ดังนี้

ประชากรส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าควรมีโครงการออกแบบ และจัดสร้างสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ เพราะหน่วยงานที่รับผิดชอบเดิม คือหอภาพยนตร์แห่งชาตินั้นไม่สามารถรองรับการดำเนินงานและการขยายตัวในปัจจุบันได้ เพราะความจำกัดในเรื่องของพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร ความพร้อมของการเปิดให้บริการแก่ประชาชนและยังมีปัญหาอีกหลายๆ ด้าน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความไม่ชัดเจนในภาพลักษณ์ขององค์กร นั่นคือ รูปแบบของอาคารที่ไม่มีความเป็นเอกลักษณ์และไม่สามารถปรับปรุงขยายต่อเติมได้อีก จึงทำให้ภาพพจน์ของโครงการค่อยๆ เลือนหายไป และอีกประเด็นปัญหาใหญ่คือการเดินทางสัญจรไปหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบันไม่สะดวกสบาย เพราะเนื่องมาจากปัญหาการจราจรที่ติดขัด โดยเฉพาะในช่วงเวลาการเดินทางไป-กลับ ของผู้ที่ทำงานและอาศัยอยู่ในบริเวณนั้นและยังเป็นทางผ่านในการเข้า-ออกตัวเมืองหลวงอีกด้วย

การเลือกอาคารที่จะนำมาปรับปรุงเป็นอาคารโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ จึงควรมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย เพื่อให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของโครงการ และควรเป็นอาคารที่มีเอกภาพในการใช้งาน มีพื้นที่ใช้สอยที่พอเพียงและสามารถขยายพื้นที่ เพื่อรองรับการขยายตัวในอนาคตได้ การเข้าถึงโครงการต้องสะดวกสบาย ตัวอาคารตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี เช่น อยู่ใกล้สถานที่สำคัญของรัฐบาลหรืออยู่ในแหล่งชุมชน แหล่งการศึกษา หรืออื่นๆ ที่สามารถเผยแพร่ความรู้ได้กว้าง มีทางสัญจรหรือการคมนาคมหลายทาง และการจราจรไม่ควรติดขัดเพราะเป็นการสิ้นเปลืองเวลาในการเดินทาง

ด้านการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน ควรมีลักษณะแบบไทยประยุกต์ เพื่อปลูกจิตสำนึก และสร้างแรงกระตุ้นให้คนไทยหันมาช่วยกันอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายไป ตามจุดประสงค์ของโครงการ และควรเป็นรูปแบบที่สวยงาม สว่างร่มรื่น เป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านการจัดพื้นที่ใช้สอยควรให้พอเพียงกับการใช้งานจริง

การวิเคราะห์เพื่อเลือกสรรอาคารให้มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์ของโครงการในแง่ของการใช้งานและความงามทางสุนทรียศาสตร์นั้น ต้องศึกษาว่าอาคารหลักหรือจุดประสงค์หลักของการใช้อาคารดังกล่าว จะต้องมีการแสดงตัวงานสถาปัตยกรรมที่มีความหมายเฉพาะหรือไม่ งานสถาปัตยกรรมที่มีความหมายเฉพาะ เช่น งานประเพณีพิธีกรรมประเพณีต่างๆ เพราะอาคารประเภทนี้ ตัวอาคารเองต้องเน้นคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์มากกว่าอาคารประเภทอื่น จากทฤษฎีความบันเทิงจากผลงานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมด้วยกัน (บทที่6, หน้า 334)

ผู้เขียนจึงสรุปแนวความคิดและแนวทางในการเลือกสรรอาคารที่จะนำมาปรับปรุงว่า อาคารประเภทนี้ต้องแสดงความเด่นของประเพณีใช้สอยโดยเฉพาะ หรืออาคารที่มีความหมายเฉพาะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของตัวเองนั้น ควรจะสร้างสรรค์โดยเลือกอาคารที่มีรูปแบบที่แสดงถึงจุดเด่นของตัวเอง มีความงามทางสุนทรียศาสตร์ และมีความเหมาะสมในรูปของงานทัศนศิลป์ด้วย

จากทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม (บทที่6, หน้า 307) วิเคราะห์แล้วสรุปได้ว่า สถาปัตยกรรมที่สามารถแสดงออกถึงวัฒนธรรมของชาติ และมีเอกลักษณ์ของชาตินั้น เป็นสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าและอาจเป็นสายโซ่ที่สืบทอดสัญลักษณ์ของสังคมไว้ได้ นั้นหมายถึงสถาปนิกในปัจจุบันที่ผู้ออกแบบอาคารต้องรู้จักเลือกและถ่ายทอดความคิดเห็นของตัวเอง เชื่อมโยงกาล-อดีต เข้าหาอนาคตได้อย่างเหมาะสมนั่นเอง

และอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญ คือ การได้ชื่นชมผลงานสถาปัตยกรรมของมวลชน จากทฤษฎีเรื่องเสรีภาพทางความคิดของมวลชนต่อผลงานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม (บทที่6, หน้า 336) โดยวิเคราะห์ได้ว่า งานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมที่ปรากฏต่อสายตาตามวลชนนั้น นอกจากจะมีผลในด้านทัศนวิสัยแล้ว ยังส่งผลในแง่ของจิตวิทยาอีกด้วย เช่น อาคารนี้ไม่น่าเข้าไปหรือไม่อย่างไร แนวความคิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นแสดงว่า มวลชนมีเสรีภาพในการคิดและจินตนาการสถาปัตยกรรมที่เข้าสัมผัสอยู่ตามประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ของแต่ละคน

จากทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม (บทที่6, หน้า 307) กล่าวว่า สิ่งสำคัญในงานสถาปัตยกรรม คือ รูปทรง (FORM) และ ความว่าง (SPACE) และในการออกแบบจำเป็นต้องแสดงออกในสิ่งที่เป็ " ชีวิต " (SPIRIT) ของอาคารนั้นหรือโครงการนั้น โดยพิจารณาค้นหาว่า " มันอยากเป็นอะไร "

จากผลสรุปการวิเคราะห์โครงการเปรียบเทียบ (CASE STUDY) จากภาพที่ 5.16 แสดงให้เห็นว่าอาคารที่มีลักษณะเฉพาะตัวมักจะมีการออกแบบ หรือเลือกอาคารที่ให้ความงามทางสุนทรียศาสตร์ที่โดดเด่น และมีเอกลักษณ์ของตัวเองอย่างชัดเจนตรงกับจุดประสงค์ของโครงการ การออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคาร จะคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด การออกแบบสถาปัตยกรรมและการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารของโครงการศึกษาที่เป็นโครงการในประเทศไทย มักจะมีแนวความคิดหลักในการออกแบบและนำเสนอในรูปแบบ ไทยประยุกต์ จากทฤษฎีการวิเคราะห์รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทย (บทที่6, หน้า 316) มีการดึงดูดสายตาของตัวอาคารและมีการเชื่อมต่อพื้นที่ว่างภายในอาคารที่เหมาะสม ในโครงการศึกษาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการออกแบบอาคารให้ประหยัดพลังงาน และสิ่งสำคัญที่สุดคือ ตัวอาคารถูกออกแบบให้มีเอกลักษณ์ที่เหมาะสมตามประเภทของอาคารและจุดมุ่งหมายของโครงการ

การวิเคราะห์อาคารไทยประยุกต์ ในสมัยปัจจุบันเราอาจสร้างบ้านเรือนแบบเรือนไทยประยุกต์ คือให้มีลักษณะของแบบไทยโบราณ แต่ดัดแปลงใช้แปลนตามต้องการ ไม่ตายตัวเหมือนเรือนไทยเดิมที่มีลักษณะค่อนข้างบังคับมาก

อาคารทรงไทยประยุกต์จะทำได้ง่ายขึ้นก็ได้ อย่างเช่น ดิกรที่ทำการทั่วไป ส่วนประกอบอาคารทำได้ตามแบบปัจจุบัน เช่น เฌียงหรือห้องน้ำชั้นบนทำพื้น ค.ส.ล.วัสดุก่อสร้างต่างๆ ทำได้กว้างขวางอย่างต้องการ หลังคาควรใช้ 45-60 องศา สำหรับตอนบน ส่วนตอนล่างแบนลาดลงไปตามความเหมาะสม การยกหลังคาสูงในปัจจุบันควรคำนึงถึงพื้นที่ภายใต้หลังคาซึ่งเสียไปโดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปล่าประโยชน์

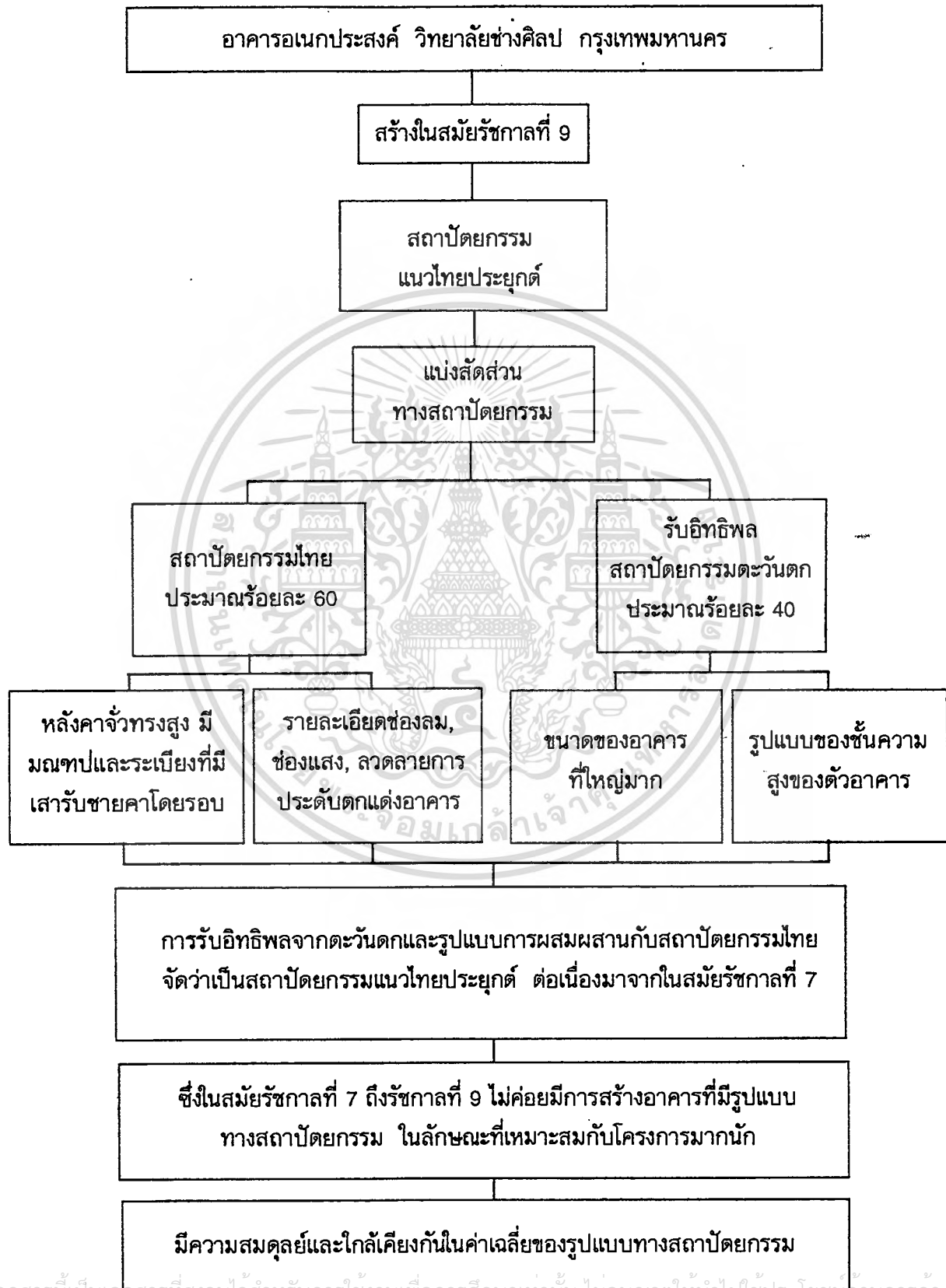
ปัจจุบันนี้มีการสร้างอาคารทรงไทยประยุกต์อยู่เสมอ ทั้งบ้านพักและอาคารสาธารณะ สร้างที่ทำการรัฐบาล ศาลากลางจังหวัด ศาลยุติธรรม ฯลฯ ได้มีการออกแบบที่สวยงาม วัสดุก่อสร้างทันสมัย สามารถสนองประโยชน์ได้เป็นอย่างดี (ชุมศรี, 2537)

ผู้เขียนจึงขอสรุปและเลือกอาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ เพื่อทำการออกแบบและปรับปรุงอาคารดังกล่าวให้เป็นสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของกรมศิลปากรเช่นเดียวกัน เนื่องจากเป็นอาคารที่มีความเหมาะสม ทั้งในด้านของภาพลักษณ์และพื้นที่ใช้สอย ในด้านของภาพลักษณ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของโครงการ ที่ต้องการอนุรักษ์มรดกที่มีค่าของประเทศชาติ เพราะแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ไทย สภาพแวดล้อมและพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารมีความเหมาะสมกับโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ มากที่สุด การใช้งบประมาณในการปรับปรุงน้อย เพราะพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารก็พอเหมาะกับการจัดวางของผู้นับไปปฏิบัติงาน และสามารถรองรับผู้ที่เข้าไปใช้บริการได้อย่างพอเพียง การควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัยก็สามารถทำได้โดยคล่องตัวและสามารถประหยัดแรงงานได้ดีอีกด้วย

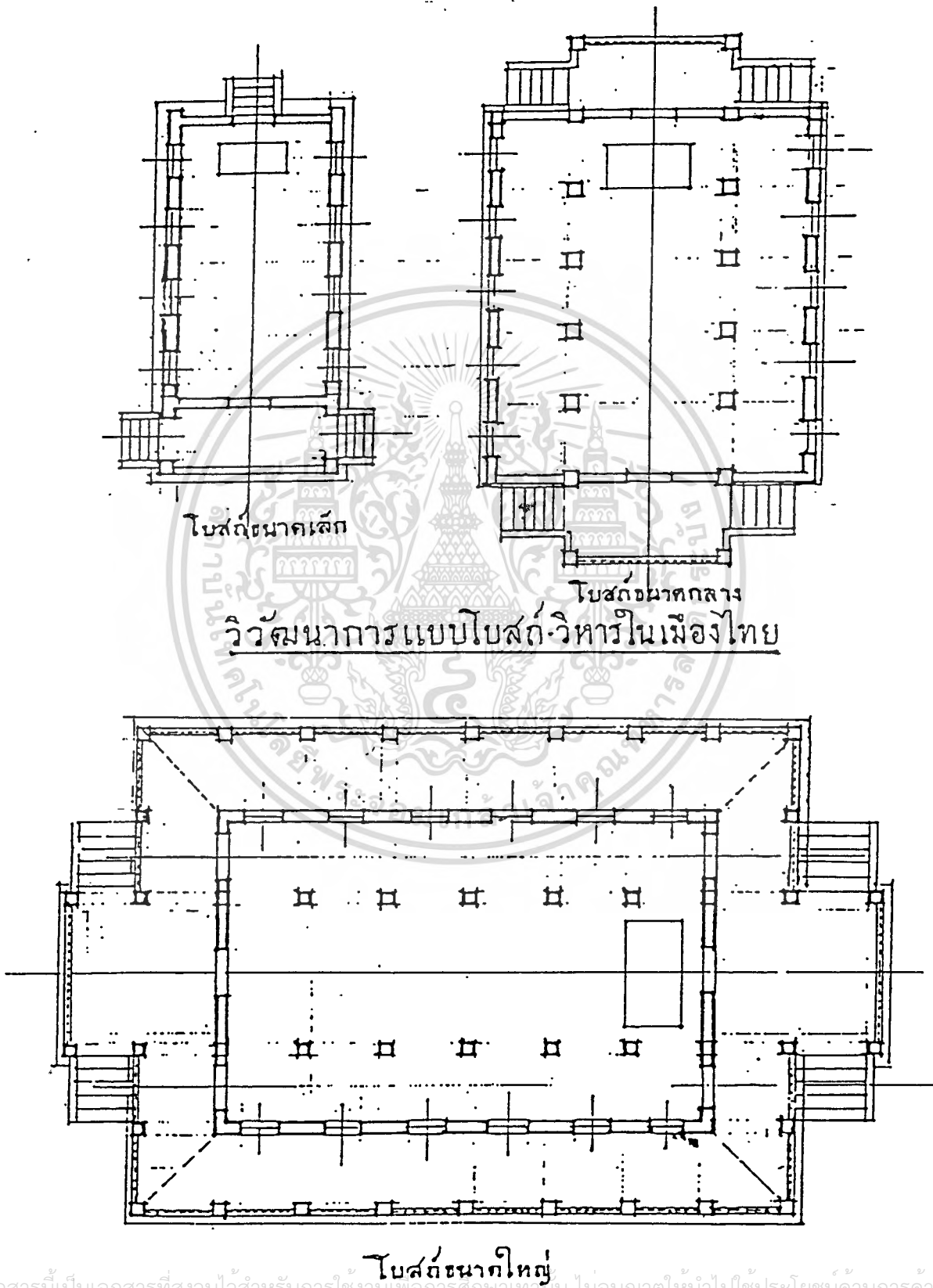
ลักษณะการออกแบบรูปทรง (FORM) และ ความว่าง (SPACE) ของอาคารก็มีความเหมาะสม และตอบสนองความต้องการทางด้านสุนทรียศาสตร์และการใช้สอยพื้นที่ได้อย่างดี

สรุปการวิเคราะห์รูปทรง (FORM) และ ความว่าง (SPACE) ของอาคารอเนกประสงค์ ที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของไทยและการออกแบบอาคารที่มีความงามและมีความหมายเฉพาะตัวที่ดี ทำให้รู้สึกถึง ' ชีวิต ' (SPIRIT) ของอาคารหรือโครงการที่จะเข้าไปใช้งานภายในอาคาร

ภาพที่ 5.17 การวิเคราะห์อาคารเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์

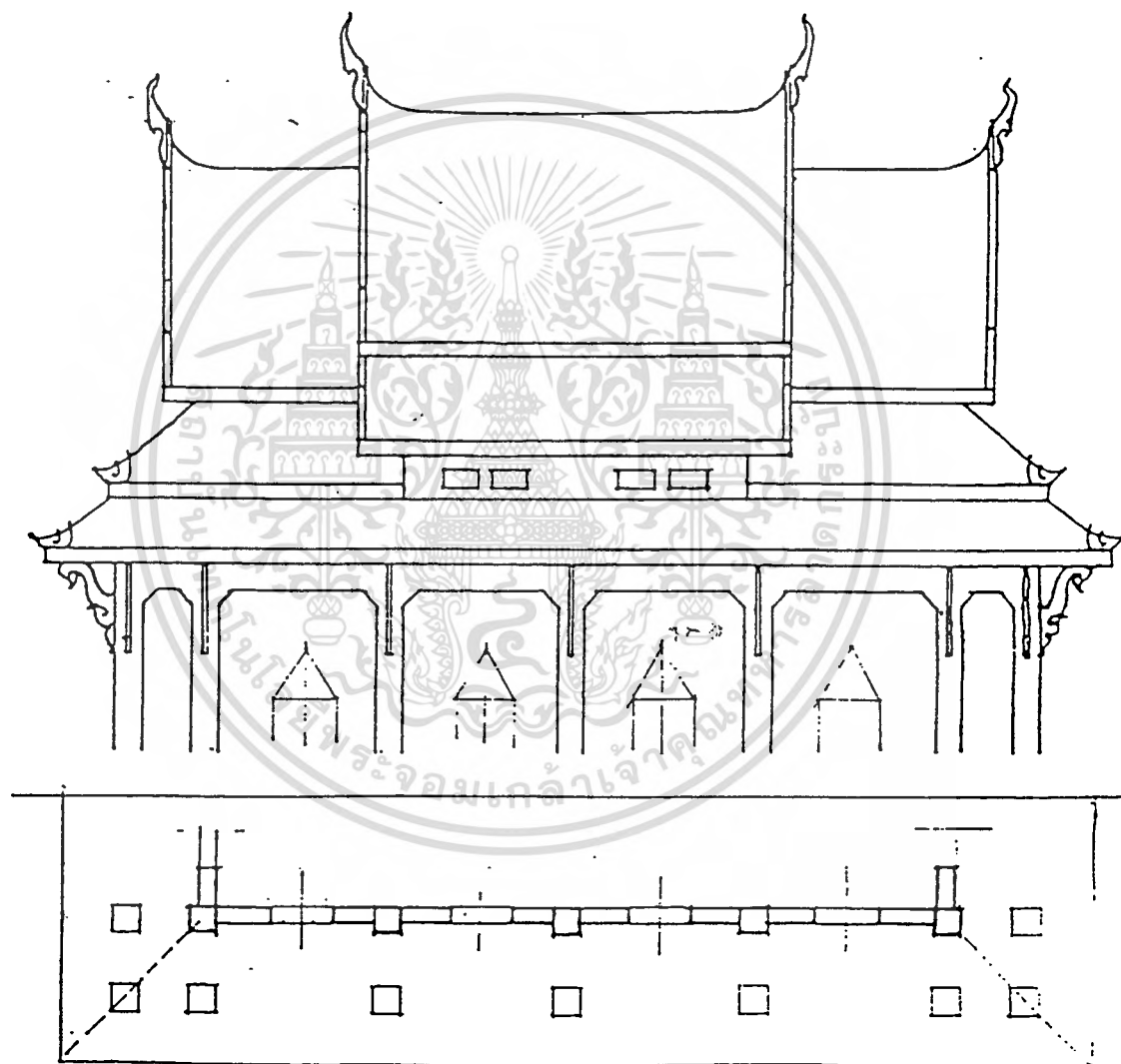
ภาพที่ 5.18 ภาพแบบผังของโบสถ์-วิหารในเมืองไทย และการจัด SPACE ภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

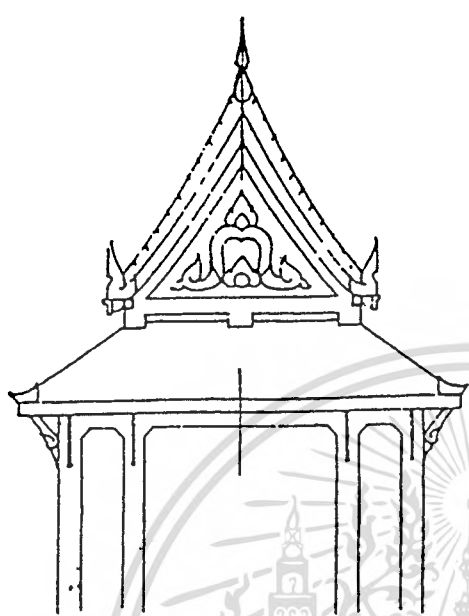
ภาพที่ 5.19 ภาพแบบของโบสถ์-วิหารขนาดกลางและขนาดเล็กในเมืองไทย และการกำหนด
เสารับน้ำหนักตัวอาคาร

โบสถ์ขนาดกลางมีเจดีย์รอบ เป็นเสานอกเสาใน เสานอกรับหลังคา เจดีย์
เสาในเป็นเสาประธานรับช่อจั่ว ยกหลังคาขึ้นสองชั้น

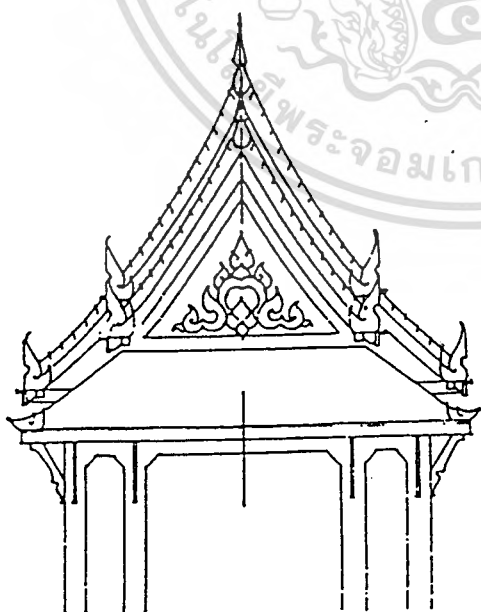
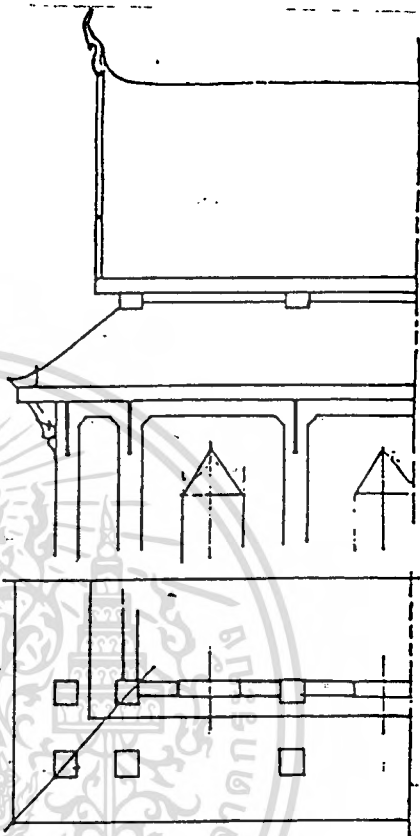

ที่มาของรูปแบบ: พ.พรคนทีจิตร
พุทธศิลป์ สถาปัตยกรรม ภาคต้น

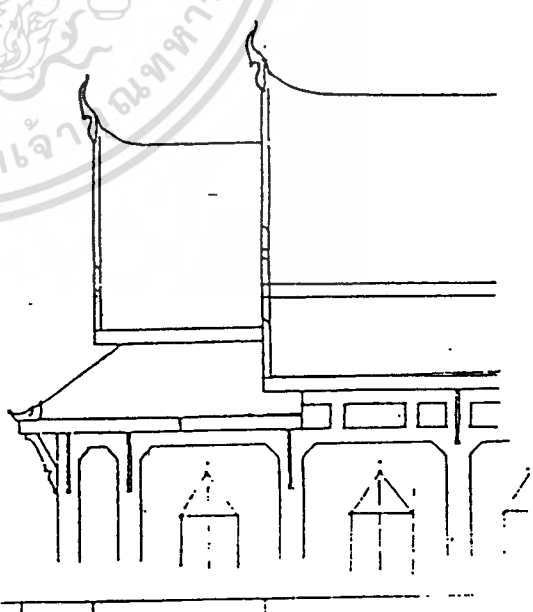
ภาพที่ 5.20 ภาพแบบของโบสถ์-วิหารขนาดใหญ่ในเมืองไทย และการกำหนดเสารับน้ำหนักตัวอาคาร

โบสถ์ขนาดเล็กมีเจดีย์รอบตัวเป็นเสานอก
เสาในโดยวิธีความเหมาะสมของขนาดโบสถ์กว้าง
และยาวอย่างไร

โบสถ์ขนาดกลาง ขึ้นจำนวนสองชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำเอกสารนี้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม หากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์ ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น

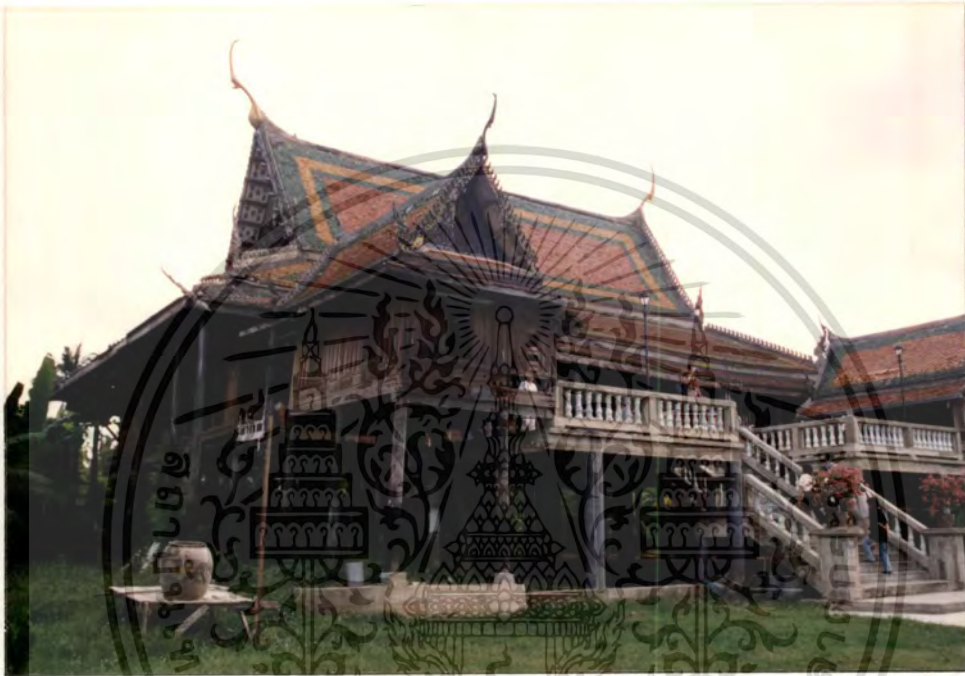
วิเคราะห์ : วิวัฒนาการแบบโบสถ์-วิหารของเมืองไทย ซึ่งเรารับรู้กันทุกคนว่าโบสถ์-วิหารของเมืองไทย ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของสถาปัตยกรรมไทยที่สืบทอดกันมายาวนาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แบบโบสถ์-วิหาร ในเมืองไทย จะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน และไม่ได้มีวิวัฒนาการอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก เพราะแบบแต่เดิมมีความเหมาะสมและความงามดีอยู่แล้ว ที่สังเกตได้ชัดในการออกแบบโบสถ์-วิหาร คือผังของโบสถ์-วิหาร ในเมืองไทยนั้นจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีผนังล้อมรอบและมีแนวแกนที่จะทอดนำสายตาในแนวตรงทอดยาวตามแนวยาวของผัง และอยู่ระหว่างกึ่งกลางตัวอาคารพอดี ถ้าเป็นโบสถ์หรือวิหารที่มีขนาดใหญ่ก็จะมีเสายู่ภายในตัวอาคารเพื่อรับน้ำหนักหลังคา และอาจมีเสารับน้ำหนักชายคารอบนอกอาคารที่ทำยื่นออกมาหลายๆ เพราะถ้าเป็นโบสถ์หรือวิหารใหญ่ๆ ก็จำเป็นต้องสร้าง SPACE ภายนอกให้รู้สึกร่มเย็นคุ้มแดดคุ้มฝนได้ดี ส่วนบันไดทางขึ้นและการเจาะช่องประตูเข้า-ออกก็จะกระทำตามสมควรกับขนาดของโบสถ์วิหาร ส่วนด้านข้างก็จะเจาะช่องแสงหรือหน้าต่างตามความเหมาะสมของขนาดผนังโบสถ์ วิหารนั้น

บางแห่งโบสถ์ขนาดกลางจะมีเสาเฉียงรอบเป็นเสานอกเสาใน เสานอกรับหลังคาเฉียงเสาในเป็นประธานรับช่อจั่ว และยกหลังคาซ้อนสองชั้น

โบสถ์ขนาดเล็กในบางแห่งก็จะมีเฉียงรอบตัวเป็นเสานอกเสาใน โดยวิธีตามเหตุผลของขนาดโบสถ์ว่ามีขนาดกว้างและยาวเท่าไร

ภาพที่ 5.21 อาคารศาลาการเปรียญวัดตรีจันทา จ.สมุทรสงคราม

วิเคราะห์ : อาคารศาลาการเปรียญวัดตรีจันทา จ.สมุทรสงคราม เป็นอาคารเรือนไทยยกพื้นสูง ลักษณะเด่นที่นำศึกษาและนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ คือการทำชายคายื่นออกมามากๆ และมีเสาค้ำยันชายคาเพื่อความแข็งแรง SPACE ที่เกิดขึ้นก็ให้ความรู้สึกโล่ง ปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทได้ดีและยังให้ความร่มเย็น เช่นเดียวกับที่วัดทองค้ำที่กล่าวมาแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.22 ภาพ SPACE ที่เกิดขึ้นจากการยื่นชายคาออกมามากๆ ของเรือนไทยในสมัยก่อน
ภาพนี้เป็นเรือนไทยที่เป็นกุฏิสงฆ์ อยู่ที่วัดท้องคุ้ง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

วิเคราะห์ : การจัดพื้นที่ว่าง (SPACE) ของพื้นที่รอบอาคารที่มีชายคาโดยรอบและยื่นออกมา
มากจากตัวอาคาร เพื่อการระบายอากาศและมีเสารับชายคาเพื่อเพิ่มความมั่นคงของตัวอาคาร
ดังเช่นเรือนไทยในสมัยก่อน ที่ว่าง (SPACE) ที่เกิดขึ้นจากการยื่นชายคา ทำให้เกิดความรู้สึก
ร่มรื่นอบอุ่นและดูมั่นคงแข็งแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

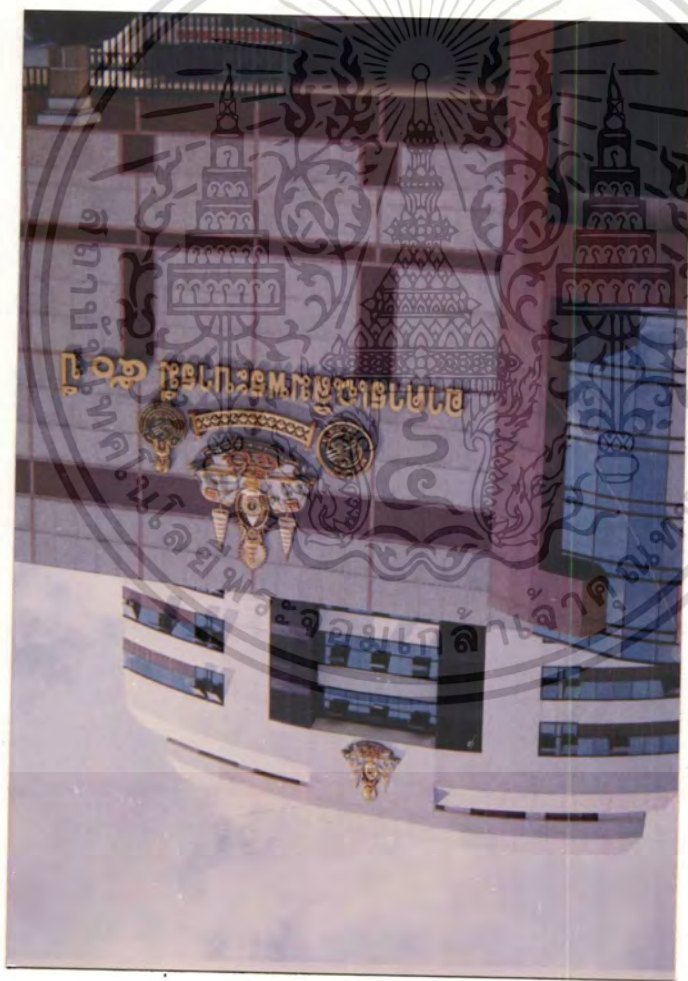
ภาพที่ 5.23 ภาพ SPACE ที่เกิดขึ้นจากการยื่นชายคาออกมามาก ของอาคารเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ

วิเคราะห์ : การเปรียบเทียบอาคารเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ กับกฎเรือนไทยที่วัดทองคั้ง จะเห็นว่าลักษณะการออกแบบและความต้องการของผู้ออกแบบต้องการให้เกิด SPACE ดังที่กล่าวมาแล้วเช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ศูนย์แห่งใหม่ทางตอนใต้ของเมืองเชียงใหม่ที่สร้างขึ้นใหม่
 ความสูงของอาคารจะสูงประมาณ 10 เมตร สูงกว่าอาคารเดิม
 ความสูงของอาคารจะสูงประมาณ 10 เมตร สูงกว่าอาคารเดิม
 ความสูงของอาคารจะสูงประมาณ 10 เมตร สูงกว่าอาคารเดิม
 ความสูงของอาคารจะสูงประมาณ 10 เมตร สูงกว่าอาคารเดิม
 ความสูงของอาคารจะสูงประมาณ 10 เมตร สูงกว่าอาคารเดิม

ภาพที่ 5.24 ทิวทัศน์ภาพอาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี

ภาพที่ 5.25 ทศนียภาพอาคารอนกประสงควิทยาลัยช่างศิลป กรุงเทพฯ

วิเคราะห์ : ภาพอาคารอนกประสงค วิทยาลัยช่างศิลป กรุงเทพฯ ที่มีลักษณะการออกแบบตัวอาคารที่เป็นอาคาร 2 หลัง หลังแรกด้านหน้าสูง 2 ชั้นเป็นอาคารรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสเชื่อมต่อกับอาคารหลังใหญ่สูง 3 ชั้นด้านหลัง ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่สง่างามโดยมีอาคารด้านหน้าเป็นจุดเด่นและเชื่อมสายตาทอดไปยังอาคารด้านหลังที่สูงเด่นทำให้ดูมีมิติที่งดงามเป็นเอกภาพและชวนมอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

การค้นคว้าและวิเคราะห์ทฤษฎีเพื่อการออกแบบโครงการ

6.1 แนวความคิดและทฤษฎีในการออกแบบ

แนวทางการศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิดและทฤษฎีเพื่อการออกแบบโครงการของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนมีความประสงค์ที่จะศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิดและทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรมโดยทั่วไป ที่อาจมีเนื้อหากว้างๆ โดยการพยายามค้นคว้าและวิเคราะห์เฉพาะทฤษฎีที่น่าสนใจ มีความคล้ายคลึงและสัมพันธ์กับการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ที่อยู่บนพื้นฐานเดียวกันกับการออกแบบสถาปัตยกรรมโดยรวม เพราะสถาปัตยกรรมมีขอบข่ายของงานอย่างกว้างขวาง ซึ่งสากลได้แบ่งงานในกลุ่มสถาปัตยกรรมออกเป็น 4 ประเภท¹ คือ

- สถาปัตยกรรมหลัก
- สถาปัตยกรรมภายใน
- ผังเมือง
- ภูมิสถาปัตยกรรม

กลุ่มสถาปัตยกรรมดังกล่าว ย่อมต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อเนื่องกันและมีอิทธิพลในการออกแบบแก่กัน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้นแนวทางการออกแบบย่อมอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน ผู้เขียนจึงพยายามศึกษาค้นคว้าเจาะลึกถึงประเด็นปัญหาหลักที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการออกแบบ ประเด็นแรกคือทฤษฎีในการออกแบบที่ผู้ออกแบบจะต้องทราบและเข้าใจอย่างถ่องแท้ และเข้าถึงจิตวิญญาณ ก่อนทำการออกแบบ อีกประเด็น คือ ทฤษฎีการศึกษาแนวความคิดในการออกแบบ ซึ่งประเด็นหลักๆ ที่กล่าวมานี้น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ที่จะนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในต่อไป

6.2 ทฤษฎีการค้นหามุมมองและเป้าหมาย ในการออกแบบสถาปัตยกรรม

การออกแบบ (DESIGN) คืออะไร... ประเด็นปัญหาแรกที่มีความสำคัญต่อนักออกแบบทุกคนที่จะต้องเข้าถึงและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ก่อนที่จะใช้ความสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นงานออกแบบได้ การออกแบบซึ่งเมื่อก้าวถึงในงานสถาปัตยกรรมของโลกตะวันตก มีหลักอยู่สาม

---

¹ศ.อรศิริ ปาณินท์, มนุษย์กับการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม (กรุงเทพมหานคร : RANGSIT UNIVERSITY PRESS, 2538), หน้า 107.

ประการที่เป็นแนวทางและหลักปฏิบัติของการออกแบบ² คือ

1. FIRMNESS หลักข้อนี้อ้างถึงการแสดงออกเชิงการก่อสร้างที่งานก่อสร้างต้องอิงอยู่กับเกณฑ์ทางวิทยาการเช่น PHYSIC, STATICS และ DYNAMICS เกณฑ์ทางวิทยาการเช่นนี้เป็นสิ่งที่คอยเป็นกรอบและข้อพิจารณาในการออกแบบ ซึ่งผู้ที่ออกแบบจะต้องพิจารณาในการมองอาคาร ในการออกแบบอาคารเพื่อเพื่ินหากรรมวิธีของวัสดุและเกณฑ์ที่มาพร้อมกับวัสดุ

ดังนั้น FIRMNESS จึงเป็นเรื่องโครงสร้างและการก่อสร้าง อาคารจะต้องไม่เพียงแต่สมเหตุสมผลในทางโครงสร้างเท่านั้นแต่จะต้องปรากฏแก่ตาว่ามีเหตุผลในเชิงโครงสร้างด้วย

2. COMMODITY หลักข้อนี้อ้างถึงเป้าหมายการใช้การของอาคารซึ่งผู้ออกแบบจะต้องทำให้บรรลุ ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งอาคารจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ในประเด็นที่หนึ่งดังจะเห็นว่าประเด็นแรกเป็นสิ่งที่ต่างจากประเด็นที่สอง ประเด็นที่สองเป็นเรื่องคุณธรรม (นามธรรม) แต่ประเด็นแรกเป็นเรื่องความสะดวกสบายทั้งสองประการนี้เกี่ยวข้องกันเหมือนกับชีวิตและร่างกายในงานสถาปัตยกรรม

3. DELIGHT หลักข้อนี้อ้างถึงความงาม (AESTHETIC) แม้ว่าประเด็นความงามไม่ใช่สิ่งเดียวโดดๆ ที่สถาปัตยกรรมจะต้องบรรลุถึงเพราะจะต้องเกี่ยวข้องกับกิจการใช้งานอยู่ด้วย แต่แรงกระตุ้น หรือสัญชาตญาณที่ต้องทำอาคารให้งามนี้เป็นสิ่งที่ทำให้งานสถาปัตยกรรมเป็นงานศิลปะ หลักข้อนี้จะหยิบยืมหลักความมั่นคงและการใช้งานมาเป็นเครื่องช่วยหรือขัดแย้งตรงกันข้าม หลักความงามนี้เป็นหัวข้อใหญ่มีอิทธิพลเหนือสองหลักแรกที่กล่าวมาแล้ว

ข้อบรรยายทั้ง 3 หลักดังกล่าวแล้วนี้ อ้างมาจากตำราเล่มสำคัญของ GEOFFRY SCOTT นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษในหนังสือชื่อ ARCHITECTURE OF HUMANISM เมื่อ ค.ศ. ที่ 19 แม้จะเป็นของฝรั่งแต่ดูเหมือนจะเป็นหลักทั่วๆ ไปในการพิจารณาอาคารหรือการออกแบบอาคาร เหมือนเป็นหลักครอบจักรวาลที่เป็นทั้งข้อพิจารณาและข้อตัดสินในการวิจารณ์เพื่อประเมินคุณค่าสถาปัตยกรรม (อาคาร) เป็นเป้าหมายของงานออกแบบ

วิเคราะห์ : ความหมายของการออกแบบตามแนวทางของการออกแบบสถาปัตยกรรมของโลกตะวันตกที่กล่าวถึงหลักสำคัญ 3 ประการนั้น เมื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นหลักที่ใช้พิจารณานำมาใช้ในงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายในนั้นต้องขอกล่าวไว้ ณ ที่นี้ก่อนว่า สถาปัตยกรรมนั้นหมายถึง สิ่งก่อสร้างขึ้นหรือสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้น โดยปัญญาและฝีมือมนุษย์นั้น เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากเหตุผลหลายประการ แต่สถาปัตยกรรมภายในเป็นผลสืบเนื่องที่ตามมาเพราะ

²อาจารย์เอกพงศ์ จุลเสนีย์, การออกแบบ (DESIGN) คืออะไร..., เอกสารประกอบการสอน, 23 สิงหาคม 2536. (อัสตานา)

ที่มา ROBERT BRUEGMANN, UTILITAS, FIRMITAS, VENUSTAS AND THE VOX POPULI : A CONTEXT FOR CONTROVERSY, THE CRITICAL EDGE.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อมนุษย์ได้รังสรรค์ สถานที่ อาณาเขต และตีกรอบเขตแห่งการเข้าไปดำเนินชีวิตหรือประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่มากมายแล้วนั้น อาณาเขตและขอบเขตดังกล่าวถูกจัดสรรขึ้นในแบบรวม ตามความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมและความต่อเนื่องเหมาะสมในการใช้พื้นที่ และความงามในด้านความรู้สึกโดยรวมเท่านั้น เมื่อมีขอบเขต มีพื้นที่ว่าง (SPACE) การออกแบบลำดับต่อไป ที่จะต้องทำการสานต่อ ก็คือจะต้องลงลึกถึงคุณค่าทางด้านจิตใจ ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดสามารถสัมผัสต่อร่างกายเพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายในการทำงาน การอำนวยความสะดวก การเป็นสัดส่วนที่ถูกต้องและชัดเจนนั้น ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้ก็ถือว่าเป็นการออกแบบสถาปัตยกรรมเชิงเดียวกัน แต่เป็นสถาปัตยกรรมที่ต้องบรรจงสร้างสรรค์ขึ้นภายใต้ขอบเขตที่ถูกกำหนด หรืออาจกำหนดขึ้นเองภายในพื้นที่ว่าง (SPACE) ของสถาปัตยกรรมที่ห่อหุ้มอยู่โดยรอบ

ดังนั้น เมื่อสถาปัตยกรรมภายในคือ สิ่งซึ่งต่อเนื่องสืบต่อมาจากสถาปัตยกรรมหลักแล้ว การศึกษาหลักและแนวทางของทัศนคติในการออกแบบ จึงน่าจะสามารถศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักของการออกแบบสถาปัตยกรรมได้ แต่ต้องอาศัยการแยกแยะการเลือกพิจารณาถึงความเหมาะสมในการศึกษาเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์หลักในการออกแบบตามแบบสถาปัตยกรรมของโลกตะวันตก 3 ประการ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลการศึกษาเพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ดังนี้

หลักข้อที่ 1. FIRMNESS กล่าวโดยสรุปแล้ว อ้างถึงว่าเป็นการแสดงออกซึ่งการก่อสร้างที่ต้องอ้างอิงอยู่กับเกณฑ์ทางวิทยาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่คอยเป็นกรอบ และข้อพิจารณาในการออกแบบ คือเป็นเรื่องโครงสร้าง และการก่อสร้างที่ต้องสมเหตุสมผล และต้องปรากฏแก่ตาว่ามีเหตุผลในเชิงโครงสร้างด้วย การศึกษาการอ้างถึงในหลักข้อแรกนี้คือ ผู้ออกแบบสถาปัตยกรรมภายในก็จะต้องพิจารณาในการมองอาคารและการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในอาคาร ให้เข้าถึงคุณลักษณะของวัสดุประกอบอาคาร เข้าใจถึงความหมาย กรรมวิธีของวัสดุและเกณฑ์ที่มาพร้อมกับวัสดุ เพื่อการจัดการที่ถูกต้องและสามารถสร้างสรรค์เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และการต่อเนื่องกันภายในอาคาร

หลักข้อที่ 2. COMMODITY กล่าวโดยสรุป ซึ่งอ้างถึงเป้าหมายการใช้การของอาคาร ซึ่งผู้ออกแบบจะต้องทำให้บรรลุถึงข้อสำคัญ 2 ประเด็นคือ 1. สะท้อนให้เห็นถึงจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ 2. คือเรื่องของคุณธรรม (นามธรรม) โดยทั้ง 2 ประเด็น นั้นเกี่ยวโยงกันในงานสถาปัตยกรรม ซึ่งก็ถือเป็นความสำคัญของหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน เพราะการเข้าไปจัดสรร หรือจัดการกับขอบเขต พื้นที่ ที่ว่าง (SPACE) หรือสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ที่มีอาณาเขตทั้งชัดเจนหรือไม่ชัดเจน ให้เกิดการรับรู้ และการเข้าไปสัมผัสและดำเนินวิถีชีวิตได้ตรงตามแนวทางที่ผู้ออกแบบได้สร้างสรรค์นั้น หลักสำคัญก็คือ ต้องมีจุดประสงค์มีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม ซึ่งไม่ปรากฏรูปร่าง (นามธรรม) ที่เป็นจิตใต้สำนึกแห่งความถูกต้องและความเข้าใจในการดำเนินวิถีชีวิตของมนุษย์ แต่ต้องประกอบควบคู่กันไป ดังเปรียบเทียบชีวิตและร่างกายในงานสถาปัตยกรรมภายใน

หลักข้อที่ 3. DELIGHT โดยสรุป ซึ่งอ้างถึงความงาม (AESTHETIC) เมื่อเรามองเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถึงคุณค่าทางความงามของสถาปัตยกรรมภายใน ที่ถือเป็นหัวใจหลักที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นรูปธรรมที่จรรโลงใจที่สัมผัสได้อย่างใกล้ชิดและลึกซึ้ง เป็นสัมผัสที่อยู่รอบโดยตรงของมนุษย์สามารถสร้างอารมณ์ ความรู้สึก บรรยากาศ และสถานการณ์สร้างจินตนาการอย่างชัดเจน ดังนั้นการออกแบบจึงต้องอาศัยหลักคุณค่าด้านความงามเป็นสำคัญ แต่ไม่ใช่เพื่อความงามโดยอย่างเดียว ต้องควบคู่กันไปกับหลัก 2 ข้อแรกดังกล่าวไปแล้ว การสัมพันธ์ควบคู่กันไปในั้น มิได้หมายความว่า การออกแบบจะต้องอยู่ภายใต้กฎข้อบังคับนั้น แต่ต้องเกิดขึ้นโดยเอกเทศ และต้องทำให้การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในเป็นงานศิลปะด้วย โดยอาศัยความมั่นคงและการใช้งานมาเป็นเครื่องช่วยให้เกิดความสมบูรณ์

สรุป หลักการออกแบบทั้ง 3 ข้อ ที่วิเคราะห์มาแล้วนั้น เป็นเป้าหมายสำคัญของการออกแบบ ที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อพิจารณาและเป็นข้อคิดในการตัดสินใจ เพื่อประเมินคุณค่าทางสถาปัตยกรรมภายในได้

การนำมาใช้เพื่อการออกแบบโครงการ

โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ เป็นโครงการที่สืบเนื่องจากหอภาพยนตร์แห่งชาติ ในปัจจุบัน เมื่อนึกถึงอดีตที่ผ่านมา หอภาพยนตร์แห่งชาติไม่เคยมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ชัดเจน ทั้งภายนอกภายใน ไม่มีเอกลักษณ์ที่เห็นเป็นภาพลักษณ์ชัดเจน คุณค่าทางความงามก็ไม่ปรากฏ แต่เป็นเพียงสิ่งหนึ่งที่มีเพื่อการใช้งานตามวัตถุประสงค์เท่านั้น นั่นหมายถึง เมื่อมีการออกแบบเพื่อนำเสนอขึ้นมาใหม่บนพื้นฐานเดิมจึงต้องก่อเกิดจากกระบวนการออกแบบ โดยสามารถนำหลัก 3 ประการ ของสถาปัตยกรรมตะวันตก มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาและศึกษาถึงความถูกต้องเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับโครงการ

6.3 ทฤษฎีการศึกษาความหมายและแนวความคิดในการออกแบบของหลุยส์ คาห์น

หลุยส์ คาห์น กล่าวว่า DESIGN หรืองานออกแบบเป็น "วิธีการ" ของนักออกแบบ ในการตอบคำถามที่ตนเองตั้งขึ้นด้วยวิธีใด, อย่างไร (HOW) งานออกแบบซึ่งมีพิมพ์เขียว หรือแบบเป็นผลลัพธ์สุดท้ายนั้น คือข้อเฉลยของคำถามว่า "ทำอย่างไร" งานออกแบบตอบคำถามที่ลงท้ายด้วยคำว่า "อย่างไร" (HOW)

แต่ก่อนที่จะตอบคำถามว่า "อย่างไร" นั้นจะต้องตอบคำถามว่า "อะไร" เสียก่อน สถาปัตยกรรมในความหมายของคาห์น เกิดมาแต่สิ่งที่จับต้องไม่ได้ (UNMEASURABLE) หรือสิ่งที่เป็นตัวเป็นตนขึ้นมา กล่าวคือเป็นมาตรการที่ต้องบอกได้ว่าเป็นความกว้างยาวคุณภาพเป็นอย่างไร แล้วในที่สุดจะกลายเป็นสิ่งที่ไม่ได้มีไว้วัดขนาด (ว่าใหญ่โตเพียงไร) หรือกลายเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนอีกครั้งหนึ่ง (UNMEASURABLE)³

---

³ LOUIS I. KAHN, TWO STATEMENTS BY LOUIS I. KAHN ; VINCEN
SCURITY, JR., LOUIS I. KAHN (NEWYORK : BRAZILLER) 1962 p. 113.

วิเคราะห์ : การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ถ้าใช้ความสามารถทางด้านปรัชญา ความคิดอย่างชาญฉลาดประกอบกับวิสัยทัศน์และประสบการณ์ที่ดีเป็นอย่างยิ่งในการออกแบบ และการสร้างสรรค์งานดังกล่าว ก็ต้องเกิดจากโจทย์ บั๊จยี้และตัวแปรที่หลากหลาย กระบวนการคิด การวางระบบการคิดและการแก้ปัญหาจึงเกิดขึ้นโดยเรียกว่าวิธีการ นั่นก็คือวิธีการทำอะไรหรือมีวิธีใดในการดำเนินการนั่นเอง ส่วนผลลัพธ์ที่ได้ ก็คือข้อเฉลยของคำถามนั่นเอง ตามทฤษฎีของ หลุยส์ คาห์น⁴ ที่ให้ข้อสรุปในการออกแบบดังนี้ งานออกแบบคือการตอบคำถามที่ลงท้ายด้วยคำว่า " อย่างไร " (HOW) และก่อนที่จะตอบคำถามว่าอย่างไร ก็จะต้องตอบคำถามว่า อะไรเสียก่อน

เมื่อนำกระบวนการดังกล่าวมาเรียงลำดับ เพื่อทำการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ผู้ออกแบบจึงต้องประจักษ์ (REALISE) อย่างแน่แท้ชัดเจนก่อนว่า การ DESIGN หรือการออกแบบนั้นกำลังออกแบบ " อะไร " และต้องถามตัวเองว่า " มันอยากจะเป็นอะไร " (WHAT A THING WANTS TO BE) เมื่อเข้าถึงแก่นแท้และตอบปัญหาได้ ผู้ออกแบบก็จะสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ คุณค่า สาระและจิตวิญญาณของงานบนความถูกต้องเหมาะสมและได้คุณภาพของการออกแบบนั้นๆ ปรากฏออกมาเป็นรูป, แบบ (FORM) จากภายในออกมาภายนอก ทำให้ผู้ดูจับต้องถึงสัมผัสการรับรู้และเป็นประจักษ์ได้ตามที่ผู้ออกแบบต้องการและต้องรู้ระเบียบ (ORDER) ของสิ่งที่ตนกำลังออกแบบ ระเบียบดังกล่าวจะเป็นพลังสร้างสรรค์สิ่งที่ตนกำลังออกแบบ และด้วยการวิจารณ์ความเห็นของตนเอง ผู้ออกแบบจะได้สร้างรูปร่าง สิ่งที่ไม่รู้ว่ามีตัวตนขึ้นมาโดยความงามก็จะเผยตัวของมันออกมาเอง

การออกแบบเพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้เกิดความงามนั้นหมายถึง ความงามที่เกิดขึ้นจากจิตใจ เกิดอารมณ์ตามประสาทสัมผัสด้วยการใช้ตา ดู มิใช่การใช้มือสัมผัส เพราะฉะนั้น วัสดุที่นำมาประกอบในงานศิลปะนั้นไม่ใช่แค่เพียงเลือกสรรค์ วัสดุที่คิดว่ามีความงามเท่านั้น เพราะวัสดุแต่ละชิ้นไม่ได้มีความงามทางสุนทรียะ ดังนั้นการถ่ายทอดงานออกแบบเพื่อให้ผู้มองเกิดความรู้สึกได้นั้น คือการถ่ายทอดผ่านสื่อ (งานสถาปัตยกรรมภายใน) หรือที่เรียกว่า MEDIUM เพื่อก่อให้เกิดการกระทบ ปะทะต่ออารมณ์ในสายตาของผู้มอง แต่ก็ต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้มองประกอบเพื่อให้รู้สึกเป็นภาพ (IMAGE) หรือ รับรู้จินตภาพที่เกิดจากการเห็นนั้น แต่อาจเป็นความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ได้

การนำมาใช้เพื่อการออกแบบโครงการ

ทฤษฎีของหลุยส์ คาห์น เมื่อนำมาเป็นแนวคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในที่จะต้องตอบสนองความต้องการในหลายๆ ส่วนมีบั๊จยี้และตัวแปรมากมายที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม สิ่งที่สำคัญคือ การค้นพบปัญหาก่อนว่า

⁴LOUIS I KAHN, TWO STATEMENTS BY LOUIS I KAHN ; VENCENT SCURITY, JR., LOUIS I KAHN (NEWYORK : BRAZILLER) 1962 p. 113.

1. สิ่งที่ทำอยู่คืออะไร
2. สิ่งที่จะทำนั้นเป็นอย่างไร
3. สิ่งที่จะทำนั้นต้องทำอย่างไร

ที่สำคัญจะต้องรู้ให้ประจักษ์ว่า สิ่งที่จะทำการออกแบบนั้น ตัวของมันต้องเป็นอะไร ต้องการปรากฏต่อสายตาผู้ชมว่าเป็นอย่างไรและต้องให้เกิดผลของการรับรู้ที่ตรงกันด้วย

6.4 ทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม⁵

ในการออกแบบโดยทั่วไป ผู้ออกแบบย่อมต้องพิจารณาทั้งสิ่งที่จับต้องได้ (TANGIBLE) * ชีวิตคนเราในวันหนึ่งๆ ประกอบด้วยปรากฏการณ์ที่ประกอบด้วย คน สัตว์ ต้นไม้ สิ่งของ... ดาวเดือน กลางวันกลางคืน ดังนั้นเป็นสิ่งที่มิอยู่จริง (INTANGIBLE) และยังประกอบด้วยสิ่งที่ไม่มีอยู่แต่รู้ได้ว่ามีจริงอันได้แก่ความรู้สึก (FEELING) อันเป็นสาระสำคัญ (หรือ บริบท CONTENT) ของความมีอยู่ของเราเอง (EXISTENCE) *⁶ * สถาปนิกจะต้องมีความสามารถในการจัดการให้สิ่งที่มองไม่เห็นได้ ให้เกิดเป็นความมีสถานะจริง (REALITY) ที่สามารถมองเห็นได้ สถาปนิกจะต้องสามารถสร้างมโนภาพความจริงแท้ (REALITY) นั้นขึ้นมาเพื่อถ่ายทอดมันหรือแปลงมันให้เกิดมีจริงขึ้น การศึกษาสถาปัตยกรรมเป็นการวนเวียนอยู่กับหลักสองหลัก คือเรียนเพื่อให้รู้จักมองวัตถุเพื่อมุ่งประเด็นการสร้างสรรค์ (CREATION) และเรียนเพื่อการสร้างสรรค์วัตถุเพื่อให้เกิดการรู้เห็น (SEEING) *⁷

FORM (หรือ รูปทรง) และ SPACE (ความว่าง ?) เป็นเนื้อหาสาระสำคัญในงานสถาปัตยกรรมเสมอมา ลักษณะสำคัญของ FORM ในสถาปัตยกรรมโมเดิร์นนั้น คือ รูปทรงเรขาคณิต (GEOMETICAL FORM) และ SPACE มักจะหมายถึงความต่อเนื่องเกี่ยวโยงหรือการเลื่อนไหลเข้าหากันระหว่างภายในและภายนอก คุณภาพเช่นนี้ประกอบกับความมุ่งประโยชน์หรือการแสดงความจริงให้ปรากฏในรูปทรงนับเป็นคุณลักษณะที่ดี แต่สิ่งที่ปรากฏในบ้านในเมืองสมัยโมเดิร์นส์ กลับทำให้เกิดความรู้สึกสูญเสียความเป็นท้องที่ (PLACE) และสภาพแวดล้อมเมืองที่น่าดู โดยเฉพาะประเด็นการมุ่งประโยชน์ในกระบวนการออกแบบสมัยใหม่ ดังเราจะเห็น

⁵อาจารย์เอกพงศ์ จุลเสนีย์, ทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม , เอกสารประกอบการสอน, 23 สิงหาคม 2536. (อัดสำเนา)

⁶CHRISTIAN NUBERG - SCHULZ, GENIUS LOCI, TOWARDS A PHE - NOMENOLOGY OF ARCHITECTURE (NEWYORK : ROZZSLI) 1984.p.6

⁷FVANZ OSWALD, QUOTED IN, PIERRE VAN MEISS, ELEMENTS OF ARCHITECTURE (NEWYORK : VAN NASTRAND REINHOLD) 1986 .p. xiii

ได้ในบ้านเมืองของเราเองด้วย * ความรู้เกี่ยวแก่ ที่ทาง (PLACE)⁸ เป็นความรู้ที่จำเป็นที่เราต้องรู้ (ไม่รู้ไม่ได้) ในชีวิตประจำวันเรา จำต้องจัดการทำซ้ำความรู้ของเราเพื่อแยกแยะความแตกต่าง เพื่อแสดงปฏิกิริยาตอบสนองกับที่ทาง ที่เป็น ที่ทำงาน ที่พักผ่อน หรือที่นอนของเรา แม้ว่าความรู้ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง สำหรับสภาวะความเป็นตัวเป็นตนของเราเอง แต่ก็ยังคงเป็นเรื่อง เปลือก เรื่องผิว เพราะ (ที่ทำงาน ที่พักผ่อน ที่นอน ดังยกมากล่าวนี้) มันเป็นเรื่องการใช้งาน (FUNCTION) แต่ลักษณะที่ทาง (PLACE) ในประสบการณ์ของคนเรานี้มีความหมายลึกซึ้งกว่า ดังจะเห็นว่าคนหรือกลุ่มปกป้องพลังที่จะมาทำลายความเป็นที่ทางของตัว ผู้ที่อยู่ไกลถิ่นหรือที่ทาง ของตนมักจะ "คิดถึงบ้าน" (HOMESICK) คิดถึงที่ทางจำเพาะของตนความเป็นคนคือการอยู่ในโลก ที่เพียบพร้อมไปด้วยที่ทางที่สำคัญสำหรับตนการเป็นคนจะต้องมีที่ทางของตน และรู้จักที่ทางนั้น *⁹

CHRISTIAN NUBERG - SCHULZ¹⁰ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหรือโครงสร้างของ ที่ทาง PLACE ไว้ว่ามี 2 อย่างได้แก่ หนึ่ง SPACE ในความหมายที่เป็นคุณภาพทางกายภาพ ของที่ และสอง CHARACTER ในความหมายที่เป็นลักษณะของท้องที่นั้น เขาบรรยายขยาย ความหมายของ SPACE ออกไปว่า กิจกรรม (ACTION) ของคนเรามิได้เกิดขึ้นใน SPACE ที่เป็นความว่างเปล่า (ISOTOPIC SPACE) แต่เกิดใน SPACE ที่มีความหลากหลายแตกต่างกันอยู่ใน SPACE นั้น (QUALITATIVE DIFFERENCES) SPACE ในตำรา สถาปัตยกรรมโมเดิร์น (S. GIEDION, SPACE - TIME) เป็นเพียง SPACE ภายนอกและ ภายใน ปราชญ์เยอรมัน HEIDEGGER กล่าวว่า SPACE มีความเป็น (BEING) ขึ้นมาได้ก็ โดยถิ่นที่มันตั้งอยู่ ไม่ใช่โดยความว่างของมัน (SPACES RECEIVE THEIR BEING FROM LOCATIONS AND NOT FROM SPACE) ความเป็นภายนอกภายในของ SPACE นั้นแสดงให้เห็นความปิดล้อม (ENCLOSURE) และความเกี่ยวเนื่อง (EXTENSION) อันเป็นประเด็นปัจจัยของความเป็น SPACE เราเห็นภูมิทัศน์ (LANDSCAPE) เป็นความต่อเนื่อง หลากหลาย ชุมชน (SETTLEMENT) เป็นความปิดล้อม ดังนั้นภูมิทัศน์กับชุมชน จึงเป็น ความสัมพันธ์กันภายนอกภายใน (FIGURE - GROUND RELATIONSHIP) สิ่งที่ยังบรรจุ อยู่ภายในเป็นตัววัตถุเมื่อเปรียบเทียบกับผืนภูมิภาพภายนอก ความเป็นภายใน (ENCLOSURE) จะเหลือเป็นส่วนกลาง (CENTER) หรือศูนย์รวม (FOCUS) ท่ามกลางสิ่งที่เป็นภายนอก (โปรดสังเกตว่าความเป็นภายนอกภายใน แต่นับตามสภาวะทางสิ่งที่เกี่ยวข้องต่อกัน)

CHARACTER เป็นองค์ประกอบที่เป็นสาระของท้องที่ (PLACE) ทุกท้องที่มีลักษณะ

⁸PLACE ในที่นี้จะขอใช้คำไทยว่า ถิ่น, ที่, ที่ทาง, บ้าน, ไปพรากก่อน เพราะยังไม่มี คำใดคำหนึ่งที่ใช้ได้ทั่วไป

⁹E. RELPH, PLACE AND PLACELESSNESS (LONDON : PION) 1976 p.1

¹⁰C.NS. ibid. p. 13 - 15

ของตัวเอง เช่นบ้านต้องแสดงการปกป้องคุ้มครองที่ทำงานต้องมี * ประสิทธิภาพการใช้งาน * (FUNCTION) วัดจะต้องดูสงบขรึม เวลาเป็นปัจจัยหนึ่งของลักษณะเช่นเดียวกับฤดู การเปลี่ยนแปลงลักษณะของท้องที่ (PLACE) เช่น คุณภาพของแสงธรรมชาติ ลักษณะของท้องที่มีวัสดุองค์ประกอบประจำ (FORMAL CONSTITUTION) ของท้องที่เป็นปัจจัยประกอบ เช่น พื้น ฟ้า ขอบปริมาตร หรือแนวกำแพง (ผนัง) ¹¹

งานออกแบบจำเป็นต้องแสดงออกในสิ่งที่เป็น * ชีวิต * (SPIRIT) ของอาคารนั้น ของโครงการนั้น หรือของท้องที่นั้น โดยพิจารณาค้นหาว่า * มันอยากจะเป็นอะไร *¹² (" WHAT A THING WANTS TO BE ")¹³ ดังนั้นงานออกแบบจำเป็นต้องศึกษาสภาวะอันเป็นตัวแท้ของโครงการ ของที่ตั้ง การให้เข้าธรรมชาติ (INSTITUTION หรือสภาวะ BEING) ของโครงการออกแบบ จะต้องอาศัยประสบการณ์จำเพาะตัวของผู้ออกแบบที่รู้ได้ศึกษาสิ่งที่จะออกแบบนั้นมา (INTUITION) ดังนั้นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการออกแบบจึงไม่ใช่การศึกษาเชิงปริมาณหรือคุณภาพแต่จะต้องเข้าไปถึงสาระอันเป็นตัวแท้ (ESSENCE) ของโครงการ

วิเคราะห์ : การออกแบบสถาปัตยกรรมโดยทั่วไป เนื้อหาสาระสำคัญในงานออกแบบก็คือ FORM หรือรูปทรงและ SPACE (ความว่าง) ซึ่งหมายถึงความต่อเนื่องเกี่ยวโยงหรือการสั่นไหวเข้าหากันระหว่างภายในและภายนอก ดังนั้นงานออกแบบสถาปัตยกรรมที่นับว่ามีคุณภาพที่ดีนั้น จึงควรสร้าง FORM และ SPACE ให้มีคุณภาพและมุ่งประโยชน์หรือการแสดงความจริงให้ปรากฏในรูปทรง

6.5 ทฤษฎีกระบวนการออกแบบสองชนิด¹⁴

งานออกแบบสถาปัตยกรรมเป็นงานออกแบบทางทัศนศิลป์ (VISUAL ART) แม้ว่าสถาปัตยกรรมจะต้องสนองเป้าหมายในการใช้งานด้วย งานออกแบบเป็นพลังงานทางปัญญา ความคิดในการทำสิ่งที่ไม่อาจจับต้องได้ให้เกิดเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องได้¹⁵ แต่พลังทางปัญญาในที่นี้ มิได้หมายถึงความสามารถทางปัญญาอันยิ่งใหญ่หรืออัจฉริยภาพทางความคิดแต่ประการใด

¹¹C.N.S. ibid, p. 13 – 15

¹²C.N.S. ibid, p. 18

¹³V. SCULLY Jr, LOUIS I.KALM. (NEWYORK : BRAZILLER) 1962 p. 113

¹⁴อาจารย์เอกพงศ์ จุลเสนีย์, ทฤษฎีกระบวนการออกแบบสองชนิด, เอกสารประกอบการสอน, 23 สิงหาคม 2536. (อัสตานา)

¹⁵WALTER GUOPIUS. SCOPE OF TOTAL ARCHITECTURE p. 20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่กลับเป็นหน้าที่ของทุกคน¹⁶ ที่ต้องแสดงออกในการเลือกการจัดการทำตลอดจนสร้างสิ่งใหญ่ น้อยในชีวิตประจำวัน เหล่านี้ล้วนเป็นการออกแบบทั้งสิ้น เป้าหมายสุดท้ายของ การออกแบบคือ รูปทรง (FORM)¹⁷ ซึ่งเป็นผลความสำเร็จของความคิดอย่างมีเหตุผล ของมนุษย์ที่สามารถปรับ (สิ่งที่ออกแบบนั้น) ให้เข้าได้กับสภาพแวดล้อมและรูปแบบชีวิตของตน¹⁸ ปัจจุบันนี้ดูเหมือนว่า คนทั่วไปจะมีใช้นักออกแบบ เพราะการออกแบบเป็นวิชาชีพ แต่โดยแท้จริงแล้ว เราทุกคนยังคง เป็นนักออกแบบอยู่ ความแตกต่างระหว่างนักออกแบบอาชีพกับคนโดยทั่วไปนั้นอยู่ที่กรรมวิธีและ วัสดุในการสร้าง นักออกแบบในปัจจุบันจำต้องสร้างสำนึกให้เกิดขึ้นแก่ตนเพื่อออกแบบให้ได้ เกิดเป็นความเหมาะสม (FIT) และถูกต้องทั้งการใช้งานและความหมาย เป็นต้น ดังนั้นเป็น กระบวนการออกแบบโดยการสร้างสำนึก (SELFCONSCIOUS DESIGN PROCESS) ซึ่ง ต่างตรงกันข้ามกับการออกแบบที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมดั้งเดิม ที่คนในสังคมสร้างโดยการที่ ตนเอง ไม่ต้องสร้างสำนึก เพราะความต้องการของงานออกแบบ (REQUIREMENT) ไม่ซับซ้อนไม่ผันแปรมาก และมีบทสนทนาโต้ตอบปฏิบัติอยู่แล้ว¹⁹ (UNSELFCONSCIOUS DESIGN PROCESS)

กระบวนการออกแบบโดยต้องสร้างสำนึก (SELFCONSCIOUS DESIGN PROCESS) เป็นกระบวนการที่ปรากฏจริงในสังคมของเราทุกวันนี้ และกระบวนการออกแบบ ชนิดที่ไม่ต้องสร้างสำนึกให้เกิดขึ้นแก่ผู้ออกแบบก่อนการออกแบบ (UNSELFCONSCIOUS DESIGN PROCESS) นั้นเลือนหายไป²⁰

ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างกระบวนการออกแบบทั้ง 2 ดังกล่าวแล้วนี้ประการหนึ่ง ก็คือ กระบวนการออกแบบที่มีมาแต่เดิม (UNSELFCONSCIOUS) นั้นมีความมั่นคงไม่ผันแปร ในรูปแบบรูปทรง (FORM) มากดังที่พบได้ในกระบวนการออกแบบโดยนักออกแบบในยุคใหม่ (SELFCONSCIOUS) 2. POST MODERNISM (จาก THE LANGUAGE OF POST-MODERN ARCHITECTURE p. 5)

CHARLES JENCKS กล่าวถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อสถาปัตยกรรม ตะวันตกให้กลายเป็น "สิ่ง" ที่ได้ฉายาว่า "สถาปัตยกรรมหลังโมเดิร์น" หรือ "POST - MODERN ARCHITECTURE" ไว้ 3 ประการ (ซึ่งจะนำมากล่าวโดยสังเขปในที่นี้) ได้แก่

¹⁶P. GRILLO. FORM, FUNCTION & DESIGN p. 9

¹⁷C. ALEXANDER, NOTES ON THE SYNTHESIS OF FORM p. 15

¹⁸P. GRILLO. ibid p. 11

¹⁹S. GAUDIE, ARCHITECTURE, THE APPRECIATION OF ARTS 1, p. 156

²⁰C. ALEXANDER, ibid p. 56 แต่ในความเห็นของผู้เขียนเห็นว่ายังคงอยู่ใน

สังคมที่ห่างไกลจากความเจริญแบบเมืองใหญ่ เช่น ในชนบทของบ้านเรายังมีอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เราได้หลุดออกจากวัฒนธรรมเดิมที่เคยผูกพัน หลุดออกวัฒนธรรมของชาติไปสู่ วัฒนธรรมอย่างใหม่ที่มหานครใหญ่ๆ เป็นเอกลักษณ์เป็นแบบอย่างหรือเป็นสังคมที่ใหญ่เท่าโลก ทั้งโลก * (WORD - VILLAGE) * ความฉับพลันทันทีในการสื่อสาร (COMMUNICATION) ทำให้ความคิดเดินทางข้ามทวีปได้อย่างรวดเร็ว มีการหยิบยืมกันอย่างกว้างขวาง (ECLECTICISM) สภาวะเช่นนี้ก่อให้เกิดกระบวนการซัดขึ้นต่อต้านทั้งทางความนิยมและความคิด ก่อให้เกิดวัฒนธรรม ทางรสนิยมขนาดย่อมมากมายทั้งที่เป็นกลุ่มจัดตั้งในนครใหญ่ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า ใหญ่จนกว้างไกล ไปทั้งโลกก็ว่าได้ ทั้งนี้เพราะบุคคล (สถาปนิก) คิดสรรคในสังคม (เมือง) เดินทางติดต่อกันและ กันและสร้างงานในต่างถิ่นของตัวเอง การสื่อสารคมนาคมเช่นนี้เป็นการล้มล้างรูปแบบสถาปัตยกรรม แบบเดิมๆ

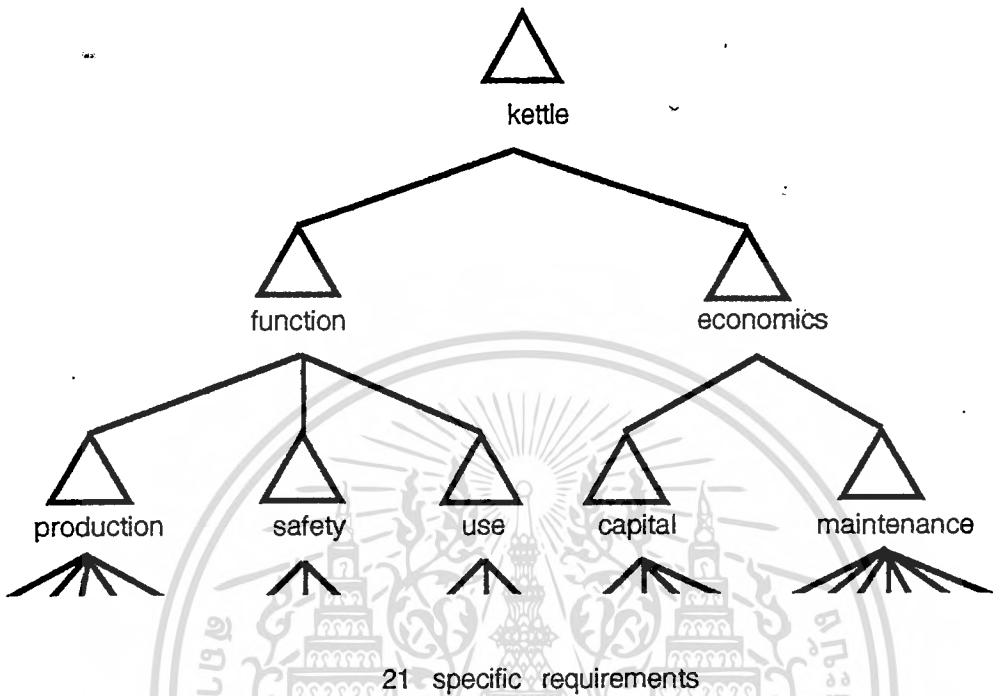
2. เทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดสิ่งใช้งานใหม่ๆ วิธีการ ทางคอมพิวเตอร์กลายเป็น ชนิด (TYPE) ใหม่ในสังคมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสังคมและ บังเอิญบุคคลมากยิ่งขึ้นเสียว่าความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม การสร้างรูปโดยใช้คอมพิวเตอร์ การผลิตสินค้าโดยอัตโนมัติ การใช้เทคนิคพิเศษในด้านการตลาดอันก่อให้เกิดการ ผลิตสิ่งผลิตหลากหลายรูปแบบ (STYLES) และเหมือนกับเป็นสิ่งจำเพาะใช้ของคนเป็นคนๆ ไป (เกิด STYLE ใหม่มากมาย)

3. เกิดมีกระบวนการนิยมความเป็นท้องถิ่นหรือภูมิภาคของตน เป็นความหวังที่จะยัง วัฒนธรรมให้อยู่ยืนยาว ซึ่งไม่ใช่ความรู้สึก * คิดถึงบ้าน * หรือเป็นความรู้สึกชั่ววูบ (FASHION) ดังที่พวกโมเดิร์นกล่าวหา แต่ดูจะเป็นความมีสำนึกที่แจ่มใส * ภาษา * สถาปัตยกรรมใน ทางวัฒนธรรมเล็กในท่ามกลางการแสวงหา * ภาษา * สถาปัตยกรรมที่ครอบจักรวาล แต่พวก ก็ยังคงต้องเป็นพวก ด้วยในทางเทคโนโลยี ดังนี้จึงก่อให้เกิดความผสมผสานเป (HYBRID) สองแนวอยู่ในตัวเอง

สังคมที่ถือกระบวนการออกแบบชนิดที่ไม่ต้องสร้างสำนึกนี้ เป็นสังคมที่ทักษะการ สร้างทำนั้นเรียนรู้กันอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่อาศัยกฎเกณฑ์สำเร็จรูปแม้จะไม่มีเกณฑ์ที่มี ความสลับซับซ้อน และถ้อยยึดเอาไว้อย่างเหนียวแน่น การประพฤติปฏิบัติหรือไม่ประพฤติ ปฏิบัตินั้น มีชนบประเพณีที่ผู้สร้างผู้ทำน้อมรับโดยดุษฎีธรรมนิยมดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ด้านการ ผังแปร ดังเราจะเห็นได้จากรูปแบบที่ตายตัว (TYPE) ที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบันในสถาปัตยกรรม พื้นถิ่น (VERNACULAR ARCHITECTURE) ที่มีความสมดุลย์ มั่นคงในรูปแบบ²¹

สังคมที่ถือกระบวนการออกแบบชนิด ที่ต้องสร้างสำนึกในการออกแบบ (SELFCONSCIOUS DESIGN PROCESS) คือสังคมในปัจจุบันของเราที่มึนนักออกแบบ เป็นผู้สร้างทำรูปทรงให้เกิดขึ้น โดยกระบวนการออกแบบ (DESIGN PROCESS) กระบวน การดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นโดยเงื่อนไขทางสังคมโมเดิร์นเองที่เป็นสังคมผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง (SPECIALIST SOCIETY) ที่กว้างใหญ่หลายประเภท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังภาพแสดงกระบวนการออกแบบกาต้มน้ำ (KETTLE) ประกอบด้วยประเด็นปัญหาที่ต้องจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ได้รูปทรง (FORM) ของสิ่งที่จะออกแบบในที่สุด ในกระบวนการเช่นนี้ความเปลี่ยนแปลงและผันแปรเกิดขึ้นง่ายและเป็นปกติในกระบวนการสังคม ดังที่เราจะเห็นว่าผู้อยู่อาศัยอาคารไม่มีความรู้ในทางก่อสร้างและวัสดุ ดังนั้นการผิดพลาดถ้าเกิดมีขึ้นในสิ่งก่อสร้างผู้ออกแบบย่อมไม่มีทางรู้ได้ง่ายๆว่า เกิดขึ้นเพราะอะไรและกว่าจะรู้ก็มีความผิดพลาดเกิดขึ้นมากแล้ว ทั้งนี้เพราะความเหมาะสม (FIT) ต่อการใช้งานเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนมากดังจะเห็นได้ว่าความจำเป็นต้องการใช้งานมีความหลากหลาย²²

²²ภาพจาก C. ALEXANDER ibid p. 62

วิเคราะห์ : กระบวนการออกแบบสองชนิดคือ กระบวนการออกแบบที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ไม่จำเป็นต้องสร้างสำนึกผู้ เพราะความต้องการของงานออกแบบไม่ซับซ้อนมากนัก แต่กระบวนการออกแบบที่ต้องสร้างสำนึกผู้ ซึ่งการออกแบบในปัจจุบันจำเป็นต้องสร้างสำนึกผู้ให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผลการออกแบบเกิดความเหมาะสมและถูกต้องทั้งการใช้งานและความหมาย

6.6 สูตรสำเร็จในการสร้างสรรค์ให้มีเอกลักษณ์ไทย ²³

จากประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวตั้งแต่ต้นซึ่งพอจะสรุปได้ว่า การสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยในงานสถาปัตยกรรมเป็นหน้าที่ของสถาปนิก แม้จะเป็นภาระที่ยากแสนเข็ญ ในกระแสโลกาภิวัตน์ที่เคลื่อนตัวด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งานสถาปัตยกรรมย่อมต้องก้าวไปในทิศทางเดียวกัน และจำเป็นต้องอาศัยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์ เราไม่อาจอยู่กับอดีตหรือเกาะยึดกับอดีตจนลืมนาคต แต่ต้องรู้จักตัวเราเองดีพอที่จะก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นใจ เราไม่อาจสร้างอนาคตด้วยประวัติศาสตร์ แต่สามารถใช้ประวัติศาสตร์เป็นบทเรียน เป็นปัจจัยชี้แนะในการพัฒนาสู่อนาคต ยังไม่เคยปรากฏว่ามีตำราหรือแนวการสอนใดที่แนะนำให้ลอกรูปแบบของเดิมโดยตรง ในขณะที่ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกำลังเปลี่ยนไป งานสถาปัตยกรรมในอนาคตคงต้องอาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นแกนนำในการผลักดันให้เกิดการพัฒนา โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า มีเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับประเภทอาคาร ทั้งนี้ย่อมต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ทั้งหมดที่ประกอบกันเป็นตัวกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรม

$$\begin{aligned} \text{รูปแบบสถาปัตยกรรม} &= f(\text{ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง} + \text{เอกลักษณ์} + \dots) \text{ ความผัน} \\ \text{ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง} &= \text{ปัจจัยแวดล้อม (เศรษฐกิจ + สังคม + วัฒนธรรม)} \\ &\quad + \text{เทคโนโลยี} + \text{งบประมาณ} + \text{กฎหมาย} + \text{การตลาด} \\ &\quad + \text{สภาพแวดล้อม (ทำเล + ที่ตั้ง)} + \text{สภาพภูมิอากาศ} \\ &\quad + \text{ความต้องการของมนุษย์ (เจ้าของโครงการ + ผู้ใช้} \\ &\quad + \text{ประชาชน)} + \dots \end{aligned}$$

ด้วยความซับซ้อนของปัญหาในงานออกแบบและกระบวนการออกแบบ ความซับซ้อนของปัจจัยจำนวนมากที่เกี่ยวข้อง ที่ต่างก็มีส่วนในการกำหนดรูปแบบและเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมย่อมเป็นการยากที่จะกำหนดสูตรสำเร็จที่ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมให้มีเอกลักษณ์ไทย เพราะรูปแบบสถาปัตยกรรมย่อมเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ เช่น สภาพแวดล้อมข้างเคียง กฎหมาย งบประมาณ ฯลฯ เป็นต้นว่า ในเขตที่มีการควบคุมความสูงของอาคารอาจไม่สามารถออกแบบให้มีหลังคาสูงชัน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบไทย

²³ศ.ดร.วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, "สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่" วารสารอาษา(มิถุนายน 2539) : 63-65 ที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ส่งผลต่อรูปแบบมากนัก เช่น มีที่ว่างขนาดใหญ่รอบอาคาร มีงบประมาณเพียงพอ ฯลฯ ซึ่งมักเป็นกรณีที่ทำได้ยาก ตลอดจนเทคโนโลยีการก่อสร้างยังคงเดิม ก็อาจอาศัยสูตรสำเร็จในกระบวนการจงใจสร้างสรรค์ ให้มีเอกลักษณ์ไทยองค์ประกอบของสูตรสำเร็จที่สำคัญ คือ ตัวประกอบร่วม (COMMON FACTORS)

เอกลักษณ์ไทย = f (เอกลักษณ์เชิงนามธรรม + เอกลักษณ์เชิงรูปธรรม)

เอกลักษณ์เชิงนามธรรม = ลักษณะของ " แก่น "

= ลักษณะจากการมีหลังคาเอียงลาด + ลักษณะจากการยื่นค้ำแดดฝน
+ ลักษณะเบาลอยตัว + ลักษณะโปร่งโล่งจากการจัด SPACE
+ ลักษณะร่มรื่นจากการโอบล้อมด้วยธรรมชาติ (น้ำ + ต้นไม้)
+ ลักษณะโครงสร้างบริสุทธิ์ + ...

เอกลักษณ์เชิงรูป ธรรม = ลักษณะของ " เปลือก "

= รูปแบบองค์ประกอบสถาปัตยกรรมต่างๆ + วัสดุท้องถิ่น
+ ลักษณะการจัดกลุ่มอาคาร + ลักษณะการจัดภูมิทัศน์
+ ... (มีการปรับมาก / น้อย หรือปรุงขึ้นใหม่)

หากมีการประสานให้สอดคล้องกันระหว่างลักษณะเชิงนามธรรม กับรูปแบบที่เป็นรูปธรรม ก็น่าจะได้ผลงานสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้คำนึงถึงความเหมาะสมของเอกลักษณ์ กับประเภทอาคารและเป้าหมายของงานสถาปัตยกรรมงานที่มีความสำคัญระดับชาติ เช่น อาคารรัฐสภาจำเป็นต้องมีเอกลักษณ์ไทยที่ชัดเจน แสดงความเป็นอารยประเทศ เป็นเอกลักษณ์ระดับชาติ ส่วนอาคารศาลากลางจังหวัดก็ควรแสดงเอกลักษณ์พื้นถิ่นในระดับภูมิภาค ความแตกต่างในเอกลักษณ์ของอาคารย่อมเกิดจากการปรับลักษณะของอาคารย่อมเกิดจากปรับลักษณะของ " แก่น " และลักษณะของ " เปลือก " ตามสถานการณ์ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้เอกลักษณ์ที่เหมาะสมการปรับรูปแบบของเปลือกเป็นงานท้าทายที่ไม่รู้ประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ว่าสูตรสำเร็จในการออกแบบให้มีเอกลักษณ์ไทยตามที่ได้เสนอนี้เป็นเพียงแนวทางกว้างๆ ที่ยังจะต้องพิจารณาในรายละเอียดรูปแบบ เช่น รูปแบบหลังคา วัสดุไม้เอียงลาดของหลังคา องค์ประกอบสถาปัตยกรรมอื่นๆ อย่าง เช่น เสา หั้ว เสา ช่องเปิดระเบียง ฯลฯ ตลอดจนวัสดุที่จะเลือกใช้ รายละเอียดรูปแบบเหล่านี้แปรผัน (f) ไปตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น อาคารช่วงกว้างมากก็อาจจำเป็นต้องขึ้นหลังคาทรงแฉะ เป็นต้น สูตรสำเร็จนี้แท้จริงแล้วก็กลายเป็น สูตรกึ่งสำเร็จ ที่น่าจะมีประโยชน์ และทำให้มีความคล่องตัวในการ " ปรุง " รูปแบบขึ้นใหม่ เป็นงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ หรือไทย ร.9 ที่เหล่าสถาปนิกกำลังมองหาอยู่ ข้อพิจารณาในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยในงานสถาปัตยกรรมจำเป็นต้องได้รับการศึกษาวิจัยอย่างละเอียดต่อไป

อย่างไรก็ตาม สำหรับปัญหาเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย ขอให้อย่าหลงประเด็น ปัญหาไม่ได้อยู่ที่เอกลักษณ์ แต่ปัญหาอยู่ที่คน อยู่ที่สำนึกและความสามารถของสถาปนิก ซึ่งก็คงหนีสถาบันการศึกษาไปไม่พ้น สถาบันการศึกษานี้มีหน้าที่ในการพัฒนาคน ขอให้อย่าหลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเด็นมุ่งไปที่การพัฒนารูปแบบ แต่ต้องมุ่งไปที่การพัฒนาคนที่รับผิดชอบการสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรม ในทำนองเดียวกับการเมือง คงไม่ใช่การพัฒนาการเมืองโดยตรง แต่โดยมูลฐานอยู่ที่การพัฒนาคนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ปัญหาเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยอยู่ที่ว่า สถาปนิกต้องสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่ามากกว่าของเดิม ดีกว่าเก่าในเชิงสัมพัทธ์กับสภาพการณ์ของสังคม ซึ่งเป็นเรื่องยากที่ทำท่ายเพราะงานสถาปัตยกรรมในอดีตใช้เวลายาวนานในวงจรของการพัฒนา มีโอกาสแก้ไขจนสมบูรณ์ โอกาสเช่นนี้หาไม่ได้ในสังคมปัจจุบัน ด้วยมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นรวดเร็วกว่าที่จะแก้ไขได้ทัน ดังนั้น สถาปนิกแกนนำจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและพร้อมที่จะรับมือกับสิ่งที่ยู่ข้างหน้า และสามารถสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรมในแนวใหม่ที่มีคุณค่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมยุคปัจจุบัน แทนสถาปัตยกรรมในแนวเดิมที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ได้เพียงแค่เป็น " ของที่ระลึก "

วิเคราะห์ : การสร้างสรรคเอกลักษณ์ไทยในงานสถาปัตยกรรมตามทฤษฎีสู่ตราสำเร็จในการสร้างสรรคให้มีเอกลักษณ์ไทย ย่อมต้องก้าวไปในทิศทางเดียวกันและจำเป็นต้องอาศัยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยในการสร้างสรรค ในทฤษฎีนี้ผู้เขียนวิเคราะห์เฉพาะเรื่องของการสร้างสรรคงานให้มีเอกลักษณ์ไทย จากทฤษฎีที่ว่า เราไม่อาจอยู่กับอดีต หรือเกาะยึดกับอดีตจนลืมนาคต แต่ต้องรู้จักตัวเราเองดีพอที่จะก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นใจ เราไม่อาจสร้างอนาคตด้วยประวัติศาสตร์แต่สามารถใช้ประวัติศาสตร์เป็นบทเรียน

ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในให้มีเอกลักษณ์ ลักษณะไทยก็อาจใช้ทฤษฎีหรือสู่ตราสำเร็จในการสร้างสรรคสถาปัตยกรรมได้เช่นเดียวกันด้วยการนำมาประยุกต์ใช้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตรการหารูปแบบสถาปัตยกรรม} &= f(\text{ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง} + \text{เอกลักษณ์} + \dots) \text{ ความผัน} \\ \text{ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง} &= \text{ปัจจัยแวดล้อม (เศรษฐกิจ + สังคม + วัฒนธรรม)} \\ &+ \text{เทคโนโลยี} + \text{งบประมาณ} + \text{กฎหมาย} + \text{การตลาด} \\ &+ \text{สภาพแวดล้อม (ทำเล + ที่ตั้ง)} + \text{สภาพภูมิอากาศ} \\ &+ \text{ความต้องการของมนุษย์ (เจ้าของโครงการ + ผู้ใช้} \\ &+ \text{ประชาชน)} + \dots \end{aligned}$$

นอกจากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนี้แล้วอาจมีตัวประกอบร่วม (COMMON FACTORS) เป็นองค์ประกอบของสู่ตราสำเร็จด้วย

สูตรการหาเอกลักษณ์ไทย

$$\text{เอกลักษณ์ไทย} = f(\text{เอกลักษณ์เชิงนามธรรม} + \text{เอกลักษณ์เชิงรูปธรรม})$$

$$\text{เอกลักษณ์เชิงนามธรรม} = \text{ลักษณะของ " แก่น "}$$

$$\begin{aligned} &= \text{ลักษณะจากการมีหลังคาเอียงลาด} + \text{ลักษณะจากการยื่นคันทัดฝน} \\ &+ \text{ลักษณะเบาลอยตัว} + \text{ลักษณะโปร่งโล่งจากการจัด SPACE} \end{aligned}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- + ลักษณะร่วมขึ้นจากการโอบล้อมด้วยธรรมชาติ (น้ำ + ดินไม้)
- + ลักษณะโครงสร้างบริสุทธิ์ + ...

เอกลักษณ์เชิงรูปธรรม = ลักษณะของ "เปลือก"
 = รูปแบบองค์ประกอบสถาปัตยกรรมต่างๆ + วัสดุท้องถิ่น
 + ลักษณะการจัดกลุ่มอาคาร + ลักษณะการจัดภูมิทัศน์
 + ... (มีการปรับมาก / น้อย หรือปรุงขึ้นใหม่)

การนำลักษณะเชิงนามธรรมและรูปแบบที่เป็นรูปธรรม มาประสานให้สอดคล้องกัน ก็น่าจะได้ผลงานสถาปัตยกรรมภายในที่มีเอกลักษณ์ไทยที่เหมาะสม โดยจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของประเภทการใช้งานภายในอาคาร และเป้าหมายของโครงการ เช่นในทฤษฎีกล่าวว่าการที่มีความสำคัญระดับชาติ เช่น อาคารรัฐสภา ก็จำเป็นต้องมีเอกลักษณ์ไทยที่ชัดเจน เพื่อแสดงความเป็นอารยประเทศ เป็นเอกลักษณ์ระดับชาติ ความแตกต่างของเอกลักษณ์ในแต่ละอาคาร หรือการแสดงเอกลักษณ์ไทยในสถาปัตยกรรมภายในย่อมเกิดจากการปรับลักษณะของอาคาร ย่อมเกิดจากปรับลักษณะของแก่น และเปลือก ตามสถานการณ์ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้เอกลักษณ์ที่เหมาะสม

และปัญหาของเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมไทยจากทฤษฎีที่สำคัญ และคล้ายกับปัญหาของเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมภายในที่มีเอกลักษณ์ไทย คือผู้สร้างสรรค์ต้องสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมภายในที่มีคุณค่า มากกว่าของเดิม ซึ่งเป็นเรื่องยากที่ท้าทาย เพราะรูปแบบในอดีตนั้นใช้เวลายาวนานในวงจรของการพัฒนา มีโอกาสแก้ไขจนเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ แต่ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นรวดเร็วไม่สามารถแก้ไขได้ทัน

การนำมาใช้เพื่อการออกแบบโครงการ

การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ให้มีเอกลักษณ์ไทยนั้น ผู้ออกแบบต้องมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล สามารถสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมในแนวใหม่ที่มีคุณค่า เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมในปัจจุบัน แทนสถาปัตยกรรมในแนวเดิมที่ยังคงอนุรักษ์ไว้เพียงแค่เป็นของที่ระลึก และหากผู้ออกแบบนำประวัติศาสตร์มาเป็นแม่แบบแล้ว ควรมีการสร้างสรรค์และพัฒนาให้สมบูรณ์และดีขึ้นกว่าเดิม

6.7 แนวความคิดและทฤษฎีการออกแบบที่น่าสนใจ

6.7.1 การวิเคราะห์แนวรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทย ²⁴

ในการพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางในการออกแบบอาคารราชการ และอาคารสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสาร 24 ศ. ดร. วิมลสิทธิ์ หรรยางกูร, เรื่องเดิม, หน้า 57-62 อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้มีเอกลักษณ์ไทย จำเป็นต้องศึกษาแนวรูปแบบจากอดีตที่พัฒนามาจนถึงปัจจุบัน เพื่อขึ้นำถึงแนวทางที่มีความเป็นไปได้มาก ที่เหมาะสมกับประเภทอาคาร และสอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีส่วนในการกำหนดรูปแบบ ดังนี้

ก. สถาปัตยกรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ไทย

สถาปัตยกรรมสมัยทวาราวดี สมัยศรีวิชัย สมัยลพบุรี ฯลฯ

ข. สถาปัตยกรรมไทยถึงสมัยรัตนโกสินทร์

สถาปัตยกรรมสมัยเชียงแสน สมัยสุโขทัย สมัยศรีอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์

ค. สถาปัตยกรรมไทยสมัยปัจจุบัน

แนวสถาปัตยกรรมไทยประเพณี

แนวสถาปัตยกรรมไทยภูมิภาค

แนวสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์

แนวสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย

แนวสถาปัตยกรรมไทยธุรกิจ

แนวสถาปัตยกรรมไทย "อยากเป็นไทย"

แนวสถาปัตยกรรมไทยอนุรักษ์

แนวสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (ไทย ร.9)

สถาปัตยกรรมไทยสมัยปัจจุบันมีแนวรูปแบบและตัวอย่างดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวสถาปัตยกรรมไทยประเพณี

รูปแบบสืบทอดจากงานสถาปัตยกรรมไทยในช่วงรัตนโกสินทร์ อาจแยกเป็น แนวรูปแบบงานเครื่องไม้ เช่น อาคารเรียนโรงเรียนวิชาวุฒิชัยวิทยาลัย พระอุโบสถตามแบบมาตรฐาน ก ข ค. พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ พระอุโบสถวัดพระศรีมหาธาตุ (เครื่องลายทองหล่อด้วยคอนกรีตมีรูปแบบอย่างงานเครื่องไม้) และแนวรูปงาน เครื่องปูนปั้น เช่น อาคารจักรพงษ์ และอาคารหอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระอุโบสถวัดไตรมิตรวิทยาราม ฯลฯ

2. แนวสถาปัตยกรรมไทยภูมิภาค (ไทยพื้นถิ่น)

รูปแบบแสดงเอกลักษณ์ไทยของแต่ละพื้นที่ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค เช่น แนวรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยล้านนา สถาปัตยกรรมไทยอีสาน สถาปัตยกรรมไทยทักษิณ เอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคมีลักษณะเด่นชัดต่างกัน ด้วยรูปแบบ องค์ประกอบและวัสดุต่างกัน สถาปัตยกรรมล้านนาประดับยอดจั่วด้วย "กาแล" แม้ว่ากาแลไม่ใช่องค์ประกอบดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมล้านนา เช่นที่อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ อาคารเชียงใหม่ไนท์บาซาร์ อาคารท่าอากาศยานเชียงใหม่ ฯลฯ สถาปัตยกรรมอีสานอาจประดับด้วยกระเบื้องดินเผาอย่างกระเบื้องดินเผาด่านเกวียน เช่น อาคาร 25 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีสัดส่วนและการซ้อนกันของหลังคาที่สะท้อนถึงสถาปัตยกรรมอีสาน ส่วนสถาปัตยกรรมไทยทักษิณคงเน้นการใช้หลังคาทรงที่มีลักษณะปกคลุม มีปลายชายคาเสมอกันทั้ง 4 ด้าน

3. แนวสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์มีลักษณะเด่นชัดเฉพาะ จากการประยุกต์ตัวรูปแบบงานเครื่องไม้และเครื่องปูนปั้นให้เรียบง่ายขึ้นในงานที่ใช้คอนกรีตเสริมเหล็ก รูปแบบไทยประยุกต์เกิดจากกระแสทางการเมืองที่ต้องการสร้างลักษณะประจำชาติ ในช่วงหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 และได้พัฒนาตามกาล โดยเฉพาะในช่วง-2 ทศวรรษต่อมา โดยยังมีรูปแบบทั่วไปและการจัดแปลนที่อิงรูปแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก แนวโมเดิร์นเป็นหลักที่กำลังมีอิทธิพลต่อการสถาปัตยกรรมทั่วโลก สถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ได้แก่ อาคารราชการสองฟากถนนราชดำเนินนอกซึ่งเป็นต้นแบบอาคารในแนวสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ในช่วงต่อมา โดยเฉพาะอาคารศาลากลางจังหวัดและอาคารศาลจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ได้มีการประยุกต์การใช้ผนังแบนด์บล็อกโพร่ง การใช้หลังคาทรงสูงจนถึงทรงจัตุรัสตามอิทธิพลสถาปัตยกรรมในช่วงนั้นๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นแนวทางสถาปัตยกรรมไทยที่ได้พัฒนามาถูกทางแล้วในแนวที่ต้องการให้มีเอกลักษณ์ไทย แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายว่ารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างจริงจัง ท่ามกลางกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในช่วงต้น ในทำนองหัวมังกุดท้ายมังกร อย่างไรก็ตามได้มีการใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์อย่างกว้างขวางพอสมควร แม้ในอาคารประเภทพาณิชย์ธุรกิจ เช่น ที่อาคารโรงแรมเอราวัณ อาคารโรงแรมปาดองบีช เป็นต้น

4. แนวสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย

แนวสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย เริ่มด้วยรูปแบบที่ต้องการเน้นเอกลักษณ์ไทยบางประการ โดยการจัดให้มีองค์ประกอบอาคารบางส่วนที่สื่อถึงลักษณะไทย แม้รูปแบบทั่วไปส่วนใหญ่ยังคงเป็นแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในแนวโมเดิร์น จึงเป็นความพยายามในการแสวงหารูปแบบของงานสถาปัตยกรรมในแนวใหม่ที่มีเอกลักษณ์ไทย งานสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัยได้เริ่มปรากฏให้เห็นตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2500 และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เช่น ชุมทางเข้าอาคารโรงแรมรถไฟเชียงใหม่ ตริมุขทางเข้าอาคารอำนวยการโรงพยาบาลมหาสารคาม ฯลฯ ซึ่งเป็นงานสถาปัตยกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ไทยเฉพาะส่วน

ในอีกแนวทางหนึ่งที่ได้พัฒนาขึ้นในช่วงต่อมา ได้แก่ แนวที่เน้นบรรยากาศรวมให้มีเอกลักษณ์ไทย เช่น ธนาคารเอเชีย สาขาน้ำพอง อาคารสวนปาริฉัตร 2 ฯลฯ ลักษณะไทยปรากฏในส่วนต่างๆ ของอาคารทั้งในรูปธรรมและนามธรรม เกิดภาพรวมที่มีเอกลักษณ์ไทยแต่ยังคงอิงรูปแบบสถาปัตยกรรมโมเดิร์นเป็นหลัก

5. แนวสถาปัตยกรรมไทยธุรกิจ

รูปแบบแนวสถาปัตยกรรมไทยธุรกิจ เป็นรูปแบบที่มีลักษณะไทย เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่าเพื่อการสร้างสรรค์คุณค่าทางสถาปัตยกรรม จึงมักมีรูปแบบที่ฉาบฉวยมีลักษณะไทยในรูปธรรมเป็นหลัก และมักเน้นรูปแบบไทยเฉพาะส่วนของอาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชุมทางเข้า การตกแต่งเสาและหัวเสา หลังคา การตกแต่งภายใน ดังพบได้ในอาคารประเภทธุรกิจ ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร ศูนย์วัฒนธรรมในจังหวัดที่มีธุรกิจการท่องเที่ยว ศูนย์การค้า ฯลฯ มักอิงรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประเพณีหรือสถาปัตยกรรมไทยภูมิภาค เช่น ศาลาหน้าทางเข้าโรงแรมฮิลตันอินเตอร์เนชั่นแนล ชุมทางเข้าอาคารโรงแรมลิตเติลดิก เชียงราย อาคารโรงแรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านโบราณ สามเหลี่ยมทองคำ ฯลฯ เหล่านี้เป็นงานสถาปัตยกรรมไทยธุรกิจที่สถาปนิกไทยเป็นผู้ออกแบบ นอกจากนี้ยังมีงานสถาปัตยกรรมไทยธุรกิจที่สถาปนิกต่างชาติออกแบบซึ่งมักดูแปลกและแปลกออกไปจากความคุ้นเคยในระบบคุณค่าทางวัฒนธรรม เช่น อาคารโรงแรมสยามอินเตอร์คอนติเนนตัล ภายในโรงแรมสุโขทัยที่มีการทำเจดีย์อยู่ส่วนลอยอยู่กลางน้ำ ซึ่งเป็นผลงานที่ไร้คุณค่าด้วยประการทั้งปวง ฯลฯ เป็นความพยายามในการสร้าง "ความเหมือน" โดยไม่รู้ตัวว่าเป็น "ความเหมือนที่แตกต่าง"

6. แนวสถาปัตยกรรมไทย "อยากเป็นไทย"

รูปแบบแนวสถาปัตยกรรมไทย "อยากเป็นไทย" เป็นรูปแบบที่พยายามทำให้อาคารมีลักษณะไทยจนได้ มักไม่ได้มีความคิดให้มีเอกลักษณ์ไทยตั้งแต่ต้น แต่มาคิดปรับเปลี่ยนรูปแบบบางส่วนให้ดูเป็นแบบไทยในภายหลัง (AFTERTHOUGHT) อาคารแรกๆ ที่จัดได้ว่าอยู่ในข่ายแนวสถาปัตยกรรมไทย "อยากเป็นไทย" ได้แก่ อาคารพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ซึ่งสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ได้กราบบังคมทูลขอให้เปลี่ยนหลังคาเดิมซึ่งเป็นทรงโค้งกลมแบบตะวันตก ให้เป็นหลังคาทรงไทยยอดปราสาท ในอาคารบางหลังที่ได้สร้างเสร็จไม่นานนัก ได้มีความพยายามในการสวมजूสามเหลี่ยมลงบนหน้ากากสี่เหลี่ยมในระนาบเดียวกัน เพื่อให้อาคารสูงมีลักษณะไทยทั้งๆ ที่ลักษณะรูปธรรมของสถาปัตยกรรมไทยเป็นลักษณะเชิงซ้อน และช้อยต่างระนาบกัน ฯลฯ อาคารช่วงกว้างอย่างอาคารหอประชุม ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ก็ยังคงขึ้นหลังคาजूทำให้เกิดรูปทรงหลังคาตามแบบอย่างสถาปัตยกรรมไทย แม้ได้พยายามช้อยหลังคาและหน้าजूลงบ้าง ก็ยังคงปราศจากวิญญาณของเอกลักษณ์ไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่สถาปนิกต่างชาติเข้าใจไม่ถึง สิ่งที่ทำออกมาจึงเป็นเพียง "ความเหมือนที่แตกต่าง" อาคารในรูปแบบแนวนี้อาจมีรูปแบบคล้ายรูปแบบแนวสถาปัตยกรรมไทยธุรกิจ เพียงแต่มักเป็นอาคารสถาบันที่ไม่มีแรงผลักดันจากธุรกิจ และได้พยายามทำให้มีลักษณะไทยเพราะความ "อยากเป็นไทย" ตามกระแสอาคารทำอากาศยานุก่อเกิดเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเด่นชัดดังกล่าว

7. แนวสถาปัตยกรรมไทยอนุรักษ์

แนวสถาปัตยกรรมไทยอนุรักษ์เป็นรูปแบบไทยที่อิงกับรูปแบบของงานสถาปัตยกรรมที่เข้าข่ายอนุรักษ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารที่จำเป็นต้องสร้างขึ้นใหม่เพื่อทำหน้าที่สนองด้านการใช้สอยใหม่ ในโครงการอนุรักษ์ เช่น อาคารศูนย์บริการข้อมูลพมรฐ์ อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นต้น รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยอนุรักษ์จึงแตกต่างกันไปตามรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในแต่ละโครงการ

แนวสถาปัตยกรรมไทยอนุรักษ์ คงต้องรวมไปถึงแนวรูปแบบดั้งเดิมของอาคารในโครงการอนุรักษ์ ทั้งที่ต้องสร้างขึ้นใหม่เพื่อแทนอาคารเก่าที่ถูกรื้อถอนไป เช่น อาคารหอกลองประจำเมือง กรุงเทพมหานคร หรือสร้างขึ้นใหม่เพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้วยการรักษารูปแบบวิธีการก่อสร้าง ตลอดจนคติความเชื่อ ฯลฯ เช่น ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารศูนย์วิจัยวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ (ระเบียบ คุณะเกษม) มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. แนวสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (ไทย ร.9)

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เป็นรูปแบบในแนวทางใหม่ที่มีรูปแบบลักษณะทันสมัย ด้วยเทคโนโลยีและวัสดุที่ใช้ แต่ก็ยังดื้อมีเค้าโครงของลักษณะไทยแทนที่จะเป็นรูปแบบตะวันตกทั้งหมดเป็นงานสร้างสรรค์ใหม่ เป็นการคิดค้นใหม่ (REINVENT). ไม่ใช่การทำตามรูปแบบเดิม หรือการพยายามเอารูปแบบเดิมมาใช้ในลักษณะการปรับแต่ง แต่เป็นการปรับปรุงใหม่ การวิเคราะห์วิจารณ์รูปแบบอาคารที่ทำการศาสดาภิบาลโดย ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.ทองใหญ่ ทองใหญ่ เข้าใจว่าต้องการให้มีรูปแบบในแนวสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ซึ่งก็พอมีตัวอย่างงานในลักษณะนี้อยู่บ้าง เช่น อาคารอนุสรณ์สถานแห่งชาติลาลูกกา ปทุมธานี พระมหาธาตุพนมเมทนีดล ดอยอินทนนท์ อาคารศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา อาคารโรงเรียนนานาชาติ ฯลฯ สำหรับอาคารสูง ได้มีความพยายามในการออกแบบให้มีเอกลักษณ์บางประการที่สัมพันธ์กับรูปแบบไทยสมัยใหม่ เช่น อาคารสำนักงานใหญ่ธนาคารไทยพาณิชย์ เป็นต้น

แนวรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ คล้ายคลึงกับแนวรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย เพราะต่างไม่ใช่ลักษณะไทยแบบฉาบฉวยเหมือนแนวสถาปัตยกรรมไทยอื่นๆ บางแนวแต่ต่างกันตรงที่รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย ยังคงยึดถือรูปแบบสถาปัตยกรรมโมเดิร์นเป็นหลัก และอิงกับรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในอดีตหรือสถาปัตยกรรมไทยพื้นถิ่น การผสมผสานกลมกลืนน้อยกว่าและดู " เก้า " กว่าส่วนแนวรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เน้นลักษณะที่ทันสมัยมีความกลมกลืนผสมผสานเข้ากับใหม่จนแยกไม่ออก ในทำนองดังเช่นการย่อมุมอาคารที่อาคารโรงพยาบาลคณะทันตแพทย์ศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อาคารสมเด็จพระเจ้า 93) ฯลฯ อาจกล่าวได้ว่านี่คือรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยรัชการที่ 9 ซึ่งเริ่มเข้าสู่ยุคข่าวสารในกระแสโลกาภิวัตน์ แนวสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เป็นแนวทางที่ยากและอาจต้องใช้เวลามาก ในการสร้างสรรค์สถาปนิกโดยทั่วไป แม้จะมีความเข้าใจในแนวรูปแบบ แต่ก็มักมีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่อาจออกแบบให้มีรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ได้

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยรัชกาลที่ 9 คือสิ่งที่ท้าทายสถาปนิกวิญญูชนผู้มีจิตสำนึกในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยในงานสถาปัตยกรรมยุคโลกาภิวัตน์

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในแนวทางต่างๆ ที่ได้วิเคราะห์มาแล้วทั้ง 8 แนวทาง ใช่ว่าจะเป็นรูปแบบที่เป็นอิสระจากกัน แต่ในข้อเท็จจริงแล้วย่อมมีการผสมผสานปนเปกันไป เช่น มีการใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประเพณีในงานออกแบบที่มีแนวสถาปัตยกรรมไทยธุรกิจ หรือว่าแนวสถาปัตยกรรมไทยอนุรักษ์ แท้จริงแล้วก็สอดคล้องกับแนวสถาปัตยกรรมไทยภูมิภาคและแนวสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย เป็นต้น การวิเคราะห์ในที่นี้มุ่งไปที่คุณค่าของรูปแบบที่เกิดขึ้น ซึ่งก็มักสะท้อนมาจากจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของผลงานสถาปัตยกรรม รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยที่ดูฉาบฉวย มักทำขึ้นเพื่อผลทางธุรกิจ ไม่ได้มุ่งสร้างสรรค์มรดกทางวัฒนธรรม

ดังนั้น คงไม่อาจกล่าวถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยหากไม่อ้างอิงถึงประเภทอาคารและเป้าหมายของงานออกแบบ ซึ่งสถาปนิกผู้ออกแบบคงจะทราบดีตั้งแต่ต้น อันที่จริงหลายท่านก็ได้เคยกล่าวมาแล้วว่า เราไม่จำเป็นต้อง (และในข้อเท็จจริงก็ทำไม่ได้) สร้างสรรค์งานที่มีคุณค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทุกครั้งไป ประเด็นจึงอยู่ที่การออกแบบให้มีเอกลักษณ์ไทยที่เหมาะสมตามประเภทอาคารและจุดมุ่งหมาย

วิเคราะห์ : การวิเคราะห์แนวรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทย หากกล่าวถึงงานออกแบบแนวทางสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ จะเห็นได้ว่ารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์มีลักษณะเด่นเฉพาะคือ การประยุกต์รูปแบบของงานไม้ งานปูนปั้นให้เรียบง่ายขึ้น ซึ่งรูปแบบไทยประยุกต์นั้นเกิดจากกระแสทางการเมืองที่ต้องการสร้างลักษณะประจำชาติ แต่รูปแบบทั่วไปของการจัดแปลนจะอิงรูปแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก

6.7.2 ลักษณะสำคัญของกระบวนการออกแบบ²⁵

กระบวนการออกแบบอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีการออกแบบที่ช่วยลดความผิดพลาดในการทำงานและมีความเหมาะสมกับการแก้ปัญหาในงานออกแบบสมัยใหม่ โดยเฉพาะปัญหาที่มีข้อมูลเป็นปริมาณมากเป็นโจทย์ที่ต้องการผู้ร่วมงานจากต่างสาขา และเป็นงานออกแบบที่ต้องการความริเริ่มสร้างสรรค์ในระดับสูง กระบวนการออกแบบอย่างเป็นระบบมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การพยายามทำให้การออกแบบเป็นวิธีการที่เปิดเผยมีการทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานเกิดความเข้าใจ และสามารถมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลคำแนะนำ และเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาแทนที่จะเป็นการทำงานของนักออกแบบตามลำพัง
2. ให้ความสำคัญอิสระในการสร้างสรรค์ด้วยการแบ่งแยกการทำงานออกเป็นขั้นตอนเป็นการกระจายงานออกจากกัน เมื่อทำงานถึงแต่ละขั้นตอนก็สามารถพ่วงความสนใจจดจ่ออยู่เฉพาะขั้นตอนนั้นได้อย่างเป็นอิสระจากขั้นตอนอื่นๆ ลดความสับสนในการใช้ความคิดต้องงานรวมทั้งหมด
3. การทำงานแม้จะมีการแบ่งออกเป็นขั้นตอน แต่ในขณะปฏิบัตินั้นไม่สามารถแยกแต่ละขั้นตอนอย่างเด็ดขาดจากกัน ขั้นตอนต่างๆ มีความต่อเนื่องและคาบเกี่ยวกัน จนบางครั้งไม่สามารถกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดจบของแต่ละขั้นตอนได้อย่างชัดเจน
4. มีระบบการจดบันทึกอย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอน จึงมีหลักฐานบันทึกเก็บไว้ช่วยให้งานต่อการทบทวน ค้นหา ตรวจสอบและแก้ไขเมื่อเกิดความผิดพลาด

การแบ่งขั้นตอนกระบวนการออกแบบ

ลักษณะเฉพาะที่สำคัญประการหนึ่งของการออกแบบอย่างเป็นระบบ คือ การแบ่งกระจาย

²⁵ นวลน้อย บุญวงศ์, หลักการออกแบบ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 133 - 139.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำงานออกจากกันเป็นขั้นตอนย่อยๆ เพื่อช่วยให้ผู้ร่วมงานสามารถมุ่งความสนใจกับงานแต่ละขั้นตอนได้อย่างเต็มที่ ช่วยลดความสับสนในการคิดค้นแก้ปัญหา ในการแบ่งกระจายขั้นตอนการออกแบบนั้น เนื่องจากนักออกแบบแต่ละคนเมื่อผ่านประสบการณ์ในการทำงานมาช้านาน ได้สะสมความรู้ความชำนาญ ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคขณะลงมือทำงาน จึงพัฒนาขั้นตอนการทำงานเฉพาะเป็นของตนเองตามความถนัด และควมมีประสิทธิผลด้วยวิธีที่ตนได้เรียนรู้มา ดังนั้นตามสำนักงานออกแบบต่างๆ เช่น สำนักงานสถาปนิก นักตกแต่งภายใน และนักออกแบบอุตสาหกรรม จึงวางแผนแผนการทำงานไว้เป็นเสมือนคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้ นักออกแบบและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ปฏิบัติเป็นขั้นตอนมีการกำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะผลผลิตที่ต้องทำส่งในแต่ละขั้นตอน และให้ดำเนินไปเป็นลำดับอย่างเคร่งครัด การทำงานตามแบบแผนอย่างเป็นขั้นตอนมีส่วนช่วยให้การออกแบบประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ในหัวข้อนี้จึงขอเสนอแนะวิธีการแบ่งขั้นตอนการทำงาน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้ทดลองปฏิบัติและเผยแพร่ไว้แล้วเป็น 3 ลักษณะเปรียบเทียบกัน แต่ละวิธีการแบ่งมีการกระจายการทำงานเป็นขั้นตอนย่อยและเน้นการให้ความสำคัญขั้นตอนที่แตกต่างกัน แต่เมื่อมองโดยรวมแล้วการแบ่งขั้นตอนลักษณะต่างๆ ล้วนมีวิธีการเข้าสู่ปัญหาในแนวทางเดียวกัน และสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาทางการออกแบบได้ทั้งสิ้น การเลือกวิธีการแบ่งขั้นตอนลักษณะใดนั้น ย่อมขึ้นกับวิธีการทำงานตามความถนัดและความเคยชินของนักออกแบบเป็นสำคัญ

การแบ่งขั้นตอนการออกแบบ

วิธีที่ 1 : แบ่งการทำงานออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก²⁶

1. การวิเคราะห์ (ANALYSIS)

การนำข้อมูลที่มีผลต่อการออกแบบมาจัดการแยกแยะหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างกัน เพื่อสรุปให้ออกมาเป็นกลุ่มลักษณะที่ทำงานออกแบบนั้นๆ ควรจะเป็นหรือควรทำหน้าที่ตามการใช้งาน (PERFORMANCE SPECIFICATION = P - SPEC)

2. การสังเคราะห์ (SYNTHESIS)

การนำผลการวิเคราะห์มาสร้างสรรค์ด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้วิธีแก้ปัญหาที่มีความหลากหลาย มีปริมาณมากและมีคุณภาพสอดคล้องกับลักษณะที่ควรจะเป็นตามความต้องการใช้งาน (P - SPEC)

3. การประเมินผล (EVALUATION)

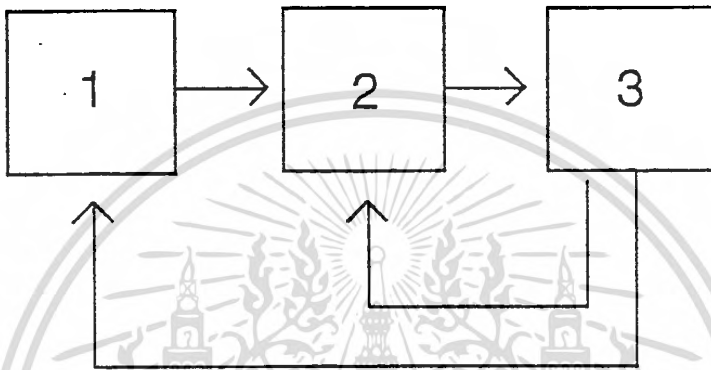
การนำวิธีการแก้ปัญหาที่สังเคราะห์ได้มาเปรียบเทียบตามหลักเกณฑ์ และเลือกวิธีการที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสมสูงสุดสำหรับนำไปพัฒนาเพื่อการผลิตและการจำหน่ายต่อไป

ทั้ง 3 ขั้นตอนหลักนี้แต่ละขั้นตอนยังประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ซึ่งกำหนดให้ปฏิบัติไป

²⁶NIGEL CROSS (ed.) DEVELOPMENT IN DESIGN METHODOLOGY

(NEW YORK : JOHN WILLEY & SONS, 1984), p.9-11 ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะณใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามลำดับเพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จในแต่ละขั้นตอนหลัก เมื่อปฏิบัติตามโดยเรียงจากการวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินผลแล้ว ถ้าผลงานออกแบบที่ประเมินได้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย ก็นับว่าเสร็จสิ้นกระบวนการออกแบบ แต่ถ้าประเมินแล้วผลงาน ยังไม่ถูกต้องตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ก็จำเป็นต้องย้อนกลับไปตรวจสอบในขั้นตอนการ วิเคราะห์และการสังเคราะห์ เพื่อหาข้อผิดพลาดและทำการแก้ไขใหม่เรียงไปตามลำดับขั้นตอนอีก ครั้งหนึ่ง

วิธีที่ 2 : แบ่งการทำงานออกเป็น 7 ขั้นตอน²⁷

1. การเตรียมรับสภาพ (ACCEPT SITUATION) เมื่อได้รับปัญหาในการออกแบบ นักออกแบบต้องทำความเข้าใจเนื้อหาและธรรมชาติเฉพาะของงานออกแบบนั้นๆ อย่างถ่องแท้ พร้อมกับการทำการสำรวจความพร้อมของตนเองที่จะทำงานในด้านต่างๆ เช่น เวลาทำงาน ความรู้ - ความชำนาญเฉพาะ ข้อมูลที่มี ความถนัดและความสนใจในงานลักษณะนั้นเพื่อประกอบการตัดสินใจที่จะเริ่มรับงาน

2. วิเคราะห์ (ANALYSE) การค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาความจริงตลอดจน ข้อคิดเห็นจากผู้รู้ต่างๆ เกี่ยวกับปัญหา โดยการนำปัญหามาแยกส่วนและหาความสัมพันธ์ ระหว่างกัน ช่วยให้มองเห็นข้อเท็จจริงใหม่ๆ ในปัญหานั้น

3. กำหนดขอบเขต (DEFINE) เมื่อได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอย่างละเอียดแล้ว จะ พบว่ามีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางกับปัญหานั้นอีกมากมาย ซึ่งไม่สามารถ จัดการได้ทั้งหมด นักออกแบบจึงจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายหลักของการทำงาน วางขอบเขตและ จุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บรรลุอย่างเหมาะสมตามความจำกัดต่างๆ ที่มีอยู่

²⁷DON KOBERG AND JIM BAGNALL, THE UNIVERSAL TRAVELER (LOS ALTOS; CALIFORNIA : WILLIAM KAUFMANN, Inc., 1976), p. 17 - 21.

4. คิดค้นออกแบบ (IDEATE) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างทางเลือกหรือวิธีการแก้ปัญหาจำนวนมาก ซึ่งสามารถบรรลุเป้าหมายหลัก

5. คัดเลือก (SELECT) การพิจารณาวิธีแก้ปัญหาต่างๆ นำมาเปรียบเทียบเพื่อคัดเลือกวิธีการที่ดีที่สุดคือ วิธีที่ง่ายและได้ผลในการใช้งานสูงสุด

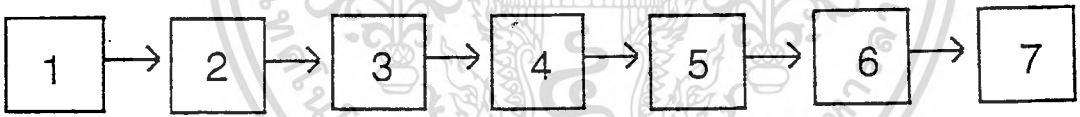
6. พัฒนาแบบ (IMPLEMENT) การนำเอาแบบที่เลือกแล้วที่มีความเหมาะสมมากที่สุด มาปรับปรุงแก้ไขต่อไปจนถึงรายละเอียด เพื่อพัฒนาให้แนวทางที่เลือกนั้นมีความสมบูรณ์เกิดผลลัพธ์สูงสุด

7. ประเมินผล (EVALUATE) การนำผลงานการออกแบบที่ผ่านการพัฒนาแล้วมา ทบทวนผลที่เกิดขึ้น วิเคราะห์อย่างตรงไปตรงมาและอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้รู้ว่าผลงานนั้นมีข้อดี และข้อบกพร่องทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ

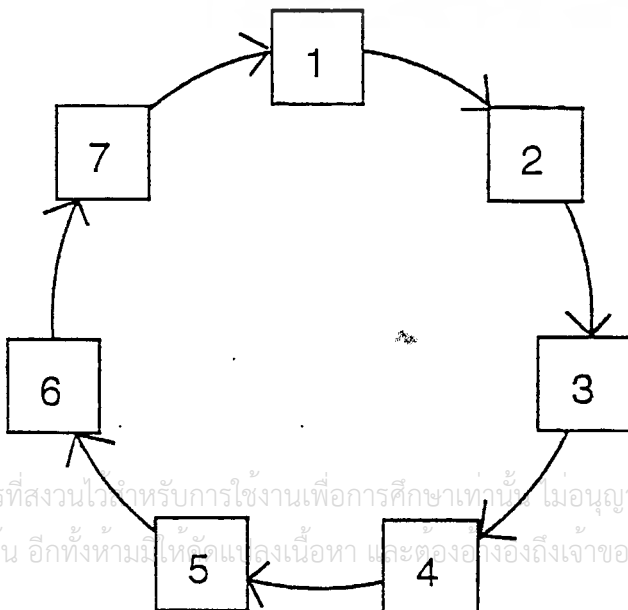
ตามการแบ่งขั้นตอนวิธีที่ 2 นี้ ผู้ออกแบบสามารถเรียงลำดับขั้นตอนการทำงานออกแบบ ได้หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของปัญหา เวลา ทุนและความถนัดของผู้ออกแบบ

การจัดลำดับขั้นตอน

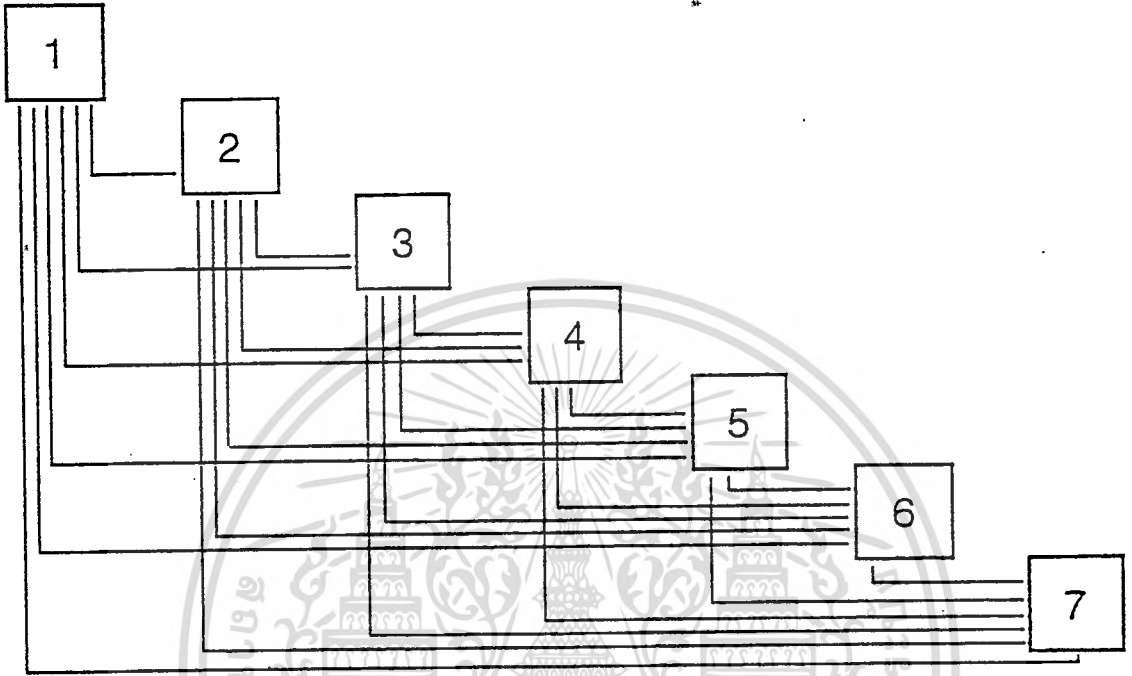
ลักษณะที่ 1 เรียงเป็นเส้นตรง (LINEAR) ขั้นตอนการทำงานเรียงต่อเนื่องกันตั้งแต่ เริ่มต้นเป็นเส้นตรงเหมาะสำหรับปัญหาที่ไม่ซับซ้อนมากนัก เมื่อทำงานครบทุกขั้นตอนแล้วก็ได้ ผลงานที่เหมาะสมและเป็นที่พอใจ

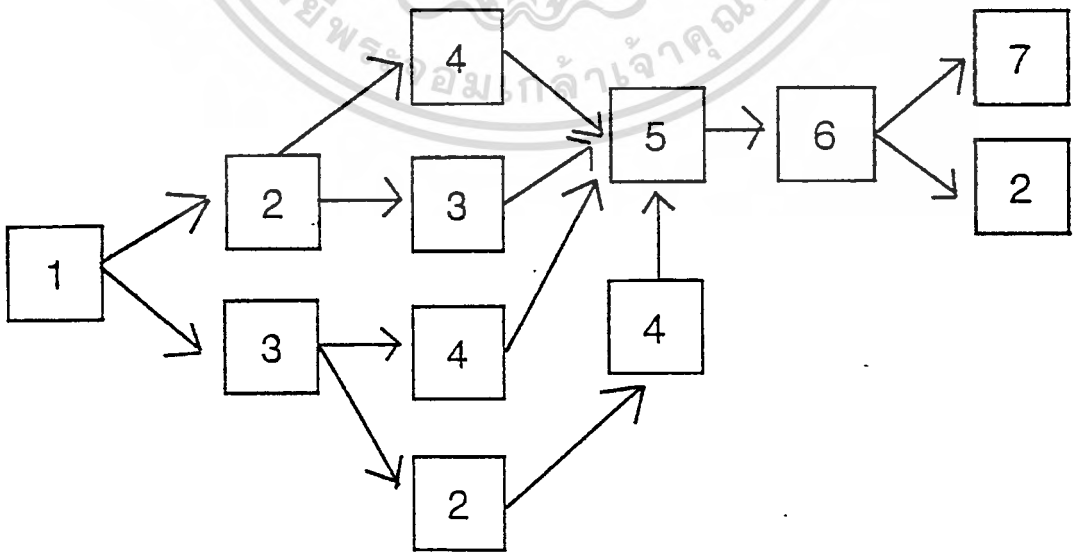
ลักษณะที่ 2 เรียงเป็นวงกลม (CIRENDER) ขั้นตอนต่างๆ เรียงต่อเนื่องกันโดยไม่มี จุดเริ่มต้นและจุดจบเนื่องจากเมื่อแก้ปัญหาหนึ่งแล้วเสร็จอีกปัญหาก็เกิดขึ้นตามมา

ลักษณะที่ 3 เรียงแบบย้อนรอย (FEEDBACK) ขั้นตอนต่างๆ จะเรียงตามลำดับแต่จะไม่ข้ามไปโดยไม่ได้อ้อนกลับไปตรวจสอบขั้นตอนที่ผ่านมา การออกแบบในลักษณะนี้ต้องค่อยทำไปอย่างช้าๆ นอกจากจะถูกจำกัดด้วยเวลา เงินทุนและแรงงานที่มี

ลักษณะที่ 4 เรียงแบบแตกแขนง (BRANCHING) การเรียงจากขั้นตอนหนึ่งไปยังขั้นตอนต่อไปต้องการก้าวไปมากกว่าหนึ่งทิศทางและมีการทำงานหลายๆ ขั้นตอนไปพร้อมๆ กัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีที่ 3 : แบ่งการทำงานออกเป็น 8 ขั้นตอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา (IDENTIFICATION OF THE PROBLEM)

การนำเอาโจทย์หรือปัญหาที่ได้รับในงานออกแบบ มาศึกษาพิจารณาให้เข้าใจถึงเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและทำการกำหนดขอบเขตการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบจนเกินไป

2. การค้นคว้าหาข้อมูล (INFORMATION) การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบ นำมาจัดจำแนกอย่างเป็นระบบตามหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา ข้อมูลมีคุณค่าช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจและช่วยเสนอแนะวิธีการต่างๆ สำหรับแก้ปัญหา

3. การวิเคราะห์ (ANALYSIS) การนำข้อมูลที่จำแนกไว้แล้วมาแยกแยะ เปรียบเทียบ และจัดให้เกิดความสัมพันธ์กัน ผลจากการวิเคราะห์จะช่วยเสนอแนะตั้งแต่ทางเลือกจนถึงเกณฑ์สำหรับพิจารณาทางเลือกต่างๆ ในการแก้ปัญหา

4. การสร้างแนวความคิดหลัก (CONCEPT DESIGN) การใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์แนวความคิดหลักในการออกแบบ แนวความคิดหลักควรมีลักษณะที่สามารถแก้ปัญหาสำคัญได้อย่างตรงประเด็น และมีความกว้างครอบคลุมการแก้ปัญหาอย่างมีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับแนวทางที่เคยมีมาก่อน และยังมีลักษณะเป็นความคิดหรือสมมุติฐานที่อาจจะยังเป็นนามธรรม นอกจากนี้แนวความคิดในการออกแบบไม่ได้มีอยู่เพียงครั้งเดียวโดยเฉพาะสำหรับปัญหาที่ซับซ้อน ในระยะแรกเป็นการสร้างแนวความคิดโดยรวมและเมื่อทำการออกแบบก็จะมีการสร้างแนวความคิดเสริมตามไปแต่ละขั้นตอนหรือทุกๆ ระดับของการแก้ปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้การออกแบบลึกลงไปทุกขั้นตอนสามารถทำได้อย่างสร้างสรรค์มากขึ้น

5. การออกแบบร่าง (PRELIMINARY DESIGN) การนำแนวความคิดหลักมาตีความแปรรูป หรือประยุกต์สร้างขึ้นจากสิ่งที่เป็นนามธรรม ให้กลายเป็นรูปธรรม มีตัวตนมองเห็นและจับต้องได้ ด้วยการร่างเป็นภาพ 2 มิติ หรือสร้างเป็นหุ่นจำลอง 3 มิติ แบบร่างควรมีจำนวนมาก มีความแตกต่างหลากหลายทางด้านรูปร่างหน้าตา ขนาด ส่วนประกอบ ตั้งแต่โครงสร้างจนถึงส่วนประกอบย่อย พร้อมทั้งให้คำอธิบายหรือกราฟฟิกแสดงหลักการ วิธีการและความคิดเห็นของผู้ออกแบบต่อแบบเหล่านั้น

6. การคัดเลือก (SELECTION) การนำแบบร่างที่สร้างขึ้นเป็นจำนวนมากมาเปรียบเทียบ โดยใช้หลักเกณฑ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อคัดเลือกแบบที่มีความเหมาะสมสูงสุดสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วยวิธีการที่ง่าย ประหยัดและมีความเป็นไปได้จริงทั้งในการผลิตและการตลาด

7. การออกแบบรายละเอียด (DETAIL DESIGN) การนำแบบที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกแล้วมาพัฒนาต่อไป ถึงขั้นรายละเอียดของส่วนประกอบย่อยต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น การออกแบบรายละเอียดจะเกิดขึ้นขณะเขียนแบบ นับเป็นขั้นตอนสำคัญที่มีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลง แบบที่มาจากแนวความคิดธรรมดาให้กลายเป็นแบบที่น่าสนใจและใช้งานได้ดี หรือในทางตรงกันข้ามคือมีส่วนทำลายแนวความคิดที่ดีให้ด้วยคุณค่าลงจากความหยาบ หรือการขาดความเอาใจใส่ในรายละเอียดของงาน

8. ประเมินผล (EVALUATION) การนำแบบที่สำเร็จทั้งในลักษณะงาน 2 มิติและ 3 มิติ มาทำการประเมินผลงานนั้นๆ ว่ามีความถูกต้องและครบถ้วนตามขอบเขตและจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เพียงใด การประเมินผลช่วยให้รู้ระดับคุณภาพของงานออกแบบและเป็นการตรวจสอบขั้นสุดท้าย ก่อนการลงทุนและผลิตจำหน่าย

วิเคราะห์ : ในการออกแบบระดับสูง การออกแบบควรมีกระบวนการเป็นลำดับขั้นตอนอย่างมีระบบ มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การพยายามทำให้การออกแบบเป็นวิธีการที่เปิดเผย และเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการทำงานเกิดความเข้าใจ
2. ให้ความสำคัญอิสระในการสร้างสรรค์ โดยแบ่งการทำงานออกเป็นขั้นตอนและใช้สมาธิ หรือเจาะการทำงานแต่ละขั้นตอนโดยไม่สับสนกับขั้นตอนอื่นๆ
3. การทำงานถึงแม้จะแบ่งเป็นขั้นตอน แต่ทุกขั้นตอนก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน
4. มีระบบการจดบันทึกอย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอน

การแบ่งขั้นตอนกระบวนการออกแบบ

การดำเนินงานด้านการออกแบบ มีลักษณะสำคัญประการหนึ่งคือ จะต้องมีการแบ่งย่อยงานออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ เรียกว่ากระบวนการในการออกแบบ เพื่อให้การออกแบบไม่เกิดการสับสน และสามารถกระจายงานออกมาได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ตามขั้นตอนที่กำหนดขึ้น การกำหนดขั้นตอนการออกแบบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งการกำหนดขั้นตอนในการออกแบบก็เปรียบเสมือนคู่มือการปฏิบัติงานนั่นเอง การดำเนินงานตามแผนขั้นตอนที่กำหนดจะมีผลช่วยให้ผลงานที่ได้ประสบผลสำเร็จ และทันต่อระยะเวลา ดังนั้นสำนักงานออกแบบต่างๆ หรือผู้ออกแบบจึงต้องมีการวางแผนขั้นตอนกระบวนการออกแบบให้ชัดเจน แต่จะกำหนดในลักษณะหรือทิศทางใดย่อมขึ้นกับวิธีการทำงานตามความถนัดและความเคยชินของนักออกแบบ

ขั้นตอนการออกแบบ

วิธีที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก

1. การวิเคราะห์ (ANALYSIS)
2. การสังเคราะห์ (SYNTHESIS)
3. การประเมินผล (EVALUATION)

ทั้งสามขั้นตอนต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเพื่อสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ถ้าหากไม่ถูกต้องตามความต้องการก็ต้องย้อนกลับไปตรวจสอบ ในแต่ละขั้นตอนตามลำดับ เพื่อหาข้อผิดพลาดและแก้ไขต่อไป

วิธีที่ 2 แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน

1. การเตรียมรับสภาพ (ACCEPT SITUATION) คือ การทำความเข้าใจในเนื้อหา และธรรมชาติเฉพาะของงานออกแบบนั้น

2. วิเคราะห์ (ANALYSE)

3. กำหนดขอบเขต (DEFINE) คือ การกำหนดเป้าหมายหลักของการทำงาน วาง ขอบเขตและจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บรรลุ

4. คิดค้นออกแบบ (IDEATE) คือ การคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสร้างทางเลือกและวิธีแก้ ปัญหาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหลัก

5. คัดเลือก (SELECT) คือ การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา

6. พัฒนาแบบ (IMPLEMENT) คือ การเอาแบบที่คัดเลือกแล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อ พัฒนาให้แนวทางนั้นสมบูรณ์และเกิดผลสูงสุด

7. ประเมินผล (EVALUATE) คือ การนำผลการออกแบบที่ได้มาทบทวนผลที่เกิดขึ้น เพื่อศึกษาข้อบกพร่องและหาวิธีแก้ไขต่อไป

ลักษณะการแบ่งกระบวนการ การออกแบบในวิธีที่ 2 สามารถจัดลำดับขั้นตอนได้ 4 ลักษณะคือ

1. เรียงเป็นเส้นตรง (LINEAR)

2. เรียงเป็นวงกลม (CIRENDER)

3. เรียงแบบย้อนรอย (FEEDBACK)

4. เรียงแบบแตกแขนง (BRANCHING)

วิธีที่ 3 แบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา (IDENTIFICATION OF THE PROBLEM) คือ การนำเอาโจทย์ที่ได้รับมาพิจารณาถึงข้อกำหนดหรือเงื่อนไขของการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาอย่าง เหมาะสม

2. การค้นคว้าหาข้อมูล (INFORMATION)

3. การวิเคราะห์ (ANALYSIS)

4. การสร้างแนวความคิดหลัก (CONCEPT DESIGN)

คือการใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์แนวความคิดหลักในการออกแบบ ซึ่งต้องแก้ ปัญหาสำคัญได้อย่างตรงประเด็นโดยจะต้องกว้างครอบคลุมการแก้ปัญหาย่อยๆ ได้และมีความ แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับแนวทางที่เคยมีมาก่อน ซึ่งอาจเป็นเพียงความคิดหรือสมมุติฐาน คือยังเป็น เพียงนามธรรมก่อน เพื่อสร้างสรรค์แนวความคิดเสริมตามไปเพื่อการแก้ปัญหาในการออกแบบ ในทุกขั้นตอน

5. การออกแบบร่าง (PRELIMINARY DESIGN) คือ การนำแนวความคิดหลัก (นามธรรม) มาประยุกต์สร้างสรรค์ให้เป็นรูปธรรม

6. การคัดเลือก (SELECTION) คือ การนำแบบร่างที่ได้มาคัดเลือกผลงานที่มีความ เหมาะสมที่สุดกับปัจจัยต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การออกแบบรายละเอียด (DETAIL DESIGN) คือ การนำแบบร่างที่คัดเลือกแล้วมาสร้างสรรค์จากแนวคิดธรรมดาให้เป็นแบบที่น่าสนใจและใช้งานได้ดี

8. ประเมินผล (EVALUATION) คือ การนำผลที่ได้มาตรวจดูความถูกต้องและสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

การนำไปใช้ : จากการวิเคราะห์ กระบวนการและลำดับขั้นตอนการออกแบบทั้ง 3 วิธีจะมีกระบวนการหลักๆ 3 ตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ คือ วิเคราะห์โจทย์ข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบให้เข้าใจถึงธรรมชาติและความต้องการในการออกแบบ เพื่อตั้งจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการค้นหาคำตอบและวิธีการแก้ปัญหาในขั้นตอนการออกแบบ

2. ขั้นตอนการดำเนินงานและการหาวิธีแก้ปัญหา ในเทคนิคหรือลักษณะต่างๆ ที่เหมาะสมเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสมมาเสนอในรูปของ รูปธรรมเพื่อแสดงความชัดเจนและทำให้เกิดความเข้าใจ เห็นคำตอบที่ถูกต้องบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. การประเมินผล ว่าผลที่ได้ตรงตามเป้าหมายหรือไม่และคุณภาพที่ได้เหมาะสมกับความต้องการหรือควรมีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นในทิศทางใด

ลักษณะการจัดลำดับขั้นตอน จะเป็นการเรียงแบบแตกแขนง เพราะในกระบวนการออกแบบที่มีข้อมูล และขั้นตอนหลายๆ ขั้นตอนที่ยังแยกย่อยลงไปได้อีก มักจะมีมากกว่า 1 ทิศทางจึงจำเป็นต้องมีการทำงานหลายๆ ขั้นตอนไปพร้อมๆ กัน และบางขั้นตอนก็มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผลกัน

6.7.3 การสร้างแนวความคิดหลัก (CONCEPTUAL DESIGN)²⁸

ในงานออกแบบที่ดีซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไปนั้น เราจะสามารถอ่านแนวความคิดสำคัญที่ช่วยให้งานออกแบบมีคุณค่าน่าสนใจและมีเอกลักษณ์ไม่ซ้ำแบบใคร แตกต่างจากงานออกแบบอื่นๆ ซึ่งขาดลักษณะเฉพาะตัวไปจนถึงงานที่มีลักษณะลอกเลียนแบบงานของผู้อื่น เนื่องจากนักออกแบบงานเหล่านั้นขาดแนวความคิดหลักและเริ่มงานทันทีจากการสร้างรูปแบบ โดยอิงกับแนวความคิดในงานเดิม หรือเพียงปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ปรากฏในงานเดิมหรืองานที่นำมาเป็นแบบอย่างแนวความคิดหลัก จึงเป็นการเริ่มต้นของความคิดเกี่ยวกับงานออกแบบที่นักออกแบบจำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นในงานของตน จากผลการวิเคราะห์ซึ่งบอกถึงลักษณะที่งานนั้นควรจะเป็น นับเป็นข้อมูลที่นำมาใช้เป็นจุดกำเนิดของแนวความคิดได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผลการวิเคราะห์จะบอกให้ทราบถึงลักษณะเฉพาะที่สำคัญของงานซึ่งแนวความคิดหลักจะต้องไปในทิศทางเดียวกัน หรือเป็น

²⁸ นวลน้อย บุญวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า 157 - 158

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางที่สามารถแก้ปัญหาสำคัญของงานได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง ในกรณีที่ลักษณะเฉพาะของงานออกแบบเป็นเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรงและคงรูปได้ดี แนวความคิดหลักก็ควรเกี่ยวข้องกับประเด็นด้านโครงสร้างที่สามารถสร้างให้เกิดคุณลักษณะดังต้องการข้างต้น ดังนั้น ลักษณะสำคัญประการแรกของแนวความคิดหลักคือ สามารถทำหน้าที่เป็นทางออกหรือคำตอบที่ดีที่สุดสำหรับปัญหาหลักของงานนั้น ลักษณะสำคัญประการที่สองนอกจากการใช้แก้ปัญหาได้ดีแล้ว มันยังเป็นแนวทางใหม่ที่ไม่เคยมีใครใช้ในปัญหาลักษณะเดียวกันนี้มาก่อน จึงทำให้มันเป็นแนวความคิดที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น ประการสุดท้ายแนวความคิดหลักควรมีลักษณะที่เอื้อต่อการนำไปประยุกต์ใช้กับงานออกแบบที่เป็นรูปธรรมอย่างได้ผลดี การสร้างแนวความคิดที่มีความซับซ้อนมากหรือมีความเป็นนามธรรมจนยากต่อการนำไปใช้ หรือไม่สามารถถ่ายทอดตัวแนวความคิดอย่างชัดเจนได้ ก็ย่อมไม่เป็นประโยชน์และสร้างความยุ่งยากต่อการออกแบบในขั้นต่อมา

วิเคราะห์ : การสร้างแนวความคิดหลักในการออกแบบคือ การสร้างงานออกแบบให้มีคุณค่า น่าสนใจและมีเอกลักษณ์ ซึ่งไม่ซ้ำแบบใครและแตกต่างจากงานออกแบบนั้นๆ ทั่วไปที่เป็นเพียงการแก้ปัญหาในเบื้องต้นเท่านั้น แนวความคิดหลักเป็นการเริ่มต้นของความคิดเกี่ยวกับงานออกแบบที่ผู้ออกแบบจะนำการสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อบ่งบอกถึงผลการวิเคราะห์ของลักษณะที่ควรจะเป็น โดยแนวความคิดหลักเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางหรือทิศทางที่ควรจะเป็น หรือสามารถแก้ปัญหาสำคัญๆ ของงานได้

แนวความคิดหลักสามารถทำให้ผลงานเกิดความสมบูรณ์ชัดเจนในตัวเอง และข้อสำคัญของแนวความคิดหลักที่ชัดเจนมีอีก 3 ประการคือ

1. สามารถทำหน้าที่เป็นทางออกหรือคำตอบที่ดีที่สุดสำหรับปัญหาหลักของงานนั้น
2. เป็นแนวทางการออกแบบใหม่ที่ไม่เคยมีใครใช้ในปัญหาลักษณะเดียวกันนี้มาก่อน จึงทำให้เป็นแนวความคิดนี้มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น
3. มีลักษณะเอื้ออำนวยต่อการนำไปประยุกต์ใช้กับงานออกแบบที่เป็นรูปธรรมอย่างได้ผล

6.7.4 ที่มาของแนวความคิดในการออกแบบ ²⁹

มนุษย์เกิดมาเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติที่นับว่าได้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างไว้ขีดจำกัด เราเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สัมพันธ์สอดคล้องกับสิ่งที่ธรรมชาติมอบให้ และยังเรียนรู้ที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเมื่อพบว่าสิ่งที่มีมาตามธรรมชาติไม่สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์ แต่การที่จะสร้างให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น เราได้แนวความคิดตลอดจนลักษณะรูปแบบมาจากไหน จะพบว่าที่มาของแนวความคิดในงานออกแบบต่างๆ นั้นมาจากแหล่งกำเนิด 2 แหล่งที่สำคัญ แหล่งแรกคือ

²⁹ นวลน้อย บุญวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า 10 - 14.

ธรรมชาติ และแหล่งที่สองคือประสบการณ์ที่สะสมมาเป็นเวลานานของคนรุ่นต่างๆ หรือจากประวัติศาสตร์นั่นเอง

ธรรมชาติ

ธรรมชาติมีความหมายกว้างครอบคลุมทั้งสิ่งที่มีชีวิตอันได้แก่พืชและสัตว์ และยังรวมไปถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตตั้งแต่วัตถุที่ลอยอยู่ในอวกาศ ตลอดจนถึงส่วนประกอบที่สร้างให้เกิดเป็นพื้นดินและพื้นน้ำ มนุษย์ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมามีความชื่นชม และซาบซึ้งกับธรรมชาติอยู่เสมอจากการที่ได้สัมผัสแวดล้อมด้วยธรรมชาติอยู่ตลอดเวลา มนุษย์ยอมรับการเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติอันยิ่งใหญ่ จนเมื่อไม่นานนี้เองที่เราได้สะสมอารยธรรมความเจริญทางด้านวัตถุนสามารถเอาชนะบางส่วนของธรรมชาติได้อย่างหนึ่งในเรื่องนี้ได้แก่การสังเคราะห์หรือสร้างให้เกิดวัสดุชนิดใหม่ แต่เราก็ต้องยอมรับว่าโดยพื้นฐานแล้ววัสดุทุกชนิดที่สร้างขึ้นมีที่มาจากธรรมชาติทั้งสิ้น และมนุษย์เราก็คงอยู่ภายใต้การควบคุมของกระบวนการทางธรรมชาติ ในสิ่งมีชีวิตจะเห็นปฏิกิริยาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนกว่าในสิ่งที่ไม่มีชีวิต ในจำนวนพืชและสัตว์มากมายหลากหลายชนิดนั้นต่างมีวิถีชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ตั้งแต่การเกิด การดำรงชีวิตไปจนถึงการสูญสลายของมัน เนื่องจากในธรรมชาติมีกลไกสำหรับการควบคุมในรูปของลูกโซ่อาหารนอกจากนี้ยังมีอีกหลายสิ่งที่แสดงถึงกระบวนการที่มีในธรรมชาติ ซึ่งคงอยู่มาช้านานรอให้มนุษย์ได้รับจากธรรมชาตินั้นอาจจำแนกได้เป็น 2 ด้านดังนี้

1. ลักษณะรูปทรง มนุษย์ได้รับแรงบันดาลใจในการคิดสร้างสรรค์งานศิลปะและงานออกแบบจากรูปทรงธรรมชาติมาโดยตลอด ดังจะพบได้ในภาพเขียนตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่ปรากฏตามถ้ำในแหล่งชุมชนโบราณ หัวเสารูปดอกบัวหรือใบปาล์มของสถาปัตยกรรมอียิปต์ ภาพพืชและสัตว์ทะเลที่ทำขึ้นจากโมเสกประดับบนกำแพงวิลลาที่เมืองปอมเปอีของโรมัน เป็นต้น ตัวอย่างเหล่านี้ แสดงถึงความพยายามจำลองรูปทรงจากธรรมชาติตามแนวทางเฉพาะของชนแต่ละชาติเมื่อหลายพันปีมาแล้ว รูปทรงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมักมีลักษณะที่สมบูรณ์ในตัวของมันเอง เนื่องจากรูปทรงเหล่านี้ได้ผ่านการปรับปรุงมาเป็นเวลานานจนเกิดความพอเหมาะพอดี สิ่งมีชีวิตประกอบด้วยอวัยวะที่ถูกสร้างให้สอดคล้องกับหน้าที่ใช้งาน อวัยวะที่มีการใช้งานมากและสม่ำเสมอมักมีขนาดใหญ่และแข็งแรง ยังมีหน้าที่หลายด้านมากเท่าใดก็จะมีลักษณะรูปทรงที่ซับซ้อนประกอบด้วยรายละเอียดที่มีจังหวะอันงดงาม ตัวอย่างเช่น ดอกไม้บานาชนิดเมื่อแรกแตกออกจะมีขนาดเล็ก ส่วนประกอบต่างๆ ถูกย่อส่วนซ้อนกันอย่างเป็นระเบียบห่อหุ้มปกปิดเกสรไว้ภายใน เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสมอวัยวะทุกส่วนจะเติบโตขยายขนาด กลีบชั้นนอกสุดที่สวยงามสะดุดตาจะเริ่มคลี่เพื่อทำหน้าที่ล่อแมลงให้มาช่วยผสมเกสร เมื่อได้รับการผสมแล้วอวัยวะส่วนประกอบก็หมดหน้าที่เหี่ยวเฉาไป เหลือเฉพาะส่วนที่จะทำหน้าที่ขยายพันธุ์เท่านั้นที่เติบโตกลายเป็นผลต่อไป สิ่งมีชีวิตจึงเป็นแบบอย่างที่จะช่วยให้แนวทางของรูปทรงที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงตามวัฏจักรอยู่ตลอดเวลา เป็นรูปทรงที่เหมาะสมสอดคล้องกับหน้าที่ใช้งานมีทั้งความยืดหยุ่นและความแข็งแรง จึงช่วยให้มันอยู่รอดผ่านวิวัฒนาการอันยาวนานมาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. วิธีการแก้ปัญหา เนื่องจากการออกแบบเป็นการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง ซึ่งมนุษย์เราได้รับแนวความคิดที่ลึกซึ้งและมากมายมหาศาลจากการศึกษาสิ่งมีชีวิตที่มีในธรรมชาติ ในการที่จะได้รับความรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหานั้น เราจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงกลไกอันซับซ้อนภายในของสิ่งมีชีวิตนั้นๆ การมองดูอย่างผิวเผินย่อมไม่สามารถเข้าใจเหตุผลอันแท้จริง ดังเช่นเปลือกหอยนอติลุส () หากเพียงแต่ดูรูปตัดของเปลือกหอย เราก็จะได้รับแต่เพียงความรู้ลึกซึ้งใน ความงามของเส้นสายที่เกิดขึ้นเท่านั้น จนกระทั่งได้ศึกษาอย่างละเอียดทางชีววิทยาของหอย เรา จึงได้รับความรู้ความเข้าใจถึงกลไกหรือวิธีการที่ธรรมชาติใช้แก้ปัญหา ทำให้ได้ลักษณะของรูปทรง ที่สามารถทำหน้าที่หลายด้านพร้อมกัน ช่องว่างภายในเปลือกหอยถูกสร้างขึ้นสำหรับใช้เป็นที่อยู่ อาศัยซึ่งพร้อมที่จะเติบโตและเปลี่ยนแปลงตามการเติบโตของตัวหอย ในขณะเดียวกันช่องว่างเล็กๆ เหล่านี้ยังช่วยทำหน้าที่ในการลอยตัวในความลึกระดับต่างๆ จึงทำให้ภายในเปลือกหอยประกอบด้วยช่องว่างที่มีผนัง ซึ่งมีรูเล็กๆ กันเรียงไล่ขนาดเป็นสัดส่วนกับขนาดร่างกายของตัวหอยที่ค่อยๆ โตขึ้น เกิดเป็นเส้นวนโค้งเป็นเกลียวออกสู่ภายนอก นอกจากวิธีการอันซับซ้อนดังกล่าวนี้แล้วใน ชีวิตประจำวัน เราก็อาจสังเกตพบวิธีการแก้ปัญหาที่เรียบง่ายตรงไปตรงมาของสิ่งมีชีวิตรอบตัว เช่น วิธีการช่วยขยายพันธุ์ของพืชโดยการทำให้เมล็ดมีขนาดเล็กมีน้ำหนักเบาช่วยให้ปลิวไปได้ไกล หรือมีปีกยื่นออกมาจากเมล็ดเพื่อช่วยให้ลอยไปตามลมได้ดี เช่น ลูกยาง ตลอดจนการทำให้เมล็ดมี ส่วนประกอบที่ฟูเป็นนุ่นช่วยให้ง่ายต่อการปลิวไปตามลม และยังง่ายต่อการเกาะติดตามวัตถุสิ่งของ ที่ไปโดน เช่น ดอกหญ้าเป็นต้น ดังนั้นการเรียนรู้หลักการ และวิธีการที่ธรรมชาติใช้แก้ปัญหาให้ เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้ย่อมสามารถใช้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับประยุกต์ใช้กับปัญหาใน งานออกแบบ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปทรงและวิธีการแก้ปัญหาจากธรรมชาตินั้น ใน อดีตมนุษย์เราอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติโดยตรง จึงสามารถซึมซับจดจำได้เป็นอย่างดี หรือโดยการร่างภาพจดบันทึกเก็บไว้ในสมุด ในปัจจุบันเราอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นทำให้ จำเป็นที่นักออกแบบต้องหาโอกาสออกไปสัมผัสกับธรรมชาติให้มากขึ้นไป แต่ในขณะเดียวกันเราก็ได้รับประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้เรามีอุปกรณ์ที่ทำให้มองเห็นในสิ่งที่ไม่เคยเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น กล้องจุลทรรศน์และกล้องโทรทัศน์ กล้องดังกล่าวช่วย ขยายขนาดรายละเอียดของธรรมชาติ ตั้งแต่พื้นผิวของเปลือกไม้ รูปทรงของผลึกจากสารต่างๆ ไปจนถึงกลุ่มดาวในจักรวาล ภาพที่ปรากฏจากกล้องช่วยเสริมสร้างจินตนาการของเราให้กว้าง ไกลมากยิ่งขึ้น ในการนำลักษณะรูปทรงและวิธีการแก้ปัญหาจากธรรมชาติมาใช้ในการออกแบบนั้น นักออกแบบที่ไม่สามารถจะทำการคัดลอก หรือเลียนแบบตามตัวอย่างที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าโดยตรง แต่จะเกิดจากการศึกษาที่ละเอียดชัดเจน และสัมผัสด้วยประสาทรับรู้ทุกส่วนจนเกิดความเข้าใจถึง หลักการและเหตุผลเป็นอย่างดีเก็บไว้เป็นความทรงจำ และประสบการณ์อยู่ในส่วนลึกของจิตใจ เมื่อลงมือทำงานสร้างสรรค์สิ่งที่ถูกเก็บไว้ในใจก็จะถูกถ่ายทอดออกมาให้ปรากฏ ซึ่งมักจะมีลักษณะ ที่ผ่านการกลั่นกรอง ขัดเกลาและปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติศาสตร์

นอกเหนือจากความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งที่มาของทั้งความคิด และรูปทรงอันหลากหลายแล้วประวัติศาสตร์ก็เป็นอีกแหล่งที่มาของแนวความคิดในงานออกแบบ แม้จะมีคำกล่าวกันว่าประวัติศาสตร์คือเรื่องราวของสิ่งที่ตายแล้ว แต่ในหลักฐานที่เหลือเก็บรักษาไว้นั้นเรายังสามารถใช้คุณค่าซึ่งมีอยู่ในเนื้อหา ข้อมูลและสรรพความรู้ทางวิชาการด้านต่างๆ ที่ได้ผ่านการทดลองและเหลือหลักฐานไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา เพื่อก้าวต่อไปโดยไม่ต้องย้อนมาลองผิดลองถูกซ้ำกับที่บรรพบุรุษได้เคยทำไว้ การศึกษาจากประวัติศาสตร์ของงานออกแบบ ซึ่งมักอยู่ในรูปของงานสถาปัตยกรรมและข้าวของเครื่องใช้ทั้งในและนอกอาคาร เป็นการศึกษามิใช่เพียงเพื่อให้เกิดความสนใจซาบซึ้งในผลงานออกแบบเท่านั้น แต่ควรเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ที่มีมาในอดีตว่ามีผลกระทบต่อลักษณะรูปทรง การใช้สอย วัสดุและใช้ในการแก้ปัญหา ตัวอย่างผลงานออกแบบในอดีตที่มีคุณค่าดังกล่าวนั้นจะพบได้ในรูปของของใช้พื้นบ้าน ของใช้ในชีวิตประจำวัน เหล่านี้เป็นผลงานที่มองดูเรียบง่าย ซึ่งได้ผ่านการปรับปรุงขัดเกลาโดยนักออกแบบรุ่นแล้วรุ่นเล่า ลักษณะเฉพาะที่สำคัญในงานคือการมุ่งสนองตามหน้าที่ใช้สอย และการสร้างคุณค่า ทางอารมณ์เห็นด้วยการเลือกใช้รูปทรงที่หมดจดประหยัดปราศจากการพอกสิ่งประดับประดา กระบวนการที่ใช้ในการปรับปรุงงานออกแบบของพื้นบ้านในอดีต อาจเปรียบได้กับกระบวนการที่ธรรมชาติใช้เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงสิ่งมีชีวิตจนเกิดความเหมาะสมต่อการอยู่รอดของมัน วิธีการที่ช่างแต่ละรุ่นจะทำการขัดเกลา พัฒนาและทดลองใช้งานมาตลอดชั่วอายุ ถ้ามีความไม่เหมาะสมหลงเหลืออยู่ก็จะมีช่างรุ่นต่อไปใช้ความพยายามปรับปรุงแก้ไขความผิดพลาดจนเหลือปัญหายู่น้อยเต็มที ลักษณะรูปทรงของงานพื้นบ้านซึ่งส่วนใหญ่เป็นของใช้เพื่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบวิชาชีพสาขาต่างๆ หากได้ทำการศึกษาอย่างจริงจังย่อมเห็นแหล่งข้อมูลสำคัญแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบ

วิเคราะห์ : การศึกษาถึงที่มาของแนวความคิดในการออกแบบ จากทฤษฎีดังกล่าว สรุปว่า เกิดมาจากแหล่งกำเนิด 2 แหล่งที่สำคัญ แหล่งแรกคือ ธรรมชาติ และแหล่งที่สองคือ ประสบการณ์ที่สะสมมาเป็นเวลานานของคนรุ่นต่างๆ หรือจากประวัติศาสตร์นั่นเอง ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่ายังมีแหล่งกำเนิดที่มาของแนวความคิดอีกแหล่งคือ สัญชาตญาณและความรู้สึกภายในจิตใจของผู้ออกแบบที่จะรู้สึกและเข้าใจถึงความรับรู้ของสากล ว่าจะมีทิศทางความคิดเห็นไปในทางใดเป็นสิ่งที่ผู้ออกแบบต้องคาดเดาได้ว่า ผลที่เกิดจากสิ่งใดจะสร้างพลังทางความคิดว่า คืออะไร ไม่ว่า จะเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมหรือเกิดจากจุดประสงค์ของการออกแบบนั้นๆ ส่วนแหล่งกำเนิดที่มาของแนวความคิดในธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ จะเกิดจากการมองเห็นรูปทรงและความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติโดยแบ่งย่อยเป็น 2 ข้อ ดังนี้คือ

1. ลักษณะรูปทรง นั่นคือ รูปทรงในธรรมชาติ ที่มนุษย์สามารถสัมผัสและรับรู้ได้ โดยสังเกตถึงวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงความงามแต่ละช่วงเวลา แต่มนุษย์ก็ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของกระบวนการทางธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แนวความคิดที่เกิดจากการแก้ปัญหาของธรรมชาติ ธรรมชาติเมื่อสร้างสรรค์สิ่งใดขึ้นมาเวลา ย่อมมีอิทธิพลทำให้ธรรมชาติเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบ และถ้าธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปในทางลบหรือต้องสร้างสิ่งป้องกันการเปลี่ยนแปลง นั่นคือปัญหาที่ธรรมชาติจะหาวิธีแก้ปัญหานั้น ๆ ได้อย่างน่าอัศจรรย์ และวิธีการที่เกิดขึ้นนั่นเอง มนุษย์ได้เข้าไปรับรู้สัมผัสถึงแม้จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ความประทับใจย่อมเกิดขึ้นและสามารถเป็นแรงบันดาลใจในการนำมาเป็นแนวคิดในการออกแบบได้

แหล่งที่ 2 ที่มาของแนวความคิดจากประวัติศาสตร์ มนุษย์มีความผูกพันและสามารถรำลึกเรื่องราวในประวัติศาสตร์ได้ ถ้าหากเรามีการบันทึกหรือเก็บหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไว้ เพราะเรื่องราวในประวัติศาสตร์จะมีคุณค่ายิ่ง ประวัติศาสตร์ คือสิ่งที่บรรพบุรุษเคยอยู่ในเหตุการณ์ เคยประสบปัญหา เคยสัมผัส เคยทดลองผิด ทดลองถูก และถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ ว่าเป็นข้อมูลทางการศึกษาแก่ชนรุ่นหลังได้อย่างดีอยู่แล้ว การศึกษาประวัติศาสตร์นั้นไม่ควรศึกษาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในผลงานออกแบบเท่านั้น แต่ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ หลักเกณฑ์ที่มาในอดีตว่ามีผลกระทบต่อลักษณะรูปทรงการใช้สอยวัสดุ และกรรมวิธีการผลิตของคนออกแบบได้อย่างไร และหากศึกษาอย่างจริงจังจะเห็นว่าแหล่งข้อมูลสำคัญที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการออกแบบ

การนำมาใช้ : การศึกษาแหล่งที่มาของแนวความคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางของการออกแบบที่เกี่ยวกับความภาคภูมิใจของคนไทยและแสดงถึงอารยธรรมที่ดีของประเทศไทย นั้นว่าควรจะมีแนวทางการศึกษา โดยการมองย้อนไปในประวัติศาสตร์ อดีตความรุ่งเรืองหรือความรู้สึกประทับใจในช่วงหนึ่งใด ที่สามารถสร้างพลังในความคิดทำให้เกิดมองเห็นคุณค่าความสำคัญของสิ่งนั้น ศึกษาการสร้างสรรค์และความพยายามในอดีตที่ทำให้สิ่งนั้นมีค่ามีความหมายและเกิดความนิยมขึ้นมาได้โดยที่ผู้ออกแบบในอดีตได้ทดลองถูกทดลองผิด และเกิดผลความรู้สึกขึ้นมาและผ่านกาลเวลามาแล้ว มาเป็นแนวทางความคิดที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบันได้ต่อไป โดยที่ว่าจุดประสงค์ต่อสิ่งๆ นั้นยังคงเหมือนกับหรือผู้ออกแบบต้องการให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อได้สัมผัสเหมือนความรู้สึกที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์

6.7.5 ความบันดาลใจจากผลงานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมด้วยกัน³⁰

งานสถาปัตยกรรมบางประเภทซึ่งตัวงานสถาปัตยกรรมมีความหมายเฉพาะ และต้องการความเด่นในด้านการสร้างสรรค์รูปทรงภายนอกในลักษณะงานทัศนศิลป์ เช่น งานประเภท

³⁰ศ.อรศิริ ปาณินท์, มนุษย์กับการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม (กรุงเทพมหานคร: RANGSIT UNIVERSITY PRESS, 2538), หน้า 55 - 58.

พิพิธภัณฑ์ประเภทต่างๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ศิลปะ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ ฯลฯ ซึ่งตัวอาคารเองต้องการคุณค่าในด้านสุนทรียศาสตร์มากกว่าอาคารประเภทอื่นๆ ทั้งยังเป็นอาคารที่มีประโยชน์ใช้สอยซึ่งค่อนข้างจะปรับตัวได้ง่าย กฎเกณฑ์ต่อประโยชน์ใช้สอยก็ดี กฎเกณฑ์ต่ออุปกรณ์อาคารต่างๆ ก็ดีจะมีน้อย สามารถสร้างสรรค์ลักษณะพิเศษให้แก่อาคารได้โดยสะดวก ตัวอาคารอาจแสดงออกในรูปของงานทัศนศิลป์ขนาดใหญ่ของเมืองก็ย่อมทำได้ เช่น อาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสหรัฐอเมริกา ที่กรุงวอชิงตัน ซึ่งออกแบบโดย I.M. PEI & PARTNERS พิพิธภัณฑ์นี้เป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่ ซึ่งแสดงงานศิลปกรรมทุกประเภท การแสดงนิทรรศการแสดงทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร จะเห็นว่าบริเวณว่าง ภายนอกอาคารเป็นพื้นที่เปิดโล่ง ซึ่งแสดงประติมากรรมขนาดใหญ่อยู่ภายนอก โดยมีฉากหลังคือตัวอาคารพิพิธภัณฑ์ I.M. PEI สร้างสรรค์สถาปัตยกรรมมีลักษณะเหมือนเป็นประติมากรรมขนาดมหึมาของเมือง และยังเป็นฉากหลังของประติมากรรมอื่นๆ ซึ่งเป็นฉากหน้าด้วย ให้ความกลมกลืนต่อสภาพแวดล้อมที่ I.M. PEI พยายามสร้างขึ้นอย่างมาก ส่วนในสภาพแวดล้อมขนาดใหญ่ของเมือง ตัวอาคารเป็นจุดเด่น ซึ่งแสดงความเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมบริเวณใหญ่อย่างชนิดที่ไม่ขัดเคือง ลักษณะงานสร้างสรรค์ของ I.M. PEI อีกชิ้นหนึ่ง ก็เช่นเดียวกัน เป็นอาคารพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ที่เมือง SYRACUSE, N.Y. ตัวอาคารสร้างสรรค์อยู่ในบริเวณจัตุรัสของเมือง พยายามสร้างให้อาคารทั้งกลุ่มเป็นประติมากรรมขนาดใหญ่ของเมืองซึ่งให้ผลทางทัศนวิสัยต่อพื้นที่โล่งของเมืองอย่างมาก

นอกจากการสร้างสรรค์ตัวอาคารทั้งกลุ่มแล้ว การสร้างสรรค์รายละเอียดปลีกย่อยของสถาปัตยกรรมในลักษณะของการตกแต่งประกอบอย่างมีเอกภาพ จะให้ผลต่อการสร้างสรรค์ในลักษณะที่สวยงามแปลกตา ลักษณะเดียวกันกับงานศิลปกรรมที่ละเอียดอ่อนได้เช่นกัน อาคารประเภทพิพิธภัณฑ์ ซึ่งใช้การเน้นองค์ประกอบด้วยเส้นทางนอนและพื้นผิวระหว่างเส้นมองดูแล้วคล้ายกับงาน OPTICAL ART ขนาดใหญ่ ซึ่งละมุนละไม อยู่ในสภาพแวดล้อมของเมือง งานทั้งสองขึ้นออกแบบโดยสถาปนิกคนละคน และก่อสร้างอยู่คนละประเทศ แต่มีแนวทางการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมซึ่งให้อิทธิพลซึ่งกันและกัน

พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ และอาคารนิทรรศการในกรุงเทพฯ ซึ่งออกแบบโดยสำนักงานสถาปนิก สุ่มธ ชุมสาย เป็นอาคารที่ต้องการสร้างสรรค์ให้รูปทรงอาคารเด่น เป็นประติมากรรมขนาดใหญ่ชิ้นหนึ่ง ซึ่งแสดงออกถึงความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการแสดงออกโดยรูปทรง โครงสร้างและรายละเอียดโครงสร้างประสานกับวัสดุ นับว่าเป็นอาคารซึ่งสถาปนิกกล้าทดลองแนวความคิดให้แตกต่างไปจากความคิดดั้งเดิม ซึ่งเคยสร้างสรรค์กันในประเทศไทย รูปทรงของอาคารนอกจากจะเน้นความเด่นของมวลแล้วยังแสดงออกซึ่งประโยชน์ใช้สอยด้วย เช่น ส่วนทางเข้าซึ่งเป็นสามเหลี่ยมแหลมสูงขึ้นสู่ท้องฟ้าเป็นส่วนห้องประชุมซึ่งในพื้นที่เฝ้ามองตามลักษณะที่เห็นตามรูปทรงภายนอกทุกประการ

วิเคราะห์ : การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมหรือการที่จะวิเคราะห์เลือกสรรค์ตัวอาคาร ให้ความเหมาะสมกับจุดประสงค์ของการใช้งานและเกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ได้นั้น ต้องศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ว่าอาคาร หรือจุดประสงค์หลักของการใช้งานในอาคารดังกล่าวนั้น จำเป็นต้องมีการแสดงตัวงาน สถาปัตยกรรมที่มีความหมายเฉพาะหรือไม่ เพราะงานสถาปัตยกรรมที่มีความหมายเฉพาะงาน ประเภทพิพิธภัณฑ์ประเภทต่างๆ เพราะอาคารประเภทนี้ตัวอาคารเองต้องเน้นคุณค่าในด้านสุนทรียศาสตร์มากกว่าอาคารประเภทอื่นๆ และเป็นอาคารที่มีประโยชน์ใช้สอยที่สามารถปรับตัวได้ง่าย กฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ต่างๆ หรือประโยชน์ใช้สอยต่างๆ มีน้อย

ผู้เขียนมีแนวความคิดรวมสรุปว่า อาคารประเภทที่ต้องใช้ความเด่นของประเภทให้สอยเฉพาะ หรืออาคารที่มีความหมายเฉพาะของตัวเองนั้น ควรจะสร้างสรรค์โดยเลือกรูปแบบตัวอาคารที่มีจุดเด่น มีความงามทางสุนทรียะของตัวเอง มีความเหมาะสมในรูปของงานทัศนศิลป์ด้วย

6.7.6 เสรีภาพทางความคิดของมวลชนต่อผลงานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม³¹

เมื่อกล่าวถึงเสรีภาพทางความคิดในการสร้างสรรค์ของสถาปนิกมากมายหลายประเด็นแล้ว ควรพิจารณาถึงเสรีภาพทางความคิดของมวลชน ต่อผลงานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมบ้าง ความรู้สึกของมวลชนต่องานสถาปัตยกรรม คือ ความรับรู้ถึงการตอบสนองต่อความรู้สึกว่าสถาปัตยกรรมนั้นๆ ให้ประโยชน์อะไรแก่ผู้ใดบ้างเขามีความเห็นแบบใดเกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรม เขามีความประทับใจสิ่งใดต่องานสถาปัตยกรรม การพูดถึงความคล่องตัวของการใช้งานก็ดี ความเหมาะสมของการวางผังก็ดี หรือความดึงดูดใจต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ทางวิชาการประกอบด้วย จะไม่สามารถทำให้มวลชนส่วนใหญ่รับรู้ได้ เมื่อสถาปัตยกรรมคือประติมากรรมขนาดใหญ่ของเมือง ดังนั้นสิ่งที่กระทบต่อสายตาผู้คนคือรูปร่างลักษณะของสถาปัตยกรรม มวลชนรู้จักงานสถาปัตยกรรมแล้วเขานึกถึงอะไรบ้าง ให้ผลดีต่อผู้สร้างสรรค์หรือไม่ เช่น โบสถ์ รองของ ของ เลอคอร์ บูซิเอ เป็นงานสถาปัตยกรรมที่ได้รับการอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบกับว่าดูแล้วเหมือนนั้นเหมือนนี้มากที่สุด เช่นกล่าวว่า เหมือนลักษณะการประนมมือบ้าง เหมือนหมวกแมชีฝรั่งบ้าง เหมือนเปิดว้ายน้ำบ้าง เหมือนเรือกลไฟบ้างมากมาย การอุปมาอุปไมยจากมวลชนหากมีมากแสดงว่ามวลชนได้ให้ความสนใจต่องานนั้นๆ แล้ว เมื่อเวลามองเขาจะมีจินตนาการไปถึงสิ่งต่างๆ หากเขาไม่สนใจจะไม่มีโอกาสสร้างจินตนาการได้ อาคารบางหลังในประเทศไทยเช่นกัน บางอาคารได้รับการเปรียบเปรยว่าเหมือนกบนั่งแลบลิ้น เช่น ธนาคารสาขาที่หัวลำโพง เป็นต้น

สถาปัตยกรรมบางชิ้นมิได้มีผลต่อมวลชนในด้านทัศนวิสัย แต่อาจมีผลในทางจิตวิทยา เช่น บางคนอาจบ่นว่า อาคารนี้ไม่น่าเข้าไป หรือไม่กล้าเข้าไป บรรยากาศไม่ดี น่ากลัว หรืออื่นๆ แสดงว่ามวลชนมีเสรีภาพในการคิดและจินตนาการถึงสถาปัตยกรรมที่เขาสัมผัสอยู่ตามประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ของแต่ละคน การอุปมาอุปไมยของมวลชนต่องานสถาปัตยกรรมนี้ส่งผลต่องานสถาปัตยกรรมทั้งทางบวกและทางลบ แต่ไม่ว่าจะมีในรูปใดก็ตาม สถาปนิกควรถือว่า

³¹ ศ.อรศิริ ปาณินท์, เรื่องเดิม, หน้า 87 - 92.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มวลชนมีสิทธิในการวิพากวิจารณ์งานสถาปัตยกรรม มีสิทธิเปรียบเทียบ อุปมาอุปมัย สถาปนิกต้องมีใจกว้างพอที่จะรับคำวิจารณ์ หรือคำเปรียบเทียบนั้นๆ โดยคุณงามความดี ทั้งนี้ต้องถือว่ามวลชนมีเสรีภาพทางความคิดต่อการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม เช่นเดียวกับที่สถาปนิกใช้สิทธิและเสรีภาพในการสร้างสรรค์เช่นเดียวกัน และทั้งสองสิ่งต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จะขาดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้

วิเคราะห์ : มวลชนมีสิทธิเสรีภาพในความคิดเมื่อได้ชื่นชมผลงานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม นักออกแบบควรจะคำนึงถึงการสร้างสรรค์ ผลงานทางสถาปัตยกรรม ให้เกิดความเหมาะสม ซึ่งความสามารถดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ทางวิชาการประกอบด้วย แต่ไม่ว่างานสถาปัตยกรรมที่สร้างสรรค์นั้นจะมีการออกแบบจัดวางผิวที่สมบูรณ์ ต้องตามประโยชน์ใช้สอย หรือความต้องการในการใช้พื้นที่อย่างไร มวลชนส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถรับรู้ได้ สิ่งที่มวลชนรับรู้ได้คือ รูปชาวลักษณะของสถาปัตยกรรมเพราะมวลชนจะเปรียบเทียบสถาปัตยกรรมที่สัมผัสได้นั้นว่าเหมือนสิ่งใดและเขานึกถึงอะไรบ้าง

งานสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมที่ปรากฏต่อสายตามวลชนนั้นนอกจากจะมีผลทางด้านทัศนวิสัยแล้ว อาจมีผลในด้านจิตวิทยาอีกด้วยเช่น อาคารนี้ไม่น่าเข้าไปหรือไม่อย่างไร แนวความคิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นนี้แสดงว่ามวลชนมีเสรีภาพในการคิดและจินตนาการถึงสถาปัตยกรรมที่เขาสัมผัสอยู่ตามประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ของแต่ละคน

6.7.7 ความเปลี่ยนแปลงทางสถาปัตยกรรมตะวันตกในปัจจุบัน³²

“หลักคิด” และ “วิสัยมอง” สถาปัตยกรรมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว (โดยเฉพาะกับสังคมตะวันตก) ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เกิดขึ้นตรงจุด “บกพร่อง” ของสถาปัตยกรรมโมเดิร์น หรืออาจกล่าวอย่างหนึ่งว่าความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เกิดขึ้นตรงที่หลักคิดของสถาปัตยกรรมโมเดิร์นครอบคลุมแง่คิดทางสังคมไม่หมด หรืออาจกล่าวว่า หลักคิดของสถาปัตยกรรมโมเดิร์นเป็นความ “ก้าวหน้า” โดยไม่ได้พิจารณาวัฒนธรรมหรือมรดกเดิม คือมองโลกในแง่ดีใส่ก้าวหน้าไม่ล้าหลัง เช่น ความสะอาดหมดจดอย่างรูปเรขาคณิต (PURE GEOMETRICAL FORM) ปราศจากการประดับประดาการใช้กระจกผืนใหญ่มากๆ โดยเปลือยให้เห็นโครงสร้างเพื่อแสดงสัจจะทางรูปทรง ซึ่งตอบสนองส่วนใช้สอย “ตรง ๆ” อย่างไม่เข้าใครออกใคร คือเป็นกลางๆ อย่างขาดอารมณ์หรือขาดจินตนาการอย่างชาวบ้านร้านดิน จนเกินสำนึกของสังคมธรรมดาๆ นอกจากนี้การผังเมืองแบบโมเดิร์นประกอบกับความขยายตัวอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจและประชากรหลังสงครามโลกครั้งที่สองทำให้เมืองและอาคารขาดคุณภาพ

³² อาจารย์เอกพงศ์ จุลเสณีย์, ความเปลี่ยนแปลงทางสถาปัตยกรรมตะวันตกในปัจจุบัน, เอกสารประกอบการสอน, 23 สิงหาคม 2536. (อัคราเนนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความน่าอยู่น่าอาศัย เมืองกลายเป็นเครื่องจักรทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวจนคนในเมืองพยายามหาช่องทางหลบหนีเมืองสู่ชนบทเมื่อมีโอกาส แม้ว่าเทคโนโลยีโมเดิร์น (ENGINEERING) จะทำให้คนได้ที่อยู่อาศัยหลับนอนได้ในราคาถูก (?) แต่ปัญหาที่อยู่อาศัยมิได้หมดไป และยังเกิดปัญหาทางสังคมเมืองในลักษณะต่างๆ เช่น อาชญากรรม ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ความเสื่อมสภาพ และปัญหาครอบครัว ฯลฯ

แม้ว่าจะมีผู้โต้แย้งว่าสิ่งเหล่านี้อยู่เลยพ้นความรับผิดชอบทางความคิดของสถาปนิก เช่น อาชญากรรม ความเสื่อมสภาพ เป็นต้น สิ่งที่สถาปนิกเลือกตัดสินใจในงานออกแบบ บางทีมิได้อยู่ที่ตัวสถาปนิกเอง แต่เป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวัสดุที่ทำให้เกิดความประหยัด อันเป็นสิ่งที่ทำให้สถาปนิกต้องเลือกเช่นนั้น ดังนี้ เป็นต้น แต่ถึงแม้กระนั้นก็ตามแนวคิดและวิธีการมอสถาปัตยกรรมโมเดิร์นมีส่วนให้เกิดสภาวะทางสังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบันที่ไม่น่าพึงพอใจ ดังนั้นคนในปัจจุบันจึงต้องแก้ไขข้อบกพร่องอันเกิดมาแต่สถาปัตยกรรมโมเดิร์นซึ่งสถาปนิกโมเดิร์นยอมรับและน้อมนำมาใช้อย่างที่คนไม่พอใจ

การกล่าวหาและความพยายามที่จะแก้ไขข้อบกพร่อง ดังจะเห็นได้จากหลักฐานหลายอย่าง ดังจะยกมากล่าวดังนี้

หนังสือ TOWNSCAPE (1955 ?) เป็นการชี้ชวนให้คนพิจารณาภูมิทัศน์ของเมือง (เก่า) ที่รังแต่จะถูกรื้อถอนโดยวิวัฒนาการของเมืองโมเดิร์น นับเป็นแนวทางอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเก่ารุ่นแรกๆ ที่เกิดขึ้นในยุคโมเดิร์น

COMPLEXITY AND CONTRADICTION IN ARCHITECTURE หนังสือของ ROBERT VENTURI เป็นบทวิพากษ์ หลักการสถาปัตยกรรมโมเดิร์นและเสนอแนวทางให้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรม ธรรมเนียมของคนธรรมดาทั่วไป (POP) ซึ่งปฏิเสธความเรียบง่าย (SIMPLICITY) อย่างภาษาโมเดิร์น

THE TRANSFORMATION OF MODERN ARCHITECTURE (1980) ซึ่งเป็นนิทรรศการและหนังสือของ MOMA (MUSEUM OF MODERN ART) อันนับว่าเป็นศูนย์กลางแหล่งชุมนุมของนักคิดและนักวิจารณ์สำคัญของโลกศิลป์ นิทรรศการนี้เท่ากับเป็นการยอมรับความเปลี่ยนแปลงของความคิดและความเห็น ว่าได้เกิดมีความผันแปรอย่างเป็นล่ำเป็นสัน แท้จริงในงานสถาปัตยกรรมตะวันตก

VENICE BIANALE 1980 "THE PRESENCE OF THE PAST" : นิทรรศการทางสถาปัตยกรรมปี 1980 ที่แสดงแนวทางความเห็นของสถาปนิกคัศสรรทั่วโลก ให้เห็นว่ากระบวนการสถาปัตยกรรมใหม่ (รูปแบบใหม่) ได้เกิดขึ้นจริงๆ และอาจนับว่าเป็นการแสดงออกอย่างเป็นกลุ่มก้อนและเป็นอิสระครั้งสำคัญ

ดังกล่าวนี้นี้เป็นตัวอย่างสำคัญๆ ที่เป็นมูลฐานชักนำให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิดสถาปัตยกรรมไปสู่แนวทางใหม่ในปัจจุบัน

คำว่า " POST - MODERN (ISM) " อันหมายถึงการเริ่มต้นสถาปัตยกรรมในกระบวนการใหม่ หรือเป็นการบอกถึงการสิ้นสุดยุคสถาปัตยกรรม MODERN เป็นคำที่นำมาใช้ในความหมายดังกล่าวนี้โดย CHARLES JENCKS นักวิจารณ์สถาปัตยกรรมชาวอังกฤษ CHARLES JENCKS ผู้ที่ยังขนานนามสถาปัตยกรรมในช่วงคริสต์ศักราช 1950 - 1970 ว่าเป็นสถาปัตยกรรม LATE - MODERN ARCHITECTURE อีกด้วย นอกจากนี้เขายังบ่งบอกเวลาตายของสถาปัตยกรรมโมเดิร์นไว้อย่างชัดเจนว่าตายที่ใด เวลาใด ตายด้วยเหตุใด (ตายเมื่อเวลา 15:32 น. เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2515 ที่เมืองเซนต์หลุยส์ รัฐมิสซูรีในสหรัฐ เมื่อ PRUITT - IGOE โดนระเบิดทิ้ง PRUITT - IGOE เป็นกลุ่มอาคารอยู่อาศัยขนาดยักษ์ของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งเป็นโครงการที่สถาปนิก MINORU YAMASAKI และคณะได้รับรางวัลเหรียญทองจากสมาคมสถาปนิกสหรัฐเมื่อไม่กี่ปีก่อนหน้านั้น) คำว่า POST - MODERN เป็นคำที่ใช้เรียกสถาปัตยกรรมในยุคปัจจุบันนี้ แต่กลับเป็นคำที่สถาปนิกคนสำคัญ เช่น ROBERT VENTURI ปฏิเสธที่จะใช้เรียกตนเอง VENTURI ยังนับตนเองว่าเป็นสถาปนิกโมเดิร์นอยู่เหมือนเดิมการขนานนามยุคสมัยของตัวเองเพียงจะเกิดมีขึ้นในครั้งนี้ แต่คำว่า MODERN (ARCHITECTURE) เองยังเป็นคำที่มีหมายความว่า เป็นสถาปัตยกรรม " ใหม่ " อยู่ โดยความหมายแล้ว MODERN ARCHITECTURE หมายถึงสถาปัตยกรรมที่ยังไม่เก่าคือเป็นปัจจุบันถ้าจะกล่าวให้ถูกต้องจะเห็นว่ายุค MODERN เองยังไม่มีชื่อของตนเองเลย ทำนองเดียวกับสถาปัตยกรรมในยุคร่วมสมัยหนึ่งๆ ย่อมไม่มีชื่อจนกระทั่งคนรุ่นลูกรุ่นหลานขนานนามให้ ถ้าจะเห็นด้วยกับแนวคิดนี้แล้วจะพบว่า คำว่า POST - MODERN นี้เป็นการสร้างบรรยากาศด้วย " อารมณ์ " ซึ่งดูเหมือนจะเหมาะสมกับลักษณะสถาปัตยกรรมตะวันตกในปัจจุบันอยู่มากทีเดียว (ทั้งนี้เพราะสถาปัตยกรรมโมเดิร์นก่อนหน้านี้ขาด " อารมณ์ ")

ประเด็นของสถาปัตยกรรมตะวันตกในปัจจุบัน หรือที่เรียกกันว่า " POST MODERN MOVEMENT " ดูจะอยู่ที่ " ข้อบกพร่อง " ของสถาปัตยกรรมโมเดิร์น ประเด็นจำเพาะที่สำคัญประการหนึ่งคือ " ความหมาย " (MEANING) ในงานสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่สถาปัตยกรรมโมเดิร์นที่ผ่านๆ มาครอบคลุมไม่ถึง " ความหมาย " ในที่นี้ถ้าจะกล่าวให้ชัดลงไปก็คือการนำ " สัญลักษณ์ " มาสู่งานสถาปัตยกรรมเพื่อให้เป็นสื่อให้ผู้คนได้รับรู้ได้และเข้าใจได้ สัญลักษณ์หรือ SYMBOL นี้มิใช่ " เครื่องหมาย (SIGN) " ที่อาจตั้งขึ้นกำหนดขึ้นเองได้ สัญลักษณ์ หมายถึงสิ่งที่หมายรู้เฉพาะคนคนหนึ่งหรือของสังคมโดยรวมที่เป็นที่เข้าใจกันโดยที่คนมีประสบการณ์กับ " สิ่ง " หรือ " สภาวะ " นั้นมาก่อนแล้วจนยึดเอาว่าเป็นของตน ดังนั้นสัญลักษณ์จึงไม่ใช่สิ่งใหม่ที่ใครอาจสร้างขึ้นได้เอง การใช้สัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรมจึงเป็นการที่นักออกแบบสถาปัตยกรรมจะต้องศึกษาการรับรู้ (PERCEPTION) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้ด้วยการมองเห็น (VISUAL PERCEPTION) การสร้างสัญลักษณ์ในงานสถาปัตยกรรมจึงเป็นการสร้างความหมายโดยสภาวะแวดล้อมและอาคารที่ทุกคน (หลายคน) รับรู้ได้ว่าเป็นของตน โดยการสื่อภาษา รูปทรง และ SPACE กับผู้มองผู้อยู่อาศัยคือเอาภาษาในการหมายรู้ด้วยตาที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คนมีอยู่แล้วมาใช้ในการสร้างอาคารนั่นเอง ความคิดนี้นับว่าเป็นสิ่งที่ขาดหายไปในการสถาปัตยกรรมโมเดิร์น

นักวิจารณ์สถาปัตยกรรมชาวตะวันตก ยังมีความเห็นอีกประการหนึ่งคือ POST - MODERNISM เป็นกระบวนการ MANNERISM ในทางสถาปัตยกรรม ในทำนองเดียวกับ MANNERISM ที่เกิดขึ้นในสมัย RENAISSANCE ความเห็นของนักวิจารณ์ในแนวนี้มีข้อพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวกับ STYLE (หรือแบบ, แบบอย่าง) กล่าวคือ วิวัฒนาการทางแบบอย่างในสถาปัตยกรรมมีการเริ่มต้นและพัฒนาตัวเองจนถึงจุดสุดยอด โดยมีระเบียบกรรมวิธี รูปแบบ ลักษณะ ความหมายที่สังคมรับเอาว่าเป็นสิ่ง " ลงตัว " แน่นนอน คือสมบูรณ์แบบหรือเป็นหลักการเป็นเกณฑ์ แต่กระนั้นก็ตามก็ยังมีคนหรือศิลปิน (สถาปนิก) ผู้ซึ่งทำงานสร้างสรรค์ยอมที่จะต้องการแสดงการ " แหกคอก " แต่ก็ยังอิงอยู่ในหลักการเดิม และมักจะเป็นการแสดงการแหกคอกด้วยการแสดง " อาการ " " ท่วงท่า " อันเป็นเรื่องของรสชาติและอารมณ์มากกว่าจะเป็นเรื่องหลักการหรือระเบียบทางสถาปัตยกรรมใหม่ สิ่งที่พวก MANNERISM แสดงออกมานั้นเป็นการแสดงออกในทางฝืนระเบียบโดยที่อารมณ์พาไปหรืออาจจะเป็นเพราะความเป็นตัวของตัวเอง เพราะถ้าทำตามระเบียบก็จะเหมือนงานครู ลักษณะประการหนึ่งของ MANNERISM ก็คือการทำให้ขาดๆ เกินกว่าระเบียบเดิมโดยเล่นกับองค์ประกอบทางศิลปะ

ความเปลี่ยนแปลงในสถาปัตยกรรมโมเดิร์น หรือจะเรียกว่าการ " กลาย " (TRANSFORM) ของรูปแบบสถาปัตยกรรม หรือจะเรียกว่า " POST MODERN " นี้อาจจะสรุปรวมว่าได้พัฒนาการไปในสามแนวทางดังนี้คือ

1. แนว HISTORICISM เป็นการนำเอาแบบฉบับอดีตมาใช้ใหม่ หรือผสมกับรูปทรงโมเดิร์น รูปทรงอดีตนี้มีได้จำกัดว่าเป็นอดีตยาวนานเท่าใด อาจนับว่าเป็นความพยายามโยงอดีตเข้ากับปัจจุบันอันเป็นแนวทางของพวกอนุรักษสถาปัตยกรรมเก่า ในทางเศรษฐกิจปัจจุบันที่ราคาค่าก่อสร้างอาคารใหม่นับว่าแพงมาก แนวทางนี้นับว่าใช้การได้ทั้งยังไม่เป็นการทำลายหรือถอนวัตถุหรือเปลี่ยนแปลงลักษณะสภาพแวดล้อมเก่าโดยสิ้นเชิง แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้ที่พยายามสร้างอาคารใหม่โดยใช้ลักษณะเก่า (ปฏิเสธลักษณะโมเดิร์นโดยสิ้นเชิง) เป็นการแสดงโดยใช้อารมณ์ซึ่งมักจะเป็นการแสดงความเห็นที่ทักทายสถาปัตยกรรมโมเดิร์นโดยตรง

2. แนว VERNACULAR เป็นการนำเอาวัฒนธรรมพื้นถิ่นไม่ว่าจะในชนบท หรือในเมืองมาใช้เป็นภาษาสถาปัตยกรรมโดยยอมรับความเป็นธรรมดาๆ ของผู้คน และสร้างสรรค์อาคารให้เหมาะสมเข้ากับท้องที่ผู้คนในเวลาและสภาวะการณ์สังคมจริงๆ แนวคิดนี้มีลักษณะผสมผสานทางวัฒนธรรมพื้นเพในท้องที่อย่างสูง มักไม่แสดงความอหังการณอย่างพวก FORM - GIVER (ผู้รังสรรค์รูปทรง)

3. แนว NEO - MODERN เป็นแนวคิดที่ยอมรับภาษาสถาปัตยกรรมโมเดิร์นเดิมและแสวงหาแนวทางสืบเนื่อง ลักษณะอาคารของกลุ่มความคิดนี้ยังคงเหมือนเดิม เช่น การใช้วัสดุกระจก เหล็กคอนกรีต แต่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น เช่น การใช้สีสรร ความสลับซับซ้อนของ SPACE และ PLANE การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้กับหน้าตาอาคารเป็นต้น นับได้ว่า

เป็นการยอมรับอดีตหรือเลือกเฟ้นอดีตที่ดีมาสะสมขยายแนวให้กว้างขึ้น

สถาปัตยกรรมตะวันตกในปัจจุบันเป็นความหลากหลายทางลักษณะ ถ้าจะมองจากสังคมบ้านเราจะเห็นเป็นความ " สับสน " ยากที่จะหาเอกภาพ ปัจจุบันเป็นเวลา " เจ้าลัทธิ " จะถือกำเนิดซึ่งบุคคลเหล่านี้มักชอบจะกะเกณฑ์แนวทาง (ให้กับผู้อื่น) ในโลกตะวันตกปัจจุบันจึงมี " เจ้าลัทธิ " อยู่มากมาย สิ่งพิมพ์และการโฆษณาการอันรวดเร็วและหลากหลายยังช่วยย้าความสับสนให้ยิ่งขึ้นไปอีก ในขณะที่ฝรั่งเองกำลังซบซ้อนสับสนอยู่นั้นนับว่าเป็นโอกาสเหมาะสำหรับสังคมที่เคยเอาอย่างความเจริญแบบตะวันตกจะได้สังเคราะห์ความคิดของสังคมตนเองเพื่อจะพัฒนา หรือสร้างแนววิวัฒนาการทางวัฒนธรรม อันมีสถาปัตยกรรมไปในแนวทางที่จะต่อเนื่องอดีตอันขาดหายไปนาน ให้สามารถอยู่ร่วมเวลาได้อย่างมั่นคง

สิ่งหนึ่งที่คนในสังคมเราจะต้องพิจารณาให้มากก็คือ เราจะต้องมีสถาปัตยกรรมของเราในเวลา คือเราควรอยู่และผันแปรไปตามเวลาของเราเอง สถาปัตยกรรมเป็นการแสดงออก (ทางความคิดความรู้สึก) ของสังคมโดยรวม ถ้าจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือสถาปัตยกรรมเป็นวัฒนธรรมที่เป็นวัตรธรรม แม้ว่าวัฒนธรรมจะมีใช้สิ่งที่สถิตยน์มีการเปลี่ยนแปลงผันแปรเร็วบ้างช้าบ้างแต่จะต้องมีความสืบเนื่องไม่ขาดตอนเพราะเอกลักษณ์หรือ IDENTITY ของคนจะขาดหายไปสู่ความเสื่อมสลายของสังคมของตน (SELFDESTRUCTION) เป็นการทำลายตัวเอง อย่างไรก็ตามสังคมหนึ่งจะต้องเก็บรักษามรดกที่เห็นว่ามีค่า (หรือละเลยมรดกที่เห็นว่ามีค่า) สถาปัตยกรรมที่ทรงค่าเหล่านี้คือสายโซ่ที่อาจสืบต่อสัญลักษณ์ของสังคมเอาไว้ได้ ด้วยเหตุนี้ นักออกแบบทางจิตรกรรม (VISUAL ART) จึงต้องรู้จักเลือกบทเรียนที่ได้ผ่านมาแล้วเพื่อหาแนวทางในปัจจุบันของตนเอง ปัจจุบันอันเป็นระยะเวลาอันสั้นที่ต่อยื่นจากอดีตเข้าหาอนาคตเพื่อรักษาพวกของตนให้อยู่รอดในเวลาตั้น " สถาปนิกปัจจุบัน " จึงต้องเป็นสถาปนิกที่ต้องรู้จักเลือกและทอดความคิดเห็นของตนเองเชื่อมโยงกาล - อดีต เข้าหาอนาคตด้วยเหตุผลดังได้กล่าวมาแล้ว

วิเคราะห์ : สถาปัตยกรรมเป็นการแสดงออกทางความคิดความรู้สึกของสังคมโดยรวม และสถาปัตยกรรมก็คือวัฒนธรรมที่เป็นวัตรธรรม ถึงแม้จะมีการผันแปรไปบ้างไม่ว่าช้าหรือเร็ว แต่ก็จะต้องมีการสืบเนื่องต่อไปไม่ขาดตอน เพราะหากขาดหายไป เอกลักษณ์หรือ IDENTITY ของคนจะขาดหายไปด้วย ซึ่งนั่นก็หมายถึงความเสื่อมสลายของสังคมของตน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมทุกสังคมจะต้องเก็บรักษามรดกที่มีค่าของตน ซึ่งก็หมายรวมถึง การเก็บรักษาสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าของสังคมนั่นเอง

บทที่ 7

การวิเคราะห์แนวความคิดหลักในการออกแบบ และสรุปแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโครงการ

7.1 การวิเคราะห์แนวความคิดหลักในการออกแบบ

สถาบันภาพยนตร์ไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นสถาบันภาพยนตร์ไทยแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งยังไม่เคยมีหน่วยงานหรือองค์กรใดจัดสร้างมาก่อน โครงการภาพยนตร์ไทยฯ นี้จึงเกิดขึ้นโดยการนำหอภาพยนตร์แห่งชาติเดิม มายกระดับและปรับปรุงเพื่อพัฒนาขอบเขตการดำเนินงาน และการเปิดให้บริการที่สมบูรณ์แบบขึ้น ภายใต้ความดูแลรับผิดชอบของกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลก็กำลังประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจอยู่อย่างหนัก เพราะรัฐบาลต้องเป็นหนี้กองทุนต่างประเทศ (IMF) เพื่อนำเงินมาหมุนเวียนในประเทศ ดังนั้นการจัดทำโครงการเสนอแนะสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ จึงต้องเป็นไปด้วยความประหยัด ทั้งงบประมาณและการก่อสร้าง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องแสดงออกทางด้านภาพลักษณ์ขององค์กรและความมีเอกลักษณ์ไทยอย่างชัดเจน การเลือกอาคารเก่ามาปรับปรุงจึงเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถประหยัดงบประมาณได้เป็นอย่างดี การปรับปรุงอาคาร (BUILDING RENOVATION) คือ การกระทำเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบและการใช้สอยอาคารเก่าให้ใหม่ขึ้น ทันสมัยขึ้นเหมาะสมกับความต้องการในปัจจุบัน¹ แต่ลักษณะของการใช้สอยแบบใหม่นั้น อาจมีลักษณะใกล้เคียงกับของเดิมที่เคยใช้สอยอยู่ก่อนปรับปรุง เพื่อให้การใช้สอยพื้นที่นั้นเกิดความเหมาะสมและไม่ต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเดิมมากนัก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อการเลือกอาคารที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความต้องการในการใช้พื้นที่ของอาคาร และเป็นอาคารที่มีเอกลักษณ์ไทย มีการประยุกต์รายละเอียดของอาคารให้เป็นแบบสากลขึ้น โดยตัดทอนให้ดูเรียบแต่ยังคงสง่างามและเข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน ตรงตามหลักทฤษฎีการค้นหาแนวทางและเป้าหมายในการออกแบบสถาปัตยกรรม (บทที่ 6 หน้า 302)

---

¹ นพปฎล สุวฉานนท์. " BUILDING RENOVATION " , โครงการอบรมพิเศษทางวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใน ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 3 ตุลาคม 2541. (อัดสำเนา). หน้า 2.

การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในอาคารที่จะปรับปรุง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาแนวความคิดหลักในการออกแบบ ที่เหมาะสมกับโครงการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านความงามและการใช้สอยภายในอาคาร ตรงตามจุดประสงค์หลักของโครงการ และโดยเฉพาะหากจะดูว่างานออกแบบที่ต้นนั้นเป็นอย่างไรก็สามารถดูได้ว่าเมื่อชื่นชมผลงานออกแบบนั้นแล้วสามารถอ่านแนวความคิดที่สำคัญได้ว่าผู้ออกแบบต้องการให้เป็นอย่างไร ก็จะทำงานออกแบบนั้นมีคุณค่าน่าสนใจ และมีเอกลักษณ์ที่ไม่ซ้ำแบบใคร มีลักษณะเฉพาะตัวสามารถทำหน้าที่เป็นทางออกหรือคำตอบที่ดีที่สุดสำหรับปัญหาหลักของงานนั้น และยังมีลักษณะเอื้ออำนวยต่อการนำไปประยุกต์ใช้กับงานออกแบบที่เป็นรูปธรรมอย่างได้ผล(การสร้างแนวความคิดหลัก บทที่ 6 หน้า 329)

โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ ไม่เคยมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ชัดเจน เมื่อย้อนนึกถึงในอดีตที่ผ่านมา และไม่มีเอกลักษณ์ที่เป็นภาพลักษณ์ขององค์กรเลย ดังนั้นคุณค่าทางด้านความงามจึงไม่ปรากฏ แต่เป็นเพียงสถานที่ที่หนึ่ง ที่มีเพียงพื้นที่เก็บรวบรวมฟิล์มและพื้นที่การดำเนินงานตามอัตภาพเท่านั้น เมื่อมีโครงการเสนอแนะการออกแบบสถาบันฯ เพื่อพัฒนาระดับองค์กรขึ้นมาใหม่บนพื้นฐานเดิม จึงต้องก่อเกิดจากกระบวนการออกแบบ โดยสามารถนำหลักทฤษฎีต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาและศึกษาถึงความถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมของโครงการ

จากทฤษฎีการออกแบบตามแนวทางของ การออกแบบสถาปัตยกรรมของโลกตะวันตก (บทที่ 6, หน้า 337) จะเห็นว่า หลักสำคัญของการออกแบบสถาปัตยกรรมนั้นมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. การมองอาคารให้เข้าใจถึงความหมาย กรรมวิธีของวัสดุและเกณฑ์ที่มาพร้อมกับวัสดุ เพื่อการจัดการที่ถูกต้อง และสามารถสร้างสรรค์เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และการต่อเนื่องกันภายในอาคาร

2. ต้องสะท้อนให้เห็นจุดประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะถือว่าเป็นความสำคัญหลัก ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน และให้เกิดการรับรู้ เข้าไปสัมผัส เพื่อดำเนินชีวิตได้ตรงตามแนวทางที่ผู้ออกแบบได้สร้างสรรค์

3. บ่งบอกถึงคุณค่าความงามได้ เพราะเป็นรูปธรรมที่จรรโลงใจ สามารถสัมผัสได้ใกล้ชิด สามารถสร้างอารมณ์ความรู้สึกและบรรยากาศกับจินตนาการอย่างชัดเจน

การเริ่มต้นในการออกแบบ และสามารถหาแนวความคิดหลักในการออกแบบที่เหมาะสมกับโครงการ จึงต้องมีกระบวนการในการออกแบบ ตามทฤษฎีของหลุยส์ คาห์น (บทที่ 6 หน้า 305) กล่าวว่าสิ่งสำคัญของการออกแบบ คือ การค้นพบปัญหาก่อนว่า

1. สิ่งที่ทำอยู่คืออะไร
2. สิ่งที่ทำนั้นเป็นอย่างไร
3. สิ่งที่ทำนั้นต้องทำอย่างไร

ดังนั้นจึงสรุปประเด็นปัญหาของโครงการ ได้ว่า

1. สิ่งที่ทำอยู่คือ โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. สิ่งที่ทำนั้น เป็นการเสนอแนะแนวทางการออกแบบปรับปรุงอาคาร เพื่อสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความงามและความเหมาะสม เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่มีเอกลักษณ์ขององค์กรชัดเจน

3. สิ่งที่ต้องทำคือ ศึกษาและวิเคราะห์ถึงแนวคิดที่เหมาะสมกับโครงการ เพื่อตอบปัญหาในการออกแบบโดยรวม ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การศึกษาและวิเคราะห์หาแนวความคิดหลักในการออกแบบตามทฤษฎีกระบวนการออกแบบสองชนิด (บทที่ 6, หน้า 309) ซึ่งกล่าวว่า นักออกแบบต้องสร้างสำนึกให้เกิดขึ้นแก่ตนเพื่อการออกแบบให้เกิดความเหมาะสม และถูกต้องทั้งการใช้งานและความหมาย โดยเริ่มจากการหาที่มาของแนวความคิดในการออกแบบตามทฤษฎีที่มาของแนวความคิดในการออกแบบ (บทที่ 6, หน้า 303) กล่าวว่า แนวความคิดในการออกแบบมาจากแหล่งกำเนิด 2 แหล่งที่สำคัญแหล่งแรก คือ ธรรมชาติ และแหล่งที่ 2 คือ ประสบการณ์ที่สะสมมาเป็นเวลานานของคนรุ่นต่างๆ หรือจากประวัติศาสตร์นั่นเอง

สถาบันภาพยนตร์ไทยฯ เป็นโครงการที่มีจุดประสงค์หลักในการอนุรักษ์มรดกที่สำคัญของประเทศไทย และมุ่งการพัฒนาการศึกษาด้านภาพยนตร์ไทยและสืบทอดต่อไปยังเยาวชนในอนาคต และเพื่อบันทึกประวัติศาสตร์ให้เห็นว่าภาพยนตร์ไทยเคยรุ่งเรืองมาในอดีตสามารถบ่งบอกถึงสภาพความเป็นอยู่และสังคมอันรุ่งเรืองนั้นได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นการศึกษาแหล่งที่มาของแนวความคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่สามารถบ่งบอกถึงควมมีอารยธรรมที่ดีของชาติ ความภาคภูมิใจของคนไทยในมรดกอันล้ำค่านี้ จึงควรศึกษาประวัติศาสตร์ อดีตที่รุ่งเรืองหรือช่วงหนึ่งช่วงใดในอดีตที่ภาพยนตร์ไทยเป็นที่นิยม และเป็นสิ่งที่คนไทยเกิดความภาคภูมิใจเกิดความประทับใจ สามารถสร้างพลังความคิดให้มองเห็นคุณค่าความสำคัญของสิ่งนั้น ศึกษาการสร้างสรรค์ ความพยายามในอดีตที่ทำให้ภาพยนตร์ไทยมีค่ามีความหมายและเกิดความนิยมขึ้นมาได้ โดยผู้สร้างสิ่งนั้นในอดีตได้ทดลองถูกผิด และเกิดผลความรู้สึกลึกซึ้งผ่านกาลเวลามาแล้วมาเป็นแนวคิดที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบันต่อไป โดยที่วัตถุประสงค์ต่อสิ่งนั้นยังคงเหมือนกับที่ผู้ออกแบบต้องการให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อได้สัมผัสเหมือนความรู้สึกที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ (ทฤษฎีที่มาของแนวความคิดในการออกแบบ, บทที่ 6, หน้า 309)

ดังนั้นการค้นคว้าหาแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโครงการ จึงเริ่มต้นจาก การศึกษาและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันฯ รวมถึงรายละเอียดต่างๆ ที่ประกอบกันเป็นสถาบันฯ โดยการติดตามค้นหาเอกลักษณ์ขององค์กรให้ชัดเจนและตรงตามจุดประสงค์เป็นสำคัญ เพราะในอดีตประชาชนส่วนใหญ่จะทราบถึงเอกลักษณ์ขององค์กรเดิม (หอภาพยนตร์แห่งชาติ) ส่วนด้านภาพลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นสถาบันฯ นั้น ไม่เคยมีมาก่อน การศึกษาประวัติศาสตร์จะสามารถทำให้ค้นพบว่า ภาพลักษณ์หรือภาพพจน์ของความประทับใจในอดีตที่ควรจะเป็นขององค์กร คืออะไร โดยเริ่มศึกษาเป็นเรื่องๆ ดังนี้

ประวัติวิเคราะห์ (ด้านประวัติศาสตร์ภาพยนตร์)

1. ชาวฝรั่งเศส นำหนังเรื่องแรกเข้ามาฉาย ในวันพฤหัสบดีที่ 10 มิถุนายน 2440 ในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หลักฐานยืนยัน คือ หนังสือพิมพ์บางกอกไทมส์ (ภาษาอังกฤษ) ฉบับวันพุธที่ 9 มิถุนายน 2440 (คำนจากห้องสมุดสยามสมาคม ปี 2525)

- จากข้อเขียนของโดม สุวงศ์ ในหนังสือ " 85 ปี ภาพยนตร์ในประเทศไทย "

- ในสมัยรัชกาลที่ 5 นี้มีผู้ริเริ่มถ่ายหนังคนแรกของไทย คือ กรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ ดันสกุลทองแถม ได้ทรงริเริ่มถ่ายหนังเมื่อ พ.ศ. 2443 แต่มีใช้หนังเรื่อง*

2. ภาพยนตร์ไทยเรื่องแรก คือ " นางสาวสุวรรณ " โดยมีผู้สร้างและจัดฉายขึ้นในปี 2466 ในสมัยรัชกาลที่ 6 แต่มีใช้เป็นหนังไทยแท้ แต่เป็นชาวอเมริกัน เป็นผู้สร้างภาพยนตร์ ซึ่งเป็นผู้สร้างภาพยนตร์มืออาชีพจากฮอลลีวูด เข้ามาลงทุนสร้างและถ่ายทำ จึงยังไม่ถือว่าเป็นผลงานภาพยนตร์ไทยแท้ของคนไทย

3. ภาพยนตร์ไทยแท้ๆ เกิดจากฝีมือสร้างของคนไทย จึงถือว่าเป็นภาพยนตร์ไทยแท้เรื่องแรก คือเรื่อง " โชคสองชั้น " ซึ่งพี่น้องสกุลสุวัตรและคณะ ในนาม " กรุงเทพฯภาพยนตร์ จำกัด " เป็นผู้สร้างขึ้น เมื่อพ.ศ. 2470 ในสมัยรัชกาลที่ 7 และจึงมีผู้ริเริ่มสร้างภาพยนตร์ไทยติดตามกันมาเรื่อยๆ

ต้นกำเนิดหนังไทย

1. ตัวหนังที่ทำมาจากหนังวัว นำมาวาดและดอกลักเป็นรูปโปรงแสง พอที่จะให้ไฟส่อง ให้เห็นเป็นรูปทรง และยึดไม้ลงบนตัวหนัง เพื่อใช้สำหรับขีด เรียกว่าหนังใหญ่ ซึ่งจัดเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทย และคาดว่าจะมีการแสดงขึ้นมาประมาณกว่า 500 ปีมาแล้ว ปรากฏหลักฐานราวพุทธศตวรรษที่ 20 คือตั้งแต่สมัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งหนังชุดที่รำลือมากที่สุด ก็คือ หนังใหญ่ ชุดพระนครไหว ในสมัยรัชกาลที่ 2 แต่ชุดนี้ถูกไฟไหม้ไปเกือบหมด เมื่อปี พ.ศ. 2503

สำหรับหนังใหญ่วัดขนอน ถือกำเนิดในสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยท่านพระครูศรีธรรมาสน์ หรือนามเดิม นายกล่อม เกิดแก้ว เจ้าอาวาส วัดขนอน อ.โพธาราม จ.ราชบุรี เป็นผู้สร้างหนังใหญ่วัดขนอนมาตั้งแต่ราว พ.ศ. 2300 (บ้านและสวน. ปีที่ 20, ฉบับที่ 230, ตุลาคม 2538, หน้า 214-216)

2. การสร้างภาพเคลื่อนไหว ก็เป็นวิวัฒนาการตามมา โดยพระองค์เจ้ากรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ ซึ่งทรงรักในทางเครื่องกลไกและการช่าง ได้ทรงริเริ่มถ่ายทำภาพยนตร์ขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2443

* หนังเรื่อง หมายถึง ผูกเป็นเรื่องไม่ใช่หนังขาวหรือหนังถ่ายเล่นๆ

ลักษณะภาพยนตร์ (หนัง)

1. फिल्मหนัง มีขนาด 16 มิลลิเมตร และ ขนาด 35 มิลลิเมตร
2. การแบ่งลักษณะหนัง แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ หนังข่าว หนังเรื่อง หนังสือสารคดี

ความเป็นมาขององค์กรที่อนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย

1. เดิม กรมรถไฟหลวง หรือการรถไฟแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นผู้เก็บรวบรวมหนังไทยในอดีตทั้งหมด แต่มีได้อนุรักษ์ คือเก็บรวบรวมไว้อย่างเดียว โดยกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น ใช้ชื่อว่า " กองภาพยนตร์เผยแพร่ข่าว กรมรถไฟหลวง "

2. หอภาพยนตร์แห่งชาติ โดยใช้ส่วนหนึ่งของอาคารโรงภาพยนตร์เก่า ด้านหลังหอศิลป์แห่งชาติ ซึ่งมีลักษณะเป็นอาคารแบบดิกทรังยุโรป ในสมัยรัชกาลที่ 5 และมีอาคารแบบเดียวกันโอบล้อมอยู่โดยรอบ ซึ่งเคยรกร้างเมื่อโรงภาพยนตร์ย้ายไปในปี 2515 (ดิกที่ถูกดัดแปลงเป็นหอภาพยนตร์แห่งชาตินั้น สร้างขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลย์สงคราม) ปีพ.ศ.2527 กรมศิลปากรโดยคุณทวิศักดิ์ เสนาณรงค์ ได้ให้คุณโดม สุขวงศ์ ดูว่า ดิกนี้สามารถดัดแปลงและจัดตั้งเป็นหอภาพยนตร์แห่งชาติได้หรือไม่ ซึ่งคุณโดม ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติขึ้น โดยมีผู้บุกเบิก จำนวน 4 คน คือ คุณโดม สุขวงศ์ คุณสุชาติ บางแจ้ง คุณประสิทธิ์ ตีศิลปกิจ และคุณศักดินา จัตุรกุล ณ อยุธยา เป็นผู้ช่วยกันดำเนินการจนถึงปัจจุบัน และได้มีบุคลากรเข้ามาหมุนเวียน แต่ปัจจุบันมีบุคลากรเพียง 10 กว่าคนเท่านั้น ซึ่งไม่พอกับการดำเนินงาน

เอกลักษณ์ขององค์กรเดิม (หอภาพยนตร์แห่งชาติ)

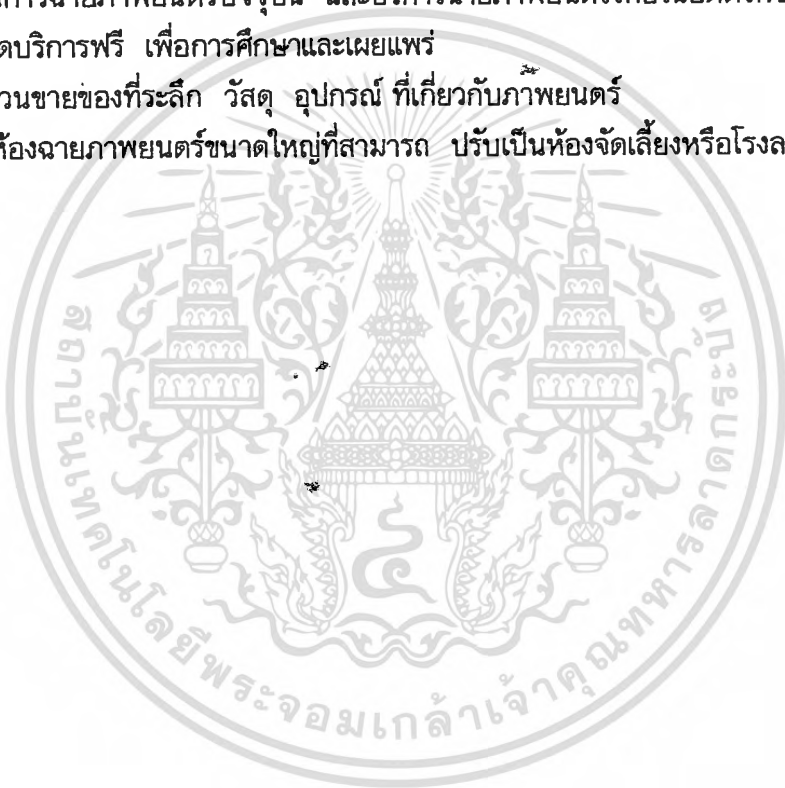
1. เอกลักษณ์ (IDENTITY) ขององค์กร คือ สถานที่เก็บรวบรวม อนุรักษ์และแสวงหาฟิล์มภาพยนตร์ไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน มาเก็บรักษาและขึ้นทะเบียนเป็นมรดกของชาติ
2. ภาพพจน์ ไม่มีความชัดเจน
3. ภาพลักษณ์ ไม่มีความชัดเจน

การดำเนินงานและการให้บริการในสถาบัน

1. อนุรักษ์ ปรับปรุง ซ่อมแซม และแสวงหาฟิล์มภาพยนตร์เก่าๆ
2. พิพิธภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ การสร้างและประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทย
3. อนุรักษ์ สิ่งต่างๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์ไทย เช่น ใบปิดโฆษณา ภาพนิ่ง ไร์การ์ด บทหนัง สิ่งพิมพ์ แผ่นเสียง (เพลงในหนัง) ข่าวความเคลื่อนไหวของวงการ อุปกรณ์การถ่ายทำ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

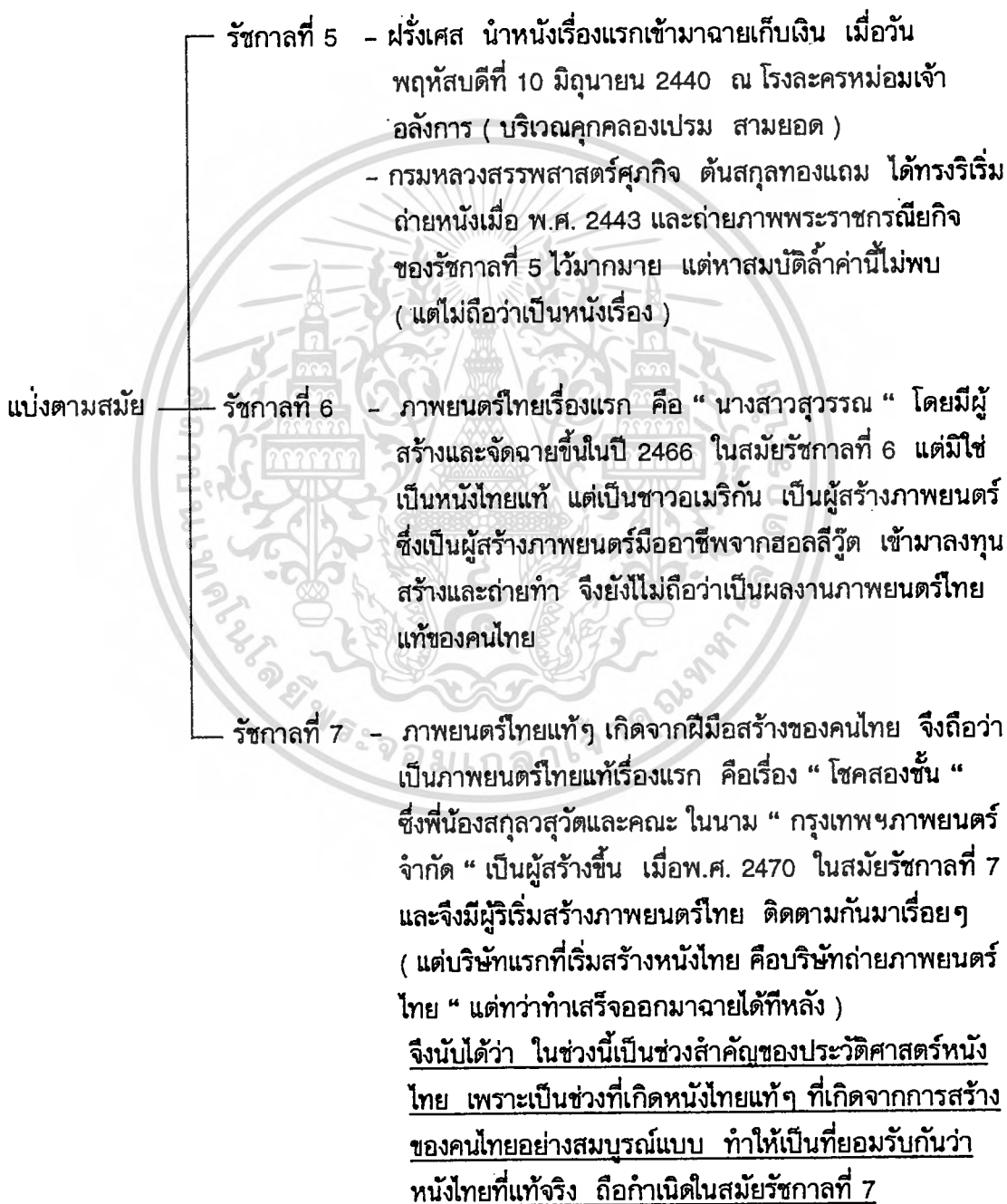
4. พิพิธภัณฑ์หมุนเวียน เพื่อจัดนิทรรศการตามโอกาสต่างๆ
5. ห้องสมุดฟิล์มภาพยนตร์ จะมีให้บริการทั้งภาพยนตร์ไทยและสากล มีบริการฉายภาพยนตร์ให้ชม และบริการอัดสำเนาเมื่อได้รับอนุญาตจากหัวหน้างานเพื่อการเผยแพร่และ
การศึกษา
6. เปิดอบรมความรู้ทางวิชาการ และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาพยนตร์ และการสัมมนา
เกี่ยวกับภาพยนตร์
7. ห้องสมุดหนังสือด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์และประวัติศาสตร์ความเป็นมา
8. โรงภาพยนตร์ ที่จะฉายภาพยนตร์หมุนเวียน ทั้งภาพยนตร์ไทยและสากล โดยจะ
เก็บค่าบริการในการฉายภาพยนตร์ปัจจุบัน และบริการฉายภาพยนตร์ไทยในอดีตให้ชมเป็นประจำ
สัปดาห์ โดยเปิดบริการฟรี เพื่อการศึกษาและเผยแพร่
9. ส่วนขายของที่ระลึก วัสดุ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์
10. ห้องฉายภาพยนตร์ขนาดใหญ่ที่สามารถ ปรับเป็นห้องจัดเลี้ยงหรือโรงละครได้

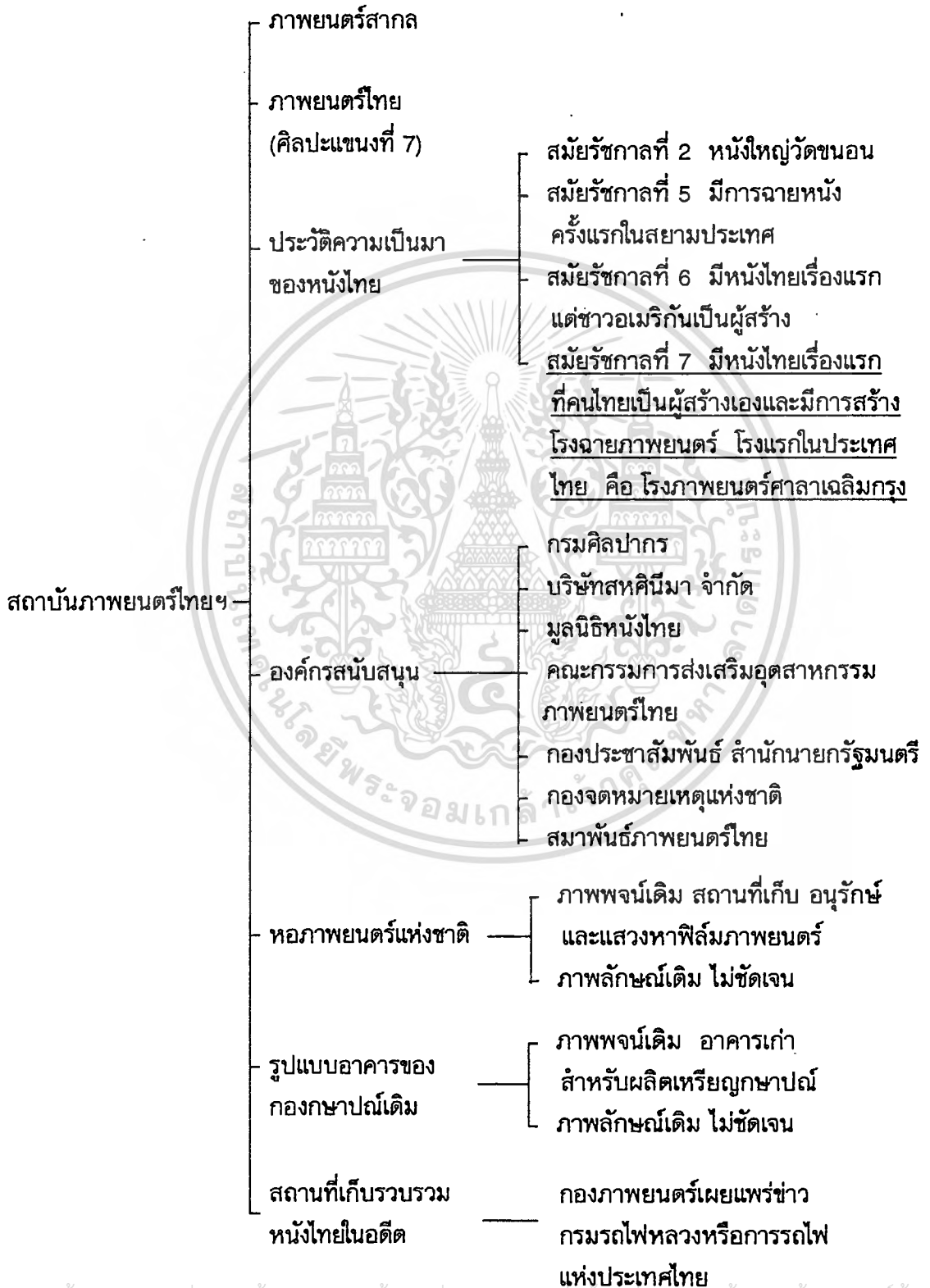
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.1 สรุปประวัติวิเคราะห์ (ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์)

- ประวัติศาสตร์ที่แท้จริงของหนังเริ่มจาก ฝรั่งเศส อเมริกาและญี่ปุ่น ซึ่ง
- ญี่ปุ่นเป็นชาติแรกที่ปักหลักฉายหนังอย่างถาวรจนเป็นที่นิยมของมหาชน

ภาพที่ 7.2 สรุปความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.2 หลักการและเหตุผลของแนวความคิดหลักในการออกแบบ

เมื่อทำการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันภาพยนตร์ไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จะสามารถวิเคราะห์ได้ว่าภาพยนตร์ไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน และความสำนึกของคนไทยเองก็เป็นชนชั้นที่นิยมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีแต่เดิมของตนเอง โดยหากมองย้อนถึงความนิยมเกี่ยวกับการดูภาพยนตร์ไทย และทดลองสอบถามประชาชนชาวไทย เกี่ยวกับการการนิยมนดูภาพยนตร์ไทย ข้อมูลส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ายังอยากดูภาพยนตร์ไทย เพราะภาพยนตร์ไทยสะท้อนประวัติศาสตร์ สถานที่และบุคคลสำคัญในอดีตที่ควรคุณค่าแห่งการจดจำอยู่ นั่นก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า คนไทยยังมีความผูกพันกับอดีต ยังอยากที่จะศึกษาค้นคว้า และย้อนอดีตความทรงจำ เพื่อสร้างแรงกระตุ้นต่อวิถีชีวิตในอนาคตต่อไป ก็เช่นเดียวกับภาพยนตร์ของชาวตะวันตก ที่มีอดีตที่ยาวนาน

แต่ภาพยนตร์ไทยยังประสบปัญหาอันสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาให้ก้าวหน้าทันกับวิวัฒนาการของภาพยนตร์ตะวันตก นั่นก็คือปัญหาเกี่ยวกับการให้ความสำคัญ การให้ความสำคัญสนับสนุนและการรณรงค์ให้มีการศึกษา และเข้าถึงความสามารถทางเทคโนโลยีของวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ (ศิลปะแขนงที่7) อย่างจริงจังและถ่องแท้ และหมายถึงว่าควรมีการเริ่มปลูกฝังพื้นฐานในการถ่ายทอดมรดกที่มีค่าของประเทศ และกระตุ้นจิตสำนึกในอดีตของภาพยนตร์ไทย ที่เคยมีความรุ่งเรืองยิ่งใหญ่อลังการมาแล้ว แต่ยังคงต้องเน้นในการปูพื้นฐานให้เยาวชนไทยได้รู้และพยายามศึกษาเกี่ยวกับระบบอุตสาหกรรมภาพยนตร์ให้มากขึ้น โดยสิ่งสำคัญคือจะต้องอยู่ในกรอบของความเป็นไทย รู้จักและแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และคุณค่าของความเป็นไทยเป็นหัวใจสำคัญ

ดังนั้นการพิจารณา แนวความคิดในการออกแบบสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ จึงมีแนวคิดได้หลากหลาย แต่ถ้าลองนำเหตุผลในการเลือกชมภาพยนตร์ของคนไทยมาศึกษาดูแล้วจะพบปัญหาและข้อคิดที่สำคัญๆ หลายประการ แต่ที่เป็นปัญหาหลักพอจะสรุปได้ดังนี้

- คนไทยก็ยังคงมีจิตใต้สำนึกในความเป็นไทย ยังคงอยากอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของไทยอยู่ ดังจะเห็นได้จากว่า คนไทยมีมรดกทางวัฒนธรรมทุกถิ่นทุกภาคสืบต่อกันมาหรือแม้กระทั่งในทุกหมู่บ้าน ซึ่งในอดีตวัฒนธรรมต่างๆ จะมีการถ่ายทอดและถือปฏิบัติต่อกันมาเมื่อมาถึงปัจจุบันสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดที่มองเห็นในรูปธรรมก็ถูกสั่งสม เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อไป จึงเกิดมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นถิ่นขึ้นมามากมายในประเทศและถ้าถามว่า ทำไมจึงต้องมีพิพิธภัณฑ์พื้นถิ่น และพิพิธภัณฑ์พื้นถิ่นนี้ เกิดจากพระหรือผู้นำชุมชนหรือไม่นั้น อาจกล่าวได้ว่า " การพัฒนาการพิพิธภัณฑ์พื้นถิ่นในประเทศไทย เห็นชัดมาไม่นานก็จริง แต่คนท้องถิ่นต่างๆ มีสำนึกเรื่องนี้มานานแล้ว โดยเฉพาะพระสงฆ์องค์เจ้า ครู หรือผู้นำท้องถิ่น คนเหล่านี้มักจะรวบรวมสิ่งของต่างๆ ไว้ด้วยความตั้งใจที่ว่าอยากจะทำพิพิธภัณฑ์ เพียงแต่ยังไม่รู้วิธีการไม่มีกำลัง ไม่มีเงิน " (รศ.ศรีศักดิ์ วลธิโกดม, 2540)

พิพิธภัณฑสถานที่กล่าวมานี้ก็คือ จิตวิญญาณและสามัญสำนึกของคนไทยที่ยังคงหวงแหนและผูกพันกับความเป็นมาในอดีต แต่การจะอนุรักษ์ให้ยังคงอยู่นั้น จะสามารถทำได้มากน้อยเท่าใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยในหลายๆ ด้าน เช่น การได้รับความรู้ที่ถูกต้อง การได้รับการสนับสนุนทางการเงิน การส่งเสริมด้วยการเสริมแรงกระตุ้น และหากเราจะพยายามพัฒนา ด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยที่ตกอับมานานแล้ว หลังจากที่เคยยิ่งใหญ่มาก่อนในอดีตนั้น สามารถทำได้ภายใต้ความร่วมมืออย่างแท้จริง ของหลายๆ หน่วยงาน และที่สำคัญที่สุด เมื่อทุกฝ่ายร่วมมือกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว แต่อะไรที่จะเป็นแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่ ที่จะสามารถรวบรวมจิตสำนึกของคนไทยให้กลับมาเห็นคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายนี้ได้ นอกจากการสร้างสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจที่เป็นภาพลักษณ์ ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งสะท้อนให้คนไทยรำลึกถึงอดีต ความอับอาย ความตื่นเต้นและความแปลกตาเมื่อได้ชมภาพยนตร์ไทย และหากมองย้อนไปในอดีตก็จะพบว่านั่นคือในช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ซึ่งทรงเป็นพระมหากษัตริย์ และทรงเป็นพระบิดาแห่งวงการภาพยนตร์ไทยอย่างแท้จริง ในสมัยของพระองค์ ภาพยนตร์ไทยถูกขนานนามไปยังต่างประเทศ พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่สร้างชื่อเสียงด้านภาพยนตร์ไทย และทรงนิยมการถ่ายทำภาพยนตร์ ไม่ว่าพระองค์จะเสด็จประพาส ณ ที่แห่งใด ก็ทรงนำกล้องถ่ายภาพยนตร์ประจำพระองค์ ไปถ่ายทำภาพยนตร์ส่วนพระองค์ ตลอดการเดินทาง นอกจากจะทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงชอบการถ่ายภาพยนตร์แล้ว ยังทรงโปรดการชมภาพยนตร์เป็นยิ่งนัก ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้วงการภาพยนตร์ไทยในสมัยนั้นเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก บริษัทผลิตภาพยนตร์ก็พยายามสร้างภาพยนตร์ไทยกันมากมาย โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ดูแลและให้การสนับสนุน คนไทยในสมัยนั้นก็นิยมชมชอบภาพยนตร์ไทย และรอคอยโอกาสที่จะได้ชมภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ที่จะมีกำหนดการเข้าฉายตามโรงภาพยนตร์ต่างๆ จึงถือได้ว่าเป็นยุคที่รุ่งเรืองที่สุดของวงการภาพยนตร์ไทยเลยทีเดียว แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไป หลังจากที่สิ้นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เริ่มมีชาวต่างชาตินำภาพยนตร์เข้ามาฉาย โดยมีการแข่งขันทางการตลาดกับภาพยนตร์ไทยมาก แต่กำลังการสนับสนุนของภาพยนตร์ไทยกับน้อยลงทุกที จึงทำให้วงการภาพยนตร์ไทยซบเซาลงไปเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน

สรุปได้ว่าสิ่งที่สามารถเป็นแรงยึดเหนี่ยว และเป็นแรงจูงใจอันสำคัญ และสามารถรวบรวมคนไทย ให้ลุกขึ้นยืนหยัด รักษา มรดกทางวัฒนธรรมด้านภาพยนตร์ไทยนี้ได้ ก็คงจะไม่มีอะไรที่จะสามารถเป็นแรงยึดเหนี่ยวที่สำคัญได้เท่ากับความสำนึกในพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ของประเทศไทยได้เลย

การเสนอแนะโครงการถอดแบบสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้แนวความคิดที่มีหลักสำคัญว่า นอกจากจะเป็นสถาบันที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านวงการภาพยนตร์แล้ว ยังต้องปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมด้านภาพยนตร์ไทยที่ถือว่าเป็นศิลปะแขนงที่ 7 ที่ดั่งามในอดีต เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในอนาคตอีกด้วย

แนวความคิดหลักในการออกแบบสถาบันพัฒนาศิลปะการถ่ายภาพนิ่งและภาพยนตร์ จึงมุ่งเน้นไปยังเอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระมหากษัตริย์ผู้เป็นพระบิดาแห่งวงการภาพยนตร์ไทย ในอดีตอันรุ่งเรืองในยุคสมัยของพระองค์ นั้น เมื่อกล่าวถึงงานสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่า และเป็นที่ประทับของพระองค์ตั้งแต่ก่อนทรง ขึ้นครองราชย์ จนหมดรัชสมัยของพระองค์ ก็คือ " วังสุโขทัย " ซึ่งวังแห่งนี้เป็นสถานที่ที่ประทับ และทรงผูกพันเป็นอย่างมากเพราะเป็นวังที่ทรงได้เป็นรับพระราชทานเป็นเรือนหอ ในวโรกาสที่ ทรงอภิเษกสมรสกับสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีพระบรมเหลียงเป็นที่รักยิ่งของพระองค์

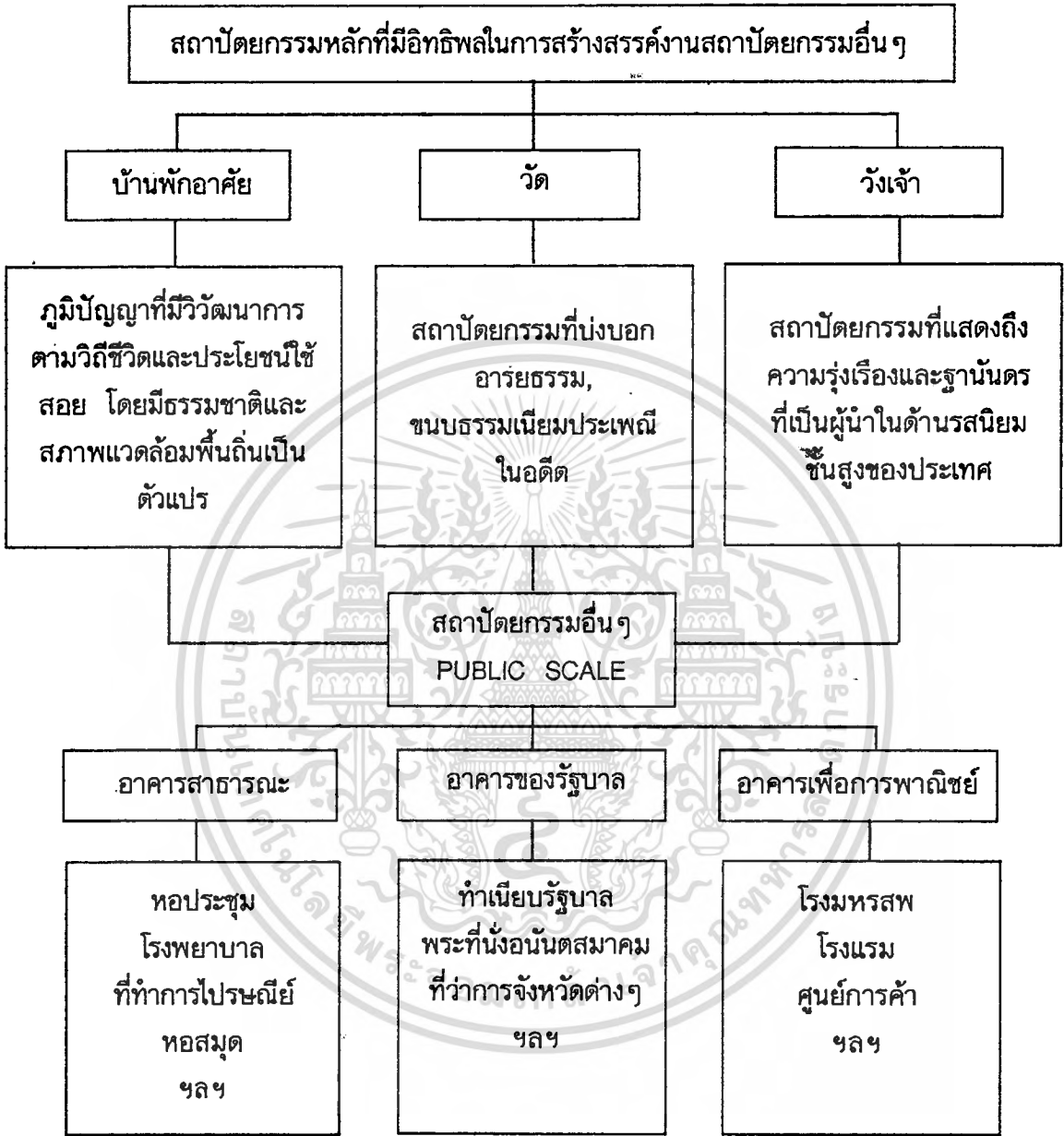
ประชาชนชาวไทย รับรู้โดยทั่วกันว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรักและผูกพันกับวังสุโขทัยนี้เป็นอย่างมาก พระองค์ทรงเคยถ่ายภาพยนตร์และจัดฉายภาพยนตร์ในวัง แห่งนี้ และทรงใช้ชีวิตส่วนใหญ่วังแห่งนี้ครั้งที่ยังทรงประทับอยู่ในประเทศไทย

โครงการออกแบบสถาบันภาพยนตร์ไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้สรุปเอาแนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโครงการ มาจาก สถาปัตยกรรมที่เป็นสถานที่ประจำพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว นั่นก็คือ " วังสุโขทัย " เพื่อเป็นการรำลึกถึงอดีตอันรุ่งเรือง ความประทับใจและความผูกพันในบรรยากาศ ของวังสุโขทัย มาถ่ายทอดเป็นรูปธรรมให้ประชาชนทั่วไปได้สัมผัสรับรู้ และเหนือสิ่งอื่นใด คือ " เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว " พระมหากษัตริย์ผู้เป็นพระบิดาแห่ง วงการภาพยนตร์ไทย

สรุปแนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโครงการ

แนวความคิดหลักที่เหมาะสมและจะสามารถแสดงเอกลักษณ์อันโดดเด่นของโครงการ ออกแบบสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ " การประยุกต์แนวทางการออกแบบจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายใน วังสุโขทัย "

ภาพที่ 7.3 การวิเคราะห์งานสถาปัตยกรรม

สรุป : แนวความคิดหลักในการออกแบบควรจะเป็นการศึกษาถึงความสำคัญในอดีต ซึ่งที่เราเรียกว่า ประวัติศาสตร์ นั่นคือ การศึกษาสถาปัตยกรรมหลักที่ส่งผลถึงงานสถาปัตยกรรมอื่นๆ และควรเป็น สถาปัตยกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองและฐานันดรที่เป็นผู้นำในด้านรสนิยมชั้นสูงของประเทศ ดังนั้น ที่มาของแนวความคิดหลักควรมาจากการศึกษาสถาปัตยกรรมที่มีอิทธิพลต่องานสถาปัตยกรรมด้วยกัน นั่นคือ “ วังเจ้า ”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.4 การวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.5 การวิเคราะห์ความแตกต่างของวังเจ้าในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ภาพที่ 7.5 (ต่อ)

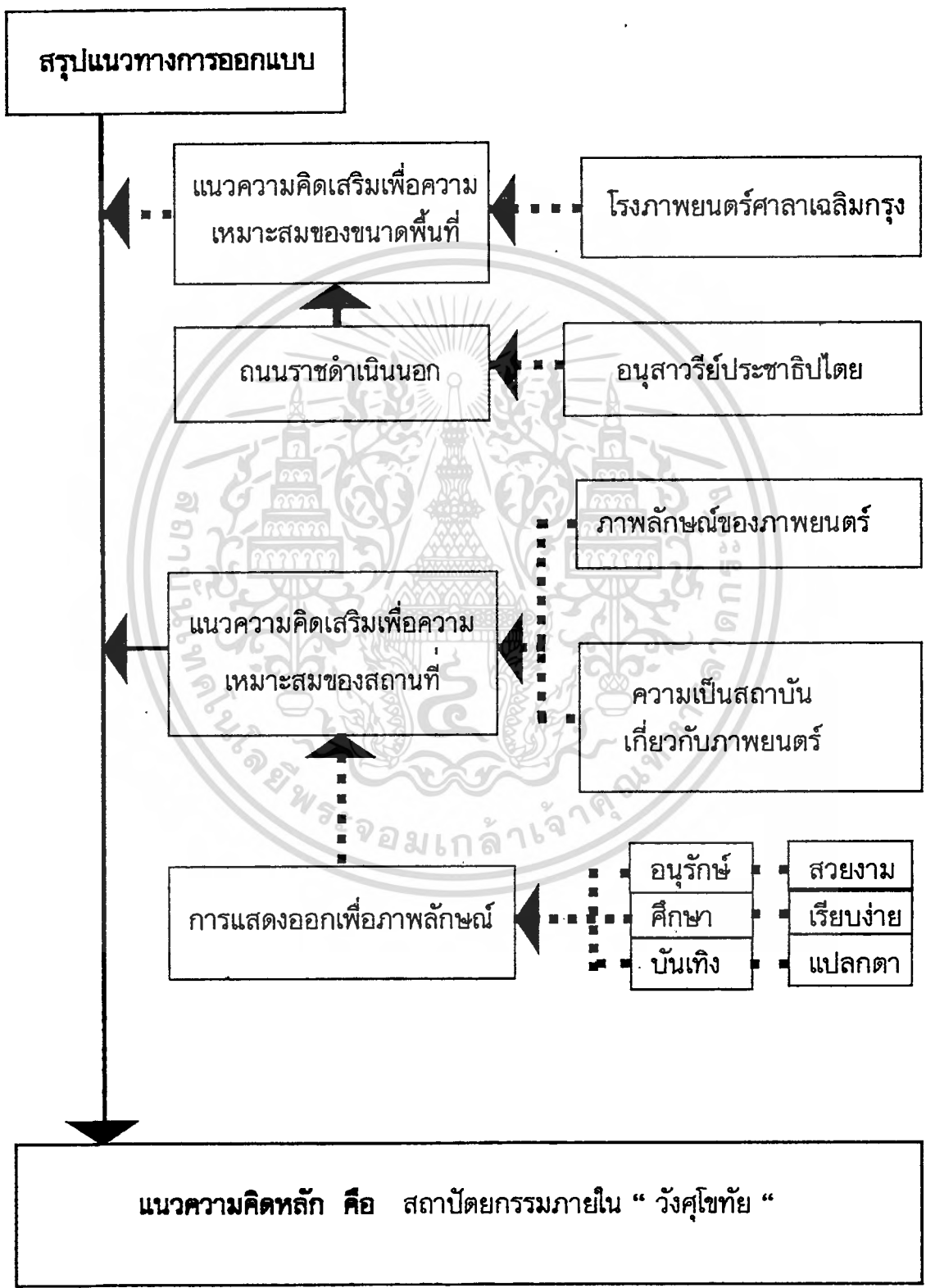

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.7 สรุปแนวทางการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วังศุโขทัย

วังศุโขทัย เป็นอีกวังหนึ่งที่ยังคง ความสวยงาม และบรรยากาศของวังเจ้าได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 7.8 วังศุโขทัยในอดีต

ภาพที่ 7.9 วังศุโขทัยในปัจจุบัน

ที่นี่เคยเป็นที่ประทับ ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระยศ เป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวง ศุโขทัยธรรมราชา
วังศุโขทัย ตั้งอยู่ริมถนนสามเสน ด้านตะวันตก และริมคลองสามเสน โดยมีอาณาเขตดังนี้

ภาพที่ 7.10 ภาพถ่ายอาณาเขตวังศุโขทัย

ทิศเหนือ	จดคลองสามเสน
ทิศใต้	จดถนนขาว
ทิศตะวันตก	จดบ้านเรือน เอกชน
ทิศตะวันออก	จดถนนสามเสน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำว่า ศุโขทัย เป็นคำเดียวกับ สุโขทัย ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน แต่เป็นการเขียนตาม อักษรวิธี ในรัชกาลที่ 5 จึงเขียนชื่อวังนี้ ได้ทั้งสองอย่าง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้า ประชาธิ-ปกคัคคิเดชน์ ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ 76 ในสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง และองค์ที่ 9 ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. 2448 และได้เสด็จไป ทรงศึกษา วิชาการทหารในประเทศอังกฤษ เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาแล้ว จึงได้รับพระราชทานวัง ณ ที่ตั้ง ปัจจุบันนี้ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ โปรดฯให้สร้าง ด่านหอกพรราชทาน เป็นของ ขวัญ ในการอภิเษกสมรส สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัยธรรมราชา กับ หม่อมเจ้า หฤรัาไพพรรณี ใน พ.ศ. 2461 และวังสุโขทัยนี้ได้เป็นที่ประทับจนสิ้นรัชกาลที่ 6 เลื่อนพระอิส ริยยศักดิ์ ขึ้นเป็นกรมหลวงในรัชกาลนี้ พระยศทางทหารทรงเป็น ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 2

ภาพที่ 7.11 ภาพถ่ายวันอภิเษกสมรส

ภาพที่ 7.12 ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และ พ.ศ. 2468 จึงเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ เสด็จประพาสยุโรปเป็น พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จนในที่สุดเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต

ภาพที่ 7.13 ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญ

ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญ ฉบับถาวรที่ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 หลังจากพระราชทานรัฐธรรมนูญให้ใช้เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศสยาม ในระบอบประชาธิปไตย แล้วพระองค์ท่านก็เสด็จกลับวังศุโขทัย กับพระชายาองค์เดิม ซึ่งได้เฉลิมพระยศเป็นสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี แต่เสด็จอยู่วังนี้ได้เพียง พ.ศ. 2476 ก็เสด็จไปประเทศ อังกฤษและประทับอยู่ที่นั่น จนเสด็จ สวรรคตใน พ.ศ. 2484 พระชนมพรรษาได้ 48 ปี

ภาพที่ 7.14 สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

หลังจากนั้นวังศุโขทัย ก็ถูกยึดเป็นสถานที่ราชการ เมื่อสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี เสด็จกลับประเทศไทย รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะถวายวังนี้คืนแก่พระองค์ท่านเป็นการถาวร แต่ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ทรงปรารถนาจะประทับตราประทับพระชนมชีพเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาปัตยกรรม ของวังสุโขทัย

สถาปัตยกรรม ของวังสุโขทัยทั้งภายนอกและภายในถือว่าเป็นมรดกอันล้ำค่าควรแก่การศึกษา ซึ่งยังคงความงามแบบเรียบง่ายลงตัว ตามแบบสมัยรัชกาลที่ 5 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 7.16 พระตำหนักใหญ่

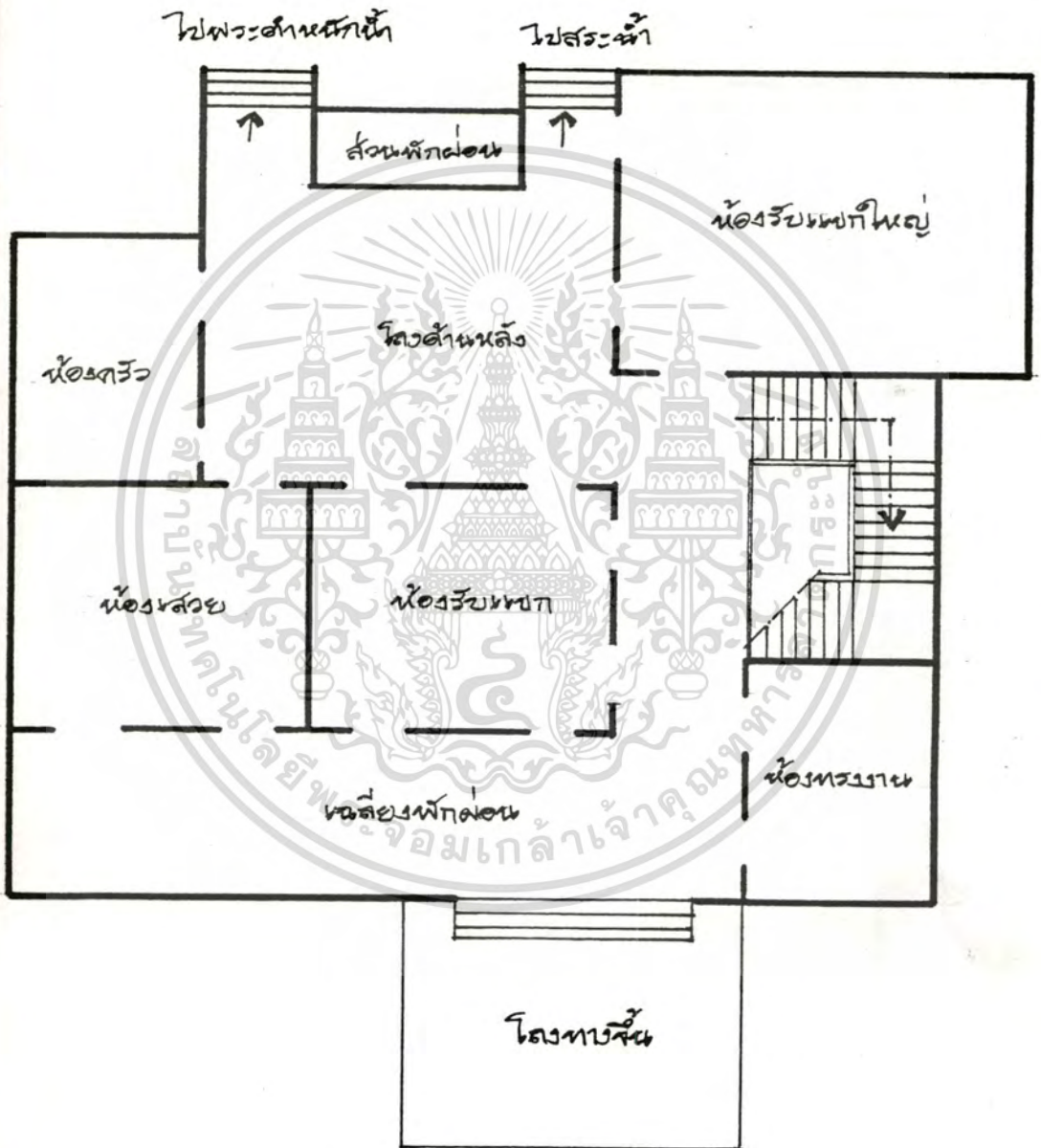

พระตำหนักใหญ่ เป็นพระตำหนักที่ประทับ โครงสร้างทั่วไปก่ออิฐฉาบปูนเรียบ มีสองชั้น หน้าต่างเป็นบานกระຈก ตอนบนไม่มีกันสาด ประตูเป็นบานไม้ลูกฟักกระดานดุน ภายนอกพระตำหนัก ไม่ได้มีการตกแต่งอะไรเป็นพิเศษ แต่ถึงดงามลงตัว ซึ่งจัดว่าเป็นความสง่างามที่เรียบง่าย

ภายในพระตำหนัก เมื่อดูจากผังพื้นที่ชั้นล่าง จะเห็นว่าการแบ่งสัดส่วนของห้องแต่ละห้องได้อย่างเหมาะสมและตรงตามประโยชน์ใช้สอย ไม่ว่าจะเป็นห้องรับแขก ห้องเสวย หรือห้องอื่นๆ

ภาพที่ 7.17 การจัดวางผังพื้นที่ชั้นล่าง ภายในพระตำหนักใหญ่

ผังพื้นที่ชั้น 1. (NO SCALE)

ก้าวแรกที่จะขึ้นไปบนพระตำหนักใหญ่ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกสดชื่นและร่มเย็นเป็นอย่างยิ่ง เพราะบันไดทางขึ้นนั้นถูกปกคลุมด้วยโถงใหญ่ ได้มุงด้านหน้าของพื้นที่ชั้นที่สอง ด้านซ้ายมือจะเป็นเฉลียงสำหรับรับแขกในบางโอกาส ที่แลดูโปร่งสบายตา มีชุดนั่งเล่น โครงเป็นเหล็กชุบสีดำ ลวดลายพันธุ์ไม้ให้ความรู้สึกอ่อนหวานนุ่มนวล

ภาพที่ 7.18 ทางขึ้นพระตำหนัก

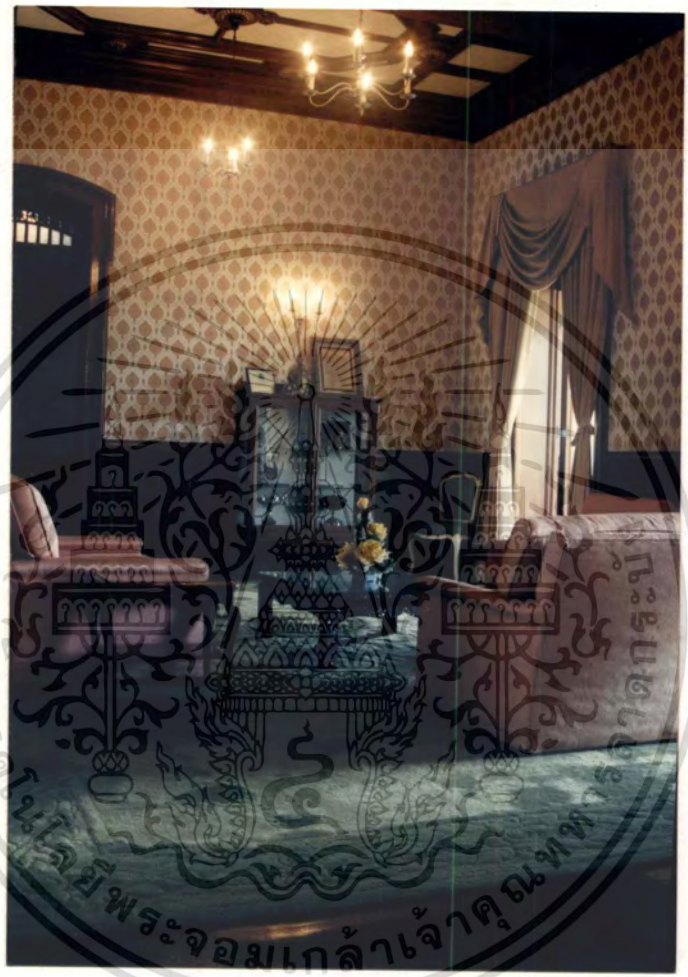
ภาพที่ 7.19 เฉลียงด้านหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

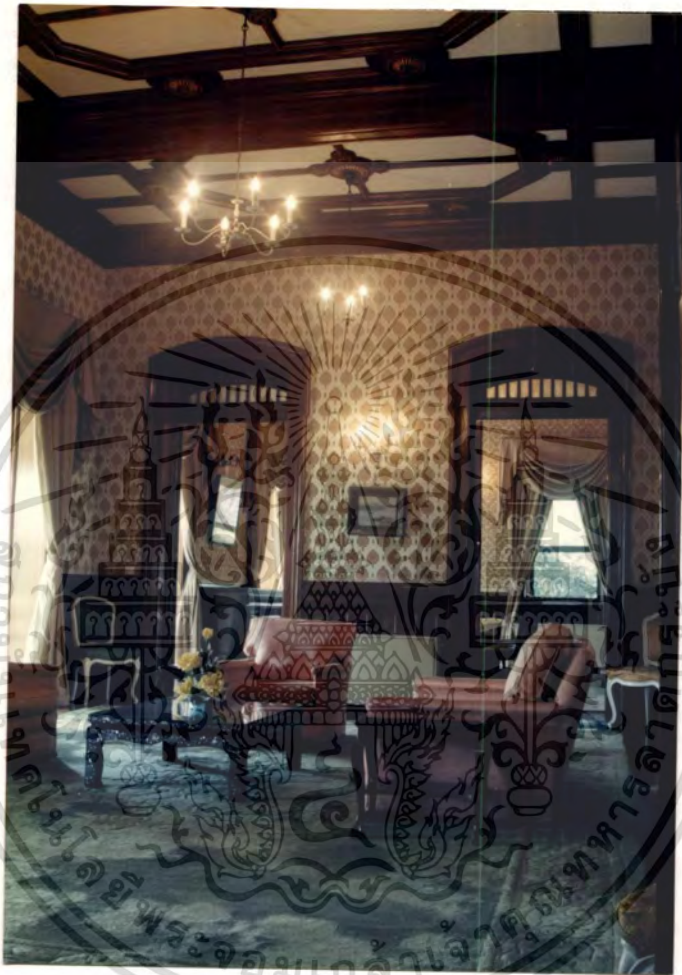
ภาพที่ 7.20 บรรยากาศภายในห้องรับแขก

เมื่อเข้าสู่ภายในพระตำหนัก ห้องแรกเป็นห้องรับแขก ที่สวยงาม เรียบหรูแลดูอบอุ่น
ยิ่งนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.21 การตกแต่งภายในห้องรับแขก

การตกแต่งผนังด้วยกรูกระดาดลายพุ่มดอกไม้ ส่วนเชิงผนัง ชุ่มประติมากรรมและกรอบหน้าต่าง ตกแต่งด้วยบัวและคิ้วไม้สักสีเข้ม กลมกลืนกับพื้นที่ปูพรมสีชมพูเข้ม เครื่องเรือนที่มีอายุตั้งแต่ สมัยแรก ที่สร้างวัง ส่วนใหญ่จะบุด้วยผ้ากำมะหยี่สีชมพู อันหมายถึงสีประจำวันเกิด ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ถ้าเป็นประเภทไม้ ก็มักจะเป็นไม้ประดู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

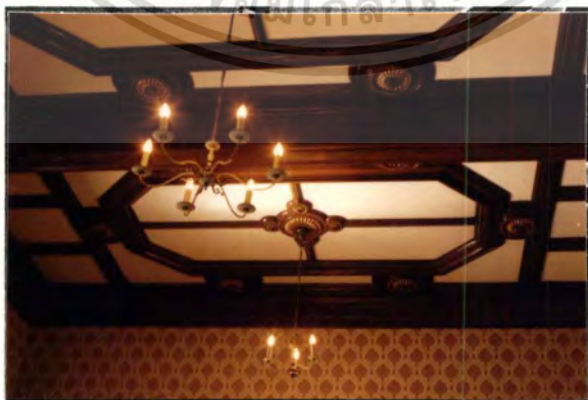

ภาพที่ 7.22 ประตูทางด้านหลัง มองทอดสายตาไป จะเห็นดำนกน้ำที่อยู่ติดคลองสามเสน

ผ้าเพดาน ตกแต่งด้วยบัวและคิ้วไม้สักสีเข้ม เป็นลายโค้งและเหลี่ยมอยู่ในช่องที่มี
สัดส่วนที่สวยงาม และกลางผ้าเพดานตกแต่งด้วยโคมไฟระย้าที่ให้แสงนุ่มนวลตา

ภาพที่ 7.23 การประดับตกแต่งผ้าเพดาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.24 บรรยากาศภายในห้องสวย

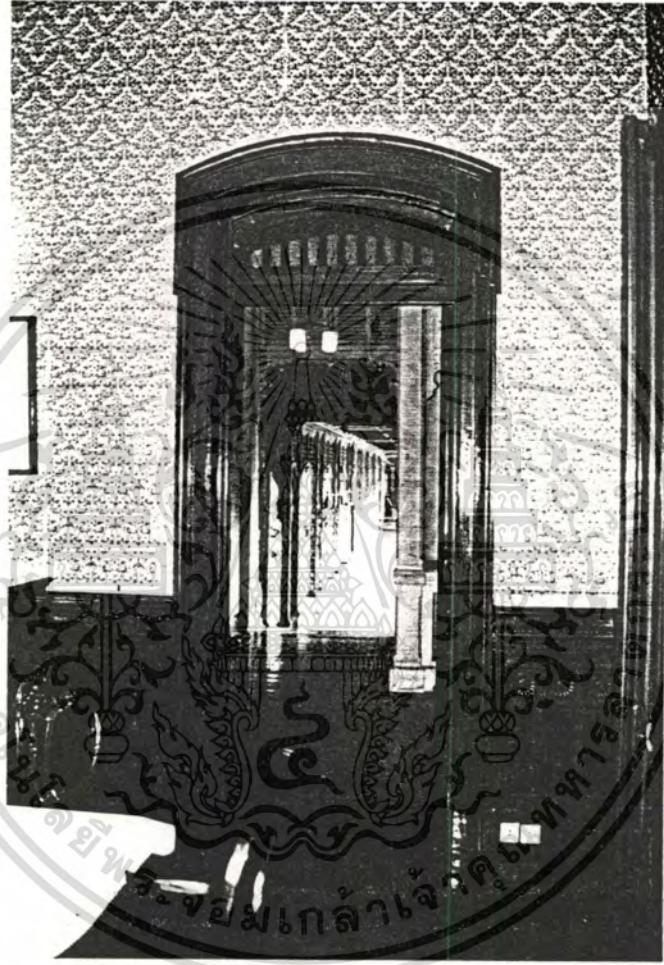

ถัดไปทางซ้ายมือเป็นห้องสวย มีการตกแต่งคล้ายกัน ที่ผนังประดับภาพเขียนญี่ปุ่น สวยงามแปลกตา แสงอ่อนละมุนยามเช้าที่สาดส่อง จะให้ความรู้สึกผูกพันกับบรรยากาศแบบเก่า ได้อย่างน่าประทับใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

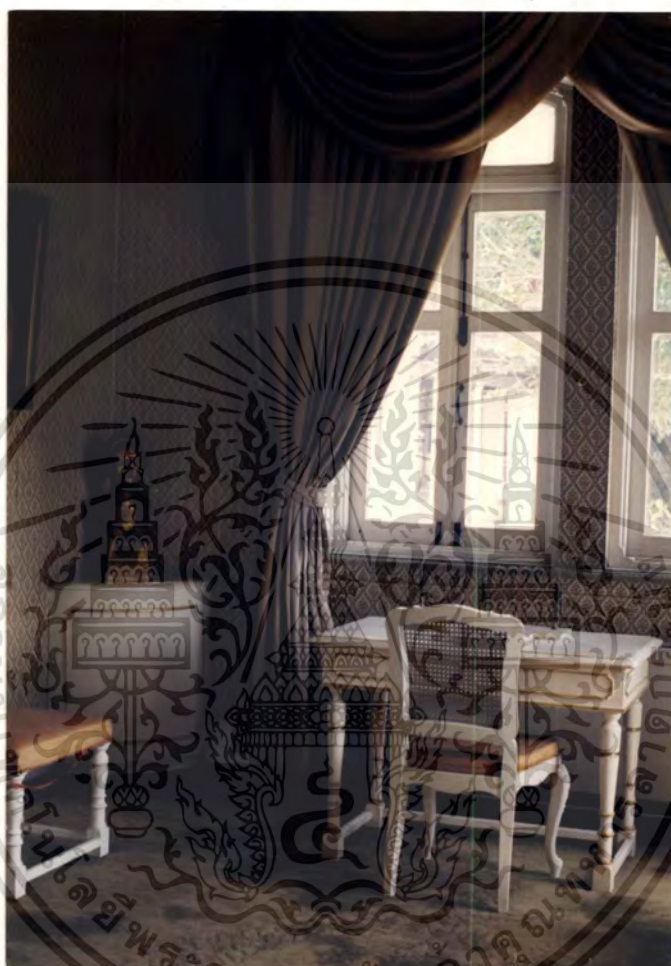
ภาพที่ 7.25 มุมมองจากภายในห้องเสวย

ช่องหน้าต่าง ช่องประตู ที่อยู่รอบนอกของห้อง มีการประดับด้วยผ้า幔สีชมพูอ่อน และหากมองย้อนไปด้านหลัง จะเห็นซุ้มทางเดิน ที่ทอดยาวไปสู่พระตำหนักน้ำได้อย่างชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.26 ห้องทรงงาน

ส่วนด้านหน้าอีกห้องหนึ่งเป็นห้องทรงงาน ซึ่งประดับภาพของรัชกาลที่ 7 และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นเทววงศ์วโรปการ ซึ่งประดับภาพของรัชกาลที่ 7 ผู้ทรงเป็นเจ้าของวังนี้แต่เดิม

ด้านหลังสุดเป็นห้องรับแขกส่วนพระองค์ เรียกว่าห้องรับแขกใหญ่ เพราะห้องมีขนาดใหญ่ โอโถงอากาศปลอดโปร่ง การตกแต่งเป็นแบบเรียบง่าย เครื่องเรือนที่ใช้เป็นชุดที่ทรงใช้จริงสมัยที่ประทับอยู่

สิ่งที่สำคัญสวยงามแปลกตาและหาดูได้ยากในห้องนี้มีหลายชิ้น ไม่ว่าจะเป็นพระบรมรูป หรือขาช้างแกะสลัก 1 คู่ ที่มีการสลักเสลาอย่างวิจิตรบรรจง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.27 ห้องรับแขกใหญ่

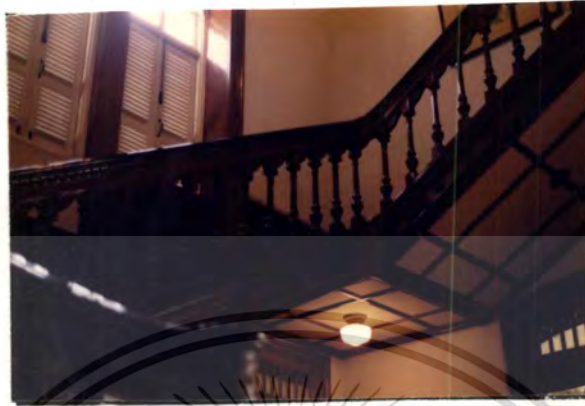

ภาพที่ 7.28 เกลียงทางเดินด้านหลังพระตำหนัก

ด้านหลังสุดของพระตำหนัก จะเป็นเกลียงพักผ่อนและเป็นโถงทางเดินเชื่อมต่อด้านหลัง
ของแต่ละห้อง เมื่อมองจากเกลียงและโถงทางเดินก็จะเห็นพระตำหนักน้ำที่สวยงามเย็นตา
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.29 โถงบันได

ห้องสุดท้ายของชั้นล่างนี้ คือ โถงบันไดทางขึ้นชั้นบน ซึ่งเป็นโถงกว้าง เชื่อมต่อห้องต่างๆ ได้ เช่น ห้องรับแขก ห้องทรงงาน ห้องรับแขกใหญ่ เจริญด้านหน้าและด้านหลังของพระตำหนัก ลักษณะของบันไดเป็นรูปตัวยู มีการออกแบบลวดลาย ของราวบันไดอย่างประณีตสวยงาม และผนังของโถงบันได ก็ประดิษฐานพระบรมรูปของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างโดดเด่น

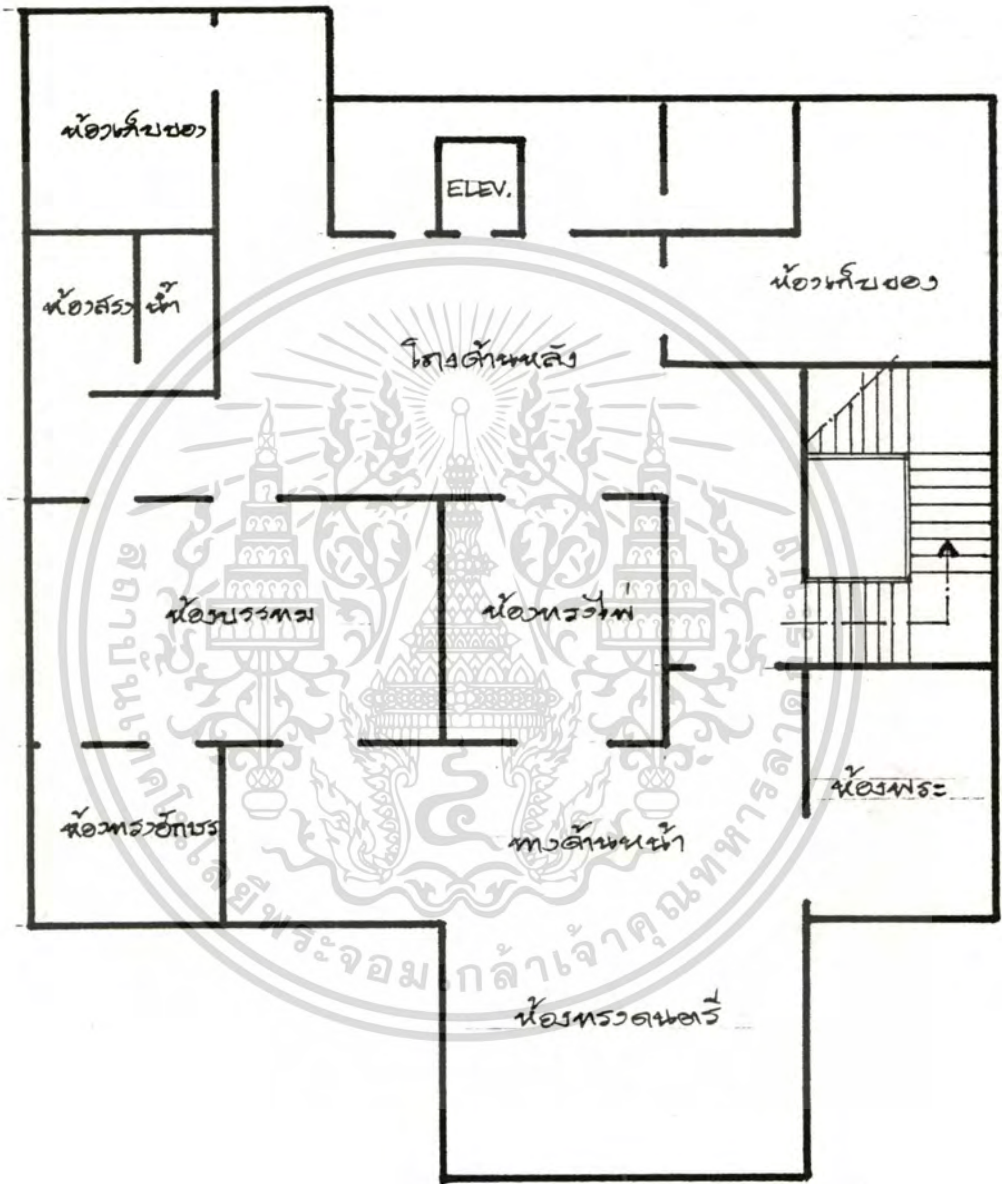
ภาพที่ 7.30 บันไดทางขึ้นชั้นบน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.31 การจัดวางผังชั้นบน ภายในพระตำหนักใหญ่

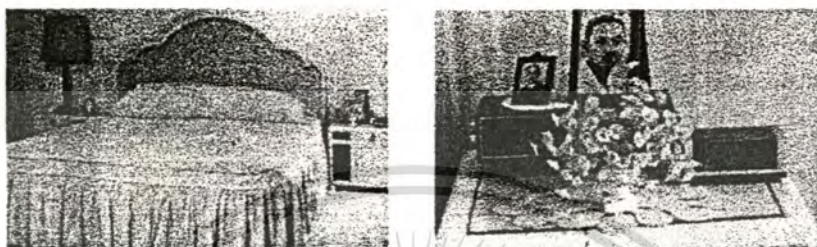
ผังพื้นที่ 2. (NOSCALE)

ชั้นบนของพระตำหนัก เป็นส่วนที่สำคัญยิ่ง เพราะเคยเป็นที่ประทับส่วนพระองค์ ชั้นบนนี้จะมีห้องสำคัญหลายห้อง ดังจะเห็นจากผังพื้นที่ชั้นบน ว่ามีห้องพระ ห้องบรรทม ห้องทรงดนตรี ห้องทรงพระอักษร ห้องทรงไฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องแต่ละห้องถูกออกแบบจัดวาง ได้อย่างลงตัว การตกแต่งทั่วไปเรียบง่าย โครงสีดูนุ่มนวลและอบอุ่น เครื่องเรือนส่วนใหญ่ทำจากไม้ หรือหุ้มผ้ากำมะหยี่สีชมพูเกือบทั้งสิ้น เครื่องเรือนที่โดดเด่นซึ่งมีผู้นำมาถวายคือ ฉากกั้นแบบบานพับ เป็นภาพเขียนลายไทยที่สวยงาม

ภาพที่ 7.32 ห้องบรรทมของทั้งสองพระองค์

ห้องที่สำคัญยิ่งของพระตำหนักนี้คือห้องบรรทมของทั้งสองพระองค์ ที่ทรงพอพระทัยกับความเรียบง่าย ห้องนี้เป็นห้องสุดท้ายที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และถึงแม้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จะประทับอยู่ที่พระตำหนักนี้เพียงพระองค์เดียว แต่พระองค์ก็ยังทรงมีภาพพระบรมรูปของพระสวามี อันเป็นที่รักประทับอยู่ข้างพระแท่นบรรทมตลอดเวลา

ภาพที่ 7.33 พระตำหนักไม้

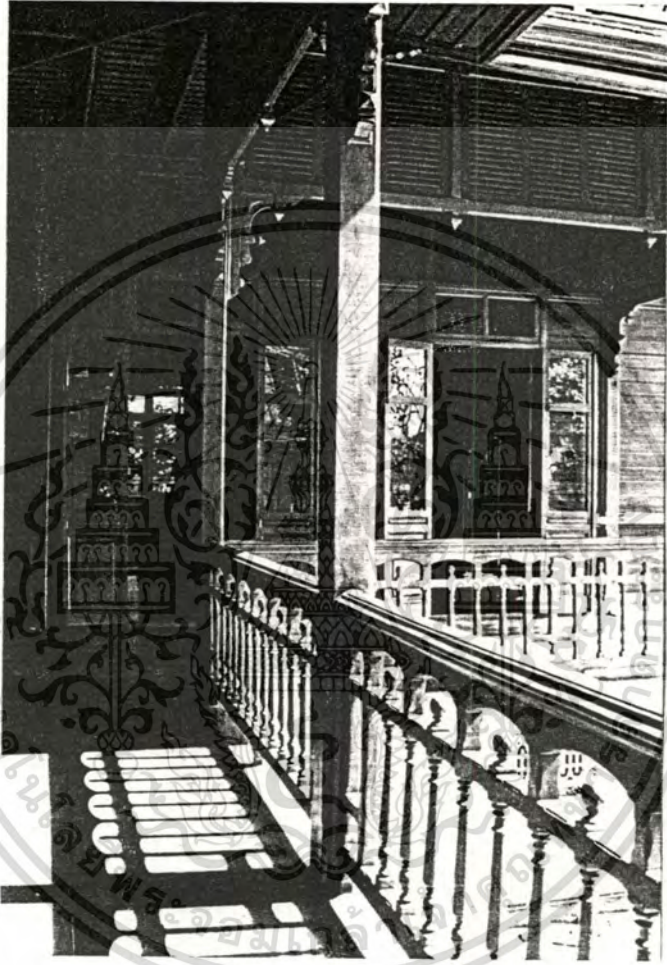
พระตำหนักน้ำหลังนี้อยูริมคลองสามเสน แบบแผนทางสถาปัตยกรรมเป็นของยุโรปอีกสกุลหนึ่ง ที่นิยมกันทั้งในอังกฤษและเยอรมัน ลักษณะเด่น คือ เป็นเรือนโปร่งเว้นที่ว่างตรงกลาง แล้วทำห้องขนานสองห้อง ที่ว่างตรงกลางเป็นทางเดินลงสู่ท่าน้ำริมคลองสามเสน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.34 ลวดลายและการประดับตกแต่งพระตำหนักไม้

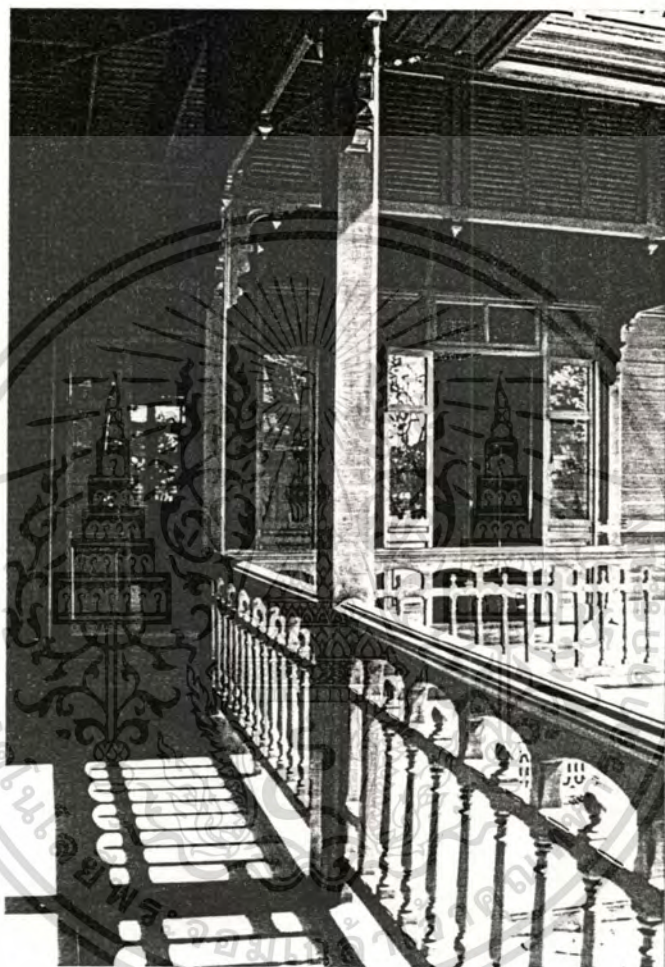

ถัดจากพระตำหนักไม้และพระตำหนักใหญ่ ไปทางด้านหลัง คือพระตำหนักน้ำ ซึ่งจะมีทางเดินเชื่อมจากพระตำหนักใหญ่ไปสู่พระตำหนักน้ำ

ส่วนช่วงว่างระหว่างสองตำหนักดัดแปลงเป็นสระว่ายน้ำ ในระยะที่สมเด็จพระทรงประสูติ เนื่องจากแพทย์ถวายคำแนะนำให้ทรงออกกำลังกายด้วยการว่ายน้ำ ทางเดินที่เชื่อมต่อสู่พระตำหนักน้ำ ก็มีรูปแบบเดียวกับพระตำหนักน้ำ ที่มีโครงสร้างเป็นไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.34 ลวดลายและการประดับตกแต่งพระตำหนักไม้

ถัดจากพระตำหนักไม้และพระตำหนักใหญ่ ไปทางด้านหลัง คือพระตำหนักน้ำ ซึ่งจะมีทางเดินเชื่อมจากพระตำหนักใหญ่ไปสู่พระตำหนักน้ำ

ส่วนช่วงว่างระหว่างสองตำหนักดัดแปลงเป็นสระว่ายน้ำ ในระยะที่สมเด็จพระปราชวรเนื่องจากแพทย์ถวายคำแนะนำให้ทรงออกกำลังกายด้วยการว่ายน้ำ ทางเดินที่เชื่อมต่อสู่พระตำหนักน้ำ ก็มีรูปแบบเดียวกับพระตำหนักน้ำ ที่มีโครงสร้างเป็นไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.35 พระตำหนักน้ำ

พระตำหนักน้ำหลังนี้อยู่ริมคลองสามเสน แบบแผนทางสถาปัตยกรรมเป็นของยุโรปอีกสกุลหนึ่ง ที่นิยมกันทั้งในอังกฤษและเยอรมัน ลักษณะเด่น คือ เป็นเรือนโปร่งเว้นที่ว่างตรงกลาง แล้วทำห้องชนาบสองห้อง ที่ว่างตรงกลางเป็นทางเดินลงสู่ทำนน้ำริมคลองสามเสน

ภาพที่ 7.36 สวดสลายและการตกแต่งพระตำหนักน้ำ

มีการใช้ช่องโค้งมาประกอบ ประติมากรรมหน้าต่างเป็นบานเกล็ด และเหนือขึ้นไปมีช่องแสงรูปเครื่องวงกลม ติดตารางไม้ภายในหรือรูปล้อเกวียน แล้วจึงเป็นช่องฉลุลายอีกครั้งหนึ่ง ส่วนต่างๆ ของอาคารก็มีการฉลุไม้ รวมทั้งชายคาด้วย เอกสารบางแห่งกล่าวว่า ในอดีตสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถที่พระบรมราชชนนีพันปีหลวงเคยเสด็จประทับพักผ่อนอิริยาบถที่นี้เนื่องจากราชชนด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.3 กระบวนการพัฒนารูปแบบจากแนวความคิดหลัก

จากผลสรุปการวิเคราะห์หาแนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน โครงการ ตามทฤษฎีหลักสำคัญของกระบวนการออกแบบ (บทที่6, หน้า 321) วิเคราะห์ได้ว่า ควรมีหลักและขั้นตอนสำคัญ 3 ประการในการนำมาพิจารณาหาแนวทางในการออกแบบ คือ

1. วิเคราะห์โครงการเพื่อหาจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมาย ในการค้นคว้าหาคำตอบ
2. การดำเนินการหาวิธีแก้ปัญหา หรือหาคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสม นำมาเสนอในรูปแบบของรูปธรรม เพื่อแสดงความชัดเจนและทำให้เกิดความเข้าใจ เห็นคำตอบที่ต้องบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. ประเมินผล ว่าผลที่ได้ตรงตามเป้าหมายหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นในแนวทางใด

กระบวนการออกแบบที่มีข้อมูลและขั้นตอนแยกย่อยออกไปได้อีกมากกว่า 1 ทิศทาง จึงจำเป็นต้องมีการทำงานหลายๆ ขั้นตอนไปพร้อมๆ กัน และบางขั้นตอนก็มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เป็นเหตุเป็นผลกัน

กระบวนการพัฒนารูปแบบจากแนวความคิดหลัก

แนวความคิดหลักของโครงการออกแบบสถาบันภาพยนตร์ไทยเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ " การประยุกต์แนวทางการออกแบบจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายใน วังสุโขทัย "

สถาปัตยกรรมภายในวังสุโขทัย ในส่วนของพระตำหนักต่างๆ มีรูปแบบไทยประยุกต์ที่ได้รับอิทธิพลการออกแบบของตะวันตก (ยุโรป) แต่ในส่วนของการละเอียดและความรู้สึกนุ่มนวลอ่อนหวานยังคงเป็นความรู้สึกแบบไทย ที่มีความผสมผสานกันได้รูปแบบใหม่ทั้งงดงามลงตัวและเรียบง่าย

การวิเคราะห์รูปแบบของงานสถาปัตยกรรมภายใน วังสุโขทัย

ความงามทางด้านรูปธรรมที่สามารถสัมผัสได้ และบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของงานสถาปัตยกรรมภายใน คือ รูปทรง (FORM) มิติว่าง (SPACE) และโครงสร้างส่วนรวม (COLOR SCHEME)

รูปทรง (FORM) ที่เป็นเอกลักษณ์ของงานสถาปัตยกรรมภายใน วังสุโขทัย คือ

- การใช้โครงสร้างของรูปทรงโค้งครึ่งวงกลมอย่างเด่นชัด มาประกอบรายละเอียดหรือตกแต่งในส่วนต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รูปทรงและรูปร่างที่เกิดจากการตีตารางไม้หรือการฉลุไม้ประกอบการตกแต่งภายในอาคาร

มิติว่าง (SPACE) ที่เป็นเอกลักษณ์ของงานสถาปัตยกรรมภายใน วังสุโขทัย คือ

- ลักษณะการจัดวางผังในแต่ละส่วนของพื้นที่ใช้สอย สามารถสลับไหลต่อเนื่องกันได้เกือบทุกส่วน มีการเว้นพื้นที่เพื่อให้เกิดทัศนวิสัยในการมองได้กว้างและสัมผัสกับบรรยากาศในแต่ละส่วนได้เป็นอย่างดี สามารถรับรู้และมองเห็นพฤติกรรมของการใช้สอยพื้นที่ข้างเคียงได้

- ลักษณะของ SPACE ที่ให้ความรู้สึกต้อนรับ เชื้อเชิญ แลดูอบอุ่นเมื่อเข้ามาภายในสัดส่วนที่กำหนด แต่ก็มีได้ถูกกำหนดหรือกักกันออกจากกันอย่างสิ้นเชิง กลับยังคงให้ความรู้ต่อเนื่องกันระหว่างห้องแต่ละห้อง

- ลักษณะการเปิด SPACE แบบเรือนไทยที่โปร่ง โล่ง เว้น SPACE ตรงกลางเป็นส่วนของการเดินทาง ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ SPACE ของพระตำหนักน้ำ ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบของการสร้างโรงรถและโรงเรือนของข้าราชการบริพารทั้งหลายภายในวังสุโขทัย

โครสีส่วนรวม (COLOR SCHEME) ที่เป็นเอกลักษณ์ของงานสถาปัตยกรรมภายใน วังสุโขทัย คือ โครสีธรรมชาติของเนื้อไม้ คู่กับสีชมพู ซึ่งเป็นสีประจำพระองค์

จากการวิเคราะห์โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมภายในอาคารพระตำหนักน้ำ จะเห็นความโดดเด่นและความงามแปลกตาของงานออกแบบเครื่องไม้ที่สวยงามยิ่งนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชุ่มหน้าต่างบานเกล็ดไม้ที่มีการตกแต่งด้วยไม้ฉลุ ทำให้ซาบซึ้งกับบรรยากาศแบบไทยประยุกต์ในสมัยรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 7 ที่ได้รับอิทธิพลการก่อสร้างจากยุโรป ได้อย่างชัดเจนและหาดูได้ยากยิ่งนัก

นอกจากรูปทรง (FORM) มิติว่าง (SPACE) และโครสีส่วนรวม (COLOR SCHEME) ของวังสุโขทัยที่กล่าวมาแล้วนั้น จะสามารถนำมาพัฒนาหรือประยุกต์รูปแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสถาบันภาพยนตร์ไทยๆ เพื่อสร้างเอกลักษณ์และบรรยากาศของความเป็นวังที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่พระองค์ท่านแล้ว ผู้ที่ได้เข้ามาสัมผัสกับบรรยากาศภายในจะรับรู้และย้อนถึงความรู้สึกเก่าๆ บรรยากาศของความรุ่งเรือง ความงดงามของสถาปัตยกรรมในรัชสมัยของรัชกาลที่ 7 ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์อันสำคัญประจำพระองค์ในอดีตอีกด้วย และเพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้เห็นถึงเอกลักษณ์ มรดก ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทย ผู้ออกแบบจึงได้ วิเคราะห์และพัฒนา รูปทรง (FORM) มิติว่าง (SPACE) และโครสีส่วนรวม (COLOR SCHEME) ที่โดดเด่น สวยงาม และน่าสนใจ เหมาะกับการนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโครงการเพื่อส่งเสริมและเน้นถึงเอกลักษณ์คุณค่าและความประทับใจในความเป็นมรดกของไทยชัดเจนยิ่งขึ้น และส่วนที่ขาดไม่ได้ ซึ่งเป็นส่วนที่ควรมุ่งเน้นนำมาพิจารณา เพื่อประกอบการออกแบบ

โครงการ คือเรื่องรายละเอียดและส่วนประกอบอาคารของพระตำหนักต่าง ๆ ในวังสุโขทัย

การมุ่งเน้นการศึกษาถึงรายละเอียดและส่วนประกอบอาคารนั้น มีเหตุผลเพราะว่า รายละเอียดส่วนประกอบ เป็นเรื่องที่มีความผูกพันกับอารมณ์และความรู้สึกประทับใจ เราสามารถจัดหาเครื่องเรือนครบทุกส่วน แต่หากปราศจากการคำนึงถึงรายละเอียดส่วนประกอบแล้ว ห้องก็จะแลดูไม่สมบูรณ์ ในเวลาเดียวกันห้องอาจจะดูทรุทรอยู่แล้ว หากมีการสร้างองค์ประกอบด้วยฝีมือที่งดงาม รายละเอียดส่วนประกอบนี้อาจเป็นโครงสร้าง ส่วนที่สะท้อนประวัติศาสตร์ ความหนักแน่น หรือความเหมาะสม มันอาจเป็นแผนภาพส่วนรวมหรือคุณลักษณะเฉพาะตัว ปูนปั้น และไม้ประดับเชิงผนังซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสถาปัตยกรรมก็สามารถเป็นตัวเชื่อมประสานสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีคุณลักษณะหลากหลายภายในห้อง แม้กระทั่งอำพรางความไม่สมบูรณ์ของสิ่งก่อสร้าง เครื่องโลหะต่าง ๆ เช่นที่มือจับก็อาจสามารถทำให้บานประตูหรือบานตู้ธรรมดาแลดูมีคุณค่ามากขึ้น รายละเอียดส่วนประกอบดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างให้มีมิติว่างบังเกิดเอกลักษณ์ แทนที่จะเป็นเพียงกล่องกระจกซึ่งไม่เป็นที่ผู้คนที่ต้องการ ความตื่นตัวในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปะสถาปัตยกรรมดังที่ปรากฏขึ้นมาไม่นานมานี้ ย่อมเป็นหลักฐานยืนยันอย่างแน่ชัด ไม่ว่าการใช้ฝีมือชั้นสุดท้ายนี้จะ เป็นรูปแบบทำนองประเพณีนิยมหรือรูปแบบเฉพาะตัวก็ตาม แต่สิ่งที่แน่ชัดคือ รายละเอียดส่วนประกอบเสริมสร้างให้เกิด STYLE²

นอกจากการวิเคราะห์คุณค่าทางความงามและประโยชน์ใช้สอยจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายใน วังสุโขทัย แล้ว ผู้ออกแบบยังได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกลักษณ์ของความ เป็นสถาปัตยกรรมไทยมาประกอบการออกแบบ โดยนำเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยที่มีคุณค่า สวยงาม และมีความเหมาะสมกับการนำมาพัฒนารูปแบบและปรับใช้เป็นแนวทางการออกแบบโครงการ ซึ่งสามารถนำเสนอได้ในลักษณะรูปธรรม เพิ่มเติมอีกด้วย

2รศ.ม.ร.ว.ชาญวุฒิ วรธรรม, "รายละเอียดส่วนประกอบ", จุดเริ่มต้นแนวความคิดการออกแบบตกแต่ง เเคหสิตะ, 3 ตุลาคม 2541.(อัตสำเนา), หน้า86.

การพัฒนาารูปแบบจากแนวความคิดหลักในการออกแบบ

การวิเคราะห์แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมหลักและสถาปัตยกรรมภายใน เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบ และนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

การพัฒนาารูปแบบจากแนวความคิดหลักนี้จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 วิเคราะห์การออกแบบมิติว่าง SPACE

การออกแบบมิติว่าง SPACE หลักใหญ่ๆและเป็นหัวใจสำคัญของพระตำหนักในวังศุโขทัย คือ

1.1 การออกแบบมิติว่าง SPACE. ที่เปิดช่องโถงของชายอาคารตัวอาคารให้ยื่นออกมา มากๆ เพื่อสร้าง SPACE ด้านข้างตัวอาคารให้เกิดขึ้นในรูปของเฉลียงหรือระเบียง และสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี เกิดความรับรู้ที่สัมผัสได้คือความรู้สึกปลอดโปร่งร่มรื่นอากาศถ่ายเทได้สะดวก คมแดดคุ้มฝนได้ดี เสมือนมีห้องอีกหนึ่งห้องที่สัมผัสกับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างใกล้ชิด

การประดับตกแต่งในส่วนนี้ก็จะสอดคล้องกับการตกแต่งภายในอาคาร เพื่อให้เกิดความรู้สึกต่อเนื่องกัน

1.2 การออกแบบมิติว่าง SPACE ที่เชื่อมต่อเนื่องกันระหว่างห้องแต่ละห้อง หมายถึง การออกแบบจัดวางผังภายในอาคารที่ห้องแต่ละห้องสามารถเชื่อมต่อกันได้ การจัดทางสัญจรภายในเน้นการสัญจรได้ต่อเนื่อง เช่น เดินเข้าทางด้านหน้าพระตำหนักสามารถเลือกที่จะเดินเข้าห้องใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็นห้องอาหาร ห้องรับแขก ห้องทรงงาน โถงบันไดทางขึ้นชั้นบน เฉลียงด้านหลังพระตำหนัก เป็นต้น

SPACE ที่เกิดจากการเปิดช่องต่อเนื่องระหว่างห้องแต่ละห้อง ทำให้บรรยากาศภายในห้องดูโปร่งสบายตา ไม่อึดอัด เหมือนอยู่ในห้องแคบๆ ที่ไม่มีอากาศถ่ายเท ภายในพระตำหนักแต่ละหลังไม่ได้ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ (AIRCONDITION) เพราะผู้ออกแบบสามารถจัดวางผังได้เป็นอย่างดี ห้องแต่ละห้องได้รับลมพัดผ่านโดยตลอดวัน อากาศจึงสดชื่นเย็นสบายและได้รับความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด และที่สำคัญ คือ ไม่สิ้นเปลืองพลังงานด้านนี้เลย

การใช้แสงไฟภายในตัวพระตำหนักก็จะเลือกใช้เฉพาะที่จำเป็น เพราะส่วนใหญ่แสงจากธรรมชาติจะเข้ามาภายในพระตำหนักมากพอควรอยู่แล้ว ซึ่งนอกจากจะประหยัดพลังงานแล้ว แสงธรรมชาติที่เข้ามาในตัวพระตำหนักยังให้ความรู้สึกที่นุ่มนวล อบอุ่นมาก เมื่อเข้ามาภายในพระตำหนักต่างๆ ของวังศุโขทัยยังเกิดความรู้สึกที่เงียบสงบ อบอุ่น และสัมผัสกับธรรมชาติได้มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 การจัดผังภายในอาคารโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้านข้าง เว้น SPACE ตรงกลาง เป็นช่องโถงเป็นส่วนกลางเชื่อมต่อระหว่าง 2 ส่วน เพื่อสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น เป็นทางสัญจรร่วมกัน หรือสามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในส่วนนี้ และที่สำคัญคือทำให้เกิด SPACE ที่สโลว์ไลฟ์ การระบายอากาศดี ดูโปร่งตา ดังเช่น SPACE ภายในพระตำหนักน้ำ ของวังศุโขทัย ซึ่งคล้ายกับการออกแบบ SPACE ของเรือนไทยในสมัยโบราณ

๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ความเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์

การศึกษาและการวิเคราะห์นี้ จะเน้นเฉพาะสถาปัตยกรรมแบบไทยประยุกต์ ที่ผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมไทยกับอิทธิพลสถาปัตยกรรมของยุโรป ที่เรียกว่า โคลนียล (COLONIAL) ซึ่งพบมากที่สุดเ็นสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

ภาพที่ 7.37 การวิเคราะห์ความเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์

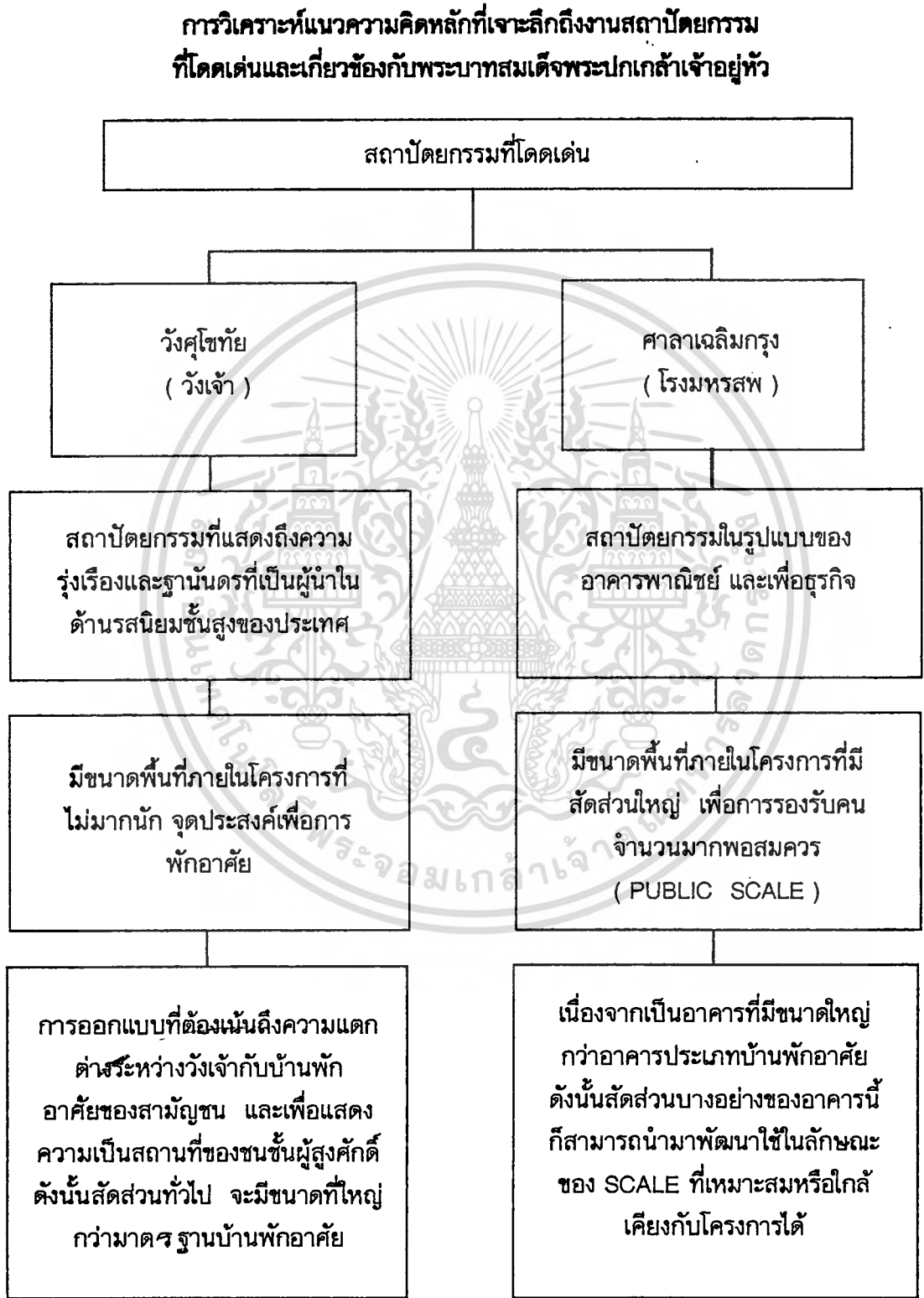
รัชสมัย / วังเจ้า	ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบสัดส่วนของการผสมผสานรูปแบบทางสถาปัตยกรรม	
	อิทธิพลสถาปัตยกรรมของยุโรป	สถาปัตยกรรมไทย
สมัยรัชกาลที่ 5 1. พระที่นั่งนงคราญสโมสร(สวนสุนันทา) 2. วังเทเวศน์ 3. พระราชวังบางปะอินทร์ พระตำหนักใหญ่, ท้องพระโรง 4. พระที่นั่งเทวราชสภารมย์ (วังปวยไท) 5. พระที่นั่งพินาณจักรี	มาก มาก มาก ทั้งหมด มาก	น้อย น้อย น้อย - น้อย
เฉลี่ย	มาก	น้อย
สมัยรัชกาลที่ 6 1. วังวรดิศ - พระตำหนักใหญ่ - พระตำหนักเล็ก 2. พระตำหนักสวนจิตรลดา 3. ท้องพระโรง วังวรดิศ	มาก มาก มาก มาก มาก	ปานกลาง น้อย ปานกลาง ปานกลาง ปานกลาง
เฉลี่ย	มาก	ปานกลาง
สมัยรัชกาลที่ 7 1. วังสุโขทัย - พระตำหนักใหญ่ - พระตำหนักไม้ - พระตำหนักน้ำ 2. วังกรมพระสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ 3. วังพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา	ปานกลาง น้อย มาก มาก มาก	ปานกลาง มาก ปานกลาง ปานกลาง ปานกลาง
เฉลี่ย	ปานกลาง	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำในเชิงพาณิชย์บนฐานการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.39 การวิเคราะห์แนวความคิดหลักที่เจาะลึกถึงงานสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.40 การวิเคราะห์ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบกลุ่มใหญ่

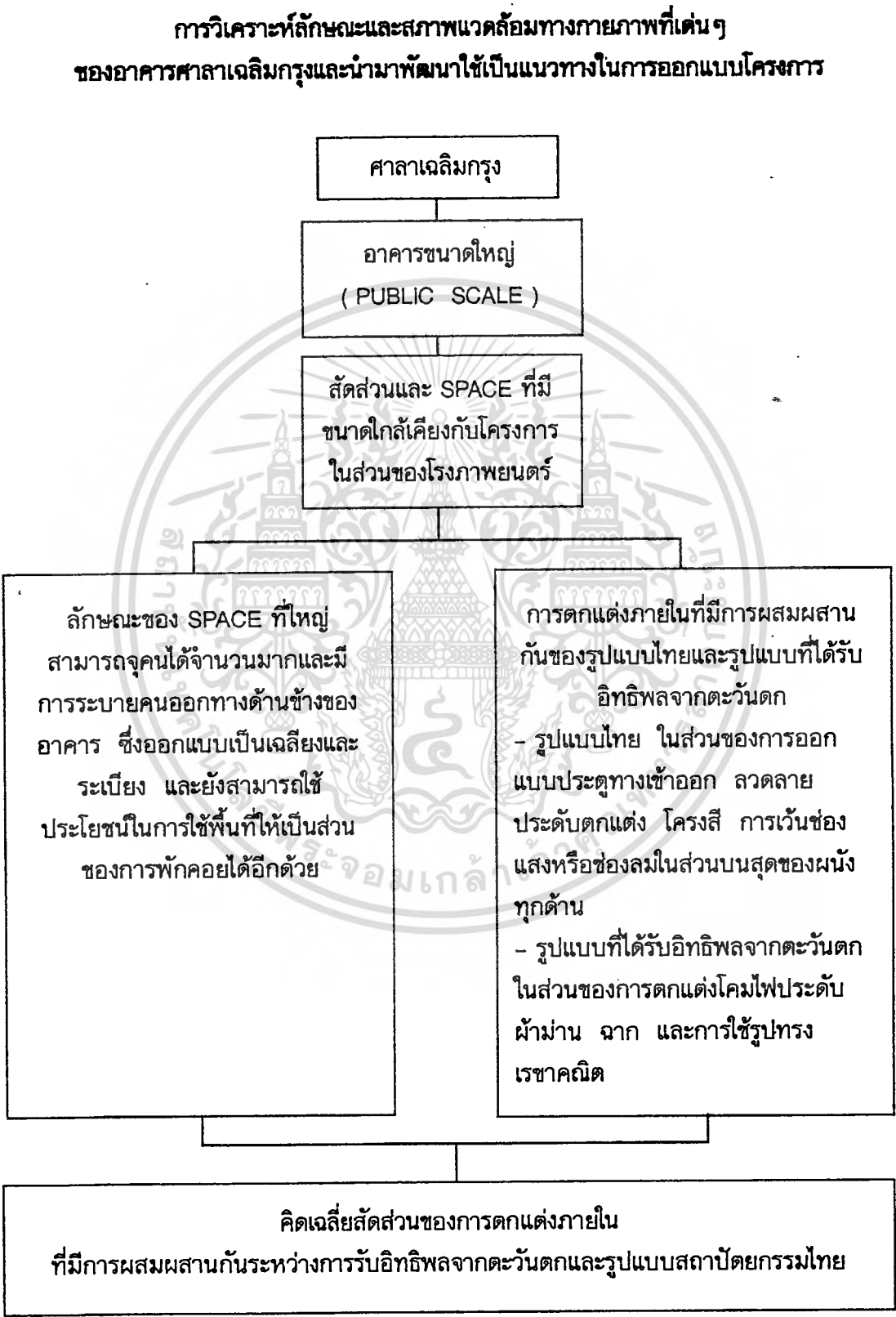
การวิเคราะห์ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบกลุ่มใหญ่ที่สามารถรองรับคนได้จำนวนมาก

การวิเคราะห์ : ลักษณะการนำเข้าสู่สถานที่ โดยมีการสร้าง SPACE ที่เน้นจุดสนใจตรงส่วนกลางของ SPACE คือ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีลักษณะการวางผังของตัวอาคารประกบสองข้างเพื่อทำให้เกิดการปิดล้อมของ SPACE และสร้างความรู้สึกให้เกิดการรับรู้ว่าเป็นทางสัญจร โดยที่ทั้งทางด้านต้นและด้านปลายของ SPACE จะมีสิ่งสำคัญของเมืองเป็นจุดสำคัญ ทำให้ SPACE ที่เกิดขึ้นนั้นยังมีความสำคัญมากขึ้นในการระบายและนำคนจำนวนมากๆ สัญจรไปสู่ส่วนสำคัญทั้งส่วนต้น ส่วนกลางและส่วนปลายของ SPACE ดังกล่าว

นอกจากนี้แล้วสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะเป็นใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.41 การวิเคราะห์ลักษณะและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เด่น ๆ ของอาคารศาลาเฉลิมกรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

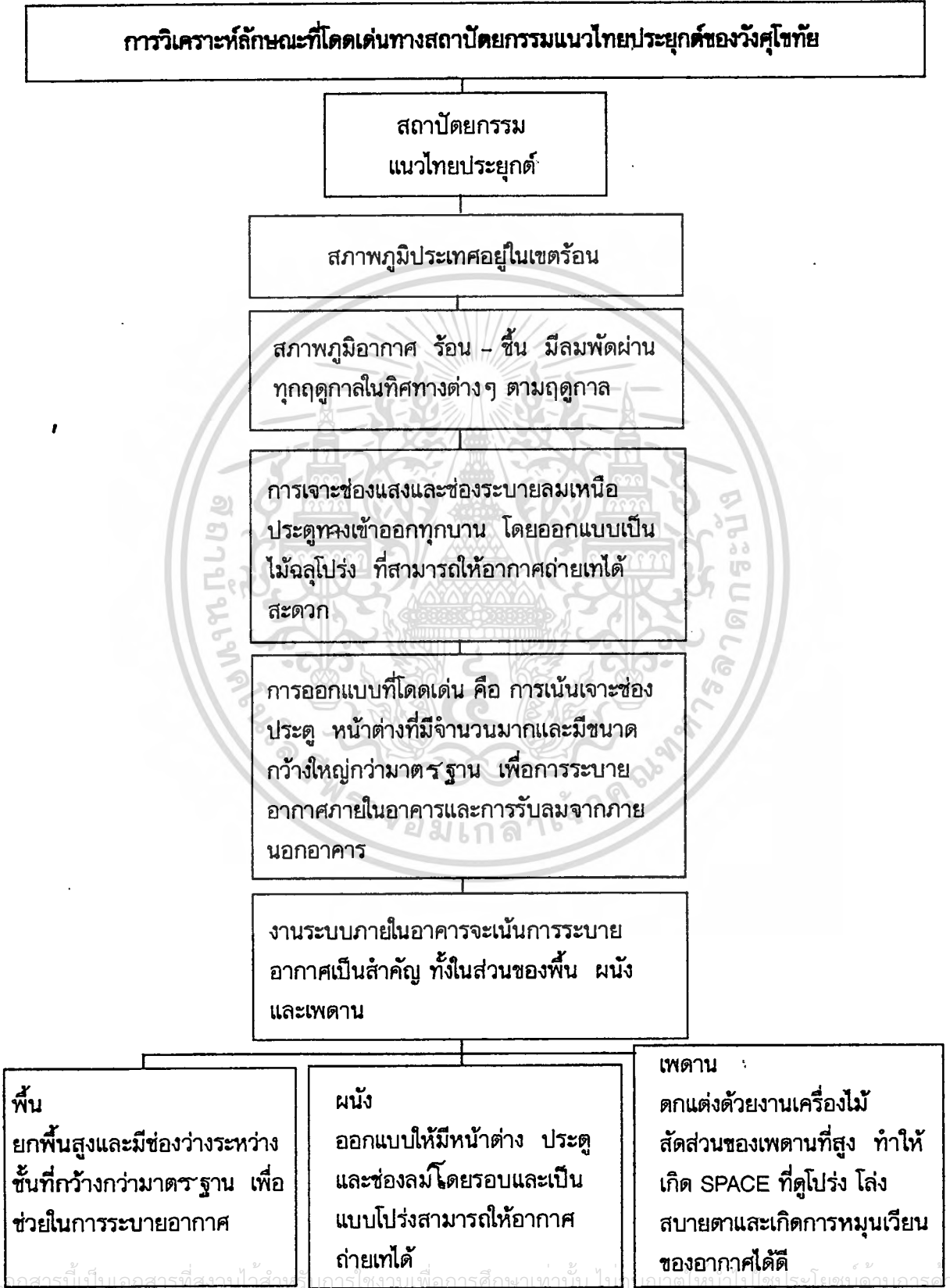
ภาพที่ 7.42 การวิเคราะห์ลักษณะและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เด่น ๆ

การวิเคราะห์ลักษณะและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เด่น ๆ
เพื่อนำมาพัฒนาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.43 การวิเคราะห์ลักษณะที่โดดเด่นทางสถาปัตยกรรมแนวไทยประยุกต์ของวังศุโขทัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการสื่อสารเท่านั้น ไม่ควรนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.46 เจริญด้านหน้าทางขึ้นพระตำหนักใหญ่

วิเคราะห์ : เจริญด้านหน้าทางเข้าพระตำหนัก ทำให้เกิด SPACE ที่เชื่อมต่อระหว่างภายในและภายนอกอาคาร ทำให้เกิดความรู้สึกร่มรื่น และยังสามารถใช้เป็นบริเวณต้อนรับแขกหรือนั่งพักผ่อนได้ดีอีกด้วย

การออกแบบพระตำหนักที่มีระเบียงหรือเจริญล้อมรอบตัวอาคาร ทำให้สามารถสัมผัสธรรมชาติได้อย่างใกล้ชิด และแสงจากธรรมชาติเมื่อกระทบกับตัวพระตำหนักจะเกิดบรรยากาศที่ปลอดโปร่ง สงบ ร่มรื่น เหมาะกับการพักผ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.47 SPACE ที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าไปอยู่ภายในห้องรับแขก

วิเคราะห์ : SPACE ที่เกิดจากการเปิดช่องต่อเนื่องระหว่างห้องแต่ละห้อง ทำให้บรรยากาศภายในห้องดูโปร่งสบายตา ดูไม่อึดอัด เหมือนอยู่ในห้องแคบๆ ดัง เช่น ในห้องรับแขก เมื่อเข้ามาอยู่ภายในห้องนี้ก็จะสามารถมองเห็นโถงบันไดทางขึ้นชั้นบนได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 7.48 ภาพอีกมุมมองหนึ่งภายในห้องรับแขก ของพระตำหนักใหญ่

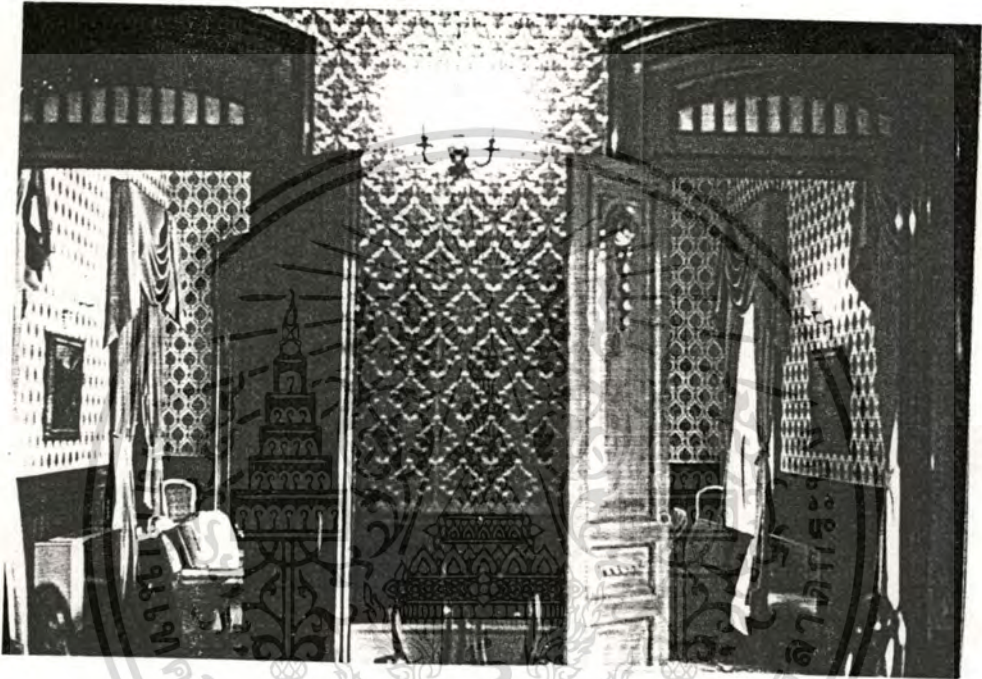

วิเคราะห์ : และอีกมุมหนึ่งในภาพถัดไป ก็จะเห็นทัศนียภาพและบรรยากาศภายนอกพระตำหนัก ไม่ว่าจะเป็นด้านหน้าหรือด้านหลังพระตำหนักได้อย่างดี สามารถรับรู้พฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากภายนอกห้องได้ และสามารถทอดสายตาออกไปได้ไกลๆ ทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายและไม่เบื่อหน่ายเหมือนอยู่ในห้องแคบๆ แสงและบรรยากาศจากภายนอกพระตำหนักที่เข้ามาภายในห้องรับแขก ทำให้เกิด SPACE ที่สลับไหลเชื่อมต่อกันระหว่างภายนอกและภายในตัวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.49 ภาพมุมมองจากภายในห้องเสวยของพระตำหนักใหญ่ เมื่อมองไปที่ห้องรับแขก

วิเคราะห์ : มุมมองจากภายในห้องเสวยของพระตำหนักใหญ่ เมื่อมองไปที่ห้องรับแขก จะเห็นว่าการเปิดช่องประตูระหว่างห้องที่กว้างและใหญ่ มีเพียงผนังส่วนน้อยที่เป็นเสมือนฉากบังตาเพื่อให้เกิดสัดส่วนของห้องที่แบ่งหน้าที่การใช้งานที่ต่างกันเท่านั้น ทำให้เกิด SPACE ที่สั่นไหวเชื่อมต่อกันระหว่างห้องแต่ละห้อง และเกิดมุมมองที่สวยงามแปลกตาไม่ลึกลับหรือสับสน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.50 มุมมองจากเตรียมอาหาร

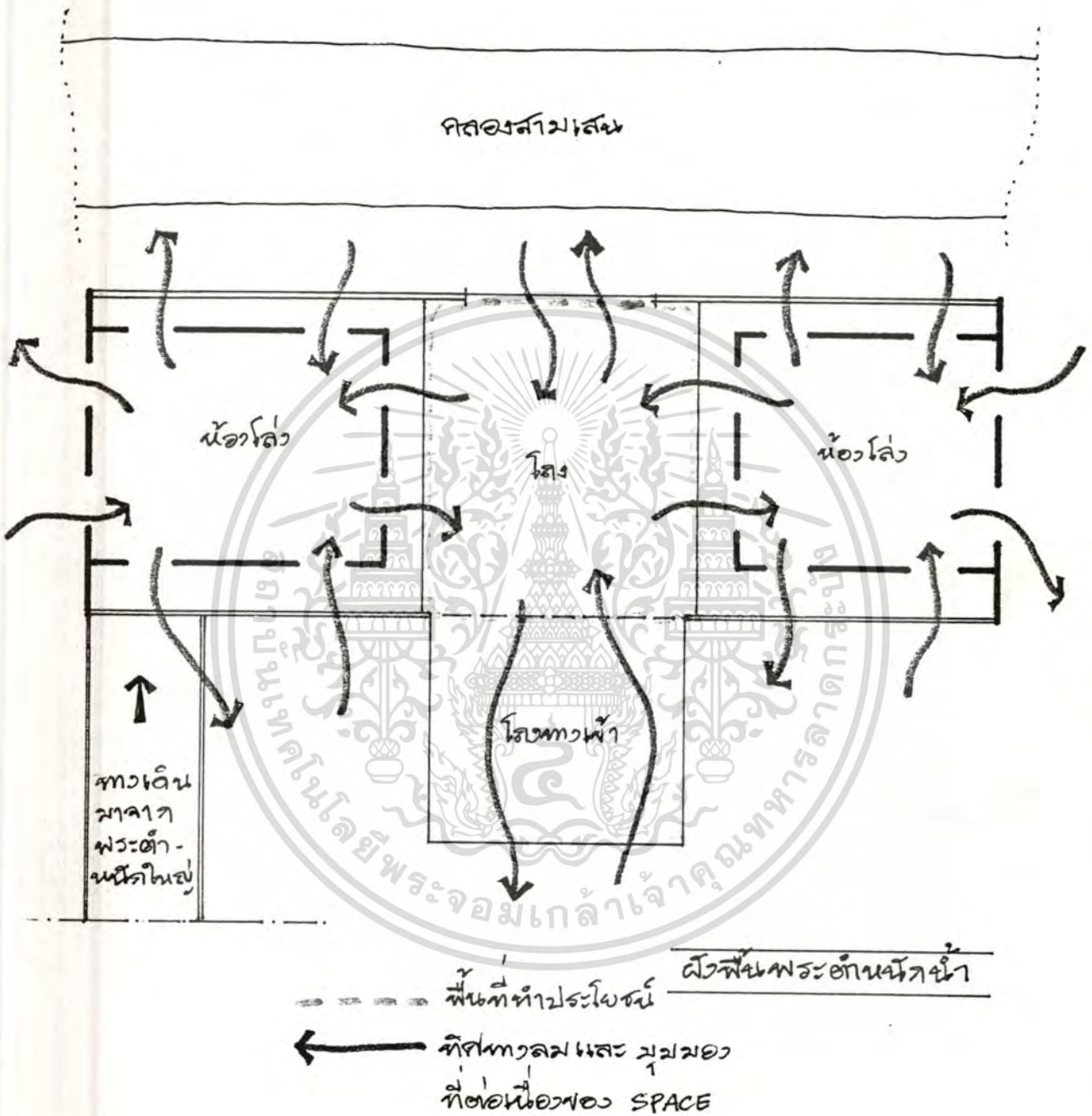
มุมมองจากเตรียมอาหารและทางเดินด้านหลังของพระตำหนักใหญ่ เมื่อมองไปที่ห้องโถงบันไดทางขึ้นชั้นบนและห้องรับแขกใหญ่ ทางด้านซ้ายมือจะเป็นเฉลียงสำหรับนั่งพักผ่อนและทางลงพระตำหนักซึ่งจะมีทางเดินที่เชื่อมต่อไปยังพระตำหนักน้ำ

วิเคราะห์ : มุมมองจากเตรียมอาหารและทางเดินด้านหลังของพระตำหนักใหญ่ เมื่อมองไปที่ห้องโถงบันไดทางขึ้นชั้นบนและห้องรับแขกใหญ่ ทางด้านซ้ายมือจะเป็นเฉลียงสำหรับนั่งพักผ่อนและทางลงพระตำหนักซึ่งจะมีทางเดินที่เชื่อมต่อไปยังพระตำหนักน้ำ จะเห็นว่าการเปิดช่องประตูระหว่างห้องที่กว้างและใหญ่ มีเพียงผนังส่วนน้อยที่เป็นเสมือนฉากบังตาเพื่อให้เกิดสัดส่วนของห้องที่แบ่งหน้าที่การใช้งานที่ต่างกันเท่านั้น ทำให้เกิด SPACE ที่สั่นไหวเชื่อมต่อกันระหว่างห้องแต่ละห้อง ความสัมพันธ์ในการใช้งานของแต่ละห้องจึงสามารถสัจจได้อย่างสะดวก จากห้องเตรียมอาหารจะเดินไปห้องใดก็ไม่จำเป็นต้องเดินผ่านห้องอื่นเลย สามารถเดินไปยังห้องที่ต้องการได้ทันที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.51 ภาพการวิเคราะห์ผังพื้นที่ของพระตำหนักน้ำ ในวังศุโขทัย

วิเคราะห์ : การจัดผังภายในพระตำหนักน้ำ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้านข้าง เว้น SPACE ตรงกลางเป็นช่องโล่งเป็นส่วนกลางเชื่อมต่อระหว่าง 2 ส่วน เพื่อสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น เป็นทางสัญจรร่วมกัน หรือสามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในส่วนนี้ และที่สำคัญคือ ทำให้เกิดSPACE ที่สั่นไหว การระบายอากาศดี ดูโปร่งตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ 2 วิเคราะห์การนำรูปทรง (FORM) หลักๆ มาใช้ในการสถาปัตยกรรมหลักและสถาปัตยกรรมภายในพระตำหนักต่างๆ ของวังสุโขทัย

การออกแบบพระตำหนักต่างๆ ของวังสุโขทัย จะใช้รูปทรง (FORM) หลักๆ ดังนี้

2.1 งานสถาปัตยกรรมหลักของพระตำหนักต่างๆ ในวังสุโขทัย จะนำรูปทรงโค้งครึ่งวงกลมมาใช้เป็นส่วนใหญ่และมีการออกแบบนำมาใช้ในตำแหน่งที่เหมาะสมและโดดเด่นที่สุด โดยเฉพาะในส่วนของซุ้มประตู วกบนหน้าต่าง ฯลฯ เพราะรูปทรงดังกล่าวให้ความรู้สึกทั้งงดงามและอ่อนหวาน รูปทรงโค้งครึ่งวงกลมนี้ได้รับอิทธิพลจากงานสถาปัตยกรรมของตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 5 แต่เมื่อนำรูปทรงนี้มาใช้โดยผสมกับการตกแต่งประดับประดาลวดลายที่มีเอกลักษณ์ไทย นั่นคืองานฉลุไม้ที่อ่อนหวาน ยิ่งทำให้ผลลัพธ์ที่ได้เกิดความประณีตอ่อนหวานและงดงามยิ่งนัก โดยเฉพาะการออกแบบพระตำหนักน้ำ นับได้ว่าเป็นอาคารที่มีความงามทางสถาปัตยกรรมแบบผสมผสานที่เหมาะสมลงตัวที่สุด ทั้งรูปทรงที่นำมาใช้และลวดลายที่ประกอบภายในรูปทรงนั้น พระตำหนักหลังนี้จึงเป็นต้นแบบในการสร้างอาคารต่างๆ ในวังสุโขทัย ในช่วงหลังต่อมา

2.2 การออกแบบตกแต่งภายในพระตำหนักใหญ่ ของวังสุโขทัย จะมีจุดเด่นที่สำคัญและสวยงามแปลกตา คือ การตกแต่งฝ้าเพดานและเชิงฝ้าผนังด้วยรูปทรงเรขาคณิต 2 รูปโดยนำมาจัดวางในจังหวะที่ลงตัวสวยงาม นั่นคือรูปสี่เหลี่ยมและรูปวงกลม และภายในรูปวงกลมที่เป็นลวดลายประกอบส่วนน้อยจะทำเป็นนูนสูงและนูนต่ำแล้วแต่ตำแหน่งที่ติดตั้งลวดลายประดับนี้

การนำรูปทรงของทั้งสองรูปนี้มาจัดวาง ในตำแหน่งที่สวยงาม แล้วนำมาใช้เป็นลวดลายตกแต่งที่เป็นหลักของพระตำหนัก หรือเป็นลายประกอบในบางส่วน จะทำให้เกิดความงามที่เรียบง่ายแต่ดูแปลกตา ซึ่งในปัจจุบันลวดลายแบบนี้ก็เป็นที่ยิมนำมาตกแต่งตามสถานที่สำคัญๆ ในประเทศไทยหลายแห่ง เช่น วังหรือพระตำหนักในช่วงหลังต่อมา หรือที่เห็นเด่นชัดที่สุดและใช้ลวดลายนี้ตกแต่งบนฝ้าเพดานจนเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญและรับรู้โดยทั่วกัน คือการตกแต่งฝ้าเพดานของโบสถ์-วิหารในประเทศไทย และจะเห็นว่าลวดลายแบบนี้มีมานานตั้งแต่ในสมัยโบราณมาแล้วจากการศึกษาและวิเคราะห์การตกแต่งภายในโบสถ์-วิหารโบราณ

ภาพที่ 7.52 ด้านหน้าพระตำหนักน้ำ

วิเคราะห์ : การนำรูปทรงโค้งครึ่งวงกลมมาใช้ในสถาปัตยกรรม ที่ให้ความรู้สึกถึงความสง่างาม อ่อนหวานและโปร่งสบายตา

ภาพที่ 7.53 ฝ้าเพดานที่โถงบันไดทางขึ้นชั้นบน

วิเคราะห์ : การตกแต่งฝ้าเพดานด้วยรูปทรงเรขาคณิต 2 รูปโดยนำมาจัดวางในจังหวะที่ลงตัวสวยงาม นั่นคือรูปสี่เหลี่ยมและรูปวงกลม และภายในรูปวงกลมที่เป็นลวดลายประกอบส่วนน้อยจะทำเป็นนูนสูงและนูนต่ำแล้วแต่ตำแหน่งที่ติดตั้งลวดลายประดับนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

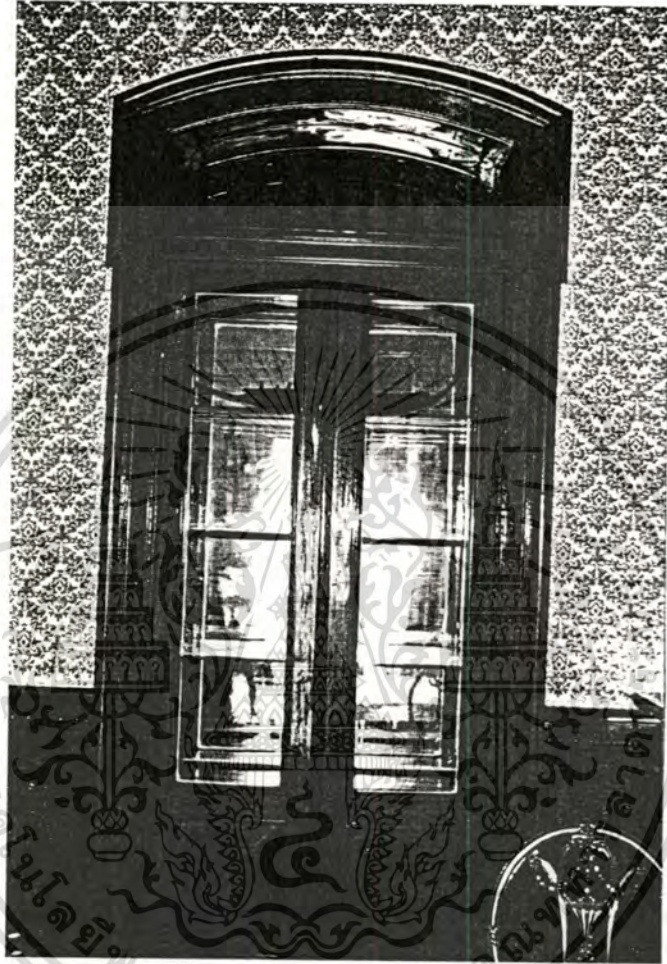
กลุ่มที่ 3 วิเคราะห์รายละเอียดส่วนประกอบ

รายละเอียดส่วนประกอบงานสถาปัตยกรรม ในพระตำหนักต่างๆ ของวังสุโขทัย มีดังนี้

3.1 ลวดลายส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ประดับตกแต่งส่วนต่างๆ ทั้งภายนอก และภายใน พระตำหนักต่างๆ นั้น จะเป็นลวดลายที่เรียบง่ายแต่ดูอ่อนช้อย ซึ่งมีทั้งลวดลายที่มาจากรูปทรง เรขาคณิตและลวดลายที่มาจากรูปทรงของธรรมชาติแล้วนำรูปทรงต่างๆ ดังกล่าวมาประยุกต์ ตัด ทอนและคลี่คลายรูปแบบจนได้ลวดลายที่เรียบง่าย แต่ดูสวยงามแล้วนำมาประกอบการตกแต่งใน รูปของงานฉลุไม้หรือที่เรียกว่างานเครื่องไม้ ลวดลายดังกล่าวจะเห็นได้จากส่วนของชายคา ช่องลม ช่องแสง มุมต่างๆ และประกอบตามเครื่องเรือนเกือบทุกชิ้น

3.2 เครื่องเรือนส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะรูปแบบผสม ระหว่างความเป็นไทยกับอิทธิพล ตะวันตก สืบเกิดได้จากโครงสร้างและลวดลายประกอบ แต่เครื่องเรือนที่โดดเด่นและแสดงให้เห็น ถึงการแก้ปัญหาการตกแต่งภายในพระตำหนักได้ดี คือ ตู้โชว์ ที่อยู่ภายในห้องเสวยของพระตำหนัก ใหญ่ ตู้โชว์ใบนี้ จะเป็นเครื่องเรือนแบบติดตาย ฝังอยู่ในผนัง มีลักษณะหน้าบานเป็นแบบครึ่ง ไปรุ่งครึ่งทึบ จุดเด่นของตู้โชว์นี้คือ การออกแบบให้มีลักษณะที่คล้ายกับช่องประตูที่เชื่อมต่อ ระหว่างห้องต่างๆ ภายในพระตำหนัก ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้เกิดความรู้สึกกลมกลืนกับผนังห้องที่ส่วน ใหญ่จะเป็นประตูทางเข้า-ออกเชื่อมต่อไปห้องต่างๆ ดูแล้วไม่เกะกะตาและสามารถใช้ประโยชน์ได้ อย่างเต็มที่

ภาพที่ 7.54 ตู้โชว์ ในห้องเสวย ที่พระตำหนักใหญ่

วิเคราะห์ : ตู้โชว์ใบนี้ จะเป็นเครื่องเรือนแบบติดตาย ฝังอยู่ในผนัง มีลักษณะหน้าบานเป็นแบบครึ่งปรางครึ่งทึบ จุดเด่นของตู้โชว์นี้คือ การออกแบบให้มีลักษณะที่คล้ายกับช่องประตูที่เชื่อมต่อระหว่างห้องต่างๆ ภายในพระตำหนัก ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้เกิดความรู้สึกกลมกลืนกับผนังห้องที่ส่วนใหญ่จะเป็นประตูทางเข้า-ออกเชื่อมต่อไปห้องต่างๆ ดูแล้วไม่เกะกะตาและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์รูปแบบเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบโครงการ

การวิเคราะห์รูปแบบจากกรณีศึกษาตัวอย่างในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ที่น่าสนใจและเหมาะที่จะนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในของโครงการ จะมีที่มาจากแนวความคิดหลักในการออกแบบ และแนวทางที่นำมาประยุกต์ใช้จะมีกรณีศึกษา ที่เป็นตัวอย่างซึ่งผู้ออกแบบทำการวิเคราะห์ถึงความงามและความเหมาะสมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบดังนี้

ภาพที่ 7.55 การตกแต่งฝ้าผนังและฝ้าเพดานศาลาการเปรียญวัดจอมสวรรค์

วิเคราะห์ : การประดับตกแต่งฝ้าผนังและฝ้าเพดานศาลาการเปรียญวัดจอมสวรรค์ ที่มีความสวยงามและนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ เพราะนอกจากการนำลวดลายหลักของการตกแต่งมาใช้ตกแต่งที่ฝ้าเพดานของอาคารแล้วยังนำลวดลายแบบเดียวกันแต่ดัดทอนให้ดูเรียบง่ายไม่โดดเด่นจนเกินไป มาประดับตกแต่งในส่วนฝ้าผนังของอาคาร ทำให้งานสถาปัตยกรรมนี้มีความกลมกลืนกันทั้งอาคาร ให้ความรู้สึกที่สอดคล้องต่อเนื่องและเป็นเรื่องราวเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ออกแบบมีความพิถีพิถันในการนำลวดลายมาใช้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.56 การสร้างบรรยากาศและการจัด SPACE ภายในอาคารศาลาการเปรียญ วัดตรีจันดา จ.สมุทรสงคราม

วิเคราะห์ : การสร้างบรรยากาศและการจัด SPACE ภายในอาคารศาลาการเปรียญ วัดตรี-จันดา จ.สมุทรสงคราม ที่เป็นอาคารเรือนไทยยกพื้นสูง ลักษณะเด่นที่นำศึกษาและนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน คือ การที่ตัวอาคารมีชายคายื่นออกมาหลายๆ และมีเสาค้ำยันชายคาเพื่อความแข็งแรง SPACE ที่เกิดขึ้นก็ให้ความรู้สึกโล่ง ปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทได้ดีและยังให้ความร่มเย็นนั้น ผู้ที่อยู่ภายในอาคารจะสามารถรับรู้ถึงความรู้สึกเช่นนั้นด้วยก็ต่อเมื่อได้สัมผัส SPACE นั้นอย่างเต็มที่ ผู้ออกแบบอาคารเรือนไทยหลังนี้ จึงมีความคิดอันชาญฉลาด ด้วยการออกแบบผนังด้านที่ต้องการให้รับรู้ถึง SPACE ที่เกิดขึ้น ด้วยการเปลี่ยนจากการออกแบบผนังทึบหรือผนังที่มีเพียงหน้าต่างหรือช่องแสงแบบทั่วไป มาเป็นการเปิดผนังโล่งและใช้ประตูบานเปิดแบบที่ไม่มีมืงกบมาติดตั้งตลอดทั้งผนังและเมื่อเปิดประตูออกทุกบานจะทำให้ได้รับรู้ถึง SPACE ภายนอกที่ให้ความรู้สึกเย็นสบายโปร่งโล่งและอากาศถ่ายเทได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.57 เรือนไทยโบราณที่วัดตรีจันทา จ.สมุทรสงคราม

เรือนไทยโบราณที่วัดตรีจันทา จ.สมุทรสงคราม สมัยก่อนเคยทำเป็นถานของพระสงฆ์ที่มาจำอยู่ที่วัดนี้

วิเคราะห์ : การออกแบบเรือนไทยในสมัยโบราณที่ แบ่งตัวเรือนออกเป็น 2 หลัง เว้น SPACE ตรงกลางเป็นช่องโล่ง เพื่อการถ่ายเทอากาศและเป็นส่วนกลางเชื่อมต่อระหว่างเรือน 2 หลังและยังสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ดีอีกด้วย

ภาพที่ 7.58 ฝาผนังกุฏิ ที่วัดโบสถ์ จ.สมุทรสงคราม

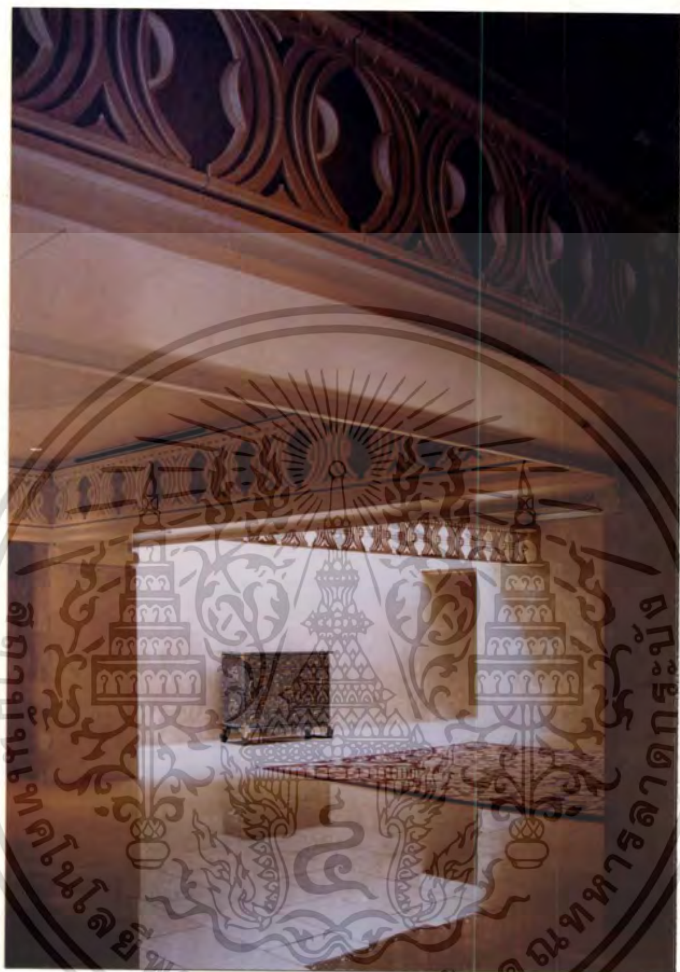
การออกแบบลวดลายตกแต่งเพื่อประดับช่องลมบนกุฏิเรือนไทยสมัยโบราณ

วิเคราะห์ : การออกแบบลวดลายตกแต่งเพื่อประดับช่องลมบนกุฏิเรือนไทยสมัยโบราณ ที่วัดโบสถ์ จ.สมุทรสงคราม ลวดลายที่ใช้เป็นลวดลายที่เรียบง่ายแต่ดูสวยงามสง่างาม ด้วยการนำระแนงไม้มาตีสับหว่างกันเป็นแบบลายตาข่าย ซึ่งลวดลายนี้เมื่อนำมาใช้ประกอบการตกแต่งในตำแหน่งที่เหมาะสมจะทำให้เกิดความสวยงามแปลกตา ลดความน่าเบื่อหน่ายของผนังไปได้มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ผ่านการคัดค้านไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.59 ห้องจัดนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ศิลปะอนุรักษ เมืองโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

วิเคราะห์ : ผู้ออกแบบห้องจัดนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ศิลปะอนุรักษ เมืองโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น แห่งนี้ แก้ปัญหาความแรงของคานรับน้ำหนักอาคารที่ใหญ่และดูหนาเทอะทะ ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าฝ้าเพดานต่ำและเกิดความแข็งกระด้างทางสุนทรียศาสตร์เมื่อเข้าไปภายในห้องจัดแสดง จึงได้ออกแบบโดยการนำลวดลายที่อ่อนหวานมาประดับตกแต่งที่คานรับน้ำหนักต่อเนื่องตลอดทั้งห้อง ทำให้ผลที่ได้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามแปลกตา ดูเรียบหรูและโปร่งเบาสบายขึ้นเป็นอย่างมาก ความรู้สึกเดิมที่มองเห็นคานใหญ่และดูรุงเกินไปเมื่อปะทะกับสายตานั้นหายไปอย่างสิ้นเชิง และการแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้ก็ไม่ได้กระทบกับวัตถุที่จัดแสดงเลย แต่กลับช่วยส่งเสริมบรรยากาศให้ภายในห้องดูมีเรื่องราวที่น่าติดตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.60 โถงกลางพระที่นั่งจักรี

พระที่นั่งพุทธานถม พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร

วิเคราะห์ : การออกแบบตกแต่งภายในพระที่นั่งพุทธานถม พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ จะมีส่วนสำคัญที่จัดเป็นส่วนพระที่นั่งที่เป็นองค์ประธานภายในอาคาร โดยการนำรูปทรงโค้งครึ่งวงกลมมาตกแต่งเป็นซุ้มประดับที่ผาผนังเป็นฉากหลังของพระที่นั่ง เพื่อการเชิดชูให้ดูเด่นเป็นสง่าให้ความรู้สึกถึงการโอบล้อมและปกป้องอาณาเขตแห่งความสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ของพระมหากษัตริย์ไทย และยังเพิ่มความสวยงาม ความลงตัวกับส่วนพื้นที่ยกระดับเป็นชั้นบันไดในรูปของครึ่งวงกลมเช่นเดียวกัน ทำให้ผลที่ได้เกิดความผสมกลมกลืนกันของรูปทรงที่นำมาใช้ และเกิดความสุขคล้อยทางสุนทรียศาสตร์อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์วิธีแก้ปัญหาและการออกแบบสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ

การวิเคราะห์วิธีแก้ปัญหาและการออกแบบสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ เพื่อนำมาพัฒนา รูปแบบ และนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบโครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

วิธีแก้ปัญหาและการออกแบบสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการเน้นจุดเด่นเพื่อ บ่งบอกให้ผู้ที่จะเข้าไปในตัวอาคารรับรู้และเข้าใจตรงกันถึง SPACE ที่ผู้ออกแบบต้องการจะให้ เป็น อะไร, อย่างไร อีกทั้งยังสามารถทำให้เกิดการประทับใจและมุมมองตรงไปยังส่วนหลักภายใน อาคาร ซึ่งสิ่งที่ผู้ออกแบบสถาปัตยกรรมดังกล่าวต้องการแสดงคือสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายใน การกำหนดขอบเขตและทิศทางในการสัญจรนั่นเอง

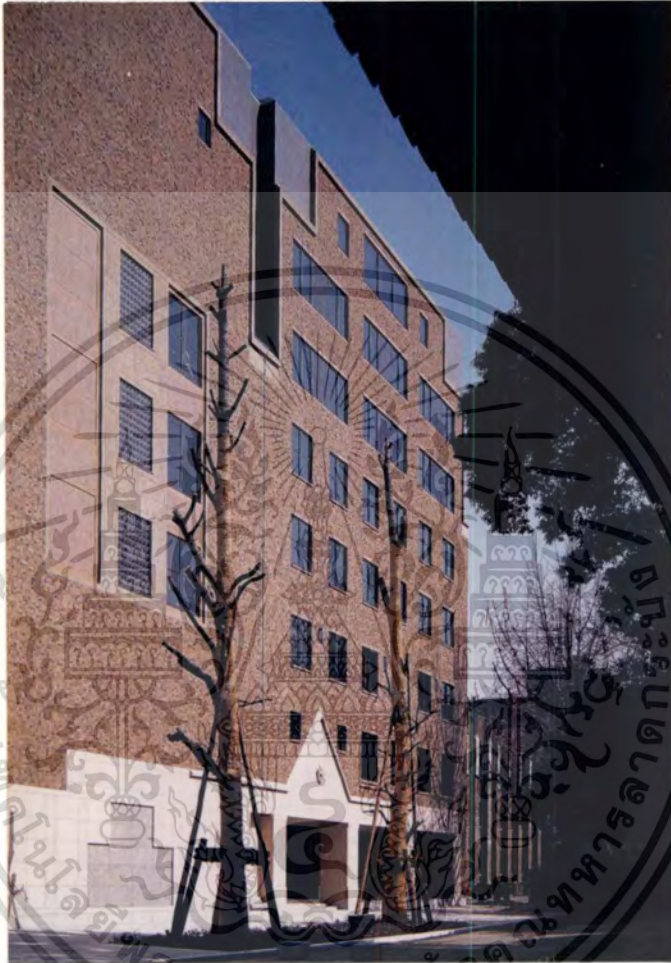
ภาพที่ 7.61 หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์ : การนำประติมากรรมปูนปั้นรูปพญานาค 7 เศียร มาตั้งอยู่บริเวณด้านข้างซ้ายขวา ของบันไดทางขึ้นด้านหน้าประตูทางเข้าหลักด้านหน้าตัวอาคารที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบ ไทยประยุกต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.62 ตึกเรียนในมหาวิทยาลัยโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

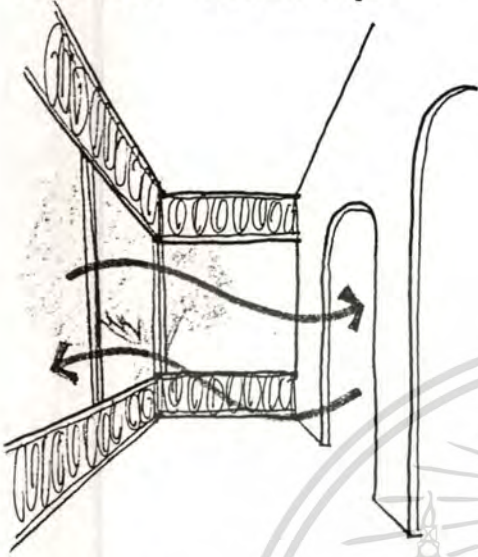
วิเคราะห์ : การออกแบบตัวอาคารที่เน้นทางเข้าหลักสู่ตัวอาคาร ด้วยการทำรูปสามเหลี่ยมไว้ด้านบนของทางเข้าหลัก และเกิดความโดดเด่นของรูปทรงจากการใช้วัสดุคนละประเภทและมีสีสันทันที่แตกต่างกัน ทำให้เห็นเด่นชัดว่าเป็น SPACE ของทางเข้าภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

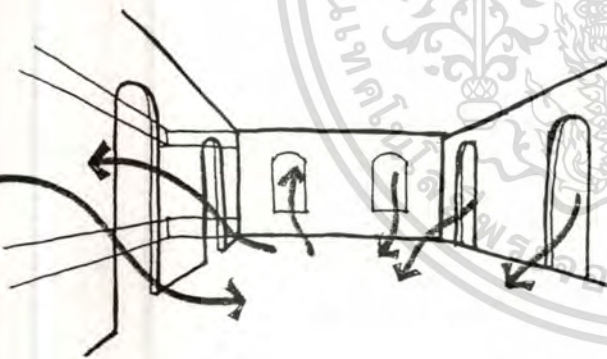
การวิเคราะห์รูปแบบ เพื่อนำมาพัฒนาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบโครงการ

ภาพที่ 7.63 การวิเคราะห์รูปแบบ

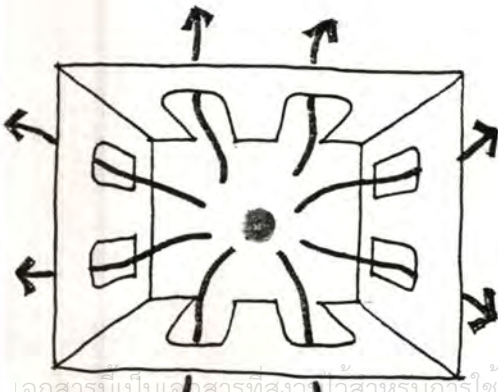

การเปิด SPACE โล่งและต่อเนื่องกันระหว่างภายนอกและภายในอาคาร ด้วยการทำเฉลียงและระเบียงเป็นส่วนเชื่อมต่อตรงกลางระหว่าง SPACE การออกแบบเฉลียงและระเบียงจะเปิดกว้างและมีเพดานสูงเพื่อสร้างความรู้สึกที่ปลอดโปร่งสามารถใช้เป็นส่วนพักผ่อนได้ด้วย

SPACE ภายนอก | SPACE เชื่อมต่อ | SPACE ภายในอาคาร

การออกแบบสภาพแวดล้อมภายในอาคารให้มีการเปิด SPACE ให้มากที่สุด เพราะนอกจากการระบายอากาศแล้วยังสามารถประหยัดพลังงาน ด้วยการใช้แสงจากธรรมชาติเข้ามาสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นภายในอาคาร

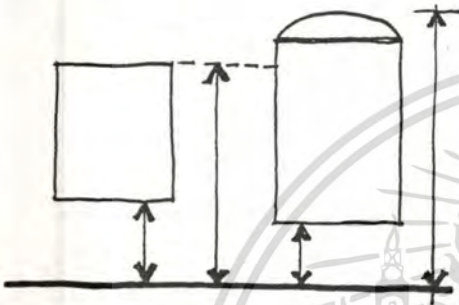
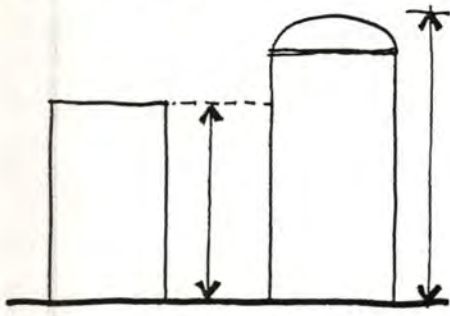

ลักษณะการออกแบบที่มีประตูและหน้าต่างโดยรอบห้องเพื่อการระบายอากาศและการสัมผัสกับธรรมชาติในทุกมุมมอง ทำให้เกิดทัศนวิสัยที่ดีในการมองเห็นและรับรู้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในส่วนข้างเคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

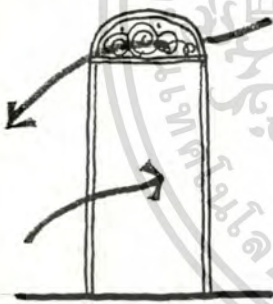

ภาพที่ 7.63 (ต่อ)

ประตู, หน้าต่าง
ขนาดมาตรฐาน

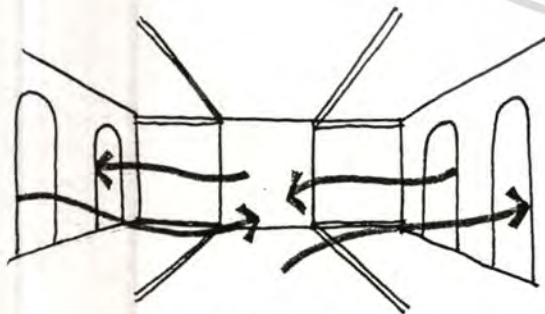
ประตู, หน้าต่าง
"วัดใจห้อย"

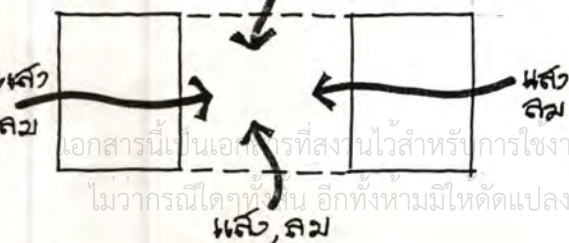
ขนาดและลักษณะของประตูและหน้าต่าง จะมีสัดส่วนที่สูงใหญ่กว่ามาตรฐานบ้านพักอาศัยทั่วไป เพื่อประโยชน์ คือ

1. การระบายอากาศ
2. การเปิดกว้างเพื่อรับลมอย่างเต็มที่
3. เกิดมุมมองที่ดีและกว้างไกลกว่า
4. แบ่งแยกความแตกต่างของวังเจ้าและบ้านพักอาศัยทั่วไป

การออกแบบช่องแสงหรือช่องลมที่ตกแต่งลวดลายด้วยไม้ฉลุโปร่ง สามารถให้อากาศถ่ายเทได้ระหว่างห้องแต่ละห้องและระหว่างภายนอกและภายในอาคาร

หลัง, ลม

การออกแบบภายในอาคารของพระตำหนักน้ำ จะแบ่งเป็น 2 ส่วน โดยมีส่วนกลางเชื่อมต่อระหว่าง 2 ส่วน และมีลักษณะการเปิด SPACE โล่ง และต่อเนื่องกันทุกส่วน เพื่อประโยชน์

1. การระบายอากาศที่ดี
2. การประหยัดพลังงาน โดยใช้แสงจากธรรมชาติ
3. ส่วนกลางที่เป็นส่วนเชื่อมต่อจะเป็นส่วนที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ทั้ง 2 ส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลัง, ลม

7.4 สรุปแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโครงการ

งานออกแบบสถาปัตยกรรมภายในสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ มีส่วนสำคัญหลักๆ อยู่ 4 ส่วน คือ พิพิธภัณฑสถานภาพยนตร์ พิพิธภัณฑสถานหุ่นเวียน โรงภาพยนตร์ ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์ เพราะถือว่าเป็นส่วนสาธารณะที่ผู้มาใช้บริการและผู้ให้บริการได้เข้ามาประกอบกิจกรรมหลักๆ และเป็นบริเวณที่ควรมีการออกแบบให้เห็นถึงเอกลักษณ์ขององค์กรที่ชัดเจน ในส่วนนี้เองจะทำให้ผู้ที่เข้ามาสัมผัส สามารถรับรู้ถึงบรรยากาศและความต้องการของผู้ออกแบบที่จะให้เป็นแบบใด

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยโจทย์มุ่งเน้นในการค้นหาและสร้างเอกลักษณ์ที่ดีและเหมาะสมโครงการออกแบบสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นโครงการแรกและไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย ผู้ออกแบบจึงได้พิจารณาและวิเคราะห์แนวความคิด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบแล้วได้ผลลัพธ์ที่ควรจะเป็น ดังนี้

7.4.1 งานสถาปัตยกรรม การวางผังและการปรับปรุงรายละเอียดของอาคาร เพื่อปรับปรุง SPACE และ FORM ภายในอาคาร

สถาปัตยกรรมโดยรวมของโครงการนี้ จากผลสรุปการวิเคราะห์และพิจารณา ได้เลือกอาคารอเนกประสงค์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ มาเป็นอาคารตัวอย่างเพื่อปรับปรุงเป็นอาคารสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ โดยปรับปรุงรายละเอียดภายในอาคารและภายนอกอาคาร เพื่อสร้าง SPACE และ FORM ใหม่ ที่แสดงให้เห็นเอกลักษณ์และเหมาะสมกับสถาบันและเนื่องจากพื้นที่ใช้สอยและ SPACE ภายในอาคารมีความเหมาะสมและใกล้เคียงกับความต้องการใช้งานอยู่แล้ว จึงมีการปรับแก้ SPACE บางส่วน และการเปิด SPACE และสร้างบรรยากาศกับความรู้สึกใหม่ เพื่อให้เห็นเอกลักษณ์ของโครงการที่ชัดเจน ตรงตามแนวความคิดหลักในการออกแบบ และเพิ่มเติมรูปแบบของรายละเอียดการประดับตกแต่งในด้านของวัสดุ ลวดลาย ในส่วนของพื้น ฝ้า เพดานและผนัง โดยนำรูปแบบนามธรรมของ FORM ที่ได้จากกระบวนการพัฒนาแนวความคิดหลักในการออกแบบ มาเป็นแนวทาง

แนวทางทางการออกแบบจัดวางผังและปรับปรุงรายละเอียดภายในอาคาร ก็จะเป็นไปตามประโยชน์ใช้สอย และความสัมพันธ์ของพื้นที่ในแต่ละส่วนจะมีทางเดินเชื่อมต่อกัน และมีลักษณะการสลับไหลต่อเนื่องกันทั้งอาคาร

การออกแบบในส่วนของภาพรวมทั้งหมดของโครงการ จะมีที่มาในการออกแบบจากแนวความคิดหลักในการออกแบบ คือ " การประยุกต์แนวทางการออกแบบจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในวังสุโขทัย " และในส่วนของแนวทางการออกแบบเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับขนาดของพื้นที่ในแต่ละส่วนที่มีขนาดมากน้อยต่างกันตามความต้องการในการใช้สอย ผู้ออกแบบ

จึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นในสมัยรัชกาลที่ 7 เพื่อนำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการจัด SPACE ในส่วนของขนาดพื้นที่ ที่มีขนาดต่างกัน โดยเปรียบเทียบตามขนาดและความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสวยงามลงตัวและเหมาะสมกับความเป็น SPACE ของแต่ละส่วน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

7.4.2 งานออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน แบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ๆ ดังนี้

7.4.2.1 พิพิธภัณฑสถานภาพยนตร์ไทย เป็นส่วนที่แสดงถึงคุณค่าและความสำคัญของจุดประสงค์หลักของโครงการ ในเรื่องของการอนุรักษ์มรดกที่สำคัญและหาได้ยากยิ่งในปัจจุบัน โดยเป็นแหล่งเก็บสะสม รวบรวม อนุรักษ์ วัสดุ อุปกรณ์ फिल्मภาพยนตร์ ฯลฯ ที่มีค่ามากในอดีต และกำลังจะสูญหายไปมาจัดแสดงแบบถาวร เพื่อเผยแพร่ให้เยาวชนรุ่นหลังได้เข้ามาสัมผัสและรับรู้เรื่องราวในอดีตที่มีผ่านมา และเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาพัฒนาสานต่อไปในอนาคต เป็นส่วนที่จัดแสดงถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของภาพยนตร์ และในส่วนนี้เองจะสามารถสร้างสรรค์บรรยากาศภายในเพื่อบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของสถาบันได้อย่างชัดเจน

ดังนั้น การออกแบบจัดวางผังตามแนวความคิดหลักในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโครงการ จึงกำหนดให้เกิด SPACE ที่เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการใช้สอยพื้นที่ โดยมีลักษณะที่เรียบง่าย มีความต่อเนื่องของบรรยากาศและทางสัญจร รายละเอียดและการจัดวางเครื่องเรือนเป็นไปตามมาตรฐานการจัดนิทรรศการ รายละเอียดการตกแต่งและออกแบบเครื่องเรือนได้มาจากการพัฒนารูปแบบที่มาจากแนวความคิดหลักในการออกแบบ คืองานสถาปัตยกรรมภายในวังสุโขทัย อันเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ที่ถือว่าทรงเป็นองค์ประธานหลักที่สำคัญยิ่งของโครงการ ซึ่งมีลักษณะแบบไทยประยุกต์และได้รับอิทธิพลจากตะวันตกเข้ามาผสมผสานกัน SPACE ที่เกิดขึ้น จึงมีลักษณะแบบเปิดโล่ง มีบรรยากาศที่ต่อเนื่องลิ้นไหล โปร่ง โล่ง รายละเอียดประกอบการตกแต่งจะเน้นความเรียบง่ายแต่สง่างาม สร้างความรู้สึกให้อบอุ่นเหมือนบรรยากาศภายในวังสุโขทัย โดยมีจุดเด่นที่เป็นหลักของส่วนนี้ คือ พระแท่นบูชาพระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ตามจุดประสงค์หลักของโครงการ และเพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงแนวความคิดหลักของการออกแบบสถาบันและตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อวงการภาพยนตร์ในประเทศไทย

7.4.2.2 พิพิธภัณฑสถานหุ่นเวียน แนวทางการออกแบบและจัดวางผังโดยรวม ตามแนวความคิดหลักในการออกแบบ การกำหนด SPACE ภายในส่วนนี้ ได้นำทฤษฎีที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของงานออกแบบมาใช้ คือ การออกแบบให้เกิดการมองเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผู้เข้ามาใช้พื้นที่เกิดการรับรู้พฤติกรรม การเคลื่อนไหว "MOVEMENT" อยู่ตลอดเวลา และจากการศึกษา CASE STUDY จะเห็นว่าการเปิด SPACE ต่อเนื่องกัน ไม่ว่าในแต่ละห้อง แต่ละส่วน หรือแต่ละชั้น จะทำให้เกิดการลิ้นไหลของอากาศ ดูไม่อึดอัดทึบตัน และเกิดการรับรู้พฤติกรรมภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องและสร้างจุดสนใจกับความงามได้ด้วยตัวเอง และผู้ออกแบบได้นำทฤษฎีการออกแบบที่สำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมภายในมาใช้เพื่อสร้างบรรยากาศ และการประหยัดพลังงานภายในอาคาร คือ การออกแบบให้มีการเปิดช่องรับแสงจากธรรมชาติเข้ามาใช้ภายในห้อง ซึ่งแสงที่นำมาใช้จะให้บรรยากาศที่อบอุ่นนุ่มนวล และที่สำคัญนั้นก็คือช่วยประหยัดการใช้พลังงานอีกด้วย สรุปการจัดวางผังในส่วนนี้ จะเป็นลักษณะเปิด SPACE โล่ง เพราะเนื่องจากเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีการจัดนิทรรศการหมุนเวียนไปตามโอกาส จึงออกแบบให้พื้นที่ว่างที่เกิดขึ้นทำหน้าที่บ่งบอกประโยชน์ใช้สอยด้วยตัวของมันเอง ตามลักษณะเด่นในการออกแบบของ CASE STUDY ที่ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์มาแล้ว

7.4.2.3 โรงภาพยนตร์ แนวทางการออกแบบจัดวางผัง และกำหนด SPACE ของโรงภาพยนตร์ ซึ่งมี 2 โรง คือ โรงที่มีขนาดที่นั่ง 800 ที่นั่ง 1 โรง และ โรงที่มีขนาดที่นั่ง 80 ที่นั่ง 1 โรง เพื่อตอบสนองการใช้งานตามโอกาสที่เหมาะสม การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในทั้งสองโรง ต้องมีการปรับโครงการสร้างของอาคารโดยการเสริมพื้นที่ในแต่ละช่วงด้วยวัสดุเบาไม่เพิ่มน้ำหนักให้แก่คานและเสามากเกินขีดจำกัด และการติดตั้งจอฉายภาพยนตร์ตามมาตรฐาน เป็นจอฉายที่ติดตั้งลอยตัวไม่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างหลักของอาคาร การปรับปรุงในส่วนของห้องควบคุมการฉายภาพยนตร์ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการใช้งานและความสวยงามเหมาะสม การกำหนด SPACE จะเน้นการเปิดโล่งของบรรยากาศ ส่วนรายละเอียดของการตกแต่ง จะนำ FORM หลักที่มาจากแนวความคิดหลักในการออกแบบมาใช้ และนำแนวทางการสร้างบรรยากาศของโรงภาพยนตร์ ศาลาเฉลิมกรุง มาใช้ในเรื่องของการจัดSPACE โดยรวมเพื่อความเหมาะสมของขนาดพื้นที่และความใกล้เคียงในการใช้สอยพื้นที่เป็นหลักสำคัญ โรงภาพยนตร์ทั้ง 2 โรงจะแตกต่างกันเพียงในส่วนขอรายละเอียดของ FORM ที่นำมาใช้ กับขนาดสัดส่วนที่เหมาะสมกับขนาดของโรงภาพยนตร์เท่านั้น เพราะผู้ออกแบบต้องการให้ผู้เข้าไปในโรงภาพยนตร์ทั้ง 2 โรงเกิดความรู้สึกถึงความสวยงามและมีความมีเอกลักษณ์ตรงกับแนวความคิดหลักในการออกแบบ

7.4.2.4 ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์ แนวทางการออกแบบจัดวางผังและกำหนด SPACE ในส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์ ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นหน้าตาของสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่ผู้เข้ามาภายในอาคารจะได้พบเห็นและสัมผัสเป็นจุดแรก หลังจากได้สัมผัสและรับรู้สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารหรือตัวสถาปัตยกรรมหลัก (อาคาร) ดังนั้นจึงถือว่าเป็นจุดเชื่อมต่อของอารมณ์ และความรู้สึกว่าผู้เข้ามาใช้อาคารของโครงการจะเกิดภาพพจน์และจินตนาการเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของสถาบันหรือไม่ การออกแบบจึงเน้นถึงเอกลักษณ์ของสถาบันให้ชัดเจนและเหมาะสมที่สุด ตรงตามแนวความคิดหลักในการออกแบบ การจัดวางผังและกำหนด SPACE จะนำเอา SPACE ของถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ-มหานคร ซึ่งเป็นถนนสายสำคัญในสมัยรัชกาลที่ 7 ที่สามารถเป็นทางสัญจรที่ยิ่งใหญ่สำหรับรองรับคนจำนวนมากได้อย่างสวยงามและบ่งบอกทิศทางของความสำเร็จของพื้นที่ได้ด้วยตัวเอง มาใช้ นั่นคือการแบ่งห้องเพื่อการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำสายตาให้ทอดยาวเข้าไปตามทางเดินภายในอาคารเพื่อให้เกิดความรู้สึกน่าติดตาม ผู้เข้ามาภายในส่วนนี้สามารถรับรู้และเข้าใจถึงความต้องการของผู้ออกแบบ ที่ต้องการให้เป็นส่วนสาธารณะที่เป็นทางสัญจรหลัก โดยมีการออกแบบป้าย GRAPHIC DESIGN มาใช้ช่วยเสริมและเป็นสื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับทราบและเข้าใจตรงกัน และจากการสร้าง SPACE นี้จะทำให้เกิดความรู้สึกถึงการต้อนรับและเชื้อเชิญให้เข้ามาใช้บริการภายในอาคาร การตกแต่งโดยทั่วไปจะนำลักษณะลายปูนปั้นแบบนูนต่ำ ในส่วนของฐานอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยมาประยุกต์สร้างใหม่ โดยเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับวงการภาพยนตร์ ในสมัยรัชกาลที่ 7 เป็นหลัก ซึ่งจะนำมาใช้ประกอบการตกแต่งในส่วนต่างๆ ที่เหมาะสม และสิ่งที่เป็นจุดเด่นอันสำคัญของส่วนนี้ คือ มีการจัดพระแท่นบูชาเพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

7.4.3 งานเครื่องเรือน

งานออกแบบเครื่องเรือนภายในโครงการ จะนำรูปแบบและลักษณะของเครื่องเรือนภายในวังศุโขทัย ซึ่งเป็นที่มาของแนวความคิดหลัก มาเป็นต้นแบบในการนำมาพัฒนารูปแบบและรายละเอียดให้เกิดความสวยงาม เรียบง่ายและตรงตามประโยชน์ใช้สอย แต่ยังคงคุณค่าและให้ความรู้สึกที่มีเอกลักษณ์เดิม การแบ่งส่วนการทำงาน จะใช้ฉากโปร่ง หรือผนังลอย ที่มีการสร้าง SPACE ให้รู้สึกถึงความต่อเนื่องและเชื่อมต่อกันได้ทุกส่วน วัสดุ ที่ใช้ในงานเครื่องเรือนและการตกแต่งทั่วไป จะเน้นวัสดุที่มีความสวยงามของสีและพื้นผิว

7.5 ปัญหาของตัวอาคารและการแก้ปัญหา

สภาพปัญหาของตัวอาคารทั้งภายนอกและภายใน คือ

7.5.1 ด้านหน้าของตัวอาคาร ในส่วนของทางเข้าหลักไม่มีความชัดเจน ไม่มีอะไรรบอกหรือเป็นจุดสนใจที่จะสามารถทำให้ผู้มาใช้อาคารรับรู้ว่าเป็นทางเข้าหลัก เพราะเนื่องจากตัวอาคารมีทางเข้าหลายทาง และ ด้านหน้า มีบันไดทางขึ้นไปยังชั้นสองที่เห็นเด่นชัดกว่า

วิธีแก้ปัญหา : ผู้ออกแบบเสนอให้สร้างจุดสนใจที่จะนำสายตาเข้ามาปะทะและรับทราบว่าเป็นส่วนทางเข้าหลัก จากการวิเคราะห์ CASE STUDY ได้นำวิธีการสร้างซุ้มหรือส่วนประกอบของประตูทางเข้าเพื่อให้เกิดความสวยงามโดดเด่นและน่าสนใจมาช่วยดึงดูดสายตา และการสร้างงานประติมากรรมที่มีความหมายตรงตามเอกลักษณ์ของโครงการ มาตั้งประดับคู่กันระหว่างช่องทางเดินหลักที่จะเข้าสู่ภายในอาคารเพื่อเป็นการเน้นและเชื้อเชิญให้เข้าสู่อาคารตามทางที่กำหนด

7.5.2 ผนังด้านข้างและผนังด้านในของตัวอาคาร มีลักษณะการเปิดช่องแสงแต่เพียงในส่วนบนของผนังเท่านั้น ทำให้การได้รับแสงเพื่อนำมาใช้ภายในอาคารไม่พอเพียงเท่าที่ควร

วิธีแก้ปัญหา : ผู้ออกแบบเสนอให้เจาะช่องแสงขึ้นใหม่ โดยเป็นการเปิดให้เกิด SPACE ไหลต่อเนื่องกันระหว่างภายในและภายนอกอาคาร เพราะนอกจากประโยชน์ในการเปิดรับแสงแล้ว

ยังสร้างความรู้สึกต่อเนื่องของบรรยากาศภายในอาคารได้อีกด้วย และนอกจากนั้นยังสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิด SPACE ใหม่ได้ด้วย

7.5.3 ผังพื้นที่ในส่วนของชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ของอาคารสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีลักษณะการแบ่งชั้นออกจากกันโดยไม่สามารถมองเห็นกันระหว่างชั้น ทำให้เกิดความรู้สึก คับแคบ ทึบตัน และไม่มีความรู้สึกโปร่ง โล่ง และเกิดความต่อเนื่องเส้นไหลของอากาศภายในอาคาร

วิธีแก้ปัญหา : ผู้ออกแบบเสนอให้เจาะพื้นที่ชั้นที่สอง ซึ่งจะทำให้การเจาะพื้นเปิดโล่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า และทำการตัดเสาและคานที่รับน้ำหนักพื้นที่บริเวณนั้นออก และเสริมขนาดของเสาด้านข้างที่ต้องรับน้ำหนักเพิ่มขึ้นให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ผลที่ได้จากการเจาะพื้นจะทำให้เกิด SPACE ที่สวยงามและเกิดความรู้สึกต่อเนื่องของบรรยากาศและเกิดการรับรู้พฤติกรรม ที่เกิดขึ้นในแต่ละชั้นอีกด้วย

7.5.4 โครงสร้างของพื้นที่ในส่วนของโรงภาพยนตร์ทั้ง ขนาด 800 ที่นั่ง และขนาด 80 ที่นั่ง ยังไม่มีความลาดเอียงพอกับมาตรฐานของที่นั่งชมภาพยนตร์

วิธีแก้ปัญหา : ผู้ออกแบบเสนอให้จัดทำพื้นสำเร็จจากวัสดุที่เบาและแข็งแรงมาเสริมพื้นเดิมเพื่อให้เกิดการลาดเอียงที่เหมาะสมและสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ในอนาคตได้ด้วย และออกแบบส่วนของทางเข้าโรงภาพยนตร์ โดยการปรับแก้ขนาดความสูงของทางเข้าให้เหมาะสมกับพื้นที่ของโรงภาพยนตร์ที่ปรับเสริมใหม่

7.5.5 ฝ้าเพดานในส่วนของโรงภาพยนตร์ ขนาด 800 ที่นั่ง น่าจะสามารถปรับเพิ่มความสูงได้มากขึ้น เพราะเนื่องจากการเสริมพื้นให้เกิดความลาดเอียงขึ้น จึงทำให้ความสูงของฝ้าเพดานเปลี่ยนไป ตัวอาคารมีหลังคาที่สูงโปร่ง และเป็นโครงสร้างเหล็ก จึงสามารถดันฝ้าเพดานให้สูงขึ้นไปได้อีก เพื่อสร้าง SPACE ให้ดูโล่งกว่าเดิม

วิธีแก้ปัญหา : ผู้ออกแบบเสนอให้แก้ไขโดยยกกระดานฝ้าเพดานขึ้นไปอีก ซึ่งในช่วงด้านข้าง ก็จะลาดเอียงตามโครงสร้างของหลังคา และตัวอาคารก็มีหลังคาที่สูงโปร่ง และเป็นโครงสร้างเหล็ก สามารถดันฝ้าเพดานให้สูงขึ้นไปได้อีก เพื่อสร้าง SPACE ให้ดูโล่งกว่าเดิม

7.5.6 ปัญหาด้านการรองรับการสัญจรของผู้มาใช้บริการที่มีจำนวนมากในแต่ละวัน และที่สำคัญอาจจะมีผู้ที่พิการเข้ามาใช้บริการ ซึ่งอาคารไม่ได้ทำการออกแบบเพื่อการรองรับคนพิการไว้

วิธีแก้ปัญหา : ผู้ออกแบบเสนอให้มีการใช้ลิฟท์ภายในโครงการ จึงทำการออกแบบพื้นที่โดยมีส่วนของลิฟท์โดยสารในตำแหน่งที่เหมาะสมในการสัญจร เพื่ออำนวยความสะดวกและถ่ายเทคนจำนวนมากและคล่องตัวเพิ่มขึ้น

การออกแบบในส่วนของภาพรวมทั้งหมดของโครงการ จะมีที่มาในการออกแบบจากแนวความคิดหลักในการออกแบบคือ “การประยุกต์แนวทางการออกแบบจากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมภายในวังสุโขทัย” และในส่วนของแนวทางการออกแบบเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับขนาดของพื้นที่ในแต่ละส่วนที่มีขนาดมากน้อยต่างกันตามความต้องการในการใช้สอย ผู้ออกแบบจึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นในสมัยรัชกาลที่ 7 เพื่อนำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการจัด SPACE ในส่วนของขนาดพื้นที่ ที่มีขนาดต่างกัน โดยเปรียบเทียบตามขนาดและความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสวยงามลงตัวและเหมาะสมกับความเป็น SPACE ของแต่ละส่วน ซึ่งสรุปได้ดังภาพที่ 7.66

ภาพที่ 7.64 สรุปการออกแบบในพื้นที่ ที่มีขนาดต่างกัน

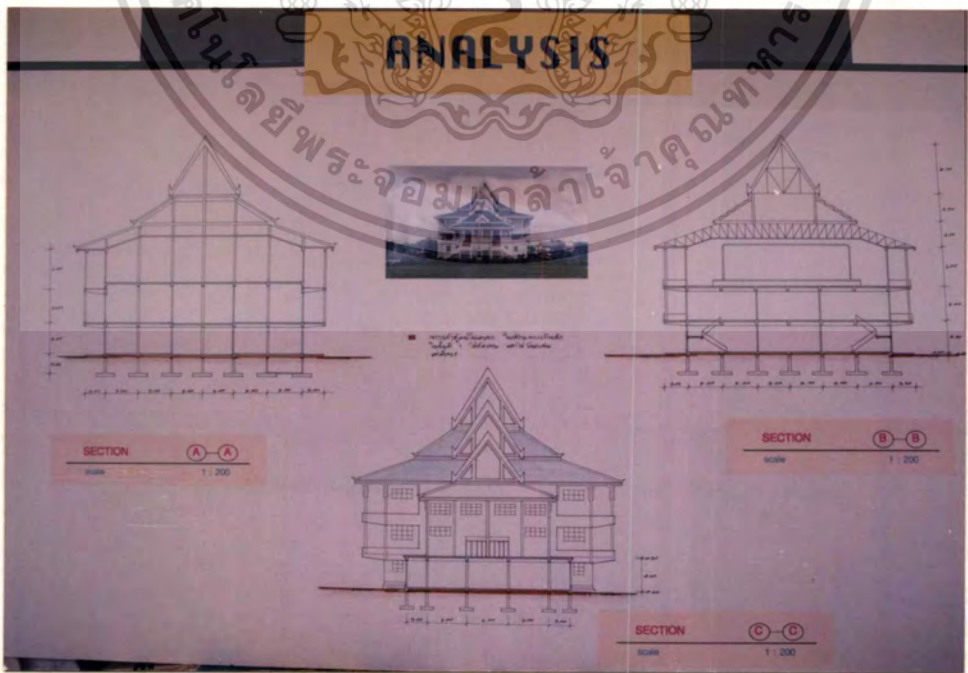
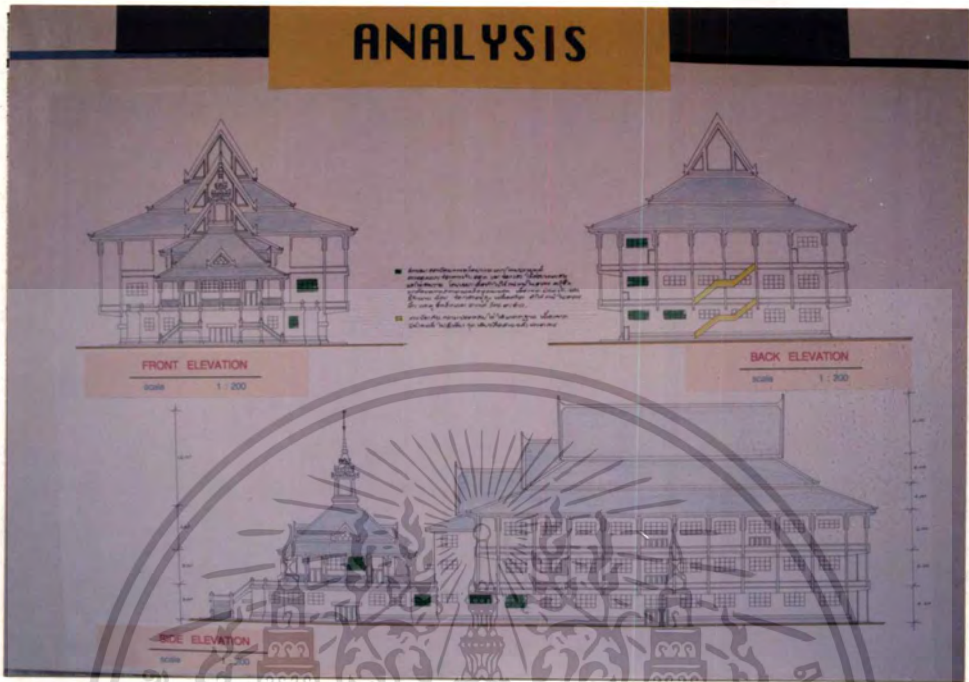
ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดของห้องหรือส่วนต่างๆ ที่มีพื้นที่ไม่มากนัก	ขนาดของห้องหรือส่วนต่างๆ ที่มีพื้นที่มาก เช่น โรงภาพยนตร์	ขนาดของห้องหรือส่วนต่างๆ ที่มีพื้นที่มาก ๆ เช่น โถงรับรอง, โถงทางเดิน
- ที่มาแนวทางการออกแบบในส่วนรายละเอียดทั่วไปจาก “ วังสุโขทัย “ - แนวทางการออกแบบและจัด SPACE จาก “ วังสุโขทัย “	- ที่มาแนวทางการออกแบบในส่วนรายละเอียดทั่วไปจาก “ วังสุโขทัย “ - แนวทางการออกแบบและจัด SPACE จากโรงภาพยนตร์ “ ศาลาเฉลิมกรุง “	- ที่มาแนวทางการออกแบบในส่วนรายละเอียดทั่วไปจาก “ วังสุโขทัย “ - แนวทางการออกแบบและจัด SPACE จาก “ ถนนราชดำเนินนอก “
สรุป การออกแบบที่ผสมผสาน ระหว่างรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยและรูปแบบที่รับอิทธิพลทางสถาปัตยกรรมตะวันตก (ยุโรป)		

ภาพที่ 7.65 สรุปภาพผลงานการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

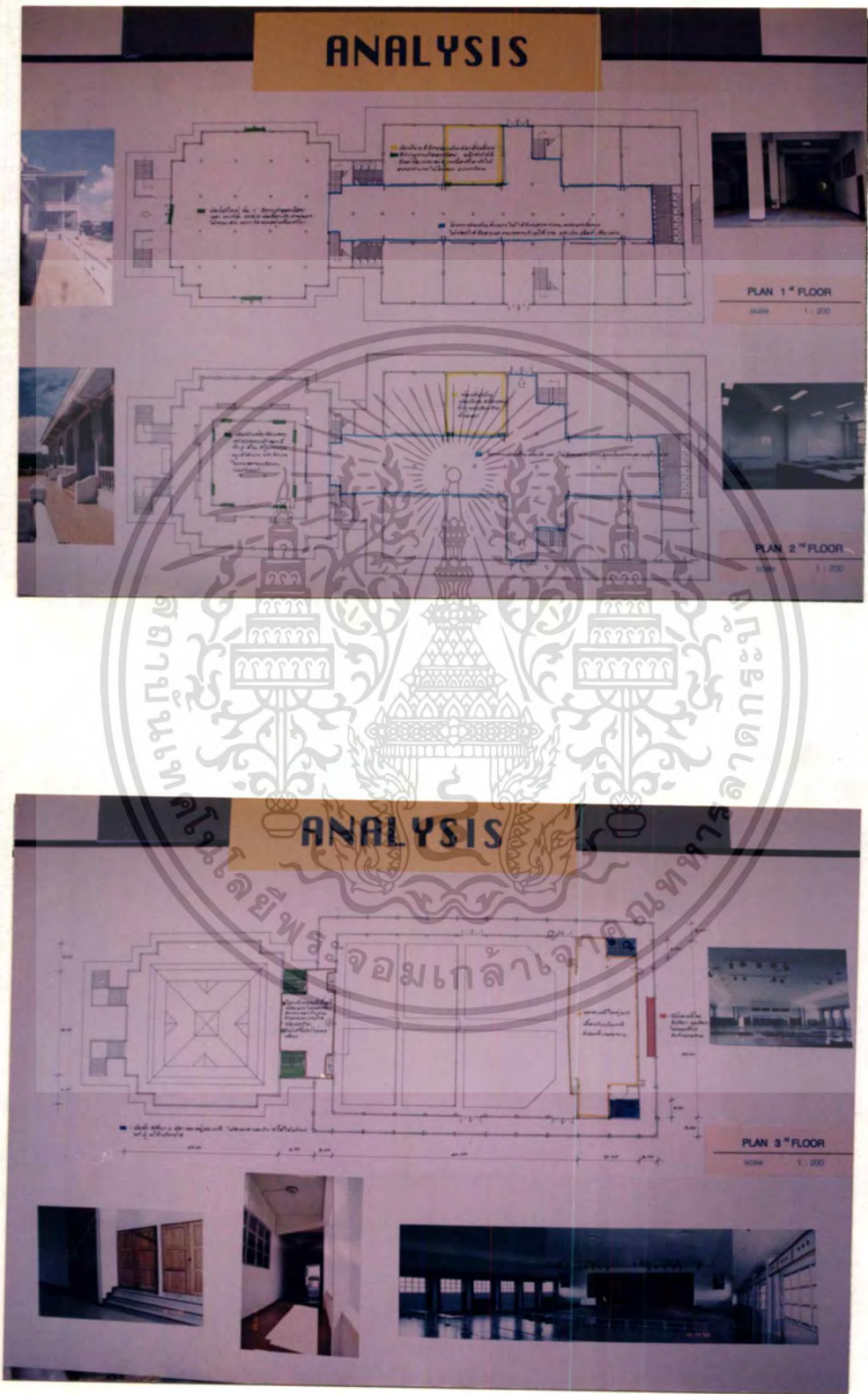

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

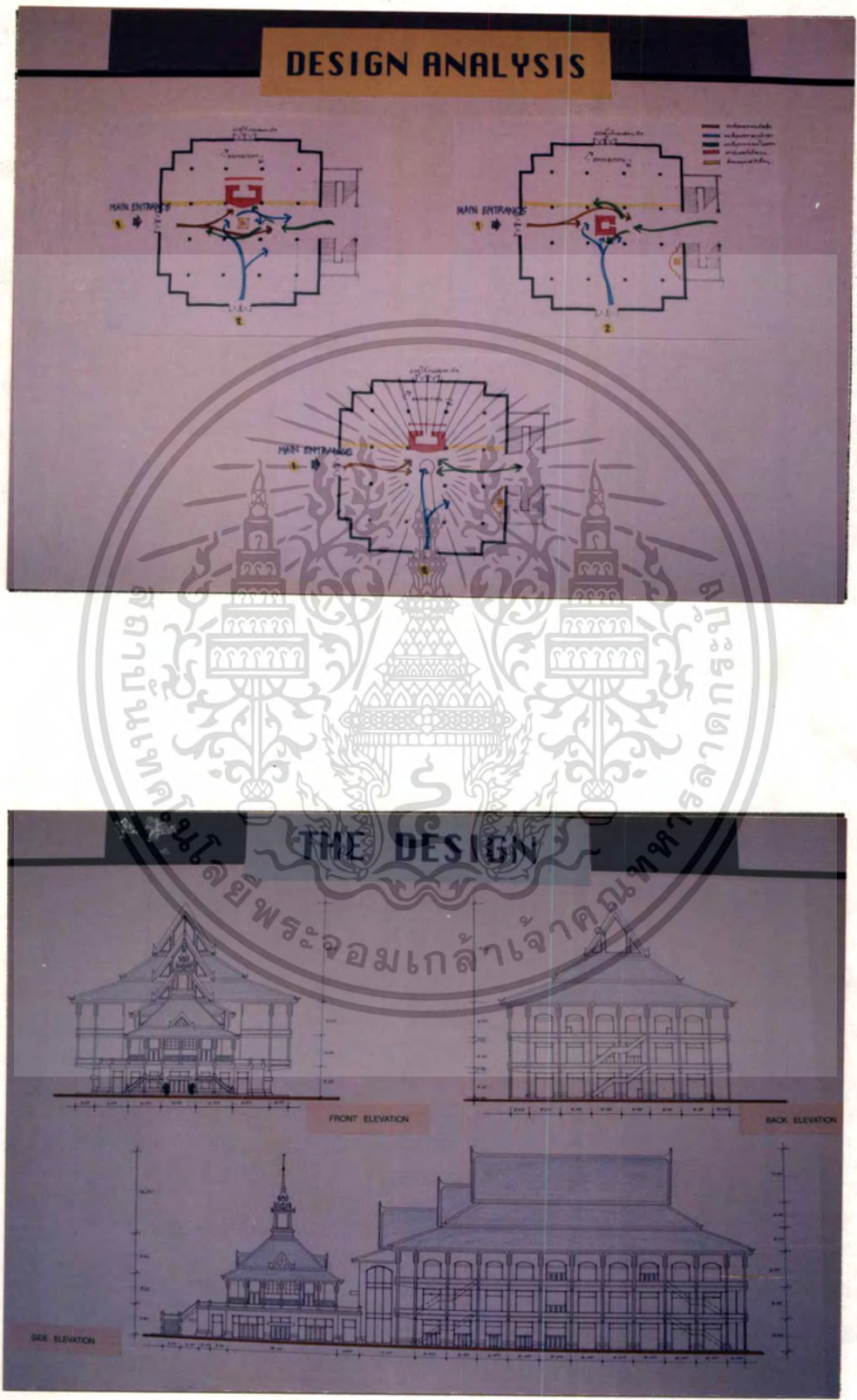

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

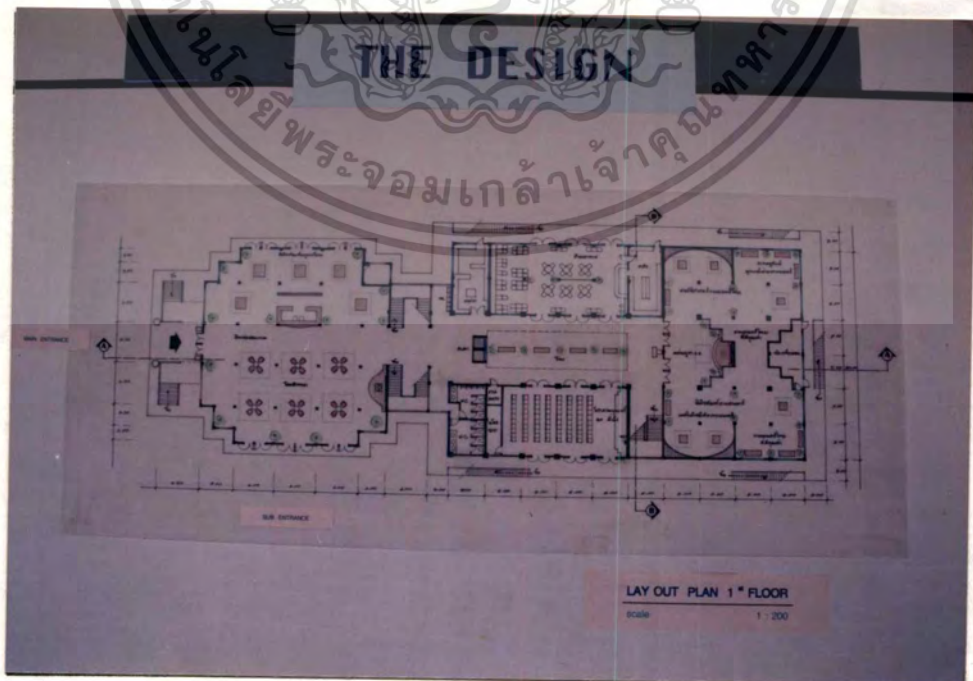
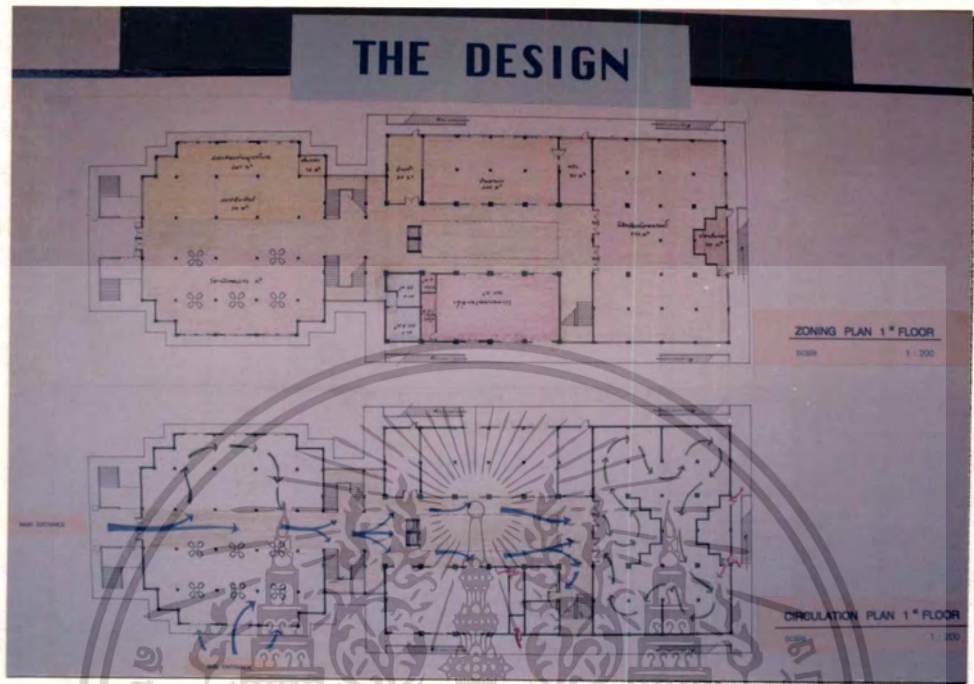

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

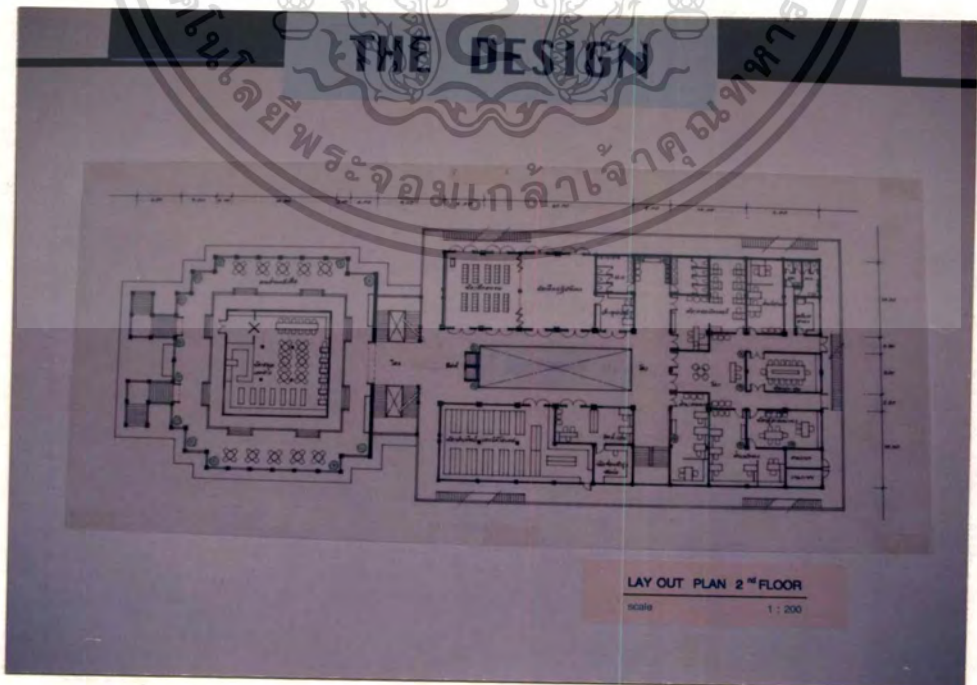
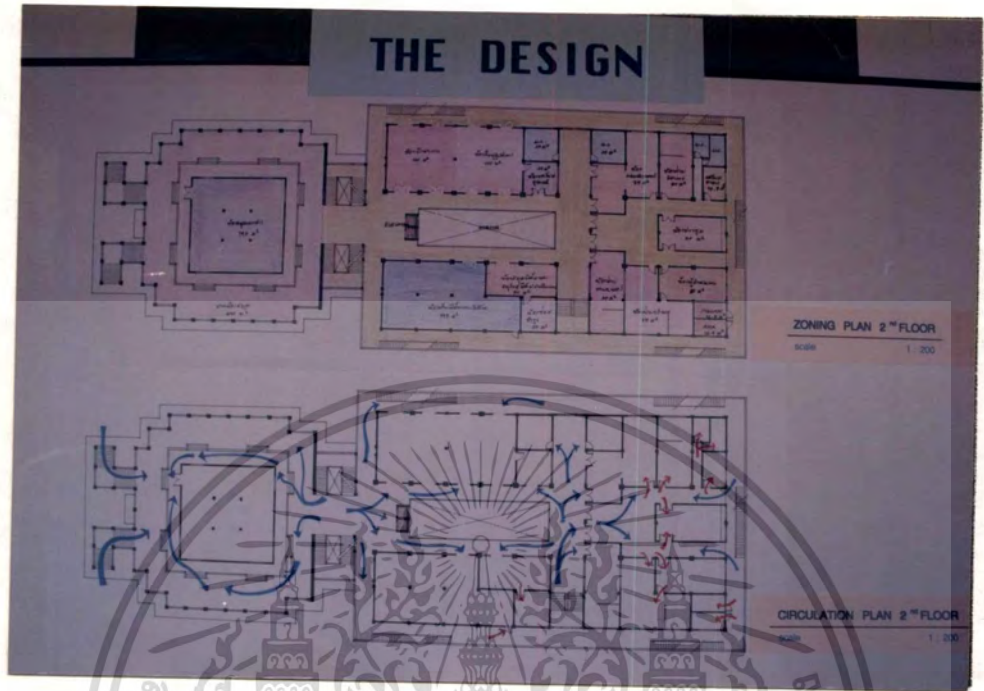

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

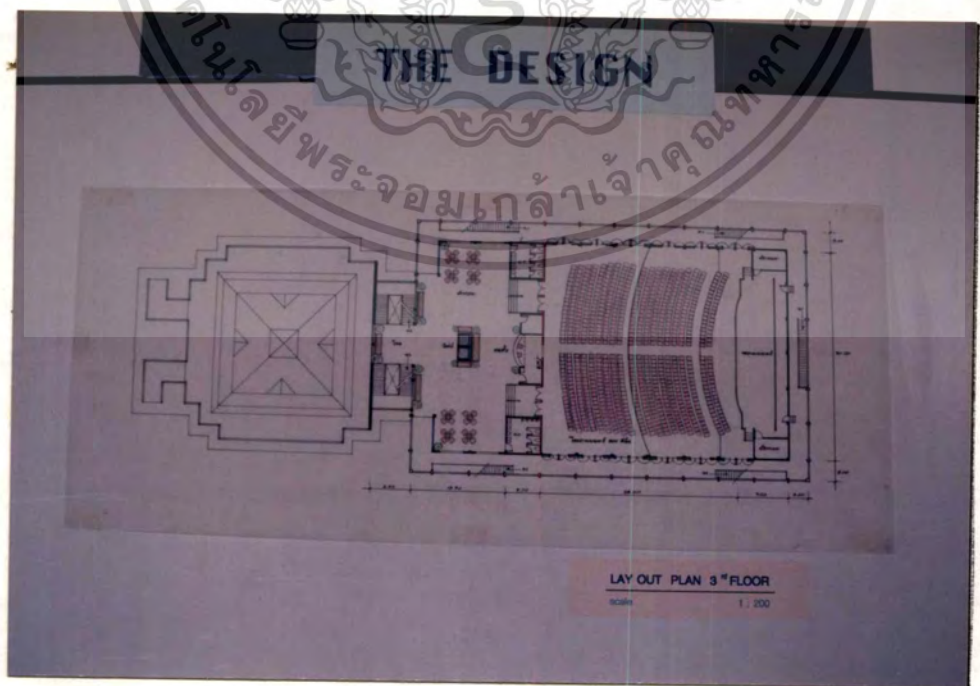
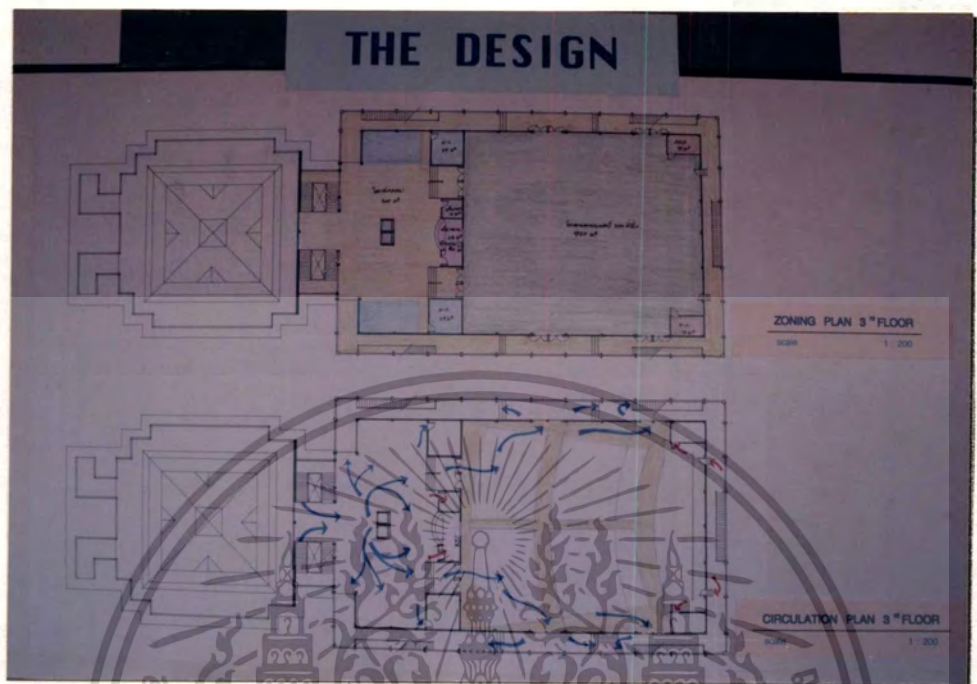

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

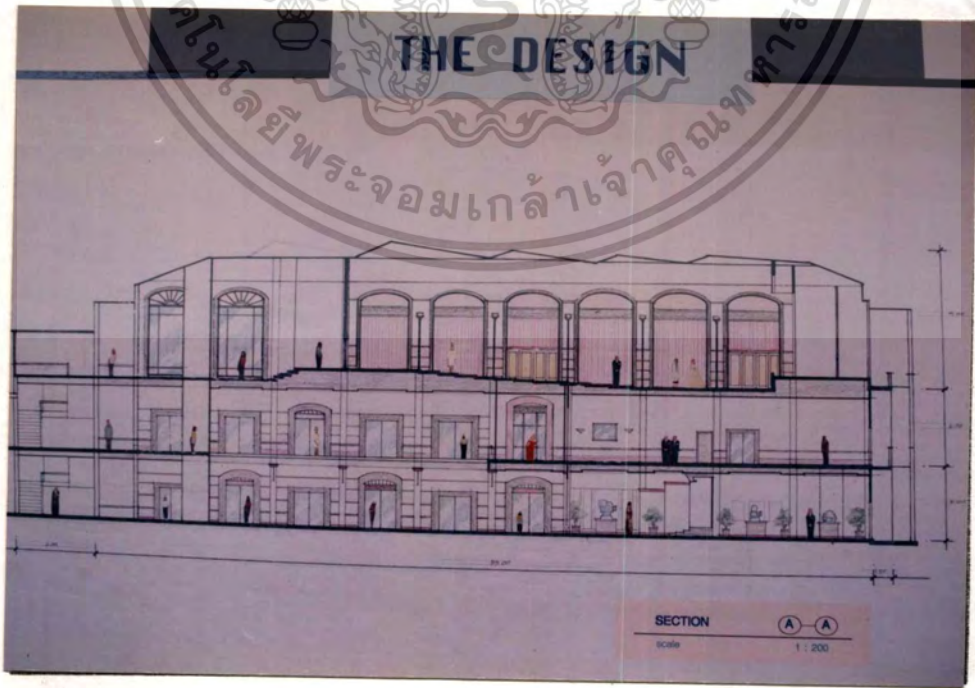
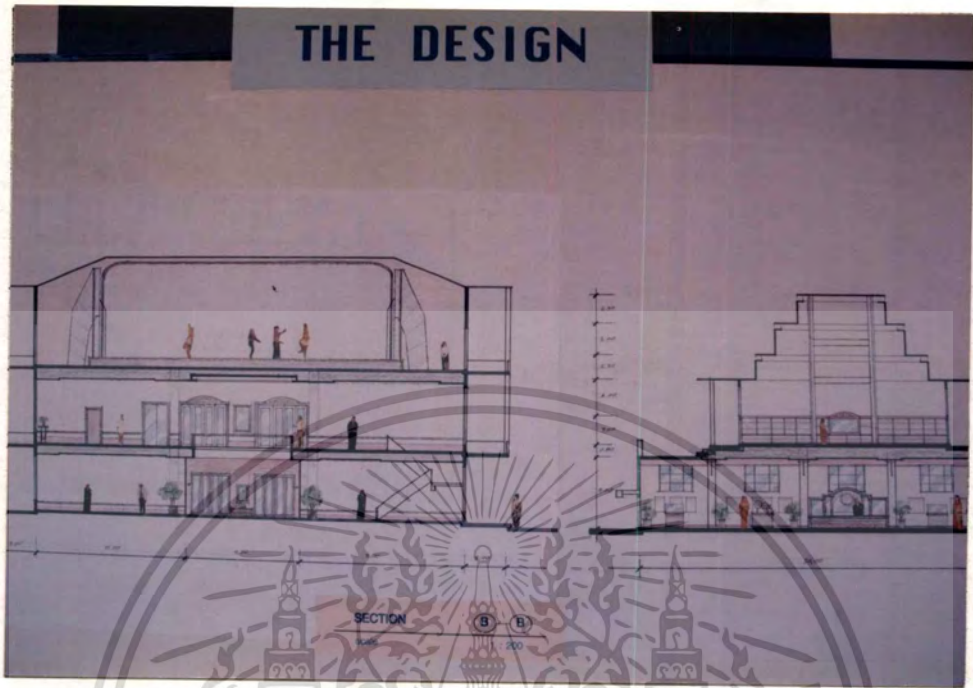

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

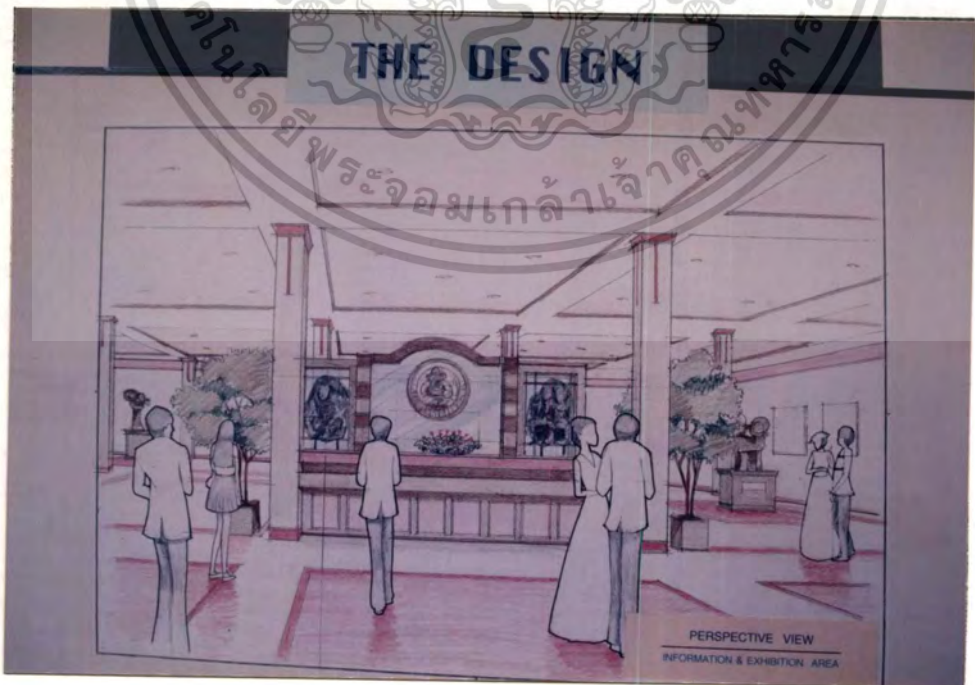
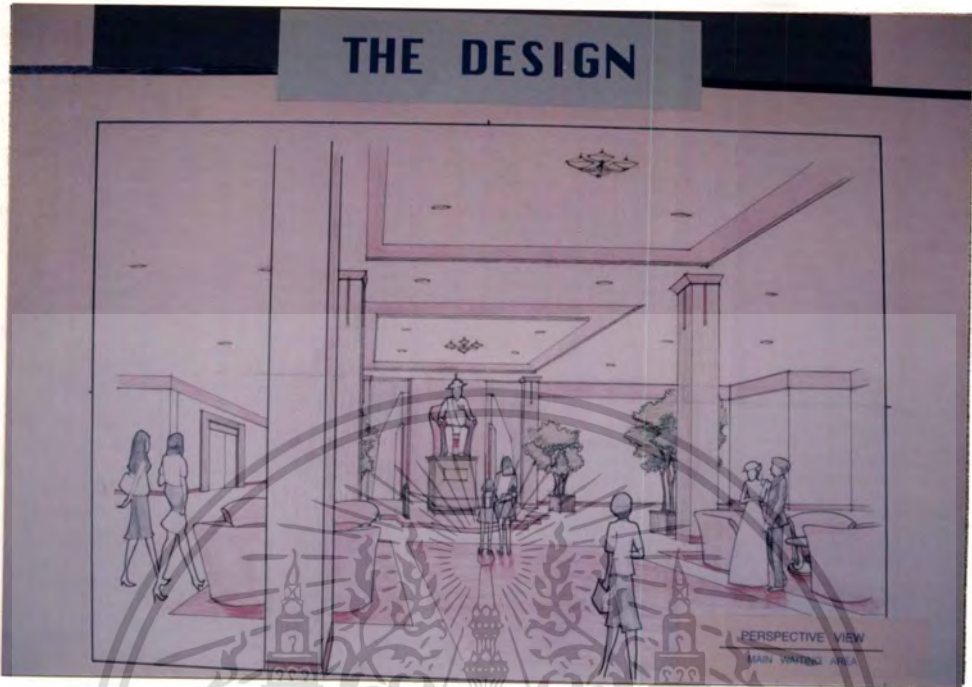
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

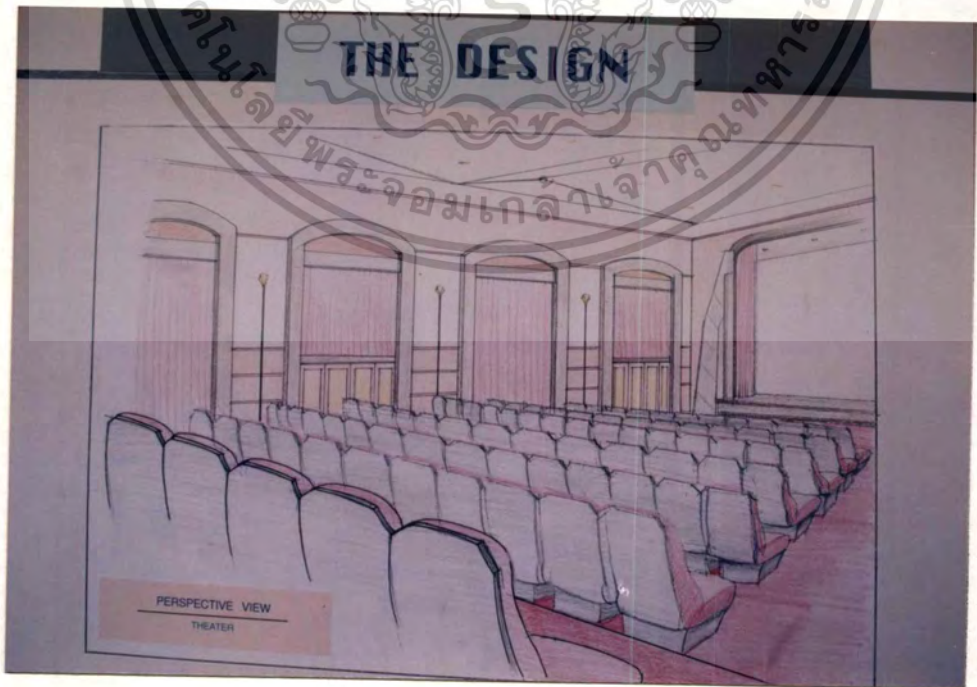
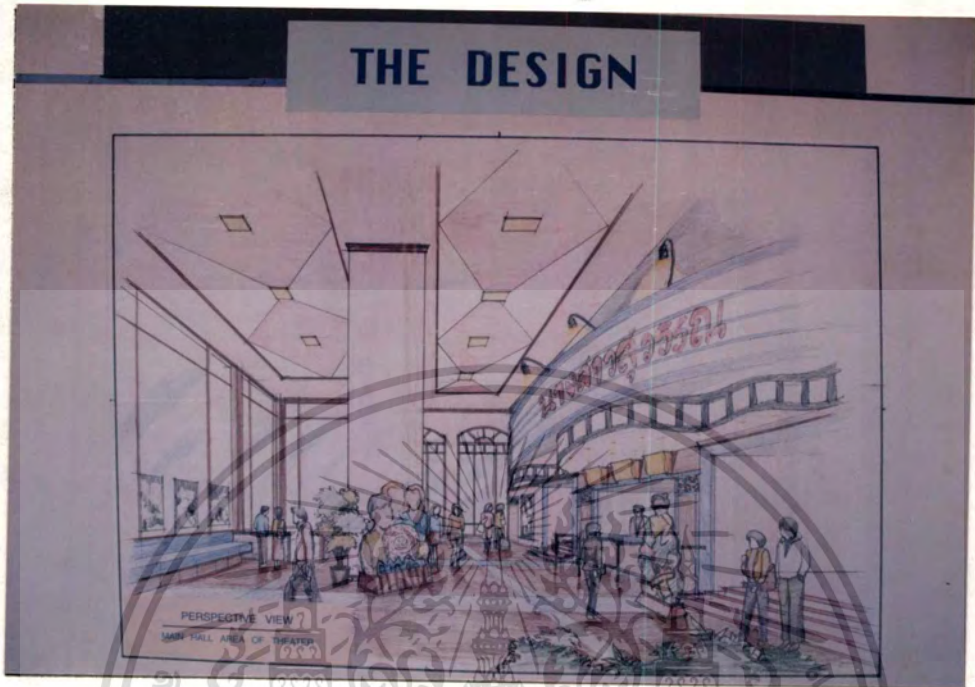

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

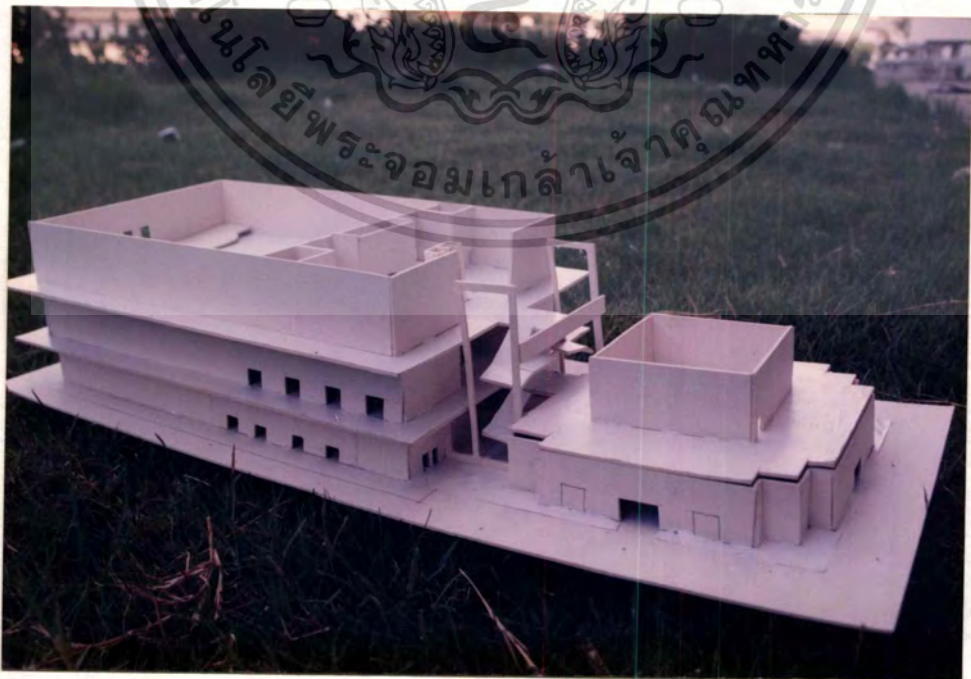
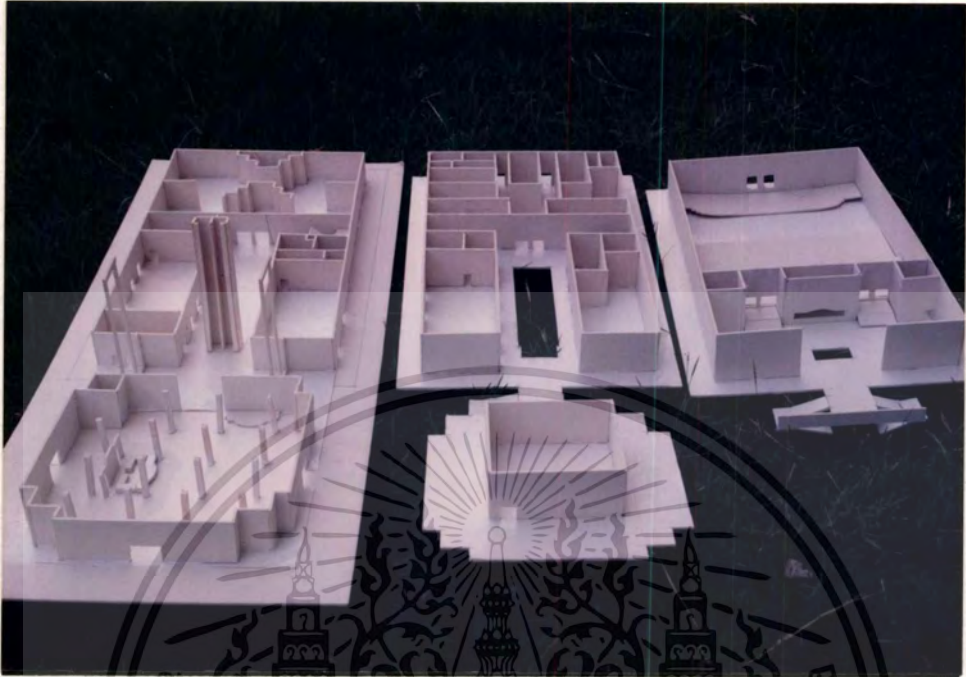

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- โกสุม สายใจ. สีและการใช้สี. โครงการตำราศิลปะ คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง , 2540.
- ไชแสง สุขวัฒน์. การศึกษาอิทธิพลของสถาปัตยกรรมตะวันตกที่มีต่อแบบอย่างของงานสถาปัตยกรรมในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2208-2475. คณะกรรมการจัดสร้างอุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมาชนนี ตามพระราชดำริ. เฉลิม รัตนทัศนีย์. วิวัฒนาการศิลปสถาปัตยกรรมไทยพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง , 2539.
- ชื่นชม ชูเวชศิริพร. โครงการศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ปีการศึกษา 2527.
- ชินสุดท้าย. เทคนิคเบื้องหลังหนังดัง. กรุงเทพมหานคร : ซีอีคยูเคชั่น, 2521.
- ณรงค์ จันทรเรือง. บันเทิงไทยในอดีต. กรุงเทพมหานคร : ท็อปแพชั่น, 2539.
- โดม สุขวงศ์. กำเนิดหนังไทย. กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2539.
- โดม สุขวงศ์. ประวัติภาพยนตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร : องค์การคำครุสภา, 2533.
- โดม สุขวงศ์. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับภาพยนตร์ไทย. กรุงเทพมหานคร : เซเว่น พรินต์ติ้ง กรุ๊ป, 2539.
- นิคม มุสิกคามะและคณะ. วิชาการพิพิธภัณฑ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2521. อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมาชนนีตามพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์ , 2539.
- บุญรักษ์ บุญญเขตมาลา. ศิลปะแขนงที่เจ็ด เพื่อวัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์ภาพยนตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง , 2538.
- ปิยกูล เลาว์ณย์ศิริ. ความรู้ทั่วไปทางภาพยนตร์ สาขาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- ประสิทธิ์ ดีศิลปกิจ. โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย. วิทยานิพนธ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ปีการศึกษา 2526.
- พัทรา จิยาศักดิ์. สถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ปีการศึกษา 2534.
- เยาว์นันท์ เชฏฐรัตน์. ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. ในโครงการหนังสือนิเทศศาสตร์-สื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : ฌาน, 2534
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท., 2538.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรืองยศ พงษ์ไทยวัฒน์. หอภาพยนตร์แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ปีการศึกษา 2531.

วัฏจักร, บรรณาธิการ. INTER DECOR. ปีที่ 1, ฉบับที่ 9 (พฤษภาคม 2540).

วัฏจักร, บรรณาธิการ. INTER DECOR. ปีที่ 2, ฉบับที่ 17 (เมษายน 2541).

วัฏจักร, บรรณาธิการ. ARCH & IDEA. ปีที่ 4, ฉบับที่ 43 (มีนาคม 2540).

วัฏจักร, บรรณาธิการ. ARCH & IDEA. ปีที่ 5, ฉบับที่ 52 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2541).

วัฏจักร, บรรณาธิการ. ARCH & IDEA. ปีที่ 5, ฉบับที่ 55 (พฤษภาคม 2541).

วิมลสิทธิ์ หรยางกูรและคนอื่นๆ. พัฒนาการแนวความคิดและรูปแบบของงานสถาปัตยกรรม
อดีต ปัจจุบัน อนาคต. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง, 2536.

ศูนย์บริการการออกแบบ, กรมส่งเสริมการค้าส่งออก. "BRAND POWER." เอกสารประกอบการ
สัมมนา, 2538.

ศิลปากร, กรม. ทะเบียนโบราณสถานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพมหานคร :
ไอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์, 2535.

ศ.อรศิริ ปาณินท์. มนุษย์กับการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรม. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น,
2538.

สดดี พโนรัตน์. โครงการตกแต่งภายในพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์. วิทยานิพนธ์ คณะสถาปัตยกรรม-
ศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ปีการศึกษา 2535.

สถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์, สมาคม. อาสา (วารสารสถาปัตยกรรม). มิถุนายน 2539.

สำนักพิมพ์วัฏจักร, บรรณาธิการ. วัฏจักรอุตสาหกรรม. 21-27 มกราคม 2534.

สมาน งามสนิทและคนอื่นๆ. การบริหารงานภาพยนตร์. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหาร
งานภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.

สารคดี, นิตยสาร. ปีที่ 13, ฉบับที่ 150 (สิงหาคม 2540).

สารคดี, นิตยสาร. ปีที่ 14, ฉบับที่ 164 (สิงหาคม 2541).

หอภาพยนตร์แห่งชาติ. โครงการสถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติวชิรพรพระราช-
สมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. เอกสารถ่ายสำเนา, 2535.

หนังสือไทยและศูนย์สังคีตศิลป์, ชมรม. 85 ปี ภาพยนตร์ในเมืองไทย. 10-28 มิถุนายน 2525.
ม.ป.ท.,ม.ป.ป.

หอสมุดแห่งชาติ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาพยนตร์. ม.ป.ท.,ม.ป.ป.

เอนก นาวิกมูล. แรกมีในสยาม. กรุงเทพมหานคร : แสงแดด, 2540

เอมอร นิรัญราช. ทัศนะทางสังคมในนวนิยายไทย สมัยรัชกาลที่ 7. กรุงเทพมหานคร : เซเว่น
พรินต์ติ้ง กรุ๊ป, 2539.

เอสโซ่แสดนดาร์ตประเทศไทยและมหาวิทยาลัยศิลปากร. ของดีร้อยสิ่ง. กรุงเทพมหานคร :
อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง , 2537.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

GM 2000, นิตยสาร. ปีที่ 1, ฉบับที่ 2, ปักษ์หลัง (พฤษภาคม 2540).

AP Architectural Profile, Magazine. No.6, Vol.1 (May-July 1997).

Ernest Ne Ufert Architects Data, London : Crosby Lock Wood Staples, 1997.

Interior Graphic And Design Standards. New york. Whitney Library Of Design, 1986.

JA (The Japen Architect). Vol.25, Spring (1997-1).

JA (The Japen Architect). Vol.26, Summer (1997-2).

Time Saver Standard For Building Types. New york Mc Grawhill, 1973.

สัมภาษณ์ ดร.ดรุณี หิรัญรักษ์

สัมภาษณ์ ดร. ตรี หิรัญรักษ์
บทความสัมภาษณ์จากหนังสือ GENERATION
เรื่องโดย ญัฐกานต์ ลิ้มสถาพร

เรื่องของการผลักดันก่อตั้งสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ เพื่อจะสร้าง สถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย (NATIONAL FILM BOARD) อันเป็นองค์กรใหญ่ที่มีคณะบอร์ดควบคุม และมีการรับรององค์กรจากรัฐบาล

สถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย กำเนิดขึ้นจากการพูดคุยเพื่อปรึกษาปัญหาในวงการที่ว่าหนังไทยได้เดินทางมาถึงจุดตกต่ำและเต็มไปด้วยปัญหาทุกด้าน และแต่ละปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข แม้ว่าในวงการบันเทิงจะมีสมาคมผู้อำนวยความสะดวก สมาคมนักพากย์ ฯลฯ แต่เหมือนกับต่างฝ่ายต่างทำงาน ไม่ได้มานั่งคิดร่วมกันเพื่อแก้ปัญหอย่างจริงจัง หากย้อนมองไปช่วงก่อนหน้านี้จะเห็นว่าหนังไทยเฟื่องฟูมาก

• สมาพันธ์ฯ นี้ยอมรับว่ามันเป็นเรื่องของเอกชน มันแก้ไขปัญหาที่แท้จริงนี้ไม่ได้ดีนัก ดิฉันจึงมองไปอีกส่วนหนึ่งคือ สถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย สถาบันอันนี้ในต่างประเทศเขามีกันตั้งนานมาแล้ว แต่บ้านเรายังล้าหลังอยู่ สถาบันอันนี้จะเป็นหน่วยงานของรัฐกับเอกชนร่วมกัน มันคล้ายกับรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือองค์กรจะมีรัฐเป็นผู้ดูแลสนับสนุน •

• ถ้าองค์กรเกิดขึ้น กิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับภาพยนตร์คงไม่แยกอยู่อย่างนี้แน่นอน สถาบันอาจจะมีโรงหนังของตัวเอง เป็นโรงหนังของรัฐ คงจะเหมือนกับโรงละครนั่นแหละ ซึ่งอาจจะฉายหนังสารคดี หนังสือสำหรับการเผยแพร่อะไรอย่างนี้ •

ภาคผนวก ข.

จัดตั้ง “ สำนักงานการภาพยนตร์แห่งชาติ “

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดตั้ง "สำนักงานการภาพยนตร์แห่งชาติ" สถาบันพัฒนาเพื่อให้หนังไทยได้มาตรฐาน

ดร. ดร. ตรี หิรัญรักษ์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนึ่งในหลายๆ คนที่พยายามผลักดันให้เกิดองค์กรนี้ในประเทศไทย ให้ความเห็นกรณีดังกล่าวว่า

• การพัฒนางานการภาพยนตร์ไทยจนถึงในระดับที่ทำให้ภาพยนตร์ไทย ก้าวขึ้นไปแข่งขันอย่างผ่าเผย ในระดับสากลได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์กรที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง เห็นว่าเราน่าจะมีสถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นองค์กรที่ระดมความรู้ความสามารถของบุคคลหลายฝ่ายมาส่งเสริมและสร้างสรรค์ภาพยนตร์ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยที่องค์กรดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของรัฐวิสาหกิจ ขึ้นตรงกับสำนักนายกรัฐมนตรี "

• การที่เราจะมีสถาบันดังกล่าวจะทำให้หลายฝ่ายได้รับประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ กัน ฝ่ายแรกได้แก่ ภาครัฐบาล หากเรามีองค์กรนี้ขึ้นมา รัฐบาลสามารถนำภาพยนตร์ไทยมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ได้ เป็นอย่างดีประการต่อมา การส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมการถ่ายภาพ หรือ อุตสาหกรรมฟิล์มภาพยนตร์ ให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีคุณค่าทัดเทียมอุตสาหกรรมอื่น จะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่รัฐอีกทางหนึ่ง สุดท้ายยังทำให้ภาพยนตร์ไทยมีมาตรฐาน และมีความเป็นสากล สะดวกต่อการขยายออกสู่ตลาดต่างประเทศ อันมีผลต่อชื่อเสียงและรายได้ของประเทศจากอุตสาหกรรมส่งออกภาพยนตร์ อีกทางหนึ่ง "

• สิ่งเหล่านี้วงการภาพยนตร์ไทยเรารอคอยมาเป็นเวลา 50-60 ปีแล้ว นอกจากนั้น การพิจารณาเรื่องเหล่านี้ในรัฐบาลปกติ เป็นไปอย่างยากลำบากมาก เพราะเป็นเรื่องผลประโยชน์ของหลายๆ ฝ่าย และไม่มีใครกล้าดำเนินการอย่างจริงจัง โดยเฉพาะรัฐมนตรีที่มาจาก ส.ส. หรือนักการเมือง โอกาสนี้จึงถือเป็นโอกาสทองที่รัฐบาลและสภา รสช. ชุดนี้น่าจะเห็นความสำคัญและจัดตั้งองค์กรดังกล่าวขึ้นเพื่อประโยชน์โดยรวมของประเทศชาติ "

จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 9 ตุลาคม 2534

ภาคผนวก ค.

ชุมชนใหม่ซานเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

METROPOLITAN SUBCENTERS

ชุมชนใหม่ขานเมือง

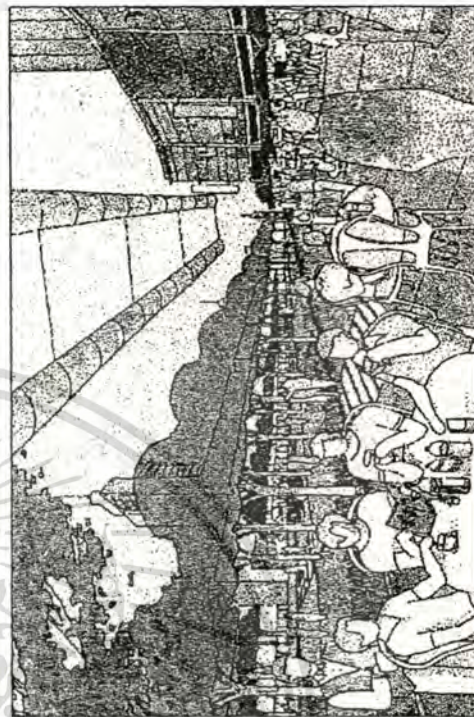
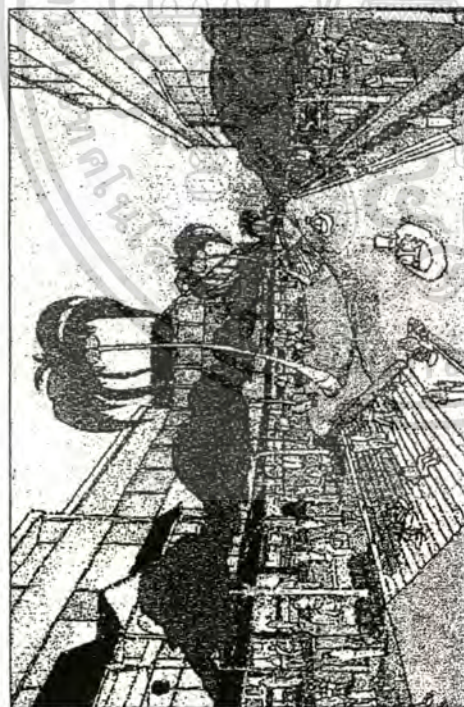
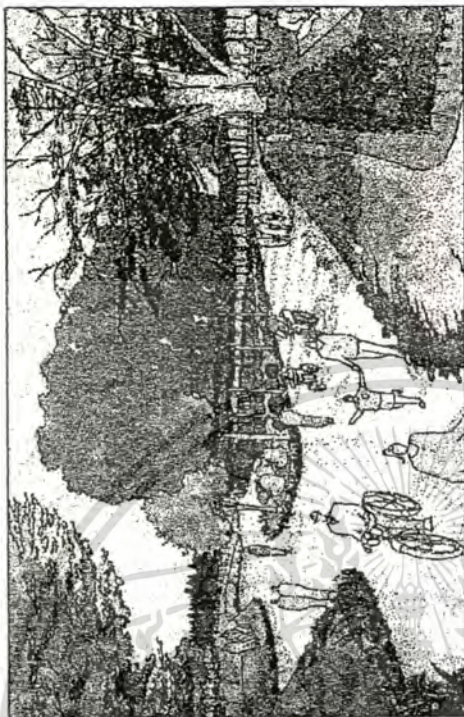
City Planning Department
Bangkok Metropolitan Administration

By:

MIT Consultant Team
JL W Thailand Ltd.
Thai Engineering Consultants

September 1996

Metropolitan Subcenters ชุมชนใหม่ในเมือง

The Bangkok Plan พังเมืองกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทสรุปสาระสำคัญ

โครงการศูนย์ชุมชนชนเมือง

หากกรุงเทพฯ จะสามารถแก้ปัญหาสาหัสอันเนื่องมาจากภาวะการจราจรติดขัดและมลพิษในสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องมีความพยายามร่วมกันเพื่อปรับปรุงการเคลื่อนตัวของรถ การพัฒนาเมืองอย่างกระจุกตัว ความสมดุลระหว่างแหล่งงานและที่พักอาศัย ตลอดจนต้องกำหนดให้มีมาตรการควบคุมการพัฒนาในรูปแบบใหม่ ผังเมืองกรุงเทพมหานคร เป็นตัวอย่างแก้ไขโครงการเป้าหมายที่จะทำให้กรุงเทพมหานครให้เป็นนครเขียวจีและน่าอยู่กว่าเดิม และเป็นเมืองที่สามารถสร้างดุลยภาพอันเหมาะสม ระหว่างการเป็นศูนย์กลางของระบบเศรษฐกิจวิทยาการแห่งภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ กับการดำเนินการแก้ไขปัญหาร้ายแรงด้านสิ่งแวดล้อม

ผังเมืองกรุงเทพมหานครเสนอให้มีการสร้างสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพสูง ด้วยการพัฒนาระบบศูนย์ชุมชนเมืองขึ้น ซึ่งมีไฮโซในรูปแบบของเมืองใหม่ที่แยกตัวจากกรุงเทพมหานคร แต่เป็นเขตพื้นที่ชนเมืองที่มีการวางแผนพัฒนา โดยมีความหนาแน่นสูงและกระจุกตัว พร้อมทั้งมีการใช้ที่ดินแบบผสมผสานในเขตชนเมืองที่มีการเจริญเติบโตสูง ศูนย์ชุมชนชนเมืองดังกล่าวนี้ควรประกอบด้วยที่ทำงาน ศูนย์การค้า การบริการ โรงเรียน สถาบันที่จำเป็นต่างๆ สำหรับชุมชน และเขตที่อยู่อาศัยความหนาแน่นสูง สถานที่และการบริการเหล่านี้จะต้องอยู่ใกล้เคียงกันเพื่อความสะดวกในการสัญจรไปมาหากัน ผังเมืองกรุงเทพมหานคร กำหนดศูนย์ชุมชนเมืองไว้รวม 11 แห่ง เรียงรายชื่อ

ในแนวนอนแนวแหวนรอบนอก โดยมีห้าแห่งอยู่ในเขต กทม. ได้แก่ ศูนย์ลาดกระบัง ศูนย์คลังสินค้า ศูนย์บางขุนเทียน ศูนย์มีนบุรี และศูนย์ลาดกกา ที่ตั้งของศูนย์ชุมชนชนเมืองแต่ละแห่งนี้อยู่ในทำเลที่สามารถขยายเส้นทางระบบขนส่งมวลชนออกไปถึงได้โดยง่าย ทั้งยังเดินทางโดยรถยนต์ได้อย่างสะดวก และสามารถจัดให้มีบริการรถเมล์ด่วนได้ตั้งแต่เริ่มการพัฒนา เนื่องจากอยู่ใกล้กับถนนวงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์สำคัญ

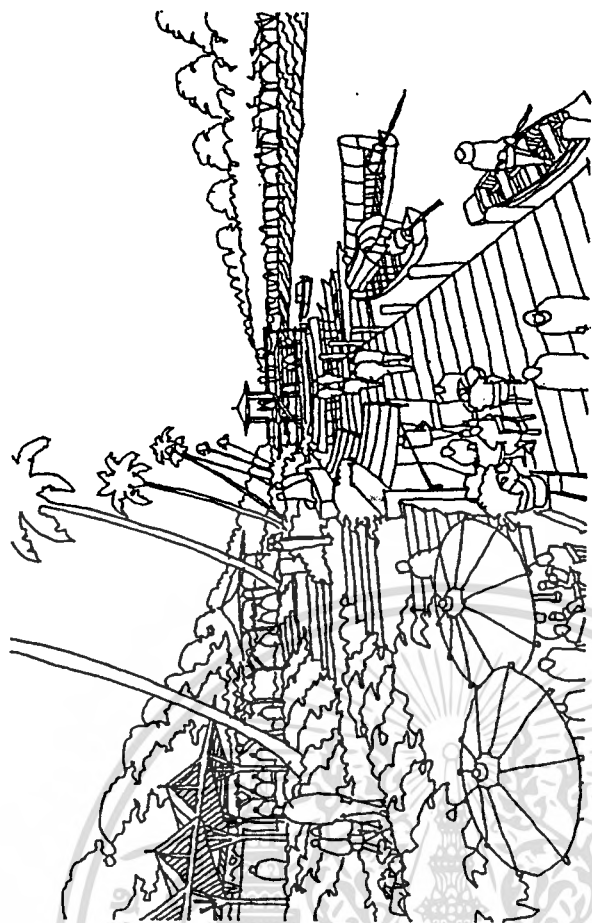
ศูนย์ชุมชนชนเมืองจะสาธิตให้เห็นว่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองที่ดีนั้นสามารถเกิดได้ด้วยยการวางแผนการพัฒนาล่วงหน้า ศูนย์เหล่านี้ยังจะสามารถช่วยแก้ปัญหาการนำปการของกรุงเทพฯ ในปัจจุบัน อันเกิดจากการขาดความสมดุลระหว่างจำนวนงานและที่พักอาศัย ตลอดจนการพัฒนาเมืองอย่างกระจุกกระจายไว้ระบบ

วัตถุประสงค์โดยรวมของผังเมืองกรุงเทพมหานครมีดังต่อไปนี้

- เพื่อรวมตัวแหล่งงาน ทั้งทางด้านพาณิชยกรรมและบริการในเขตชนเมืองให้มีลักษณะกระจุกตัว ไม่กระจุกกระจาย และตั้งอยู่ในศูนย์กลางที่มีการใช้ที่ดินแบบผสมผสาน
- เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างจำนวนงานและที่พักอาศัย ในเขตชนเมือง

กรุงเทพมหานคร

- เพื่อส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชนในเขตชานเมือง และเพื่อการเดินทางจากบ้านถึงที่ทำงาน
- เพื่อสาธิตการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในเขตชานเมือง
- เพื่อให้มีการจัดสร้างบริการสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานก่อนหน้าการพัฒนาชุมชน
- เพื่อระดมความเชี่ยวชาญในการพัฒนาและเงินทุนจากภาคเอกชนมาสร้างศูนย์ชุมชนใหม่

แผนปฏิบัติการสร้างศูนย์ชุมชนเมืองลาดกระบัง

ในฐานะที่เป็นที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการสร้างศูนย์ชุมชนเมือง ซึ่ง
เป็นศูนย์ที่มีการใช้ที่ดินแบบผสมผสาน ศูนย์ชุมชนเมืองลาดกระบังจะ
เป็นต้นแบบของการพัฒนาระบบศูนย์ชุมชนเช่นนี้ในเขตกรุงเทพมหานคร
บริเวณที่ตั้งของลาดกระบังอยู่ในแนวถนนด้านตะวันออกที่มีอัตราการเติบโตสูง
และมีศักยภาพสูงในการจัดให้มีบริการระบบขนส่งมวลชนหรือระบบรถไฟชาน
เมืองได้โดยสะดวกนับแต่เริ่มก่อตั้ง การวางแผนและก่อสร้างศูนย์ชุมชน
เมืองลาดกระบังควรเริ่มเป็นรูปร่างขึ้นภายใน 5 ปีนี้ โดยกำหนดให้มีความเติบโต
เต็มที่อาจจะภายในปี 2553

องค์ประกอบหลักของแผนกลยุทธ์

แผนปฏิบัติการสร้างศูนย์ชุมชนเมืองลาดกระบังเป็น แผนกลยุทธ์ โดยมี
การกำหนดให้ภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้องและรับผิดชอบในสาระสำคัญบางประการที่
เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายหลัก ตามองค์ประกอบสำคัญดัง
ต่อไปนี้

1. สิ่งพัฒนา

ศูนย์ชุมชนลาดกระบังจะมีบทบาททางกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาเส้นทาง
คมนาคมทางแนวด้านตะวันออก ตลอดจนเป็นแหล่งบริการและรองรับแหล่งงาน
ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการของท่าอากาศยานด้วย อาทิ ศูนย์ขนาดใหญ่เพื่อ
จัดการแสดงสินค้าและการประชุม อาคารที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของบริษัท
สำนักงานสำหรับผู้ประกอบการระหว่างประเทศที่อาศัยการคมนาคมทางอากาศ

เป็นหลัก ฐานปฏิบัติการขนาดใหญ่ของบริษัทต่างๆ ที่มีสำนักงานหลักอยู่ในจก
กรุงเทพ โรงแรม ภัตตาคาร และบริการด้านธุรกิจต่างๆ การออกแบบศูนย์ชุมชน
ลาดกระบังมุ่งเพื่อให้มีทางสัญจรไปมาระหว่างศูนย์กับใจกลางเมืองกรุงเทพฯ
และท่าอากาศยานหนองูห์ที่สะดวกรวดเร็ว รวมทั้งมีทางเข้าถึงระบบขนส่ง
มวลชนที่สะดวก และเป็นศูนย์กลางที่มีการใช้ที่ดินแบบผสมผสานและมีความ
หนาแน่นสูง โดยมีการรองรับด้วยโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปการที่มี
คุณภาพสูง

แผนส่งเสริมการร่วมพัฒนาระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในศูนย์กลางชุม
ชนลาดกระบัง เสนอให้ภาคเอกชนเข้ามาเป็นผู้พัฒนาพื้นที่ร้อยละ 55 ของ
บริเวณใจกลางชุมชน โดยสงวนพื้นที่ที่เหลือเพื่อการก่อสร้างอาคารสาธารณะ
สำคัญๆ รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตาม
รายงานวิเคราะห์ตลาด บริเวณนี้สามารถรองรับพื้นที่สำนักงานได้ 1 ล้าน 3 แสน
ตารางเมตร พื้นที่เพื่อธุรกิจค้าปลีก 200,000 ตารางเมตร และที่พักอาศัยอีก
จำนวน 16,640 หน่วย ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ 15 ปี ของการสร้างและ
พัฒนาศูนย์ขึ้นแผนนี้ จัดแบ่งพื้นที่สำหรับการแสดงสินค้าและศูนย์ประชุมไว้
72,000 ตารางเมตร สำหรับสถานที่ราชการ 96,000 ตารางเมตร มีโรงแรมขนาด
500 ห้อง 3 แห่ง และพื้นที่เพื่อสำนักงาน 144,000 ตารางเมตร การจัดระบบ
สาธารณูปการจะครอบคลุมถึงสวนสาธารณะขนาดใหญ่ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด
โรงพยาบาล 400 เตียง โรงเรียนประถมและมัธยม นอกจากนี้จะมีการกันที่ดินไว้
เป็นพื้นที่โล่ง รวมทั้งพื้นที่เพื่อปรับปรุงระบบระบายน้ำ ตลาดชุมชนและวัด

2. แผนโครงสร้างพื้นฐาน

แผนโครงสร้างพื้นฐานสำหรับศูนย์ชุมชนเมืองลาดกระบัง จัดให้มีการ
สนองตอบความจำเป็นและความต้องการหลายประการ ซึ่งได้แก่ ระบบถนนกับ

การเดินทางและการเข้าสู่ระบบขนส่งมวลชน ตลอดจนการจัดเก็บและสักรัดถนน น้ำเสีย การบำบัดและถ่ายเทน้ำเสีย แหล่งน้ำประปา การป้องกันน้ำท่วม การระบายน้ำฝนหลากและการวางท่อระบายน้ำ งานเหล่านี้จำเป็นต้องมีการวางแผน ให้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยให้มีกลยุทธ์ในการจัดการแบบผสมผสานหลายฝ่าย

แผนนี้จัดทำให้มีการจัดระบบความสำคัญของถนนระหว่างถนนสายหลักและสายรองตลอดจนแผนระบบขนส่งมวลชน มีการออกแบบผังเมืองต้นของระบบการจัดเก็บและบำบัดน้ำเสีย แหล่งน้ำประปา การป้องกันน้ำท่วมและการระบายน้ำท่วม หากมีโครงการในด้านต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นในบริเวณอยู่แล้ว แผนนี้จะหลีกเลี่ยงการเสนอโครงการใหม่ๆ แต่จะพยายามรวบรวมข้อเสนอแนะให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนที่มียอยู่แล้วเหล่านี้อย่างกลมกลืนกัน

3. แผนการเงิน

มีการวิเคราะห์เบื้องต้นเพื่อประมาณการใช้จ่ายของภาครัฐ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคสาธารณะตามแผนการสร้างบริเวณใจกลางศูนย์ชุมชนขอนแก่นเมืองลาดกระบัง มีการประเมินราคาค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่ดินเพื่อพื้นที่สาธารณะประโยชน์ (ตามฐานการประเมินราคาที่ดินในบริเวณนี้) เช่น การจัดสวนสาธารณะและระบบพื้นฐานสำคัญอื่นๆ (ซึ่งรวมราคาค่าออกแบบและบริหาร) รวมแล้วประมาณ 10,573 ล้านบาท นอกจากนี้แผนยังเสนอให้รัฐบาลกลางเป็นผู้ซื้อที่ดินและพัฒนาหน่วยงานทางราชการในใจกลางศูนย์ด้วย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการขยายอำนาจออกสู่บริเวณขอนแก่น รวมทั้งรับผิดชอบการซื้อที่ดิน และพัฒนาสร้างศูนย์แสดงสินค้าขนาดใหญ่ที่กำหนดไว้ที่ลาดกระบังด้วย ราคาการก่อสร้างโดยประเมินของตึกหน่วยงานราชการและศูนย์แสดงสินค้ารวมแล้วประมาณ 3,002 ล้านบาท โดยจะมีการจัดแบ่งเงินทุนตามขั้น

ตอนการพัฒนาออกเป็นสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งอื่นที่ขึ้นตอนในระยะเวลาพัฒนาทั้งหมด 15 ปี

ค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้จะมีการจัดสรรระหว่างหน่วยงานรัฐบาลต่างๆ และกรุงเทพมหานคร รายงานนี้เสนอให้ กทม. เป็นผู้จัดการค่าใช้จ่ายร้อยละ 44 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 56 นั้น ให้มีการกระจายความรับผิดชอบไปสู่หน่วยงานรัฐบาลต่างๆ ที่เป็นผู้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปโภคทั้งหลาย

4. กลยุทธ์ในการดำเนินงาน

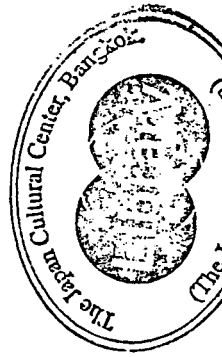
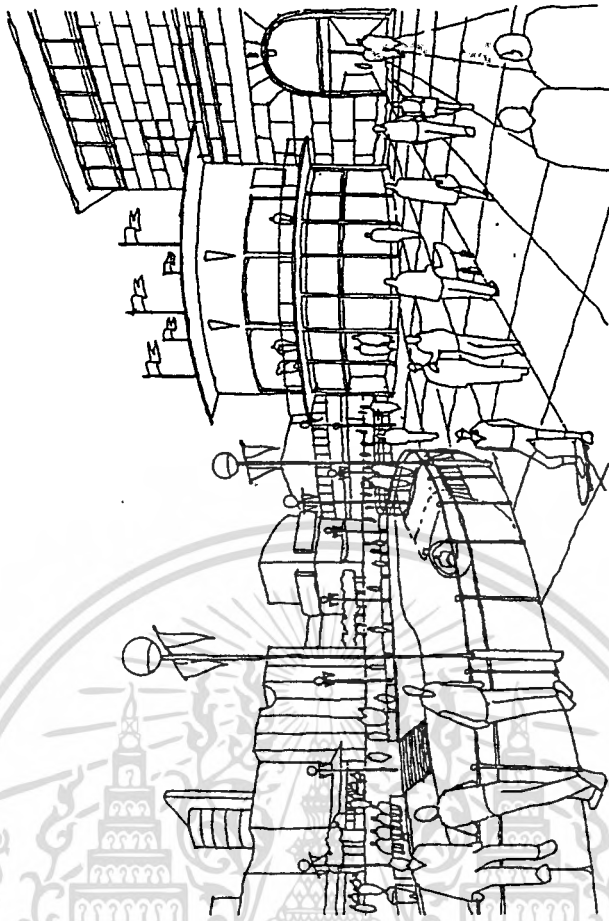
การพัฒนาในรูปแบบของการกระจายอำนาจไปสู่ศูนย์ชุมชนขอนแก่นเมืองต่างๆ ตามแผนการนี้ จำเป็นต้องให้อำนาจและบทบาทแก่กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้เพิ่มขึ้นอย่างมาก หากระบบศูนย์ชุมชนเมืองจะประสบความสำเร็จและสมบูรณ์ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จำเป็นต้องจัดให้มีองค์กรใหม่ที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงขึ้นมา ทั้งยังต้องมีการประสานความร่วมมือในระดับสูงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนให้บริการสนับสนุน โครงการพัฒนานี้ด้วย

เมื่อพิจารณาตามบทเรียนที่ได้รับจากโครงการอื่นๆ ที่ผ่านมาแล้ว แผนกลยุทธ์ในการดำเนินการนี้ควรประกอบด้วยการจัดตั้งองค์กรใหม่สององค์กร คือ องค์กรพัฒนาศูนย์ชุมชนลาดกระบัง และกองทุนที่ดินลาดกระบัง โดยกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลจะร่วมกันจัดตั้งองค์กรแรก เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบในการวางระบบ โครงข่ายบริการพื้นฐาน การจัดสวนสาธารณะและสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งการตั้งโครงสร้างสำคัญของศูนย์ชุมชนด้วย ส่วนองค์กรหลังคือ กองทุนที่ดินลาดกระบังนั้น จะเป็นหน่วยงานสำหรับให้บรรดาเจ้าของที่ดินนำเอาที่ดินของตนมา “กอง” ร่วมกัน และเพื่อจัดการจัดสรรและแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาด้วย

ส่วนการพัฒนาโครงการด้านพาณิชย์และโครงการที่อยู่อาศัยนั้น จะดำเนินการโดยภาคเอกชนทั้งสิ้น

แนวคิดหลักในการจัดตั้งกองทุนที่ดินสาธารณะซึ่งก็คือการเปิดโอกาสให้เจ้าของที่ดินในเขตนี้ทั้งหมดมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนเมืองด้วย เจ้าของที่ดินที่เข้าร่วมในกองทุนจะได้รับเงินส่วนหนึ่งของค่าที่ดินตามราคาประเมินและเข้าถือหุ้นตามราคาที่ดิน หลังจากนั้นเจ้าของที่ดินจะมีทางเลือกโดยจะแลกเปลี่ยนหุ้นกับที่ดินที่มีการบริการต่างๆ และจัดสรรแล้ว ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาต่อไปได้ หรือมีเงินนั้นก็อาจขายหุ้นของตนตามราคาคาดค่าให้กับคนอื่น ๆ ได้ การสร้างตลาดหุ้นที่ดินขึ้นมาเช่นนี้ จะช่วยให้สังคมทรัพย์สินมีสภาพคล่องตัว ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้มีการขายได้ทันทีหรือถือหุ้นไว้เพื่อผลกำไรในระยะยาวต่อไป ส่วนที่ดินที่มีได้นำมาเข้าร่วมในกองทุนอาจเป็นพื้นที่ในการเวนคืนโดยหน่วยงานพัฒนา เพื่อ “วัตถุประสงค์ในการวางผัง” ตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ห้ามมิให้มีการจำหน่ายจ่ายโอน พ.ศ. 2535 องค์การพัฒนาชุมชนสาธารณะซึ่งจะเป็นผู้กำกับดูแลการประเมินราคา การจัดหากการจัดแบ่ง และการจัดจำหน่ายที่ดิน ตลอดจนทำหน้าที่เป็นตัวแทนจำหน่ายที่ดินให้กับนักพัฒนาด้วย

แผนพัฒนาชุมชนสาธารณะซึ่งนี้กำหนดระยะเวลาดำเนินการไว้ 15 ปี แผนงานนี้เสนอขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ ไว้โดยสังเขป เพื่อให้มีแนวทางในการเริ่มการพัฒนาชุมชนสาธารณะดังต่อไปนี้

ศูนย์ชุมชนแห่งใหม่ของกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการตามขั้นตอน

โครงการใหญ่เพียงหนึ่งโครงการเท่านั้น คงไม่สามารถช่วยให้กรุงเทพมหานครแก้ปัญหการจราจรติดขัดและสิ่งแวดล้อมได้สำเร็จ แต่อย่างไรก็ตาม การจัดให้มีระบบศูนย์ชุมชนในเมืองที่เชื่อมต่อกับระบบขนส่งมวลชนตามแนวถนนวงแหวนรอบนอกและเส้นทางคมนาคมสายหลักอื่นๆ ตัวเมืองกรุงเทพมหานครย่อมเป็นการช่วยเหลือปัญหาต่างๆ ดังกล่าวได้ ดังนั้นจึงได้มีการประเมินสถานที่ตั้งและวางแผนแนวคิดเบื้องต้นไว้สำหรับศูนย์ชุมชนเมืองอื่นๆ อีกสี่แห่งของกรุงเทพมหานครได้แก่ ดลิ่งชัน บางขุนเทียน มินบุรี และลำลูกกา ถึงแม้ตลาดกระบังจะเป็นต้นแบบของศูนย์ชุมชนก็ตาม แต่ศูนย์ชุมชนแห่งอื่นๆ นั้นย่อมมีการพัฒนาที่แตกต่างกันไปจากตลาดกระบังตามความเหมาะสมเฉพาะกรณี การตั้งอยู่ใกล้ถนนวงแหวนรอบนอกและเส้นทางคมนาคมสำคัญอื่นๆ นั้น ทำให้ดลิ่งชัน มีมินบุรี บางขุนเทียน และลำลูกกาเป็นทำเลที่ได้เปรียบก็จริง แต่ในขณะที่ดลิ่งชันพื้นที่ทั้งหมดนี้ก็ขาดแม่เหล็กดึงดูดการพัฒนาขนาดใหญ่ ในทำนองเดียวกับท่าอากาศยานแห่งใหม่ใกล้ตลาดกระบัง ดังนั้น การวางแผนและกำหนดเวลาในการพัฒนาวริเวณเหล่านี้จึงแตกต่างจากตลาดกระบังออกไป ด้วยเหตุผลดังกล่าว ที่ตั้งของศูนย์อื่นๆ เหล่านี้จึงมีขนาดเล็กกว่าและมีความหนาแน่นน้อยกว่า

โครงการพัฒนาศูนย์ชุมชนในเมืองจะมีระยะเวลาดำเนินการ 20 ปี (2539-2559) ทั้งนี้โดยคาดว่าจะศูนย์ชุมชนในเมืองกรุงเทพมหานครแต่ละแห่งนั้น จะเริ่มก่อตั้งขึ้นมาภายในอีก 10 ปีข้างหน้า ขณะนี้กำลังมีการวางแผนเพื่อการพัฒนาศูนย์ตลาดกระบังแล้ว ศูนย์ต่อไปที่ควรมีการวางแผนในรายละเอียดและจัดหาที่ดินก็คือ ดลิ่งชัน ซึ่งมีศักยภาพคล้ายคลึงกับตลาดกระบังตรงที่ดลิ่งชัน อยู่ในเขตเส้นทางคมนาคมที่มีการเติบโตสูงและน่าจะมีการจัดบริการระบบขนส่งมวลชนหรือรถไฟฟ้าชานเมืองได้โดยไม่ต้องมีเงื่อนไขอื่น การพัฒนาดลิ่งชันน่าจะใช้เวลาประมาณ 11 ปี โดยให้เวลาเพื่อการวางแผนในรายละเอียดและจัดหาที่ดินปีครึ่ง ต่อจากนั้นก็ใช้เวลาเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปการขึ้นต้นอีกปีครึ่ง ส่วนศูนย์ชุมชนเมืองกรุงเทพมหานครแห่งอื่นๆ นั้น ก็น่าจะต้องใช้เวลาในการวางแผนและดำเนินการขึ้นต้นคล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะระยะเวลาของการพัฒนาโดยภาคเอกชนจะแตกต่างกันไปตามความได้เปรียบมากน้อยของแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนตามความต้องการของการของตลาดในด้านการพัฒนาธุรกิจและบริการอื่นๆ

ภาคผนวก ง.

(ร่าง) พระราชบัญญัติสถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย
 กฎหมายและเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
 กฎกระทรวง
 พระราชบัญญัติป้องกันอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ

(ร่าง)
พระราชบัญญัติ
สถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย

• ทำภาพยนตร์ • หมายความว่า การถ่ายอัด หรือทำด้วยวิธีใด เพื่อให้เป็นภาพยนตร์ จะทำเสร็จหรือไม่เสร็จก็ตาม

• ฉาย • หมายความว่า การถ่ายทอดรูปหรือเสียง หรือทั้งรูปและเสียง จากภาพยนตร์ ด้วยเครื่องอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

• สถานที่มหรสพ • หมายความว่า สถานที่ใดๆ ซึ่งฉายภาพยนตร์ให้คนดูหรือฟัง ไม่ว่าจะโดยเก็บเงินหรือไม่เก็บ โดยเชิญหรือไม่เชิญก็ตาม

หมวด 2.

การกำกับ การควบคุม การบริหาร และการส่งเสริมภาพยนตร์

มาตรา 10 ให้มีคณะกรรมการสถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนจากสมาคม และผู้ประกอบวิชาชีพการภาพยนตร์สมาคม ผู้แทนจากสถาบันการศึกษาสองคน ผู้แทนจากส่วนราชการห้าคน ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรีและกรมประชาสัมพันธ์และบุคคลอื่น ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสามคน

คณะรัฐมนตรีจะแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งคนใดเป็นรองประธานกรรมการก็ได้

มาตรา 11 ผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้เป็นกรรมการผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ

(1) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ ส.ภ.ท. หรือในกิจการที่จะกระทำให้แก่ ส.ภ.ท. ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(2) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของ ส.ภ.ท.

(3) เป็นผู้ที่ไม่มิสัญชาติไทย

มาตรา 12 กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

ถ้ามีการแต่งตั้งกรรมการอีกในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะรัฐมนตรีจะแต่งตั้งเป็นกรรมการอีกก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 12 กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

ถ้ามีการแต่งตั้งกรรมการอีกในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะรัฐมนตรีจะแต่งตั้งเป็นกรรมการอีกก็ได้

มาตรา 15 ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายการดำเนินงานของสถาบัน
- (2) ควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรา 7
- (3) กำหนดข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล
- (4) กำหนดข้อบังคับว่าด้วยการเงินและทรัพย์สิน
- (5) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาในตำแหน่ง สองปี ประกอบด้วย นักธุรกิจสองคน นักวิชาการสองคน ผู้ประกอบวิชาชีพสองคน และผู้เชี่ยวชาญพิเศษหนึ่งคน
- (6) ให้มีอำนาจหน้าที่อื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการเงินที่คณะกรรมการกำหนดขึ้น ถ้ามีข้อความจำกัดอำนาจผู้อำนวยการในการทำนิติกรรมไว้ประการใด ให้คณะรัฐมนตรีประกาศข้อความเช่นนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 16 ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการและกรรมการย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 17 ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง หรือถอดถอนผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 21 ผู้อำนวยการมีอำนาจ

- (1) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าจ้าง ตลอดจนลงโทษทางวินัยแก่พนักงานและลูกจ้าง ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดไว้ แต่ถ้าเป็นพนักงานตำแหน่งตั้งแต่หัวหน้าหรือเทียบเท่าขึ้นไปต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
- (2) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจการของ ส.ภ.ท. โดยไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบายหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดไว้

หมวด 3

การตรวจ พิจารณาภาพยนตร์

มาตรา 24 ห้ามมิให้ทำ หรือฉาย หรือแสดง

ก. ภาพยนตร์ หรือประกาศที่มีได้จดทะเบียนไว้กับสถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทย

ข. ภาพยนตร์หรือประกาศ ก่อรไปด้วยลักษณะฝ่าฝืนหรืออาจฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือจิตสำนึกที่ดีของสังคม แม้เพียงว่าการทำหรือฉาย หรือการแสดงภาพยนตร์ หรือประกาศนั้นๆ จะมีผลเช่นนั้น

ภาพยนตร์หรือประกาศที่ทำในราชอาณาจักร ที่มีลักษณะหรืออาจมีผลตาม (ข) ห้ามมิให้นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

ลักษณะฝ่าฝืนหรืออาจฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือจิตสำนึกที่ดีของสังคม ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 32 ให้คณะกรรมการสถาบันภาพยนตร์แห่งประเทศไทยมีอำนาจ

(1) สั่งคืนภาพยนตร์ที่นายตรวจยึดไว้ให้แก่ผู้ทำ หรืออนุญาตให้ผู้ทำภาพยนตร์ทำต่อไป หรือสั่งเจ้าพนักงานผู้พิจารณาให้ออกใบอนุญาตตามที่ขอไว้ เมื่อเห็นว่าภาพยนตร์หรือประกาศนั้นไม่มีลักษณะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา 24

(2) สั่งคืนตามคำสั่งของนายตรวจที่ให้ยึดภาพยนตร์หรือให้หยุดการทำภาพยนตร์หรือประกาศที่มีคำร้องขอใบอนุญาตนั้น หรือสั่งให้ส่งกลับออกไปเมื่อเห็นว่าภาพยนตร์หรือประกาศนั้นมีลักษณะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา 24

ให้ใช้บทบัญญัติมาตรา 30 วรรคสุดท้ายบังคับโดยอนุโลม

มาตรา 33 คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสถาบันภาพยนตร์นั้น ให้ถือว่าเด็ดขาดถึงที่สุด เว้นแต่คำวินิจฉัยให้ยึดภาพยนตร์ที่ทำในราชอาณาจักรนั้น ท่านว่าผู้ทำหรือผู้ขอใบอนุญาตมีสิทธินำคดีสู่ศาลได้ภายในหกเดือน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นต้นไป ถ้าไม่นำคดีสู่ศาลภายในกำหนดไซ้ให้ทำลายภาพยนตร์นั้นเสีย

มาตรา 34 การเก็บรักษาหรือฉายภาพยนตร์ ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่นั้นให้อยู่ในความเสี่ยงภัยของเจ้าของ หรือผู้ขอใบอนุญาต และให้เจ้าของหรือผู้ขอใบอนุญาตออกค่าใช้จ่ายด้วย ถ้าเกิดความเสียหายขึ้นแก่ภาพยนตร์ เจ้าหน้าที่หรือ ส.ภ.ท. ไม่มีความรับผิดชอบ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ หรือพนักงานของเจ้าหน้าที่จะได้ตั้งใจทำให้เกิดการเสียหายนั้นขึ้น

มาตรา 37 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจใบอนุญาตให้ฉายภาพยนตร์และถ้าไม่มีใบอนุญาตให้ตรวจในขณะนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งหยุดการฉายต่อไปได้

มาตรา 38 เพื่อรักษาการให้เป็นไปตามหมวดนี้ เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ตั้งแต่ชั้นนายอำเภอขึ้นไป นายตำรวจตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป นายตรวจ เจ้าพนักงานผู้พิจารณาและคณะกรรมการสถาบันภาพยนตร์ มีสิทธิเข้าไปในสถานที่มหรสพซึ่งกำลังฉายภาพยนตร์ได้โดยไม่ต้องเสียเงิน

บทเฉพาะกาล

มาตรา 51 ก่อนการมีกฎกระทรวงหรือระเบียบข้อบังคับตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้กฎกระทรวงหรือระเบียบก่อนหน้าไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งนายตรวจ เจ้าพนักงานผู้พิจารณาหรือคณะกรรมการสถาบันภาพยนตร์ตามความในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้นายตรวจ เจ้าพนักงานและผู้พิจารณาหรือกรรมการสถาบันภาพยนตร์แล้วแต่กรณีซึ่งมีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน

กฎหมายและเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

เทศบัญญัติเทศบาลนครกรุงเทพฯ เรื่องควบคุมการก่อสร้างอาคาร

หมวด 1 วิเคราะห์ศัพท์

ข้อ 6. อาคารสาธารณะหมายความว่า โรงมหรสพ หอประชุม หรือสถานที่ซึ่งกำหนดให้เป็นที่ชุมนุมได้ทั่วไป เช่น โรงแรม โรงเรียน กัดดาการ หรือโรงพยาบาล เป็นต้น

หมวด 2 ลักษณะอาคารต่างๆ

ข้อ 27. รั้วหรือกำแพงกันเขตให้ทำได้สูงไม่เกินกว่า 300 เซนติเมตร เหนือระดับถนนสาธารณะ และกำหนดให้สภาพได้ตั้งอยู่เสมอไป ประตูรั้วหรือกำแพงทางรถเข้า เมื่อมีคานบนให้วางคานนั้นสูงตั้งแต่ 300 เซนติเมตร ขึ้นไปจากระดับถนนสาธารณะ

หมวด 5 ส่วนต่างๆ ของอาคาร

ข้อ 34. ช่องทางเดินในอาคารสำหรับบุคคลใช้สอย หรืออาศัยให้ทำกว้างไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร กับมิให้มีเสาติดกันให้ส่วนใดแคบกว่าที่กำหนดนั้น ทั้งให้มีแสงสว่างธรรมชาติและเห็นได้ชัดเจนเวลากลางวันด้วย

ข้อ 36. ระยะตั้งระหว่างพื้นถึงเพดานยอดผ้าหรือผนัง สำหรับอาคารสาธารณะ โดยเฉลี่ยต้องไม่ต่ำกว่า 3.50 เมตร เว้นแต่เฉพาะห้องที่มีระบบปรับอากาศให้มีระยะตั้งระหว่างพื้นถึงเพดานยอดผ้าหรือผนังแต่ละชั้นโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 เมตรได้

สำหรับอาคารที่มีการสร้างพื้น ซึ่งไม่คลุมเต็มเนื้อที่ห้องในระหว่างนั้นของอาคารห้องนั้นจะต้องมีความสูงจากระดับบนของพื้นห้องถึงระดับต่ำสุดของเพดานไม่ต่ำกว่า 5.00 เมตร และต้องมีเนื้อที่ไม่เกิน 25 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ทั้งหมดของห้องนั้นๆ ห้ามกันริมของพื้นที่สร้างส่วนสูงเกิน 50 เซนติเมตร เว้นแต่กรณีที่มีการจัดระบบการปรับอากาศ

ข้อ 40. ประตูสำหรับอาคารสาธารณะ ต้องมีธรณีประตูเสมอเรียบกับพื้นหรือไม่มีเลย

ข้อ 42. บันไดสำหรับสาธารณะ ต้องทำขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงหนึ่งไม่สูงเกิน 400 เซนติเมตร และลูกตั้งไม่สูงกว่า 19 เซนติเมตร และลูกนอนไม่น้อยกว่า ส่วนกว้างของบันไดนั้น

อาคารที่มีบันไดติดต่อกันตั้งแต่สี่ชั้นขึ้นไปนั้น พื้น ประตู หน้าต่าง วงกบของห้องบันได บันได และสิ่งก่อสร้าง โดยรอบบันไดต้องก่อสร้างด้วยวัสดุทนไฟ

หน้าต่างหรือช่องระบายอากาศ หรือช่องแสงสว่างซึ่งทำติดต่อกันสูงเกินกว่า 100.00 เมตร ต้องสร้างด้วยวัสดุทนไฟ

ข้อ 46. ส่วนรากฐานของอาคารซึ่งอยู่ใต้ดินต่อเนื่องกับทางสาธารณะ เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการแล้วจะอยู่เหลื่อมทางสาธารณะเข้าไปได้ไม่เกิน 100 เซนติเมตร แต่การเหลื่อมล้ำ ต้องไม่กีดขวางสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งได้มีอยู่ใต้ทางนั้น และระดับของส่วนรากฐานที่ยื่นออกมาในทางสาธารณะ จะต้องไม่สูงกว่าระดับที่คณะกรรมการกำหนดให้

หมวด 7

แนวอาคารและระยะต่าง ๆ

ข้อ 58. ห้ามมิให้บุคคลใดปลูกสร้างอาคาร หรือส่วนของอาคารยื่นออกมาหรือเหนือทางหรือที่ดินสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการเป็นหนังสือ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกำหนดต่อไปนี้

สำหรับกันสาดของพื้นที่ชั้นแรกเหนือระดับถนน ระยะยื่นของกันสาดต้องยื่น 1 ใน 10 ของความกว้างของแนวถนน แนวถนนที่กว้าง 20.00 เมตร ขึ้นไป ระยะยื่นของกันสาดต้องยื่น 2.00 เมตร

สำหรับอาคารสาธารณะ คณะกรรมการอาจกำหนดระยะยื่นของกันสาดไม่เกินขอบทางเท้าได้

ระยะกันสาดสูงจากพื้นทางเท้า 3.20 เมตร

ส่วนยื่นสถาปัตยกรรม ระยะยื่นของส่วนประณีตสถาปัตยกรรมของพื้นที่อื่น ๆ ยื่นได้ไม่เกิน 1 ใน 20 ของความกว้างของถนน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 1.20 เมตร จากผนัง

ระเบียงด้านหน้าอาคารให้ยื่นได้ตั้งแต่พื้นที่สามชั้นขึ้นไป และยื่นได้ไม่เกินระยะยื่นของส่วนประณีตสถาปัตยกรรม

ข้อ 59. ห้ามมิให้ปลูกสร้างอาคารสูงกว่าระดับพื้นดินเกินกว่า 2 เท่าของระยะจากผนังด้านหน้าของอาคารจรดแนวถนนฟากตรงข้าม

ในกรณีอาคารปลูกสร้างริมถนน ตรอก หรือ ซอยที่มีความกว้างไม่เกิน 4.00 เมตร ห้ามมิให้ปลูกสร้างอาคารใดๆ เว้นแต่จะเว้นแนวอาคารด้านชิดถนนตรอกหรือซอย ให้ห่างจากศูนย์กลางของถนน ตรอกหรือซอยนั้น 2.00 เมตร จึงอนุญาตให้ปลูกสร้างได้สูงไม่เกิน 8.00 เมตร

ข้อ 63. อาคารประเภทต่างๆ จะต้องมิต่างอันปราศจากหลังคาหรือสิ่งใดปกคลุม ไม่น้อยกว่าส่วนที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. อาคารสาธารณะซึ่งก่อสร้างอยู่มุมทางสาธารณะหรือทางซึ่งมีสภาพเป็นส่วน, สาธารณะกว้างไม่น้อยกว่าสายละ 10.00 เมตร และลึกไปตามทางทั้ง 2 ด้าน ไม่เกินด้านละ 15.00 เมตร จะไม่มีที่ว่างเลยก็ได้ หากได้กันทางไว้หลังอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร หรือก่อสร้างอยู่ริมทางสาธารณะ หรือทางซึ่งมีสภาพเป็นสาธารณะสองสายขนานอยู่กว้างไม่น้อยกว่าสายละ 10.00 เมตร และทางขนานทั้งสองนั้นจะห่างจากกันไม่เกิน 15.00 เมตร จะไม่มีที่ว่างเลยก็ได้

จ. อาคารสาธารณะในกรณีที่มีช่องหน้าต่างหรือประตูเปิดสู่อากาศภายนอกไม่น้อยกว่า 20 ใน 100 ส่วนของพื้นที่อาคารทุกๆ ชั้น จะไม่มีที่ว่างเลยก็ได้

ช่องหน้าต่าง ประตู ด้านที่เปิดสู่อากาศภายนอก หมายถึง ช่องเปิดของผนังด้านชิดทางสาธารณะ หรือด้านที่ห่างที่ดินเอกชนสำหรับอาคารสองชั้นลงมาให้ห่างกันไม่น้อยกว่า 2.00 เมตรสำหรับสามชั้นขึ้นไปให้ห่างไม่น้อยกว่า 3.00 เมตร

หมวด 8 การสุขาภิบาล

ข้อ 64. อาคารที่ปลูกสร้างต้องมีทางระบายน้ำที่ใช้แล้วออกจากอาคารไปได้สะดวก

ข้อ 65. การทำทางระบายน้ำจากอาคารไปสู่ทางน้ำสาธารณะ จะต้องให้มีส่วนลาดไม่ต่ำกว่า 1 ใน 200 ตามแนวตรงที่สุดที่จะจัดทำได้ ถ้าจะใช้ช่องลมเป็นทางระบายต้องมีปอดตรวจทุกระยะ 30 เมตร และทุกมุมเสียด้วย

ข้อ 68. การทำการระบายน้ำและติดต่อท่อระบายน้ำนั้น ท่อประปา ท่อระบายน้ำในอาคารและอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการต่อท่อและการสุขาภิบาล จะต้องมีลักษณะที่ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในทางอนามัยตามแบบนิยมในทางวิชาการ

ข้อ 69. อาคารที่บุคคลอาจพักอาศัยใช้สอยได้ ให้มีส่วนไว้ตามจำนวนอันสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราตามกำหนดไว้ดังนี้

ง. หอประชุมและโรงมหรสพให้มี 1 แห่งต่อ 100 คนที่กำหนดให้ใช้สอยอาคารนั้น

ข้อ 70. ห้องส้วมต้องมีขนาดเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 1.50 ตร.ม. ต่อ 4 แท่น มีลักษณะที่จะรักษาความสะอาดได้ง่ายเรียบร้อยและต้องทำพื้นที่ซึ่งไม่ดูدنน้ำ กับมีช่องระบายลมตามสมควร

กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2517)

ข้อ 1. อาคารขนาดใหญ่ หมายความว่า อาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้อาคารหรือส่วนหนึ่งของอาคารเป็นที่ประกอบกิจการประเภทเดียวหรือหลายประเภท โดยมีความสูงจากระดับถนนตั้งแต่ 15 เมตรขึ้นไป และมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 1000 ตารางเมตร หรือมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 1000 ตารางเมตร

ข้อ 2. ให้กำหนดประเภทของอาคารซึ่งมีที่จอดรถยนต์ มีที่กับริยยนต์และทางเข้าออกของรถยนต์ไว้ ดังต่อไปนี้

1. โรงมหรสพที่มีพื้นที่สำหรับจัดที่นั่งสำหรับคนตั้งแต่ 500 ที่ขึ้นไป

2. อาคารขนาดใหญ่

ข้อ 3. จำนวนที่จอดรถยนต์ ต้องจัดให้มีตามกำหนดดังต่อไปนี้

ก. โรงมหรสพ ให้มีที่จอดรถยนต์ไม่น้อยกว่า 1 คันต่อจำนวนที่นั่งสำหรับคนดู 20 ที่ เศษของ 20 ที่ให้คิดเป็น 20 ที่

โรงมหรสพที่อยู่ในท้องที่เขตปทุมวัน ให้มีที่จอดรถยนต์ไม่น้อยกว่า 1 คันต่อจำนวนที่นั่งสำหรับคนดู 10 ที่ เศษของ 10 ที่ให้คิดเป็น 10 ที่

ง. ภัตตาคาร ให้มีที่จอดรถยนต์ไม่น้อยกว่า 1 คันต่อพื้นที่ตั้งโต๊ะอาหาร 40 ตารางเมตร เศษของ 40 ตารางเมตร ให้คิดเป็น 40 ตารางเมตร

ฉ. สำนักงาน ให้มีที่จอดรถยนต์ไม่น้อยกว่า 1 คันต่อพื้นที่ 120 ตารางเมตร เศษของ 120 ตารางเมตร ให้คิดเป็น 40 ตารางเมตร

ช. ห้องโถงของโรงแรม ภัตตาคาร หรืออาคารขนาดใหญ่ ให้มีพื้นที่จอดรถไม่น้อยกว่า 1 คันต่อพื้นที่ห้องโถง 30 ตารางเมตร เศษของ 30 ตารางเมตร ให้คิดเป็น 30 ตารางเมตร

พระราชบัญญัติป้องกันอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ

แผนก 1

การจัดตั้งสถานที่สำหรับเล่นการมหรสพ

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 5 ห้ามมิให้ใช้สถานที่ใดเป็นโรงมหรสพ เว้นแต่เสนาบดีหรือเจ้าพนักงานผู้ใหญ่ ซึ่งเสนาบดีได้ตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจตราประจำท้องที่นั้นได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างหรือใช้สถานที่นั้นเป็นโรงมหรสพ

มาตรา 6 โรงมหรสพโรงใด ถ้าตั้งอยู่ติดต่อกับโรงเรียนอย่างใด ๆ ต้องหันหน้าออกถนนหลวงหรือทางที่ออกถนนได้ทันที

ให้มีที่ว่างเหลือพอจะเดินได้ภายนอกโรงโดยรอบ

มาตรา 7 ในโรงมหรสพทุกโรง ให้มีทางเข้าออกและบันไดขึ้นลงให้เพียงพอสำหรับคนดูและคนเล่นหนีภัยอันตรายได้ตามที่เสนาบดีหรือเจ้าพนักงานที่เสนาบดีได้ตั้งขึ้นกำหนดให้ แต่โรงมหรสพทุกโรง โรงต้องมีประตูออก ในเวลาที่เกิดภัยอันตรายขึ้นได้ทุกด้าน คือ ให้มีประตูด้านหน้าอย่างน้อยสองประตูและมีประตูด้านหลัง และด้านข้างไว้ สำหรับเปิดใช้ในเมื่อมีการฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อยด้านละหนึ่งประตูกับให้มีบันไดขึ้นลงในโรงหนึ่งอย่างน้อยสองบันไดประตู และบันไดที่กล่าวนี้ให้มีขนาดกว้าง 25 เซนติเมตร ต่อจำนวนคนดู 50 คน ซึ่งจะอยู่ในห้องหรือชั้น เหล่านั้น แต่อย่างต่ำจะต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1 เมตร 50 เซนติเมตร

ทางเข้าออกและบันไดต้องทำในที่ซึ่งประชาชนอาจแลเห็นได้โดยง่ายและต้องอยู่ในที่ซึ่งคนดูและคนเล่นอาจหนีได้โดยสะดวก เมื่อมีภัยอันตรายเกิดขึ้น คือต้องเป็นทางเข้าออก หรือบันไดที่ตรงไม่วกเวียนและไม่มีสิ่งใดที่อาจมาขัดกันได้

มาตรา 8 ประตูสถานที่หรือบริเวณที่เป็นทางสำหรับประชาชนเข้าออกนั้นให้ทำเป็นสองบานเปิดออกภายนอก และประตูนั้นให้ตั้งอยู่ตรงถนนหรือทางเข้าออก กับให้มีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตร เว้นแต่เจ้าพนักงานจะได้สั่งเป็นอย่างอื่น

ประตูชั้นในและประตูโรง หรือประตูห้องนั้น เมื่อเวลาเปิดออกต้องไม่เป็นที่กีดขวางทางเข้าออก หรือบันได หรือชานชาลา

ประตูโรงหรือประตูภายในโรงนั้น ห้ามมิให้ทำในที่ซึ่งถ้าเปิดประตูนั้นออกก็ถึงบันไดทันที ต้องให้มีขนาดอย่างน้อย 1 เมตรกับ 25 เซนติเมตร สี่เหลี่ยมระหว่างบันไดกับช่องประตูทางออกทุกแห่ง

ประตูสำหรับใช้เมื่อมีการฉุกเฉินเกิดขึ้นนั้น ต้องทำให้เปิดให้สะดวกรวดเร็วและมีป้ายเป็นตัวอักษรสีไว้ทุกแห่งว่า " ทางออกเมื่อมีการฉุกเฉิน "

ทางออก ประตูและช่องสำหรับสถานที่สำหรับโรงหรือห้องทุกแห่งต้องเปิดไว้ตลอดเวลาเล่นการมหรสพ และต้องมีป้ายเขียนเป็นตัวอักษรสีไว้ทุกแห่งว่า " ทางออก "

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนช่องใดที่ไม่ใช่ทางออก หรือซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน เพราะความเข้าใจผิด ต้องมีป้ายเป็นตัวอักษรสีว่า "ไม่ใช่ทางออก" ไว้เหนือช่องทุกแห่ง สูงจากพื้น 2 เมตร

ตัวอักษรเหล่านี้ต้องมีขนาดสูง 18 เซนติเมตร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ชัด

มาตรา 9 ที่นั่งสำหรับคนดู จะเป็นที่นั่งเคลื่อนที่ได้ก็ตาม หรือเคลื่อนที่ไม่ได้ก็ตาม ต้องจัดวางโดยเรียบร้อย มิให้เป็นที่กีดขวางทางเดิน

อนึ่ง ห้ามมิให้ทำที่นั่งสำหรับคนดูภายในพื้นที่โดยระยะ 2 เมตร จากฝารอบภายใน โรงมหรสพ ให้คงซึ่งเนื้อที่อันนี้ว่างไว้สำหรับเป็นทางเดิน

มาตรา 10 ทางเดินสำหรับประชาชนเข้าออกในโรงหรือประตูห้องนั้น ต้องทำให้กว้าง ไม่น้อยกว่า 1 เมตร กับ 50 เซนติเมตร ทางเดินเช่นนี้ต้องเป็นทางตรงไปยังประตูเข้าออก

ทางเดินระหว่างแถวที่นั่งนั้นต้องกว้างไม่น้อยกว่า 75 เซนติเมตร ทุกๆ แถวที่ 4 ให้เพิ่มขนาดกว้างขึ้นอีกเป็นสองเท่า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตพิเศษให้ทำเป็นอย่างอื่น

มาตรา 11 ถ้ามีห้องขึ้นที่นั่งสำหรับคนดูเหนือชั้นล่างขึ้นไปแล้วห้องหนึ่ง หรือชั้นหนึ่ง จะต้องมีบันไดสำหรับขึ้นลงอย่างน้อยสองบันได และต้องมีทางเข้าออกจากที่นั่งตรงมายังบันได ห้ามมิให้มีทางวกเวียนในระหว่างแถวที่นั่ง และห้ามมิให้ใช้ราวลูกกรงซึ่งติดตายกันระหว่างแถวที่นั่ง เป็นอันตราย

บันไดและทางเข้าออกเหนือพื้นชั้นล่างซึ่งกล่าวนี้ให้มีขนาดกว้างตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

มาตรา 12 ห้ามมิให้ตกแต่งประดับประดาด้วยวัตถุใดภายในโรงมหรสพ เว้นไว้แต่วัตถุ นั้นไม่อาจเป็นเชื้อเพลิงได้

ภาคผนวก จ.

แบบสอบถาม
แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม

เรื่อง สถาบันภาพยนตร์ไทย

ผู้จัดทำ ใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลและข้อ
อ้างอิงในการวิเคราะห์ “ สถาบันภาพยนตร์ไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัว “ วิทยานิพนธ์ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะบัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กรุณาวางกลมล้อมรอบข้อที่ต้องการ และกรอกข้อความตามตำแหน่งที่เว้นไว้

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
- อายุ ☐ 1. ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 2. 20-40 ปี ☐ 3. 41-60 ปี ☐ 4. 60 ปีขึ้นไป
- การศึกษา ☐ 1. กำลังศึกษาหรือจบประถมศึกษา ☐ 2. กำลังศึกษาหรือจบมัธยมศึกษา
☐ 3. กำลังศึกษาหรือจบปริญญาตรี ☐ 4. กำลังศึกษาหรือจบสูงกว่าปริญญาตรี

ข้อมูลเกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติและสถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

1. ท่านคิดว่า ภาพพจน์ของ “ หอภาพยนตร์แห่งชาติ “ ในปัจจุบันเป็นอย่างไร

---

2. ท่านคิดว่า “ หอภาพยนตร์แห่งชาติ “ ในปัจจุบัน มีข้อดี และข้อเสียอย่างไร

- ข้อดี 1.

2.

3.

- ข้อเสีย 1.

2.

3.

---

3. ท่านคิดว่า “ หอภาพยนตร์แห่งชาติ “ กับ “ สถาบันภาพยนตร์ไทย ” แตกต่างกันหรือไม่

1. แตกต่าง เพราะ

---
2. ไม่แตกต่าง เพราะ

---
3. อื่นๆ

---

4. เมื่อพูดถึงคำว่า “ สถาบันภาพยนตร์ไทย ” ท่านนึกถึงสิ่งใดเป็นอันดับแรก
1. แหล่งประวัติความเป็นมาของภาพยนตร์
  2. แหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาพยนตร์
  3. โรงภาพยนตร์แห่งชาติ
  4. ศูนย์อนุรักษ์และเก็บรวบรวมฟิล์มภาพยนตร์
  5. อื่นๆ _____

5. ท่านคิดว่า ภาพพจน์ ของคำว่า “ สถาบันภาพยนตร์ไทย ” ในความรู้สึกของท่านเป็นอย่างไร
- _____
- _____

6. ท่านคิดว่า ภายใน “ สถาบันภาพยนตร์ไทย ” นั้น มีส่วนใดสำคัญที่สุด

(กรุณาใส่ตัวเลขเรียงลำดับตามที่ท่านคิดว่าสำคัญ)

_____ โรงภาพยนตร์	_____ พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์
_____ พิพิธภัณฑ์หมุนเวียน	_____ ห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์
_____ ห้องสมุดฟิล์ม	_____ ห้องฟังบรรยาย
_____ ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์	_____ ร้านขายของเกี่ยวกับภาพยนตร์
_____ อื่นๆ _____	

7. ท่านคิดว่า การตกแต่งภายใน “ สถาบันภาพยนตร์ไทย ” ควรมีลักษณะใด

1. แบบไทย เพราะ _____
2. แบบสากล เพราะ _____
3. อื่นๆ _____

8. ท่านคิดว่า “ สถาบันภาพยนตร์ไทย ” ควรตั้งอยู่ในทำเล แบบใด

1. ในเมือง ย่านธุรกิจ เช่น _____
2. ย่านชานเมือง เช่น _____

ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม _____

_____

_____

_____

ขอขอบพระคุณ ในความร่วมมือ เป็นอย่างยิ่ง

แบบสัมภาษณ์

การดำเนินการ

สถานที่ _____ วันที่ _____ / _____ / _____ เวลา _____

ตอนที่ 1. ข้อมูลส่วนตัว

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ _____ ปี

ตอนที่ 2. ข้อมูลทั่วไป พื้นฐานความรู้ เกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติ

1. ท่านรู้จักหอภาพยนตร์แห่งชาติหรือไม่ ☐ รู้จัก ☐ ไม่รู้จัก
(ถ้าตอบว่า ไม่รู้จัก ให้ถาม-ตอบเฉพาะ ข้อ 6 , 7 , 8)
2. ถ้าท่านรู้จัก ท่านเคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติหรือไม่ ☐ เคย ☐ ไม่เคย
(ถ้าตอบว่า ไม่เคยไป ให้ถาม-ตอบเฉพาะข้อ 6 , 7 , 8)

ตอนที่ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับหอภาพยนตร์แห่งชาติ

3. ถ้าท่านเคยไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ ท่านจะไปบ่อยครั้งเท่าไร
☐ 1. น้อยกว่า 1 ครั้ง ต่อเดือน เพราะ _____
☐ 2. มากกว่า 1 ครั้ง ต่อเดือน เพราะ _____
☐ 3. ไม่แน่นอน เพราะ _____
4. ท่านคิดว่าการเดินทางไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ สะดวกหรือไม่
☐ สะดวก ☐ เฉยๆ ☐ ไม่สะดวก
5. ท่านคิดว่าหอภาพยนตร์แห่งชาติในปัจจุบัน เป็นอย่างไร
☐ ดีอยู่แล้ว ☐ เฉยๆ ☐ ควรปรับปรุง
6. ในความรู้สึกของท่าน ถ้าพูดถึง หอภาพยนตร์แห่งชาติ ท่านจะนึกถึง _____

7. ถ้าท่านไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ ท่านจะไป

- ☐ 1. ชมภาพยนตร์
 ☐ 2. ชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์
- ☐ 3. ขอยืมฟิล์มภาพยนตร์
 ☐ 4. ใช้บริการห้องสมุดเอกสารสิ่งพิมพ์
- ☐ 5. อื่นๆ _____

8. ท่านคิดว่า ข้อใดน่าจะเป็นส่วนสำคัญที่สุดของหอภาพยนตร์แห่งชาติ

(ตอบเพียงข้อเดียว)

- ☐ 1. โรงภาพยนตร์
- ☐ 2. พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์
- ☐ 3. ห้องสมุดฟิล์ม
- ☐ 4. ส่วนรับรองและประชาสัมพันธ์
- ☐ 5. ส่วนอื่นๆ _____

9. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เมื่อไปหอภาพยนตร์แห่งชาติ

- ☐ สะดวกสบาย
- ☐ เฉยๆ
- ☐ ไม่สะดวกสบาย

10. ท่านสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของหอภาพยนตร์แห่งชาติ สะดวกหรือไม่

- ☐ สะดวกสบาย
- ☐ เฉยๆ
- ☐ ไม่สะดวกสบาย

11. ท่านมีความคิดเห็นว่า บุคคลภายนอกที่จะเข้ามาใช้บริการภายในหอภาพยนตร์แห่งชาติ มีความสะดวกหรือไม่

- ☐ สะดวกสบาย
- ☐ เฉยๆ
- ☐ ไม่สะดวกสบาย

ตอนที่ 4. ความพึงพอใจที่มีต่อหอภาพยนตร์แห่งชาติ (ในด้านการใช้พื้นที่)

	พอใจมาก	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
1. ความสะดวกสบาย					
2. การติดต่อสอบถาม					
3. ความเป็นสัดส่วน					
4. พื้นที่ใช้สอย					
5. การให้บริการ(เฉพาะพนักงานของหอฯ)					
6. การไปใช้บริการ					

ตอนที่ 5. ความคาดหวังเกี่ยวกับ สถาบันภาพยนตร์ไทยฯ

1. ท่านมีความรู้สึกเกี่ยวกับภาพยนตร์ไทยในปัจจุบันอย่างไร _____

_____

2. แนวทางความเป็นไปได้ ถ้าจะมีการจัดตั้ง “ สถาบันภาพยนตร์ไทยฯ ”
ควรจะมีแนวทางและรูปแบบอาคาร ทั้งภายนอกและภายในรวมถึงสถานที่ตั้งอย่างไร

- แนวทางความเป็นไปได้ ถ้าจะมีการจัดตั้ง “ สถาบันภาพยนตร์ไทยฯ ”

☐ เป็นไปได้ ☐ เป็นไปได้ยาก ☐ เป็นไปไม่ได้ ☐ ไม่แน่ใจ

- ควรมีที่ตั้งอยู่บริเวณใด ☐ ในเมือง ☐ ชานเมือง ☐ อื่นๆ _____

- รูปแบบของอาคารควรมีลักษณะแบบใด _____

- รูปแบบการตกแต่งภายในอาคารควรมีลักษณะแบบใด _____

3. เมื่อกล่าวถึง คำว่า “ สถาบันภาพยนตร์ไทยฯ ” ในด้านของ

- ภาพพจน์ ควรจะเป็นอย่างไร _____

- ภาพลักษณ์ ควรจะเป็นอย่างไร _____

4. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม _____

_____

ประวัติผู้เขียน

นางสาวรัชดาภรณ์ ทองรวย เกิดเมื่อวันอังคารที่ 14 ตุลาคม 2512 ที่จังหวัด กาญจนบุรี สำเร็จการศึกษาศิลปบัณฑิต (ภาควิชาออกแบบภายใน คณะมัณฑนศิลป์) มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2534 เข้ารับราชการ ในตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 ประจำสาขาวิชาออกแบบภายใน วิทยาลัยช่างศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปี 2535 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 5 ประจำสาขาวิชาออกแบบภายใน และหัวหน้างานเอกสารการพิมพ์ ฝ่ายบริหาร วิทยาลัยช่างศิลป์ สังกัดสถาบันศิลปกรรม กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

